

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΒΛΕΠΩ ΚΑΙ ΜΑΘΑΙΝΩ

**Οι πρώτες μου δεξιότητες
στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα**

Ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό προσβάσιμο από κωφούς και βαρήκοους μαθητές

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Βλέπω και Μαθαίνω

Οι πρώτες μου δεξιότητες στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα

Συγγραφική ομάδα

Βαλασία Καλογρίδη, Μ Ed, Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής
Μαρία Καραπαναγιώτου, Μ Ed, Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής
Σπυριδούλα Καρύπη, Μ Ed, Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής

Νοηματική Επιμέλεια

Σοφία Ίσαρη, Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής, ΕΝΓ

Αξιολογητές

Χατζοπούλου Μαριάννα, Ph.D., Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής
Κουρμπέτης Βασίλειος, Ph.D., Σύμβουλος Α΄ του Υ.ΠΟ.ΠΑΙ.Θ
Γελαστοπούλου Μαρία, Μ Ed, Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Εισαγωγή

Η ανάπτυξη του παρόντος διδακτικού εργαλείου για τη διδασκαλία της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας (ΕΝΓ) στο νηπιαγωγείο βασίζεται στο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών της ΕΝΓ (2004) για το Νηπιαγωγείο.

Ακολουθώντας τις αρχές που τίθενται στο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών της ΕΝΓ:

- η ΕΝΓ χρησιμοποιείται χωρίς ταυτόχρονη χρήση προφορικής Ελληνικής Γλώσσας, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις μπορεί να γίνει χρήση ελληνικής γραπτής επικουρικά,
- η διδασκαλία του λεξιλογίου αφορά στην κατανόηση της σημασίας ή των πολλαπλών σημασιών του νοήματος, στα συνώνυμα και αντώνυμα, στα υπερώνυμα και υπώνυμα καθώς και στη χρηστικότητα τους,
- η γραμματική διδάσκεται ως αναπόσπαστο μέρος της γλωσσικής διδασκαλίας και βασίζεται στις επικοινωνιακές ανάγκες των μαθητών,
- η σύνδεση λεξιλογίου, γραμματικής και σύνταξης συνιστούν αναπόσπαστα μέρη της γλωσσικής διδασκαλίας στα πλαίσια μιας ολιστικής αντιμετώπισης του γλωσσικού μαθήματος.

Επειδή μέχρι την ηλικία των 5-6 ετών τα περισσότερα κωφά παιδιά ακουόντων γονέων (91 - 92 % του συνόλου των κωφών παιδιών) δεν έχουν πρόσβαση στην ΕΝΓ, κινδυνεύουν από πρώιμη γλωσσική καθυστέρηση. Για το λόγο αυτό, προκειμένου να διευκολυνθεί η ομαλή γλωσσική ανάπτυξη των κωφών παιδιών, απαιτείται έγκαιρη γλωσσική διδασκαλία και αξιολόγηση ενός πρώτου λεξιλογίου στην ΕΝΓ.

Η δημιουργία ενός υλικού γλωσσικής ετοιμότητας για την ΕΝΓ έχει ως στόχο να καλύψει ακριβώς αυτή την αναγκαιότητα. Το υλικό γλωσσικής ετοιμότητας θα χρησιμοποιηθεί αφενός, ως διδακτικό εργαλείο γλωσσικής ανάπτυξης και αφετέρου, ως αξιολογητικό, εκπαιδευτικό υλικό για τη διδασκαλία των πρώτων εννοιών. Επίσης, θα μπορούσε να αποτελέσει βοηθητικό εγχειρίδιο για γονείς για την ενδυνάμωση της επικοινωνίας τους με τα κωφά παιδιά τους.

Ειδικότερα, αποτελείται από ένα σύνολο 600 πρώτων εννοιών οι οποίες παρουσιάζονται στα νήπια, στην ΕΝΓ, μέσα από οργανωμένες δραστηριότητες στα πλαίσια της σχολικής τάξης, παράλληλα με τη χρήση συμπληρωματικού οπτικού υλικού, εικόνες, φωτογραφίες, αφαιρετικά σκίτσα, σκίτσα των νοημάτων της ΕΝΓ, βίντεο, κ.λπ.

Οι κατηγορίες των εννοιών που περιλαμβάνονται στο υλικό γλωσσικής ετοιμότητας αφορούν αντικείμενα του περιβάλλοντος του παιδιού, ζώα, ρούχα, παιχνίδια, έπιπλα, δωμάτια, φαγητά, ποτά, ενέργειες, καθημερινές και άλλες δραστηριότητες, ιδιότητες ανθρώπων, σχέσεις, συναισθήματα, ποσοτικές και χρονικές εκφράσεις.

Συγκεκριμένα, το υλικό διδασκαλίας με τον τίτλο «Βλέπω και Μαθαίνω (Οι πρώτες μου δεξιότητες στην ΕΝΓ)» είναι δομημένο σε 12 ενότητες κάθε μία από τις οποίες αποτελείται από 4-5 υποενότητες. Κάθε υποενότητα αντιστοιχεί σε ένα διδακτικό δίωρο.

Οι δώδεκα ενότητες εντάσσονται σε τρεις ευρύτερες θεματικές:

ΑΝΑΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΟΥ

1. Το πρόσωπό μου
2. Το σώμα και οι αισθήσεις μου
3. Ντύνομαι
4. Τρέφομαι

ΑΝΑΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

5. Κατοικίδια ζώα
6. Ζώα του δάσους και της ζούγκλας
7. Ο καιρός και ο χρόνος

ΖΩΝΤΑΣ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ

8. Στο σχολείο
9. Στην οικογένεια
10. Στη γειτονιά
11. Κυκλοφορώ με τα μεταφορικά μέσα
12. Το περιβάλλον μου

Ενότητα 1^η

Το πρόσωπό μου

Στην ενότητα «Το πρόσωπό μου» καλύπτονται οι ακόλουθοι στόχοι του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών της ΕΝΓ ως προς τους άξονες περιεχομένου.

Στόχοι - Άξονες Περιεχομένου

Αντιληπτική γλώσσα

Οι μαθητές:

- να κατανοούν βασικούς επικοινωνιακούς κανόνες στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν εξελικτικά όλο και περισσότερα θέματα που εκφέρονται στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν, να βιώνουν και να εκτιμούν στοιχεία λογοτεχνίας και πολιτισμού των Κωφών.

Εκφραστική γλώσσα

Οι μαθητές:

- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να εκφράσουν αποτελεσματικά τις σκέψεις, τα συναισθήματα, τις επιθυμίες και τις απόψεις τους,
- να χρησιμοποιούν ένα σύνολο γλωσσικών στρατηγικών για να μεταδώσουν αποτελεσματικά τις ιδέες τους στο ακροατήριο της τάξης, νοηματίζοντας για γνωστικούς, συλλογιστικούς, δημιουργικούς και πληροφοριακούς σκοπούς,
- να χρησιμοποιούν κατάλληλους τύπους ΕΝΓ για παρουσίαση θεμάτων, έκφραση ιδεών, συναισθημάτων, σκέψεων και γνώσεων.

Ως προς τους ειδικούς στόχους στη διδακτική ενότητα «Το πρόσωπό μου» καλύπτονται οι ακόλουθοι στόχοι:

Αντιληπτική γλώσσα

Οι μαθητές ασκούνται βαθμιαία:

- να διατηρούν την προσοχή τους στον συν-νοηματιστή τους,
- να ανταποκρίνονται οπτικά και να διατηρούν την κατάλληλη οπτική επαφή κατά τη διάρκεια της επικοινωνίας στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν τις βασικές χειρομορφές που χρησιμοποιούνται στην ΕΝΓ,
- να επεκτείνουν την κατανόηση καινούργιου λεξιλογίου.

Εκφραστική γλώσσα

Οι μαθητές ασκούνται βαθμιαία:

- να συμμετέχουν στην επικοινωνία και να παρακολουθούν το συν-

- νοηματοστή τους με γνέψιμο του κεφαλιού,
- να χρησιμοποιούν κατάλληλες τεχνικές για να προσελκύουν την προσοχή κάποιου,
  - να χρησιμοποιούν καινούργιο λεξιλόγιο στην ΕΝΓ,
  - να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για:
    - ο να δώσουν πληροφορίες,
    - ο να εκφράσουν απαιτήσεις/ επιθυμίες,
    - ο να εκφράσουν σκέψεις, ιδέες,
    - ο να απαντούν σε ερωτήσεις,
  - να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να εκφράζουν τις ακόλουθες σημασιολογικές οντότητες:
    - ο ύπαρξη,
    - ο θέση,
    - ο ενέργεια,
    - ο σχέσεις κτήσης,
  - να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να υποβάλλουν ερωτήσεις για κάποιο θέμα στο συν-νοηματοστή τους,
  - να συμμετέχουν σε μια συζήτηση.

1^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Μέσα από παιχνίδια γνωριμίας και πρώτης προσαρμογής στο σχολικό περιβάλλον του νηπιαγωγείου οι μαθητές ασκούνται βαθμιαία ώστε, να είναι σε θέση να χρησιμοποιούν στρατηγικές παρακολούθησης ανοικτού οπτικού πεδίου όταν επικοινωνούν στην ΕΝΓ.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να αναπτύξουν οπτική επαφή με την/τον εκπαιδευτικό και τους συμμαθητές τους,
- να συμμετέχουν ενεργά στις δραστηριότητες,
- να αντιληφθούν ότι το πρόσωπο μεταφέρει σημαντικές πληροφορίες,
- να παρακολουθούν το βλέμμα των άλλων αντλώντας πληροφορίες από αυτό,
- να ανταποκρίνονται οπτικά και να διατηρούν κατάλληλη οπτική επαφή κατά τη διάρκεια της επικοινωνίας στην ΕΝΓ,
- να αποκτήσουν μαθητική συμπεριφορά και σχολικές ρουτίνες/ διαδικασίες που οργανώνουν και αποκωδικοποιούν την επικοινωνία,
- να μάθουν να χαιρετούν, να καλημερίζουν,
- να αποκτήσουν και να εμπλουτίσουν το υπάρχον λεξιλόγιο με καινούρια νοήματα

Υλικά και μέσα

- Μεγάλα υφάσματα, αστεία γυαλιά, εντυπωσιακά καπέλα, μάσκες που καλύπτουν μόνο τα μάτια
- Στεφάνια γυμναστικής
- Φωτογραφική μηχανή

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός περιμένει στην είσοδο τα παιδιά και νοηματίζει ΚΑΛΗΜΕΡΑ¹. Επαναλαμβάνει το νόημα μέχρι να υπάρξει η αντίστοιχη παραγωγή από τους μαθητές, επιδιώκοντας μιμητική συμπεριφορά. Η διαδικασία επαναλαμβάνεται για όλους. Στη συνέχεια, οι μαθητές κατευθύνονται σε σταθμούς ελεύθερων δραστηριοτήτων/παιχνιδιών.

---

(1) Στο παρόν κείμενο ότι αφορά νοηματικό λόγο, νοηματικές φράσεις και νοήματα γράφεται με χαρακτηριστές κεφαλαίων γραμμάτων για να διαχωριστεί από τα ελληνικά.

Βήμα 2

Ο/η νηπιαγωγός αναβοσβήνει τα φώτα και στέκεται δίπλα στο διακόπτη, νοηματίζει ΦΩΣ. Υποδεικνύει κινητικά το συμμάζεμα των παιχνιδιών. Όταν όλα τακτοποιηθούν το ΦΩΣ ανάβει πάλι. Ο/η νηπιαγωγός καλεί τους μαθητές σε ελαφρύ τρέξιμο μέσα στο χώρο να την ακολουθήσουν. Όταν φτάσει στο διακόπτη, ο/η νηπιαγωγός σβήνει το φως και νοηματίζει ΦΩΣ παραμένοντας ακίνητη. Το ίδιο καλούνται να κάνουν και οι μαθητές. Το παιχνίδι εξελίσσεται σε αυτό των «αγαλμάτων» και κάθε φορά οι μαθητές καλούνται, με την τεχνική της παντομίμας, να μιμηθούν τον/τη νηπιαγωγό παίρνοντας μία αστεία πόζα, επικεντρώνοντας την προσοχή τους άλλοτε στην κίνηση του/της νηπιαγωγού, και άλλοτε στην έκφραση του προσώπου της.

Βήμα 3

Αφού εμπεδωθεί το παιχνίδι και η τεχνική του «σταματώ ότι κάνω και προσέχω όταν αναβοσβήνει το φως», οι μαθητές εκπαιδεύονται στο να κάθονται και να παίρνουν θέση στο χώρο κυκλικά ή ημικυκλικά, ώστε να έχουν πρόσβαση στην πληροφορία και σε όλους τους παρευρισκομένους (συμμαθητές - εκπαιδευτικούς).

Τοποθετούνται στεφάνια γυμναστικής κυκλικά και όταν σβήσει το φως οι μαθητές πρέπει να μπουν σε ένα στεφάνι. Κάθε φορά αλλάζουν θέση/στεφάνι για να ασκηθούν στην κυκλική ή ημικυκλική διάταξη προς το συνομιλητή τους.

Βήμα 4

Στην τελευταία επανάληψη οι μαθητές με την τεχνική της παντομίμας, όταν σβήσει το φως καλούνται να καθίσουν μέσα σε ένα στεφάνι. Ο/η νηπιαγωγός, που είναι μέρος αυτού του κύκλου, φοράει ένα φανταχτερό αστείο καπέλο και νοηματίζει ΚΑΛΗΜΕΡΑ σε καθένα παιδί κοιτώντας το στο πρόσωπο. Στη συνέχεια, δίνει το καπέλο στο παιδί που κάθεται δίπλα της και το βοηθάει να νοηματίσει, να μιμηθεί ΚΑΛΗΜΕΡΑ, απευθυνόμενο σε καθένα συμμαθητή χωριστά. Ολοκληρώνεται ο κύκλος των μαθητών.

Βήμα 5

Επανάληψη της δραστηριότητας με εισαγωγή των νοημάτων ΚΑΠΕΛΟ, ΜΑΣΚΑ ή ΓΥΑΛΙΑ για παιγιώδη μίμηση και συγκέντρωση της προσοχής των μαθητών στο πρόσωπο. Ο/η νηπιαγωγός στην κυκλική τοποθέτηση των μαθητών επιδεικνύει το καπέλο και νοηματίζει ΚΑΠΕΛΟ. Στη συνέχεια δίνει το καπέλο σε όποιον μιμηθεί και επαναλάβει το νόημα ΚΑΠΕΛΟ.

Το ίδιο γίνεται για τα νοήματα ΜΑΣΚΑ, ΓΥΑΛΙΑ και άλλα.

Βήμα 6

Οι μαθητές, αφού έχουν αποκτήσει την αναμενόμενη συμπεριφορά όταν τους δίνεται το οπτικό ερέθισμα (ΦΩΣ), ασκούνται να κάθονται ημικυκλικά ή κυκλικά σε τραπέζι στο παιχνίδι με τα στεφάνια.

Εικόνα 1. Παιδιά κάθονται στο τραπέζι

Τα παιχνίδια με την ΚΑΛΗΜΕΡΑ, το ΚΑΠΕΛΟ τη ΜΑΣΚΑ και τα ΓΥΑΛΙΑ επαναλαμβάνονται στο τραπέζι.

Βήμα 7

Οι μαθητές αποκτούν συγκεκριμένη θέση στο τραπέζι διδασκαλίας, όπου τοποθετείται μία φωτογραφία-πορτραίτο του κάθε νηπίου.

2^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Μέσα σε ένα περιβάλλον όπου η κώφωση δεν αποτελεί εμπόδιο αλλά απλό χαρακτηριστικό, με τις δραστηριότητες αυτής της υποενότητας οι μαθητές καλούνται να αρχίσουν να αυτοκαθορίζονται και να χτίζουν την ταυτότητά τους.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να παρακολουθούν με προσοχή ένα νοηματιστή,
- να συμμετέχουν ενεργά στις δραστηριότητες,
- να αποκτήσουν και να εμπλουτίσουν το υπάρχον λεξιλόγιο με καινούρια νοήματα,
- να αποκτήσουν νοηματικό όνομα,
- να εξοικειωθούν με αυτό και να αποκρίνονται όταν τους καλούν,
- να χρησιμοποιούν νοηματικά ονόματα όταν απευθύνονται στους άλλους,
- να απαντούν στην ερώτηση: ΕΣΥ ΠΟΙΟΣ; (Ποιο είναι το νοηματικό σου όνομα;).

Υλικά και μέσα

- Μεγάλα υφάσματα
- Φωτογραφική μηχανή

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός, ως μέρος του κύκλου, καλύπτεται με ένα μεγάλο πανί. Αποκαλύπτεται και νοηματίζει το ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ ΟΝΟΜΑ της. Ο/η νηπιαγωγός καλύπτει με το πανί έναν μαθητή και κατά την αποκάλυψή του παρουσιάζει το ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ του ΟΝΟΜΑ. Στη συνέχεια ακολουθούν ένας ένας, όλοι οι μαθητές. Γίνονται πολλές επαναλήψεις.

Βήμα 2

Ο/η νηπιαγωγός καλύπτει έναν-έναν τους μαθητές με το πανί. Την ώρα που ο μαθητής είναι «κρυμμένος» κάτω από το πανί εισάγει το νόημα ΑΥΤΟΣ ΠΟΙΟΣ; (Ποιο είναι νοηματικό του όνομα;). Ρωτά τους μαθητές ΠΟΙΟΣ; και δείχνει το πανί με τον κρυμμένο μαθητή. Περιμένει οι υπόλοιποι μαθητές να νοηματίσουν το ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ ΟΝΟΜΑ του κρυμμένου συμμαθητή τους. Όταν τον αποκαλύπτει τον ρωτά ΕΣΥ ΠΟΙΟΣ; (Ποιο είναι νοηματικό σου

όνομα;). Περιμένει απάντηση και αν δεν πάρει την υποδεικνύει και καλεί το μαθητή να την επαναλάβει.

Βήμα 3

Φωτογραφίζονται όλοι, προσωπικό και παιδιά αναπαριστώντας το ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ ΟΝΟΜΑ τους. Οι φωτογραφίες-πορτραίτα των μαθητών που δηλώνουν τη θέση του καθενός στο τραπέζι εργασίας, αντικαθιστώνται με το νοηματικό τους όνομα.

Βήμα 4

Παιχνίδι με τα νοηματικά ονόματα των παιδιών. Στο τραπέζι εργασίας αλλάζουμε θέση στα νοηματικά ονόματα και καλούμε τα παιδιά να βρουν τη θέση τους ανάλογα με το που βρίσκεται το νοηματικό τους όνομα.

Βήμα 5

Η ίδια δραστηριότητα επαναλαμβάνεται με κλειστά τα μάτια. Αγγίζουμε τους μαθητές ελαφρά στον ώμο για να ανοίξουν τα μάτια τους. Όλοι σηκώνονται, αλλάζουν θέση και αναζητούν το νοηματικό τους όνομα. Η άσκηση αποκτά παιγνιώδη χαρακτήρα και οι μαθητές αρχίζουν να εξοικειώνονται με το ελαφρύ άγγιγμα ως μέσω προσέλευσης της προσοχής.

Βήμα 6

Δείχνουμε τη φωτογραφία-πορτραίτο του κάθε παιδιού και ρωτάμε για τον απεικονιζόμενο μαθητή ΑΥΤΟΣ ΠΟΙΟΣ; (Ποιο είναι το νοηματικό του όνομα;). Τα νοηματικά ονόματα είναι κρυμμένα. Μόλις ο μαθητής νοηματίσει το όνομά του, «κερδίζει» το νοηματικό του όνομα και το τοποθετεί στη θέση του.

Βήμα 7

Οι φωτογραφίες-πορτραίτα «μπερδεύονται». Ο/η νηπιαγωγός ρωτάει τους μαθητές τα νοηματικά ονόματα των συμμαθητών τους.

Βήμα 8

Ένας μαθητής παίρνει τις φωτογραφίες-πορτραίτα των συμμαθητών του και τους ρωτά ΑΥΤΟΣ ΠΟΙΟΣ; (Ποιο είναι νοηματικό του όνομα;). Όποιος απαντάει κερδίζει το νοηματικό του όνομα.

Βήμα 9

Κρύβουμε τις φωτογραφίες-πορτραίτα των μαθητών σε τυχαίες θέσεις μέσα στο νηπιαγωγείο. Οι μαθητές μαζεύουν τις φωτογραφίες-πορτραίτα και ο/η νηπιαγωγός τους ρωτάει ΑΥΤΟΣ ΠΟΙΟΣ; (Ποιο είναι νοηματικό του όνομα;). Τοποθετούν τις φωτογραφίες-πορτραίτα πίσω στο τραπέζι.

3^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Το δομημένο περιβάλλον του νηπιαγωγείου αποδημείται στοχευμένα δημιουργώντας πλασματικές συνθήκες για τους μαθητές. Οι μαθητές, με τα περιορισμένα εκφραστικά μέσα που διαθέτουν, καλούνται να επιλύσουν σκηνοθετημένες προβλη-ματικές καταστάσεις, αναπτύσσοντας κατάλληλες επικοινωνιακές στρατηγικές.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να παρακολουθούν με προσοχή ένα νοηματιστή,
- να συμμετέχουν ενεργά στις δραστηριότητες,
- να χρησιμοποιούν κατάλληλες τεχνικές για να αποσπάσουν την προσοχή κάποιου,
- να αποκρίνονται σε τεχνικές και διαδικασίες προσέλκυσης προσοχής,
- να αποκτήσουν και να εμπλουτίσουν το υπάρχον λεξιλόγιο με καινούρια νοήματα,
- να μάθουν να εκφράζουν την επιθυμία τους με τα νοήματα: ΘΕΛΩ και ΔΕ-ΘΕΛΩ,
- να μάθουν να απαντούν στις φράσεις: ΘΕΛΩ ΤΙ (Τι θέλεις;), ΘΕΛΩ αντικείμενο ΠΟΙΟΣ; (Ποιος θέλει κάτι;).

Υλικά και μέσα

- Δεκατιανό των μαθητών, χυμοί, φρούτα, σοκολατάκια
- Απλά παιχνίδια του νηπιαγωγείου, παζλ, μαρκαδόροι, ψαλίδια, χρωματιστά χαρτιά

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Την ώρα του δεκατιανού τα παιδιά κάθονται στο τραπέζι κυκλικά. Χρησιμοποιούμε την ώρα του δεκατιανού ως εκπαιδευτική ευκαιρία για την ανάπτυξη λεξιλογίου και επικοινωνιακών στρατηγικών.

Δημιουργούμε μία σκηνοθετημένη συνθήκη. Επιλέγουμε τον πιο ευέλικτο ή τον πιο ήπιο μαθητή και αφαιρούμε το καλαμάκι από το χυμό του. Ο/η νηπιαγωγός έχει το καλαμάκι στο χέρι της και προσποιείται πως αγνοεί το μαθητή. Κατευθύνει το μαθητή άμεσα στο να τη χτυπήσει ελαφρά στο χέρι για να πάρει πίσω το καλαμάκι του.

Ερώτηση νηπιαγωγού:

ΤΙ;

ΕΣΥ ΘΕΛΕΙΣ ΤΙ; (Τι θέλεις;)

Η αναμενόμενη απόκριση από το μαθητή είναι απλά να δείξει το καλαμάκι ή να προσπαθήσει να το πάρει.
Ο/η νηπιαγωγός επεκτείνει:

ΚΑΛΑΜΑΚΙ

ΘΕΛΩ ΚΑΛΑΜΑΚΙ (Θέλω το καλαμάκι).

Πρέπει να παρουσιάσουμε άμεσα το επικοινωνιακό μοντέλο στο μαθητή, γιατί η όλη συνθήκη μπορεί να επιφέρει ένταση και ματαίωση.

Επέκταση της δραστηριότητας (όταν οι μαθητές συνεργάζονται και έχουν ανοχή).

Ο/η νηπιαγωγός «μπερδεύεται» και αντί να δώσει το καλαμάκι που είναι το αντικείμενο που χρειάζεται ο μαθητής, του δίνει μαρκαδόρο. Άμεσα και πριν ματαιωθεί ο μαθητής του επιδεικνύει ΔΕ-ΘΕΛΩ, και του δίνει το καλαμάκι.

Το ίδιο μπορεί να επαναληφθεί και με άλλα αντικείμενα. Στόχος είναι οι μαθητές να νοηματίσουν ΔΕ-ΘΕΛΩ.

Βήμα 2

Επαναλαμβάνουμε την ίδια τεχνική με άλλα παιδιά και με άλλα αντικείμενα, φαγητά ή φρούτα (π.χ. ΧΥΜΟΣ, ΣΟΚΟΛΑΤΑ) κ.α. ώστε να γενικευτεί η διαλογική διαδικασία στην επικοινωνία.

Βήμα 3

Επαναλαμβάνουμε με τον/τη νηπιαγωγό να απομακρύνεται από το σημείο της προβληματικής συνθήκης. Προτρέπουμε το μαθητή να σηκωθεί από τη θέση του, να φτάσει στο/στη νηπιαγωγό και να κάνει το διάλογο, με σημείο εκκίνησης το ελαφρύ χτύπημα στο χέρι.

Βήμα 4

Σε επόμενο στάδιο, ο/η νηπιαγωγός, ενώ έχει το απαιτούμενο αντικείμενο, δεν έχει καμία οπτική επαφή με το μαθητή και περιμένει με την πλάτη γυρισμένη. Γυρνάει με το ελαφρύ χτύπημα στο χέρι και ανταποκρίνεται αμέσως στο ζητούμενο. Δείχνει πολύ τρομαγμένη αν το χτύπημα είναι δυνατότερο ή σε μη επιτρεπτό σημείο.

Βήμα 5

Στο τέλος του φαγητού, ο/η νηπιαγωγός εμφανίζει στο τραπέζι σοκολατάκια και ρωτάει:

ΣΟΚΟΛΑΤΑ ΘΕΛΕΙ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος θέλει σοκολάτα;). Όποιος απαντήσει ΣΟΚΟΛΑΤΑ ΘΕΛΩ ή ΕΓΩ ή το ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ ΟΝΟΜΑ του, παίρνει το σοκολατάκι του.

Βήμα 6

Ο/η νηπιαγωγός δίνει στους μαθητές χρωματιστά χαρτιά για να τα κόψουν με το ψαλιδάκι. «Ξεχνάει» σκόπιμα έναν μαθητή και τον «αγνοεί». Άμεσα τον καθοδηγεί. Του κατευθύνει το χέρι σε ελαφρύ χτύπημα πάνω στο δικό της και νοηματίζει ΘΕΛΩ ΨΑΛΙΔΙ. Ο μαθητής τη μιμείται και ο/η νηπιαγωγός του δίνει το ψαλιδάκι.

Μπορεί να γίνει επανάληψη της τεχνικής την ώρα του παζλ και κρατώντας εμφανώς στα χέρια της το κομμάτι που λείπει ή στην ώρα της ζωγραφικής το μαρκαδόρο κ.λπ.

(ΠΑΖΛ, ΨΑΛΙΔΙ, ΜΑΡΚΑΔΟΡΟΣ)

4^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Οι μαθητές μαθαίνουν νοήματα που αφορούν στο πρόσωπο και στον εαυτό. Η χειρομορφή της δείξης αποτελεί την κύρια παράμετρο παραγωγής αυτών των νοημάτων. Μέσα από τις δραστηριότητες επιδιώκεται να καλλιεργηθεί ότι αυτή η χειρομορφή είναι βασικό συστατικό σχηματισμού πολλών νοημάτων.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να παρακολουθούν με προσοχή ένα νοηματιστή,
- να συμμετέχουν ενεργά στις δραστηριότητες,
- να αποκτήσουν και να εμπλουτίσουν το υπάρχον λεξιλόγιο με καινούρια νοήματα,
- να γνωρίσουν τα μέρη του προσώπου τους,
- να κάνουν και να απαντούν σε ερωτήσεις,
- να αξιοποιήσουν μηχανές αναζήτησης στο Διαδίκτυο με ασφάλεια για συλλογή πληροφοριών,
- να εξοικειωθούν σε τρόπους παρατήρησης έργων τέχνης ως μέρος του διδακτικού σχεδιασμού,
- να συνδέσουν τα γλωσσικά επιτεύγματα στη νοηματική γλώσσα με άλλους τομείς δεξιοτήτων του προγράμματος του νηπιαγωγείου, όπως τα μαθηματικά.

Υλικά και μέσα

- Υπολογιστής ή/και διαδραστικός πίνακας
- Φωτογραφική μηχανή
- Εκτυπωτής
- Καθρέφτης
- Χαρτί του μέτρου, μολύβια, πινέλα, μπογιές

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Βλέπουμε με τους μαθητές στο διαδραστικό πίνακα ή στον υπολογιστή το 3,15 λεπτών βίντεο «5 αιώνες τέχνη μέσα από τις αυτοπροσωπογραφίες μεγάλων ζωγράφων», ως αφορμή για την έννοια του προσώπου. Ενώ τα παιδιά παρακολουθούν το βίντεο, ο/η νηπιαγωγός δίπλα στην οθόνη κάθε φορά που αλλάζει το πρόσωπο, νοηματίζει ΠΡΟΣΩΠΟ ΑΛΛΑΖΕΙ (Το πρόσωπο αλλάζει).

(Το βίντεο προέρχεται από τη σελίδα: <https://www.youtube.com/watch?v=Y8U6jD6IKRs>, Τελευταία ανάκτηση 15/6/2015).

Βήμα 2

Στο διαδραστικό πίνακα ή στον υπολογιστή κατευθύνουμε την αναζήτηση των μαθητών μέσα από τη μηχανή αναζήτησης google εικόνες, στις προσωπογραφίες του Λεονάρντο ντα Βίντσι, καθώς είναι από τους πιο αναγνωρισμένους ζωγράφους για τις προσωπογραφίες του και τις ανατομικές του μελέτες. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει δυνατότητα σύνδεσης στο Διαδίκτυο ή οι μαθητές δεν είναι εξοικειωμένοι με τη διαδικασία, παρουσιάζεται έτοιμο το φωτογραφικό υλικό: [ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΕΣ – ΝΤΑ ΒΙΝΤΣΙ](#).

Ο/η νηπιαγωγός δείχνει μία μία τις προσωπογραφίες. Σε κάθε έναν από τους πίνακες σχηματίζει το περίγραμμα του απεικονιζόμενου προσώπου με το δείκτη του και νοηματίζει ΠΡΟΣΩΠΟ ή ΑΛΛΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ή ΠΡΟΣΩΠΟ ΑΛΛΟ.

ΑΥΤΟ-προσωπογραφία ΚΟΡΙΤΣΙ (Αυτό είναι κορίτσι), ΑΥΤΟ-προσωπογραφία ΑΓΟΡΙ (Αυτό είναι αγόρι). Το ίδιο καλούνται να κάνουν και οι μαθητές με τη σειρά τους.

Στη συνέχεια οι μαθητές καλούνται και παροτρύνονται να περιγράψουν τι βλέπουν.

Ερώτηση:

ΑΥΤΟ-πρόσωπο ΤΙ; (Τι είναι;)

Απάντηση εκπαιδευτικού (επίδειξη):

ΠΡΟΣΩΠΟ

Βήμα 3

Ο κάθε μαθητής καλείται να επιλέξει την προσωπογραφία που του αρέσει πιο πολύ. Εάν οι μαθητές είναι εξοικειωμένοι με τον υπολογιστή, μπορούν να παίξουν με το ποντίκι μεγαλώνοντας ή μικραίνοντας τις προσωπογραφίες.

Ερωτήσεις:

ΑΥΤΟ ΚΟΡΙΤΣΙ ΑΓΟΡΙ; (Αυτό είναι κορίτσι ή αγόρι;)

ΠΡΟΣΩΠΟ ΑΥΤΟ ΚΟΡΙΤΣΙ ΑΓΟΡΙ; (Αυτό το πρόσωπο είναι κορίτσι ή αγόρι;)

ΚΟΡΙΤΣΙ ΠΟΙΟ; (Ποιο είναι κορίτσι;)

ΑΓΟΡΙ ΠΟΙΟ; (Ποιο είναι αγόρι;)

ΚΟΡΙΤΣΙ ΠΟΥ; (Πού είναι το κορίτσι;)

ΑΓΟΡΙ ΠΟΥ; (Πού είναι το αγόρι;)

ΠΡΟΣΩΠΟ ΚΟΡΙΤΣΙ ΠΟΥ; (Πού είναι το πρόσωπο του κοριτσιού;)

ΑΓΟΡΙ ΠΟΥ; (Πού είναι το πρόσωπο του αγοριού;)

ΕΣΥ ΠΡΟΣΩΠΟ ΑΡΕΣΕΙ ΠΟΙΟ; (Ποιο πρόσωπο σου αρέσει;)

Οι μαθητές αρχικά μιμούνται και στη συνέχεια παράγουν αυθόρμητα απαντώντας στις παραπάνω ερωτήσεις.

Απαντήσεις:

ΑΥΤΟ ΚΟΡΙΤΣΙ (Αυτό είναι κορίτσι)

ΑΥΤΟ ΑΓΟΡΙ (Αυτό είναι αγόρι)

ΑΥΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΚΟΡΙΤΣΙ (Αυτό είναι το πρόσωπο του κοριτσιού)

ΑΥΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΑΓΟΡΙ (Αυτό είναι το πρόσωπο του αγοριού)

ΑΥΤΟ ΑΡΕΣΕΙ (Αυτό το πρόσωπο μου αρέσει)

ΑΥΤΟ ΚΟΡΙΤΣΙ ΑΡΕΣΕΙ (Αυτό το κορίτσι μου αρέσει)

ΑΥΤΟ ΑΓΟΡΙ ΑΡΕΣΕΙ (Αυτό το αγόρι μου αρέσει)

Βήμα 4

Γίνεται θεματική μετάβαση στους ίδιους τους μαθητές.

Ερωτήσεις:

ΠΡΟΣΩΠΟ ΔΙΚΟ-ΣΟΥ ΠΟΥ; (Πού είναι το δικό σου πρόσωπο;)

ΠΡΟΣΩΠΟ ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ ΠΟΥ; (Πού είναι το πρόσωπό του + νοηματικό όνομα;)

ΕΣΥ ΑΓΟΡΙ ΚΟΡΙΤΣΙ; (Εσύ είσαι αγόρι ή κορίτσι;)

Οι μαθητές δείχνουν το πρόσωπό τους ή το πρόσωπο ενός συμμαθητή τους ανάλογα με την αναφορά του νοηματικού ονόματος. Απαντούν ΕΓΩ ΚΟΡΙΤΣΙ (Εγώ είμαι κορίτσι) ή ΕΓΩ ΑΓΟΡΙ (Εγώ είμαι αγόρι) ανάλογα με το φύλο τους.

Βήμα 5

Γίνεται επέκταση του διαλόγου στην περιγραφή του προσώπου.

Ερωτήσεις:

ΜΑΤΙΑ ΠΟΥ; (Πού είναι τα μάτια;)

ΜΑΤΙΑ ΔΙΚΑ-ΣΟΥ ΠΟΥ; (Πού είναι τα δικά σου μάτια;)

ΜΑΤΙ ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ ΠΟΥ; (Πού είναι το μάτι του + νοηματικό όνομα;)

Οι μαθητές απαντούν δείχνοντας στο πρόσωπό τους ή στο πρόσωπο ενός συμμαθητή τους, ανάλογα με την αναφορά του νοηματικού ονόματος.

Ομοίως και για μύτη, στόμα, χείλη, αυτί.

Βήμα 6

Γίνεται η παρουσίαση των νοημάτων ΧΑΜΟΓΕΛΑΣΤΟ, ΛΥΠΗΜΕΝΟ-ΘΛΙΜΕΝΟ μέσω φωτογραφιών.

Οι μαθητές πειραματίζονται στον καθρέπτη με τις εκφράσεις του προσώπου τους. Σ' αυτό το σημείο χρησιμοποιούμε φωτογραφική μηχανή. Χωριζόμαστε σε ζευγάρια και ο ένας φωτογραφίζει τον άλλο. Οι μαθητές φωτογραφίζονται με τις δύο διαφορετικές εκφράσεις.

Το κάθε ζευγάρι εκτυπώνει σε κοινό χαρτί τις δύο φωτογραφίες-πορτραίτα. Παρουσιάζουν τις φωτογραφίες-πορτραίτα στην ολομέλεια. Περιγράφουν τη φωτογραφία-πορτραίτο τους χρησιμοποιώντας το λεξιλόγιο που ήδη έχουν μάθει.

Υποστηρίζονται με ερωτήσεις όπως:

Ερωτήσεις:

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΑΥΤΟ ΧΑΜΟΓΕΛΑΣΤΟ ΛΥΠΗΜΕΝΟ; (Αυτό είναι χαμογελαστό ή λυπημένο;)

ΑΥΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΧΑΜΟΓΕΛΑΣΤΟ ΛΥΠΗΜΕΝΟ; (Αυτό το πρόσωπο είναι χαμογελαστό ή λυπημένο;)

Οι περιγραφές περιορίζονται σε εξωτερικά χαρακτηριστικά, ΠΡΟΣΩΠΟ, ΜΑΤΙ, ΜΥΤΗ, ΣΤΟΜΑ, ΑΥΤΙ, ΧΑΜΟΓΕΛΑΣΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ, ΛΥΠΗΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΟ (περαιτέρω ανάλυση συναισθημάτων περιγράφεται στην αντίστοιχη ενότητα).

Βήμα 7

Εισαγωγή νέου νοήματος με φυσικό και παιγνιώδη τρόπο. Εναλλαγή ρόλων, ένας μαθητής γίνεται ΔΑΣΚΑΛΟΣ και ζητά από τους άλλους να επιδείξουν τα μέρη του προσώπου τους (βλέπε βήμα 5). Για σίγουρη αντίληψη του νέου νοήματος γίνεται χωροταξική τοποθέτηση στην καρέκλα του δασκάλου στο κέντρο του ημικυκλικού τραπεζιού.

Μετά το τέλος της δραστηριότητας ρωτάμε για επανάληψη και εμπέδωση:

Ερώτηση:

ΕΓΩ ΕΜΕΝΑ ΤΙ; (Τι είμαι εγώ;)

Απάντηση:

ΔΑΣΚΑΛΟΣ

Βήμα 8

Αφού γίνει ανάρτηση των φωτογραφιών-πορτραίτων των μαθητών σε εμφανές σημείο στην τάξη, ακολουθεί η δραστηριότητα ΔΕΙΞΕ ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-μαθητή ΠΟΥ; Οι μαθητές δείχνουν την αντίστοιχη φωτογραφία-πορτραίτο. Εφόσον βεβαιωθούμε ότι όλοι είναι γνώστες των νοηματικών ονομάτων των συμμαθητών τους κάνουμε εξάσκηση του νοήματος ΠΟΙΟΣ και της ερώτησης ΑΥΤΟ-φωτογραφία ΠΟΙΟΣ; Γίνεται επανάληψη της ερώτησης η οποία απευθύνεται εκ περιτροπής σε όλους τους μαθητές.

Βήμα 9

Γίνεται επέκταση σε μαθηματικές έννοιες χρησιμοποιώντας το σχετικό λεξιλόγιο για το πρόσωπο.

Εισαγωγή νέας ερώτησης: ΠΟΣΑ;

Ερώτηση:

ΕΣΥ, ΜΑΤΙΑ ΠΟΣΑ; (Πόσα μάτια έχεις;) ΕΣΥ ΜΥΤΗ ΠΟΣΑ; (Πόσες μύτες έχεις;) κοκ.

ΕΓΩ, ΜΑΤΙΑ ΠΟΣΑ; (Πόσα μάτια έχω;)

ΕΓΩ, ΜΥΤΗ ΠΟΣΑ; (Πόσες μύτες έχω;) κοκ.

Απάντηση: ΔΥΟ ή ΕΝΑ αντιστοίχως.

ΜΑΤΙΑ ΔΥΟ ΔΕΙΞΕ (Δείξε μου δύο μάτια) κοκ.

Ολοκληρώνοντας την ενότητα «Το πρόσωπό μου», το λεξιλόγιο και οι δραστηριότητες μπορούν να επεκταθούν και να εμπλουτιστούν ακόμη περισσότερο, ανάλογα με το επίπεδο ετοιμότητας των μαθητών και την προηγούμενη εμπειρία τους στην ΕΝΓ. Ο/η νηπιαγωγός αξιολογεί τους μαθητές του και επαναλαμβάνει όσες δραστηριότητες κρίνει αναγκαίο.

Μέσα στα πλαίσια της επαγγελματικής του δημιουργικότητας καλείται να χρησιμοποιήσει το παραπάνω γλωσσικό υλικό (λεξιλόγιο και νοηματικές φράσεις) και σε άλλες επικοινωνιακές περιστάσεις, προκειμένου οι μαθητές να γενικεύσουν και να εμπεδώσουν γλωσσικές συμπεριφορές, σημεία και έννοιες που διδάχθηκαν.

Ενότητα 2^η

Το σώμα και οι αισθήσεις μου

Στην ενότητα «Το σώμα και οι αισθήσεις μου» καλύπτονται οι ακόλουθοι στόχοι του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών της ΕΝΓ ως προς τους άξονες περιεχομένου.

Στόχοι - Άξονες Περιεχομένου

Αντιληπτική γλώσσα

Οι μαθητές:

- να κατανοούν βασικούς επικοινωνιακούς κανόνες στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν εξελικτικά όλο και περισσότερα θέματα που εκφέρονται στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν, να βιώνουν και να εκτιμούν στοιχεία λογοτεχνίας

Εκφραστική γλώσσα

Οι μαθητές:

- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να εκφράσουν αποτελεσματικά τις σκέψεις, τα συναισθήματα, τις επιθυμίες και τις απόψεις τους,
- να χρησιμοποιούν ένα σύνολο γλωσσικών στρατηγικών για να μεταδώσουν αποτελεσματικά τις ιδέες τους στο ακροατήριο της τάξης, νοηματίζοντας για γνωστικούς, συλλογιστικούς, δημιουργικούς και πληροφοριακούς σκοπούς,
- να χρησιμοποιούν κατάλληλους τύπους ΕΝΓ για παρουσίαση θεμάτων, έκφραση ιδεών, συναισθημάτων, σκέψεων και γνώσεων.

Ως προς τους ειδικούς στόχους στη διδακτική ενότητα «Το σώμα και οι αισθήσεις μου» καλύπτονται οι ακόλουθοι στόχοι:

Αντιληπτική γλώσσα

Οι μαθητές ασκούνται βαθμιαία:

- να διατηρούν την προσοχή τους στον συν-νοηματιστή τους,
- να ανταποκρίνονται οπτικά και να διατηρούν την κατάλληλη οπτική επαφή κατά τη διάρκεια της επικοινωνίας στην ΕΝΓ,
- να επεκτείνουν την κατανόηση καινούργιου λεξιλογίου,
- να κατανοούν νοήματα με ενσωματωμένη άρνηση π.χ. ΔΕΝ-ΕΧΕΙ, ΔΕΝ-ΒΛΕΠΕΙ, ΔΕΝ-ΜΠΟΡΕΙ, ΔΕΝ-ΑΡΕΣΕΙ,
- να κατανοούν απλές ερωτήσεις, ΤΙ; ΠΟΙΟΣ; ΠΟΥ; ΠΩΣ;

Εκφραστική γλώσσα

Οι μαθητές ασκούνται βαθμιαία:

- να συμμετέχουν στην επικοινωνία και να παρακολουθούν το συν-

- νοηματιστή τους με γνέψιμο του κεφαλιού,
- να χρησιμοποιούν κατάλληλες τεχνικές για να προσελκύουν την προσοχή κάποιου,
  - να χρησιμοποιούν καινούργιο λεξιλόγιο στην ΕΝΓ,
  - να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για:
    - ο να δώσουν πληροφορίες,
    - ο να δώσουν εντολές,
    - ο να εκφράσουν απαιτήσεις/επιθυμίες,
    - ο να εκφράσουν σκέψεις, ιδέες,
    - ο να απαντούν σε ερωτήσεις,
  - να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να εκφράζουν τις ακόλουθες σημασιολογικές οντότητες:
    - ο ύπαρξη,
    - ο θέση,
    - ο περιγραφή,
    - ο ενέργεια,
    - ο ποσότητα,
  - να συμμετέχουν σε μια συζήτηση.

1^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Μέσα από παιχνίδια και παντομίμα οι μαθητές καλούνται να εξασκηθούν στην αναγνώριση των μελών του σώματος, να δείχνουν και να νοηματίζουν τα μέρη του σώματος στον απέναντί τους αλλά και μπροστά στον καθρέφτη.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να αναπτύξουν οπτική επαφή με την/τον νηπιαγωγό και τους συμμαθητές τους,
- να αντιληφθούν ότι ο συνομιλητής μεταφέρει σημαντικές πληροφορίες,
- να ανταποκρίνονται οπτικά και να διατηρούν κατάλληλη οπτική επαφή κατά τη διάρκεια της επικοινωνίας στην ΕΝΓ,
- να συμμετέχουν ενεργά στις δραστηριότητες,
- να μάθουν τα μέρη του σώματός τους, να τα κατονομάζουν και να τα δείχνουν σε διαφορετικές συνθήκες,
- να αποκτήσουν και να εμπλουτίσουν το υπάρχον λεξιλόγιο με καινούρια νοήματα σχετικά με το ανθρώπινο σώμα,
- να δίνουν απλές εντολές,
- να κατανοούν νοήματα με ενσωματωμένη άρνηση π.χ. ΔΕΝ-ΕΧΕΙ, ΔΕΝ-ΒΛΕΠΕΙ, ΔΕΝ-ΜΠΟΡΕΙ, ΔΕΝ-ΑΡΕΣΕΙ,
- να κατανοούν και να απαντούν σε απλές ερωτήσεις ΤΙ; ΠΟΙΟΣ; ΠΟΥ; ΠΩΣ;

Υλικά και μέσα

- Καθρέφτης
- Κούκλα
- Ύφασμα
- Μαγικό ραβδάκι (μία μπαγκέτα ντυμένη με χρυσόχαρτο)
- Σακουλάκια γυμναστικής
- Πλαστελίνη, μαρκαδόροι, ψαλίδια, κόλλες

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός κάθεται στο τραπέζι εργασίας και καλεί τους μαθητές για μάθημα, ΤΩΡΑ ΜΑΘΗΜΑ. Έχει κρύψει μία κούκλα, ομοίωμα μωρού, κάτω από ένα πανί και ρωτάει τους μαθητές, ΕΧΩ ΤΙ; Επιτρέπει για μικρό χρονικό διάστημα τις προσπάθειές τους να βρουν τι είναι το κρυμμένο αντικείμενο, αποκαλύπτοντας με παιγνιώδη τρόπο τμηματικά την κούκλα και στη συνέχεια την παρουσιάζει, ΑΥΤΟ ΤΙ; Δεχόμαστε την απάντηση ΠΑΙΔΙ ή ΜΩΡΟ ή ΚΟΥΚΛΑ αν οι μαθητές τη γνωρίζουν. Διαφορετικά απαντά ο/η νηπιαγωγός ΜΩΡΟ.

Ευκαιρία αποτελεί η δραστηριότητα για επανάληψη των νοημάτων του προσώπου όπως διδάχτηκαν στην προηγούμενη ενότητα: ΜΑΛΛΙΑ, ΜΑΤΙ, ΜΥΤΗ, ΣΤΟΜΑ, ΑΥΤΙ. Με το μαγικό ραβδί ο/η νηπιαγωγός δείχνει τα αντίστοιχα μέρη του προσώπου της κούκλας και ρωτάει ΑΥΤΟ ΤΙ; Στη συνέχεια ο/η νηπιαγωγός δείχνει στο μωρό τα μέρη του σώματος με το μαγικό του ραβδάκι και κατονομάζει ΚΕΦΑΛΙ, ΛΑΙΜΟΣ, ΧΕΡΙ, ΔΑΚΤΥΛΟ, ΣΩΜΑ, ΠΟΔΙ, ΚΟΙΛΙΑ, ΠΛΑΤΗ.

Βήμα 2

ΡΑΒΔΙ ΘΕΛΕΙ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος θέλει το ραβδί;). Με τη σειρά παίρνουν οι μαθητές το ραβδί και ο/η νηπιαγωγός νοηματίζει και οι μαθητές πρέπει να αγγίξουν το σωστό μέρος του σώματος της κούκλας.

Βήμα 3

Αφού εμπεδωθεί το παιχνίδι, ο/η νηπιαγωγός με τη μέθοδο της επίδειξης καθοδηγεί τους μαθητές να αγγίζουν, αντίστοιχα με το σημείο σώματος που επιδεικνύει με το μαγικό ραβδί πάνω στην κούκλα, το δικό τους μέρος σώματος.

Βήμα 4

Παίζουμε ένα παιχνίδι μνήμης. Με ένα ύφασμα κλείνουμε τα μάτια των μαθητών τα αγγίζουμε στα διαφορετικά μέρη του σώματος. Ανοίγουμε τα μάτια και ο μαθητής νοηματίζει που τον άγγιξε το μαγικό ραβδάκι.

Βήμα 5

Ο/η νηπιαγωγός φέρνει στην τάξη έναν ολόσωμο καθρέφτη. ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΓΡΑΜΜΟ ΑΥΤΟ ΤΙ; ΚΑΘΡΕΦΤΗΣ (Τι είναι αυτό; Καθρέφτης). Αφήνει τους μαθητές να πειραματιστούν μπροστά στον καθρέφτη με γκριμάτσες και διάφορες κινήσεις. Ο ίδιος ο/η νηπιαγωγός τους προτρέπει παίρνοντας αστείες πόζες. Στη συνέχεια και αφού οι μαθητές έχουν παίξει με το είδωλό τους ελεύθερα, ο/η νηπιαγωγός δίνει εντολές και κάθε μαθητής καλείται μπροστά στο είδωλό του να αγγίξει το αντίστοιχο μέρος του σώματός του π.χ.

ΚΕΦΑΛΙ ΠΟΥ; (Πού είναι το κεφάλι;),

ΚΕΦΑΛΙ ΠΙΑΝΩ (Πιάνω το κεφάλι).

Ένας μαθητής γίνεται δάσκαλος ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΘΕΛΕΙ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος θέλει να γίνει δάσκαλος;) και δίνει εντολές στους συμμαθητές του να αγγίξουν διάφορα μέρη του σώματός τους.

Βήμα 6

«Το παιχνίδι του καθρέφτη».

Ο καθρέφτης αποσύρεται από την τάξη. Εξηγούμε στους μαθητές πώς θα παίξουμε τον καθρέφτη χωρίς καθρέφτη.

ΚΑΘΡΕΦΤΗ ΔΕΝ-ΕΧΩ (Δεν έχω καθρέφτη)

ΚΑΘΡΕΦΤΗ ΕΓΩ ΠΑΙΖΩ (Θα παίξω τον καθρέφτη)

ΠΩΣ; ΔΥΑΔΕΣ ΔΥΑΔΕΣ ... (Πώς; σε дуάδες).

Ο/η νηπιαγωγός σηκώνει δύο μαθητές, κατανέμει ρόλους και εξηγεί: ΕΣΕΙΣ-ΟΙ-ΔΥΟ ΚΑΘΡΕΦΤΗΣ, ΚΟΙΤΑ ΠΩΣ; (Εσείς οι δυο θα κάνετε τον καθρέφτη. Κοιτάξτε πως θα τον κάνετε). Ο/η ίδια, η νηπιαγωγός κάνει τον καθρέφτη του μαθητή και αγγίζει το ίδιο σημείο σώματος με το μαθητή. Στη συνέχεια οι μαθητές ενθαρρύνονται να αυτενεργήσουν. Η δραστηριότητα επαναλαμβάνεται για όλους τους μαθητές.

Βήμα 7

Οι μαθητές ενθαρρύνονται να αναπαραστήσουν με πλαστελίνη το ανθρώπινο σώμα και στην συνέχεια να περιγράψουν στη νοηματική τι κατασκεύασαν.

Βήμα 8

Ζωγραφίζουν με μαρκαδόρους ανθρώπινες φιγούρες, στη συνέχεια τις κόβουν σε επιμέρους τμήματα και τις ξανασυνθέτουν, κολλώντας τες σε χαρτί Α4, σαν puzzle.

Εργασία προηπίων: το περίγραμμα του ανθρώπινου σώματος έχει ζωγραφιστεί από τον/την νηπιαγωγό.

2^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Οι μαθητές καλούνται με τη χρήση προπλάσματος και εικόνων να μάθουν να δείχνουν και να νοηματίζουν τα εσωτερικά όργανα του σώματος.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να ανταποκρίνονται οπτικά και να διατηρούν κατάλληλη οπτική επαφή κατά τη διάρκεια της επικοινωνίας στην ΕΝΓ,
- να συμμετέχουν ενεργά στις δραστηριότητες,
- να αναγνωρίζουν και να ανταποκρίνονται στη χρήση εποπτικών μέσων όπως το πρόπλασμα ή βιβλία,
- να αποκτήσουν και να εμπλουτίσουν το υπάρχον λεξιλόγιο για το σώμα με καινούρια νοήματα που αφορούν τα εσωτερικά όργανα και τη λειτουργία του σώματος,
- να κατανοούν νοήματα με ενσωματωμένη άρνηση π.χ. ΔΕΝ-ΕΧΕΙ, ΔΕΝ-ΒΛΕΠΕΙ, ΔΕΝ-ΜΠΟΡΕΙ, ΔΕΝ-ΑΡΕΣΕΙ,
- να κάνουν προβλέψεις και να απαντούν σε ερωτήσεις ΤΙ; ΠΟΙΟΣ; ΠΟΥ; ΠΩΣ;

Υλικά και μέσα

- Πρόπλασμα
- Καθρέφτης
- Βιβλία π.χ. Κλερ Ράινερ (1980). Το σώμα μας Αθήνα: ΑΣΕ
- Χαρταετός και παιδικές εγκυκλοπαίδειες για το ανθρώπινο σώμα
- Μπατονέτες, κόλλες, μαύρο κανσόν
- Φτερά και κεράκια γενεθλίων
- Τσίχλες, μπουκίτσες φαγητού
- Σύριγγα

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός κάθεται μαζί με τους μαθητές στο ημικυκλικό τραπέζι και τους παρουσιάζει το ανθρώπινο πρόπλασμα, ΑΥΤΟ ΤΙ; Περιμένει τις απαντήσεις των παιδιών και καταλήγει στο νόημα ΑΝΘΡΩΠΟΣ, ΣΩΜΑ. Επαναλαμβάνει την ερώτηση σε όλους τους μαθητές και στη συνέχεια προκειμένου να γενικεύσουν οι μαθητές την έννοια τους ρωτά: ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΑΥΤΟ ΤΟ-ΙΔΙΟ ΑΥΤΟ ΣΩΜΑ (Αυτό είναι άνθρωπος, αυτό είναι σώμα).

ΕΣΥ Ο-ΙΔΙΟΣ ΤΙ; ΑΓΟΡΙ ΑΥΤΟΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΤΙ; ΚΟΡΙΤΣΙ ΑΥΤΗ Η-ΙΔΙΑ ΑΥΤΗ ΤΙ; (Εσύ τι είσαι; Αυτός/αυτή τι είναι;).

Γίνεται επανάληψη των νοημάτων του σώματος που έμαθαν οι μαθητές στην προηγούμενη ενότητα και προστίθενται καινούρια όπως ΑΓΚΩΝΑΣ, ΩΜΟΣ, ΓΟΝΑΤΟ. Οι μαθητές καλούνται να τα αναγνωρίσουν και να τα δείξουν στο πρόπλασμα.

Βήμα 2

Για πρώτη φορά γίνεται νύξη για τα εσωτερικά όργανα ξεκινώντας από αυτό που μπορούν οι μαθητές να δουν. ΣΤΟΜΑ ΜΕΣΑ ΤΙ; (Τι έχουμε μέσα στο στόμα;), ΣΤΟΜΑ ΑΥΤΟ ΑΝΟΙΓΩ (Ανοίγω το στόμα μου). Παρατηρούν το στόμα ενός συμμαθητή και στη συνέχεια ο καθένας παρατηρεί το δικό του στον καθρέφτη. Περιγράφουμε και νοηματίζουμε ΔΟΝΤΙΑ, ΓΛΩΣΣΑ.

Βήμα 3

Ο/η νηπιαγωγός εισαγάγει την έννοια της λειτουργίας (λειτουργία του στόματος)

ΔΟΝΤΙΑ, ΓΛΩΣΣΑ ΤΙ-ΚΑΝΟΥΝ; (Τα δόντια και η γλώσσα τι κάνουν;). Μοιράζει στους μαθητές πρώτα τσίχλες ΑΥΤΟ ΤΙ; ΤΣΙΧΛΑ (Τι είναι αυτό; Τσίχλα). Περιμένει οι μαθητές να μασήσουν τις τσίχλες τους για λίγο. ΣΤΟΜΑ ΕΣΥ ΕΧΕΙΣ; (Εσύ έχεις στόμα;). ΣΤΟΜΑ ΣΟΥ ΓΙΑΤΙ; (Εσύ γιατί χρησιμοποιείς το στόμα σου;) Και στη συνέχεια παρέχει την απάντηση ΑΥΤΟ ΜΑΣΑΩ (Με αυτό μασάω). Ο/η νηπιαγωγός δίνει στους μαθητές μικρές μπουκίτσες ψωμιού ή μήλου και ρωτάει πάλι: ΦΑΓΗΤΟ ΑΥΤΟ ΣΟΥ-ΔΙΝΩ ΤΙ; ΠΩΣ; (Εσύ πώς μασάς την μπουκίτσα που σου δίνω;) Οι μαθητές παρατηρούν μπροστά στον καθρέφτη τη λειτουργία του στόματός τους και ο/η νηπιαγωγός κατευθύνει την παρατήρηση

ΔΟΝΤΙΑ ΤΙ; ΚΟΒΟΥΝ (Τα δόντια κόβουν)

ΔΟΝΤΙΑ ΓΛΩΣΣΑ ΜΑΖΙ ΜΑΣΑΝΕ (Τα δόντια μαζί με τη γλώσσα μασάνε)

ΦΑΓΗΤΟ ΚΑΤΑΠΙΝΩ (Καταπίνω το φαγητό)

ΦΑΓΗΤΟ ΑΥΤΟ ΠΟΥ; (Πού πηγαίνει το φαγητό;)

ΚΟΙΛΙΑ (Στην κοιλιά).

Βήμα 4

Επανερχόμαστε στο πρόπλασμα και ο/η νηπιαγωγός αφού αγγίζει εξωτερικά την κοιλιά του προπλάσματος καλεί τους μαθητές να κάνουν το ίδιο ΦΑΓΗΤΟ ΕΔΩ, ΚΟΙΛΙΑ (Το φαγητό είναι εδώ, στην κοιλιά). Περιγράφει όλη την πορεία της τροφής. ΦΑΓΗΤΟ ΣΤΟΜΑ ΕΚΕΙ (Το φαγητό είναι στο στόμα), ΓΛΩΣΣΑ, ΔΟΝΤΙΑ ΜΑΖΙ ΜΑΣΑΩ, (Με τη γλώσσα και τα δόντια μασάω), ΚΑΤΑΠΙΝΩ, ΛΑΙΜΟΣ (Καταπίνω, το φαγητό πηγαίνει στο λαιμό) ΦΑΓΗΤΟ-ΚΑΤΕΒΑΙΝΕΙ, ΚΟΙΛΙΑ (Το φαγητό κατεβαίνει, φτάνει στην κοιλιά).

Στη συνέχεια παρουσιάζει ένα-ένα τα αποσπόμενα τμήματα του προπλάσματος και επαναλαμβάνει την περιγραφή της πορείας του φαγητού.

Βήμα 5

Ο/η νηπιαγωγός ρωτάει ΕΔΩ ΕΔΩ ΣΩΜΑ ΑΛΛΟ, ΑΛΛΟ ΞΕΡΕΙ ΠΟΙΟΣ ΕΣΕΙΣ; (Ποιος από εσάς ξέρει κάποιο άλλο;). Δείχνοντας τα εσωτερικά όργανα συνεχίζει με τους ΠΝΕΥΜΟΝΕΣ. Καλεί τους μαθητές παίρνοντας αέρα από το στόμα να την μιμηθούν και να γεμίσουν τους πνεύμονές τους με αέρα. Οι μαθητές έχουν τα χέρια τους τοποθετημένα στο ύψος των πνευμόνων και παρατηρούν πώς φουσκώνουν. Το ίδιο επαναλαμβάνεται παίρνοντας αέρα και από τη μύτη. ΑΕΡΑΣ ΑΥΤΟ ΠΟΥ; (Πού πάει ο αέρας;), ΕΔΩ ΠΝΕΥΜΟΝΕΣ (Εδώ στους πνεύμονες).

Στη συνέχεια ο/η νηπιαγωγός τοποθετεί στο τραπέζι ένα φτερό, και δείχνει στους μαθητές πώς φυσώντας το μπορεί να το κάνει να «πετάξει». ΦΤΕΡΟ ΦΥΣΑΩ (Φυσάω το φτερό), ΠΟΥΛΙ ΦΤΕΡΟ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΦΥΣΑΩ ΠΕΤΑΕΙ-ΤΞ-Β (Το φτερό πετάει). Οι μαθητές συμμετέχουν στο παιχνίδι. ΠΟΥΛΙ ΦΤΕΡΟ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΠΕΤΑΕΙ-ΤΞ-Β ΠΩΣ; (Πώς πετάει το φτερό;)

ΦΥΣΑΩ. ΤΙ; (Τι φυσάω;), ΑΕΡΑ (Αέρα)

ΑΕΡΑΣ ΑΥΤΟ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ-ΠΟΥ; (Από που έρχεται ο αέρας;)

ΕΔΩ ΠΝΕΥΜΟΝΕΣ (Εδώ στους πνεύμονες)

ΜΕΣΑ ΕΧΕΙ ΤΙ; (Τι έχει μέσα;).

Επανάληψη του παιχνιδιού με κεράκια γενεθλίων.

Κατόπιν ο/η νηπιαγωγός καλεί τους μαθητές να καλύψουν μύτη και στόμα, δηλαδή τις διόδους που περνάει ο αέρας στο σώμα και να περιμένουν. Λίγο μετά όλοι παραιτούνται. Ο/η νηπιαγωγός νοηματίζει ΑΕΡΑΣ ΔΕΝ-ΕΧΕΙ ΕΙΣΠΝΟΗ-ΕΚΠΝΟΗ ΔΕΝ-ΜΠΟΡΕΙ (Χωρίς αέρα δεν μπορούμε να αναπνεύσουμε).

Ο/η νηπιαγωγός μαζεύει μέσα στη σύριγγα αέρα.

ΒΛΕΠΩ ΤΙ; (Τι βλέπω;), ΤΙΠΟΤΑ (Τίποτα).

Εκκενώνει με δύναμη τον αέρα στους μαθητές.

ΑΥΤΟ ΑΕΡΑΣ ΕΧΕΙ (Αυτό έχει αέρα)

ΒΛΕΠΩ ΤΙΠΟΤΑ (Δεν βλέπω τίποτε)

ΑΕΡΑΣ ΕΙΣΠΝΕΩ ΜΥΤΗ ΠΑΕΙ, ΣΤΟΜΑ ΜΕΣΑ-ΠΕΡΝΑΕΙ ΠΝΕΥΜΟΝΕΣ (Ο αέρας πάει στη μύτη στο στόμα και μέσα στους πνεύμονες).

Βήμα 6

Με τη αποστειρωμένη βελόνα της σύριγγας ο/η νηπιαγωγός λίγο χαράζει το ακροδάκτυλό του/της για να φανεί αίμα.

ΑΥΤΟ ΤΙ; ΤΙ-ΠΡΑΓΜΑ; (Τι είναι αυτό;), ΑΙΜΑ (Αίμα). ΑΥΤΟ ΧΡΩΜΑ ΤΙ; (Τι χρώμα έχει;) ΚΟΚΚΙΝΟ (Κόκκινο). ΑΙΜΑ ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΣΩΜΑ ΠΟΥ; (Πού βρίσκεται το αίμα στο σώμα;), ΑΙΜΑ ΣΩΜΑ ΠΑΝΤΟΥ (Το αίμα είναι παντού μέσα στο σώμα).

Στο πρόπλασμα δείχνει τις φλέβες και εξηγεί ΦΛΕΒΕΣ ΑΙΜΑ ΠΑΝΤΟΥ ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ (Το αίμα κυκλοφορεί παντού μέσα στις φλέβες). Δείχνει την καρδιά και εξηγεί ΚΑΡΔΙΑ ΣΥΣΠΑΣΕΙΣ ΑΙΜΑ ΣΤΕΛΝΕΙ ΠΑΝΤΟΥ (Η καρδιά δουλεύει και στέλνει αίμα παντού), ΚΑΡΔΙΑ ΔΟΥΛΕΥΕΙ (Η καρδιά δουλεύει), ΚΑΡΔΙΑ ΧΤΥΠΑ (Η καρδιά χτυπά). Με το χέρι ψηλαφούν και εντοπίζουν την καρδιά τους και τη ρυθμική λειτουργία της.

Βήμα 7

Ο/η νηπιαγωγός δείχνει τον εγκέφαλο και νοηματίζει ΕΓΚΕΦΑΛΟΣ ΑΥΤΟ, ΕΓΚΕΦΑΛΟΣ ΑΥΤΟ (Αυτός είναι ο εγκέφαλος), ΕΔΩ ΣΚΕΨΗ (Εδώ σκεφτόμαστε). ΘΕΛΩ ΤΡΕΞΩ, ΘΕΛΩ ΦΑΩ, ΘΕΛΩ ΚΟΙΜΗΘΩ, ΑΥΤΑ ΕΓΚΕΦΑΛΟΣ ΑΠΟΦΑΣΗ (Όταν θέλω να τρέξω, όταν θέλω να φάω όταν θέλω να κοιμηθώ ο εγκέφαλος αποφασίζει), ΕΓΚΕΦΑΛΟΣ ΕΝΤΟΛΗ (Ο εγκέφαλος δίνει εντολή).

Καθώς το θέμα της λειτουργίας του εγκεφάλου είναι αρκετά σύνθετο για να το διαπραγματευτούν οι μαθητές αυτής της ηλικίας, γίνεται μόνο παρουσίαση.

Βήμα 8

Ο/η νηπιαγωγός κατευθύνει τους μαθητές να βρουν και να πιάσουν όλα τα σκληρά σημεία του σώματός τους. Νοηματίζουμε: ΣΩΜΑ ΣΚΛΗΡΟ ΠΟΥ; (Στο σώμα μας πού είναι σκληρό;), ΣΚΛΗΡΟ ΕΔΩ ΕΔΩ ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι σκληρό;), ΚΟΚΚΑΛΟ (Το κόκκαλο), ΕΜΕΙΣ ΣΩΜΑ ΠΑΝΤΟΥ ΚΟΚΚΑΛΟ ΠΟΛΛΑ ΕΧΕΙ (Υπάρχουν πολλά κόκκαλα, παντού στο σώμα μας).

Οι μαθητές ψάχνουν και βρίσκουν τα κόκκαλα στο πρόπλασμα και νοηματίζουν ΚΟΚΚΑΛΟ.

Σχολιάζουμε ΜΕΓΑΛΟ ΚΟΚΚΑΛΟ ΕΔΩ ΚΡΑΝΙΟ (Ένα μεγάλο κόκκαλο είναι το κρανίο),

ΑΥΤΟ ΚΡΑΝΙΟ ΜΕΣΑ ΕΓΚΕΦΑΛΟΣ (Μέσα σε αυτό είναι ο εγκέφαλος),

ΠΛΑΤΗ ΚΟΚΚΑΛΑ ΕΧΕΙ (Υπάρχουν κόκκαλα στην πλάτη),

ΚΟΚΚΑΛΟ ΠΛΕΥΡΑ ΕΔΩ ΕΔΩ-ΜΕΣΑ ΠΝΕΥΜΟΝΕΣ, ΚΑΡΔΙΑ (Τα κόκκαλα στα πλευρά έχουν μέσα τους πνεύμονες και την καρδιά),

ΚΟΚΚΑΛΟ ΑΥΤΟ ΣΚΛΗΡΟ (Τα κόκκαλα είναι σκληρά),

ΚΟΚΚΑΛΑ ΕΓΚΕΦΑΛΟΣ, ΠΝΕΥΜΟΝΕΣ, ΚΑΡΔΙΑ, ΑΥΤΑ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΥΝ (Τα κόκκαλα προστατεύουν τον εγκέφαλο, τους πνεύμονες και την καρδιά), ΣΩΜΑ ΜΕΣΑ ΚΟΚΚΑΛΑ (Τα κόκκαλα είναι μέσα στο σώμα),

ΣΩΜΑ ΜΠΡΟΣΤΑ ΚΟΚΚΑΛΑ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΒΛΕΠΩ ΔΕΝ (Τα κόκκαλα δεν τα βλέπουμε).

Με μπατονέτες πάνω σε μαύρο κανσόν οι μαθητές αναπαριστούν τον ανθρώπινο σκελετό.

3^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Στην υποενότητα αυτή διευρύνεται περαιτέρω η παρουσίαση λειτουργιών του σώματος όπως αυτές που συνδέονται με τις αισθήσεις: όραση, όσφρηση, γεύση, αφή και ακοή.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να παρακολουθούν με προσοχή ένα νοηματιστή,
- να αποκρίνονται σε τεχνικές και διαδικασίες προσέλκυσης προσοχής,
- να χρησιμοποιούν κατάλληλες τεχνικές για να αποσπάσουν την προσοχή κάποιου,
- να συμμετέχουν ενεργά στις δραστηριότητες,
- να αποκτήσουν και να εμπλουτίσουν το υπάρχον λεξιλόγιο με καινούρια νοήματα,
- να κατανοούν νοήματα με ενσωματωμένη άρνηση π.χ. ΔΕΝ-ΕΧΕΙ, ΔΕΝ-ΒΛΕΠΕΙ, ΔΕΝ-ΜΠΟΡΕΙ, ΔΕΝ-ΑΡΕΣΕΙ,
- να κατανοούν και να απαντούν σε απλές ερωτήσεις ΤΙ; ΠΟΙΟΣ; ΠΟΥ; ΠΩΣ;
- να αντιληφθούν τη λειτουργία των αισθήσεών τους,
- να αντιληφθούν τις πληροφορίες που παίρνουμε από τα διαφορετικά αισθητηριακά κανάλια.

Υλικά και μέσα

- Καθρέφτης
- Καπάκια από μαλακτικά ρούχων, αρώματα, ξύδι
- Διάφορα τρόφιμα
- Μαντήλι, Υφάσματα διαφόρων υφών
- Γυαλόχαρτο, Μπαλόνι
- Τύμπανο
- CD-player

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός ξεκινάει την παρουσίαση των αισθήσεων από την όραση. ΑΥΤΟ ΤΙ; (Αυτό τι είναι;) ΜΑΤΙ (Το μάτι). ΜΑΤΙ ΤΙ; (Τι κάνει το μάτι;) Οι μαθητές καθοδηγούνται βήμα-βήμα έτσι ώστε να συνειδητοποιήσουν τη λειτουργία του ματιού. Μπροστά στον καθρέφτη ο/η νηπιαγωγός ρωτάει ΕΣΥ ΒΛΕΠΕΙΣ ΠΟΙΟΣ; (Ποιον βλέπεις;). Οι μαθητές αναμένεται να απαντήσουν με το όνομά τους, ΒΛΕΠΕΙΣ ΠΩΣ; (Πώς βλέπεις;), ΕΣΥ ΞΕΡΕΙΣ, ΒΛΕΠΕΙΣ ΠΩΣ; (Ξέρεις πώς βλέπεις;). Περιμένουμε πως οι μαθητές δεν θα μπορούν να απαντήσουν και ρωτάμε Ξανά: ΕΣΥ ΒΛΕΠΕΙΣ ΤΙ; (Τι βλέπεις;).

Δεχόμαστε οποιαδήποτε σωστή απάντηση. ΒΛΕΠΩ ΠΩΣ; ΜΑΤΙ (Πώς βλέπω; με το μάτι).

Αυτή τη φορά κλείνουμε με ένα μαντήλι τα μάτια ενός μαθητή. Περιμένουμε λίγο και όταν βγάζουμε το μαντήλι ρωτάμε το μαθητή. ΠΡΙΝ ΜΑΤΙΑ ΛΕΠΤΟ ΜΑΝΤΗΛΙ-ΣΤΑ-ΜΑΤΙΑ ΚΛΕΙΣΤΑ ΒΛΕΠΕΙΣ ΤΙ; (Πριν που είχες το μαντήλι στα μάτια τι έβλεπες;), ΜΑΤΙΑ ΔΕΝΩ-ΜΑΝΤΗΛΙ ΚΛΕΙΣΤΑ ΒΛΕΠΕΙΣ-ΜΕΣΑ; (Έβλεπες πριν που είχες το μαντήλι στα μάτια;). Περιμένουμε μια απάντηση του τύπου ΔΕΝ, ΤΙΠΟΤΕ (Όχι, δεν βλέπω).

Αν ο μαθητής πριν του κλείσουμε τα μάτια μας είχε απαντήσει όταν τον ρωτήσαμε τι βλέπει, ότι έβλεπε ένα αυτοκίνητο, τώρα του λέμε ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΤΞ-Β ΒΛΕΠΕΙΣ, ΕΣΥ ΜΑΤΙΑ-ΜΑΝΤΗΛΙ-ΔΕΝΩ ΒΛΕΠΕΙΣ ΕΣΥ; (Πριν που είχες το μαντήλι στα μάτια, έβλεπες το αυτοκίνητο;). Μπορούμε ακόμη να κρύψουμε το αυτοκίνητο ενώ ο μαθητής είχε δεμένα τα μάτια του και αφού τα ανοίξει να τον ρωτήσουμε ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΠΟΥ; (Πού είναι το αυτοκίνητο;), ΠΡΙΝ ΕΣΥ ΜΑΤΙΑ-ΜΑΝΤΗΛΙ-ΔΕΝΩ ΚΛΕΙΣΤΑ ΒΛΕΠΕΙΣ-ΜΕΣΑ ΔΕΝ (Πριν που είχες το μαντήλι στα μάτια, δεν έβλεπες).

Παιχνίδια παρατήρησης: Μπροστά στους μαθητές βάζουμε έως τρία γνωστά αντικείμενα. ΒΛΕΠΕΙΣ ΤΙ; (Τι βλέπεις;), ΜΑΤΙΑ ΚΛΕΙΣΕ (Κλείσε τα μάτια σου). Ο/η νηπιαγωγός μετακινεί ή αφαιρεί κάποιο από τα αντικείμενα μέχρι όλοι μαθητές να καταλάβουν ότι αυτό που κάνουν είναι να εισπράττουν εικόνες μέσω του ματιού.

Βήμα 2

Επόμενη αίσθηση είναι η όσφρηση. ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;), ΜΥΤΗ (Μύτη). ΜΥΤΗ ΤΙ-ΚΑΝΕΙ; (Τι κάνει η μύτη;), ΑΕΡΑΣ ΠΕΡΝΑΕΙ-ΜΕΣΑ (Ο αέρας περνάει από μέσα). Παράλληλα γίνεται και επανάληψη της προηγούμενης υποενότητας.

Επιδεικνύουμε στους μαθητές ότι πολλές φορές ο αέρας φέρνει μυρωδιές. ΜΥΡΙΖΩ (Μυρίζω), ΜΥΤΗ ΑΕΡΑΣ ΑΥΤΟ-αέρας ΜΥΡΙΖΩ (Με τη μύτη μυρίζω τον αέρα). Τους δίνουμε να μυρίσουν έντονες, ευχάριστες και δυσάρεστες μυρωδιές, όπως καπάκια μαλακτικών ρούχων, αρώματα, ξύδι, τυρί, και φρούτα όπως μήλο, μπανάνα.

Τα χωρίζουμε σε κατηγορίες για κάθε μαθητή, ΕΣΥ ΜΥΡΙΖΕΙΣ ΑΡΕΣΕΙ (Εσένα σου αρέσει να μυρίζεις;), ΕΣΥ ΜΥΡΙΖΕΙΣ ΔΕΝ-ΑΡΕΣΕΙ; (Εσένα δεν σου αρέσει να μυρίζεις;), ΜΗΛΟ ΜΥΡΙΖΕΙ ΜΥΡΩΔΙΑ ΩΡΑΙΑ, (Το μήλο έχει ωραία μυρωδιά), ΞΥΔΙ ΜΥΡΙΖΕΙ ΜΥΡΩΔΙΑ ΑΣΧΗΜΗ (Το ξύδι έχει άσχημη μυρωδιά). Γίνεται εισαγωγή και του νοήματος ΠΩ! ΠΩ! ΜΥΡΙΖΕΙ ΑΣΧΗΜΑ (Πω! Πω! μυρίζει άσχημα!).

Κάνουμε παιχνίδια αναγνώρισης μυρωδιών με κλειστά μάτια. ΜΥΡΩΔΙΑ ΤΙ; (Τι μυρίζω;)

Βήμα 3

Καθώς πολλές μυρωδιές είναι συνδεδεμένες με τη γεύση και για παράδειγμα αν μυρίσουμε ένα φαγητό που μας αρέσει θέλουμε να το φάμε, η επόμενη αίσθηση που παρουσιάζουμε είναι η ΓΕΥΣΗ. ΓΕΥΣΗ ΠΩΣ; (Πώς έχουμε γεύση;), ΓΕΥΣΗ ΓΛΩΣΣΑ ΑΙΣΘΗΣΗ (Έχουμε γεύση με τη γλώσσα).

Δίνουμε στην αρχή στους μαθητές να δοκιμάσουν γνώριμες γεύσεις, όπως σοκολάτα. ΣΟΛΟΛΑΤΑ ΓΕΥΣΗ ΤΙ; (Τι γεύση έχει η σοκολάτα;), ΣΟΚΟΛΑΤΑ ΑΥΤΗ ΓΛΥΚΙΑ (Η σοκολάτα είναι γλυκιά). Στη συνέχεια μπορούμε να τους δώσουμε να δοκιμάσουν και να νοηματίσουν το φρούτο που μύρισαν πριν π.χ. ΜΗΛΟ, ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ. Μετά μπορούμε να τους δώσουμε ελληνικό καφέ, ΚΑΦΕΣ ΓΕΥΣΗ ΤΙ; (Ο καφές τι γεύση έχει;), ΚΑΦΕΣ ΠΙΚΡΟΣ (Ο καφές είναι πικρός), ΑΛΑΤΙ ΓΕΥΣΗ ΤΙ; (Το αλάτι τι γεύση έχει;), ΑΛΑΤΙ ΑΛΜΥΡΟ (Το αλάτι είναι αλμυρό), ΛΕΜΟΝΙ ΓΕΥΣΗ ΤΙ; (Το λεμόνι τι γεύση έχει;), ΛΕΜΟΝΙ ΞΙΝΟ (Το λεμόνι είναι ξινό).

Φτιάχνουμε έναν πίνακα γεύσεων με τις τέσσερις κατηγορίες:

ΓΛΥΚΟ   ΠΙΚΡΟ   ΑΛΜΥΡΟ   ΞΙΝΟ

και αφού δώσουμε στους μαθητές τις παραπάνω τροφές αλλά και άλλες με αντίστοιχες γεύσεις, τους ζητάμε να τις κατηγοριοποιήσουν και να νοηματίσουν το αίσθημα που τους προκαλεί. Κάτω από κάθε γεύση κολλάμε μια εικόνα, φωτογραφία ή ζωγραφιά της τροφής που έχει την αντίστοιχη γεύση.

Πίνακας τροφών

Επιπρόσθετα, μπορούμε να ρωτήσουμε ΕΣΥ ΑΡΕΣΕΙ ΤΙ; (Τι σου αρέσει;).

Βήμα 4

Επόμενη αίσθηση είναι η ΑΦΗ (ΑΙΣΘΗΣΗ ΑΦΗ). Δίνουμε στους μαθητές παγάκια. ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;), ΠΑΓΑΚΙ (Παγάκι), ΠΑΓΑΚΙ ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι το παγάκι;), ΠΑΓΑΚΙ ΑΥΤΟ ΚΡΥΟ (Το παγάκι είναι κρύο). Στη συνέχεια τους κατευθύνουμε σε μία πηγή θερμότητας όπως τα καλοριφέρ της τάξης και τους αφήνουμε να νιώσουν τη ζέστη. ΑΚΟΥΜΠΑΣ ΝΙΩΘΕΙΣ ΤΙ; (Τι νοιώθεις;), ΕΣΥ ΑΚΟΥΜΠΑΣ ΑΦΗ, ΑΙΣΘΗΣΗ ΤΙ; (Τι αισθάνεσαι;), ΖΕΣΤΗ (Ζέστη). Συνήθως, ο συνειρμός που δημιουργείται είναι αγγίζω με το χέρι, αλλά για να επιδείξουμε στους μαθητές ότι την αίσθηση της αφής την εισπράττουμε από όλη την επιφάνεια του σώματός μας παίζουμε και με άλλα σημεία του σώματός μας. Π.χ. Ακουμπάμε το παγάκι ή την παγοκύστη στην πλάτη και ρωτάμε, ΕΓΩ ΣΕ-ΑΚΟΥΜΠΑΩ ΕΣΥ ΤΙ-ΝΟΙΩΘΕΙΣ; (Τι νοιώθεις όταν σε ακουμπάω;), ΕΣΥ ΚΑΤΑΛΑΒΕΣ ΠΩΣ; (Πώς το κατάλαβες;).

Το ίδιο επαναλαμβάνεται με ύφασμα, βαμβάκι φτερό κ.λπ. ΥΦΑΣΜΑ ΑΠΑΛΟ ΜΑΛΑΚΟ (Το ύφασμα είναι απαλό, μαλακό), ΦΤΕΡΟ ΑΠΑΛΟ (Το φτερό είναι απαλό), γυαλόχαρτο ή με τη μύτη ενός μολυβιού ΓΥΑΛΟΧΑΡΤΟ ΑΓΡΙΟ ΣΚΛΗΡΟ ΤΡΑΧΥ (Το γυαλόχαρτο είναι σκληρό).

ΚΡΥΟ, ΑΠΑΛΟ, ΜΑΛΑΚΟ, ΤΡΑΧΥ ΕΣΥ ΝΟΙΩΘΕΙΣ ΠΩΣ; (Πώς νοιώθεις το κρύο, το απαλό, το μαλακό, το τραχύ;), ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ-ΧΕΡΙ, ΔΕΡΜΑ ΑΙΣΘΗΣΗ (Νοιώθεις με το χέρι και το δέρμα).

Με την αφή εισπράττουμε και τον ΠΟΝΟ. Σφίγγουμε το παιδικό χέρι και ρωτάμε ΤΩΡΑ ΕΣΥ ΝΟΙΩΘΕΙΣ ΤΙ; (Τώρα τι νοιώθεις;), ΠΟΝΟΣ; (Πονάς;).

Βήμα 5

Τελευταία παρουσιάζουμε την αίσθηση της ακοής. ΑΥΤΙ ΑΥΤΟ, ΑΥΤΙ ΑΥΤΟ ΤΙ-ΚΑΝΕΙ; (Τι κάνει το αυτί;), ΑΚΟΥΩ (Ακούει). Ο/η νηπιαγωγός χρησιμοποιεί ένα τύμπανο και το χτυπάει δυνατά. ΑΚΟΥΩ; Δίνει στους μαθητές το τύμπανο, το κρατάνε και το ξαναχτυπάνε. ΔΟΝΗΣΗ ΝΙΩΘΕΙΣ ΕΣΥ; (Νοιώθεις τη δόνηση;), ΤΥΜΠΑΝΟ ΝΙΩΘΩ; (Νοιώθω το τύμπανο;), ΗΧΟ ΑΚΟΥΩ (Ακούω τον ήχο).

Παίζουμε με το τύμπανο. Οι μαθητές, ένας-ένας πειραματίζονται, γυρνώντας την πλάτη τους και προσπαθώντας να ακούσουν το τύμπανο χωρίς να βλέπουν. ΤΥΜΠΑΝΟ ΗΧΟ ΕΓΩ ΑΚΟΥΩ, ΓΥΡΝΑΩ (Όταν ακούω το τύμπανο, τον ήχο, γυρνάω). Οι μαθητές όχι μόνο αρχίζουν να αναγνωρίζουν τις δικές τους ακουστικές δυνατότητες, αλλά παρατηρούν και αυτές των συμμαθητών τους. Η ένταση στο χτύπημα του τυμπάνου αυξομειώνεται όπως και οι εντολές, π.χ. ΔΥΟ ΧΤΥΠΗΜΑΤΑ, ΓΥΡΝΑΩ-ΚΕΦΑΛΙ (Όταν ακούω δύο χτυπήματα γυρνάω το κεφάλι).

Παίζουμε το ίδιο παιχνίδι με ποικιλία μουσικών οργάνων, μαράκες, πιατίνα, φλογέρα αλλά και με άλλους ήχους όπως το χτύπημα της πόρτας, το κουδούνι κ.α.: ΜΟΥΣΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ, ΜΑΡΑΚΑ, ΠΙΑΤΙΝΙ, ΦΛΟΓΕΡΑ, ΠΟΡΤΑ ΧΤΥΠΗΜΑ, ΚΟΥΔΟΥΝΙ. Τέλος πειραματιζόμαστε με τη φωνή, ΦΩΝΗ. Ο/η νηπιαγωγός φωνάζει τα ονόματα των μαθητών πίσω από την πλάτη τους, το ίδιο κάνουν και οι μαθητές, παίζοντας ο ένας με τον άλλον.

Οι μαθητές συζητούν και διακρίνουν: ΑΚΟΥΩ ΛΙΓΟ, ΑΚΟΥΩ ΠΟΛΥ (Ακούω λίγο, ακούω πολύ).

Ανάλογα με το επίπεδο των μαθητών μπορεί να γίνει σύνδεση ΑΝΘΡΩΠΟΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΑΚΟΥΕΙ, ΑΚΟΥΟΝΤΑΣ (Αυτός που ακούει είναι ακούοντας), ΑΝΘΡΩΠΟΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΑΚΟΥΕΙ ΛΙΓΟ, ΒΑΡΗΚΟΟΣ (Αυτός που ακούει λίγο είναι βαρήκοος), ΑΝΘΡΩΠΟΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΑΚΟΥΕΙ ΔΕΝ, ΤΙΠΟΤΑ ΑΥΤΟΣ ΚΩΦΟΣ (Αυτός που δεν ακούει τίποτα είναι κωφός).

Σε CD player βάζουμε μουσική και ρωτάμε τους μαθητές: ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΣΕΙΣ ΑΚΟΥΕΤΕ; (Ακούτε μουσική;). Στη συνέχεια τους μοιράζουμε μπαλόνια και ο καθένας τοποθετεί το μπαλόνι του κοντά στο ηχείο. Οι μαθητές μέσα από τις δονήσεις του αέρα αισθάνονται τη ΜΟΥΣΙΚΗ. Ρωτάμε έναν-έναν ξεχωριστά ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΣΥ ΝΙΩΘΕΙΣ; (Νοιώθεις τη μουσική;).

Χορεύουν και σταματούν προσπαθώντας να διακρίνουν πότε υπάρχει μουσική και πότε όχι.

4^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Σε αυτήν την υποενότητα οι μαθητές θα επεξεργαστούν την εξέλιξη του ανθρώπινου σώματος μέσα στο χρόνο και την έννοια της διάκρισης των φύλων.

Στόχοι:

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να παρακολουθούν με προσοχή το νοηματιστή,
- να αποκρίνονται σε τεχνικές και διαδικασίες προσέλευσης προσοχής,
- να χρησιμοποιούν κατάλληλες τεχνικές για να αποσπασουν την προσοχή κάποιου,
- να συμμετέχουν ενεργά στις δραστηριότητες,
- να αποκτήσουν και να εμπλουτίσουν το υπάρχον λεξιλόγιο με καινούρια νοήματα,
- να αντιληφθούν την εξέλιξη του σώματος των ιδίων και γενικότερα του ανθρώπου,
- να αντιλαμβάνονται χρονικές ακολουθίες,
- να απαντούν απλές ερωτήσεις, ΤΙ; ΠΟΙΟΣ; ΠΟΥ; ΠΩΣ;

Υλικά και μέσα

- Παλιά περιοδικά, ψαλίδια, κόλλες
- Φωτογραφίες παιδικές από διάφορες ηλικίες του εκπαιδευτικού και των γονέων των μαθητών
- Μωρουδιακές φωτογραφίες των μαθητών
- Κούκλα μωρό
- Πρόπλασμα

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός δείχνει προσωπικές της φωτογραφίες από μικρότερες ηλικίες ξεκινώντας από τη βρεφική ηλικία. ΑΥΤΟΣ-ΕΔΩ ΠΟΙΟΣ; (Αυτός ποιος είναι;), ΑΥΤΟΣ-ΕΔΩ ΠΑΛΙΑ ΕΓΩ, ΜΙΚΡΟ ΜΩΡΟ, ΜΕΤΑ ΠΑΙΔΙ, ΜΕΤΑ ΝΕΟΣ, ΜΕΤΑ ΜΕΓΑΛΟΣ (Αυτός είμαι εγώ παλιά, μωρό, μετά παιδί, μετά νέος, μετά μεγάλος).

Οι μαθητές κάνουν το ίδιο για φωτογραφίες των γονέων τους και μιμούνται τη φράση ΑΥΤΗ-ΕΔΩ ΜΑΜΑ ΠΑΛΙΑ ΕΔΩ ΜΩΡΟ, ΜΕΤΑ ΠΑΙΔΙ, ΜΕΤΑ ΝΕΑ, ΜΕΤΑ ΜΕΓΑΛΗ ΕΔΩ (Η μαμά, παλιά εδώ ήταν μωρό, μετά παιδί, μετά νέα μετά μεγάλη).

Κάνουμε ένα διάλογο με τους μαθητές με επίκεντρο τις φωτογραφίες. Δείχνουμε τις φωτογραφίες και ρωτάμε ΑΥΤΟ-πρόσωπο ΠΟΙΟ; (Αυτός

ποιος είναι), ΑΥΤΟ-πρόσωπο ΜΩΡΟ, ΠΑΙΔΙ, ΝΕΟΣ, ΜΕΓΑΛΟΣ ΤΙ; (Αυτός είναι μωρό, παιδί, νέος, μεγάλος;) που απαιτούν π.χ. απαντήσεις του τύπου ΑΥΤΟ ΜΑΜΑ, (Αυτή είναι η μαμά), ΜΑΜΑ ΝΕΑ (Η μαμά είναι νέα).

Βήμα 2

Δίνουμε στους μαθητές παλιά περιοδικά και ψαλίδια και ζητάμε να βρουν και να κόψουν πρόσωπα. ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΨΑΞΕ, ΚΟΨΕ (Βρες και κόψε ανθρώπους).

Μαζεύουμε τα ευρήματα τους και αρχίζουμε να τα ταξινομούμε ανάλογα με την ηλικία τους:

ΜΩΡΟ, ΠΑΙΔΙ, ΝΕΟΣ, ΜΕΓΑΛΟΣ, ΠΑΠΠΟΥΣ.

Δημιουργούμε τον πίνακα ανάπτυξης του ανθρώπου.

ΜΩΡΟ ΠΑΙΔΙ ΝΕΟΣ ΜΕΓΑΛΟΣ ΠΑΠΠΟΥΣ

Βήμα 3

Ζητάμε και πάλι από τους μαθητές να κόψουν φωτογραφίες ανθρώπων από παλιά περιοδικά. Ωστόσο αυτή τη φορά αλλάζει η κατηγοριοποίηση ανάλογα με το φύλο και φτιάχνουμε των πίνακα των κοριτσιών και των αγοριών. Οι μαθητές καλούνται να σχηματίσουν δύο μεγάλες ομάδες ΑΡΣΕΝΙΚΟ, ΑΝΤΡΑΣ, ΑΓΟΡΙ, ΘΗΛΥΚΟ, ΓΥΝΑΙΚΑ, ΚΟΡΙΤΣΙ. Οι μαθητές αποφασίζουν ποιες φωτογραφίες θα τοποθετήσουν στην αντίστοιχη κατηγορία, αφού πρώτα αιτιολογήσουν την επιλογή τους. Του ρωτάμε ΑΥΤΟ-ΕΔΩ ΤΙ; ΑΥΤΟ ΑΡΣΕΝΙΚΟ, ΘΗΛΥΚΟ ΑΥΤΟ-ΤΙ; (Αυτό τι είναι; άντρας ή γυναίκα;), ΕΣΥ ΚΑΤΑΛΑΒΕΣ ΒΡΗΚΕΣ-ΑΥΤΟ ΠΩΣ; (Εσύ πώς το κατάλαβες;),

ΑΥΤΟΣ-ΕΔΩ ΑΝΤΡΑΣ ΓΙΑΤΙ; (Αυτός γιατί είναι άντρας;), ΑΥΤΗ-ΕΔΩ
 ΓΥΝΑΙΚΑ ΓΙΑΤΙ; (Αυτή γιατί είναι γυναίκα;),
 Κατευθύνουμε την προσοχή των μαθητών σε εμφανή εξωτερικά
 χαρακτηριστικά, μαλλιά, ρούχα ή τι κάνουν ή κρατάνε οι εικονιζόμενοι.

Βήμα 4

Στη συνέχεια ο/η νηπιαγωγός ζητά από τους μαθητές να αναγνωρίσουν και να καταμετρήσουν όλους τους άντρες και τις γυναίκες στην τάξη προκειμένου να φτιάξουν έναν πίνακα καταμέτρησης.

ΑΝΤΡΑΣ, ΑΓΟΡΙ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος είναι άντρας, αγόρι;), ΓΥΝΑΙΚΑ, ΚΟΡΙΤΣΙ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος είναι γυναίκα, κορίτσι;), ΑΓΟΡΙΑ ΠΟΣΑ; (Πόσα είναι τα αγόρια;), ΚΟΡΙΤΣΙΑ ΠΟΣΑ; (Πόσα είναι τα κορίτσια;).

Οι μαθητές ζωγραφίζουν φιγούρες κοριτσιών και αγοριών αναπαριστώντας ο καθένας τον εαυτό του και αποτυπώνουν τα αποτελέσματα των παρατηρήσεων και των καταμετρήσεών τους.

Οι μαθητές της τάξης μας: 3 κορίτσια και 7 αγόρια

Ενότητα 3^η

Ντύνομαι

Στην ενότητα «Ντύνομαι» καλύπτονται οι ακόλουθοι στόχοι του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών της ΕΝΓ ως προς τους άξονες περιεχομένου.

Στόχοι - Άξονες Περιεχομένου

Αντιληπτική γλώσσα

Οι μαθητές:

- να κατανοούν βασικούς επικοινωνιακούς κανόνες στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν εξελικτικά όλο και περισσότερα θέματα που εκφέρονται στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν, να βιώνουν και να εκτιμούν στοιχεία λογοτεχνίας και πολιτισμού των Κωφών.

Εκφραστική γλώσσα

Οι μαθητές:

- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να εκφράσουν αποτελεσματικά τις σκέψεις, τα συναισθήματα, τις επιθυμίες και τις απόψεις τους,
- να χρησιμοποιούν ένα σύνολο γλωσσικών στρατηγικών για να μεταδώσουν αποτελεσματικά τις ιδέες τους στο ακροατήριο της τάξης, νοηματίζοντας για γνωστικούς, συλλογιστικούς, δημιουργικούς και πληροφοριακούς σκοπούς,
- να χρησιμοποιούν κατάλληλους τύπους ΕΝΓ για παρουσίαση θεμάτων, έκφραση ιδεών, συναισθημάτων, σκέψεων και γνώσεων.

Ως προς τους ειδικούς στόχους στη διδακτική ενότητα «Ντύνομαι» καλύπτονται οι ακόλουθοι στόχοι:

Αντιληπτική γλώσσα

Οι μαθητές ασκούνται βαθμιαία:

- να διατηρούν την προσοχή τους στον συν-νοηματιστή τους,
- να ανταποκρίνονται οπτικά και να διατηρούν την κατάλληλη οπτική επαφή κατά τη διάρκεια της επικοινωνίας στην ΕΝΓ,
- να ταξινομούν σε κατηγορίες, βρίσκοντας τα μέλη μιας συγκεκριμένης ομάδας,
- να ακολουθούν οδηγίες και εντολές που δίνονται στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν καινούργιο λεξιλόγιο σχετικά με την ένδυση και τα χρώματα,
- να διακρίνουν διαφορές και ομοιότητες,
- να κατανοούν νοήματα με ενσωματωμένη άρνηση π.χ. ΔΕΝ-ΕΧΕΙ, ΔΕΝ-ΒΛΕΠΕΙ, ΔΕΝ-ΜΠΟΡΕΙ, ΔΕΝ-ΑΡΕΣΕΙ,
- να κατανοούν υπερώνυμα,
- να παρακολουθούν τη διήγηση μιας μικρής επαναληπτικής ιστορίας στην ΕΝΓ και να την κατανοούν,

- να κατανοούν την αναφορά στα πρόσωπα που δηλώνεται με τη στροφή του σώματος, σηματοδοτώντας την αλλαγή του ομιλητή στο διάλογο.

Εκφραστική γλώσσα

Οι μαθητές ασκούνται βαθμιαία:

- να διακρίνουν διαφορές και ομοιότητες και να τις εκφράζουν,
- να χρησιμοποιούν καινούργιο λεξιλόγιο στην ΕΝΓ σχετικά με την ένδυση και τα χρώματα,
- να δίνουν νοηματικά ονόματα με βάση ένα χαρακτηριστικό,
- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για:
  - ο να δώσουν πληροφορίες,
  - ο να εκφράσουν απαιτήσεις/επιθυμίες,
  - ο να εκφράσουν σκέψεις, ιδέες,
  - ο να απαντούν σε ερωτήσεις του τύπου ΤΙ; ΠΟΙΟΣ; ΠΟΥ; ΠΩΣ; ΠΟΙΑΝΟΥ; ΓΙΑΤΙ; ΓΙΑ ΠΟΙΟ ΛΟΓΟ;
- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να εκφράζουν τις ακόλουθες σημασιολογικές οντότητες:
  - ο ύπαρξη,
  - ο θέση,
  - ο περιγραφή,
  - ο ενέργεια,
  - ο σχέσεις κτήσης,
  - ο ποσότητα,
- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να υποβάλλουν ερωτήσεις για κάποιο θέμα στο συν-νοηματιστή τους,
- να χρησιμοποιούν υπερώνυμα, αναφέροντας δύο έως τρία αντικείμενα της δηλούμενης κατηγορίας,
- να περιγράφουν ακολουθώντας πρότυπο περιγραφής,
- να χρησιμοποιούν το μη κυρίαρχο χέρι για την απαρίθμηση διαδοχή αντικειμένων στην ΕΝΓ,
- να συμμετέχουν σε μια συζήτηση.

1^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Οι μαθητές καλούνται να γνωρίσουν και να χρησιμοποιήσουν καθημερινά νοήματα που αντιστοιχούν σε αντικείμενα ένδυσης, μέσα από παιχνίδι παρατήρησης και μεταμφίσεως. Ενθαρρύνονται να παρατηρούν τους εαυτούς τους αλλά και τους συμμαθητές τους σε σχέση με τα ρούχα ή τη μεταμφίεσή τους, εξασκούν την παρατηρητικότητά τους.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να αναπτύξουν στρατηγικές παρακολούθησης,
- να παρατηρούν και να εντοπίζουν αντικείμενα στον χώρο και να χρησιμοποιούν τα σωστά νοήματα για να τα ονομάζουν,
- να κατηγοριοποιούν αντικείμενα σε ομάδες με βάση ένα χαρακτηριστικό,
- να κατανοούν και να χρησιμοποιούν νοήματα σχετικά με την ένδυση και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους,
- να ακολουθούν οδηγίες και εντολές που δίνονται στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν και να απαντούν σε ερωτήσεις με ή χωρίς ερωτηματικά νοήματα όπως π.χ. ΤΙ/ΠΟΙΑ;
- να περιγράφουν ακολουθώντας πρότυπο περιγραφής,
- να διακρίνουν διαφορές και ομοιότητες και να μπορούν να τις εκφράζουν,
- να χρησιμοποιούν υπερώνυμα, αναφέροντας δύο έως τρία αντικείμενα της δηλούμενης κατηγορίας.

Υλικά και μέσα

- Διάφορα ρούχα και παπούτσια (καλοκαιρινά-χειμερινά διαφόρων μεγεθών)
- Δύο κουτιά ή καλάθι
- Φωτογραφική μηχανή
- Διαδραστικός πίνακας (προαιρετικά)

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός έχει τοποθετήσει μέσα στην τάξη ρούχα και παπούτσια όλων των ειδών, σε διάφορα μέρη, προκειμένου να δημιουργήσει μια συνθήκη παιχνιδιού και έκπληξης για τους μικρούς μαθητές. Ο/η νηπιαγωγός ρωτά τους μαθητές, δείχνοντας ένα ρούχο, ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τί είναι αυτό;) και τους ενθαρρύνει να ψάξουν στην τάξη για άλλα ρούχα. ΨΑΧΝΩ. Κεντρικά στην αίθουσα έχει τοποθετηθεί ένα καλάθι, στο οποίο οι μαθητές καλούνται να τοποθετήσουν όλα τα αντικείμενα που βρίσκουν. ΑΥΤΟ ΡΟΥΧΟ (Αυτό είναι ρούχο),

ΡΟΥΧΟ ΟΤΙ, ΚΑΛΑΘΙ ΜΕΣΑ-ΒΑΖΩ (Όποιο ρούχο βρω το βάζω μέσα στο καλάθι). Αφού συγκεντρωθούν όλα τα ρούχα και τα παπούτσια που οι μαθητές βρήκαν, η ομάδα κάθεται σε κύκλο.

Εναλλακτικά μπορεί να χρησιμοποιηθούν φωτογραφίες ή εικόνες ρούχων αλλά αυτό περιορίζει τον παιγνιώδη χαρακτήρα της δραστηριότητας.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΡΟΥΧΩΝ

Βήμα 2

Ο/η νηπιαγωγός ρωτάει τους μαθητές ΚΑΛΑΘΙ ΜΕΣΑ ΤΙ; (Τι έχει μέσα στο καλάθι;). Αν κανένας μαθητής δεν απαντήσει τότε ο/η εκπαιδευτικός δίνει μόνος του την απάντηση: ΡΟΥΧΑ, ΠΑΠΟΥΤΣΙΑ, ΔΙΑΦΟΡΑ (Έχει ρούχα, παπούτσια, διάφορα) και ξεκινά να παρουσιάζει ένα-ένα τα ρούχα και τα παπούτσια κάνοντας το αντίστοιχο νόημα. ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;) Αν ένας μαθητής γνωρίζει, απαντάει διαφορετικά η απάντηση δίνεται από τον/την εκπαιδευτικό.

(Ρούχα)

ΠΑΝΤΕΛΟΝΙ, ΠΟΥΚΑΜΙΣΟ, ΠΟΥΛΟΒΕΡ, ΜΠΛΟΥΖΑ,

ΣΑΚΑΚΙ, ΚΑΛΤΣΑ, ΜΑΓΙΟ, ΜΠΟΥΦΑΝ, ΠΙΤΖΑΜΕΣ,

ΦΟΡΕΜΑ, ΦΟΥΣΤΑ, ΦΟΡΜΑ, ΠΑΠΟΥΤΣΙΑ,

ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΠΑΠΟΥΤΣΙΑ, ΜΠΟΤΕΣ, ΠΕΔΙΛΟ.

Βήμα 3

Αφού ολοκληρωθεί η διαδικασία της γνωριμίας με τα νοήματα των ρούχων και των παπουτσιών, ο/η νηπιαγωγός ρωτάει ΟΛΑ ΙΔΙΑ; (Είναι όλα ίδια;) δείχνοντας ένα ρούχο και ένα παπούτσι. ΙΔΙΟ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ ΤΙ; (Αυτό είναι ίδιο ή διαφορετικό;). Στην απάντηση ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΑ που δίνει κάποιος από τους μαθητές ή ο/η νηπιαγωγός, τα παιδιά καλούνται να φτιάξουν δύο ομάδες. ΟΜΑΔΕΣ ΔΥΟ, ΟΜΑΔΑ ΡΟΥΧΑ, ΟΜΑΔΑ ΠΑΠΟΥΤΣΙΑ ΒΑΖΩ (Φτιάχνουμε δύο ομάδες, την ομάδα των ρούχων και την ομάδα των παπουτσιών).

Βήμα 4

Μετά την πρώτη ομαδοποίηση, οι μαθητές ενθαρρύνονται από τον/τη νηπιαγωγό να συσχετίσουν τα ρούχα με τις καιρικές συνθήκες.

ΑΝ ΚΡΥΟ ΡΟΥΧΑ ΤΙ; (Τι ρούχα φοράμε όταν κάνει κρύο;), ΑΝ ΖΕΣΤΗ ΡΟΥΧΑ

ΤΙ; (Τι ρούχα φοράμε όταν κάνει ζέστη;), ΜΑΝΙΚΙΑ ΜΑΚΡΙΑ ΚΟΙΤΑ (Κοίτα

αυτό έχει μανίκια μακριά), ΑΥΤΟ ΜΑΝΙΚΙ-ΚΟΝΤΟ (Αυτό έχει μανίκι κοντό),

ΠΑΛΤΟ ΑΥΤΟ ΥΦΑΣΜΑ ΧΟΝΤΡΟ (Το παλτό είναι χοντρό), ΜΠΛΟΥΖΑ

ΥΦΑΣΜΑ ΛΕΠΤΟ (Η μπλούζα έχει λεπτό ύφασμα), ΠΑΝΤΕΛΟΝΙ ΜΑΚΡΥ (Το

παντελόνι είναι μακρύ), ΠΑΝΤΕΛΟΝΙ ΚΟΝΤΟ (Το παντελόνι είναι κοντό).

Με αυτόν τον τρόπο ξεκινούν μία δεύτερη ομαδοποίηση καλοκαιρινών και

χειμερινών ρούχων.

Βήμα 5

Ολοκληρώνοντας τις δραστηριότητες ομαδοποίησης παίζουμε ένα παιχνίδι ετοιμότητας. Οι μαθητές χωρίζονται σε ζεύγη. Κάθε ζεύγος σηκώνεται και παρακολουθεί τον/τη νηπιαγωγό. Όταν ο/η νηπιαγωγός κάνει το νόημα ΚΡΥΟ, οι μαθητές θα πρέπει να επιλέξουν τα κατάλληλα ρούχα. Η αντίστοιχη επιλογή γίνεται και με το νόημα ΖΕΣΤΗ.

Το παιχνίδι μπορεί να γίνει επίσης με όλους τους μαθητές, εάν ο αριθμός το επιτρέπει. Εναλλακτικά, εάν ο/η νηπιαγωγός επιθυμεί να εξοικειωθούν οι μαθητές με το καινούργιο λεξιλόγιο μπορεί να νοηματίζει συγκεκριμένες λέξεις π.χ. ΠΟΥΚΑΜΙΣΟ, ΜΠΟΥΦΑΝ και οι μαθητές να διαλέγουν τα σωστά αντικείμενα.

Βήμα 6

Σε ζευγάρια ή όλοι μαζί, οι μαθητές διαλέγουν να φορέσουν ρούχα και παπούτσια από τα καλάθια. Ανάλογα με το δυναμικό των παιδιών και την ετοιμότητά τους, μπορούμε να δώσουμε συγκεκριμένο χρόνο κάνοντας την δραστηριότητα ακόμη πιο ενδιαφέρουσα, επιδιώκοντας να ντυθούν τα παιδιά όσο πιο γρήγορα μπορούν. Ο/η νηπιαγωγός νοηματίζει ΝΤΥΝΟΜΑΙ ΓΡΗΓΟΡΑ (Ντύνομαι γρήγορα).

Στο τέλος ένας-ένας φωτογραφίζεται. Συνδέουμε τη φωτογραφική με τον διαδραστικό πίνακα και βλέποντας τη μεταμφίεση των μαθητών νοηματίζουμε τι φοράει ο καθένας. Εκτυπώνουμε τις φωτογραφίες και τις κολλάμε σε ένα χαρτόνι κανσόν φτιάχνοντας μια αφίσα με τίτλο «Ρούχα στο σχολείο» (ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΟΥΧΑ).

Εάν δεν υπάρχει η δυνατότητα φωτογραφικής μηχανής και διαδραστικού πίνακα, υλοποιούμε τη δραστηριότητα περιγράφοντας έναν-έναν τους μαθητές με τα ρούχα που φοράει ο καθένας.

2^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Σε αυτήν την υποενότητα, οι μαθητές θα εξοικειωθούν με το λεξιλόγιο των αξεσουάρ και θα μάθουν τα χρώματα. Τα αντικείμενα θα χρησιμοποιηθούν σαν ερέθισμα για παιχνίδι με στόχο την καλλιέργεια της δημιουργικότητας και της επικοινωνίας μεταξύ των μαθητών.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να αναπτύξουν στρατηγικές παρακολούθησης των μελών της ομάδας κατά τη διάρκεια παιχνιδιού,
- να αναγνωρίζουν, να κατανοούν και να χρησιμοποιούν βασικά νοήματα για τα αξεσουάρ και τα χρώματα,
- να απαντούν και να διατυπώνουν ερωτήσεις χρησιμοποιώντας τα νοήματα ΤΙ; ΠΟΙΟΣ; ΠΟΥ; ΓΙΑ ΠΟΙΟ ΛΟΓΟ;
- να δίνουν νοηματικά ονόματα με βάση ένα χαρακτηριστικό,
- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να εκφράσουν επιθυμίες.

Υλικά και μέσα

- Πραγματικά αντικείμενα: τσάντα, γάντια, γυαλιά, ζώνη, καπέλο, κολιέ, ρολόι, σαλιάρα, σκουλαρίκια, φουλάρι, κοκαλάκι
- Χαρτιά γλασέ ή βελουτέ
- Έξι χαρτιά κανσόν ή γλασέ: κόκκινο, πορτοκαλί, κίτρινο, πράσινο, μπλε, μωβ ή έξι πανιά με τα αντίστοιχα χρώματα
- Κομματάκια ύφασμα
- Άχρηστα υλικά, χάντρες, κορδόνια, κορδέλες
- Ταμπουρίνο ή πιατίι

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός έχει μια τσάντα με διάφορα αξεσουάρ: ΓΑΝΤΙΑ, ΓΥΑΛΙΑ, ΖΩΝΗ, ΚΑΠΕΛΟ, ΚΑΣΚΩΛ, ΚΟΛΙΕ, ΡΟΛΟΙ, ΣΑΛΙΑΡΑ, ΣΚΟΥΛΑΡΙΚΙ, ΦΟΥΛΑΡΙ, ΚΟΚΑΛΑΚΙ και ένα ταμπουρίνο. Οι μαθητές κάθονται σε κύκλο. Ο/η νηπιαγωγός δείχνει την τσάντα και ρωτάει ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;). Οι μαθητές απαντούν και ο/η νηπιαγωγός ξαναρωτάει: ΤΣΑΝΤΑ ΑΥΤΟ ΣΩΣΤΑ; (Σωστά, Αυτό είναι τσάντα;) προκειμένου να επιβεβαιώσει. Ο/η νηπιαγωγός εξηγεί ότι θα παίξουν Το παιχνίδι της τσάντας, «ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΤΣΑΝΤΑ». ΤΣΑΝΤΑ ΜΕΣΑ ΤΙ; (Τι έχει μέσα η τσάντα;)

Η τσάντα μεταφέρεται από χέρι σε χέρι. Κανένας δεν την ανοίγει μέχρι να χτυπήσει το ταμπουρίνο. Όταν χτυπήσει το ταμπουρίνο, η τσάντα σταματάει. Ο μαθητής που κρατάει την τσάντα, βάζει το χέρι του μέσα

χωρίς να κοιτάει και πιάνει τυχαία ένα αντικείμενο. Το δείχνει στην ομάδα, ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;). Ο/η νηπιαγωγός δείχνει το νόημα των αντικειμένων.

Οι κανόνες του παιχνιδιού δίνονται ως εξής:

ΤΣΑΝΤΑ ΑΝΟΙΓΕΙ ΜΗ (Δεν ανοίγω την τσάντα)

ΤΣΑΝΤΑ ΜΕΤΑΦΕΡΕΤΑΙ-ΔΙΠΛΑ-ΔΙΠΛΑ (Η τσάντα γυρνά γύρω γύρω)

ΤΑΜΠΟΥΡΙΝΟ ΧΤΥΠΗΣΩ, ΤΣΑΝΤΑ-ΣΤΑΜΑΤΑ (Όταν χτυπήσω το ταμπουρίνο, η τσάντα σταμάτα)

ΤΥΧΗ ΕΣΥ Ο-ΙΔΙΟΣ ΜΑΘΗΤΗΣ, ΤΣΑΝΤΑ-ΠΑΙΡΝΕΙΣ ΤΣΑΝΤΑ-ΑΝΟΙΓΕΙΣ, ΒΛΕΠΕΙΣ ΜΗ (Αν τύχει εσύ να πάρεις την τσάντα για να την ανοίξεις δεν πρέπει να δεις μέσα)

ΤΣΑΝΤΑ ΒΑΖΕΙΣ ΧΕΡΙ (Βάζεις το χέρι μέσα στην τσάντα)

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΣΑΝΤΑ-ΒΓΑΖΕΙΣ (Βγάζεις ένα αντικείμενο)

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΙ; (Τι αντικείμενο είναι;).

Εναλλακτικά η τσάντα θα μπορούσε να έχει καρτέλες με φωτογραφίες των αξεσουάρ.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΞΕΣΟΥΑΡ

Βήμα 2

Όλα τα αντικείμενα, αξεσουάρ βρίσκονται στη μέση του κύκλου. Ο/η νηπιαγωγός καλεί τους μαθητές με τη σειρά να ζητήσουν ένα αντικείμενο π.χ. ΓΑΝΤΙΑ ΘΕΛΩ. Ένας-ένας μαθητής ζητά από ένα αξεσουάρ, το οποίο και φοράει.

Ο/η νηπιαγωγός ρωτάει την ομάδα ΓΑΝΤΙΑ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος έχει τα γάντια;). Ο μαθητής που τα φοράει πρέπει να πει ΕΓΩ και οι υπόλοιποι να τον δείξουν ή να πουν το νοηματικό του όνομα. Όμοια, γίνονται ερωτήσεις όπως ΓΥΑΛΙΑ ΠΟΙΟΣ ΕΧΕΙ; (Ποιος έχει τα γυαλιά;), ΦΟΥΛΑΡΙ ΠΟΙΟΣ ΕΧΕΙ; (Ποιος έχει το φουλάρι;) κ.τ.λ.

Βήμα 3

Ο/η νηπιαγωγός έχει φτιάξει δέκα καρτέλες χρωμάτων. Όλα τα ρούχα από την προηγούμενη υποενοότητα και τα αξεσουάρ βρίσκονται πάνω στο τραπέζι εργασίας. Στο πάτωμα απέναντι από τους μαθητές είναι απλωμένα οκτώ χαρτόνια κανσόν ή κόλλες γλασέ ή πανιά: ένα κόκκινο, ένα πορτοκαλί, ένα κίτρινο, ένα πράσινο, ένα μπλε, ένα ροζ, ένα καφέ και ένα μωβ.

ΧΡΩΜΑΤΑ: (ΚΟΚΚΙΝΟ, ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ, ΚΙΤΡΙΝΟ,

ΠΡΑΣΙΝΟ, ΜΠΛΕ, ΜΩΒ, ΚΑΦΕ, ΡΟΖ, ΜΑΥΡΟ, ΑΣΠΡΟ).

Ο/η νηπιαγωγός ρωτά ένα μαθητή ποιο ρούχο ή αξεσουάρ θέλει.

Διάλογος:

ΕΣΥ ΘΕΛΕΙΣ ΤΙ; (Εσύ τι θέλεις;). Αφού ο μαθητής διαλέξει ένα αντικείμενο τον ρωτά σχετικά με το χρώμα. ΑΥΤΟ ΜΠΛΟΥΖΑ ΧΡΩΜΑ ΤΙ; (Τι χρώμα

είναι αυτή η μπλούζα;) και το ταυτίζει με την αντίστοιχη καρτέλα χρώματος. ΚΟΙΤΑ, ΧΡΩΜΑ ΤΙ; (Κοίτα τι χρώμα είναι;).

ΑΥΤΟ ΑΥΤΟ ΧΡΩΜΑ ΙΔΙΟ, ΧΡΩΜΑ ΚΟΚΚΙΝΟ (Αυτό είναι ίδιο χρώμα, είναι κόκκινο), ΚΟΙΤΑ ΑΥΤΟ ΧΡΩΜΑ ΑΛΛΟ, ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ (Κοίτα αυτό είναι διαφορετικό χρώμα).

Στη συνέχεια ταυτίζει την καρτέλα με το κόκκινο κανσόν ή γλασέ χαρτί ή το πανί που υπάρχει στο πάτωμα.

ΕΣΥ ΚΟΙΤΑ ΑΛΛΟ, ΑΥΤΟ ΑΥΤΟ ΧΑΡΤΙ ΜΕΓΑΛΟ-ΤΞ-1 ΙΔΙΟ ΚΟΚΚΙΝΟ (Κοίτα και άλλο, το τετράγωνο, μεγάλο χαρτί είναι το ίδιο, κόκκινο), ΜΠΛΟΥΖΑ ΧΡΩΜΑ ΚΟΚΚΙΝΟ ΙΔΙΟ (Η μπλούζα είναι το ίδιο, κόκκινο χρώμα)

ΜΠΛΟΥΖΑ ΧΑΡΤΙ ΜΕΓΑΛΟ-ΤΞ-1 ΜΠΛΟΥΖΑ ΠΑΝΩ-ΤΞ-Β ΒΑΛΕ ΙΔΙΟ (Βάλε τη μπλούζα πάνω στο μεγάλο χαρτί που είναι ίδιο)

ΦΟΥΛΑΡΙ ΑΥΤΟ ΧΡΩΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ (Αυτό το φουλάρι είναι πολύχρωμο)

ΦΟΥΛΑΡΙ ΠΟΥ-ΒΑΖΩ; (Πού να τοβάλω;)

ΦΟΥΛΑΡΙ ΧΡΩΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ, ΑΥΤΟ ΧΑΡΤΙ ΜΕΓΑΛΟ-ΤΞ-1 ΕΝΑ ΧΡΩΜΑ, ΑΥΤΑ ΤΑΙΡΙΑΖΕΙ-ΔΕΝ, ΤΙΠΟΤΑ (Το φουλάρι έχει πολλά χρώματα, το χαρτί έχει ένα χρώμα, δεν ταιριάζουν καθόλου).

Η δραστηριότητα συνεχίζεται με τον επόμενο μαθητή και μέχρι να τελειώσουν όλα τα ρούχα και τα αξεσουάρ που έχουν τοποθετηθεί μπροστά στους μαθητές και να ολοκληρωθεί η ταύτιση των χρωμάτων.

Βήμα 4

Ο/η νηπιαγωγός έχει προετοιμάσει σε χαρτόνι χοντρό, ένα απλό μοντέλο ανθρώπινου σώματος, μεγέθους Α3. Οι μαθητές χρησιμοποιώντας αυτό το μοντέλο κάνουν το περίγραμμά του σε χαρτόνια κανσόν μεγέθους Α3, το ντύνουν, κάνοντας κολάζ, και του δίνουν ένα νοηματικό όνομα. Μπορούν να κάνουν κολάζ με μικρά τετράγωνα χαρτάκια γλασέ ή βελουτέ, με κομματάκια από ύφασμα και διάφορα άλλα άχρηστα παλιά υλικά, όπως χάντρες, κορδόνια, κορδέλες για να ντύσουν το χάρτινο φίλο τους. Μετά την ολοκλήρωση της κατασκευής κάθε μαθητής παρουσιάζει τον φίλο ή τη φίλη του στην ομάδα των συμμαθητών του απαντώντας σε ερωτήσεις:

ΑΥΤΟΣ ΠΟΙΟΣ; (Αυτός ποιος είναι;)

ΑΥΤΟΣ ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΚΟΚΚΙΝΟΣ (Ο κόκ-κινος) ΓΙΑ ΠΟΙΟ ΛΟΓΟ; (Γιατί;)

ΡΟΥΧΑ ΤΟΥ ΧΡΩΜΑ ΤΙ; (Τι χρώμα είναι τα ρούχα του;)

ΡΟΥΧΑ ΤΙ; (Τι ρούχα έχει;)

ΑΛΛΟ ΑΛΛΟ ΦΟΡΑΕΙ ΤΙ; (Τι άλλο φοράει;).

Ο/η νηπιαγωγός υποδεικνύει τις σχετικές ερωτήσεις και στη συνέχεια οι μαθητές ρωτούν ο ένας τον άλλον.

Γίνεται συζήτηση για το νοηματικό όνομα του μοντέλου. Ο/η νηπιαγωγός προσπαθεί να εκμαιεύσει μια σωστή απάντηση αιτιολόγησης του ονόματος ανάλογα με τις κατασκευές των μαθητών. Π.χ. ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-μαθήτρια ΦΙΛΗ ΤΗΣ ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΚΟΚΚΙΝΗ, ΛΟΓΩ ΡΟΥΧΑ ΟΛΑ ΚΟΚΚΙΝΑ (Τη φίλη της ...όνομα μαθήτριας, τη λένε «κόκκινη» γιατί φοράει κόκκινα ρούχα). Εξηγεί ότι τα νοηματικά ονόματα έχουν να κάνουν με ένα χαρακτηριστικό μας. Δίνει παραδείγματα χρησιμοποιώντας τα νοηματικά ονόματα των μαθητών της ομάδας και του/της ίδιας.

Στην επόμενη φάση, οι μαθητές γίνονται ζευγάρια και ο ένας ρωτάει τον άλλο για το δημιουργημά του ακολουθώντας το μοντέλο του/της νηπιαγωγού, αλλάζοντας ρόλους. Γίνεται προσπάθεια να αιτιολογήσουν την απόδοση νοηματικού ονόματος.

3^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Σε αυτήν την υποενότητα, οι μαθητές θα εξοικειωθούν ακόμη περισσότερο με το λεξιλόγιο των ρούχων, των αξεσουάρ και των χρωμάτων. Τα αντικείμενα θα χρησιμοποιηθούν σαν ερέθισμα για παιχνίδι με στόχο την καλλιέργεια της δημιουργικότητας και της επικοινωνίας μεταξύ των μαθητών.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να αναπτύξουν στρατηγικές παρακολούθησης των μελών της ομάδας κατά τη διάρκεια παιχνιδιού,
- να αναγνωρίζουν, να κατανοούν και να χρησιμοποιούν βασικά νοήματα για τα αξεσουάρ και τα χρώματα,
- να κατηγοριοποιούν αντικείμενα σε ομάδες με βάση ένα χαρακτηριστικό,
- να διακρίνουν διαφορές και ομοιότητες και να μπορούν να τις εκφράζουν,
- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να εκφράσουν επιθυμίες,
- να κατανοούν νοήματα με ενσωματωμένη άρνηση π.χ. ΔΕΝ-ΕΧΕΙ, ΔΕΝ-ΒΛΕΠΕΙ, ΔΕΝ-ΜΠΟΡΕΙ, ΔΕΝ-ΑΡΕΣΕΙ,
- να απαντούν και να διατυπώνουν ερωτήσεις χρησιμοποιώντας τα νοήματα ΤΙ; ΠΟΥ; ΠΟΙΟΣ; ΠΟΙΑΝΟΥ; ΠΩΣ; ΓΙΑΤΙ; ΓΙΑ ΠΙΟ ΛΟΓΟ;
- να παρακολουθούν τη διήγηση μιας μικρής επαναληπτικής ιστορίας στην ΕΝΓ και να την κατανοούν,
- να κατανοούν την αναφορά στα πρόσωπα που δηλώνεται με τη στροφή του σώματος, σηματοδοτώντας την αλλαγή του ομιλητή στο διάλογο.

Υλικά και μέσα

- Περιοδικά μόδας
- Διάφορα ρούχα και παπούτσια (καλοκαιρινά – χειμερινά, διαφόρων μεγεθών)
- Πραγματικά αντικείμενα: τσάντα, γάντια, γυαλιά, ζώνη, καπέλο, κολιέ, ρολόι, σαλιάρα, σκουλαρίκια, φουλάρι, κοκαλάκι
- Καρτέλες σχηματοποιημένων προσώπων
- Καρτέλες ρούχων
- Καρτέλες αξεσουάρ
- Γεωργέλλη Κ. (2004). Το μικρό μαύρο καλαμαράκι ψάχνει χρώματα, Αθήνα: Μεταίχμιο

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός τοποθετεί στο τραπέζι εργασίας τα ρούχα των καλαθιών και τα αξεσουάρ των προηγούμενων υποενοτήτων ή τις καρτέλες τους. Κάθε μαθητής παίρνει ένα ρούχο και ένα αξεσουάρ. Ο/η νηπιαγωγός έχει ετοιμάσει δύο καρτέλες προσώπων μια κοριτσιού και μια αγοριού.

Ζητά από τους μαθητές να νοηματίσουν ποιο είναι το ρούχο και το αξεσουάρ που κρατάνε, τι χρώμα έχει και με ποιο φύλο ταιριάζει. Δείχνει το αντικείμενο και ρωτά:

Ερωτήσεις:

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΑΥΤΟ ΦΟΥΣΤΑ (Αυτό είναι φούστα)

ΑΥΤΟ ΧΡΩΜΑ ΤΙ; (Τι χρώμα έχει;)

ΑΥΤΟ ΔΙΚΟ-ΤΟΥΣ ΠΟΙΑΝΟΥ; (Αυτό για ποιον είναι;)

ΚΟΡΙΤΣΙ ΑΓΟΡΙ; (Για κορίτσι ή για αγόρι;)

ΑΥΤΟ ΦΟΡΑΕΙ ΠΟΙΟΣ; (Αυτό ποιος το φοράει;)

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΚΟΛΙΕ (Κολιέ)

ΑΥΤΟ ΧΡΩΜΑ ΤΙ; (Τι χρώμα έχει;)

ΑΥΤΟ ΠΟΙΟΣ; (Αυτό για ποιον είναι;)

ΚΟΡΙΤΣΙ ΑΓΟΡΙ; (Για κορίτσι ή για αγόρι;)

ΑΥΤΟ ΦΟΡΑΕΙ ΠΟΙΟΣ; (Αυτό ποιος το φοράει;)

ΑΥΤΟ ΔΙΚΟ ΤΟΥΣ ΠΟΙΑΝΟΥ; (Αυτό για ποιον είναι;)

Οι μαθητές απαντούν και τοποθετούν τα ρούχα και τα αξεσουάρ κάτω από την καρτέλα του κοριτσιού ή του αγοριού ανάλογα.

Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας ο/η νηπιαγωγός συνεχίζει με μια τρίτη κατηγοριοποίηση ζητώντας από τους μαθητές να εκτιμήσουν το μέγεθος των ρούχων. Οι μαθητές θα πρέπει να διακρίνουν τα παιδικά ρούχα από αυτά των ενηλίκων. Συγκρίνουν και σχολιάζουν βάζοντας το ένα πάνω στο άλλο. ΑΥΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΜΙΚΡΟ; (Αυτό είναι μεγάλο ή μικρό;), ΑΥΤΟ ΦΟΡΑΕΙ ΠΟΙΟΣ; ΜΑΜΑ, ΜΠΑΜΠΑΣ ΠΑΙΔΙ; (Ποιος το φοράει αυτό; Η μαμά, ο μπαμπάς, το παιδί;), ΚΟΙΤΑ ΑΥΤΟ ΡΟΥΧΟ ΜΙΚΡΟ, ΜΑΝΙΚΙ-ΜΙΚΡΟ (Κοίτα είναι μικρό, έχει μικρά μανίκια), ΑΥΤΟ ΙΔΙΟ, ΑΥΤΟ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ (Αυτό είναι ίδιο, αυτό είναι διαφορετικό).

Επίσης ανάλογα με το υλικό θα μπορούσε να σχολιαστεί το αν κάτι είναι παλιό και φθαρμένο ή όχι. ΑΥΤΟ ΡΟΥΧΟ ΑΥΤΟ, ΠΑΛΙΟ (Αυτό είναι παλιό), ΡΟΥΧΟ ΑΥΤΟ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ (Αυτό είναι καινούργιο).

Επεκτείνοντας το σχετικό λεξιλόγιο των μαθητών μπορούμε να αναφερθούμε στην απτική αίσθηση που δημιουργούν τα υφάσματα:

ΡΟΥΧΟ ΑΥΤΟ ΑΠΑΛΟ (Αυτό είναι απαλό),

ΑΥΤΟ ΡΟΥΧΟ ΜΑΛΑΚΟ (Αυτό είναι μαλακό),

ΑΥΤΟ ΡΟΥΧΟ ΥΦΑΣΜΑ ΤΡΑΧΥ (Αυτό το ύφασμα είναι τραχύ).

Βήμα 2

Ο/η νηπιαγωγός τοποθετεί στο τραπέζι εργασίας διάφορα περιοδικά μόδας. Ζητά από τους μαθητές να βρουν εικόνες - φωτογραφίες ρούχων και αξεσουάρ και να τις κόψουν. Σε ένα μεγάλο χαρτόνι κανσόν έχει κολλήσει μια ανδρική φιγούρα από περιοδικό μόδας και σε ένα άλλο μια γυναικεία. Οι μαθητές αφού κόψουν φωτογραφίες, αποφασίζουν ποιες θα κολλήσουν που. Με την τεχνική του κολλάζ φτιάχνουν μια αφίσα ανδρικών και μια γυναικείων ρούχων.

Η δραστηριότητα αυτή δίνει την ευκαιρία στους μαθητές να ταξινομήσουν και πάλι ανάλογα με τα φύλα γυναικεία και ανδρικά αξεσουάρ, επαναλαμβάνοντας ταυτόχρονα το σχετικό λεξιλόγιο, ρούχων, αξεσουάρ, χρωμάτων όπως και στην προηγούμενη δραστηριότητα.

Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, κοιτάζοντας τις αφίσες, ο/η νηπιαγωγός θα ζητήσει από τους μαθητές, τα αγόρια και τα κορίτσια αντίστοιχα να δηλώσουν ποιο ρούχο τους αρέσει και γιατί, επιδιώκοντας να δώσουν μια απάντηση σχετικά με το χρώμα ή το σχέδιο.

ΕΣΥ ΠΟΙΟ ΑΡΕΣΕΙ-ΠΑΡΑ-ΠΟΛΥ; (Εσένα ποιο σου αρέσει πάρα πολύ;) ή (Ποιο σου αρέσει περισσότερο;)

ΑΥΤΟ ΓΙΑ-ΠΟΙΟ-ΛΟΓΟ; (Γιατί;)

ΦΟΥΣΤΑ ΓΙΑΤΙ; (Γιατί η φούστα;)

ΧΡΩΜΑ ΑΥΤΟ ΑΡΕΣΕΙ; (Σου αρέσει το χρώμα;)

ΛΟΓΩ ΡΟΖ ΧΡΩΜΑ (Επειδή είναι ροζ)

ΛΟΓΩ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ ΕΔΩ-ΕΚΕΙ-ΠΟΛΛΑ (Επειδή έχει πολλά λουλούδια).

Βήμα 3

Ο/η νηπιαγωγός τοποθετεί στο τραπέζι εργασίας όλες τις καρτέλες των ρούχων και των αξεσουάρ των προηγούμενων υποενοτήτων ανοιχτές, έτσι ώστε να τις βλέπουν οι μαθητές.

Παίζουν το παιχνίδι μάντεψε τι είναι; ΜΑΝΤΕΨΕ ΤΙ; Λέει μικρά αινίγματα σχετικά με τα ρούχα και τα αξεσουάρ στους μαθητές και αυτοί πρέπει να μαντέψουν σε ποιο ρούχο αναφέρεται και να πάρουν την αντίστοιχη καρτέλα πρώτοι. Όποιος μαζέψει τις περισσότερες καρτέλες είναι νικητής.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ (ΣΚΕΦΤΟΜΑΙ ΛΕΩ ΒΡΙΣΚΩ)

ΜΙΚΡΟ (Είναι μικρό)

ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΑΙΡΙΑΖΕΙ (Ταιριάζει στο πρόσωπο)

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΗΛΙΟ-ΠΟΛΥ (Το χρησιμοποιούμε το καλοκαίρι που έχει πολύ ήλιο)

ΤΙ; (Τι είναι;)

ΜΑΝΤΕΨΕ (Μάντεψε)

ΓΥΑΛΙΑ (Τα γυαλιά)

ΧΕΡΙΑ ΕΧΕΙ (Έχει χέρια)

ΧΟΝΤΡΟ (Είναι χοντρό)

ΚΡΥΟ ΦΟΡΑΩ (Το φοράω όταν έχει κρύο)

ΒΟΛΤΑ ΕΞΩ (Κάνει βόλτα)

ΤΙ; (Τι είναι;)

ΜΑΝΤΕΨΕ (Μάντεψε)

ΜΠΟΥΦΑΝ (Το μπουφάν)

ΧΕΡΙΑ ΕΧΕΙ, ΠΟΔΙΑ ΕΧΕΙ (Έχει πόδια και χέρια)

ΑΠΑΛΟ (Είναι απαλό)

ΒΡΑΔΥ ΦΟΡΑΩ (Το φοράω το βράδυ)

ΤΙ; (Τι είναι;)

ΜΑΝΤΕΨΕ (Μάντεψε)

ΠΙΤΖΑΜΕΣ (Οι πιτζάμες)

ΒΡΕΧΕΙ ΦΟΡΑΩ (Όταν βρέχει το φοράω)

ΜΑΛΑΚΟ ΟΧΙ (Δεν είναι μαλακό)

ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΤΞ-Λ ΜΠΟΡΕΙ (Μπορεί και περπατάει)

ΔΥΟ ΖΕΥΓΑΡΙ, ΕΝΑ ΟΧΙ (Είναι δύο, όχι ένα)

ΤΙ; (Τι είναι;)

ΜΑΝΤΕΨΕ (Μάντεψε)

ΜΠΟΤΕΣ (Οι μπότες)

ΑΓΟΡΙ ΚΟΡΙΤΣΙ ΟΛΟΙ ΦΟΡΑΝΕ (Το φοράνε όλοι, αγόρια κορίτσια)

ΦΕΡΜΟΥΑΡ ΕΧΕΙ (Έχει φερμουάρ)

ΠΟΔΙΑ ΕΧΕΙ (Έχει πόδια)

ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΤΞ-Λ (Περπατάει)

ΤΙ; (Τι είναι;)

ΜΑΝΤΕΨΕ (Μάντεψε)

ΠΑΝΤΕΛΟΝΙ (Το παντελόνι)

ΕΚΚΛΗΣΙΑ-ΜΙΚΡΗ ΘΟΛΩΤΗ (Εκκλησίτσα θολωτή)

ΣΤΥΛΟΣ-ΤΞ-Φ ΣΤΗΡΙΖΕΙ (Ένας στύλος την κρατεί)

ΤΙ; (Τι είναι;)

ΜΑΝΤΕΨΕ (Μάντεψε)

ΟΜΠΡΕΛΑ (Η ομπρέλα)

(Από το βιβλίο της Παπανικολάου Ρ. (2002). *Αινίγματα με Εικόνες*, Θεσσαλονίκη: Μικρός Πρίγκηπας).

Ο/η νηπιαγωγός μπορεί να εμπλουτίσει τη δραστηριότητα δημιουργώντας μικρά δικά του/της αινίγματα, χρησιμοποιώντας τα χρώματα που έχουν τα ρούχα και τα αξεσουάρ στις καρτέλες. Ανάλογα με το επίπεδο των μαθητών μπορεί επίσης να αλλάξει ρόλο μαζί τους και όποιος από τους μαθητές θέλει να δοκιμάσει να πει ένα δικό του αίνιγμα.

Βήμα 4

Ο/η νηπιαγωγός διηγείται ή παρουσιάζει στους μαθητές την ιστορία του μικρού μαύρου καλαμαριού της Γεωργέλλη «Το μικρό μαύρο καλαμαράκι ψάχνει χρώματα», την οποία μπορούν να παρακολουθήσουν οι μαθητές σε βίντεο.

«ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΜΑΥΡΟ ΧΡΩΜΑΤΑ ΨΑΧΝΕΙ» ΤΙΤΛΟΣ.

ΠΟΛΥ-ΠΑΛΙΑ ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΜΑΥΡΟ ΛΥΠΗΜΕΝΟ

ΘΑΛΑΣΣΑ ΕΚΕΙ ΦΙΛΟΥΣ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΤΙΠΟΤΑ ΛΟΓΩ ΟΛΟΙ ΧΡΩΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ, ΑΥΤΟ ΟΧΙ.

ΜΙΑ ΜΕΡΑ ΙΔΕΑ «ΧΡΩΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΨΑΧΝΩ, ΘΕΛΩ ΧΡΩΜΑΤΑ ΠΑΡΩ, ΜΑΥΡΟ ΧΡΩΜΑ ΣΩΜΑ ΤΕΛΟΣ».

ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΦΙΔΙ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕ ΠΡΩΤΑ.

- *Ε! ΧΡΩΜΑ ΕΣΥ ΜΟΥ-ΔΩΣΕΙΣ;*

ΦΙΔΙ ΣΚΕΠΤΙΚΟ: ΔΕΝ-ΜΠΟΡΩ, ΑΝ ΧΡΩΜΑ ΣΟΥ-ΔΩΣΩ, ΕΜΕΝΑ ΧΡΩΜΑ ΑΛΛΑΖΩ.

ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΜΑΥΡΟ, ΛΥΠΗΜΕΝΟ ΕΦΥΓΕ.

ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΑΥΤΟ ΚΑΡΟΤΟ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕ.

- *Ε! ΧΡΩΜΑ ΜΟΥ-ΔΩΣΕΙΣ;*

- *ΚΑΡΟΤΟ ΣΚΕΠΤΙΚΟ: ΣΚΕΠΤΙΚΟ ΔΕΝ-ΜΠΟΡΩ,*

ΑΝ ΧΡΩΜΑ ΣΟΥ-ΔΩΣΩ, ΕΜΕΝΑ ΧΡΩΜΑ ΑΛΛΑΖΩ.

ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΜΑΥΡΟ, ΛΥΠΗΜΕΝΟ ΕΦΥΓΕ.

ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΑΥΤΟ ΛΟΥΛΟΥΔΙ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕ.

- *Ε! ΧΡΩΜΑ ΜΟΥ-ΔΩΣΕΙΣ;*

ΛΟΥΛΟΥΔΙ ΓΥΡΙΣΕ-ΕΙΠΕ: ΔΕΝ-ΜΠΟΡΩ, ΑΝ ΧΡΩΜΑ ΣΟΥ-ΔΩΣΩ, ΕΜΕΝΑ ΧΡΩΜΑ ΑΛΛΑΖΩ.

ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΜΑΥΡΟ, ΛΥΠΗΜΕΝΟ ΕΦΥΓΕ

ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΑΥΤΟ ΠΑΣΧΑΛΙΤΣΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕ.

- *Ε! ΧΡΩΜΑ ΜΟΥ-ΔΩΣΕΙΣ;*

ΠΑΣΧΑΛΙΤΣΑ ΓΥΡΙΣΕ ΕΙΠΕ ΤΙ;

- ΔΕΝ-ΜΠΟΡΩ ΣΟΥ-ΔΩΣΩ. ΑΝ ΧΡΩΜΑ ΣΟΥ-ΔΩΣΩ, ΕΜΕΝΑ ΧΡΩΜΑ ΑΛΛΑΖΩ.

ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΜΑΥΡΟ, ΛΥΠΗΜΕΝΟ ΕΦΥΓΕ.

ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΑΥΤΟ ΔΕΝΤΡΟ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕ.

- *Ε! ΧΡΩΜΑ ΜΟΥ-ΔΩΣΕΙΣ;*

ΔΕΝΤΡΟ ΕΙΠΕ: ΔΕΝ-ΜΠΟΡΩ ΧΡΩΜΑ ΣΟΥ-ΔΩΣΩ, ΣΟΥ-ΔΩΣΩ, ΕΜΕΝΑ ΧΡΩΜΑ ΑΛΛΑΖΩ.

ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΜΑΥΡΟ, ΛΥΠΗΜΕΝΟ ΕΦΥΓΕ.

ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΑΥΤΟ ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕ.

- *Ε! ΧΡΩΜΑ ΜΟΥ-ΔΩΣΕΙΣ;*

ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ ΕΙΠΕ: ΔΕΝ-ΜΠΟΡΩ, ΑΝ ΧΡΩΜΑ ΣΟΥ-ΔΩΣΩ, ΕΜΕΝΑ ΑΛΛΑΖΩ ΧΡΩΜΑ.

ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΜΑΥΡΟ, ΛΥΠΗΜΕΝΟ ΕΦΥΓΕ.

ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΑΥΤΟ ΚΑΡΠΟΥΖΙ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕ.

- *Ε! ΕΣΥ ΧΡΩΜΑ ΜΟΥ-ΔΩΣΕΙΣ;*

ΚΑΡΠΟΥΖΙ ΣΚΕΠΤΙΚΟ: ΔΕΝ-ΜΠΟΡΩ, ΑΝ ΧΡΩΜΑ ΣΟΥ-ΔΩΣΩ, ΕΜΕΝΑ ΑΛΛΑΖΩ ΧΡΩΜΑ.

ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΜΑΥΡΟ, ΛΥΠΗΜΕΝΟ ΕΦΥΓΕ.

ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΑΥΤΟ ΚΟΤΟΠΟΥΛΑΚΙ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕ.

- *Ε! ΧΡΩΜΑ ΜΟΥ-ΔΩΣΕΙΣ;*

ΚΟΤΟΠΟΥΛΑΚΙ ΕΙΠΕ: ΔΕΝ-ΜΠΟΡΩ, ΑΝ ΧΡΩΜΑ ΣΟΥ-ΔΩΣΩ, ΕΜΕΝΑ ΧΡΩΜΑ ΑΛΛΑΖΩ.

ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΜΑΥΡΟ, ΛΥΠΗΜΕΝΟ ΕΦΥΓΕ.

ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΜΑΥΡΟ, ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ ΛΥΠΗΜΕΝΟ.

ΕΓΩ ΧΡΩΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ, ΕΓΩ ΒΡΩ ΠΟΤΕ. ΕΓΩ ΜΟΝΟ ΠΑΝΤΑ, ΑΝΑΣΤΕΝΑΞΕ.

ΞΑΦΝΙΚΑ ΠΟΥΛΙ ΜΙΚΡΟ ΜΑΥΡΟ ΗΡΘΕ-ΤΞ-Β

ΠΟΥΛΙ ΜΑΥΡΟ: ΕΛΑ-ΜΑΖΙ ΕΛΑ ΧΡΩΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΟΥ; ΕΓΩ ΞΕΡΩ.

ΔΥΟ ΜΑΖΙ ΕΚΕΙ ΟΥΡΑΝΟ ΠΙΑΝΕΙ ΠΕΤΑΞΑΝ

ΜΑΥΡΟ ΠΟΥΛΙ, ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΑΖΙ ΠΕΤΑΞΑΝ ΤΑΞΙΔΙ ΠΟΥ; ΕΚΕΙ ΟΥΡΑΝΟ ΦΕΓΓΑΡΙ ΑΥΤΟ ΣΟΦΟ.

ΑΥΤΟ ΦΕΓΓΑΡΙ ΡΩΤΗΣΕ: ΤΙ-ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ;

ΚΑΛΑΜΑΡΙ Ε... ΕΓΩ ΣΤΕΝΟΧΩΡΗΜΕΝΟ, Ε... ΧΡΩΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΔΕΝ-ΕΧΩ, ΦΙΛΟΥΣ ΔΕΝ-ΕΧΩ, ΠΑΙΖΩ ΔΕΝ-ΜΠΟΡΩ

ΦΕΓΓΑΡΙ ΣΟΦΟ ΕΙΠΕ: ΧΡΩΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ΟΧΙ, ΑΣΠΡΟ ΜΑΥΡΟ ΚΟΚΚΙΝΟ ΤΙ; ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ΟΧΙ. ΕΣΥ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ, ΕΣΥ ΤΟ-ΙΔΙΟ ΣΠΑΝΙΟ. ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ΤΙ; ΕΑΥΤΟΣ ΣΟΥ Ο-ΙΔΙΟΣ, ΕΣΥ ΜΕΣΑ ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟΣ. ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ΕΣΕΝΑ ΑΝΑΛΛΟΙΩΤΟΣ.

ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΜΑΥΡΟ ΣΤΕΝΟΧΩΡΗΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ. ΚΑΤΑΛΑΒΕ ΤΙ; ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ΕΑΥΤΟΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΑΛΗΘΙΝΟΣ. ΧΡΩΜΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ΦΑΙΝΕΤΑΙ ΟΧΙ.

ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΜΑΥΡΟ ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ ΕΓΩ ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ, ΚΑΛΑΜΑΡΑΚΙ ΧΑΜΟΓΕΛΑΣΤΟ.

Ελληνικό κείμενο

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένα μικρό μαύρο καλαμαράκι που ήταν πάντα λυπημένο. Δεν έπαιζε ποτέ με τους φίλους του στη θάλασσα, γιατί όλοι είχαν χρώματα εκτός από αυτό. Μια μέρα είχε μια ιδέα: «Θα βρω κι εγώ χρώματα! Δε θα είμαι πια μαύρο!» είπε.

Πρώτα συνάντησε το φίδι. «Μπορώ να έχω λίγο από τα χρώματά σου;» ρώτησε. «Δεν μπορώ να σου δώσω» είπε το φίδι «γιατί αν σου δώσω δε θα είμαι πια το ίδιο». Και το μικρό μαύρο καλαμαράκι έφυγε λυπημένο.

Ύστερα συνάντησε το καρότο. «Μπορώ να έχω λίγο από τα χρώματά σου;» ρώτησε. «Δεν μπορώ να σου δώσω» είπε το καρότο «γιατί αν σου δώσω δε θα είμαι πια το ίδιο». Και το μικρό μαύρο καλαμαράκι έφυγε λυπημένο.

Ύστερα συνάντησε το λουλούδι. «Μπορώ να έχω λίγο από τα χρώματά σου;» ρώτησε. «Δεν μπορώ να σου δώσω» είπε το λουλούδι «γιατί αν σου δώσω δε θα είμαι πια το ίδιο». Και το μικρό μαύρο καλαμαράκι έφυγε λυπημένο.

Ύστερα συνάντησε την πασχαλίτσα. «Μπορώ να έχω λίγο από τα χρώματά σου;» ρώτησε. «Δεν μπορώ να σου δώσω» είπε η πασχαλίτσα «γιατί αν σου δώσω δε θα είμαι πια η ίδια». Και το μικρό μαύρο καλαμαράκι έφυγε λυπημένο.

Ύστερα συνάντησε το δέντρο. «Μπορώ να έχω λίγο από τα χρώματά σου;» ρώτησε. «Δεν μπορώ να σου δώσω» είπε το δέντρο «γιατί αν σου δώσω δε θα είμαι πια το ίδιο». Και το μικρό μαύρο καλαμαράκι έφυγε λυπημένο.

Ύστερα συνάντησε την πεταλούδα. «Μπορώ να έχω λίγο από τα χρώματά σου;» ρώτησε. «Δεν μπορώ να σου δώσω» είπε η πεταλούδα «γιατί αν σου δώσω δε θα είμαι πια η ίδια». Και το μικρό μαύρο καλαμαράκι έφυγε λυπημένο.

Ύστερα συνάντησε το καρπούζι. «Μπορώ να έχω λίγο από τα χρώματά σου;» ρώτησε. «Δεν μπορώ να σου δώσω» είπε το καρπούζι «γιατί αν σου δώσω δε θα είμαι πια το ίδιο». Και το μικρό μαύρο καλαμαράκι έφυγε λυπημένο.

Ύστερα συνάντησε το πουλάκι. «Μπορώ να έχω λίγο από τα χρώματά σου;» ρώτησε. «Δεν μπορώ να σου δώσω» είπε το πουλάκι «γιατί αν σου δώσω δε θα είμαι πια το ίδιο». Και το μικρό μαύρο καλαμαράκι έφυγε λυπημένο.

Το μικρό μαύρο καλαμαράκι ήταν πολύ λυπημένο... «Δε θα βρω ποτέ χρώματα! Θα είμαι για πάντα μόνο!» αναστέναξε. Ξαφνικά, ήρθε ένα μαύρο πουλί! «Έλα μαζί μου! Ξέρω που θα βρεις αυτό που θες!» είπε. Πέταξαν μαζί ψηλά στον ουρανό. Το μαύρο πουλί πήγε το καλαμαράκι στο σοφό φεγγάρι. «Τι συμβαίνει;» ρώτησε το φεγγάρι. «Είμαι λυπημένο γιατί δεν έχω χρώματα και δεν μπορώ να παίξω με τους φίλους μου!» είπε το μικρό μαύρο καλαμαράκι. «Δεν έχει σημασία που δεν έχεις χρώματα. Είσαι διαφορετικό, και αυτό είναι που σε κάνει ξεχωριστό». «Αυτό που έχει σημασία είναι να είσαι ο εαυτός σου, και να είσαι ευτυχισμένο όπως είσαι!» είπε το σοφό φεγγάρι.

Το μικρό καλαμαράκι δεν ήταν λυπημένο πια! Κατάλαβε πως το σημαντικό ήταν να είναι ο εαυτός του και όχι αυτό που φαίνεται! Έτσι το μικρό μαύρο καλαμαράκι ήταν επιτέλους χαρούμενο!

Ο/η νηπιαγωγός κάνει μια σειρά ερωτήσεων κατανόησης για να διαπιστώσει τι κατάλαβαν οι μαθητές.

Ερωτήσεις κατανόησης:

1. ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΧΡΩΜΑ ΤΙ; (Τι χρώμα είχε το μικρό καλαμάρι;)
2. ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΕΨΑΧΝΕ ΤΙ; (Τι έψαχνε το μικρό καλαμάρι;)
3. ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΑΙΣΘΑΝΟΤΑΝ ΠΩΣ; (Πώς αισθάνονταν το μικρό καλαμάρι;)
4. ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΛΥΠΗΜΕΝΟ ΓΙΑΤΙ; (Γιατί ήταν λυπημένο το μικρό καλαμάρι;)
5. ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕ ΠΡΩΤΟ ΠΟΙΟΝ; (Ποιον συνάντησε πρώτο το μικρό καλαμάρι;)
6. ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΠΟΙΟΝ; (Ποιον συνάντησε τελευταίο;)
7. ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΜΑΥΡΟ ΤΡΙΑ ΖΩΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕ ΠΑ ΠΟΙΑ ΘΥΜΑΣΑΙ; (Θυμάσαι τρία ζώα που συνάντησε το μικρό καλαμάρι;)
8. ΑΛΛΟ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕ ΠΑ ΠΟΙΟΝ ΘΥΜΑΣΑΙ; (Θυμάσαι τι άλλο συνάντησε;)
9. ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΜΑΥΡΟ ΧΡΩΜΑ ΒΡΗΚΕ; (Βρήκε χρώμα το μικρό μαύρο καλαμάρι;)
10. ΖΩΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΧΡΩΜΑ ΤΟΥ-ΕΔΩΣΑΝ; (Τα ζώα του έδωσαν χρώμα;)
11. ΞΑΦΝΙΚΑ ΖΩΟ ΗΡΘΕ-ΤΞ-Β ΠΟΙΟ; (Ξαφνικά ποιο ζώο ήρθε;)
12. ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΜΑΥΡΟ, ΠΟΥΛΙ ΜΑΥΡΟ ΜΑΖΙ ΠΙΑΝΕΙ-ΠΕΤΑΞΑΝ ΕΚΕΙ ΠΟΥ; (Πού πήγαν το μικρό μαύρο καλαμάρι και το μαύρο πουλί;)
13. ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΜΑΥΡΟ, ΠΟΥΛΙ ΜΑΥΡΟ ΟΙ-ΔΥΟ ΣΥΝΑΝΤΗΣΑΝ ΠΑ ΠΟΙΟΝ; (Ποιον συνάντησαν οι δυο τους;)
14. ΦΕΓΓΑΡΙ ΣΟΦΟ ΤΟΥΣ-ΕΙΠΕ ΤΙ; (Τι τους είπε το σοφό φεγγάρι;)

- 15.ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΜΑΥΡΟ ΚΑΤΑΛΑΒΕ ΤΙ; (Τι κατάλαβε το μικρό μαύρο καλαμάρι;)
- 16.ΤΕΛΟΣ ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΛΥΠΗΜΕΝΟ; (Ήταν λυπημένο το μικρό καλαμάρι στο τέλος;)
- 17.ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΜΑΥΡΟ ΕΝΟΙΘΕ ΠΩΣ; (Πώς ένοιωθε το μικρό μαύρο καλαμάρι;)

Προτεινόμενες απαντήσεις:

1. ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΧΡΩΜΑ ΜΑΥΡΟ (Το μικρό καλαμάρι είχε μαύρο χρώμα)
2. ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΧΡΩΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΨΑΧΝΕ (Το μικρό καλαμάρι έψαχνε να βρει χρώματα)
3. ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΛΥΠΗΜΕΝΟ (Το μικρό καλαμάρι αισθανόταν λυπημένο)
4. ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΛΥΠΗΜΕΝΟ ΛΟΓΩ ΧΡΩΜΑ ΔΕΝ-ΕΙΧΕ (Το μικρό καλαμάρι ήταν λυπημένο γιατί δεν είχε χρώμα)
5. ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΦΙΔΙ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕ ΠΡΩΤΟ (Το μικρό καλαμάρι συνάντησε πρώτο το φίδι)
6. ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΚΟΤΟΠΟΥΛΑΚΙ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ (Το μικρό καλαμάρι συνάντησε τελευταίο το κοτοπουλάκι)
7. ΤΡΙΑ ΖΩΑ ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ, ΠΑΣΧΑΛΙΤΣΑ, ΦΙΔΙ (Τρία ζώα ήταν η πεταλούδα, η πασχαλίτσα και το φίδι)
8. ΑΛΛΟ ΛΟΥΛΟΥΔΙ, ΚΑΡΟΤΟ, ΔΕΝΤΡΟ, ΚΑΡΠΟΥΖΙ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕ ΠΑ (Συνάντησε ακόμη ένα λουλούδι, ένα καρότο, το δέντρο, το καρπούζι)
9. ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΜΑΥΡΟ ΧΡΩΜΑ ΒΡΗΚΕ ΔΕΝ (Το μικρό μαύρο καλαμάρι δεν βρήκε χρώμα)
- 10.ΖΩΑ ΑΥΤΑ ΧΡΩΜΑ ΤΟΥ-ΕΔΩΣΑΝ ΟΧΙ (Τα ζώα δεν του έδωσαν χρώμα)
- 11.ΞΑΦΝΙΚΑ ΖΩΟ ΜΑΥΡΟ ΠΟΥΛΙ ΗΡΘΕ-ΤΞ-Β (Ξαφνικά ήρθε ένα μαύρο πουλί)
- 12.ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΜΑΥΡΟ, ΠΟΥΛΙ ΜΑΥΡΟ ΜΑΖΙ ΕΚΕΙ ΟΥΡΑΝΟ ΠΙΑΝΕΙ-ΠΕΤΑΞΑΝ (Το μικρό μαύρο καλαμάρι και το μαύρο πουλί πέταξαν μαζί στον ουρανό)
- 13.ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΜΑΥΡΟ, ΠΟΥΛΙ ΜΑΥΡΟ ΟΙ-ΔΥΟ ΕΚΕΙ ΦΕΓΓΑΡΙ ΣΥΝΑΝΤΗΣΑΝ (Το μικρό μαύρο καλαμάρι και το μαύρο πουλί, οι δυο τους συνάντησαν το φεγγάρι)
- 14.ΦΕΓΓΑΡΙ ΑΥΤΟ ΣΟΦΟ ΕΙΠΕ, ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΕΙΠΕ, ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ, ΣΠΑΝΙΟ, ΕΣΥ Ο-ΙΔΙΟΣ, Ο-ΙΔΙΟΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ, ΧΡΩΜΑΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ, ΟΧΙ (Το σοφό φεγγάρι είπε στο καλαμάρι, ότι εσύ είσαι διαφορετικό και σπάνιο, αυτό που είναι σημαντικό είναι να είσαι ο εαυτός σου, δεν είναι σημαντικό τι χρώμα έχεις), ΕΣΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ-ΤΙ; ΕΑΥΤΟΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΑΝΑΛΛΟΙΩΤΟΣ (Σημασία έχει να είσαι ο εαυτός σου)
- 15.ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΜΑΥΡΟ ΕΑΥΤΟΣ ΕΜΕΝΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ΚΑΤΑΛΑΒΕ (Το μικρό μαύρο καλαμάρι κατάλαβε ότι σημασία έχει να είναι ο

εαυτός του) ΧΡΩΜΑΤΑ ΑΣΠΡΟ ΜΑΥΡΟ ΚΟΚΚΙΝΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ; ΟΧΙ
(Τα χρώματα δεν είναι σημαντικά)

16.ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΤΕΛΟΣ ΛΥΠΗΜΕΝΟ, ΟΧΙ (Στο τέλος το μικρό
καλαμάρι δεν ήταν λυπημένο)

17.ΚΑΛΑΜΑΡΙ ΜΙΚΡΟ ΜΑΥΡΟ ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΧΑΜΟΓΕΛΑΣΤΟ (Το μικρό
μαύρο καλαμάρι ήταν ευτυχισμένο).

Όπως προαναφέρθηκε θα ήταν σκόπιμο ο/η νηπιαγωγός αντί να διαβάσει η ίδια/ίδιος το βιβλίο να παρουσιάσει το σχετικό βίντεο από το υλικό, το οποίο οι μαθητές μπορούν να παρακολουθήσουν περισσότερες από μια φορές πριν απαντήσουν στις ερωτήσεις κατανόησης.

Τη δεύτερη φορά που οι μαθητές παρακολουθούν το βίντεο, ο/η νηπιαγωγός θα μπορούσε να το διακόπτει να επεξηγεί και να σχολιάζει μαζί με τους μαθητές.

4^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Σε αυτήν την υποενότητα, οι μαθητές θα εξοικειωθούν με το λεξιλόγιο των αριθμών σε συνδυασμό με αυτό των σχημάτων και των χρωμάτων. Θα παίξουν και θα κάνουν κατασκευές.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να αναπτύξουν στρατηγικές παρακολούθησης των μελών της ομάδας κατά τη διάρκεια δραστηριοτήτων,
- να αναγνωρίζουν, να κατανοούν και να χρησιμοποιούν βασικά νοήματα για τους αριθμούς τα σχήματα και τα χρώματα,
- να αναπαράγουν μοτίβα αριθμών, χρωμάτων και σχημάτων,
- να εκτελούν οδηγίες που τους δίνονται στην ΕΝΓ.

Υλικά και μέσα

- Γάντια μαθητών
- Πλαστικά γάντια μιας χρήσης κόκκινα, μπλε και ροζ
- Κοφτό μακαρονάκι
- Κόλες γκοφρέ διάφορα χρώματα
- Λάστιχο ή δερμάτινο κορδόνι
- Κουμπί
- Νερομπογιές και πινέλα
- Πλαστελίνη
- Πατρόν σχημάτων
- Φύλλα τσόχας σε διάφορα χρώματα

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός έχει ζητήσει από τους μαθητές να φέρουν τα γάντια τους στο σχολείο. Εναλλακτικά χρησιμοποιεί πλαστικά γάντια μιας χρήσης. Ο καθένας τα απλώνει μπροστά του και μετράει με τα δάχτυλά του τα δάχτυλα των γαντιών αντιστοιχίζοντάς τα ένα προς ένα.

Ο/η νηπιαγωγός προσέχει πολύ το πώς νοηματίζουν οι μαθητές τους αριθμούς, επιμένοντας στο σωστό τρόπο εναλλαγής των δακτύλων και των χεριών.

ΝΟΗΜΑΤΑ ΑΡΙΘΜΟΙ (1-10)

Βήμα 2

Ο/η νηπιαγωγός δίνει στους μαθητές πλαστελίνη και δυο πλαστικά γάντια μιας χρήσης. Ζητάει να γεμίσουν τα γάντια τους με την πλαστελίνη. Όταν

όλα τα γάντια είναι γεμάτα, οι μαθητές με τη βοήθεια του/της νηπιαγωγού τα «κλείνουν» με ένα λαστιχάκι ή με ένα σχοινάκι. Τα δάκτυλα των γαντιών, γεμισμένα με πλαστελίνη είναι εύπλαστα και μπορούν να πάρουν όποια μορφή επιθυμούμε.

Ο/η νηπιαγωγός, αφού δώσει χρόνο στους μαθητές να πειραματιστούν με την κίνηση των δακτύλων, των ομοιωμάτων, ζητάει από τους μαθητές να σχηματίσουν τους αριθμούς, διαμορφώνοντας στα ομοιώματα των χεριών τις αντίστοιχες χειρομορφές των αριθμών.

Λέει: ΓΑΝΤΙ ΚΟΚΚΙΝΟ ΕΞΕΙΣ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος έχει το κόκκινο γάντι;)

ΕΞΕΙΣ ΓΑΝΤΙ ΚΟΚΚΙΝΟ ΑΡΙΘΜΟΣ 5 ΦΤΙΑΞΤΕ ΧΕΙΡΟΜΟΡΦΗ (Τα κόκκινα γάντια να φτιάξουν τον αριθμό 5)

ΕΞΕΙΣ ΓΑΝΤΙ ΜΠΛΕ ΑΡΙΘΜΟΣ 7 ΧΕΙΡΟΜΟΡΦΗ 7 (Τα μπλε γάντια να φτιάξουν τον αριθμό 7) κ.λπ.

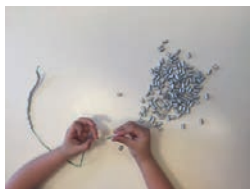
Ο μαθητής ή οι μαθητές που έχουν μπλε γάντια σχηματίζουν στα δύο τους γάντια τις χειρομορφές και , που απαιτούνται για το σχηματισμό του αριθμού 7.

Η δραστηριότητα επαναλαμβάνεται με άλλο χρώμα γαντιού και αριθμού.

Στο τέλος της δραστηριότητας θα πρέπει να έχουν φτιαχτεί όλα τα ανάγλυφα των αριθμών. Για τους αριθμούς από το 6 και πάνω τα ανάγλυφα των χειρομορφών κάθε αριθμού θα πρέπει να έχουν το ίδιο χρώμα γάντι.

Βήμα 3

Οι μαθητές κατασκευάζουν κολιέ. Ο/η νηπιαγωγός έχει προετοιμάσει και έχει αφήσει τις κόλλες γκοφρέ στο νερό για να βγάλουν χρώμα. Στη συνέχεια αφήνει το μακαρονάκι στο χρωματισμένο νερό για να βάψει. Στεγνώνει τα μακαρόνια και τα παρουσιάζει στους μαθητές.

Οδηγίες:

ΚΟΛΙΕ ΦΤΙΑΧΝΩ (Θα φτιάξουμε κολιέ)

ΕΓΩ ΔΕΙΞΩ ΠΩΣ (Θα σας δείξω πως φτιάχνεται)

ΛΑΣΤΙΧΟ ΜΑΚΑΡΟΝΙΑ ΜΙΚΡΑ-ΜΙΚΡΑ ΜΕΤΡΑΩ ΔΕΚΑ ΠΕΡΝΑΩ (Θα περάσω δέκα μακαρόνια στο λάστιχο)

ΜΑΚΑΡΟΝΙΑ ΜΙΚΡΑ-ΜΙΚΡΑ ΔΕΚΑ ΧΡΩΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΔΙΑΛΕΓΩ (Διαλέγω δέκα μακαρόνια, διάφορα χρώματα)

ΔΕΚΑ ΜΑΚΑΡΟΝΙΑ ΚΟΛΙΕ ΕΤΟΙΜΟ (Με δέκα μακαρόνια, το κολιέ είναι έτοιμο)

ΕΝΑ, ΔΥΟ, ΤΡΙΑ ... ΚΟΛΙΕ ΛΑΣΤΙΧΟ ΔΕΝΩ, ΚΟΛΙΕ ΕΤΟΙΜΟ (Ένα, δύο, τρία... δένω το λάστιχο και το κολιέ είναι έτοιμο).

Αν τα δέκα μακαρόνια είναι λίγα ο/η νηπιαγωγός ζητάει να προσθέσουν και άλλα, δίνοντας τις σχετικές οδηγίες. Μετρώντας για την κατασκευή του κολιέ, οι μαθητές ασκούνται στη χρήση των σωστών νοημάτων για τους αριθμούς.

ΑΡΙΘΜΟ ΝΟΗΜΑ ΣΩΣΤΑ ΠΡΟΣΕΞΤΕ (Προσέξτε να κάνετε σωστά το νόημα του αριθμού).

Επίσης μπορούμε να ζητήσουμε από τους μαθητές να δουλέψουν με συγκεκριμένα μοτίβα, πέντε χρωμάτων όπως π.χ. να βάζουν ένα πράσινο, ένα κόκκινο, ένα μπλε ένα πορτοκαλί και ένα κίτρινο μακαρόνι έτσι ώστε να συνδυάσουμε την αρίθμηση μέχρι το πέντε και την χρήση του σχετικού λεξιλογίου για τα χρώματα.

ΚΟΛΙΕ ΦΤΙΑΧΝΩ ΠΩΣ; (Πώς θα φτιάξω το κολιέ;)

ΜΑΚΑΡΟΝΙΑ ΜΙΚΡΑ-ΜΙΚΡΑ ΠΕΝΤΕ-ΠΕΝΤΕ ΤΞ-5 ΧΡΩΜΑΤΑ ΤΞ-5-ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΕΝΤΕ ΔΙΑΦΟΡΑ ΙΔΙΟ-χέρι-χέρι (Κάθε πέντε μακαρόνια έχουν το ίδιο χρώμα)

ΕΣΥ ΠΡΟΣΟΧΗ! ΧΕΡΙ-ΠΕΝΤΕ-ΤΞ-5 ΕΝΑ ΠΡΑΣΙΝΟ, ΤΡΙΑ, ΕΝΑ-ΔΥΟ-ΤΡΙΑ, ΤΡΙΑ ΚΟΚΚΙΝΟ, ΑΛΛΟ-ΕΝΑ ΜΠΛΕ ΧΕΡΙ-ΠΕΝΤΕ-ΤΞ-5 ΠΕΝΤΕ ΙΔΙΟ ΠΕΝΤΕ ΙΔΙΟ (Προσοχή, ένα πράσινο, τρία κόκκινα, ένα μπλε όλα μαζί πέντε και πάλι τα ίδια πέντε).

Εναλλακτικά οι μαθητές θα μπορούσαν να βάψουν τα μακαρόνια μόνοι τους με νερομπογιές και πινέλα αλλά κάτι τέτοιο θα απαιτούσε πολύ περισσότερο χρόνο.

Βήμα 4

Ο/η νηπιαγωγός παρουσιάζει στους μαθητές έναν πίνακα σχημάτων με τέσσερις στήλες. Πάνω, πάνω στις στήλες έχει κολλήσει τέσσερα σχήματα, ένα σε κάθε στήλη. Έναν κύκλο, ένα τρίγωνο, ένα τετράγωνο και ένα ορθογώνιο παραλληλόγραμμο. Παρουσιάζει στους μαθητές τα σχήματα:

ΑΥΤΟ ΤΙ; ΚΥΚΛΟΣ (Τι είναι αυτό; Κύκλος).

ΑΥΤΟ ΤΙ; ΤΡΙΓΩΝΟ (Τι είναι αυτό; Τρίγωνο).

ΑΥΤΟ ΤΙ; ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ (Τι είναι αυτό; Τετράγωνο).

ΑΥΤΟ ΤΙ; ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΓΡΑΜΜΟ (Τι είναι αυτό; Παραλληλόγραμμο).

ΑΥΤΑ ΟΛΑ ΟΜΑΔΑ ΣΧΗΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ (Όλα αυτά είναι σχήματα).

Έπειτα ο/η νηπιαγωγός δίνει στους μαθητές εικόνες από ρούχα και αξεσουάρ, ζητώντας τους να τα τοποθετήσουν στην κατάλληλη στήλη, ανάλογα με το σχήμα που έχουν. Ρωτάει:

ΕΙΚΟΝΑ ΚΟΙΤΑ. ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΧΗΜΑ ΓΡΑΜΜΗ-ΤΑΜΠΕΛΑ-ΠΑΝΩ ΠΟΥ-ΒΑΖΕΙΣ; (Κοίτα αυτή την εικόνα, στο σχήμα ποιας στήλης θα την βάλεις;).

Ενδεικτικά, οι εικόνες με τα ρούχα και τα αξεσουάρ είναι:

Κύκλος: ρολόι, δακτυλίδι, κουμπί

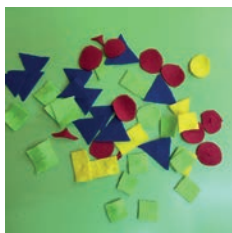
Τρίγωνο: μπικίνι, καπελάκι πάρτι, εσώρουχο

Τετράγωνο: μπλούζα T-shirt, φούστα, μαντήλι

Ορθογώνιο παραλληλόγραμμο: καπέλο ψηλό μάγου, τσάντα, βαλίτσα (Πίνακας σχημάτων – ρούχων).

Βήμα 5

Ο/η νηπιαγωγός δίνει στους μαθητές πατρόν από τα τέσσερα σχήματα που διδάχτηκαν στο προηγούμενο βήμα (κύκλο, τρίγωνο, τετράγωνο και ορθογώνιο παραλληλόγραμμο) σε χοντρό χαρτόνι. Τους μοιράζει επίσης φύλλα τσόχας σε διάφορα χρώματα. Ο κάθε μαθητής κόβει από κάθε χρώμα πέντε κύκλους, πέντε τρίγωνα, πέντε τετράγωνα και πέντε ορθογώνια παραλληλόγραμμο.

Ο/η νηπιαγωγός παίρνει τα κομμένα σχήματα και στο κέντρο τους ανοίγει μια μικρή τρύπα, από την οποία να μην χωράει να περάσει ένα κουμπί. Δίνει στους μαθητές μια κορδέλα που στην μια άκρη της έχει ένα κουμπί ραμμένο ή κολλημένο.

Εξηγεί στους μαθητές ότι θα φτιάξουν βραχιόλια:

ΒΡΑΧΙΟΛΙ ΦΤΙΑΧΝΩ (Θα φτιάξουμε βραχιόλι).

ΕΓΩ ΔΕΙΞΩ ΠΩΣ (Εγώ θα σας δείξω πως).

Εμφανίζει κάποιες κάρτες που δείχνουν αριθμούς, σχήματα και χρώματα.

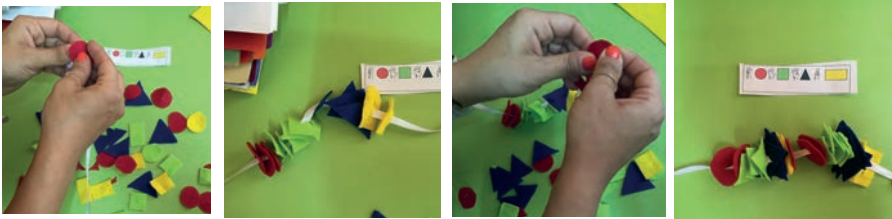
ΚΑΡΤΕΣ

Παίρνει τυχαία μια.

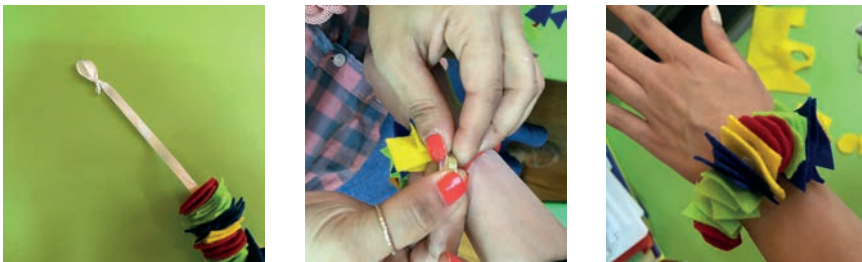

Από τα κομμένα σχήματα τόσους επιλέγει όσα απεικονίζονται στην κάρτα. Π.χ. τρεις κόκκινους κύκλους, πέντε πράσινα τετράγωνα, τέσσερα μπλε τρίγωνα, δύο κίτρινα παραλληλόγραμμα. Τα περνάει μέσα στη κορδέλα και επαναλαμβάνει το μοτίβο όσες φορές χρειάζεται, ώστε το βραχιόλι να είναι στο μέγεθος του χεριού του/της μαθήτριας.

ΤΡΕΙΣ ΚΟΚΚΙΝΟΥΣ ΚΥΚΛΟΥΣ, ΠΕΝΤΕ ΠΡΑΣΙΝΑ ΤΕΤΡΑΓΩΝΑ, ΤΕΣΣΕΡΑ ΜΠΛΕ ΤΡΙΓΩΝΑ, ΔΥΟ ΚΙΤΡΙΝΑ ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΓΡΑΜΜΑ ΤΞ-1 ΠΕΡΝΑΩ-ΠΕΡΝΑΩ (Περνάω τρεις κόκκινους κύκλους, πέντε πράσινα τετράγωνα, τέσσερα μπλε τρίγωνα, δύο κίτρινα παραλληλόγραμμα, πάλι πάλι πολλές φορές).

Φτιάχνει μια θηλιά στην άλλη άκρη της κορδέλας και έπειτα φοράει το βραχιόλι κουμπώνοντας το στο χέρι κάθε μαθητή.

Ενότητα 4^η

Τρέφομαι

Στην ενότητα «Τρέφομαι» καλύπτονται οι ακόλουθοι στόχοι του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών της ΕΝΓ ως προς τους άξονες περιεχομένου.

Στόχοι - Άξονες Περιεχομένου

Αντιληπτική γλώσσα

Οι μαθητές:

- να κατανοούν βασικούς επικοινωνιακούς κανόνες στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν εξελικτικά όλο και περισσότερα θέματα που εκφέρονται στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν, να βιώνουν και να εκτιμούν στοιχεία λογοτεχνίας και πολιτισμού των Κωφών.

Εκφραστική γλώσσα

Οι μαθητές:

- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να εκφράσουν αποτελεσματικά τις σκέψεις, τα συναισθήματα, τις επιθυμίες και τις απόψεις τους,
- να χρησιμοποιούν ένα σύνολο γλωσσικών στρατηγικών για να μεταδώσουν αποτελεσματικά τις ιδέες τους στο ακροατήριο της τάξης, νοηματίζοντας για γνωστικούς, συλλογιστικούς, δημιουργικούς και πληροφοριακούς σκοπούς,
- να χρησιμοποιούν κατάλληλους τύπους ΕΝΓ για παρουσίαση θεμάτων, έκφραση ιδεών, συναισθημάτων, σκέψεων και γνώσεων.

Ως προς τους ειδικούς στόχους στη διδακτική ενότητα «Τρέφομαι» καλύπτονται οι ακόλουθοι στόχοι:

Αντιληπτική γλώσσα

Οι μαθητές ασκούνται βαθμιαία:

- να διατηρούν την προσοχή τους στον συν-νοηματιστή τους,
- να ανταποκρίνονται οπτικά και να διατηρούν την κατάλληλη οπτική επαφή κατά τη διάρκεια της επικοινωνίας στην ΕΝΓ,
- να ταξινομούν σε κατηγορίες, βρίσκοντας τα μέλη μιας συγκεκριμένης ομάδας,
- να ακολουθούν οδηγίες και εντολές που δίνονται στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν καινούργιο λεξιλόγιο σχετικά με τις τροφές,
- να διακρίνουν διαφορές και ομοιότητες,
- να κατανοούν υπερώνυμα,
- να παρακολουθούν τη διήγηση μιας μικρής επαναληπτικής ιστορίας στην ΕΝΓ και να την κατανοούν.

Εκφραστική γλώσσα

Οι μαθητές ασκούνται βαθμιαία:

- να διακρίνουν διαφορές και ομοιότητες και να τις εκφράζουν,
- να χρησιμοποιούν καινούργιο λεξιλόγιο στην ΕΝΓ σχετικά με τις τροφές,
- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για:
  - να δώσουν πληροφορίες,
  - να εκφράσουν απαιτήσεις/επιθυμίες,
  - να εκφράσουν σκέψεις, ιδέες,
  - να απαντούν σε ερωτήσεις του τύπου ΤΙ; ΠΟΣΑ; ΠΟΙΟΣ; ΠΟΥ; ΠΩΣ; ΓΙΑΤΙ;
- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να εκφράζουν τις ακόλουθες σημασιολογικές οντότητες:
  - ο ύπαρξη,
  - ο θέση,
  - ο περιγραφή,
  - ο ενέργεια,
  - ο σχέσεις κτήσης,
  - ο ποσότητα,
- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να υποβάλλουν ερωτήσεις για κάποιο θέμα στο συν-νοηματιστή τους,
- να χρησιμοποιούν υπερώνυμα, αναφέροντας δύο έως τρία αντικείμενα της δηλούμενης κατηγορίας,
- να περιγράφουν ακολουθώντας πρότυπο περιγραφής,
- να χρησιμοποιούν το μη κυρίαρχο χέρι για την απαρίθμηση αντικειμένων ή ενεργειών στην ΕΝΓ,
- να συμμετέχουν σε μια συζήτηση.

1^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Στη παρούσα υποενότητα οι μαθητές θα εξοικειωθούν με την κατανόηση και τη χρήση νοημάτων σχετικά με τα φρούτα, τα λαχανικά, τα όσπρια.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να αναγνωρίζουν, να κατανοούν και να χρησιμοποιούν νοήματα για φρούτα, λαχανικά, όσπρια,
- να ταξινομούν σε κατηγορίες, βρίσκοντας τα μέλη μιας συγκεκριμένης ομάδας,
- να κατανοούν και να χρησιμοποιούν υπερώνυμα, αναφέροντας δύο έως τρία αντικείμενα της δηλούμενης κατηγορίας,
- να απαντούν σε ερωτήσεις του τύπου ΤΙ; ΠΟΙΟΣ;
- να περιγράφουν ακολουθώντας πρότυπο περιγραφής,
- να παρατηρούν και να χρησιμοποιούν το μη κυρίαρχο χέρι για την απαρίθμηση αντικειμένων στην ΕΝΓ,
- να συμμετέχουν σε μια συζήτηση.

Υλικά και μέσα

- Φρούτα, Λαχανικά, Όσπρια
- Φωτογραφίες φρούτων, λαχανικών και οσπρίων
- Φωτογραφική μηχανή
- Υπολογιστής
- Τέσσερα χαρτιά κανσόν, μεγέθους Α3

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός έχει τοποθετήσει σε καλάθια ταξινομημένα σε ομάδες φρούτα, λαχανικά και όσπρια στην τάξη, ότι υπάρχει ανάλογα με την εποχή. Οι μαθητές παρατηρούν τα καλάθια. Ο/η νηπιαγωγός ρωτάει **ΑΥΤΑ ΑΥΤΑ ΙΔΙΑ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΑ;** (Αυτά είναι ίδια ή διαφορετικά;)

Ξεκινώντας από τα φρούτα, τα παρουσιάζει ένα-ένα στους μαθητές και ρωτά σχετικά με την κατηγορία στην οποία ανήκουν: **ΑΥΤΑ ΤΙ;** Απαντά ο/η ίδια **ΟΛΑ ΦΡΟΥΤΑ** (Όλα φρούτα).

Δείχνει στους μαθητές κάθε ένα φρούτο και συζητάει, κάνοντας ερωτήσεις σχετικά με τα νοήματα των φρούτων και τα βασικά τους χαρακτηριστικά:

Περιγραφή μπανάνας:

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΜΠΑΝΑΝΑ (Μπανάνα)

ΜΠΑΝΑΝΑ ΧΡΩΜΑ ΤΙ; (Τι χρώμα είναι η μπανάνα;)

ΚΙΤΡΙΝΟ (Κίτρινο)

ΜΠΑΝΑΝΑ ΑΥΤΟ ΣΧΗΜΑ ΤΙ; (Τι σχήμα έχει η μπανάνα;)

ΟΜΑΔΑ ΟΜΑΔΑ ΜΠΑΝΑΝΑ ΑΥΤΟ, ΑΥΤΗ ΑΥΤΗ ΠΟΥ- ΤΑΙΡΙΑΖΕΙ; (Η μπανάνα σε ποια κατηγορία, ομάδα ανήκει;).

Και συνεχίζει με τα υπόλοιπα φρούτα που έχει στο καλάθι. Οι μαθητές ενθαρρύνονται να επαναλάβουν τα νοήματα.

Η δραστηριότητα συνεχίζεται για το καλάθι των λαχανικών και τα οσπρίων.

Περιγραφή κουνουπιδιού:

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΚΟΥΝΟΥΠΙΔΙ (Κουνουπίδι)

ΚΟΥΝΟΥΠΙΔΙ ΑΥΤΟ ΧΡΩΜΑ ΤΙ; (Τι χρώμα είναι το κουνουπίδι;)

ΑΣΠΡΟ, ΛΙΓΟ ΠΡΑΣΙΝΟ (Άσπρο και λίγο κίτρινο)

ΚΟΥΝΟΥΠΙΔΙ ΑΥΤΟ ΣΧΗΜΑ ΤΙ; (Τι σχήμα έχει το κουνουπίδι;)

ΚΟΥΝΟΥΠΙΔΙ ΑΥΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΜΙΚΡΟ ΤΙ; (Το κουνουπίδι είναι μεγάλο ή μικρό;)

ΟΜΑΔΑ ΟΜΑΔΑ ΚΟΥΝΟΥΠΙΔΙ ΤΑΙΡΙΑΖΕΙ ΠΟΥ ΑΥΤΗ ΑΥΤΗ; (Το κουνουπίδι σε ποια κατηγορία, ομάδα ανήκει;).

Περιγραφή φακής:

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΦΑΚΗ (Φακή)

ΦΑΚΗ ΑΥΤΟ ΧΡΩΜΑ ΤΙ; (Τι χρώμα είναι η φακή;)

ΚΑΦΕ (Καφέ)

ΦΑΚΗ ΑΥΤΟ ΣΧΗΜΑ ΤΙ; (Τι σχήμα έχει η φακή;)

ΦΑΚΗ ΑΥΤΟ ΜΕΓΑΛΗ ΜΙΚΡΗ ΤΙ; (Η φακή είναι μεγάλη ή μικρή;)

ΟΜΑΔΑ ΟΜΑΔΑ ΦΑΚΗ ΑΥΤΗ ΤΑΙΡΙΑΖΕΙ ΠΟΥ ΑΥΤΗ ΑΥΤΗ; (Η φακή σε ποια κατηγορία, ομάδα ανήκει;)

Βήμα 2

Ο/η νηπιαγωγός έχει ετοιμάσει κάρτες με φωτογραφίες ή εικόνες των φρούτων, των λαχανικών και των οσπρίων.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΦΡΟΥΤΩΝ: (ΦΡΟΥΤΑ, ΜΗΛΟ, ΜΠΑΝΑΝΑ, ΠΕΠΟΝΙ, ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ, ΛΕΜΟΝΙ, ΜΑΝΤΑΡΙΝΙ, ΣΤΑΦΥΛΙ, ΚΑΡΠΟΥΖΙ, ΑΝΑΝΑΣ, ΦΡΑΟΥΛΑ, ΚΕΡΑΣΙ, ΒΕΡΙΚΟΚΟ, ΑΧΛΑΔΙ, ΡΟΔΑΚΙΝΟ)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ: (ΛΑΧΑΝΙΚΑ, ΜΑΡΟΥΛΙ, ΛΑΧΑΝΟ, ΚΟΥΝΟΥΠΙΔΙ, ΜΠΡΟΚΟΛΟ, ΚΑΡΟΤΟ, ΚΟΛΟΚΥΘΑΚΙ, ΑΓΓΟΥΡΙ, ΝΤΟΜΑΤΑ, ΠΑΤΑΤΑ, ΚΡΕΜΜΥΔΙ, ΣΚΟΡΔΟ, ΠΑΝΤΖΑΡΙ, ΣΠΑΝΑΚΙ, ΑΓΚΙΝΑΡΑ, ΠΙΠΕΡΙΑ, ΣΕΛΙΝΟ)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΟΣΠΡΙΩΝ: (ΟΣΠΡΙΑ, ΦΑΣΟΛΙΑ, ΦΑΚΕΣ, ΡΕΒΙΘΙΑ, ΚΟΥΚΙΑ, ΜΠΙΖΕΛΙΑ, ΡΥΖΙ)

Ο/η νηπιαγωγός ανακατεύει τις κάρτες και τις μοιράζει τυχαία στους μαθητές, χωρίς να φαίνονται. Κάθε μαθητής κρατά κρυφό το φρούτο, το λαχανικό ή το όσπριο που του έτυχε. Με τη σειρά, και με τη βοήθεια του/της νηπιαγωγού, ένας-ένας μαθητής λέει ένα χαρακτηριστικό του αντικειμένου που κρατάει, ενώ οι υπόλοιποι προσπαθούν να το μαντέψουν. Η δραστηριότητα επαναλαμβάνεται αρκετές φορές έτσι ώστε οι μαθητές να περιγράψουν όσο το δυνατόν περισσότερα φρούτα, λαχανικά και όσπρια.

Βήμα 3

Οι μαθητές φτιάχνουν τις αφίσες των τεσσάρων βασικών χρωμάτων: την αφίσα του κόκκινου, την αφίσα του μπλε, την αφίσα του πράσινου και την αφίσα του κίτρινου. Ο/η νηπιαγωγός χωρίζει τους μαθητές σε τέσσερις ομάδες. Κάθε ομάδα διαλέγει ένα από τα τέσσερα χρώματα. Οι μαθητές ζωγραφίζουν σε λευκό κανσόν χαρτί, μεγέθους Α3 με δακτυλομπογιά αντικείμενα που έχουν το χρώμα της επιλογής τους. Π.χ. στην αφίσα του κίτρινου ζωγραφίζουν μια κίτρινη μπανάνα, ένα κίτρινο παντελόνι, έναν ήλιο, ένα κίτρινο αυτοκίνητο κ.λπ. Κάθε μαθητής πρέπει να ζωγραφίσει τουλάχιστον ένα αντικείμενο με το χρώμα της ομάδας του. Επίσης τα αντικείμενα μπορεί να έχουν το πραγματικό χρώμα τους ή κάποιο φανταστικό. Κάθε ομάδα όταν ολοκληρώσει το έργο της παρουσιάζει στους υπόλοιπους μαθητές την αφίσα της.

ΑΦΙΣΑ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ ΣΧΕΤΙΚΑ-ΜΕ ΚΟΚΚΙΝΟ,

ΑΥΓΟ ΚΟΚΚΙΝΟ,

ΝΤΟΜΑΤΑ ΚΟΚΚΙΝΗ,

ΚΑΠΕΛΟ-ΜΕ-ΓΕΙΣΟ ΚΟΚΚΙΝΟ,

ΛΟΥΛΟΥΔΙ ΚΟΚΚΙΝΟ (Η αφίσα του κόκκινου έχει κόκκινο αυγό, κόκκινη ντομάτα, κόκκινο καπέλο και κόκκινο λουλούδι) κ.λπ.

2^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Στη παρούσα υποενότητα θα γίνει μία πρώτη προσέγγιση της γειτονιάς. Οι μαθητές θα επισκεφτούν την λαϊκή αγορά, με στόχο την παρατήρηση του τρόπου επικοινωνίας από την πλευρά του καταναλωτή. Το λεξιλόγιο της προηγούμενης υποενότητας θα χρησιμοποιηθεί σε πραγματικές συνθήκες καθημερινής ζωής.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να αναγνωρίζουν να κατανοούν και να χρησιμοποιούν νοήματα φρούτων και λαχανικών,
- να κατανοούν και να χρησιμοποιούν υπερώνυμα, αναφέροντας δύο έως τρία αντικείμενα της δηλούμενης κατηγορίας,
- να απαντούν σε ερωτήσεις του τύπου ΤΙ; ΠΟΣΑ;
- να αφηγούνται και να περιγράφουν τις εμπειρίες τους,
- να κατανοούν τη διαδοχή ενεργειών,
- να παρατηρήσουν τη χρήση του μη κυρίαρχου χεριού για την απαρίθμηση αντικειμένων ή ενεργειών στην ΕΝΓ.

Υλικά και μέσα

- Φωτογραφική μηχανή
- Υπολογιστής
- Χαρτόνια
- Υλικά για φρουτοσαλάτα

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Προετοιμασία επίσκεψης στη λαϊκή αγορά της γειτονιάς.

Ο/η νηπιαγωγός προετοιμάζει τους μαθητές για μια βόλτα στη λαϊκή αγορά δείχνοντας φωτογραφίες ή ακόμα και μικρά βιντεάκια από το Διαδίκτυο σχετικά με τη λαϊκή αγορά. Εξηγεί στα παιδιά ότι θα επισκεφθούν τη λαϊκή αγορά της γειτονιάς, για να αγοράσουν φρούτα και να φτιάξουν μια φρουτοσαλάτα.

Οι οδηγίες που δίνει στους μαθητές είναι:

ΕΜΕΙΣ ΛΑΙΚΗ ΠΑΜΕ (Θα πάμε στη λαϊκή)

ΕΚΕΙ ΛΑΙΚΗ ΕΜΕΙΣ ΤΙ-ΚΑΝΟΥΜΕ; (Τι θα κάνουμε στη λαϊκή;)

ΕΜΕΙΣ ΦΡΟΥΤΑ ΑΓΟΡΑΖΟΥΜΕ (Θα αγοράσουμε φρούτα)

ΦΡΟΥΤΑ ΑΓΟΡΑΖΟΥΜΕ ΤΙ; (Τι φρούτα θα αγοράσουμε;).

Οι μαθητές προετοιμάζονται μέσα από παιχνίδι ρόλων για το τι πρόκειται να επακολουθήσει. Παίζουν με τον/τη νηπιαγωγό το μανάβικο, παίρνουν ρόλους και αναπαριστούν το διάλογο μεταξύ μανάβη και πελάτη.

Ο/η νηπιαγωγός εξηγεί στα παιδιά:

ΕΓΩ ΤΙ-ΚΑΝΩ; ΕΓΩ ΦΡΟΥΤΑ ΠΟΥΛΑΩ (Τι κάνω εγώ; Εγώ πουλάω φρούτα),
ΕΓΩ ΔΟΥΛΕΙΑ ΜΑΝΑΒΗΣ ΠΟΥΛΑΩ (Εγώ είμαι ο μανάβης)

ΕΣΥ ΕΡΧΕΣΑΙ-ΤΞ-1 ΦΡΟΥΤΑ ΕΣΥ ΑΥΤΑ ΔΙΑΛΕΓΕΙΣ (Εσύ έρχεσαι για να διαλέξεις φρούτα), ΕΣΥ ΛΕΦΤΑ-ΠΛΗΡΩΝΕΙΣ (Πληρώνεις).

Μαθητής: ΜΗΛΑ ΔΥΟ ΚΙΛΑ ΕΓΩ ΘΕΛΩ (Θα ήθελα δύο κιλά μήλα)

ΑΥΤΑ ΟΛΑ-ΜΑΖΙ ΠΟΣΟ-ΚΑΝΟΥΝ; (Πόσο κοστίζουν;)

Νηπιαγωγός: 1 ΕΥΡΩ

Το παιχνίδι επαναλαμβάνετε με όλους τους μαθητές, εναλλάσσοντας ρόλους μανάβη και πελάτη.

Βήμα 2

Οι μαθητές μαζί με τον/τη νηπιαγωγό επισκέπτονται τη λαϊκή αγορά. Κατά τη διάρκεια της βόλτας, ο/η νηπιαγωγός σταματά μπροστά σε είδη τροφίμων και επαναλαμβάνει τους μικρούς διαλόγους που έχει διδάξει στις προηγούμενες ενότητες στους μαθητές.

Οι μαθητές ενθαρρύνονται να περιγράψουν όσα παρατηρούν και να χρησιμοποιήσουν το ανάλογο λεξιλόγιο. Γίνονται ερωτήσεις σχετικά με τα ονόματα των φρούτων και των λαχανικών, το χρώμα τους, το σχήμα τους, την κατηγορία στην οποία ανήκουν.

Π.χ. ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΧΡΩΜΑ ΤΙ; (Τι χρώμα έχει;)

ΑΥΤΟ ΣΧΗΜΑ ΤΙ; (Τι σχήμα έχει;)

ΑΥΤΟ ΦΡΟΥΤΟ, ΛΑΧΑΝΙΚΟ ΤΙ; (Αυτό είναι φρούτο ή λαχανικό;)

ΑΥΤΟ ΟΜΑΔΑ ΦΡΟΥΤΟ, ΟΜΑΔΑ ΛΑΧΑΝΙΚΟ ΑΥΤΟ ΠΟΥ-ΒΑΖΕΙΣ; (Αυτό σε ποια κατηγορία ανήκει των φρούτων ή των λαχανικών;).

Βήμα 3

Μετά την επιστροφή στο σχολείο ο/η νηπιαγωγός συζητά με τους μαθητές που πήγαν, τι είδαν και τι αγόρασαν.

Διάλογος σχετικές φράσεις που θα χρησιμοποιηθούν:

ΕΜΕΙΣ ΠΗΓΑΜΕ ΠΑ ΠΟΥ; (Πού πήγαμε;)

ΕΚΕΙ ΛΑΙΚΗ ΠΗΓΑΜΕ ΠΑ (Πήγαμε στη λαϊκή)

ΕΚΕΙ ΠΟΥΛΑΝΕ ΤΙ; (Τι πουλάνε στη λαϊκή;)

ΛΑΙΚΗ ΕΚΕΙ ΦΡΟΥΤΑ, ΛΑΧΑΝΙΚΑ ΑΛΛΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΟΥΛΑΝΕ (Στη λαϊκή πουλάνε φρούτα, λαχανικά και άλλα πράγματα)

ΕΣΕΙΣ ΕΙΔΑΤΕ ΠΑ ΤΙ; (Τι είδατε;)

ΕΙΔΑΜΕ ΠΑ, ΝΤΟΜΑΤΕΣ, ΜΗΛΑ, ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΑ, ΔΙΑΦΟΡΑ (Είδαμε μήλα, μήλα, πορτοκάλια κ.α.), ΦΡΟΥΤΑ ΕΜΕΙΣ ΑΓΟΡΑΣΑΜΕ ΠΑ ΤΙ; (Τι φρούτα αγοράσαμε;), ΜΗΛΑ, ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΑ, ΜΠΑΝΑΝΕΣ, ΦΡΑΟΥΛΕΣ, ΜΑΝΤΑΡΙΝΙΑ ΕΜΕΙΣ ΑΓΟΡΑΣΑΜΕ ΠΑ (Αγοράσαμε μήλα, πορτοκάλια, μπανάνες, φράουλες, μανταρίνια).

Ο/η νηπιαγωγός έχει ετοιμάσει μία απλή συνταγή για φρουτοσαλάτα σε μεγάλο χαρτόνι όπου είναι γραμμένα τα υλικά με αριθμούς και σύμβολα.

Συγκεκριμένα:

 ΜΠΑΝΑΝΕΣ

 ΜΗΛΑ

 ΜΑΝΤΑΡΙΝΙΑ

  ΦΡΑΟΥΛΕΣ

 ΠΟΤΗΡΙ ΧΥΜΟ

Οι μαθητές εξοικειώνονται με την ανάγνωση συμβόλων της ΕΝΓ και εικόνων. Κατά την εκτέλεση της συνταγής ο/η νηπιαγωγός νοηματίζει στα παιδιά τα βήματα και τη σειρά των υλικών που τοποθετούνται στο μπολ.

ΦΡΟΥΤΟΣΑΛΑΤΑ (Φρουτοσαλάτα)

ΠΡΩΤΑ ΦΡΟΥΤΑ ΟΛΑ ΚΑΘΑΡΙΖΩ ΚΑΘΑΡΑ ΚΑΘΑΡΙΖΩ (Πρώτα καθαρίζω όλα τα φρούτα)

ΦΡΟΥΤΑ ΚΟΒΩ (Κόβω τα φρούτα)

ΜΠΑΝΑΝΕΣ ΒΑΖΩ (Βάζω μπανάνες)

ΜΗΛΑ, ΜΑΝΤΑΡΙΝΙΑ, ΦΡΑΟΥΛΕΣ ΒΑΖΩ (Βάζω μήλα, μανταρίνια, φράουλες)

ΧΥΜΟ ΡΙΧΝΩ (Ρίχνω το χυμό)

ΚΟΥΤΑΛΙ ΑΝΑΚΑΤΕΥΩ (Ανακατεύω)

ΕΤΟΙΜΟ (Έτοιμο).

Μετά την εκτέλεση της συνταγής, οι μαθητές θα πρέπει να μπορούν να αναδιηγηθούν τα βήματα και να απαριθμήσουν τα υλικά που έβαλαν μέσα.

ΦΡΟΥΤΟΣΑΛΑΤΑ ΦΤΙΑΞΑΜΕ ΠΩΣ; (Πώς φτιάξαμε φρουτοσαλάτα;)

ΒΑΛΑΜΕ-ΜΕΣΑ ΠΑ ΤΙ; (Τι βάλαμε μέσα;)

ΠΡΩΤΑ ΕΝΑ-ΑΥΤΟ ΒΑΖΩ ΠΑ ΤΙ; (Τι βάζω πρώτα;)

ΜΠΑΝΑΝΕΣ ΠΟΣΕΣ; (Πόσες μπανάνες;)

ΜΗΛΑ ΠΟΣΑ; (Πόσα μήλα;)

ΜΑΝΤΑΡΙΝΙΑ ΠΟΣΑ; (Πόσα μανταρίνια;)

ΦΡΑΟΥΛΕΣ ΠΟΣΕΣ; (Πόσες φράουλες;)

ΠΟΤΗΡΙ ΑΥΤΟ ΧΥΜΟ ΑΥΤΟ ΠΟΣΑ; (Πόσα ποτήρια χυμό;)

ΤΕΛΟΣ ΤΕΛΕΙΩΣΕ ΒΑΖΩ ΤΙ; (Τι βάζω στο τέλος;).

Ο/η νηπιαγωγός υποδεικνύει στους μαθητές τον τρόπο με τον οποίο απαριθμούμε ένα σύνολο αντικείμενων ή ενεργειών περιγράφοντας μια σειρά ή μια διαδοχή γεγονότων. Το αριστερό μας χέρι μένει σταθερό ενώ αναφέρουμε τα αντικείμενα πρώτο, δεύτερο, τρίτο και δείχνουμε τον αντίχειρα, το δείκτη κ.λπ.

3^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Στη παρούσα υποενότητα οι μαθητές θα μάθουν νοήματα για τα τρόφιμα και τα ροφήματα. Θα εξοικειωθούν με τα νοήματα των φαγητών, των γλυκών και των ροφημάτων. Θα μάθουν υγιεινές διατροφικές συνήθειες. Η διατροφική πυραμίδα θα αποτελέσει ερέθισμα για προβληματισμό.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να αναγνωρίζουν, να κατανοούν και να χρησιμοποιούν νοήματα για φαγητά, γλυκά, ροφήματα,
- να ταξινομούν σε κατηγορίες, βρίσκοντας τα μέλη μιας συγκεκριμένης ομάδας,
- να κατανοούν και να χρησιμοποιούν υπερώνυμα, αναφέροντας δύο έως τρία αντικείμενα της δηλούμενης κατηγορίας,
- να απαντούν σε ερωτήσεις του τύπου ΤΙ; ΠΟΙΟΣ;
- να περιγράφουν ακολουθώντας πρότυπο περιγραφής.

Υλικά και μέσα

- Φωτογραφίες φαγητών, γλυκών ροφημάτων
- Φωτογραφική μηχανή
- Υπολογιστής
- Χαρτόνια
- Περιοδικά με εικόνες φρούτων, γλυκών, φαγητών, ροφημάτων, λαχανικών κ.α.

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Επαναλαμβάνουμε το βήμα 1 και 2 της πρώτης υποενότητας για τις παρακάτω κατηγορίες τροφίμων:

ΦΑΓΗΤΑ: (ΜΑΚΑΡΟΝΙΑ, ΣΟΥΠΑ, ΚΡΕΑΣ, ΠΑΣΤΙΤΣΙΟ, ΓΕΜΙΣΤΑ, ΚΟΤΟΠΟΥΛΟ, ΣΟΥΒΛΑΚΙ, ΜΠΙΦΤΕΚΙ, ΦΑΣΟΛΑΔΑ, ΠΑΤΑΤΕΣ, ΑΥΓΑ, ΣΑΛΤΣΑ, ΠΙΤΣΑ, ΣΑΝΤΟΥΙΤΣ, ΤΟΣΤ, ΧΑΜΠΟΥΡΓΚΕΡ)

ΓΛΥΚΑ: (ΖΕΛΕ, ΣΟΚΟΛΑΤΑ, ΤΟΥΡΤΑ, ΚΕΙΚ, ΜΠΙΣΚΟΤΑ, ΠΑΓΩΤΟ, ΚΟΥΛΟΥΡΑΚΙΑ)

ΡΟΦΗΜΑΤΑ: (ΣΟΚΟΛΑΤΑ, ΤΣΑΙ, ΚΑΦΕΣ, ΚΡΑΣΙ, ΜΠΥΡΑ, ΧΑΜΟΜΗΛΙ, ΓΑΛΑ, ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ, ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΟ).

ΠΙΝΑΚΑΣ ΦΑΓΗΤΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΓΛΥΚΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΡΟΦΗΜΑΤΩΝ

Σε αυτή την υποενότητα ο/η νηπιαγωγός χρησιμοποιεί από την αρχή κάρτες των παραπάνω τροφίμων αντί για πραγματικά αντικείμενα.

Για τα ροφήματα, η ερώτηση που αφορά το σχήμα αντικαθίσταται με ερώτηση σχετικά με τη θερμοκρασία τους.

Περιγραφή κρέας:

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΚΡΕΑΣ (Κρέας)

ΚΡΕΑΣ ΧΡΩΜΑ ΤΙ; (Τι χρώμα έχει το κρέας;)

ΚΟΚΚΙΝΟ (Κόκκινο)

ΟΜΑΔΑ ΟΜΑΔΑ ΚΡΕΑΣ ΤΑΙΡΙΑΖΕΙ-ΠΟΙΑ ΑΥΤΗ ΑΥΤΗ; (Το κρέας σε ποια κατηγορία, ομάδα ανήκει;)

Περιγραφή μπισκότο:

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΜΠΙΣΚΟΤΟ (Μπισκότο)

ΜΠΙΣΚΟΤΟ ΑΥΤΟ ΧΡΩΜΑ ΤΙ; (Τι χρώμα είναι το μπισκότο;)

ΚΑΦΕ (Καφέ)

ΜΠΙΣΚΟΤΟ ΣΧΗΜΑ ΤΙ; (Τι σχήμα έχει το μπισκότο;)

ΜΠΙΣΚΟΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΜΙΚΡΟ; (Το μπισκότο είναι μεγάλο ή μικρό;)

ΟΜΑΔΑ ΟΜΑΔΑ ΜΠΙΣΚΟΤΟ ΤΑΙΡΙΑΖΕΙ ΠΟΥ ΑΥΤΗ ΑΥΤΗ; (Το μπισκότο σε ποια κατηγορία, ομάδα ανήκει;)

Περιγραφή γάλα:

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΓΑΛΑ (Γάλα)

ΓΑΛΑ ΧΡΩΜΑ ΤΙ; (Τι χρώμα έχει το γάλα;)

ΑΣΠΡΟ (άσπρο)

ΓΑΛΑ ΖΕΣΤΟ ΚΡΥΟ; (Το γάλα είναι ζεστό ή κρύο;)

ΟΜΑΔΑ ΟΜΑΔΑ ΓΑΛΑ ΤΑΙΡΙΑΖΕΙ ΑΥΤΗ ΑΥΤΗ; (Το γάλα σε ποια κατηγορία, ομάδα ανήκει;)

Βήμα 2

Ο/η νηπιαγωγός δείχνει στους μαθητές την διατροφική πυραμίδα παρουσιάζοντας εικόνες από το Διαδίκτυο και τους ενθαρρύνει να την παρατηρήσουν. Παρουσιάζει ένα-ένα τα νοήματα κάθε διατροφικής ομάδας δηλαδή,

ΥΔΑΤΑΝΘΡΑΚΕΣ: (ΜΑΚΑΡΟΝΙΑ, ΨΩΜΙ, ΡΥΖΙ) ΟΜΑΔΑ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΑ: (ΓΑΛΑ, ΓΙΑΟΥΡΤΙ, ΦΕΤΑ, ΤΥΡΙ)

ΟΜΑΔΑ ΚΡΕΑΤΙΚΑ: (ΚΡΕΑΣ, ΖΩΟ, ΓΟΥΡΟΥΝΙ, ΚΟΤΟΠΟΥΛΟ)

ΟΜΑΔΑ ΓΛΥΚΑ: (ΓΛΥΚΑ ΔΙΑΦΟΡΑ)

ΦΡΟΥΤΑ: ΜΗΛΟ (ΔΙΑΦΟΡΑ)

ΛΑΧΑΝΙΚΑ: ΠΡΑΣΙΝΑ ΣΤΡΟΓΓΥΛΑ (ΔΙΑΦΟΡΑ)

Οι μαθητές κατασκευάζουν ομαδικά την πυραμίδα της τάξης. Κάθε μαθητής κόβει από περιοδικά εικόνες διαφόρων φαγητών, φρούτων, λαχανικών, γλυκών, ροφημάτων, τα νοηματίζει και τα κολλά στη σωστή διατροφική ομάδα σύμφωνα με το πρότυπο. Η πυραμίδα τοποθετείται στο χώρο που τρώνε οι μαθητές, ώστε κάθε μέρα να μπορούν να συζητούν και να δείχνουν τι τρώνε.

4^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Η παρούσα υποενότητα αποτελεί επέκταση του θέματος της διατροφής από τον άνθρωπο στην τροφή των ζώων και των φυτών.

Στόχοι

- Οι μαθητές ενθαρρύνονται:
- να αναγνωρίζουν, να κατανοούν και να αναφέρονται στις διατροφικές συνήθειες κάποιων πολύ γνωστών τους ζώων,
- να περιγράφουν ακολουθώντας πρότυπο περιγραφής,
- να αναπτύξουν δεξιότητες παρακολούθησης νοηματικού κειμένου από βίντεο,
- να κατανοούν μια ιστορία και να μπορούν να αναδιηγηθούν τα βασικά σημεία της πλοκής της, χρησιμοποιώντας σωστές εκφράσεις στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν και να εκφράζουν σχέσεις κτήσης,
- να κατανοούν ερωτήσεις του τύπου ΤΙ; ΠΟΙΟΣ; ΠΟΥ; ΠΟΣΑ; και άλλες και να απαντούν σε αυτές,
- να παρατηρούν και να χρησιμοποιούν το μη κυρίαρχο χέρι για την απαρίθμηση προσώπων, αντικειμένων, θεμάτων στην ΕΝΓ.

Υλικά και μέσα

- Βιβλίο: Bentley (1999). Το χαμένο κόκαλο του Σέρλοκ, Αθήνα: Πατάκης
- Χαρτιά κανσόν λευκά μεγέθους Α4
- Χαρτιά κανσόν γκρι και καφέ
- Σχέδιο κόκκαλου
- Μαρκαδόροι, Ψαλίδι, Κόλλα
- Ζελατίνες Α4 με φερμουάρ όσες ο αριθμός των μαθητών
- Βετέξ σφουγγάρια μικρά μεγέθη, όσα ο αριθμός των μαθητών
- Υπολογιστής, διαδραστικός πίνακας
- Εκτυπωτής

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 4 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Οι μαθητές μαζί με τον/την νηπιαγωγό παρακολουθούν σε βίντεο την απόδοση της ιστορίας «Το χαμένο κόκαλο του Σέρλοκ» (Bentley 1999).

«ΚΟΚΚΑΛΟ ΧΑΘΗΚΕ ΤΟΥ ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ- ΣΕΡΛΟΚ».

ΣΚΥΛΟΣ ΠΟΙΟΣ; ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ- ΣΕΡΛΟΚ, Α! ΜΕΓΑΛΟΣ ΚΟΚΚΑΛΟ ΧΑΘΗΚΕ, ΨΑΧΝΕΙ-ΨΑΧΝΕΙ.

- Α! ΠΟΝΤΙΚΑΚΙ ΑΧΑ! ΚΟΚΚΑΛΟ ΕΣΥ ΜΟΥ-ΠΗΡΕΣ.
- ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΣΕΡΛΟΚ ΔΕΝ, ΕΓΩ ΚΟΚΚΑΛΟ ΤΡΩΩ ΠΟΤΕ, ΕΓΩ ΣΥΝΗΘΩΣ ΤΥΡΙ-ΤΡΩΩ!
- ΑΧΑ! ΠΟΥΛΙ ΓΑΛΑΖΙΟ ΚΟΚΚΑΛΟ ΕΣΥ ΜΟΥ-ΠΗΡΕΣ.

- ΟΧΙ. ΕΓΩ ΣΚΟΥΛΗΚΙΑ ΤΣΙΜΠΑΩ-ΤΡΩΩ!
- ΑΧΑ! ΚΟΥΝΕΛΙ ΧΝΟΥΔΩΤΟ ΑΧΑ! ΚΟΚΚΑΛΟ ΜΟΥ-ΠΗΡΕΣ.
- ΟΧΙ. ΕΓΩ ΚΑΡΟΤΑ ΤΡΩΩ ΣΥΝΗΘΩΣ.
- ΑΧΑ! ΒΑΤΡΑΧΕ ΕΣΥ ΔΥΝΑΤΟΣ ΠΗΔΑΣ-ΨΗΛΑ ΔΥΝΑΤΟΣ, ΑΧΑ! ΚΟΚΚΑΛΟ ΜΟΥ-ΠΗΡΕΣ.
- ΟΧΙ. ΕΓΩ ΜΥΓΕΣ ΑΡΠΑΖΩ-ΤΡΩΩ!

(ΣΚΕΠΤΙΚΟΣ, ΣΚΕΦΤΕΤΑΙ): «ΚΟΚΚΑΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΨΙΧΟΥΛΑ, ΑΥΤΟ ΠΑΤΗΜΑΣΙΕΣ ΑΥΤΑ, ΟΛΑ ΔΕΙΧΝΟΥΝ ΚΟΚΚΑΛΟ ΠΟΥ».

ΚΑΤΙ ΒΛΕΠΩ-(ΜΑΤΙ-ΠΙΑΝΕΙ). ΕΣΕΙΣ;

- ΑΧΑ! Ο-ΙΔΙΟΣ (ΟΠΟΙΟΣ) ΚΟΚΚΑΛΟ ΜΟΥ-ΠΗΡΕ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΜΕΣΑ ΕΧΕΙ.

ΚΟΚΚΑΛΟ ΔΙΚΟ-ΤΟΥ ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΣΕΡΛΟΚ ΠΗΡΕ ΠΟΙΟΣ; ΕΣΥ ΜΑΝΤΕΨΕ, ΜΠΟΡΕΙΣ.

ΣΚΥΛΟΣ ΜΙΚΡΟΣ.

Ελληνικό κείμενο

Το χαμένο κόκαλο του Σέρλοκ.

Ο Σέρλοκ, ο μεγάλος σκύλος ψάχνει το χαμένο του κόκαλο.

- Αχά! Εσύ μου πήρες το κόκαλο ποντικάκι!
- Δεν τρώω εγώ κόκκαλα Σέρλοκ, τρώω τυρί!
- Αχά! Εσύ μου έφαγες το κόκαλο Γαλάζιο Πουλί!
- Όχι. Εγώ τρώω σκουλήκια!
- Αχά! Εσύ μου έφαγες το κόκαλο, χνουδωτό Κουνέλι!
- Όχι. Εγώ τρώω καρότα!
- Αχά! Εσύ μου έφαγες το κόκαλο, πηδηχτέ Βάτραχε!
- Όχι. Εγώ τρώω μύγες!

(Σκέφτεται): «Αυτά τα ψίχουλα από κόκαλο κι αυτές οι πατημασιές θα με οδηγήσουν στο κόκαλό μου».

Αχά! Όποιος μου πήρε το κόκαλο θα πρέπει να 'ναι μέσα στο σπιτάκι αυτό!

Εσύ μπορείς να μαντέψεις ποιος πήρε το κόκαλο του Σέρλοκ!

Το κουταβάκι.

Μετά την παρακολούθηση του βίντεο ο/η νηπιαγωγός κάνει κάποιες ερωτήσεις στους μαθητές για να ελέγξει την κατανόηση της πλοκής της ιστορίας.

Ερωτήσεις κατανόησης:

1. ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΣΕΡΛΟΚ ΑΥΤΟΣ ΣΚΥΛΟΣ ΜΕΓΑΛΟΣ ΜΙΚΡΟΣ; (Ο Σέρλοκ ήταν μεγάλος ή μικρός σκύλος;)
2. ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΣΕΡΛΟΚ ΨΑΧΝΕΙ ΤΙ; (Τι ψάχνει ο Σέρλοκ;)

3. ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΣΕΡΛΟΚ ΑΥΤΟΣ ΖΩΟ ΠΡΩΤΟ ΡΩΤΗΣΕ ΑΥΤΟ ΠΟΙΟ; (Ποιο ζώο ρώτησε πρώτο ο Σέρλοκ;)
4. ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΣΕΡΛΟΚ ΖΩΟ ΑΥΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΡΩΤΗΣΕ ΑΥΤΟ ΠΟΙΟ; (Ποιον ρώτησε τελευταίο ο Σέρλοκ;)
5. ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΣΕΡΛΟΚ ΖΩΑ ΑΥΤΑ ΡΩΤΗΣΕ ΑΥΤΑ ΠΟΙΑ; (Ποια ζώα ρώτησε ο Σέρλοκ;)
6. ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΣΕΡΛΟΚ ΖΩΑ ΡΩΤΗΣΕ ΑΥΤΑ ΠΟΣΑ; (Πόσα ζώα ρώτησε ο Σέρλοκ;)
7. ΠΟΝΤΙΚΙ ΤΡΩΕΙ ΤΙ; (Τι τρώει το ποντίκι;)
8. ΠΟΥΛΙ ΤΣΙΜΠΑΕΙ-ΤΡΩΕΙ ΤΙ; (Τι τρώει το πουλί;)
9. ΚΟΥΝΕΛΙ ΤΡΩΕΙ ΤΙ; (Τι τρώει το κουνέλι;)
10. ΒΑΤΡΑΧΟΣ ΑΡΠΑΖΕΙ-ΤΡΩΕΙ ΤΙ; (Τι τρώει ο βάτραχος;)
11. ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΣΕΡΛΟΚ ΚΟΚΚΑΛΟ ΒΡΗΚΕ ΠΟΥ; (Πού βρήκε ο Σέρλοκ το κόκκαλο;)
12. ΚΟΚΚΑΛΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΔΙΚΟ-ΤΟΥ ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΣΕΡΛΟΚ ΠΟΙΟΣ ΤΟΥ-ΠΗΡΕ; (Ποιος πήρε το τελευταίο κόκκαλο του Σερλοκ;)
13. ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΣΕΡΛΟΚ ΤΡΩΕΙ ΤΙ; (Τι τρώει ο Σέρλοκ;)

Αναμενόμενες απαντήσεις:

1. ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΣΕΡΛΟΚ ΣΚΥΛΟΣ ΜΕΓΑ-ΛΟΣ (Ο Σέρλοκ ήταν μεγάλος σκύλος)
2. ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΣΕΡΛΟΚ ΨΑΧΝΕΙ ΚΟΚ-ΚΑΛΟ (Ο Σέρλοκ ψάχνει το κόκκαλο)
3. ΠΟΝΤΙΚΙ (Το ποντίκι)
4. ΒΑΤΡΑΧΟ (Το βάτραχο)
5. ΤΞ-1-ΕΝΑ ΠΟΝΤΙΚΙ, ΤΞ-2-ΔΥΟ ΠΟΥΛΙ, ΤΞ-3-ΤΡΙΑ ΚΟΥΝΕΛΙ, ΤΞ-4-ΤΕΣΣΕΡΑ ΒΑΤΡΑΧΟ (απαρίθμηση, στο μη κυρίαρχο χέρι, Το ποντίκι, το πουλί, το κουνέλι, το βάτραχο)
6. ΤΕΣΣΕΡΑ (Τέσσερα)
7. ΤΥΡΙ (Τυρί)
8. ΣΚΟΥΛΗΚΙ (Σκουλήκι)
9. ΚΑΡΟΤΟ (Καρότο)
10. ΜΥΓΕΣ (Μύγες)
11. ΣΚΥΛΟΣ ΜΙΚΡΟΣ ΣΠΙΤΙ ΔΙΚΟ-ΤΟΥ (Στο σπίτι του μικρού σκύλου)
12. ΣΚΥΛΟΣ ΜΙΚΡΟΣ (Το κουταβάκι)
13. ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΣΕΡΛΟΚ ΚΟΚΚΑΛΟ ΚΟΚΚΑΛΟ-ΤΡΩΕΙ (Ο Σέρλοκ τρώει κόκκαλο)

Βήμα 2

Ο/η νηπιαγωγός ζητά από τους μαθητές να ζωγραφίσουν το δικό τους σκύλο σε χαρτόνι Α4. Έχει τυπώσει για τους μαθητές ένα σχέδιο κόκκαλου

και τους ζητά να το κόψουν και μετά να το κολλήσουν μπροστά από το σκύλο τους.

Σχολιάζει στα πλαίσια του συμβολικού παιχνιδιού.

ΤΞ-Β-ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΚΟΚΚΑΛΟ (Κόκκαλο)

ΚΟΚΚΑΛΑ ΑΥΤΑ-ΤΞ-1: ΕΦΕΡΑ (Σας έφερα κόκκαλα)

ΕΣΕΙΣ ΣΚΥΛΟ ΔΙΚΟ-ΣΑΣ ΕΣΕΙΣ ΦΑΓΗΤΟ ΜΟΙΡΑΖΕΤΕ, ΤΑΙΖΕΤΕ (Εσείς πρέπει να ταΐσετε το σκύλο σας)

ΠΡΩΤΑ ΧΑΡΤΙ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ ΚΟΚΚΑΛΟ ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΚΟΨΤΕ (Πρώτα θα κόψετε το κόκκαλο)

ΜΕΤΑ ΧΑΡΤΙ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ ΚΟΚΚΑΛΟ ΚΟΛΛΩ-ΤΞ-Β ΤΞ-Β (Μετά θα κολλήσετε το κόκκαλο)

ΣΚΥΛΟΣ ΔΙΚΟ-ΣΑΣ ΠΕΙΝΑΕΙ (Ο σκύλος σας πεινάει).

Βήμα 3

Ο/η νηπιαγωγός παρουσιάζει την ιστορία με νόημα «Το ψαράκι» από τη σελίδα <http://www.prosvasimo.gr/el/istories-me-noima/istories-me-noima-to-psaraki>.

Εικόνες: Το ψαράκι

Οι μαθητές βλέπουν τις εικόνες στο διαδραστικό πίνακα και προσπαθούν να τις περιγράψουν.

ΕΙΚΟΝΑ ΤΞ-Β ΒΛΕΠΕΙΣ ΤΙ; (Τι βλέπετε στην εικόνα;)

Στη συνέχεια παρακολουθούν την περιγραφή κάθε εικόνας ξεχωριστά από το νοηματιστή.

Ο/η νηπιαγωγός τους κάνει ερωτήσεις για κάθε εικόνα:

Εικόνα 1

ΕΙΚΟΝΑ ΤΞ-Β ΒΛΕΠΕΙΣ ΤΙ; (Τι βλέπεις στην εικόνα;)

ΘΑΛΑΣΣΑ ΑΥΤΑ ΜΕΣΑ ΕΧΕΙ ΤΙ; (Τι έχει μέσα στη θάλασσα;)

ΨΑΡΙΑ ΠΟΣΑ; (Πόσα ψάρια είναι;)

ΑΛΛΟ-ΑΛΛΟ ΕΧΕΙ-ΕΧΕΙ ΤΙ; (Τι άλλο έχει;)

Εικόνα 2

ΒΑΡΚΑ ΕΚΕΙ-ΜΕΣΑ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος είναι μέσα στη βάρκα;)

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΑΥΤΟΣ ΤΙ; (Τι κάνει ο άνθρωπος;)

ΠΙΑΝΕΙ ΤΙ; (Τι έπιασε ο άνθρωπος;)

ΨΑΡΕΜΑ-ΠΙΑΝΕΙ ΨΑΡΙ ΑΥΤΟ ΧΡΩΜΑ ΤΙ; (Τι χρώμα έχει το ψάρι που έπιασε;)

Εικόνα 3

ΕΙΚΟΝΑ ΒΛΕΠΕΙΣ ΤΙ; (Τι βλέπεις στην εικόνα;)

ΑΝΤΡΑΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΠΟΥ; (Πού είναι ο άντρας;)

ΑΝΤΡΑΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΨΑΡΙ ΠΟΥ-ΒΑΖΕΙ; (Πού έβαλε το ψάρι;)

Εικόνα 4

ΕΙΚΟΝΑ ΒΛΕΠΕΙΣ ΤΙ; (Τι βλέπεις στην εικόνα;)

ΨΑΡΙ ΑΥΤΟ-ΤΞ-Β ΧΡΩΜΑ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ ΠΟΥ; (Πού είναι το πορτοκαλί ψάρι;)

ΓΑΤΑ ΠΟΥ; (Πού είναι η γάτα;)

ΓΑΤΑ ΤΙ; (Τι κάνει η γάτα;)

Εικόνα 5

ΓΑΤΑ ΤΙ; (Τι κάνει η γάτα;)

Εικόνα 6

ΓΥΑΛΑ ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι έπαθε η γυάλα;)

ΝΕΡΟ ΑΔΕΙΑΣΕ-ΤΞ-5 ΑΥΤΟ ΠΟΥ; (Πού πήγε το νερό;)

ΨΑΡΙ ΠΟΥ; (Πού είναι το ψάρι;)

Εικόνα 7

ΕΙΚΟΝΑ ΒΛΕΠΕΙΣ ΤΙ; (Τι βλέπεις στην εικόνα;)

ΑΝΤΡΑΣ ΠΟΥ; (Πού είναι ο άντρας;)

ΑΝΤΡΑΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΤΙ-ΚΑΝΕΙ; (Τι κάνει ο άντρας;)

Εικόνα 8

ΕΙΚΟΝΑ ΒΛΕΠΕΙΣ ΤΙ; (Τι βλέπεις στην εικόνα;)

ΑΝΤΡΑΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΠΟΥ; (Πού είναι ο άντρας;)

ΑΝΤΡΑΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΤΙ; (Τι κάνει ο άντρας;)

Οι μαθητές απαντούν ανάλογα. Σε περίπτωση που δυσκολεύονται, παρακολουθούν και πάλι τον νοηματιστή προσπαθώντας να βρουν τη σωστή φράση για την απάντηση. Ο/η νηπιαγωγός αποφεύγει να τους δώσει εκείνος/η τις απαντήσεις.

Βήμα 4

Ο/η νηπιαγωγός τυπώνει τις εικόνες της προηγούμενης ιστορίας, τις δίνει στους μαθητές ανακατωμένες και τους ζητά να τις βάλουν στη σωστή σειρά.

Μετά κάθε μαθητής περιγράφει τις εικόνες και αναδιηγείται την ιστορία νοηματίζοντας μια-δυο φράσεις για κάθε εικόνα.

Περιγραφή

ΕΙΚΟΝΑ ΘΑΛΑΣΣΑ ΒΛΕΠΩ (Στην εικόνα βλέπω τη θάλασσα)

ΘΑΛΑΣΣΑ ΨΑΡΙ-ΤΞ-Β-δεξιά ΨΑΡΙ-ΤΞ-Β-αριστερά ΨΑΡΙ-ΤΞ-Β-δεξιά,
ΧΤΑΠΟΔΙ (Μέσα στη θάλασσα έχει τρία ψάρια και ένα χταπόδι)

ΒΑΡΚΑ ΑΝΤΡΑΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΚΑΘΕΤΑΙ-ΜΕΣΑ ΨΑΡΕΥΕΙ (Υπάρχει μια βάρκα και
ένας άντρας ψαρεύει)

ΑΝΤΡΑΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΨΑΡΙ ΠΙΑΝΕΙ (Ο άντρας έπιασε ένα ψάρι)

ΨΑΡΙ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ (Το ψάρι είναι πορτοκαλί)

ΑΝΤΡΑΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΣΠΙΤΙ ΕΚΕΙ (Ο άντρας είναι σπίτι)

ΑΝΤΡΑΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΓΥΑΛΑ ΨΑΡΙ ΧΟΥΦΤΑ-ΡΙΧΝΕΙ (Ο άντρας βάζει το ψάρι
σε μια γυάλα)

ΓΑΤΑ ΓΥΑΛΑ ΒΛΕΠΕΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΕΙ (Η γάτα βλέπει τη γυάλα)

ΓΥΑΛΑ ΓΑΤΑ ΠΟΔΙ-ΤΡΑΒΑΕΙ ΠΟΔΙ-ΣΠΡΩΧΝΕΙ (Η γάτα σπρώχνει τη γυάλα
με το πόδι της)

ΓΥΑΛΑ ΑΝΟΙΓΕΙ-ΣΤΗ-ΜΕΣΗ (Η γυάλα έσπασε)

ΝΕΡΟ ΧΥΝΕΤΑΙ (Το νερό χύθηκε)

ΨΑΡΙ ΠΑΤΩΜΑ-ΤΞ-Β ΣΠΑΡΤΑΡΑΕΙ (Το ψάρι σπαρταράει στο πάτωμα)

ΑΝΤΡΑΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΨΑΡΙ-ΣΠΑΡΤΑΡΑΕΙ ΧΟΥΦΤΑ-ΣΗΚΩΝΕΙ (Ο άντρας
σηκώνει το ψάρι που σπαρταράει)

ΑΝΤΡΑΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΘΑΛΑΣΣΑ ΠΙΣΩ (Ο άντρας γύρισε πίσω στη θάλασσα)

ΑΝΤΡΑΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΘΑΛΑΣΣΑ ΨΑΡΙ ΧΟΥΦΤΑ-ΡΙΧΝΕΙ-ΠΕΤΑΕΙ (Ο άντρας
ρίχνει το ψάρι στη θάλασσα).

Η νηπιαγωγός επεκτείνει ρωτώντας τους μαθητές και ελέγχοντας την
κατανόηση.

Επέκταση

ΓΑΤΑ ΓΥΑΛΑ ΠΟΔΙ-ΤΡΑΒΑΕΙ ΠΟΔΙ-ΣΠΡΩΧΝΕΙ ΓΙΑ-ΠΙΟ-ΛΟΓΟ; (Γιατί η
γάτα έσπρωξε τη γυάλα;)

Οι μαθητές θα πρέπει να απαντήσουν

ΓΑΤΑ ΨΑΡΙ ΤΡΩΕΙ ΘΕΛΕΙ (Η γάτα θέλει να φάει το ψάρι).

Σε περίπτωση που δεν το γνωρίζουν, η νηπιαγωγός δίνει την απάντηση
στους μαθητές και τους ρωτάει αν ξέρουν τι άλλο τρώει η γάτα.

ΓΑΤΑ ΤΡΩΕΙ ΑΛΛΟ-ΑΛΛΟ ΤΙ; (Τι άλλο τρώει η γάτα;)

ΕΣΕΙΣ ΞΕΡΕΤΕ; (Ξέρετε;)

Και πάλι ανάλογα με το επίπεδο των μαθητών ο/η νηπιαγωγός δίνει μόνος
του/της τις απαντήσεις ή όχι.

ΓΑΤΑ ΠΟΝΤΙΚΙΑ ΠΙΑΝΕΙ ΤΡΩΕΙ (Η γάτα τρώει ποντίκια).

ΓΑΤΑ ΠΙΑΤΟ ΓΑΛΑ ΓΛΥΦΕΙ (Η γάτα πίνει γάλα).

ΠΟΝΤΙΚΙ ΓΑΤΑ ΦΟΒΟΥΝΤΑΙ ΦΟΒΟΣ-ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΟΣ (Τα ποντίκια φοβούνται τη γάτα).

Βήμα 5

Ο/η νηπιαγωγός παρουσιάζει στους μαθητές ένα ακόμη βίντεο, στο οποίο ο νοηματιστής αφηγείται το μύθο του Αισώπου «Το συμβούλιο των ποντικών».

«ΠΟΝΤΙΚΩΝ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ-ΤΞ-5 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ»

ΜΙΑ ΜΕΡΑ ΠΟΝΤΙΚΙΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΘΗΚΑΝ-ΤΞ-5 ΚΑΘΟΝΤΑΙ-ΚΥΚΛΙΚΑ-ΤΞ-Λ: ΣΥΖΗΤΗΣΗ.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΘΕΜΑ ΤΙΤΛΟΣ ΓΑΤΑ ΠΟΝΤΙΚΙΑ ΤΡΩΕΙ ΤΡΩΕΙ.

ΠΟΝΤΙΚΙ ΣΗΚΩΣΕ-ΧΕΡΙ, ΠΡΟΤΑΣΗ: ΓΑΤΑ ΜΑΤΙΑ-ΜΑΝΤΗΛΙ-ΔΕΝΟΥΝ ΜΑΣ-ΒΛΕΠΕΙ ΜΗ, ΜΑΣ-ΚΥΝΗΓΗΣΕΙ ΜΑΣ-ΠΙΑΣΕΙ ΜΗ.

ΠΟΝΤΙΚΙ ΑΛΛΟ ΣΗΚΩΣΕ-ΧΕΡΙ, ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ: ΓΑΤΑ ΣΤΟΜΑ ΡΑΨΟΥΝ ΚΑΤΑΒΡΟΧΘΙΖΕΙ ΜΗ.

ΠΟΝΤΙΚΙ ΤΡΙΤΟ ΑΥΤΟ-ΤΞ-3 ΣΗΚΩΣΕ-ΧΕΡΙ, ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ: ΡΟΥΘΟΥΝΙΑ ΒΟΥΛΩΣΟΥΝ ΣΤΟΧΟ ΡΟΥΦΑΕΙ ΜΥΡΩΔΙΑ ΜΗ, ΨΑΧΝΕΙ ΜΑΣ-ΠΙΑΝΕΙ ΜΗ.

ΠΟΝΤΙΚΙΑ ΚΑΘΟΝΤΑΙ-ΚΥΚΛΙΚΑ-ΤΞ-Λ: ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΕΚΕΙ ΙΔΕΑ ΔΙΑΦΩΝΙΕΣ ΤΣΑΚΩΜΟΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΙΠΟΤΑ.

ΤΕΛΟΣ ΕΝΑΣ ΠΟΝΤΙΚΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ ΣΗΚΩΣΕ-ΧΕΡΙ κούνημα κεφαλιού ΓΙΑ-ΠΙΟ-ΛΟΓΟ ΑΥΤΗ ΓΑΤΑ ΛΑΙΜΟ-ΔΕΝΟΥΝ ΚΟΥΔΟΥΝΙ κούνημα κεφαλιού ΚΑΛΟ. ΓΑΤΑ ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ ΚΟΥΔΟΥΝΙ-ΧΤΥΠΑΕΙ ΕΡΧΕΤΑΙ-ΣΕ-ΜΑΣ-ΑΠΟ-ΜΑΚΡΙΑ Α! ΕΡΧΕΤΑΙ-ΣΕ-ΜΑΣ-ΑΠΟ-ΜΑΚΡΙΑ ΚΟΥΔΟΥΝΙ-ΧΤΥΠΑΕΙ ΕΡΧΕΤΑΙ-ΣΕ-ΜΑΣ-ΑΠΟ-ΜΑΚΡΙΑ ΑΚΟΥΜΕ, ΕΜΕΙΣ ΤΡΕΧΟΥΜΕ-ΕΞΑΦΑΝΙΖΟΜΑΣΤΕ ΚΡΥΦΑ ΚΡΥΒΟΜΑΣΤΕ, ΑΥΤΗ ΓΑΤΑ ΜΑΣ-ΠΙΑΣΕΙ ΣΤΙΓΜΗ ΔΕΝ-ΜΠΟΡΕΙ ΒΛΕΠΕΙ ΤΙΠΟΤΕ.

ΠΟΝΤΙΚΙΑ ΚΑΘΟΝΤΑΙ-ΚΥΚΛΙΚΑ-ΤΞ-Λ: Α! ΙΔΕΑ ΤΕΛΕΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΑΝ ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ.

ΚΟΥΔΟΥΜΙ ΨΑΧΝΟΥΜΕ ΒΡΙΣΚΟΥΜΕ, ΤΩΡΑ ΓΑΤΑ ΛΑΙΜΟ- ΔΕΝΩ.

ΠΟΝΤΙΚΙ ΣΟΦΟ ΓΕΡΟΣ κούνημα κεφαλιού ΣΥΓΚΡΑΤΗΣΗ ΠΕΡΙΜΕΝΕΤΕ ΣΥΓΚΡΑΤΗΣΗ.

ΙΔΕΑ ΓΙΑ ΚΟΥΔΟΥΝΙ ΤΕΛΕΙΑ. ΑΚΟΥΜΕ ΕΜΕΙΣ ΚΡΥΦΑ ΤΡΕΧΟΥΜΕ-ΕΞΑΦΑΝΙΖΟΜΑΣΤΕ.

ΠΡΩΤΑ ΠΡΩΤΑ ΣΥΓΚΡΑΤΗΣΗ, ΕΓΩ ΘΕΛΩ ΡΩΤΗΣΩ ΕΣΕΙΣ ΘΑΡΡΟΣ ΓΑΤΑ ΠΛΑΤΗ-ΑΝΕΒΑΙΝΩ ΛΑΙΜΟ-ΔΕΝΩ ΚΟΥΔΟΥΝΙ ΖΩΗ ΡΙΨΟΚΥΝΔΙΝΕΥΩ ΕΣΕΙΣ ΠΟΙΟΣ;

Απόδοση στα ελληνικά

Μια μέρα τα ποντίκια συγκεντρώθηκαν και έκαναν συμβούλιο. Το θέμα τους ήταν η γάτα που έτρωγε τα ποντίκια. Ένα ποντίκι πήρε το λόγο και πρότεινε να κλείσουν τα μάτια της γάτας.

- Έτσι δεν θα βλέπει και δεν θα μπορεί να μας κυνηγήσει και να μας φάει.

Ένα άλλο ποντίκι πρότεινε να της ράψουν το στόμα για να μην μπορεί να τα καταβροχθίζει.

Ένα τρίτο ποντίκι πρότεινε: να της βουλώσουν τα ρουθούνια:

- Έτσι δεν θα μπορεί να μυρίσει και να μας εντοπίσει.

Τα ποντίκια κάθονταν και συζητούσαν διάφορες ιδέες, διαφωνούσαν και καυγάδιζαν, αλλά δεν κατέληξαν πουθενά.

Στο τέλος ένας ποντικός είπε:

- Γιατί να μην κρεμάσουμε ένα κουδούνι στο λαιμό της γάτας; Κάθε φορά που η γάτα θα πλησιάζει, το κουδούνι θα χτυπάει από μακριά. Εμείς θα το ακούμε και θα τρέχουμε να κρυφτούμε. Έτσι πριν προλάβει να μας δει η γάτα, εμείς θα έχουμε κρυφτεί.
- Α! Τι καλή ιδέα, συμφώνησαν όλα τα ποντίκια στο συμβούλιο.
- Πάμε να βρούμε ένα κουδούνι και να το δέσουμε αμέσως στο λαιμό της γάτας.

Ένας γέρος και σοφός ποντικός είπε:

- Περιμένετε μη βιάζεστε. Η ιδέα του κουδουνιού είναι πολύ καλή και κάθε φορά που θα πλησιάζει η γάτα θα την ακούμε από μακριά και θα κρυβομαστε. Αλλά περιμένετε γιατί θέλω πρώτα να σας ρωτήσω κάτι. Ποιος από εσάς θα έχει το θάρρος να διακινδυνέψει τη ζωή του και θα πάει να κρεμάσει το κουδούνι στο λαιμό της γάτας;

Θα ήταν σκόπιμο οι μαθητές να δουν την ιστορία περισσότερες από μια φορές και στη συνέχεια να απαντήσουν σε ερωτήσεις κατανόησης.

Ερωτήσεις κατανόησης:

1. ΠΟΝΤΙΚΙΑ ΚΑΘΟΝΤΑΙ-ΚΥΚΛΙΚΑ-ΤΞ-Λ: ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΘΕΜΑ ΤΙ; (Για ποιο θέμα συζήτησαν τα ποντίκια;)
2. ΠΟΝΤΙΚΙ ΠΡΩΤΟ ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΙ; (Τι πρότεινε το πρώτο ποντίκι;)
3. ΠΟΝΤΙΚΙΑ ΙΔΕΕΣ ΑΛΛΟ ΤΙ; (Τι άλλες ιδέες είχαν τα ποντίκια;)
4. ΠΟΝΤΙΚΟΣ ΕΝΑΣ ΤΕΛΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ ΤΙ; (Τι πρότεινε ένας ποντικός στο τέλος;)
5. ΠΟΝΤΙΚΙ ΓΕΡΟΣ, ΣΟΦΟ ΕΙΠΕ ΤΙ; (Τι είπε ο γερο-σοφός ποντικός;)
6. ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΠΟΙΟ; (Ποιο ήταν το πρόβλημα;)
7. ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΤΙ; (Τι κίνδυνος υπήρχε;)
8. ΠΟΝΤΙΚΙΑ ΛΑΙΜΟ-ΔΕΝΟΥΝ ΚΟΥΔΟΥΝΙ ΔΕΝ-ΜΠΟΡΟΥΝ ΓΙΑ-ΠΙΟ-ΛΟΓΟ; (Γιατί τα ποντίκια δεν μπορούσαν να κρεμάσουν στο λαιμό της γάτας το κουδούνι;)

Απαντήσεις:

1. ΘΕΜΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΠΟΝΤΙΚΙΑ ΑΥΤΑ ΓΑΤΑ ΜΑΣ-ΤΡΩΕΙ ΜΗ (Το θέμα των ποντικιών ήταν να μην τους τρώει η γάτα)
2. ΠΟΝΤΙΚΙ ΠΡΩΤΟ ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΑΤΑ ΜΑΤΙΑ-ΜΑΝΤΗΛΙ-ΔΕΝΟΥΝ ΜΑΣ-ΒΛΕΠΕΙ ΜΗ (Το πρώτο ποντίκι πρότεινε να κλείσουν τα μάτια της γάτας για να μην τα βλέπει)
3. ΙΔΕΕΣ ΑΛΛΕΣ: ΣΤΟΜΑ ΡΑΒΟΥΝ, ΚΑΤΑΒΡΟΧ-ΘΙΖΕΙ ΜΗ, ΡΟΥΘΟΥΝΙΑ ΒΟΥΛΩΝΟΥΝ, ΜΥΡΩΔΙΑ ΜΑΣ-ΠΙΑΣΕΙ ΜΗ (Άλλες ιδέες ήταν να ράψουν το στόμα της γάτας για να μην τα τρώει, να βουλώσουν την μύτη της για να μην τα μυρίζει και τα πιάνει)
4. ΠΟΝΤΙΚΙ ΤΕΛΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΕ, ΓΑΤΑ ΚΟΥΔΟΥΝΙ ΛΑΙΜΟ-ΔΕΝΟΥΝ, ΠΟΝΤΙΚΙΑ ΑΚΟΥΝΕ ΚΟΥΔΟΥΝΙ-ΧΤΥΠΑΕΙ ΕΞΑΦΑΝΙΖΟΝΤΑΙ (Στο τέλος ένα ποντίκι πρότεινε να δέσουν ένα κουδούνι στο λαιμό της γάτας και όταν ακούνε τον ήχο να φεύγουν και να κρύβονται)
5. ΠΟΝΤΙΚΙ ΓΕΡΟ ΣΟΦΟ ΕΙΠΕ: ΙΔΕΑ ΙΔΙΑ ΚΟΥΔΟΥΝΙ ΤΕΛΕΙΑ, ΠΟΙΟΣ ΠΟΝΤΙΚΙ ΕΣΕΙΣ ΤΟΛΜΗΡΟΣ ΓΑΤΑ ΠΛΑΤΗ-ΑΝΕΒΑΙΝΕΙ ΔΕΝΕΙ, ΕΣΕΙΣ ΠΟΙΟΣ; (Το σοφό ηλικιωμένο ποντίκι είπε, ότι η ιδέα του κουδουνιού ήταν σωστή, αλλά ποιο θα ήταν το τολμηρό ποντίκι που θα κρεμάσει το κουδούνι στο λαιμό της γάτας;)
6. ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΙ; ΠΟΝΤΙΚΙ ΤΟΛΜΗΡΟ ΠΟΙΟ (Το πρόβλημα ήταν ποιο θα ήταν το τολμηρό ποντίκι)
7. ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΤΙ; ΓΑΤΑ ΠΟΝΤΙΚΙ ΤΟΛΜΗΡΟ ΚΑΤΑΒΡΟΧΘΙΖΕΙ ΤΡΩΕΙ (Ο κίνδυνος ήταν η γάτα να φάει το τολμηρό ποντίκι)
8. ΠΟΝΤΙΚΙ ΤΟΛΜΗΡΟ ΣΗΚΩΣΕ-ΧΕΡΙ ΤΙΠΟΤΑ (Δεν βρέθηκε κανένα τολμηρό ποντίκι).

Βήμα 6

Ο/η νηπιαγωγός έχει προετοιμάσει πατρόν για τις ουρές και τα αυτιά των ποντικών για να τα κόψουν οι μαθητές σε γκρι και καφέ κανσόν. Έχει επίσης ένα κουδούνι μικρό με κορδέλα.

Τα εμφανίζει επάνω στο τραπέζι εργασίας και ρωτά τους μαθητές τι είναι;

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;). Πιθανά οι μαθητές να αναγνωρίσουν τα αυτιά και τις ουρές. Αν δεν τις αναγνωρίσουν απαντά εκείνος/η λέγοντας ΑΥΤΑ ΑΥΤΙΑ (Αυτά είναι αυτιά), ΑΥΤΟ ΟΥΡΑ (Αυτό είναι ουρά). Στη συνέχεια τους ρωτά αν μπορούν να καταλάβουν ποιο ζώο έχει αυτή την ουρά και αυτά τα αυτιά. ΑΥΤΟ-ΤΞ-Β ΑΥΤΙΑ ΑΥΤΟ-ΤΞ-Β ΖΩΟ ΠΟΙΟ; (Αυτά τα αυτιά ποιου ζώου είναι;), ΑΥΤΟ-ΤΞ-Β ΟΥΡΑ ΖΩΟ ΠΟΙΟ; (Αυτή η ουρά ποιου ζώου είναι;), ΕΜΕΙΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΙΑ ΠΟΝΤΙΚΙΑ ΘΕΑΤΡΟ ΠΑΙΖΟΥΜΕ (Εμείς θα παίξουμε θέατρο την ιστορία των ποντικιών).

Μοιράζει τους ρόλους και τους διαλόγους.

Κάθε ποντίκι μαθαίνει τη νοηματική φράση που πρέπει να πει.

Ο/η νηπιαγωγός ρωτά τους μαθητές τι θα κάνουν τελικά τα ποντίκια και αν μπορούν να σκεφτούν μια ιδέα, λύση στο πρόβλημα.

ΤΕΛΟΣ ΓΙΑ ΠΟΝΤΙΚΙΑ ΕΣΕΙΣ ΠΡΟΤΑΣΗ ΛΥΣΗ ΤΙ; (Τι λύση θα προτείνετε για τα ποντίκια στο τέλος;)

ΕΣΕΙΣ ΣΚΕΦΤΕΙΤΕ ΠΡΕΠΕΙ ΜΙΑ ΙΔΕΑ ΜΙΑ ΛΥΣΗ (Εσείς θα πρέπει να σκεφτείτε μια ιδέα, μια λύση)

ΕΜΕΙΣ ΠΟΝΤΙΚΙΑ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΒΟΗΘΑΜΕ (Εμείς πρέπει να βοηθήσουμε τα ποντίκια).

Αν οι μαθητές δεν σκεφτούν τίποτα, τότε ο ίδιος/ ίδια τους προτείνει να κρεμάσουν το κουδούνι στο λαιμό της γάτας όταν εκείνη θα κοιμάται, αλλά να προσέξουν να μην τη ξυπνήσουν.

ΓΑΤΑ ΚΟΙΜΑΤΑΙ ΥΠΝΟΣ-ΤΞ-Β: ΔΥΟ ΠΟΝΤΙΚΙΑ ΠΟΝΤΙΚΙΑ-ΔΕΞΙΑ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ- ΠΛΗΣΙΑΖΟΥΝ ΚΟΥΔΟΥΝΙ ΛΑΙΜΟ-ΚΡΕΜΑΩ (Όταν η γάτα θα κοιμάται, δύο ποντίκια θα της κρεμάσουν το κουδούνι στο λαιμό).

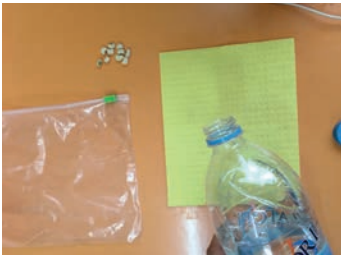
ΠΡΟΣΟΧΗ ΓΑΤΑ ΞΥΠΝΗΣΕΙ ΜΗ (Προσοχή όμως μην ξυπνήσει η γάτα)

ΔΥΟ ΠΟΝΤΙΚΙΑ ΤΟΛΜΗΡΑ ΑΥΤΑ-ΤΑ-ΔΥΟ ΠΟΙΑ; (Ποια είναι τα δύο θαρραλέα ποντίκια;).

Κάποιος μαθητής κάνει τη γάτα και δυο ακόμη μαθητές τα θαρραλέα ποντίκια. Σε περίπτωση που ο αριθμός των μαθητών δεν είναι επαρκής ο/η νηπιαγωγός μπορεί να παίξει το ρόλο της γάτας. Η ομάδα δραματοποιεί την ιστορία με το προτεινόμενο τέλος.

Βήμα 7

Ο/η νηπιαγωγός βάζει επάνω στο τραπέζι εργασίας σακουλάκια τροφών με φερμουάρ, τα κομμάτια του βετέξ, τόσα όσα ο αριθμός των μαθητών και μερικά φασολάκια ξερά μαυρομάτικα.

Οι μαθητές βρέχουν το κομμάτι βετέξ και το βάζουν μέσα στο σακουλάκι.

Έπειτα τοποθετούν και τα φασόλια, περίπου τρία δάκτυλα πριν τον πάτο και κλείνουν το σακουλάκι με το φερμουάρ. Συρράπτουν το σακουλάκι σε τρία τέσσερα σημεία κατά μήκος, έτσι ώστε να διαμορφώσουν ένα χώρο στον οποίο θα αναπτυχθεί η ρίζα του φυτού.

Τοποθετούν το σακουλάκι σε ένα φωτεινό σημείο, κατά προτίμηση κοντά σε ένα παράθυρο, ώστε το φυτό μας να έχει άπλετο φως.

Αφήνουμε το φυτό στο παράθυρο και κάθε μέρα τα παιδιά παρατηρούν την ανάπτυξή του. Αν χρειαστεί οι μαθητές προσθέτουν στο βετέξ λίγο νερό.

Όταν πλέον το φυτό αναπτυχθεί, ο/η νηπιαγωγός ρωτάει τους μαθητές τι χρειάζεται το φυτό για να μεγαλώσει, ποια είναι η τροφή του.

Συγκεκριμένα λέει:

ΦΥΤΟ ΤΞ-1 ΦΑΓΗΤΟ ΑΠΟΡΡΟΦΑ ΤΙ; (Τι τρώει το φυτό);

ΕΝΑ ΑΥΤΟ ΝΕΡΟ, ΔΥΟ ΑΥΤΟ ΦΩΣ, ΑΥΤΑ-ΤΑ-ΔΥΟ (Νερό και φως)

(Απαρίθμηση με το μη κυρίαρχο χέρι)

ΦΥΤΟ ΤΞ-1 ΝΕΡΟ ΑΠΟΡΡΟΦΑ ΑΝΑΠΤΥΣΣΕΤΑΙ (Το φυτό ρουφάει νερό και αναπτύσσεται)

ΦΥΤΟ ΤΞ-1 ΗΛΙΟΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΕΤΑΙ (Το φυτό παίρνει φως και αναπτύσσεται).

Ενότητα 5^η

Κατοικίδια ζώα

Στην ενότητα «Κατοικίδια ζώα» καλύπτονται οι ακόλουθοι στόχοι του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών της ΕΝΓ ως προς τους άξονες περιεχομένου.

Στόχοι - Άξονες Περιεχομένου

Αντιληπτική γλώσσα

Οι μαθητές:

- να κατανοούν βασικούς επικοινωνιακούς κανόνες στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν εξελικτικά όλο και περισσότερα θέματα που εκφέρονται στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν, να βιώνουν και να εκτιμούν στοιχεία λογοτεχνίας και πολιτισμού των Κωφών.

Εκφραστική γλώσσα

Οι μαθητές:

- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να εκφράσουν αποτελεσματικά τις σκέψεις, τα συναισθήματα, τις επιθυμίες και τις απόψεις τους,
- να χρησιμοποιούν ένα σύνολο γλωσσικών στρατηγικών για να μεταδώσουν αποτελεσματικά τις ιδέες τους στο ακροατήριο της τάξης, νοηματίζοντας για γνωστικούς, συλλογιστικούς, δημιουργικούς και πληροφοριακούς σκοπούς,
- να χρησιμοποιούν κατάλληλους τύπους ΕΝΓ για παρουσίαση θεμάτων, έκφραση ιδεών, συναισθημάτων, σκέψεων και γνώσεων.

Ως προς τους ειδικούς στόχους στη διδακτική ενότητα «Κατοικίδια ζώα» καλύπτονται οι ακόλουθοι στόχοι:

Αντιληπτική γλώσσα

Οι μαθητές ασκούνται βαθμιαία:

- να ανταποκρίνονται οπτικά και να διατηρούν την κατάλληλη οπτική επαφή κατά τη διάρκεια της επικοινωνίας στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν ερωτήσεις που γίνονται με τα νοήματα ΤΙ, ΠΟΥ; ΠΟΙΟΣ; ΠΩΣ; ΠΟΣΑ; ΠΟΤΕ;
- να κατανοούν καινούργιο λεξιλόγιο σχετικά με τα κατοικίδια ζώα, τα ζώα του αγροκτήματος, την τροφή τους, τα προϊόντα που δίνουν, της σχέσης τους με τον άνθρωπο.

Εκφραστική γλώσσα

Οι μαθητές ασκούνται βαθμιαία:

- να συμμετέχουν στην επικοινωνία και να παρακολουθούν το συνομηματιστή τους με γνέψιμο του κεφαλιού,
- να χρησιμοποιούν καινούργιο λεξιλόγιο στην ΕΝΓ σχετικά με τα κατοικίδια ζώα και τα ζώα του αγροκτήματος,
- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για:
  - ο να δώσουν πληροφορίες,
  - ο να εκφράσουν απαιτήσεις/επιθυμίες,
  - ο να εκφράσουν σκέψεις, ιδέες,
  - ο να απαντούν σε ερωτήσεις που γίνονται με τα νοήματα ΤΙ, ΠΟΥ; ΠΟΙΟΣ; ΠΩΣ; ΠΟΣΑ; ΠΟΤΕ;
  - ο να διατυπώνουν ερωτήσεις που γίνονται με τα νοήματα ΤΙ; ΠΟΙΟΣ; ΠΩΣ; ΠΟΣΑ;
- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να εκφράζουν τις ακόλουθες σημασιολογικές οντότητες:
  - ο ύπαρξη,
  - ο θέση,
  - ο περιγραφή,
  - ο ενέργεια,
  - ο ποσότητα,
- να συμμετέχουν σε μια συζήτηση.

1^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Οι μαθητές ενθαρρύνονται να αναγνωρίζουν τα κατοικίδια ζώα και τα ζώα του αγροκτήματος, να τα ξεχωρίζουν, να γνωρίσουν τα νοήματα που αντιστοιχούν στα ονόματά τους και να τα περιγράφουν μέσα από παιχνίδια δραματοποίησης, συμβολικό παιχνίδι και παραμύθια.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να κατανοούν και να χρησιμοποιούν νοήματα σχετικά με τα κατοικίδια ζώα και τα ζώα του αγροκτήματος,
- να διακρίνουν διαφορές και ομοιότητες και να τις εκφράζουν,
- να κατηγοριοποιούν οντότητες σε ομάδες,
- να χρησιμοποιούν νέα νοήματα και να εμπλουτίζουν το λεξιλόγιό τους,
- να κατανοούν ερωτήσεις που γίνονται με τα νοήματα ΤΙ, ΠΟΙΟΣ; ΠΩΣ; ΠΟΣΑ; και να απαντούν σε αυτές,
- να διατυπώνουν απλές ερωτήσεις,
- να αναπτύξουν την περιγραφική τους ικανότητα, περιγράφοντας τα κατοικίδια ζώα και τα ζώα του αγροκτήματος ως προς τη μορφή, τους τρόπους και τις συνήθειές τους.

Υλικά και μέσα

- Μικρά πλαστικά ομοιώματα ζώων
- Φωτογραφική μηχανή
- Υπολογιστής

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός τοποθετεί μπροστά στην ομάδα των μαθητών έναν ωραίο υφασμάτινο σάκο που περιέχει πλαστικά ομοιώματα ζώων. Τα ζώα που έχει επιλέξει είναι αυτά που έχει εξημερώσει ο άνθρωπος, δηλαδή τα κατοικίδια ζώα. Συγκεκριμένα τα ζώα που θα παρουσιαστούν στους μαθητές θα είναι:

ΑΓΕΛΑΔΑ, ΑΛΟΓΟ, ΓΑΙΔΑΡΟΣ, ΓΑΤΑ, ΓΟΥΡΟΥΝΙ, ΚΑΤΣΙΚΑ, ΚΟΚΟΡΑΣ, ΚΟΤΑ, ΛΑΓΟΣ, ΠΑΠΙΑ, ΠΡΟΒΑΤΟ, ΣΚΥΛΟΣ.

Ο/η νηπιαγωγός ζητά από έναν μαθητή να πιάσει ένα αντικείμενο μέσα από το σάκο χωρίς να βλέπει. Ο μαθητής πιάνει ένα ζώο και ο/η νηπιαγωγός ρωτά όλους τους μαθητές:

ΑΥΤΟ ΤΙ ; (Τι είναι αυτό;).

Αν κανένας δεν γνωρίζει το νόημα του ζώου τότε το νοηματίζει ο ίδιος/ίδια. Στη συνέχεια ενθαρρύνει τους μαθητές να περιγράψουν το ζώο παρατηρώντας τα βασικά του χαρακτηριστικά κάνοντάς τους τις κατάλληλες ερωτήσεις.

ΣΚΥΛΟΣ

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΣΚΥΛΟΣ. (Σκύλος)

ΣΚΥΛΟΣ ΤΙ; (Ο σκύλος τι είναι;)

ΣΚΥΛΟΣ ΖΩΟ (Ο σκύλος είναι ζώο)

Περιγραφή:

ΣΚΥΛΟΣ ΠΟΔΙΑ ΠΟΣΑ; (Πόσα πόδια έχει ο σκύλος;)

ΤΕΣΣΕΡΑ ΠΟΔΙΑ (Έχει τέσσερα πόδια)

ΜΑΤΙΑ ΠΟΣΑ; (Πόσα μάτια έχει;)

ΜΑΤΙΑ ΔΥΟ (Έχει δύο μάτια)

ΑΛΛΟ ΤΙ; (Τι άλλο έχει;)

ΟΥΡΑ, ΕΧΕΙ (Έχει ουρά)

ΑΛΛΟ ΤΙ; (Τι άλλο έχει;)

ΜΟΥΣΟΥΔΑ, ΜΑΤΙΑ, ΑΥΤΙΑ, ΜΥΤΗ, ΝΥΧΙΑ, ΤΡΙΧΩΜΑ, ΕΧΕΙ (Έχει μουσούδα, μάτια, αυτιά, μύτη, νύχια, τρίχωμα)

ΤΡΙΧΩΜΑ ΧΡΩΜΑ ΤΙ; (Τι χρώμα έχει το τρίχωμά του;)

ΚΑΦΕ (Καφέ)

Στη συνέχεια ένας άλλος μαθητής τραβάει ένα ζώο από το σάκο κι η δραστηριότητα συνεχίζεται για όλα τα κατοικίδια ζώα.

Εναλλακτικά οι μαθητές μπαίνουν στο ρόλο του/της νηπιαγωγού και διατυπώνουν απλές ερωτήσεις προς τους συμμαθητές τους ακολουθώντας το μοντέλο του/της νηπιαγωγού.

Βήμα 2

Αφού οι μαθητές έχουν μάθει όλα τα νοήματα των κατοικίδιων ζώων, ο/η νηπιαγωγός τοποθετεί δύο ομοιώματα ζώων μπροστά στους μαθητές και παίζει το παιχνίδι του «μαντέματος». Ξεκινά να περιγράφει ένα ζώο και οι μαθητές καλούνται να το βρουν.

Για παράδειγμα περιγράφει το σκύλο:

Περιγραφή σκύλου:

ΖΩΟ ΧΡΩΜΑ ΚΑΦΕ (Είναι ένα καφέ ζώο)

ΜΑΤΙΑ ΜΥΤΗ ΑΥΤΙΑ, ΝΑΙ ΕΧΕΙ (Έχει μάτια, μύτη, αυτιά)

ΜΟΥΣΤΑΚΙΑ ΔΕΝ-ΕΧΕΙ (Δεν έχει μουστάκια)

ΟΥΡΑ, ΕΧΕΙ (Έχει ουρά)

ΜΟΥΣΟΥΔΑ ΕΧΕΙ (Έχει μουσούδα)

ΠΟΔΙΑ ΤΕΣΣΕΡΑ (Έχει τέσσερα πόδια)

και ρωτά ΖΩΟ ΠΟΙΟ; (Ποιο ζώο είναι;)

Οι μαθητές πρέπει να μαντέψουν και να απαντήσουν ΣΚΥΛΟΣ.

Η δραστηριότητα συνεχίζεται με όλα τα ζώα.

Ο/η νηπιαγωγός ζητά από τους μαθητές να εντοπίσουν ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των ζώων.

Τους παροτρύνει:

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΤΞ-Β ΚΟΙΤΑΩ-ΠΡΟΣΕΚΤΙΚΑ ΚΟΙΤΑΩ ΤΙ; (Παρατηρώ προσεκτικά τις λεπτομέρειες) και τους ρωτά:

ΣΚΥΛΟΣ ΓΑΤΑ ΙΔΙΑ ΤΙ; (Ο σκύλος και η γάτα τι έχουν ίδιο;)

ΣΚΥΛΟΣ ΓΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ ΤΙ; (Ο σκύλος και η γάτα τι έχουν διαφορετικό;).

Οι μαθητές θα πρέπει να παρατηρήσουν ότι π.χ. ο σκύλος δεν έχει μουστάκια ενώ η γάτα έχει.

Η δραστηριότητα συνεχίζεται και για όλα ζώα. Κάθε φορά, οι μαθητές καλούνται να μαντέψουν ποιο ζώο περιγράφει ο/η νηπιαγωγός. Επέκταση της δραστηριότητας αποτελεί το μάντεμα μεταξύ περισσότερων από δύο ζώα, ανάλογα με τις ικανότητες των μαθητών.

Τέλος, οι μαθητές, ένας-ένας με τη σειρά μπαίνουν στο ρόλο του/της νηπιαγωγού και περιγράφουν ένα ζώο σύμφωνα με το πρότυπο περιγραφής του/της νηπιαγωγού προκειμένου να το μαντέψουν οι συμμαθητές τους.

Βήμα 3

Αφού οι μαθητές έχουν εξοικειωθεί με τα νοήματα και την περιγραφή των ζώων τους δείχνουμε κάποιο βίντεο για τη ζωή των κατοικίδιων ζώων που εύκολα επιλέγουμε από το Διαδίκτυο. Οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να παρατηρήσουν τις κινήσεις, το περπάτημα των ζώων και να δουν κάποιες από τις συνήθειές τους.

Μετά το τέλος της προβολής ο/η νηπιαγωγός ρωτάει τους μαθητές ποιο ζώο τους άρεσε;

ΖΩΟ ΑΓΑΠΑΣ ΠΟΙΟ; (Ποιο ζώο σου αρέσει πολύ;)

Με αφορμή το βίντεο οι μαθητές ενθαρρύνονται να μιμηθούν, να αναπαραστήσουν και να περιγράψουν τις κινήσεις των ζώων.

ΕΛΑΤΕ ΣΚΥΛΟΣ ΙΔΙΟ ΟΛΟΙ (Ελάτε να κάνουμε όλοι το σκύλο)

ΣΚΥΛΟΣ ΤΡΕΧΕΙ-ΤΞ-5: ΠΩΣ; (Πώς τρέχει ο σκύλος;)

ΑΡΓΑ ΓΡΗΓΟΡΑ; (Αργά ή γρήγορα;)

ΕΛΑΤΕ ΛΑΓΟΣ ΙΔΙΟ ΟΛΟΙ (Ελάτε να κάνουμε όλοι το λαγό)

ΛΑΓΟΣ ΤΡΕΧΕΙ-ΤΞ-Β: ΠΩΣ; (Πώς τρέχει ο λαγός;)

ΔΥΟ ΠΟΔΙΑ, ΤΡΕΧΕΙ-ΤΞ-Β ΠΑΕΙ ΤΡΕΧΕΙ-ΤΞ-Β (Τρέχει στα δυο του πόδια γρήγορα)

ΕΛΑΤΕ ΓΑΤΑ ΙΔΙΟ ΟΛΟΙ (Ελάτε να κάνουμε όλοι τη γάτα)

ΓΑΤΑ ΠΕΡΠΑΤΑ-ΤΞ-Β ΠΩΣ; (Πώς περπατά η γάτα;)

ΠΕΡΠΑΤΑ-ΑΡΓΑ-ΤΞ-Β ΟΥΡΑ-ΟΡΘΙΑ ΠΕΡΠΑΤΑ-ΑΡΓΑ-ΤΞ-Β (Αργά-αργά, με όρθια ουρά).

Το παιχνίδι της μίμησης και της περιγραφής γίνεται για όλα τα ζώα επιτρέποντας στους μαθητές να πειραματιστούν πρώτα με το σώμα τους και μετά να αναπτύξουν γλωσσικά την περιγραφική τους ικανότητα.

2^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Οι μαθητές καλούνται να ανακαλύψουν τις συνήθειες των κατοικίδιων ζώων μέσα από βιωματικές δραστηριότητες, παίζοντας παιχνίδια ρόλων και δημιουργώντας δικές τους καθημερινές ιστορίες με πρωταγωνιστές ζώα.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να αναπτύξουν στρατηγικές παρακολούθησης των μελών της ομάδας κατά τη διάρκεια παιχνιδιού,
- να αναπτύξουν δεξιότητες παρακολούθησης νοηματικού κειμένου από βίντεο,
- να αναγνωρίζουν, να κατανοούν και να χρησιμοποιούν νοήματα για τα ζώα,
- να κατανοούν ερωτήσεις που γίνονται με τα νοήματα ΤΙ, ΠΟΥ; ΠΟΙΟΣ; ΠΩΣ; και να απαντούν σε αυτές,
- να περιγράφουν τις συνήθειες των κατοικίδιων ζώων,
- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να εκφράσουν επιθυμίες σε σχέση με τα ζώα του σπιτιού,
- να παρακολουθούν τη διήγηση μιας μικρής ιστορίας στην ΕΝΓ και να την κατανοούν.

Υλικά και μέσα

- Μικρά πανιά δύο χρωμάτων
- Αυτοσχέδια αξεσουάρ ζώων: Ουρά αλόγου, λαγού και σκύλου, αυτιά γαϊδάρου, γάτας, κασίκας και λαγού, μύτη γουρουνιού, κότας και πάπιας
- Φωτογραφίες κατοικίδιων ζώων
- Ταμπουρίνο

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Παίζουν ένα παιχνίδι με κάρτες. Ο/η νηπιαγωγός δείχνει εικόνες κατοικίδιων ζώων στους μαθητές και τους ζητάει να του/της πουν το νόημά τους, τι τρώνε και που ζουν. Κρατάει στα χέρια του/της τις κάρτες των ζώων όπως κρατάμε τα φύλλα της τράπουλας και ρωτάει τους μαθητές ποιος θέλει να τραβήξει πρώτος. Ένας μαθητής παίρνει μια κάρτα. Ο/η νηπιαγωγός κάνει ερωτήσεις αναπτύσσοντας μικρούς διαλόγους:

ΖΩΟ ΑΥΤΟ ΤΙ; (Αυτό ποιο ζώο είναι;)

ΣΚΥΛΟΣ (Σκύλος)

ΣΚΥΛΟΣ ΤΡΩΕΙ ΤΙ; (Τι τρώει ο σκύλος;)

ΚΟΚΚΑΛΟ (Κόκκαλο)

ΣΚΥΛΟΣ ΣΠΙΤΙ ΚΟΙΜΑΤΑΙ ΠΟΥ; (Πού ζει ο σκύλος;)

ΣΚΥΛΟΣ ΣΠΙΤΙ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΜΑΖΙ (Το σπίτι του είναι μαζί με τον άνθρωπο).

Όλοι παρακολουθούν και όποιος μπορεί βοηθάει στην εύρεση των σωστών απαντήσεων. Όλοι οι μαθητές, τραβούν από μια κάρτα μέχρι να τελειώσουν όλες οι κάρτες των ζώων, π.χ.

ΖΩΟ ΑΥΤΟ ΤΙ; (Αυτό ποιο ζώο είναι;)

ΑΓΕΛΑΔΑ (Η αγελάδα)

ΑΓΕΛΑΔΑ ΤΡΩΕΙ ΤΙ; (Τι τρώει η αγελάδα;)

ΧΟΡΤΑ, ΑΧΥΡΑ (Χόρτα, άχυρα)

ΑΓΕΛΑΔΑ ΣΠΙΤΙ ΚΟΙΜΑΤΑΙ ΠΟΥ; (Πού ζει η αγελάδα;)

ΠΡΑΣΙΝΟ ΕΚΤΑΣΗ/ΛΙΒΑΔΙ, ΣΤΑΒΛΟ, ΑΝΘΡΩΠΟ ΜΑΖΙ (Στο λιβάδι, στο στάβλο, μαζί με τον άνθρωπο).

ΖΩΟ ΑΥΤΟ ΤΙ; (Αυτό ποιο ζώο είναι;)

ΠΑΠΙΑ (Η πάπια)

ΠΑΠΙΑ ΤΡΩΕΙ ΤΙ; (Τι τρώει η πάπια;)

ΣΠΟΡΟΥΣ, ΧΟΡΤΑ, ΦΑΓΗΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ (Σπόρους, χόρτα, διάφορα φαγητά)

ΠΑΠΙΑ ΚΟΙΜΑΤΑΙ ΣΠΙΤΙ ΠΟΥ; (Πού ζει η πάπια;)

ΠΡΑΣΙΝΟ ΕΚΤΑΣΗ/ΛΙΒΑΔΙ, ΣΠΙΤΙ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΜΑΖΙ (Στο λιβάδι, το σπίτι της είναι μαζί με τον άνθρωπο) κ.λπ. μέχρι να εξαντληθούν όλες οι κάρτες. Κάθε μαθητής αφού τελειώσει τη συζήτηση με τον/τη νηπιαγωγό κερδίζει την κάρτα που τράβηξε.

Βήμα 2

Όλοι οι μαθητές έχουν μία κάρτα ζώου στα χέρια τους από την προηγούμενη δραστηριότητα. Ο/η νηπιαγωγός εξηγεί στους μαθητές ότι θα παίξουν το αγρόκτημα «ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ (ΖΩΑ ΑΓΡΟΣ ΕΚΤΑΣΗ)» και ότι ο/η ίδια θα είναι ο ΑΓΡΟΤΗΣ (ΑΓΡΟΣ Ο-ΙΔΙΟΣ) της φάρμας. Κάθε φορά που σβήνει το φως ή χτυπάει το ταμπουρίνο κάθε μαθητής θα πρέπει να υποδυθεί το ζώο της κάρτας του. Όταν ανάβει το φως ή ξαναχτυπάει το ταμπουρίνο οι μαθητές σταματούν.

Ο/η νηπιαγωγός δείχνει μια φορά στους μαθητές τι πρέπει να κάνουν.

ΕΓΩ ΚΑΡΤΑ ΑΥΤΟ-ΤΞ-Β ΑΛΟΓΟ (Εγώ έχω την κάρτα με το άλογο).

ΤΩΡΑ ΕΓΩ ΑΥΤΟ-ΤΞ-Β ΑΛΟΓΟ ΙΔΙΟ (Εγώ είμαι άλογο)

ΑΛΟΓΟ ΠΩΣ; (Πώς κάνει το άλογο;)

Δείχνει ο/η νηπιαγωγός.

ΦΩΣ ΣΒΗΝΩ (Όταν σβήνω το φως).

ΑΛΟΓΟ ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΤΞ-Σ, ΤΡΩΕΙ, ΜΑΣΑΕΙ, ΚΟΙΜΑΤΑΙ (Το άλογο περπατάει, τρώει κοιμάται).

ΦΩΣ ΑΝΑΒΩ, ΑΛΟΓΟ ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΣΤΑΜΑΤΑΕΙ-ΤΞ-Σ ΤΕΛΟΣ (Όταν ανάβω το φως, το άλογο σταματάει).

ΕΣΥ, ΚΑΡΤΑ ΚΟΙΤΑ ΑΥΤΟ-ΤΞ-Β ΙΔΙΟ ΖΩΟ ΑΥΤΟ-ΤΞ-Β ΕΣΥ ΚΑΝΕΙΣ (Εσύ θα κάνεις το ίδιο ζώο, με αυτό της κάρτας σου).

Την τελευταία φράση τη νοηματίζει ξεχωριστά σε κάθε έναν μαθητή έτσι ώστε να καταλάβει ο καθένας ότι θα κάνει το ζώο της δικιάς του κάρτας. Χρησιμοποιούνται όλες οι εικόνες των ζώων. Η δραστηριότητα επαναλαμβάνεται όσες φορές χρειαστεί.

Η ίδια δραστηριότητα εναλλακτικά μπορεί να γίνει έτσι ώστε όλοι οι μαθητές να υποδύονται το ίδιο ζώο. Ο/η νηπιαγωγός σηκώνει μία κάρτα - εικόνα και όλοι κάνουν το ζώο που δείχνει η κάρτα.

Όταν κατεβάζει την κάρτα οι μαθητές σταματούν.

Βήμα 3

Οι μαθητές χωρίζονται σε δύο ομάδες. Ο/η νηπιαγωγός ορίζει δυο ομάδες ζώων, γάτες και σκύλοι. Η κάθε ομάδα έχει το δικό της χρώμα για να αναγνωρίζουν όλοι τα μέλη της ομάδας τους. Σε κάθε μέλος της ομάδας φοράει ένα μικρό πανάκι του ίδιου χρώματος για να αναγνωρίζεται η ταυτότητά του.

Ο/η νηπιαγωγός εξηγεί στους μαθητές ότι οι γάτες και οι σκύλοι τσακώνονται γιατί οι γάτες φοβούνται τους σκύλους αλλά είναι και φίλοι.

Παίζουν το παιχνίδι:

ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΓΑΤΕΣ ΣΚΥΛΟΙ (Παιχνίδι γάτες και σκύλοι)

ΟΜΑΔΑ ΑΥΤΗ ΤΙ; (Αυτή η ομάδα τι θα είναι;)

ΓΑΤΕΣ ΠΟΛΛΕΣ (Γάτες)

ΠΑΝΙ ΧΡΩΜΑ ΤΙ; (Τι χρώμα ύφασμα θέλετε;)

Οι μαθητές διαλέγουν ένα από τα δύο χρώματα των πανιών που τους υποδεικνύουμε.

ΟΜΑΔΑ ΑΥΤΗ ΤΙ; (Αυτή η ομάδα τι θα είναι;)

ΣΚΥΛΟΙ ΠΟΛΛΟΙ (Σκύλοι)

ΠΑΝΙ ΧΡΩΜΑ ΤΙ; (Τι χρώμα ύφασμα θέλετε;)

Οι μαθητές διαλέγουν τα πανιά του άλλου χρώματος.

ΣΚΥΛΟΙ ΠΟΛΛΟΙ ΤΙ; ΑΥΤΕΣ ΓΑΤΕΣ ΠΙΑΝΟΥΝ (Τι κάνουν οι σκύλοι; Πιάνουν τις γάτες)

ΓΑΤΕΣ ΠΟΛΛΕΣ ΤΙ; ΓΑΤΕΣ ΚΥΝΗΓΑΝΕ-ΤΞ-5: ΣΚΥΛΟΙ (Τι κάνουν οι γάτες; Κυνηγάνε τους σκύλους)

ΕΓΩ ΤΑΜΠΟΥΡΙΝΟ ΧΤΥΠΑΩ ΕΣΕΙΣ ΚΥΝΗΓΑΤΕ-ΤΞ-5: (Όταν εγώ χτυπάω το ταμπουρίνο θα κυνηγάτε)

ΤΑΜΠΟΥΡΙΝΟ ΧΤΥΠΑΩ ΤΕΛΟΣ ΕΣΕΙΣ ΚΥΝΗΓΑΤΕ-ΤΞ-5: ΤΕΛΟΣ (Όταν εγώ σταματάω το ταμπουρίνο θα σταματάτε)

ΠΡΩΤΑ ΟΜΑΔΑ ΑΥΤΗ ΓΑΤΕΣ ΠΙΑΝΟΥΝ ΣΚΥΛΟΥΣ (Πρώτα οι γάτες πιάνουν τους σκύλους)

ΤΩΡΑ ΕΔΩ ΣΚΥΛΟΙ ΓΑΤΕΣ ΠΙΑΝΟΥΝ (Τώρα οι σκύλοι πιάνουν τις γάτες).

Το παιχνίδι μπορεί να γίνει και με άλλα ζώα.

Βήμα 4

Καλούμε έναν – έναν τους μαθητές να διαλέξουν ένα αξεσουάρ ζώου και να το φορέσουν. Οι μαθητές φορούν τα αξεσουάρ των ζώων. Ο/η νηπιαγωγός ρωτάει τους μαθητές ΕΣΥ ΖΩΟ ΠΟΙΟ; (Εσύ ποιο ζώο είσαι;).

Ο/η νηπιαγωγός καλεί τους μαθητές σε ένα παιχνίδι φαντασίας και μίμησης με θέμα: Τι κάνουν τα ζώα το πρωί; «ΖΩΑ ΠΡΩΙ ΤΙ-ΚΑΝΟΥΝ;»

Οι μαθητές θα πρέπει να πουν μόνοι τους διάφορες ιδέες. Ο/η νηπιαγωγός θα προκαλέσει τους μαθητές με τις κατάλληλες ερωτήσεις.

ΠΛΕΝΟΥΝ-ΔΟΝΤΙΑ (Πλένουν τα δόντια τους)

ΠΡΟΣΩΠΟ ΠΛΕΝΟΥΝ (Πλένουν τα πρόσωπό τους)

ΚΑΝΟΥΝ-ΜΠΑΝΙΟ (Κάνουν μπάνιο)

ΧΤΕΝΙΖΟΝΤΑΙ (Χτενίζονται)

ΕΣΥ ΠΛΑΤΗ ΜΟΥ-ΚΑΘΑΡΙΖΕΙΣ ΕΓΩ ΣΕ-ΚΑΘΑΡΙΖΩ (Καθαρίζουν το ένα την πλάτη του άλλου)

ΑΥΤΑ ΝΤΥΝΟΝΤΑΙ (Ντύνονται)

ΑΥΤΑ ΤΡΩΝΕ (Τρώνε)

ΑΥΤΑ ΤΡΩΝΕ ΤΙ; (Τι τρώνε;)

ΛΑΓΟΣ ΚΑΡΟΤΟ ΚΑΡΟΤΟ-ΤΡΩΕΙ (Ο λαγός τρώει καρότο)

ΣΚΥΛΟΣ ΚΟΚΚΑΛΟ ΚΟΚΚΑΛΟ-ΤΡΩΕΙ (Ο σκύλος τρώει κόκαλο)

ΑΛΟΓΟ ΑΧΥΡΑ ΜΑΣΑΕΙ (Το άλογο τρώει άχυρα) κ.λπ.

Οι μαθητές ενθαρρύνονται να σκεφτούν και άλλες πιθανές δραστηριότητες ή συνήθειες των ανθρώπων και των ζώων το πρωί. Αφού ολοκληρωθεί η συζήτηση ο/η νηπιαγωγός χωρίζει την ομάδα σε ζευγάρια.

ΤΩΡΑ ΖΕΥΓΑΡΙΑ ΖΩΑ ΔΥΟ ΔΥΟ ΔΥΟ ΔΥΟ ΜΑΖΙ (Τώρα δυο-δυο ζώα μαζί). Κάθε ζευγάρι σηκώνεται και ενθαρρύνεται να δείξει ότι κοιμάται και ξαφνικά ξυπνάει. Οι μαθητές ερωτώνται τι κάνουν όταν ξυπνάνε και δείχνουν.

ΠΡΩΤΑ ΚΟΙΜΑΜΑΙ (Πρώτα κοιμάμαι)

ΠΡΩΙ (Είναι πρωί)

ΜΕΤΑ ΞΥΠΝΑΩ (Μετά ξυπνάω)

ΣΤΙΓΜΗ ΞΥΠΝΑΩ ΤΙ-ΚΑΝΩ; (Όταν ξυπνάω, τι κάνω;)

ΛΕΩ ΚΑΛΗΜΕΡΑ (Λέω καλημέρα)

ΜΕΤΑ ΠΛΕΝΩ-ΔΟΝΤΙΑ (Μετά πλένω τα δόντια μου) κ.λπ.

Επέκταση δραστηριότητας

Στο σημείο αυτό ο/η νηπιαγωγός μπορεί να δείξει και πάλι στους μαθητές το βίντεο του νοηματιστή με την ιστορία «*Το χαμένο κόκαλο του Σέρλοκ*», το οποίο έχει παρουσιαστεί στην προηγούμενη ενότητα 4 (Υποενότητα 4, Βήμα 1).

3^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Οι μαθητές καλούνται να ανακαλύψουν τη σχέση του ανθρώπου με τα κατοικίδια ζώα μέσα από βιωματικές δραστηριότητες.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να αναπτύξουν δεξιότητες παρακολούθησης νοηματικού κειμένου από βίντεο,
- να αναγνωρίζουν, να κατανοούν και να χρησιμοποιούν νοήματα που έχουν σχέση με προϊόντα που παίρνουμε από τα ζώα,
- να κατανοούν ερωτήσεις που γίνονται με τα νοήματα ΤΙ, ΠΟΥ; ΠΟΙΟΣ; ΠΩΣ; ΠΟΤΕ; και να απαντούν σε αυτές,
- να διατυπώνουν ερωτήσεις του τύπου ΤΙ; ΠΟΙΟ;
- να περιγράφουν τι παίρνει ο άνθρωπος από τα κατοικίδια ζώα,
- να περιγράφουν τη σχέση του ανθρώπου με τα κατοικίδια ζώα,
- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να εκφράσουν επιθυμίες σε σχέση με τα ζώα του σπιτιού.

Υλικά και μέσα

- Ένα μπουκάλι γάλα φρέσκο,
- Ένα κεσεδάκι γιαούρτι
- Ένα βούτυρο
- Ένα κομμάτι κρέας ωμό μοσχάρι
- Περιοδικά που έχουν συνταγές, εικόνες φαγητών, διαφημιστικά φυλλάδια σούπερ μάρκετ
- Πράσινο χαρτόνι κανσόν
- Εικόνα αγελάδας
- Κάρτες προϊόντων
- Κόλλες Α4, μαρκαδόρους, ψαλίδι, κόλλα
- Διαδραστικός πίνακας
- Πρόγραμμα εννοιολογικής χαρτογράφησης kidspiration

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός έχει φέρει στην τάξη πραγματικά αντικείμενα: γάλα, γιαούρτι, τυρί, βούτυρο, ωμό κρέας. Τα παρουσιάζει στο τραπέζι της συζήτησης και ρωτά τους μαθητές αν τα γνωρίζουν, διατυπώνοντας μια σειρά ερωτήσεων.

Παρουσίαση αντικειμένων:

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΧΡΩΜΑ ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι χρώμα έχει;)

ΑΥΤΟ ΜΠΑΝΙΟ, ΤΡΩΩ, ΤΙ; ΑΥΤΟ ΤΙ; (Αυτό τι το κάνω, κάνω μπάνιο, τρώω;)

ΕΣΥ ΚΡΕΑΣ ΤΡΩΣ; (Εσύ τρως κρέας;)

ΕΣΥ ΓΑΛΑ ΠΙΝΕΙΣ; (Εσύ πίνεις γάλα;)

ΕΣΥ ΑΠΟ-ΑΥΤΑ ΑΡΕΣΕΙ-ΠΑΡΑ-ΠΟΛΥ ΠΟΙΟ; (Εσένα ποιο σου αρέσει πάρα πολύ;).

Στη συνέχεια ζητά από τους μαθητές να παρακολουθήσουν το ακόλουθο νοηματικό κείμενο σε βίντεο:

ΤΙΤΛΟΣ ΚΑΛΗ ΑΓΕΛΑΔΑ («Η καλή αγελάδα»)

ΠΡΑΣΙΝΗ ΕΚΤΑΣΗ/ΛΙΒΑΔΙ ΚΑΤΩ ΜΑΚΡΙΑ, ΗΛΙΟ ΑΓΕΛΑΔΑ ΜΑΣΑΕΙ,

ΓΑΛΑ ΚΑΤΕΒΑΖΕΙ

ΛΟΓΩ ΤΥΡΑΚΙ ΦΤΙΑΧΝΩ

ΛΟΓΩ ΒΟΥΤΥΡΑΚΙ ΦΤΙΑΧΝΩ (Η καλή μας αγελάδα βόσκει κάτω στη λιακάδα, για να κατεβάσει γάλα, να το κάνουμε τυράκι, να το κάνουμε βουτυράκι).

ΒΟΥΤΥΡΟ ΠΙΑΤΟ ΤΟΠΟΘΕΤΩ, ΟΛΟΙ ΛΕΜΕ, ΠΙΑΤΟ ΟΡΙΣΤΕ ΦΑΕ (Να το βάλουμε στο πιάτο, και να πούμε, ορίστε φάτο).

Οι μαθητές βλέπουν το βίντεο δύο φορές και γίνεται μια συζήτηση για το τι κατάλαβαν.

Η ηγίαγωγός κάνει τις ακόλουθες ερωτήσεις κατανόησης:

ΑΓΕΛΑΔΑ ΠΟΥ; (Πού είναι η αγελάδα;)

ΑΓΕΛΑΔΑ ΣΠΙΤΙ ΤΗΣ ΠΟΥ ΘΥΜΑΣΤΕ; (Θυμάστε ποιο είναι το σπίτι της αγελάδας;)

ΑΓΕΛΑΔΑ ΣΤΗΘΟΣ ΜΙΚΡΟ ΜΕΓΑΛΟ; (Η αγελάδα έχει μικρό ή μεγάλο στήθος;)

ΑΓΕΛΑΔΑ ΣΤΗΘΟΣ ΜΕΓΑΛΟ ΜΕΣΑ ΤΙ; (Τι έχει μέσα στο στήθος της αγελάδας;)

ΓΑΛΑ ΦΤΙΑΧΝΩ ΤΙ; (Τι φτιάχνω με το γάλα;)

ΒΟΥΤΥΡΟ ΤΞ-Β: ΠΟΥ-ΤΟΠΟΘΕΤΩ; (Πού θα βάλουμε το βούτυρο;)

ΟΛΟΙ ΛΕΜΕ ΤΙ; (Τι θα πούμε;)

Αναμενόμενες απαντήσεις:

ΠΡΑΣΙΝΟ ΕΚΤΑΣΗ/ΛΙΒΑΔΙ, ΑΓΕΛΑΔΑ ΕΚΕΙ ΠΡΑΣΙΝΟ ΕΚΤΑΣΗ/ΛΙΒΑΔΙ (Στο λιβάδι, η αγελάδα είναι στο λιβάδι)

ΑΓΕΛΑΔΑ ΣΠΙΤΙ ΤΗΣ ΕΚΕΙ ΠΡΑΣΙΝΟ ΕΚΤΑΣΗ/ΛΙΒΑΔΙ, ΣΤΑΥΛΟΣ (Το σπίτι της αγελάδας είναι το λιβάδι, ο στάβλος)

ΣΤΗΘΟΣ ΜΕΓΑΛΟ (Έχει μεγάλο στήθος)

ΓΑΛΑ (Γάλα)

ΓΑΛΑ ΑΛΛΑΖΩ ΤΥΡΙ (Με το γάλα φτιάχνω τυρί)

ΓΑΛΑ ΑΛΛΑΖΩ ΒΟΥΤΥΡΟ (Με το γάλα φτιάχνω βούτυρο)

ΒΟΥΤΥΡΟ ΠΙΑΤΟ ΤΟΠΟΘΕΤΩ (Θα βάλουμε το βούτυρο στο πιάτο)

ΕΜΕΙΣ ΛΕΜΕ, ΠΙΑΤΟ ΟΡΙΣΤΕ ΦΑΕ (Να πούμε; ορίστε φάτο)

Μετά το τέλος της δραστηριότητας την ώρα του φαγητού ο/η νηπιαγωγός προσφέρει στους μαθητές γάλα, γιαούρτι, ψωμί με βούτυρο και μέλι.

Μπορεί να επεκτείνει την συζήτηση στο πως τρώμε το βούτυρο, πως τρώμε το γιαούρτι, το κρέας, και ακόμη να ρωτήσει τους μαθητές τι από τα παραπάνω φαγητά τρώνε στο σπίτι τους και πότε; το πρωί, το μεσημέρι, το βράδυ, ποιο τους αρέσει περισσότερο ανάλογα με το δυναμικό των μαθητών.

Ενδεικτικές ερωτήσεις κατά τη διάρκεια του φαγητού:

ΒΟΥΤΥΡΟ ΤΡΩΜΕ ΠΩΣ; (Πώς τρώμε το βούτυρο;)

ΚΡΕΑΣ ΤΡΩΜΕ ΠΩΣ; (Πώς τρώμε το κρέας;)

ΓΙΑΟΥΡΤΙ ΤΡΩΜΕ ΠΩΣ; (Πώς τρώμε το γιαούρτι;)

ΤΥΡΙ ΜΑΖΙ ΤΡΩΩ ΤΙ; (Το τυρί μαζί με τι το τρώμε;)

ΓΙΑΟΥΡΤΙ ΜΑΖΙ ΤΡΩΩ ΤΙ; (Το γιαούρτι μαζί με τι το τρώμε;)

ΠΡΩΙ ΤΡΩΩ ΤΙ; (Τι τρώω το πρωί;)

ΜΕΣΗΜΕΡΙ ΤΡΩΩ ΤΙ; (Τι τρώω το μεσημέρι;)

ΓΑΛΑ, ΓΙΑΟΥΡΤΙ, ΚΡΕΑΣ, ΑΥΤΑ ΑΡΕΣΕΙ ΔΙΑΛΕΓΕΙΣ; (Ποιο σου αρέσει το γάλα, το γιαούρτι, το τυρί;)

ΓΑΛΑ ΠΙΝΩ ΠΟΤΕ; (Πότε πίνεις γάλα;)

Βήμα 2

Ο/η νηπιαγωγός δίνει από ένα περιοδικό ή ένα διαφημιστικό φυλλάδιο σε κάθε μαθητή και τους ζητά να κόψουν ότι παίρνουμε από την αγελάδα.

ΕΙΚΟΝΕΣ ΒΛΕΠΩ ΓΙΑ ΑΓΕΛΑΔΑ ΜΟΥ-ΔΙΝΕΙ, ΕΣΥ ΚΟΒΕΙΣ (Βρες και κόψε αυτά που μας δίνει η αγελάδα).

Η ίδια κάνει την αρχή με το δικό της φυλλάδιο. Κόβει μια εικόνα από κρέας.

ΕΓΩ ΚΡΕΑΣ ΑΓΕΛΑΔΑ ΤΡΩΩ (Εγώ τρώω το κρέας της αγελάδας), ΑΥΤΗ ΑΓΕΛΑΔΑ ΚΡΕΑΣ ΜΟΥ-ΔΙΝΕΙ (Η αγελάδα μου δίνει κρέας), ΕΙΚΟΝΑ ΚΡΕΑΣ ΑΥΤΟ ΨΑΛΙΔΙ-ΚΟΒΩ (Κόβω το κρέας).

Πηγαίνοντας πάνω από κάθε έναν μαθητή τους βοηθά, έτσι ώστε όλοι να βρουν ένα προϊόν και να το κόψουν.

Όλοι μαζί φτιάχνουν την αφίσα της αγελάδας. Σε ένα πράσινο χαρτόνι κανσόν στο κέντρο κολλάνε την εικόνα μιας αγελάδας και γύρω γύρω ακτινωτά σε ομάδες φωτογραφίες από κουτιά, μπουκάλια γάλακτος, κεσεδάκια γιαούρτια, φωτογραφίες βούτυρου και κρέατος που έχουν κόψει οι μαθητές από τα περιοδικά.

Διακοσμούν την αφίσα ζωγραφίζοντας γύρω από την αγελάδα χορταράκια.

Οι μαθητές χωρίζονται σε ζευγάρια και ο ένας ρωτάει τον άλλον ΑΓΕΛΑΔΑ ΜΟΥ-ΔΙΝΕΙ ΤΙ; (Τι μου δίνει η αγελάδα;)

ΕΣΥ ΑΡΕΣΕΙ ΤΙ; (Εσένα τι σου αρέσει;).

Η ίδια δραστηριότητα μπορεί να γίνει χρησιμοποιώντας το πρόγραμμα εννοιολογικής χαρτογράφησης kidspiration στον υπολογιστή ή στο διαδραστικό πίνακα.

Βήμα 3

Ο/η νηπιαγωγός απλώνει στο τραπέζι κάρτες προϊόντων που μας δίνουν τα κατοικίδια ζώα. Μοιράζει επίσης κάρτες με τις εικόνες των κατοικίδιων ζώων (Υποενότητα 2, Βήμα 1) στους μαθητές, τυχαία. Ο/η ίδια κρατάει την κάρτα της αγελάδας. Δείχνει την κάρτα του/της και ρωτάει τους μαθητές αν θυμούνται τι μας δίνει η αγελάδα. Όταν οι μαθητές απαντήσουν κολλάει την κάρτα της αγελάδας στον πίνακα και δίπλα τις κάρτες με το γάλα, το τυρί, το γιαούρτι, το βούτυρο, το κρέας. Οι μαθητές αλλάζουν ρόλο και ένας-ένας με τη σειρά, παίρνουν τη θέση του/της εκπαιδευτικού. Όποιος γίνει δάσκαλος δείχνει την κάρτα του ζώου που κρατάει στους συμμαθητές του και τις κάρτες των προϊόντων που υπάρχουν στο τραπέζι και ρωτάει ανάλογα τι μας δίνει κάθε ζώο:

ΓΟΥΡΟΥΝΙ ΜΟΥ-ΔΙΝΕΙ ΤΙ; (Τι μας δίνει το γουρούνι;)

ΚΑΤΣΙΚΑ ΜΟΥ-ΔΙΝΕΙ ΤΙ; (Τι μας δίνει η κατσίκα;)

ΚΟΤΑ ΜΟΥ-ΔΙΝΕΙ ΤΙ; (Τι μας δίνει το γουρούνι;)

ΠΑΠΙΑ ΜΟΥ-ΔΙΝΕΙ ΤΙ; (Τι μας δίνει η κότα;)

ΠΡΟΒΑΤΟ ΜΟΥ-ΔΙΝΕΙ ΤΙ; (Τι μας δίνει το πρόβατο;)

ΛΑΓΟΣ ΜΟΥ-ΔΙΝΕΙ ΤΙ; (Τι μας δίνει ο λαγός;).

Στόχος είναι οι μαθητές να μπουν στη διαδικασία να διατυπώσουν την σωστή ερώτηση σύμφωνα με το πρότυπο του/της νηπιαγωγού.

Βήμα 4

Ο/η νηπιαγωγός και οι μαθητές φτιάχνουν το δικό τους αγρόκτημα. Ποια ζώα θα έχει μέσα;

ΕΛΑΤΕ ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ (ΖΩΑ ΑΓΡΟΣ ΕΚΤΑΣΗ) ΔΙΚΟ-ΜΑΣ ΦΤΙΑΧΝΟΥΜΕ (Ελάτε να φτιάξουμε το δικό μας αγρόκτημα)

ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ (ΖΩΑ ΑΓΡΟΣ ΕΚΤΑΣΗ) ΔΙΚΟ-ΜΑΣ ΖΩΑ ΠΟΙΑ ΒΑΖΟΥΜΕ; (Ποια ζώα θα βάλουμε στο αγρόκτημά μας;)

Ο/η νηπιαγωγός έχει προετοιμάσει σε ένα κανσόν χαρτόνι ένα σχέδιο αγροκτήματος.

Οι μαθητές παίρνουν κόλλες Α4 και μαρκαδόρους και ζωγραφίζουν το αγαπημένο τους κατοικίδιο ζώο.

ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ (ΖΩΑ ΑΓΡΟΣ ΕΚΤΑΣΗ) ΟΛΑ ΖΩΟ ΕΣΥ ΑΓΑΠΑΣ ΠΟΙΟ; (Από όλα τα ζώα του σπιτιού, του αγροκτήματος εσύ ποιο αγαπάς περισσότερο;)

ΖΩΓΡΑΦΙΣΕ (Ζωγράφισέ το)

Ο κάθε μαθητής ζωγραφίζει το ζώο που του αρέσει, το κόβει και το κολλάει σε κάποια θέση στο αγρόκτημα. Η νηπιαγωγός ρωτάει ΑΛΛΑ ΖΩΑ ΘΕΛΩ ΒΑΖΩ; (Άλλα ζώα θέλουμε να έχει;) Ανάλογα με το αν οι μαθητές θέλουν να βάλουν και άλλα ζώα συμπληρώνουν φτιάχνοντας επιπλέον ζωγραφιές.

Η δραστηριότητα ολοκληρώνεται με όλους τους μαθητές γύρω από την κατασκευή του αγροκτήματος και σύνοψη με μια ερώτηση του τύπου: ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ (ΖΩΑ ΑΓΡΟΣ ΕΚΤΑΣΗ) ΖΩΑ ΤΟΥ ΠΟΙΑ; (Ποια είναι τα ζώα του αγροκτήματος;), (Ποια ζώα ζουν στο αγρόκτημα;)

4^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Οι μαθητές καλούνται να ανακαλύψουν τη σχέση του ανθρώπου με τα κατοικίδια ζώα. Τα ζώα εκτός από προϊόντα που προσφέρουν στους ανθρώπους, παρέχουν επίσης και άλλες υπηρεσίες, όπως μεταφορά-μετακίνηση, συντροφιά και προστασία.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να αναπτύξουν δεξιότητες παρακολούθησης νοηματικού κειμένου από βίντεο,
- να αναγνωρίζουν, να κατανοούν και να χρησιμοποιούν νοήματα που έχουν σχέση με τις υπηρεσίες που παρέχουν τα ζώα στον άνθρωπο,
- να κατανοούν ερωτήσεις που γίνονται με τα νοήματα ΤΙ, ΠΟΥ; ΠΟΙΟΣ; ΠΩΣ; ΠΟΤΕ; και να απαντούν σε αυτές,
- να διατυπώνουν ερωτήσεις του τύπου ΤΙ; ΠΟΙΟ;
- να περιγράφουν τι υπηρεσίες δέχεται ο άνθρωπος από τα κατοικίδια ζώα,
- να περιγράφουν τη σχέση του ανθρώπου με τα κατοικίδια ζώα.

Υλικά και μέσα

- Εικόνες
- Κόλλες Α4, μαρκαδόρους, ψαλίδι, κόλλα, χαρτόνια
- Υφάσματα, ρούχα
- Διαδραστικός πίνακας
- Βιβλίο: Sykes J., Williamson M., (2009), Σταματήστε να χασμουριέστε, έχει ξημερώσει!, Αθήνα: Πατάκης

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός επαναφέρει τις κάρτες των προϊόντων που μας δίνουν τα κατοικίδια ζώα της προηγούμενης ενότητας (Βήμα 3). Δείχνει τις κάρτες στους μαθητές και τους υπενθυμίζει ότι τα κατοικίδια ζώα προσφέρουν στους ανθρώπους προϊόντα. Κάνοντας μια μικρή επανάληψη, ρωτάει:

ΓΟΥΡΟΥΝΙ ΜΟΥ-ΔΙΝΕΙ ΤΙ ΘΥΜΑΣΤΕ; (Θυμάστε τι μας δίνει το γουρούνι;)

ΚΑΤΣΙΚΑ ΜΟΥ-ΔΙΝΕΙ ΤΙ ΘΥΜΑΣΤΕ; (Θυμάστε τι μας δίνει η κατσικά;)

ΚΟΤΑ ΜΟΥ-ΔΙΝΕΙ ΤΙ ΘΥΜΑΣΤΕ; (Θυμάστε τι μας δίνει το γουρούνι;)

ΠΡΟΒΑΤΟ ΜΟΥ-ΔΙΝΕΙ ΤΙ ΘΥΜΑΣΤΕ; (Θυμάστε τι μας δίνει το πρόβατο;).

Ο/η νηπιαγωγός κάνει μια διαπίστωση λέγοντας ότι όλα τα παραπάνω ζώα προσφέρουν στον άνθρωπο διάφορα προϊόντα, δηλαδή φαγητά και πράγματα:

ΚΑΤΑΛΑΒΑ! ΖΩΑ ΑΝΘΡΩΠΟ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ, ΦΑΓΗΤΑ, ΜΑΛΛΙ, ΔΙΑΦΟΡΑ (Κατάλαβα! Τα ζώα προσφέρουν στον άνθρωπο διάφορα προϊόντα, φαγητά, μαλλί και άλλα διάφορα).

Αμέσως μετά ο/η νηπιαγωγός παρουσιάζει μια κάρτα που απεικονίζει έναν γάιδαρο, και ρωτάει: ΓΑΙΔΑΡΟΣ ΜΟΥ-ΔΙΝΕΙ ΤΙ; (Τι μας δίνει ο γάιδαρος;).

Ο/η νηπιαγωγός περιμένει να δει αν οι μαθητές θα απαντήσουν κάτι. Τότε τους εμφανίζει οι κάρτες που αναπαριστούν κάποιες οικόσιτες εργασίες, δίνοντάς τους ένα ερέθισμα. Ο/η νηπιαγωγός αφήνει κάποιο χρόνο προβληματισμού και μετά παρεμβαίνει και εξηγεί ότι κάποια ζώα βοηθάνε τον άνθρωπο στις δουλειές του, κυρίως στο χωριό.

Υπηρεσίες των ζώων:

ΓΑΙΔΑΡΟΣ ΜΟΥ-ΔΙΝΕΙ ΤΙΠΟΤΑ (Ο γάιδαρος δεν μου δίνει τίποτα)

ΓΑΙΔΑΡΟΣ ΚΡΕΑΣ ΕΜΕΙΣ ΤΡΩΜΕ; (Τρώμε το κρέας του γάιδαρου;)

ΟΧΙ (Όχι)

ΓΑΙΔΑΡΟΣ ΤΙ-ΚΑΝΕΙ; (Τι κάνει ο γάιδαρος;)

ΓΑΙΔΑΡΟΣ ΞΥΛΑ, ΠΡΑΓΜΑΤΑ, ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΛΑΤΗ ΚΟΥΒΑΛΑΕΙ (Ο γάιδαρος κουβαλάει ξύλα και διάφορα πράγματα)

ΓΑΙΔΑΡΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΙΠΠΕΥΕΙ (Ο γάιδαρος κουβαλάει τον άνθρωπο)

ΓΑΙΔΑΡΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟ ΒΟΗΘΑΕΙ (Ο γάιδαρος βοηθάει τον άνθρωπο)

ΑΛΟΓΟ ΓΑΙΔΑΡΟΣ ΙΔΙΟ (Το ίδιο και το άλογο),

ΓΑΤΑ ΠΟΝΤΙΚΙ, ΦΙΔΙ ΠΙΑΝΕΙ (Η γάτα πιάνει ποντίκια, φίδια)

ΣΚΥΛΟΣ ΚΛΕΦΤΗ ΤΟΝ-ΙΔΙΟ ΠΙΑΝΕΙ (Ο σκύλος πιάνει τον κλέφτη)

ΚΟΚΟΡΑΣ ΚΙΚΙΡΙΚΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟ ΞΥΠΝΑΕΙ (Ο κόκορας ξυπνάει τον άνθρωπο)

ΖΩΑ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΦΙΛΟΣ ΟΙ-ΔΥΟ (Τα ζώα είναι φίλοι του ανθρώπου)

ΖΩΑ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΒΟΗΘΑΕΙ (Τα ζώα βοηθάνε τον άνθρωπο).

Βήμα 2

Η νηπιαγωγός απλώνει στο τραπέζι κάρτες με τις υπηρεσίες που μας προσφέρουν τα κατοικίδια ζώα. Μοιράζει τις κάρτες με τις εικόνες των ακόλουθων κατοικίδιων ζώων (γάιδαρο, κόκορα, σκύλο, γάτα, άλογο) στους μαθητές, τυχαία. Ο/η νηπιαγωγός παίρνει μια από τις κάρτες και ρωτάει τους μαθητές αν θυμούνται τι υπηρεσία μας προσφέρει το ζώο που απεικονίζει η κάρτα. Όταν οι μαθητές απαντήσουν, κολλάνε την κάρτα του ζώου σε έναν πίνακα με δύο στήλες. Στην άλλη στήλη του πίνακα τοποθετούν την κάρτα με την εικόνα της υπηρεσίας που μας προσφέρει το συγκεκριμένο ζώο. Από τις κάρτες που υπάρχουν στο τραπέζι, ένας-ένας μαθητής διαλέγει και δείχνει στους συμμαθητές του την υπηρεσία που ταιριάζει στο ζώο που κρατάει και ρωτάει:

ΓΑΙΔΑΡΟΣ ΜΕ-ΒΟΗΘΑΕΙ ΠΩΣ; (Πώς με βοηθάει ο γάιδαρος;)

ΑΛΟΓΟ ΜΕ-ΒΟΗΘΑΕΙ ΠΩΣ; (Πώς με βοηθάει το άλογο;)

ΚΟΚΟΡΑΣ ΜΕ-ΒΟΗΘΑΕΙ ΠΩΣ; (Πώς με βοηθάει ο κόκορας;)

ΓΑΤΑ ΜΕ-ΒΟΗΘΑΕΙ ΠΩΣ; (Πώς με βοηθάει η γάτα;)

ΣΚΥΛΟΣ ΜΕ-ΒΟΗΘΑΕΙ ΠΩΣ; (Πώς με βοηθάει ο σκύλος;).

Στόχος είναι οι μαθητές να μπουν στη διαδικασία να διατυπώσουν ερωτήσεις στην ΕΝΓ, ακολουθώντας το μοντέλο που τους δίνεται από τον/την νηπιαγωγό.

Βήμα 3

Ο/η νηπιαγωγός διαβάζει στους μαθητές την ιστορία των Sykes & Williamson, «Σταματήστε να χασμουριέστε, έχει ξημερώσει!», ή οι μαθητές παρακολουθούν την απόδοσή της στην νοηματική από το νοηματιστή. Η ιστορία αφορά σε έναν κόκορα που προσπαθεί να ξυπνήσει τις νυσταγμένες αγελάδες μιας φάρμας.

ΧΑΣΜΟΥΡΙΕΣΤΕ ΤΕΛΟΣ, ΤΩΡΑ ΞΗΜΕΡΩΣΕ ΠΡΩΙ!

ΚΙΚΚΙΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΟΧΗ! ΠΡΩΙ ΑΓΕΛΑΔΕΣ ΚΟΙΜΟΥΝΤΑΙ ΞΑΠΛΩΜΕΝΕΣ-ΤΞ-Λ: ΜΑΤΙΑ-ΚΛΕΙΣΤΑ ΡΟΧΑΛΙΖΟΥΝ. ΩΡΑ ΟΛΕΣ ΞΥΠΝΗΣΟΥΝ ΜΑΤΙΑ-ΑΝΟΙΓΩ-ΚΛΕΙΝΟΥΝ-ΝΥΣΤΑΓΜΕΝΑ-Α-Α!

ΚΟΚΟΡΑΣ ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΚΟΚΟΡΑΣ ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΚΑΜΑΡΩΤΟΣ-ΤΞ-Κ ΚΙΚΙΡΙΚΟΥ! ΑΓΕΛΑΔΕΣ ΜΑΤΙΑ-ΑΝΟΙΓΩ-ΚΛΕΙΝΟΥΝ-ΝΥΣΤΑΓΜΕΝΑ, (ΧΑΣΜΟΥΡΗΤΟ) ΜΑΤΙΑ-ΑΝΟΙΓΩ-ΚΛΕΙΝΟΥΝ. ΚΟΚΚΟΡΑΣ: Α! ΜΑΤΙΑ-ΑΝΟΙΓΩ-ΚΛΕΙΝΟΥΝ ΧΑΣΜΟΥΡΙΕΣΤΕ ΜΗ.

ΤΩΡΑ ΠΡΩΙ! ΚΟΚΚΟΡΑΣ ΑΥΤΟΣ ΦΤΕΡΑ ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΤΞ-Κ ΦΤΕΡΑ ΑΓΕΛΑΔΕΣ ΦΤΕΡΑ-ΜΑΚΡΙΑ-ΣΠΡΩΧΝΕΙ ΓΑΡΓΑΛΑΕΙ. ΑΓΕΛΑΔΕΣ ΣΤΡΙΦΟΓΥΡΝΑΝΕ-ΤΞ-Λ, ΓΕΛΑΝΕ, ΣΤΡΙΦΟΓΥΡΝΑΝΕ-ΤΞ-Λ.

ΑΓΕΛΑΔΕΣ ΠΕΤΣΕΤΕΣ ΡΟΖ ΠΑΙΡΝΟΥΝ, ΠΕΦΤΕΙ-ΜΙΑ-ΠΑΝΩ-ΑΛΛΗ-ΤΞ-Λ ΣΤΑΒΛΟ ΕΞΩ-ΠΕΡΠΑΤΑΝΕ-ΤΞ-Λ. ΚΟΚΟΡΑΣ: Α! ΧΑΣΜΟΥΡΙΕΣΤΕ ΜΗ, ΤΩΡΑ ΠΡΩΙ!. ΕΛΑΤΕ ΠΑΤΕ-ΤΞ-5 ΤΟΥΑΛΕΤΑ ΜΠΑΝΙΟ.

ΠΡΟΣΩΠΟ-ΠΛΕΝΟΥΝ, ΔΟΝΤΙΑ-ΒΟΥΡΤΣΙΖΟΥΝ ΝΤΟΥΖ ΝΕΡΟ ΚΡΥΟ. ΤΩΡΑ ΝΤΥΝΟΝΤΑΙ, ΚΡΥΟ ΔΟΝΤΙΑ ΔΟΝΤΙΑ-ΧΤΥΠΑΝΕ, ΚΑΛΤΣΕΣ, ΒΡΑΚΙΑ ΚΙΤΡΙΝΟ ΧΡΩΜΑ ΦΟΡΑΝΕ (ΧΑΣΜΟΥΡΗΤΟ). ΚΟΚΟΡΑΣ: ΧΑΣΜΟΥΡΙΕΣΤΕ ΜΗ, ΤΩΡΑ ΠΡΩΙ!

ΚΟΚΟΡΑΣ ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΚΑΜΑΡΩΤΟΣ-ΤΞ-Κ ΦΑΓΗΤΟ ΚΟΥΒΑ-ΚΟΥΝΑΕΙ, ΑΓΕΛΑΔΕΣ ΒΛΕΠΟΥΝ-ΤΞ-5, ΚΟΙΛΙΑ-ΓΟΥΡΓΟΥΡΙΖΕΙ ΠΕΙΝΑΝΕ «ΜΙΑΜ, ΜΙΑΜ» (ΧΑΣΜΟΥΡΗΤΟ). ΚΟΚΚΟΡΑΣ: ΧΑΣΜΟΥΡΙΕΣΤΕ ΜΗ, ΤΩΡΑ ΠΡΩΙ!

ΑΓΕΛΑΔΕΣ ΟΛΕΣ ΠΕΙΝΑΝΕ, ΤΡΩΝΕ-ΛΑΙΜΑΡΓΑ. ΤΩΡΑ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΝΕ-ΤΞ-5. ΠΡΑΣΙΝΟ ΓΡΑΣΙΔΙ ΕΚΤΑΣΗ ΤΡΕΧΟΥΝ-ΤΞ-5: ΤΡΕΧΟΥΝ-ΤΞ-5 ΑΓΩΝΑ ΤΡΕΧΟΥΝ-ΤΞ-5, ΤΑΞΗ ΦΤΑΝΕΙ ΠΡΩΤΗ ΠΟΙΑ. «ΖΗΤΩ» ΚΙΚΚΙΡΙΚΟΥ

ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΓΕΛΑΔΕΣ ΧΑΣΜΟΥΡΙΟΥΝΤΑΙ ΤΕΛΟΣ. ΤΩΡΑ ΚΟΙΜΑΤΑΙ ΠΟΙΟΣ; ΚΟΚΟΡΑΣ!

Απόδοση στα ελληνικά

Σταματήστε να χασμουριέστε έχει ξημερώσει.

Έχει ξημερώσει στην Κικιρικοφάρμα. Οι αγελάδες ροχαλίζουν στα κρεβάτια τους. Έρθε η ώρα να ξυπνήσουνε αυτά τα νυσταγμένα κεφάλια! Το μεγάλο κόκκινο κοκοράκι εισβάλλει στον αχυρώνα. «Κικιρικουου!»». Οι νυσταγμένες αγελάδες ανοίγουν τα μάτια τους. Ύστερα τα κλείνουν πάλι.

(Χασμουρητό) «Σταματήστε να χασμουριέστε, έχει ξημερώσει», φωνάζει. Ο κ. Κοκοράκης τις γαργαλάει με τα μακριά φτερά του. Οι αγελάδες πέφτουν με πάταγο απ' τα κρεβάτια τους. «χο-χι!!!χο-χι!!!». Αρπάζουν τις ωραίες ροζ πετσέτες τους και σκουντουφλώντας η μια πάνω στην άλλη βγαίνουν από τον αχυρώνα.

(Χασμουρητό) «Σταματήστε να χασμουριέστε, έχει ξημερώσει», κακαρίζει. Ο κ. Κοκοράκης βουτάει τις αγελάδες στο νερό για ένα δροσερό πρωινό μπανάκι. Πλένουν τα πρόσωπά τους και βουρτσίζουν τα δόντια τους με το παγωμένο μπλε νερό. Έρθε η ώρα να ντυθούν. «Μπρρρρρρρρ!». Τρέμοντας και τουρτουρίζοντας οι αγελάδες βρίσκουν τις κάλτσες τους και τις κίτρινες βράκες τους.

(Χασμουρητό) «Σταματήστε να χασμουριέστε, έχει ξημερώσει», λέει ο κ. Κοκοράκης. Οι κοιλίες των αγελάδων αρχίζουν να γουργουρίζουν καθώς τους κουνάει ένα μεγάλο κουβά πάνω από τα κεφάλια τους. «Μιαμ, μιαμ».

(Χασμουρητό) «Σταματήστε να χασμουριέστε, έχει ξημερώσει», κακαρίζει ο κ. Κοκοράκης. Οι πεινασμένες αγελάδες μασουλάνε και καταβροχθίζουν λαίμαργα το πρωινό τους. Έρθε η ώρα να πάνε σχολείο. Οι μικρές αγελάδες κάνουν αγώνα δρόμου πάνω στο πράσινο γρασίδι, για να δουν ποια θα φτάσει πρώτη στην τάξη. «Ζήτω!». Οι αγελάδες σταμάτησαν να χασμουριούνται αυτό το ηλιόλουστο πρωινό στην Κικιρικοφάρμα. Τώρα είναι ο κ. Κοκοράκης που παίρνει έναν υπνάκο στον αχυρώνα.

Βήμα 4

Ο/η νηπιαγωγός οργανώνει με τους μαθητές ένα θεατρικό δρώμενο.

Στόχος της δραστηριότητας είναι οι μαθητές να δραματοποιήσουν την ιστορία που μόλις είδαν. Αναλαμβάνουν ρόλους και αναπτύσσουν διαλόγους αυθόρμητους. Κάποιος μαθητής ενσαρκώνει το ρόλο του κ. Κοκοράκη και οι άλλοι μαθητές είναι οι αγελάδες.

Οι μαθητές μαζί με τον/την νηπιαγωγό μπορούν να φτιάξουν, καπέλα, μάσκες, να φορέσουν ρούχα, υφάσματα και ότι άλλο σκεφτούν για να εμπλουτίσουν την δραματοποίησή τους.

Στην περίπτωση που οι μαθητές δυσκολεύονται να βρουν νοήματα για να εκφραστούν, ο/η νηπιαγωγός βοηθάει τους μαθητές, δίνοντάς τους έτοιμους διαλόγους. Συγκεκριμένα, παράλληλα με τη δραματοποίηση,

μπορούν να ακολουθήσουν τους εξής διαλόγους: ΚΙΚΙΡΙΚΟΥ, ΠΡΩΙ ΤΩΡΑ ΞΥΠΝΗΣΤΕ, ΚΡΕΒΑΤΙ ΣΗΚΩ ΚΑΤΕΒΑΙΝΩ-ΤΞ-Λ: (Κικιρίκου, Είναι πρωί, Ξυπνήστε, σηκωθείτε από το κρεβάτι)

ΜΑΤΙΑ-ΑΝΟΙΓΩ-ΚΛΕΙΝΩ-ΝΥΣΤΑΖΟΥΜΕ, ΑΣΕ ΜΑΣ (Νυστάζουμε, άσε μας)

ΜΑΤΙΑ-ΑΝΟΙΓΩ-ΚΛΕΙΝΩ-ΝΥΣΤΑΖΟΥΜΕ, ΓΑΡΓΑΛΑΣ ΜΗ (Νυστάζουμε, μην μας γαργαλάς)

ΧΑΣΜΟΥΡΙΕΣΤΕ ΜΗ, ΜΠΑΝΙΟ ΓΡΗΓΟΡΑ ΠΗΓΑΙΝΕΤΕ, ΠΡΟΣΩΠΟ-ΠΛΕΝΩ, ΔΟΝΤΙΑ-ΒΟΥΡΤΣΙΖΩ (Μην χασμουριέστε γρήγορα για μπάνιο, πλύνετε τα πρόσωπά σας, βουρτσίστε τα δόντια σας)

ΜΑΤΙΑ-ΑΝΟΙΓΩ-ΚΛΕΙΝΩ-ΝΥΣΤΑΖΟΥΜΕ, ΑΣΕ ΜΑΣ (Νυστάζουμε, άσε μας)

ΧΑΣΜΟΥΡΙΕΣΤΕ ΜΗ, ΝΤΥΘΕΙΤΕ ΓΡΗΓΟΡΑ (Μην χασμουριέστε, ντυθείτε γρήγορα)

ΜΑΤΙΑ-ΑΝΟΙΓΩ-ΚΛΕΙΝΩ-ΝΥΣΤΑΖΟΥΜΕ, ΑΣΕ ΜΑΣ (Νυστάζουμε, άσε μας)

ΧΑΣΜΟΥΡΙΕΣΤΕ ΜΗ, ΦΑΤΕ ΓΡΗΓΟΡΑ (Μην χασμουριέστε, φάτε γρήγορα)

ΜΑΤΙΑ-ΑΝΟΙΓΩ-ΚΛΕΙΝΩ-ΝΥΣΤΑΖΟΥΜΕ, ΑΣΕ ΜΑΣ (Νυστάζουμε, άσε μας)

ΣΧΟΛΕΙΟ ΓΡΗΓΟΡΑ ΑΝΤΕ. ΩΡΑ ΕΓΩ ΥΠΝΟ! (Γρήγορα στο σχολείο, ώρα να πάω για ύπνο).

Ο/η νηπιαγωγός μπορεί να βιντεοσκοπήσει την δραστηριότητα των μαθητών.

Ενότητα 6^η

Ζώα του δάσους και της ζούγκλας

Στην ενότητα «Ζώα του δάσους και της ζούγκλας» καλύπτονται οι ακόλουθοι στόχοι του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών της ΕΝΓ ως προς τους άξονες περιεχομένου.

Στόχοι - Άξονες Περιεχομένου

Αντιληπτική γλώσσα

Οι μαθητές:

- να κατανοούν βασικούς επικοινωνιακούς κανόνες στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν εξελικτικά όλο και περισσότερα θέματα που εκφέρονται στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν, να βιώνουν και να εκτιμούν στοιχεία λογοτεχνίας και πολιτισμού των Κωφών.

Εκφραστική γλώσσα

Οι μαθητές:

- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να εκφράσουν αποτελεσματικά τις σκέψεις, τα συναισθήματα, τις επιθυμίες και τις απόψεις τους,
- να χρησιμοποιούν ένα σύνολο γλωσσικών στρατηγικών για να μεταδώσουν αποτελεσματικά τις ιδέες τους στο ακροατήριο της τάξης, νοηματίζοντας για γνωστικούς, συλλογιστικούς, δημιουργικούς και πληροφοριακούς σκοπούς,
- να χρησιμοποιούν κατάλληλους τύπους ΕΝΓ για παρουσίαση θεμάτων, έκφραση ιδεών, συναισθημάτων, σκέψεων και γνώσεων.

Ως προς τους ειδικούς στόχους στη διδακτική ενότητα «Ζώα του δάσους και της ζούγκλας» καλύπτονται οι ακόλουθοι στόχοι:

Αντιληπτική γλώσσα

Οι μαθητές ασκούνται βαθμιαία:

- να διατηρούν την προσοχή τους στον συν-νοηματιστή τους,
- να ανταποκρίνονται οπτικά και να διατηρούν την κατάλληλη οπτική επαφή κατά τη διάρκεια της επικοινωνίας στην ΕΝΓ,
- να ακολουθούν οδηγίες και εντολές που δίνονται στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν καινούργιο λεξιλόγιο σχετικά με τα έντομα, τα πτηνά, τα ζώα του δάσους και της ζούγκλας,
- να κατανοούν ερωτήσεις που γίνονται με τα νοήματα ΤΙ, ΠΟΥ; ΠΟΙΟΣ; ΠΩΣ; ΠΟΣΑ;
- να κατανοούν αρνητικά νοήματα και νοήματα με ενσωματωμένη άρνηση,
- να ταξινομούν σε κατηγορίες, βρίσκοντας τα μέλη μιας συγκεκριμένης ομάδας,
- να κατανοούν μια περιγραφή,
- να παρακολουθούν την πλοκή μιας ιστορίας.

Εκφραστική γλώσσα

Οι μαθητές ασκούνται βαθμιαία:

- να διακρίνουν διαφορές και ομοιότητες και να τις εκφράζουν,
- να χρησιμοποιούν καινούργιο λεξιλόγιο στην ΕΝΓ σχετικά με τα έντομα, τα πτηνά, τα ζώα του δάσους και της ζούγκλας,
  - ο να δίνουν νοηματικά ονόματα με βάση ένα χαρακτηριστικό,
  - ο να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για:
  - ο να δώσουν πληροφορίες,
  - ο να εκφράσουν απαιτήσεις/επιθυμίες,
  - ο να απαντούν σε ερωτήσεις,
  - ο να εκφράσουν σκέψεις, ιδέες,
- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να εκφράζουν τις ακόλουθες σημασιολογικές οντότητες:
  - ύπαρξη,
    - ο θέση,
    - ο περιγραφή,
    - ο ενέργεια,
    - ο κτήση
    - ο επανάληψη,
    - ο ποσότητα,
    - ο άρνηση,
- να χρησιμοποιούν τα νοήματα ΤΙ, ΠΟΥ; ΠΟΙΟΣ; ΠΩΣ; ΠΟΣΑ; προκειμένου να διατυπώσουν ερωτήσεις στο συν-νοηματιστή τους,
- να χρησιμοποιούν υπερώνυμα,
- να περιγράφουν ακολουθώντας πρότυπο περιγραφής,
- να είναι σε θέση να αναδιηγηθούν τα βασικά σημεία πλοκής μιας ιστορίας,
- να συμμετέχουν σε μια συζήτηση.

1^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Οι μαθητές καλούνται να γνωρίσουν και να χρησιμοποιήσουν νοήματα που αντιστοιχούν στα ζώα της ζούγκλας. Οι μαθητές ενθαρρύνονται να παρατηρήσουν όλα τα εξωτερικά χαρακτηριστικά των ζώων, να γνωρίσουν τα νοήματα που χρησιμοποιούμε γι' αυτά καθώς και τις διατροφικές τους συνήθειες.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να αναπτύξουν στρατηγικές παρακολούθησης,
- να παρατηρούν και να εντοπίζουν ζώα στο χώρο,
- να ακολουθούν οδηγίες και εντολές που δίνονται στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν και να χρησιμοποιούν νοήματα σχετικά με τα ζώα,
- να εμπλουτίζουν το λεξιλόγιό τους,
- να διακρίνουν διαφορές και ομοιότητες και να τις εκφράζουν,
- να κατανοούν ερωτήσεις που γίνονται με τα νοήματα ΤΙ, ΠΟΥ; ΠΟΙΟΣ; ΠΩΣ; ΠΟΣΑ;
- να δίνουν νοηματικά ονόματα με βάση ένα χαρακτηριστικό,
- να παρακολουθούν τον νοηματιστή και να κατανοούν το ζώο που περιγράφει.

Υλικά και μέσα

- Υπολογιστής ή διαδραστικός πίνακας
- Καρτέλες νοημάτων των ζώων της ζούγκλας
- Φωτογραφική μηχανή
- Κόλλες Α4, μαρκαδόροι

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 4 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Οι μαθητές μαζί με τον/την νηπιαγωγό πραγματοποιούν εκπαιδευτική επίσκεψη στο ζωολογικό κήπο. Κατά την περιήγηση των μαθητών στον ζωολογικό κήπο, ο/η νηπιαγωγός σταματά μπροστά σε κάθε ζώο, και ρωτά τους μαθητές ΑΥΤΟ ΖΩΟ ΠΟΙΟ; (Ποιο ζώο είναι αυτό;). Αν κανένας μαθητής δεν γνωρίζει το όνομα του ζώου τότε το νοηματίζει ο/η νηπιαγωγός.

Τα ζώα που επιδιώκεται να γνωρίσουν οι μαθητές στη παρούσα υποενότητα είναι τα εξής:

ΕΛΕΦΑΝΤΑΣ, ΖΕΒΡΑ, ΙΠΠΟΠΟΤΑΜΟΣ, ΚΑΜΗΛΑ, ΚΑΜΗΛΟΠΑΡΔΑΛΗ, ΚΡΟΚΟΔΕΙΛΟΣ, ΛΙΟΝΤΑΡΙ, ΠΙΘΗΚΟΣ, ΤΙΓΡΗΣ.

(Νοήματα-εικόνες ζώων ζούγκλας)

Κάθε φορά που οι μαθητές αναγνωρίζουν ένα ζώο, ο/η νηπιαγωγός το φωτογραφίζει μόνο του και μαζί με τα παιδιά.

Ο/η νηπιαγωγός ενθαρρύνει τους μαθητές να παρατηρήσουν τα χαρακτηριστικά κάθε ζώου, το χρώμα του, το τρίχωμά του, εάν είναι μεγάλο ή μικρό κ.α. Ο/η νηπιαγωγός κάνει ερωτήσεις στους μαθητές κατευθύνοντας την περιγραφή του ζώου που παρατηρούν.

Ενδεικτικά, παρουσιάζοντας τη ζέβρα μπορεί να κάνει τις εξής ερωτήσεις:

ΑΥΤΟ ΖΩΟ ΠΟΙΟ; (Ποιο ζώο είναι αυτό;)

ΑΥΤΟ ΖΩΟ ΝΟΗΜΑ ΤΙ; (Ποιο είναι το νόημά του;)

ΝΟΗΜΑ ΖΕΒΡΑ (Το λένε ζέβρα)

ΧΡΩΜΑ ΤΙ; (Τι χρώμα έχει;)

ΑΣΠΡΟ ΜΑΥΡΟ ΡΙΓΕΣ (Η ζέβρα είναι άσπρη και μαύρη με ρίγες)

ΡΙΓΕΣ ΧΡΩΜΑ ΤΙ; (Τι χρώμα έχουν οι ρίγες;)

ΜΑΥΡΟ (Μαύρο)

ΑΥΤΟ ΖΩΟ ΜΕΓΑΛΟ ΜΕΓΑΛΟ-ΠΟΛΥ; (Είναι πολύ μεγάλο ζώο;)

ΟΧΙ (Όχι)

ΑΥΤΟ ΖΩΟ ΜΙΚΡΟ ΜΙΚΡΟ-ΠΟΛΥ; (Είναι πολύ μικρό;)

ΟΧΙ (Όχι)

ΑΥΤΟ ΖΩΟ ΜΕΣΑΙΟ; (Είναι μεσαίο;)

ΖΕΒΡΑ ΟΥΡΑ, ΑΥΤΙΑ, ΜΑΤΙΑ, ΜΥΤΗ, ΣΤΟΜΑ ΕΧΕΙ (Η ζέβρα έχει ουρά, αυτιά, μάτια, μύτη, στόμα)

ΖΕΒΡΑ ΖΩΟ ΙΔΙΟ ΑΛΛΟ ΜΟΙΑΖΕΙ ΠΟΙΟ; (Η ζέβρα με ποιο άλλο ζώο μοιάζει;) κ.α.

Όμοια βλέποντας τον ελέφαντα ρωτάει:

ΑΥΤΟ ΖΩΟ ΠΟΙΟ; (Ποιο ζώο είναι αυτό;)

ΖΩΟ ΝΟΗΜΑ ΤΙ; (Ποιο είναι το νόημά του;)

ΝΟΗΜΑ ΕΛΕΦΑΝΤΑΣ (Το λένε ελέφαντα)

ΧΡΩΜΑ ΤΙ; (Τι χρώμα έχει;)

ΕΛΕΦΑΝΤΑΣ ΓΚΡΙ (Ο ελέφαντας είναι γκρι)

ΕΛΕΦΑΝΤΑΣ ΜΕΓΑΛΟΣ ΜΙΚΡΟΣ ΤΙ; (Ο ελέφαντας είναι μεγάλος ή μικρός;)

ΕΛΕΦΑΝΤΑΣ ΜΕΓΑΛΟΣ-ΤΕΡΑΣΤΙΟΣ (Ο ελέφαντας είναι τεράστιος)

ΕΛΕΦΑΝΤΑΣ ΧΟΝΤΡΟΣ ΑΔΥΝΑΤΟΣ ΜΙΚΡΟΣ ΤΙ; (Ο ελέφαντας είναι χοντρός ή αδύνατος)

ΕΛΕΦΑΝΤΑΣ ΟΥΡΑ, ΑΥΤΙΑ, ΜΑΤΙΑ, ΜΥΤΗ, ΣΤΟΜΑ, ΔΟΝΤΙΑ ΕΧΕΙ (Ο ελέφαντας έχει ουρά, αυτιά, μάτια, μύτη, στόμα, δόντια)

ΕΛΕΦΑΝΤΑΣ ΑΥΤΙΑ ΜΕΓΑΛΑ ΜΙΚΡΑ ΤΙ; (Ο ελέφαντας έχει μεγάλα ή μικρά αυτιά;)

ΕΛΕΦΑΝΤΑΣ ΑΥΤΙΑ ΜΕΓΑΛΑ (Ο ελέφαντας έχει μεγάλα αυτιά)

ΕΛΕΦΑΝΤΑΣ ΔΟΝΤΙΑ ΜΕΓΑΛΑ ΜΙΚΡΑ ΤΙ; (Ο ελέφαντας έχει μεγάλα ή μικρά δόντια;)

ΕΛΕΦΑΝΤΑΣ ΔΟΝΤΙΑ ΜΑΚΡΙΑ (Ο ελέφαντας έχει μακριά δόντια)

ΕΛΕΦΑΝΤΑΣ ΔΟΝΤΙΑ ΠΟΣΑ; (Πόσα δόντια έχει ο ελέφαντας;)

ΔΥΟ (Δύο)

ΔΥΟ ΔΟΝΤΙΑ ΜΑΚΡΙΑ (Δύο δόντια μακριά) κ.α.

Με τον ίδιο τρόπο θα γίνεη περιγραφή και των άλλων ζώων: ΙΠΠΟΠΟΤΑΜΟΥ, ΚΑΜΗΛΑΣ, ΚΑΜΗΛΟΠΑΡΔΑΛΗΣ, ΚΡΟΚΟΔΕΙΛΟΥ, ΛΙΟΝΤΑΡΙΟΥ, ΠΙΘΗΚΟΥ και ΤΙΓΡΗΣ. Ωστόσο σε αυτή φάση ο/η νηπιαγωγός αλλάζει ρόλο με τους μαθητές και τους ζητά ένας-ένας να κάνει το δάσκαλο διατυπώνοντας αντίστοιχες ερωτήσεις. Αν χρειαστεί ο/η νηπιαγωγός βοηθάει τους μαθητές, προσθέτοντας κάποιες επιπλέον ερωτήσεις ανάλογα με το ζώο.

Βήμα 2

Οι μαθητές επιστρέφοντας στο νηπιαγωγείο ενθαρρύνονται να ζωγραφίσουν όποιο ζώο θυμούνται ή τους έκανε εντύπωση. Ο/η νηπιαγωγός κάνει τον εξής σχετικό διάλογο:

ΤΩΡΑ ΕΣΕΙΣ ΟΛΟΙ ΖΩΑ ΖΩΓΡΑΦΙΖΩ (Τώρα θα ζωγραφίσουμε τα ζώα)

ΕΣΕΙΣ ΖΩΑ ΠΡΙΝ ΝΟΗΜΑΤΑ ΘΥΜΑΣΤΕ; (Θυμάστε τα ζώα πριν;)

ΕΛΕΦΑΝΤΑΣ, ΖΕΒΡΑ ΔΙΑΦΟΡΑ (Τον ελέφαντα, τη ζέβρα και τα άλλα ζώα)

ΕΣΕΙΣ ΖΩΓΡΑΦΙΣΤΕ ΕΝΑ ΖΩΟ, ΟΤΙ-ΘΕΛΕΤΕ ΜΟΝΟΙ-ΣΑΣ ΔΙΑΛΕΞΤΕ (Ζωγραφίστε ένα ζώο, διαλέξτε όποιο θέλετε)

ΕΣΥ ΖΩΟ ΖΩΓΡΑΦΙΖΕΙΣ ΘΕΛΕΙΣ ΠΟΙΟ; (Ποιο ζώο θέλεις να ζωγραφίσεις;)

Όταν οι μαθητές ολοκληρώσουν το έργο τους δείχνουν στην ομάδα τη ζωγραφιά τους, νοηματίζουν το ζώο που ζωγράρισαν και εάν το επιθυμούν του δίνουν νοηματικό όνομα.

Ο/η νηπιαγωγός ρωτάει επιπλέον τι τρώει το κάθε ζώο.

ΕΣΥ ΕΛΕΦΑΝΤΑ ΖΩΓΡΑΦΙΣΕΣ ΠΑ (Εσύ ζωγράφισες έναν ελέφαντα)

ΕΛΕΦΑΝΤΑΣ ΤΡΩΕΙ ΤΡΩΕΙ-ΠΡΟΒΟΣΚΙΔΑ ΤΙ; (Τι τρώει ο ελέφαντας;)

ΕΛΕΦΑΝΤΑΣ ΧΟΡΤΑ ΦΥΤΑ ΤΡΩΕΙ-ΠΡΟΒΟΣΚΙΔΑ (Ο ελέφαντας τρώει φυτά με την προβοσκίδα του).

Πάντα αφήνει κάποιο χρόνο στους μαθητές να απαντήσουν σε περίπτωση που γνωρίζουν την απάντηση. Αν οι μαθητές δεν έχουν ζωγραφίσει όλα τα ζώα που είδαν στο ζωολογικό κήπο, ο/η νηπιαγωγός κάνει ερωτήσεις και για τα υπόλοιπα ζώα σχετικά με το τι τρώνε. Ο/η νηπιαγωγός σε αυτό το σημείο εξηγεί στους μαθητές, ότι κάποια ζώα τρώνε φυτά και κάποια άλλα ζώα τρώνε κρέας.

ΖΩΑ ΜΕΡΙΚΑ ΦΥΛΛΑ, ΧΟΡΤΑ, ΦΥΤΑ ΤΡΩΝΕ (Μερικά ζώα τρώνε φύλλα, χόρτα, φυτά)

ΖΩΑ ΜΕΡΙΚΑ ΚΡΕΑΣ ΤΡΩΝΕ (Μερικά ζώα τρώνε κρέας)

ΖΩΑ ΤΡΩΝΕ ΜΟΝΟ ΦΥΤΑ ΠΟΙΑ; (Ποια ζώα είναι φυτοφάγα;)

ΙΠΠΟΠΟΤΑΜΟΣ, ΚΑΜΗΛΑ, ΕΛΕΦΑΝΤΑΣ, ΖΕΒΡΑ, ΚΑΜΗΛΟΠΑΡΔΑΛΗ, ΠΙΘΗΚΟΣ ΟΛΑ ΦΥΤΑ ΧΟΡΤΑ ΤΡΩΝΕ (Ο ιπποπόταμος, η καμήλα, ο ελέφαντας, η ζέβρα, η καμηλοπάρδαλη, ο πίθηκος όλα αυτά τρώνε φυτά)

ΖΩΑ ΚΡΕΑΣ ΤΡΩΝΕ ΜΟΝΟ ΠΟΙΑ; (Ποια ζώα είναι σαρκοφάγα;)

ΚΡΟΚΟΔΕΙΛΟΣ, ΛΙΟΝΤΑΡΙ, ΤΙΓΡΗΣ ΟΛΑ ΚΡΕΑΣ ΤΡΩΝΕ (Ο κροκόδειλος, το λιοντάρι, η τίγρης αυτά τρώνε κρέας)

Με τις ζωγραφιές των παιδιών φτιάχνουν ένα κολάζ για την τάξη.

Βήμα 3

Ο/η νηπιαγωγός έχει εκτυπώσει τις φωτογραφίες των ζώων από την επίσκεψη στο πάρκο ή εικόνες με όλα τα ζώα που γνώρισαν οι μαθητές. Κάθε μία φωτογραφία ή εικόνα είναι κολλημένη σε ένα κανσόν χαρτόνι έτσι ώστε για κάθε ζώο, να φτιάξουμε μια καρτέλα (καρτέλα ζώου) που δεξιά έχει τη φωτογραφία του ζώου και αριστερά μια κενή θέση, στην οποία στη συνέχεια, θα τοποθετηθεί το νόημα του ζώου. Όλες οι φωτογραφίες τοποθετούνται στην τάξη γύρω-γύρω σαν σε έκθεση φωτογραφίας. Οι μαθητές καλούνται να περιηγηθούν στην τάξη και να παρατηρήσουν μόνοι τους τις φωτογραφίες ή τις εικόνες των ζώων της ζούγκλας. Ο/η νηπιαγωγός λέει: ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΤΟΙΧΟ ΠΕΡΠΑΤΑΩ ΒΛΕΠΩ (Περπατάω και βλέπω τις φωτογραφίες)

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΥΤΕΣ ΔΕΙΧΝΟΥΝ ΤΙ; (Τι δείχνουν οι φωτογραφίες;)

ΖΩΑ ΠΑΡΚΟ ΕΜΕΙΣ ΠΗΓΑΜΕ ΠΑ, ΕΣΕΙΣ ΘΥΜΑΣΤΕ; (Θυμάστε που πήγαμε στο πάρκο;)

Αφού οι μαθητές έχουν περιηγηθεί στον χώρο, όλη η ομάδα συγκεντρώνεται στο τραπέζι εργασίας. Ο/η νηπιαγωγός τοποθετεί μπροστά στους μαθητές καρτέλες με τα νοήματα των ζώων της ζούγκλας. Ρωτά έναν – έναν μαθητή ποιο ζώο αντιστοιχεί σε κάθε νόημα.

ΖΩΟ ΑΥΤΑ ΕΙΔΕΣ ΠΑ (Είδες τα ζώα στον τοίχο)

ΚΑΡΤΑ ΑΥΤΟ ΝΟΗΜΑ ΑΥΤΟ, ΖΩΑ ΑΥΤΑ ΤΑΙΡΙΑΖΕΙ ΠΟΙΟ; (Ποιο ζώο είναι αυτό;)

Ο/η νηπιαγωγός ενθαρρύνει τους μαθητές να κοιτάξουν τις εικόνες των νοημάτων. Όταν οι μαθητές αναγνωρίσουν ποιο ζώο δείχνει το νόημα το κολλάνε στο χαρτόνι με τη φωτογραφία του ζώου. Εάν οι μαθητές δεν αναγνωρίσουν το νόημα, ο/η νηπιαγωγός δείχνει το νόημα η ίδια/ίδιος και το κολλάει στην αντίστοιχη φωτογραφία του ζώου.

Βήμα 4

Ο/η νηπιαγωγός έχει προετοιμάσει δύο μεγάλα χαρτόνια, ένα πράσινο που αντιστοιχεί στα φυτοφάγα ζώα και ένα κόκκινο που αντιστοιχεί στα σαρκοφάγα ζώα. Στο πράσινο χαρτόνι έχει κολλήσει ψηλά μια φωτογραφία με φυτά, ενώ στο κόκκινο μία φωτογραφία με κρέας. Οι μαθητές φέρνουν τους πίνακες των ζώων που έχουν φτιάξει στην προηγούμενη δραστηριότητα. Ο/η νηπιαγωγός δείχνει μία-μία τις φωτογραφίες και κάνει ερωτήσεις για την τροφή των ζώων:

ΙΠΠΟΠΟΤΑΜΟΣ ΤΡΩΕΙ ΤΙ; (Τι τρώει ο ιπποπόταμος;)

ΧΟΡΤΑ, ΚΡΕΑΣ; (Χόρτα ή κρέας;)

Οι μαθητές απαντούν στην ερώτηση και αποφασίζουν σε ποιο χαρτόνι θα κολλήσουν την φωτογραφία του ζώου.

ΙΠΠΟΠΟΤΑΜΟΣ ΤΡΩΕΙ; ΧΟΡΤΑ (Ο ιπποπόταμος τρώει χόρτα)

ΙΠΠΟΠΟΤΑΜΟΣ ΚΑΡΤΑ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ ΒΑΖΩ-ΠΟΥ ΑΥΤΑ;
(Πού θα κολλήσεις τον ιπποπόταμο;)

ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ ΧΑΡΤΙ ΠΡΑΣΙΝΟ (Στο πράσινο χαρτόνι).

Οι μαθητές, ο καθένας με τη σειρά του κολλάει ένα ζώο στο αντίστοιχο χαρτόνι. Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας όλοι μαζί επαναλαμβάνουν ποια ζώα είναι φυτοφάγα και ποια σαρκοφάγα.

Βήμα 5

Οι μαθητές ενθαρρύνονται από τον/τη νηπιαγωγό να αναδιηγηθούν την εκδρομή στο ζωολογικό κήπο, πώς πήγαν, τι έκαναν, ποια ζώα είδαν, εάν τους άρεσε κ.α. Παράλληλα με τη συζήτηση ο/η νηπιαγωγός μπορεί να δείχνει στον υπολογιστή ή στο διαδραστικό πίνακα τις φωτογραφίες που τραβήχτηκαν, ώστε να η συζήτηση να γίνεται με αφορμή τις φωτογραφίες των ίδιων των μαθητών.

ΕΚΔΡΟΜΗ ΤΑΞΙΔΙ ΠΑ ΠΟΥ; (Πού πήγαμε εκδρομή;)

ΖΩΑ ΠΑΡΚΟ ΕΚΕΙ ΖΩΑ ΠΟΛΛΑ ΠΑΝΤΟΥ (Στο πάρκο είχε πολλά ζώα)

ΠΗΓΑΜΕ ΠΩΣ; (Πώς πήγαμε;)

ΠΟΔΙΑ-ΤΞ-Λ, ΠΟΥΛΜΑΝ; (Με τα πόδια ή με το πούλμαν;)

ΕΚΕΙ ΠΕΡΙΟΧΗ ΖΩΑ ΠΟΙΑ; (Ποια ζώα ήταν εκεί;)

ΠΕΡΑΣΑΜΕ ΩΡΑΙΑ (Περάσαμε ωραία).

Δείχνουμε φωτογραφίες.

ΑΥΤΟ-ΤΞ-Β ΠΟΙΟΣ; (Ποιο είναι αυτό;)

ΑΥΤΟ-ΤΞ-Β ΖΩΟ ΕΣΥ ΘΥΜΑΣΑΙ; (Θυμάσαι αυτό το ζώο;)

ΖΩΟ ΠΟΙΟ; (Ποιο ζώο είναι;) κ.λπ.

2^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Σε αυτήν την υποενότητα, οι μαθητές θα εξοικειωθούν με τα νοήματα των πτηνών. Οι μαθητές με τη χρήση κατάλληλου εποπτικού υλικού, παίζοντας παιχνίδια ρόλων και συμμετέχοντας σε εικαστικές δημιουργίες θα μάθουν νοήματα που αφορούν στα πτηνά, θα παρατηρήσουν τα εξωτερικά τους χαρακτηριστικά, θα προσπαθήσουν να τα περιγράψουν.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να αναπτύξουν στρατηγικές παρακολούθησης,
- να αναγνωρίζουν, να κατανοούν και να χρησιμοποιούν βασικά νοήματα για πτηνά,
- να δίνουν νοηματικά ονόματα,
- να κατανοούν ερωτήσεις που γίνονται με τα νοήματα ΤΙ, ΠΟΥ; ΠΟΙΟΣ; ΓΙΑΤΙ;
- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να εκφράζουν τις σκέψεις τους, να απαντούν σε ερωτήσεις και να περιγράφουν.

Υλικά και μέσα

- Υπολογιστής
- Πανιά, Στεφάνια, Ταμπουρίνο, Άχυρο, Χορταράκι, Πλαστελίνη ή Πυλός, Καφέ χαρτί του μέτρου
- Σύνδεσμος ορνιθολογικής εταιρίας: (<http://www.ornithologiki.gr/>)
- Delafosse C. & Mettler R. (1992), Το πουλί, Οι Πρώτες μου Ανακαλύψεις Αθήνα: Αστέρης Δεληθανάσης

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Οι μαθητές καλούνται να παρακολουθήσουν ως αρχικό ερέθισμα εικόνες από διάφορα είδη πουλιών μέσα από φωτογραφίες, ντοκιμαντέρ ή άλλα βίντεο που θα βρει ο/η νηπιαγωγός στο Διαδίκτυο. Χρήσιμος σύνδεσμος που μπορεί να αντλήσει έγκυρες πληροφορίες για τα πτηνά: είναι αυτός της ορνιθολογικής εταιρίας: (<http://www.ornithologiki.gr/>)

Ο/η νηπιαγωγός ενθαρρύνει τους μαθητές να παρατηρήσουν τις εικόνες ή τις φωτογραφίες πουλιών: ΠΟΥΛΙ, ΓΕΡΑΚΙ, ΑΕΤΟΣ, ΠΑΠΙΑ, ΚΟΡΑΚΙ, ΚΟΥΚΟΥΒΑΓΙΑ, ΝΥΧΤΕΡΙΔΑ, ΠΑΓΩΝΙ, ΠΕΡΔΙΚΑ ΠΕΛΑΡΓΟΣ, ΧΕΛΙΔΟΝΙ, ΠΑΠΑΓΑΛΟΣ, ΔΡΥΟΚΟΛΑΠΤΗΣ, ΚΟΤΣΥΦΙ, ΚΑΝΑΡΙΝΙ.

Κάνει τον εξής διάλογο:

ΑΥΤΑ ΤΙ; (Τι είναι αυτά;)

ΑΥΤΑ ΖΩΑ; (Αυτά είναι ζώα;) Είναι πολύ πιθανόν κάποιος από τους μαθητές να απαντήσει με το νόημα ΠΟΥΛΙΑ. Αν κανένας από τους μαθητές δεν το γνωρίζει τότε ο/η νηπιαγωγός δείχνει το νόημα για τα ΠΟΥΛΙΑ και στη συνέχεια εξηγεί ότι υπάρχουν πολλά είδη πουλιών.

ΟΛΑ-ΑΥΤΑ ΠΟΥΛΙΑ (Όλα αυτά είναι πουλιά)

ΑΥΤΑ-ΟΛΑ ΠΟΥΛΙΑ ΙΔΙΑ; (Όλα τα πουλιά είναι ίδια;)

ΟΧΙ (Όχι)

ΧΡΩΜΑ ΙΔΙΟ ΕΧΟΥΝ; (Έχουν το ίδιο χρώμα;)

ΡΑΜΦΟΣ ΙΔΙΟ ΕΧΟΥΝ; (Έχουν το ίδιο ράμφος;)

ΦΤΕΡΑ ΠΟΥΠΟΥΛΑ ΙΔΙΑ; (Έχουν τα ίδια φτερά;)

ΟΧΙ (Όχι)

ΠΟΥΛΙΑ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΑ (Τα πουλιά είναι διαφορετικά).

Με αυτόν τον τρόπο οι μαθητές παρατηρούν και εντοπίζουν ότι μέσα στην ομάδα των πτηνών υπάρχουν σημαντικές διαφορές.

Βήμα 2

Δείχνουμε φωτογραφίες από διαφορετικές φωλιές πουλιών και εξηγούμε στους μαθητές, ότι αυτές είναι τα σπίτια των πουλιών. Συζητάμε με τους μαθητές, ότι όπως οι άνθρωποι έχουν σπίτια έτσι και τα πουλιά έχουν φωλιές.

ΕΜΕΙΣ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΟΙΜΟΜΑΣΤΕ ΠΟΥ; (Εμείς πού κοιμόμαστε;)

ΣΠΙΤΙ (Στο σπίτι)

ΠΟΥΛΙΑ ΣΠΙΤΙ ΙΔΙΟ ΕΜΕΙΣ; (Τα πουλιά έχουν το ίδιο σπίτι όπως εμείς;)

ΟΧΙ (Όχι)

ΠΟΥΛΙΑ ΣΠΙΤΙ ΤΙ; (Ποιο είναι το σπίτι των πουλιών;)

ΦΩΛΙΑ (Η φωλιά)

ΦΩΛΙΕΣ ΟΛΕΣ ΙΔΙΑ; (Όλες οι φωλιές είναι ίδιες;)

ΠΟΥΛΙΑ ΚΟΙΜΟΥΝΤΑΙ ΠΟΥ; (Πού κοιμούνται τα πουλιά;).

Βήμα 3

Ο/η νηπιαγωγός μαζί με τους μαθητές βλέπουν τις εικόνες από το βιβλίο «Το πουλί» των εκδόσεων Δελθηθανάσης από τη σειρά οι πρώτες μου ανακαλύψεις και συζητούν. Σχολιάζουν ότι τα πουλιά έχουν ράμφος, φτερά, έχουν διαφορετικά πόδια, χρώματα, γεννούν αυγά, φτιάχνουν διαφορετικές φωλιές, τρέφονται με σκουλήκια, σπόρους και έντομα, έχουν διάφορες συνήθειες, μεταναστεύουν.

ΠΟΥΛΙΑ ΣΤΟΜΑ ΟΧΙ, ΠΟΥΛΙΑ ΜΥΘΗ ΡΑΜΦΟΣ (Τα πουλιά δεν έχουν στόμα, έχουν ράμφος)

ΦΤΕΡΑ ΠΟΥΠΟΥΛΑ, ΧΡΩΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ (Τα πουλιά έχουν φτερά με διάφορα χρώματα)

ΦΤΕΡΑ ΠΟΥΠΟΥΛΑ ΣΧΗΜΑ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ (Τα πουλιά έχουν φτερά με διαφορετικό σχήμα)

ΠΟΥΛΙΑ ΠΟΔΙΑ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΑ (Τα πουλιά έχουν διαφορετικά πόδια)

ΠΟΥΛΙΑ ΑΥΓΑ ΓΕΝΝΟΥΝ (Τα πουλιά γεννούν αυγά)

ΠΟΥΛΙΑ ΦΩΛΙΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΦΤΙΑΧΝΟΥΝ ΔΙΑΦΟΡΕΣ (Τα πουλιά φτιάχνουν διαφορετικές φωλιές)

ΠΟΥΛΙΑ ΤΡΩΝΕ ΤΙ; (Τι τρώνε τα πουλιά;)

ΣΚΟΥΛΗΚΙΑ, ΣΠΟΡΟΥΣ, ΕΝΤΟΜΑ (Τα πουλιά τρώνε σκουλήκια, σπόρους, έντομα)

ΧΕΙΜΩΝΑ ΚΡΥΟ ΠΟΥΛΙΑ ΜΕΡΙΚΑ ΧΩΡΕΣ ΑΥΤΕΣ ΖΕΣΤΗ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΗΛΙΟΣ ΠΟΥΛΙΑ ΠΕΤΟΥΝ-ΤΞ-5 (Το χειμώνα που κάνει κρύο μερικά πουλιά μεταναστεύουν σε ζεστές χώρες)

ΠΟΥΛΙ ΚΟΥΚΟΥΒΑΓΙΑ ΠΡΩΙ ΚΟΙΜΑΤΑΙ ΜΑΤΙΑ-ΚΛΕΙΣΤΑ, ΒΡΑΔΥ ΜΑΤΙΑ-ΟΡΘΑ-ΑΝΟΙΧΤΑ (Η κουκουβάγια το πρωί κοιμάται το βράδυ είναι ξύπνια)

ΚΟΥΚΟΥΒΑΓΙΑ ΤΡΩΕΙ ΤΙ; (Τι τρώει η κουκουβάγια;)

ΠΟΝΤΙΚΙΑ, ΦΙΔΙΑ ΔΙΑΦΟΡΑ (Ποντίκια, φίδια, διάφορα)

ΠΟΥΛΙ ΠΕΡΔΙΚΑ ΧΡΩΜΑ ΛΕΥΚΟ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΑ, ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΕΠΟΧΗ ΧΡΩΜΑ ΑΛΛΑΖΕΙ (Η λευκή πέρδικα του χειμώνα αλλάζει χρώμα το καλοκαίρι)

ΠΟΥΛΙ ΠΑΓΩΝΙ ΑΓΟΡΙ ΠΑΓΩΝΙ ΦΤΕΡΑ ΤΕΛΕΙΑ (Το αρσενικό παγώνι έχει ωραία φτερά)

ΠΟΥΛΙ ΠΑΓΩΝΙ ΚΟΡΙΤΣΙ ΠΟΥΛΙ ΦΤΕΡΑ ΜΙΚΡΑ, ΟΜΟΡΦΑ ΟΧΙ (Το θηλυκό παγώνι είναι άσχημο, έχει μικρά άσχημα φτερά)

ΠΟΥΛΙ ΠΕΡΔΙΚΑ ΜΕΝΕΙ-ΕΚΕΙ; ΒΟΥΝΟ (Η πέρδικα ζει στο βουνό)

ΠΑΠΑΓΑΛΟΣ ΔΑΣΟΣ ΜΕΝΕΙ-ΕΚΕΙ (Ο παπαγάλος ζει στο δάσος).

Ο/η νηπιαγωγός ζητά από τους μαθητές να διαλέξουν πιο πουλί τους αρέσει και γιατί.

Ο/η νηπιαγωγός βοηθά τους μαθητές να αιτιολογήσουν την απάντησή τους, μιλώντας αρχικά ο ίδιος/ίδια για τον εαυτό του/της και δίνοντας γλωσσικά μοντέλα στους μαθητές.

ΕΓΩ ΠΟΥΛΙ ΧΕΛΙΔΟΝΙ ΕΓΩ ΑΡΕΣΕΙ-ΠΑΡΑ-ΠΟΛΥ ΛΟΓΩ ΟΥΡΑ-ΨΑΛΙΔΙ ΑΥΤΟ ΨΑΛΙΔΙ ΜΟΙΑΖΕΙ-ΣΑΝ (Εμένα μου αρέσει το χελιδόνι γιατί έχει ψαλιδωτή ουρά)

ΕΣΥ ΠΟΥΛΙ ΑΓΑΠΑΣ ΠΟΙΟ; (Εσένα ποιο πουλί σου αρέσει;)

ΕΣΥ ΚΟΥΚΟΥΒΑΓΙΑ ΑΓΑΠΑΣ ΓΙΑ-ΠΙΟ-ΛΟΓΟ; (Εσένα γιατί σου αρέσει η κουκουβάγια;) κ.λπ.

Βήμα 4

Οι μαθητές προχωρούν στην κατασκευή φωλιάς (φωτογραφία), με χαρτί του μέτρου βαμμένο καφέ, κόλα και χρώμα έτσι ώστε να έχει μια φυσική μορφή. Κατασκευάζουν από πηλό ή πλαστελίνη το δικό τους πτηνό, του δίνουν ένα νοηματικό όνομα και το τοποθετούν μέσα στη φωλιά που έφτιαξαν (φωτογραφία κατασκευής πτηνού από πηλό). Οι μαθητές ενθαρρύνονται να πουν εκτός από το όνομα του πουλιού, τις συνήθειές του να διατυπώσουν και να απαντήσουν σε ερωτήσεις του τύπου ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ ΟΝΟΜΑ ΠΟΙΟ; (Ποιο είναι το όνομά του;), ΤΙ ΧΡΩΜΑ ΕΧΕΙ; (Τι χρώμα έχει;), ΤΙ ΤΡΩΕΙ; (Τι τρώει;), ΑΥΤΟ ΠΟΥΛΙ ΕΠΟΧΗ ΧΕΙΜΩΝΑ ΤΙ; (Τι κάνει το χειμώνα;), ΚΟΙΜΑΤΑΙ ΜΕΝΕΙ-ΕΚΕΙ ΠΟΥ; (Πού ζει;) συζητώντας ο ένας με τον άλλον.

Βήμα 5

Οργανώνεται ένα κινητικό παιχνίδι. Οι μαθητές μεταμορφώνονται σε πουλιά με τη βοήθεια των πανιών. Συμβολικά χρησιμοποιούμε στεφάνια για φωλιές. Όταν ο/η νηπιαγωγός χτυπά το ταμπουρίνο «τα πουλιά» πετούν και όταν σταματά τρέχουν στη φωλιά τους. Οι οδηγίες που δίνει ο/η νηπιαγωγός είναι οι εξής:

ΠΑΝΙ ΧΕΡΙ-ΒΑΖΩ-ΕΝΑ ΧΕΡΙ-ΒΑΖΩ-ΑΛΛΟ ΠΕΤΑΩ (Όταν βάζω το πανί πετάω)

ΕΓΩ ΠΟΥΛΙ (Εγώ είμαι πουλί)

ΤΞ-Φ ΣΤΕΦΑΝΙ ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι το στεφάνι;)

ΦΩΛΙΑ ΜΟΥ (Η φωλιά μου)

ΑΥΤΟ ΤΑΜΠΟΥΡΙΝΟ ΤΑΜΠΟΥΡΙΝΟ-ΧΤΥΠΑΩ ΕΓΩ ΕΣΥ ΠΕΤΑΣ (Όταν χτυπάω το ταμπουρίνο, εσύ πετάς)

ΤΑΜΠΟΥΡΙΝΟ-ΧΤΥΠΑΩ ΤΑΜΠΟΥΡΙΝΟ-ΣΤΑΜΑΤΩ ΕΣΥ ΦΩΛΙΑ ΠΕΤΑΣ ΜΕΣΑ-ΚΑΘΕΣΑΙ (Όταν σταματάω το ταμπουρίνο, εσύ πας στη φωλιά και κάθεσαι).

Όταν μπαίνουν στη φωλιά ένας-ένας μαθητής λέει ποιο πουλί είναι και το περιγράφει.

Ενδεικτικά ο πελαργός λέει:

ΕΓΩ ΠΕΛΑΡΓΟΣ (Είμαι πελαργός)

ΧΡΩΜΑ ΣΩΜΑ ΑΣΠΡΟ (Έχω χρώμα άσπρο)

ΠΟΔΙΑ ΤΞ-Κ ΑΔΥΝΑΤΑ-ΨΗΛΑ (Έχω πόδια ψηλά και αδύνατα)

ΣΚΟΥΛΗΚΙΑ, ΒΑΤΡΑΧΙΑ, ΕΝΤΟΜΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΤΡΩΩ (Τρώω σκουλήκια, βατράχια, έντομα)

ΦΩΛΙΑ ΠΟΥ; ΣΠΙΤΙ ΚΑΜΙΝΑΔΑ ΦΩΤΙΑ ΦΩΛΙΑ (Φτιάχνω τη φωλιά μου στις καμινάδες)

ΤΞ-Κ ΠΟΔΙΑ-ΑΔΥΝΑΤΑ-ΨΗΛΑ ΤΞ-Κ ΠΟΔΙ-ΕΝΑ-ΣΤΕΚΟΜΑΙ-ΤΞ-Κ ΜΟΥ-ΑΡΕΣΕΙ (Μου αρέσει να στέκομαι στο ένα πόδι).

3^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Στη παρούσα υποενότητα οι μαθητές θα εξοικειωθούν με νοήματα σχετικά με τα έντομα. Ειδικότερα, θα ασχοληθούν περισσότερο με τη μέλισσα και την πεταλούδα, με την παραγωγή μελιού και με τον κύκλο της ζωής των εντόμων. Συνολικά θα εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους για τα έντομα μέσα από παιχνίδια και κατασκευές.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να αναγνωρίζουν, να κατανοούν και να χρησιμοποιούν νοήματα για έντομα,
- να εντοπίζουν ομοιότητες και διαφορές και να είναι σε θέση να τις διατυπώνουν χρησιμοποιώντας σωστά νοήματα,
- να απαντούν σε ερωτήσεις του τύπου ΤΙ; ΠΟΙΟΣ; ΠΟΣΑ;
- να κατανοούν νοήματα με ενσωματωμένη άρνηση,
- να εκφράζουν άρνηση χρησιμοποιώντας είτε αρνητικά νοήματα, είτε νοήματα με ενσωματωμένη άρνηση.

Υλικά και μέσα

- Φωτογραφίες εντόμων
- Υπολογιστής
- Χαρτόνια, Πανιά
- Μέλι, Κηρύθρα
- Βιβλίο: Ali Mitgutsch (1999), Από τον ανθό στο μέλι, Αθήνα: ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ
- Βιβλίο: Μέλισσα, Μαγευτικός Κόσμος των Ζώων, Αθήνα: Μοντέρνοι Καιροί
- Μελισσοκομική Δωδεκανήσου:

<http://www.mel.gr/content.asp?id=4> (ανάκτηση 15.6.2015)

- Ελληνικό Μέλι: <http://www.ellinikomeli.gr/> και https://www.youtube.com/user/EllinikoMeli?feature=sub_widget_1 (ανάκτηση 15.6.2015)

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 4 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός έχει προμηθευτεί μια σειρά πραγματικών εντόμων ή πλαστικών ομοιωμάτων τους ως εποπτικό υλικό ή χρησιμοποιεί εικόνες εντόμων.

ΕΝΤΟΜΑ, ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ, ΜΕΛΙΣΣΑ, ΚΟΥΝΟΥΠΙ, ΜΥΓΑ, ΑΚΡΙΔΑ, ΠΑΣΧΑΛΙΤΣΑ, ΚΑΤΣΑΡΙΔΑ, ΜΥΡΜΗΓΚΙ, ΑΡΑΧΝΗ, ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ, ΨΕΙΡΑ.

Εμφανίζει ένα-ένα τα έντομα στους μαθητές και κάνει το νόημά τους ή το ζητά από τους ίδιους. Προχωρά στην περιγραφή των εντόμων και υπογραμμίζει τις διαφορές που έχουν από την παρατήρηση των εικόνων. Ενδεικτικός διάλογος:

ΑΥΤΟ-ΤΞ-Β ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΑΥΤΟ-ΤΞ-Β ΜΥΤΗ, ΠΡΟΒΟΣΚΙΔΑ (Αυτό είναι μύτη, προβοσκίδα)

ΚΟΥΝΟΥΠΙ ΠΡΟΒΟΣΚΙΔΑ (Το κουνούπι έχει προβοσκίδα), ενώ

ΑΡΑΧΝΗ ΠΡΟΒΟΣΚΙΔΑ ΔΕΝ-ΕΧΕΙ (Η αράχνη δεν έχει προβοσκίδα).

Επίσης, ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ ΧΡΩΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ (Η πεταλούδα έχει διάφορα χρώματα)

ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ ΠΟΔΙΑ-ΤΞ-3 ΑΥΤΑ ΠΟΣΑ; (Πόσα πόδια έχει η πεταλούδα;)

ΕΝΤΟΜΟ ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΟΔΙΑ ΠΟΔΙΑ-ΤΞ-4 ΠΟΣΑ; (Πόσα πόδια έχει το έντομο;)

ΕΝΤΟΜΟ ΔΙΑΦΟΡΑ ΦΤΕΡΑ ΠΟΣΑ ΑΥΤΑ; (Πόσα φτερά έχει το έντομο;)

ΕΝΤΟΜΟ ΜΕΛΙΣΣΑ ΧΡΩΜΑ ΤΙ; (Τι χρώμα έχει η μέλισσα;) κ.λπ.

Οι μαθητές ενθαρρύνονται να παρατηρούν διαφορές και ομοιότητες, να χρησιμοποιούν νοήματα όπως ΦΤΕΡΑ, ΧΡΩΜΑΤΑ, ΠΟΔΙΑ, ΜΑΤΙΑ κ.α. να απαντούν σωστά.

Βήμα 2

Ο/η νηπιαγωγός παρουσιάζει στους μαθητές διάφορα είδη πεταλούδας. Δείχνει φωτογραφίες και βίντεο παρουσιάζοντας τον κύκλο ζωής της πεταλούδας από αυγό σε πεταλούδα χρησιμοποιώντας ελεύθερο υλικό από το Διαδίκτυο ως ερέθισμα. Π.χ.:

(https://www.youtube.com/watch?v=LlwEjdO_TL8&feature=related ανάκτηση 15.6.2015).

Συζητά με τους μαθητές πώς γίνεται η μεταμόρφωση της πεταλούδας. Δείχνοντας το φωτογραφικό υλικό συζητά με τους μαθητές, προσπαθώντας να εκμαιεύσει και να δομήσει τις πληροφορίες σχετικά με τη μεταμόρφωση της πεταλούδας.

Φράσεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στα πλαίσια αυτής της συζήτησης είναι:

ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΝΕΤΑΙ (Η πεταλούδα μεταμορφώνεται)

ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ ΑΡΧΗ ΑΥΓΟ (Η πεταλούδα είναι πρώτα αυγό)

ΑΥΓΟ ΚΑΜΠΙΑ-ΒΓΑΙΝΕΙ-ΑΠΟ-ΤΟ-ΑΥΓΟ ΚΑΜΠΙΑ (Από το αυγό βγαίνει η κάμπια)

ΚΑΜΠΙΑ-ΦΥΛΛΟ-ΤΞ-Β-ΚΑΜΠΙΑ-ΠΑΕΙ-ΚΑΤΩ-ΦΥΛΛΟ ΓΥΡΩ-ΓΥΡΩ-ΤΥΛΙΓΕΙ ΚΟΥΚΟΥΛΙ (Η κάμπια τυλίγεται στο κουκούλι)

ΚΑΜΠΙΑ ΕΓΩ ΚΛΩΣΤΗ-ΚΟΥΚΟΥΛΙ-ΤΥΛΙΓΟΜΑΙ-ΓΥΡΩ-ΓΥΡΩ-ΜΟΥ ΜΕΣΑ ΚΑΜΠΙΑ (Μέσα στο κουκούλι, η κάμπια υφαίνει)

ΚΑΜΠΙΑ ΜΕΣΑ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΝΕΤΑΙ (Μέσα στο κουκούλι η κάμπια αλλάζει)

ΕΔΩ ΚΑΜΠΙΑ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΝΕΤΑΙ ΤΙ; ΦΤΕΡΑ-ΜΙΚΡΑ ΑΥΤΟ ΧΡΩΜΑ ΧΡΥΣΟ
(Αλλάζει σε χρυσαλίδα)

ΚΟΥΚΟΥΛΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΩ-ΤΞ-Β ΕΓΩ ΕΜΕΝΑ ΧΡΩΜΑ ΧΡΥΣΟ (Μέσα στο
κουκούλι είναι η χρυσαλίδα)

ΧΡΩΜΑ ΧΡΥΣΟ ΦΤΕΡΑ-ΜΙΚΡΑ-ΜΕΣΑ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΝΕΤΑΙ ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ (Η
χρυσάλιδα γίνεται πεταλούδα)

ΠΕΡΙΒΑΛΛΩ-ΤΞ-Β ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ ΚΟΥΚΟΥΛΙ-ΤΡΥΠΑΕΙ, ΤΡΥΠΑ-ΑΝΟΙΓΕΙ
ΠΕΤΑΕΙ-ΕΞΩ ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ-ΠΕΤΑΕΙ ΠΕΤΑΕΙ (Η πεταλούδα τρυπάει το
κουκούλι και πετάει).

Ερωτήσεις που μπορεί να χρησιμοποιηθούν στα πλαίσια του διαλόγου
είναι:

ΕΙΚΟΝΑ ΑΥΤΗ ΒΛΕΠΕΙΣ ΤΙ; (Τι βλέπεις στην εικόνα;)

ΚΑΜΠΙΑ ΜΕΣΑ ΠΟΥ; (Πού είναι μέσα η κάμπια;)

ΚΑΜΠΙΑ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΝΕΤΑΙ ΤΙ; (Σε τι μεταμορφώνεται η κάμπια;)

ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ ΑΡΧΗ ΤΙ; (Τι είναι πρώτα η πεταλούδα;) κ.λπ.

Βήμα 3

Αφού ολοκληρωθεί η συζήτηση για τη μεταμόρφωση της πεταλούδας, ο/η νηπιαγωγός προχωρά σε βιωματική δράση, παιχνίδι δραματοποίησης του κύκλου ζωής της πεταλούδας. Οι μαθητές βλέποντας πρώτα τον/τη νηπιαγωγό σαν πρότυπο, ξεκινούν κουλουριασμένοι σαν αυγά στο δάπεδο και αργά αργά μεταμορφώνονται σε πεταλούδες. Ο καθένας έχει επιλέξει ένα πανί για να σκεπαστεί στο τρίτο στάδιο εξέλιξης της πεταλούδας (κουκούλι) και όταν νοιώσει το άγγιγμα του/της νηπιαγωγού σε αργό ρυθμό βγαίνει από το πανί και μεταμορφώνεται σε πεταλούδα που πετά γρήγορα. Είναι σημαντικό ο/η νηπιαγωγός να δείξει τη διαφορά του ρυθμού αργά - γρήγορα για να έχει ενδιαφέρον για τους μαθητές. Οι μαθητές θα πρέπει να ασκηθούν έτσι ώστε να κατανοήσουν ότι η μεταμόρφωση ξεκινά μετά το άγγιγμα του/της νηπιαγωγού, έτσι ώστε να επιτευχθεί ο συντονισμός της ομάδας. Οι οδηγίες που δίνονται είναι οι εξής :

ΤΩΡΑ ΕΜΕΙΣ ΘΕΑΤΡΟ (Τώρα εμείς θα παίξουμε θέατρο)

ΚΟΥΤΙ ΠΑΝΙΑ ΓΕΜΑΤΟ, ΚΑΘΕΝΑΣ ΠΑΙΡΝΕΙ-ΠΑΙΡΝΕΙ ΕΝΑ ΕΝΑ (Καθένας
παίρνει ένα πανί από το κουτί με τα πανιά)

ΕΓΩ ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΝΟΜΑΙ (Εγώ θα μεταμορφωθώ σε
πεταλούδα)

ΤΡΟΠΟ ΠΩΣ; (Πώς;)

ΠΡΙΝ ΕΣΕΙΣ ΘΥΜΑΣΤΕ; (Πριν εσείς θυμάστε;)

ΠΡΩΤΑ ΑΥΓΟ (Πρώτα αυγό)

ΜΕΤΑ ΚΑΜΠΙΑ (Μετά κάμπια)

ΜΕΤΑ ΚΟΥΚΟΥΛΙ ΦΥΛΛΟ-ΤΞ-B ΚΑΤΩ-ΦΥΛΛΟ-ΓΥΡΩ-ΓΥΡΩ-ΤΥΛΙΓΕΙ
ΚΟΥΚΟΥΛΙ

ΤΥΛΙΓΕΙ (Μετά φτιάχνει κουκούλι)

ΜΕΤΑ ΚΑΜΠΙΑ ΧΡΥΣΑ ΜΙΚΡΑ-ΦΤΕΡΑ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΝΕΤΑΙ (Μετά η κάμπια μεταμορφώνεται σε χρυσαλίδα)

ΜΕΤΑ ΠΑΝΙ ΚΛΕΙΣΤΟ-ΧΕΡΙΑ-ΠΡΟΣΩΠΟ ΑΝΟΙΓΩ (Μετά βγαίνω από το πανί)

ΤΩΡΑ ΕΓΩ ΕΜΕΝΑ ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ, ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ-ΠΕΤΑΩ ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ-ΠΕΤΑΩ ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ-ΠΕΤΑΩ (Τώρα εγώ είμαι πεταλούδα και πετάω, πετάω, πετάω).

Το σύνθημα για την εναλλαγή από το ένα στάδιο στο άλλο θα είναι το φως της τάξης.

Αφού ολοκληρωθεί η δραματοποίηση και αφού οι μαθητές έχουν αποκτήσει επιπλέον μια βιωματική εμπειρία σχετικά με το θέμα, καλούνται ομαδικά να βάλουν στη σειρά εικόνες με τα στάδια ζωής της πεταλούδας. Με την ολοκλήρωση της δραστηριότητας επιτυγχάνεται η αποτύπωση σε πίνακα του κύκλου ζωής της πεταλούδας, με φωτογραφίες των μαθητών από τη δραματοποίηση, γίνεται επανάληψη του σχετικού λεξιλογίου και το αποτυπωμένο ομαδικό έργο εκτίθεται σε εμφανές σημείο στην τάξη.

Βήμα 4

Ο/η νηπιαγωγός παρουσιάζει στο τραπέζι εργασίας υλικά όπως μέλι, κερήθρα, βασιλικό πολτό, κερύ και άλλα υλικά όπως για παράδειγμα καπέλο μελισσοκόμου, εικόνες και φωτογραφικό υλικό για τη μέλισσα, βιβλία όπως «Μέλισσα» από το Μαγευτικό Κόσμο των Ζώων, εκδόσεις Μοντέρνοι Καιροί κ.λπ. Τα υλικά αποτελούν ερέθισμα για συζήτηση σχετικά με τη μέλισσα και το μέλι. Οι μαθητές πιάνουν τα αντικείμενα, τα επεξεργάζονται, δοκιμάζουν μέλι, μέλι με κερήθρα ή ακόμη και βασιλικό πολτό. Γίνεται διάλογος σχετικά με τα νοήματα των αντικειμένων και το πώς τα χρησιμοποιούμε.

Η μέλισσα και το μέλι.

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΑΥΤΟ ΜΕΛΙ (Αυτό είναι μέλι)

ΑΥΤΟ ΜΕΛΙΣΣΑ (Αυτό είναι μέλισσα)

ΚΥΨΕΛΗ ΑΥΤΟ, ΜΕΛΙΣΣΑ ΣΠΙΤΙ ΤΗΣ (Αυτό είναι κυψέλη, το σπίτι της μέλισσας)

ΤΞ-B ΑΥΤΟ ΚΕΡΗΘΡΑ (Αυτό είναι κερήθρα)

ΑΥΤΟ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ ΠΟΛΤΟΣ (Αυτό είναι βασιλικός πολτός)

ΜΕΛΙ ΓΕΥΣΗ ΤΙ; (Τι γεύση έχει το μέλι;)

ΜΕΛΙ ΓΕΥΣΗ ΓΛΥΚΟ, ΝΟΣΤΙΜΟ (Το μέλι είναι γλυκό και νόστιμο)

ΕΣΥ ΜΕΛΙ ΤΡΩΣ; (Εσύ τρως μέλι;)

ΕΣΥ ΜΕΛΙ ΤΡΩΣ ΠΩΣ; (Πώς τρως μέλι;)

ΨΩΜΙ ΒΟΥΤΥΡΟ, ΜΕΛΙ ΑΛΕΙΦΩ, ΦΕΤΑ-ΤΡΩΩ (Το μέλι το τρώω με ψωμί και βούτυρο)

ΠΡΩΙ ΨΩΜΙ ΜΕΛΙ ΑΛΕΙΦΩ ΦΕΤΑ-ΤΡΩΩ (Το πρωί τρώω ψωμί με μέλι)

ΜΕΛΙ ΕΣΥ ΑΡΕΣΕΙ; (Σου αρέσει το μέλι;)

ΜΕΛΙ ΑΥΤΟ ΠΡΟΕΡΧΕΤΑΙ ΠΩΣ; (Πού βρίσκουμε το μέλι;)

ΜΕΛΙΣΣΑ ΑΥΤΗ ΜΕΛΙ ΑΥΤΗ ΦΤΙΑΧΝΕΙ (Το μέλι το φτιάχνει η μέλισσα)

ΜΕΛΙΣΣΑ ΜΕΛΙ ΦΤΙΑΧΝΕΙ ΤΡΟΠΟ ΠΩΣ; (Πώς φτιάχνει η μέλισσα το μέλι;)

ΜΕΛΙΣΣΑ ΛΟΥΛΟΥΔΙ ΤΞ-5: ΕΝΤΟΜΟ-ΠΕΤΑΕΙ-ΛΟΥΛΟΥΔΙ ΡΟΥΦΑΕΙ ΕΚΕΙ ΕΧΕΙ ΝΟΣΤΙΜΟ ΥΓΡΟ ΡΟΥΦΑΕΙ (Η μέλισσα ρουφάει νέκταρ, χυμό από το λουλούδι)

ΜΕΛΙΣΣΑ ΣΠΙΤΙ ΚΥΨΕΛΗ ΠΕΤΑΕΙ (Η μέλισσα πάει στην κυψέλη στο σπίτι της)

ΜΕΛΙΣΣΑ ΜΕΛΙ ΕΚΕΙ ΦΤΙΑΧΝΕΙ (Η μέλισσα φτιάχνει μέλι)

ΜΕΛΙΣΣΑ ΣΠΙΤΙ ΑΥΤΑ ΤΙ; ΠΟΙΟ; (Ποιο είναι το σπίτι της μέλισσας;)

ΜΕΛΙΣΣΑ ΦΩΛΙΑ ΤΗΣ ΠΟΥΛΙ ΙΔΙΟ; (Η μέλισσα ζει σε φωλιά όπως το πουλί;)

ΟΧΙ, ΜΕΛΙΣΣΑ ΣΠΙΤΙ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ (Όχι το σπίτι της μέλισσας είναι διαφορετικό)

ΜΕΛΙΣΣΑ ΣΠΙΤΙ ΚΥΨΕΛΗ (Το σπίτι της μέλισσας είναι η κυψέλη)

ΜΕΛΙΣΣΑ ΑΥΤΗ ΔΟΥΛΕΥΕΙ ΔΟΥΛΕΥΕΙ, ΜΕΛΙ ΠΑΡΑΓΕΙ ΠΑΡΑΓΕΙ (Η μέλισσα δουλεύει συνέχεια και φτιάχνει μέλι)

ΜΕΛΙΣΣΑ ΤΕΜΠΕΛΙΑ ΠΟΤΕ (Η μέλισσα δεν τεμπελιάζει ποτέ).

Οι μαθητές μαζί με τον εκπαιδευτικό βλέπουν τις εικόνες και διαβάζουν το βιβλίο «Από τον ανθό στο μέλι», (ΕΙΚΟΝΑ 1, ΕΙΚΟΝΑ 2, ΕΙΚΟΝΑ 3, ΕΙΚΟΝΑ 4, ΕΙΚΟΝΑ 5, ΕΙΚΟΝΑ 6, ΕΙΚΟΝΑ 7, ΕΙΚΟΝΑ 8), των εκδόσεων ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ.

Επίσης στις σελίδες: <http://www.ellinikomeli.gr/> (ανάκτηση 15.6.2015) και https://www.youtube.com/user/EllinikoMeli?feature=sub_widget_1 (ανάκτηση 15.6.2015) Ελληνικό Μέλι, και <http://www.mel.gr/content.asp?id=4> (ανάκτηση 15.6.2015) της Μελισσοκομικής Δωδεκανήσου μπορούν να παρατηρήσουν πλούσιο υλικό σχετικό με τη μέλισσα και το μέλι.

4^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Στη παρούσα υποενότητα θα παρουσιαστούν διάφορα ζώα που ζουν στο δάσος και θα περιγραφούν τα χαρακτηριστικά τους. Μέσα από την αφήγηση ιστοριών, τη χρήση βιωματικών δραστηριοτήτων και ερωτήσεων θα αναπτυχθεί η ικανότητα κατανόησης και αφήγησης των μαθητών.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να αναγνωρίζουν να κατανοούν και να χρησιμοποιούν νοήματα για τα ζώα του δάσους,
- να μαντεύουν μέσα από παιχνίδια μίμησης ποιο ζώο παρουσιάζεται και να ανακαλούν το νόημά του,
- να παρακολουθούν τον νοηματιστή κατά την αφήγηση παραμυθιού,
- να παρακολουθούν την πλοκή μιας ιστορίας,
- να απαντούν σε ερωτήσεις κατανόησης μιας ιστορίας και να είναι σε θέση να αναδιηγηθούν τα βασικά σημεία πλοκής της.

Υλικά και μέσα

- Υπολογιστής
- Χαρτόνια, Ψαλίδια, Κόλλες, Χαρτιά Α4
- Παραμύθι «Ο λαγός και η χελώνα», Βιβλίο 3, Εγκυκλοπαίδεια των Παραμυθιών, Αθήνα: Στρατική,
- Αισώπου Μύθοι (1991), Ο λαγός και η χελώνα, για την Προσχολική ηλικία, Αθήνα: Κίρκη

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 4 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός αφηγείται στους μαθητές το μύθο του Αισώπου «Ο λαγός και η χελώνα». Ως πηγές μπορεί να χρησιμοποιήσει το βιβλίο 3 από την εγκυκλοπαίδεια των παραμυθιών, από τις εκδόσεις Στρατική, από τη σειρά Αισώπου Μύθοι για την προσχολική ηλικία «Ο λαγός και η χελώνα», εκδόσεις Κίρκη κ.α.

«ΛΑΓΟΣ ΧΕΛΩΝΑ» («Ο λαγός και η χελώνα»)

ΜΙΑ-ΦΟΡΑ ΠΑΛΙΑ ΔΑΣΟΣ ΕΚΤΑΣΗ ΖΩΑ ΠΟΛΛΑ, ΑΛΕΠΟΥ, ΑΡΚΟΥΔΑ, ΒΑΤΡΑΧΟΣ, ΕΛΑΦΙ, ΧΕΛΩΝΑ, ΛΥΚΟΣ, ΠΟΝΤΙΚΙ, ΦΙΔΙ, ΣΚΙΟΥΡΟΣ, ΑΣΒΟΣ, ΝΥΦΙΤΣΑ ΔΙΑΦΟΡΑ (Μια φορά και έναν καιρό στο δάσος ήταν πολλά ζώα, η αλεπού, η αρκούδα, ο βάτραχος, το ελάφι, η χελώνα, ο λύκος, το ποντίκι, το φίδι, ο σκίουρος, ο ασβός, η νυφίτσα και άλλα).

ΛΑΓΟΣ ΖΩΟ ΕΨΑΧΝΕ ΣΤΟΧΟ; ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΜΟ-ΔΡΟΜΟΥ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ (Ο λαγός έψαχνε κάποιο ζώο για να κάνει αγώνες ταχύτητας).

ΑΛΕΠΟΥ, ΒΑΤΡΑΧΟ, ΠΟΝΤΙΚΙ ΡΩΤΗΣΕ-ΕΝΑΝ-ΕΝΑΝ (Ρώτησε την αλεπού, το βάτραχο, το ποντίκι).

- Ε ΑΛΕΠΟΥ ΕΣΥ ΘΕΛΕΙΣ ΑΓΩΝΑ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΜΟ-ΔΡΟΜΟΥ ΘΕΛΕΙΣ; (Αλεπού θέλεις να κάνουμε αγώνα ταχύτητας;).

ΑΛΕΠΟΥ ΑΠΑΝΤΗΣΕ: ΟΧΙ (Η αλεπού είπε όχι).

- ΒΑΤΡΑΧΕ ΑΓΩΝΑ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΜΟ-ΔΡΟΜΟΥ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ ΕΣΥ ΘΕΛΕΙΣ; (Βάτραχε θέλεις να κάνουμε αγώνα ταχύτητας;)

ΒΑΤΡΑΧΟΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕ: ΟΧΙ (Ο βάτραχος είπε όχι).

- ΠΟΝΤΙΚΙ ΑΓΩΝΑ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΜΟ-ΔΡΟΜΟΥ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ ΕΣΥ ΘΕΛΕΙΣ; (Ποντίκι θέλεις να κάνουμε αγώνα ταχύτητας;)

ΠΟΝΤΙΚΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕ: ΟΧΙ (Το ποντίκι είπε όχι).

ΛΑΓΟΣ ΧΕΛΩΝΑ ΡΩΤΗΣΕ (Ο λαγός ρώτησε τη χελώνα).

- ΧΕΛΩΝΑ ΕΜΕΙΣ-ΟΙ-ΔΥΟ ΑΓΩΝΑ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΜΟ-ΔΡΟΜΟΥ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ ΕΣΥ ΘΕΛΕΙΣ; (Χελώνα θέλεις να κάνουμε αγώνα ταχύτητας;)

ΧΕΛΩΝΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕ ΝΑΙ (Η χελώνα είπε ναι).

ΛΑΓΟΣ ΓΕΛΑΕΙ, ΧΕΛΩΝΑ ΕΣΥ ΚΟΡΟΪΔΙΑ (Ο λαγός γέλασε και κοροΐδεψε τη χελώνα).

ΕΣΥ ΑΓΩΝΑ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΜΟ-ΔΡΟΜΟΥ ΕΜΕΝΑ; (Εσύ θα κάνεις αγώνα ταχύτητας με εμένα;)

ΕΓΩ ΤΑΧΥΤΗΤΑ-ΠΟΛΥ, ΠΟΔΙΑ ΠΟΛΥ-ΔΥΝΑΤΑ (Εγώ είμαι πολύ γρήγορος και έχω πολύ δυνατά πόδια).

ΕΣΥ ΧΕΛΩΝΑ ΑΡΓΗ ΠΕΡΠΑΤΗΜΑ-ΑΡΓΟ-ΤΞ-B: (Εσύ χελώνα είσαι πολύ αργή).

ΧΕΛΩΝΑ ΧΕΛΩΝΑ-ΤΞ-B: (κουνάει κεφάλι) ΝΑΙ ΕΓΩ ΥΠΟΜΟΝΗ, ΕΓΩ ΠΡΟΣΠΑΘΗΣΩ-ΠΡΟΣΠΑΘΗΣΩ (Η χελώνα κούνησε το κεφάλι και είπε ναι, αλλά εγώ έχω υπομονή, εγώ θα προσπαθήσω).

ΑΓΩΝΑΣ ΘΕΣΗ-ΤΞ-1 ΠΥΡΟΒΟΛΙΣΜΟΣ ΞΕΚΙΝΗΣΕ-ΤΞ-1 (Ο αγώνας ξεκίνησε).

ΛΑΓΟΣ ΘΕΣΗ-ΤΞ-1 ΤΡΕΧΕΙ-ΤΞ-B: ΤΡΕΧΕΙ-ΤΞ-Λ: ΤΡΕΧΕΙ-ΤΞ-B: ΔΡΟΜΟ-ΠΕΡΝΑΕΙ ΤΑΧΥΤΗΤΑ (Ο λαγός άρχισε να τρέχει με μεγάλη ταχύτητα).

ΧΕΛΩΝΑ ΑΡΓΑ ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΑΡΓΑ-ΤΞ-B: ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΑΡΓΑ-ΤΞ-5: ΧΕΛΩΝΑ-ΣΕΡΝΕΤΑΙ (Η χελώνα αργά - αργά περπατάει).

ΖΩΑ ΔΑΣΟΣ ΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΑΛΕΠΟΥ, ΑΡΚΟΥΔΑ, ΒΑΤΡΑΧΟΣ, ΕΛΑΦΙ, ΛΥΚΟΣ, ΦΙΔΙ, ΠΟΝΤΙΚΙ, ΣΚΙΟΥΡΟΣ, ΑΣΒΟΣ, ΝΥΦΙΤΣΑ ΒΛΕΠΟΥΝ-ΤΞ-5 (Όλα τα ζώα του δάσους βλέπουν, η αλεπού, η αρκούδα, ο βάτραχος, το ελάφι, ο λύκος, το φίδι το ποντίκι, ο σκίουρος, ο ασβός, η νυφίτσα).

ΖΩΑ ΟΛΑ ΠΕΡΙΕΡΓΙΑ ΣΚΕΦΤΟΝΤΑΙ (Όλα τα ζώα είναι περίεργα).

ΠΟΝΤΙΚΙ ΒΑΤΡΑΧΟΣ ΣΚΙΟΥΡΟΣ: ΕΛΑ ΧΕΛΩΝΑ ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΤΡΕΞΕ-ΤΞ-B: ΕΛΑ ΕΛΑ (Το ποντίκι, ο βάτραχος, ο σκίουρος φωνάζουν: τρέξε χελώνα).

ΧΕΛΩΝΑ ΑΡΓΑ ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΑΡΓΑ-ΤΞ-Β: ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΑΡΓΑ-ΤΞ-Β: (Η χελώνα αργά-αργά περπατάει).

ΛΑΓΟΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑ-ΧΑΘΗΚΕ ΜΑΚΡΙΑ ΚΟΥΡΑΣΤΗΚΕ (Ο λαγός πέρα μακριά στο δρόμο, ήταν ήδη κουρασμένος).

ΛΑΓΟΣ ΣΚΕΦΤΗΚΕ (σκεπτικός), ΧΕΛΩΝΑ ΑΡΓΗ ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΑΡΓΑ-ΤΞ-Β: ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΑΡΓΑ-ΤΞ-Β: (Σκέφτηκε ότι η χελώνα είναι πολύ αργή).

ΔΡΟΜΟ ΔΕΝΤΡΟ-ΔΙΠΛΑ ΕΧΕΙ (Δίπλα στο δρόμο είχε ένα δέντρο).

ΛΑΓΟΣ ΕΙΔΕ ΔΕΝΤΡΟ, Α ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΞΕΚΟΥΡΑΣΗ ΛΙΓΟ (Και ο λαγός σκέφτηκε ότι μπορεί να ξεκουραστεί για λίγο).

ΛΑΓΟΣ ΔΕΝΤΡΟ ΔΕΝΤΡΟ-ΚΑΤΩ-ΚΑΘΗΣΕ-ΤΞ-Λ: (Ο λαγός κάθισε κάτω από το δέντρο).

ΛΑΓΟΣ ΛΟΓΩ ΚΟΥΡΑΣΜΕΝΟΣ, ΔΕΝΤΡΟ-ΚΑΤΩ-ΚΑΘΗΣΕ-ΤΞ-Λ: ΜΑΤΙΑ-ΚΛΕΙΝΕΙ, ΚΟΙΜΑΤΑΙ (Καθώς ήταν κουρασμένος έκλεισε αμέσως τα μάτια του και κοιμήθηκε).

ΧΕΛΩΝΑ ΑΡΓΑ ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΑΡΓΑ-ΤΞ-Β: ΤΑΞΙΔΙ-ΜΑΚΡΥ Α ΔΕΝΤΡΟ ΔΕΝΤΡΟ-ΛΑΓΟ-ΚΑΤΩ-ΚΑΘΙΣΜΕΝΟ-ΤΞ-Λ: ΧΕΛΩΝΑ-ΑΡΓΑ ΠΕΡΝΑΕΙ-ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΑΡΓΑ-ΤΞ-Β: (Η χελώνα περπατώντας αργά-αργά, προσπέρασε το δέντρο όπου κοιμόταν ο λαγός).

ΜΕΤΑ ΩΡΑ ΜΕΤΑ ΛΑΓΟΣ ΔΕΝΤΡΟ-ΛΑΓΟ-ΚΑΤΩ-ΚΑΘΙΣΜΕΝΟ-ΤΞ-Λ: ΞΥΠΝΑΕΙ (Ωρα μετά, ο λαγός ξυπνάει κάτω από το δέντρο).

ΛΑΓΟΣ ΒΛΕΠΕΙ-ΜΠΡΟΣΤΑ ΧΕΛΩΝΑ ΜΑΚΡΙΑ-ΜΙΚΡΗ ΒΛΕΠΕΙ Α!!! (Ο λαγός βλέπει μπροστά μακριά τη χελώνα).

ΛΑΓΟΣ ΦΩΝΑΖΕΙ ΦΩΝΑΖΕΙ ΠΩ-ΠΩ ΠΙΑΝΕΙ-ΚΕΦΑΛΙ ΧΕΛΩΝΑ ΤΕΡΜΑ ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΑΡΓΑ-ΤΞ-Β: ΕΦΤΑΣΕ-ΤΞ-Β (Πω πω αρχίζει να φωνάζει, η χελώνα έφτασε στο τέρμα).

ΧΕΛΩΝΑ ΑΡΓΑ ΑΡΓΑ ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΑΡΓΑ-ΤΞ-Β: (με κούραση) ΚΟΡΔΕΛΑ ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΑΡΓΑ-ΤΞ-Β: (με κούραση) ΚΟΡΔΕΛΑ ΚΟΡΔΕΛΑ-ΠΛΗΣΙΑΖΕΙ-ΤΞ-Β ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΑΡΓΑ-ΤΞ-Β: ΚΟΒΕΙ-ΤΞ-Β (Η χελώνα αργά-αργά περπατάει, περπατάει, φτάνει στην κορδέλα και την κόβει).

ΚΕΡΔΙΣΕ ΚΕΡΔΙΣΕ ΚΕΡΔΙΣΕ ΖΗΤΩ (Ζήτω κέρδισε!!!)

ΖΩΑ ΟΛΑ ΑΛΕΠΟΥ, ΑΡΚΟΥΔΑ, ΒΑΤΡΑΧΟΣ, ΕΛΑΦΙ, ΛΥΚΟΣ, ΠΟΝΤΙΚΙ, ΣΚΙΟΥΡΟΣ, ΑΣΒΟΣ, ΝΥΦΙΤΣΑ, ΜΠΡΑΒΟ, ΜΠΡΑΒΟ, ΜΠΡΑΒΟ, ΖΗΤΩ (Όλα τα ζώα, η αλεπού, η αρκούδα, ο βάτραχος, το ελάφι, ο λύκος, το φίδι, το ποντίκι, ο σκίουρος, ο ασβός, η νυφίτσα, φωνάζουν ζήτω, μπράβο).

ΛΑΓΟΣ 3 ΠΗΔΗΜΑ ΠΗΔΗΜΑ ΠΗΔΗΜΑ ΤΕΡΜΑ ΤΕΡΜΑΤΙΖΕΙ (Ο λαγός με τρία πηδήματα φτάνει στο τέρμα).

ΛΑΓΟΣ ΔΕΝ-ΠΙΣΤΕΥΕΙ, ΧΕΛΩΝΑ ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΤΞ-Β: ΠΡΩΤΗ (Ο λαγός δεν το πιστεύει, η χελώνα έφτασε πρώτη).

ΛΑΓΟΣ ΑΓΩΝΑ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΜΟ-ΔΡΟΜΟΥ ΧΑΝΩ, ΚΛΑΙΕΙ-ΠΟΛΥ (Ο λαγός έχασε τον αγώνα και κλαίει πολύ).

ΧΕΛΩΝΑ ΧΑΡΟΥΜΕΝΗ (Η χελώνα είναι χαρούμενη).

ΧΕΛΩΝΑ ΑΥΤΗ ΤΑΠΕΙΝΗ ΑΥΤΗ ΜΠΡΑΒΟ ΑΥΤΗ ΣΩΣΤΑ, ΛΑΓΟΣ ΑΥΤΟΣ ΕΓΩΙΣΤΗΣ ΥΠΕΡΟΠΤΗΣ, ΑΥΤΟΣ ΛΑΘΟΣ (Η χελώνα ήταν ταπεινή μπράβο της, ο λαγός ήταν υπερόπτης, αυτό είναι λάθος).

Μετά την αφήγηση του παραμυθιού ο/η νηπιαγωγός κάνει ερωτήσεις στους μαθητές προκειμένου να διαπιστώσει αν κατάλαβαν την ιστορία.

Ερωτήσεις κατανόησης:

1. ΛΑΓΟΣ ΧΕΛΩΝΑ ΑΥΤΟΙ-ΟΙ-ΔΥΟ ΤΙ; (Τι έκαναν ο λαγός και η χελώνα;)
2. ΛΑΓΟΣ ΝΙΚΗΣΕ; (Ο λαγός νίκησε;)
3. ΧΕΛΩΝΑ ΕΧΑΣΕ; (Η χελώνα έχασε;)
4. ΝΙΚΗΣΕ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος νίκησε;)
5. ΠΡΩΤΟΣ ΝΙΚΗΣΕ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος ήταν πρώτος;)
6. ΚΟΥΡΑΣΤΗΚΕ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος κουράστηκε;)
7. ΕΚΛΕΙΣΕ-ΜΑΤΙΑ ΚΟΙΜΗΘΗΚΕ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος κοιμήθηκε;)
8. ΖΩΑ ΓΥΡΩ-ΓΥΡΩ-ΤΞ-5 ΑΓΩΝΑ ΒΛΕΠΟΥΝ ΒΛΕΠΟΥΝ-ΤΞ-5 ΑΥΤΑ ΠΟΙΑ; (Ποια ζώα παρακολούθησαν τον αγώνα;)
9. ΔΑΣΟΣ ΕΚΤΑΣΗ ΖΩΑ ΠΟΣΑ; ΕΝΑ, ΠΟΛΛΑ; (Πόσα ήταν τα ζώα στο δάσος; ένα ή πολλά;)
10. ΚΟΡΟΙΔΕΥΕ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος κορόιδευε;)
11. ΛΑΓΟΣ ΕΓΩΙΣΤΗΣ ΥΠΕΡΟΠΤΗΣ ΣΩΣΤΟ; (Ο λαγός ήταν υπερόπτης ήταν αυτό σωστό;)
12. ΛΑΓΟΣ ΕΠΑΘΕ ΤΙ; (Τι έπαθε ο λαγός;)
13. ΕΜΕΙΣ ΜΑΘΑΜΕ ΤΙ; (Εμείς τι μάθαμε;)

Ίσως οι μαθητές να μην καταφέρουν να απαντήσουν σε όλες τις ερωτήσεις, ωστόσο αναμένεται οι περισσότεροι να είναι σε θέση να απαντήσουν τις πιο απλές. Ο/η νηπιαγωγός θα πρέπει να επανέλθει σε κάποια σημεία της διήγησης προκειμένου όλοι οι μαθητές να καταλάβουν την ιστορία σε ικανοποιητικό βαθμό.

Βήμα 2

Όλοι μαζί προσπαθούν να αναδιηγηθούν την ιστορία. Αρχίζει ο/η νηπιαγωγός και πάλι όπως πριν

ΜΙΑ-ΦΟΡΑ ΠΑΛΙΑ ΔΑΣΟΣ ΕΚΤΑΣΗ ΖΩΑ ΠΟΛΛΑ, ΑΛΕΠΟΥ, ΑΡΚΟΥΔΑ, ΒΑΤΡΑΧΟΣ, ΕΛΑΦΙ, ΧΕΛΩΝΑ, ΛΥΚΟΣ, ΠΟΝΤΙΚΙ, ΦΙΔΙ, ΣΚΙΟΥΡΟΣ, ΑΣΒΟΣ, ΝΥΦΙΤΣΑ ΔΙΑΦΟΡΑ...

(Μια φορά και έναν καιρό στο δάσος ήταν πολλά ζώα, η αλεπού, η αρκούδα, ο βάτραχος, το ελάφι, η χελώνα, ο λύκος, το ποντίκι, το φίδι, ο σκίουρος, ο ασβός, η νυφίτσα και άλλα...)

Διακόπτει και κάνει ερώτηση για να απαντήσει κάποιος μαθητής ΛΑΓΟΣ ΑΥΤΟΣ ΤΙ; (Ο λαγός τι έκανε;) μεταβαίνοντας στα βασικά σημεία πλοκής της ιστορίας, παραλείποντας τις λεπτομέρειες. Αναμένεται όλοι οι μαθητές να συμβάλουν με μια μικρή φράση στην διήγηση.

Βήμα 3

Αφού ολοκληρωθεί η επεξεργασία της ιστορίας ο/η νηπιαγωγός επανέρχεται στο θέμα των ζώων που ζουν στο δάσος και δείχνει φωτογραφίες (Πίνακας ζώα του δάσους). Συγκεκριμένα δείχνει φωτογραφίες από τα εξής ζώα: ΑΛΕΠΟΥ, ΑΡΚΟΥΔΑ, ΒΑΤΡΑΧΟΣ, ΕΛΑΦΙ, ΛΥΚΟΣ, ΠΟΝΤΙΚΙ, ΦΙΔΙ, ΣΚΙΟΥΡΟΣ, ΑΣΒΟΣ, ΝΥΦΙΤΣΑ.

Οι μαθητές καλούνται να ανακαλέσουν τα νοήματα των ζώων και να απαντήσουν στις ερωτήσεις της νηπιαγωγού όπως: ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;) ή ΖΩΟ ΑΥΤΟ ΠΟΙΟ; (Ποιο είναι αυτό το ζώο;) καθώς και σε σχετικές ερωτήσεις με το που ζουν τα ζώα όπως π.χ.

ΑΛΕΠΟΥ ΜΕΝΕΙ ΠΟΥ; (Πού ζει η αλεπού;)

ΒΑΤΡΑΧΟΣ ΚΟΙΜΑΤΑΙ ΠΟΥ; (Που κοιμάται ο βάτραχος;)

ΑΡΚΟΥΔΑ ΜΕΝΕΙ ΠΟΥ; (Πού ζει η αρκούδα;)

ΕΛΑΦΙ ΣΠΙΤΙ ΠΟΥ; (Πού είναι το σπίτι του ελαφιού;)

ΛΥΚΟΣ ΚΟΙΜΑΤΑΙ ΠΟΥ; (Πού κοιμάται ο λύκος;)

ΠΟΝΤΙΚΙ ΜΕΝΕΙ ΠΟΥ; (Πού ζει το ποντίκι;)

ΦΙΔΙ ΣΠΙΤΙ ΠΟΥ; (Πού είναι το σπίτι του φιδιού;)

ΣΚΙΟΥΡΟΣ ΣΠΙΤΙ ΠΟΥ; (Πού είναι το σπίτι του σκίουρου;)

ΑΣΒΟΣ ΜΕΝΕΙ ΠΟΥ; (Πού ζει ο ασβός;)

ΝΥΦΙΤΣΑ ΚΟΙΜΑΤΑΙ ΠΟΥ; (Πού κοιμάται η νυφίτσα;)

Βήμα 4

Οι μαθητές διαλέγουν ένα ζώο και φτιάχνουν ένα διακριτικό σύμβολο για το ζώο που διάλεξαν. Ο/η νηπιαγωγός συζητά για τα χαρακτηριστικά των ζώων, κατευθύνοντας την περιγραφή των μαθητών με μια σειρά ερωτήσεων: π.χ.

ΖΩΟ ΑΥΤΟ ΠΟΙΟ; (Ποιο ζώο είναι αυτό;)

ΧΡΩΜΑ ΤΙ; (Τι χρώμα έχει;)

ΜΕΓΑΛΟ ΜΙΚΡΟ ΜΕΓΑΛΟ ΤΙ; (Είναι μεγάλο ή μικρό;)

ΟΥΡΑ ΕΧΕΙ; (Έχει ουρά;)

ΟΥΡΑ, ΑΥΤΙΑ, ΜΑΤΙΑ, ΜΥΤΗ, ΣΤΟΜΑ, ΔΟΝΤΙΑ ΠΩΣ; (Πως είναι η ουρά, τα αυτιά, τα μάτια, η μύτη, το στόμα, τα δόντια του;) κ.λπ.

ΑΥΤΙΑ ΜΕΓΑΛΑ, ΜΙΚΡΑ ΤΙ; (Έχει μεγάλα ή μικρά αυτιά;)

ΠΟΔΙΑ ΠΟΣΑ; (Πόσα πόδια έχει;)

ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ, ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΤΞ-Β; ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΤΞ-Σ ΠΩΣ; (Πως περπατάει;)
κ.α.

Οι μαθητές στο τέλος της συζήτησης οδηγούνται στα εξής διακριτικά για κάθε ζώο:

ΣΥΜΒΟΛΑ (ΣΗΜΕΙΟ - ΣΥΜΒΟΛΟ) (Σύμβολα)

ΑΛΕΠΟΥ: ΣΥΜΒΟΛΟ ΟΥΡΑ ΦΟΥΝΤΩΤΗ

ΑΡΚΟΥΔΑ: ΣΥΜΒΟΛΟ ΜΥΤΗ ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΚΑΙ ΑΥΤΙΑ

ΒΑΤΡΑΧΟΣ: ΣΥΜΒΟΛΟ ΛΑΙΜΟΣ

ΕΛΑΦΙ: ΣΥΜΒΟΛΟ ΚΕΡΑΤΑ ΨΗΛΑ

ΛΥΚΟΣ: ΣΥΜΒΟΛΟ ΑΥΤΙΑ

ΠΟΝΤΙΚΙ: ΣΥΜΒΟΛΟ ΟΥΡΑ ΓΥΡΙΣΤΗ ΚΑΙ ΑΥΤΙΑ

ΣΚΙΟΥΡΟΣ: ΣΥΜΒΟΛΟ ΟΥΡΑ

ΑΣΒΟΣ: ΣΥΜΒΟΛΟ ΟΥΡΑ ΚΑΙ ΑΥΤΙΑ

ΝΥΦΙΤΑ: ΣΥΜΒΟΛΟ ΟΥΡΑ ΚΑΙ ΑΥΤΙΑ

ΦΙΔΙ: ΣΥΜΒΟΛΟ ΓΛΩΣΣΑ ΠΕΤΑΧΤΗ

Η νηπιαγωγός εξηγεί:

ΑΛΕΠΟΥ ΣΥΜΒΟΛΟ ΤΙ; ΟΥΡΑ (Ποιο είναι το σύμβολο της αλεπούς; Η ουρά)

ΑΡΚΟΥΔΑ ΣΥΜΒΟΛΟ ΤΙ; ΜΥΤΗ, ΑΥΤΙΑ (Ποιο είναι το σύμβολο της αρκούδας; Η μύτη και τα αυτιά)

ΒΑΤΡΑΧΟΣ ΣΥΜΒΟΛΟ ΤΙ; ΛΑΙΜΟΣ (Ποιο είναι το σύμβολο του βατράχου; Ο λαιμός) κ.λπ.

Οι μαθητές ζωγραφίζουν σε χαρτί Α4 τα διακριτικά σύμβολα για κάθε ζώο.

Θυμίζουμε στους μαθητές την ιστορία του λαγού και της χελώνας και δραματοποιούμε το παραμύθι δίνοντας απλές οδηγίες.

Κάθε μαθητής διαλέγει κάποιο ζώο και φοράει το διακριτικό σύμβολό του. Ρωτάμε τους μαθητές: ΕΣΥ ΖΩΟ ΤΙ; (Εσύ ποιο ζώο είσαι;)

Οι εικόνες που θα ήταν σκόπιμο να παρουσιαστούν κατά τη δραματοποίηση είναι οι εξής:

- Ο λαγός ζητάει αντίπαλο
- Η συμφωνία λαγού χελώνας
- Η εκκίνηση του αγώνα και το πώς τρέχουν τα δυο ζώα
- Τα ζώα εμψυχώνουν τη χελώνα
- Ο τερματισμός της χελώνας και το ξύπνημα του λαγού
- Τα κλάματα του λαγού και ο πανηγυρισμός της χελώνας
- Τα άλλα ζώα λένε το ηθικό δίδαγμα

Ηθικό δίδαγμα:

ΚΟΡΟΙΔΕΥΟΥΜΕ ΠΟΤΕ (Δεν κοροϊδεύουμε ποτέ)

ΟΛΟΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΔΙΚΕΣ ΤΟΥΣ ΕΧΟΥΝ (Όλοι έχουν δικές τους δυνατότητες)

ΟΛΟΙ ΜΠΟΡΟΥΜΕ (Όλοι μπορούμε)

ΕΓΩΪΣΜΟΣ ΥΠΕΡΟΨΙΑ ΛΑΘΟΣ (Είναι λάθος να είμαστε υπερόπτες)

ΕΓΩΪΣΜΟΣ ΥΠΕΡΟΨΙΑ ΠΟΤΕ (Δεν πρέπει να είμαστε υπερόπτες).

Κατά τη διάρκεια της δραματοποίησης θα ήταν σκόπιμο οι μαθητές να επαναλάβουν μέρη των διαλόγων, μικρές φράσεις που λένε τα ζώα και έχουν χρησιμοποιηθεί κατά την αφήγηση της ιστορίας.

Ενότητα 7^η

Ο καιρός και ο χρόνος

Στην ενότητα «Ο καιρός και ο χρόνος» καλύπτονται οι ακόλουθοι στόχοι του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών της ΕΝΓ ως προς τους άξονες περιεχομένου.

Στόχοι - Άξονες Περιεχομένου

Αντιληπτική γλώσσα

Οι μαθητές:

- να κατανοούν βασικούς επικοινωνιακούς κανόνες στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν εξελικτικά όλο και περισσότερα θέματα που εκφέρονται στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν, να βιώνουν και να εκτιμούν στοιχεία λογοτεχνίας και πολιτισμού των Κωφών.

Εκφραστική γλώσσα

Οι μαθητές:

- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να εκφράσουν αποτελεσματικά τις σκέψεις, τα συναισθήματα, τις επιθυμίες και τις απόψεις τους,
- να χρησιμοποιούν ένα σύνολο γλωσσικών στρατηγικών για να μεταδώσουν αποτελεσματικά τις ιδέες τους στο ακροατήριο της τάξης, νοηματίζοντας για γνωστικούς, συλλογιστικούς, δημιουργικούς και πληροφοριακούς σκοπούς,
- να χρησιμοποιούν κατάλληλους τύπους ΕΝΓ για παρουσίαση θεμάτων, έκφραση ιδεών, συναισθημάτων, σκέψεων και γνώσεων.

Ως προς τους ειδικούς στόχους στη διδακτική ενότητα «Ο καιρός και ο χρόνος» καλύπτονται οι ακόλουθοι στόχοι:

Αντιληπτική γλώσσα

Οι μαθητές ασκούνται βαθμιαία:

- να χρησιμοποιούν στρατηγικές παρακολούθησης με τον συννοηματοστή τους,
- να εναλλάσσουν τη σειρά τους,
- να κατανοούν καινούργιο λεξιλόγιο χρονικών εννοιών και εννοιών που σχετίζονται με τα καιρικά φαινόμενα,
- να διακρίνουν τις διαφορετικές χρονικές στιγμές της μέρας σε σχέση με τις καθημερινές τους δραστηριότητες,
- να κατανοούν θέματα που εκφέρονται στην ΕΝΓ,
- να κάνουν ταξινομήσεις χρονικών εννοιών,
- να παρακολουθούν με συνέπεια την αφήγηση μιας ιστορίας στην ΕΝΓ,
- να προσλαμβάνουν τις καινούριες πληροφορίες και ιδέες με κριτική

σκέψη.

Εκφραστική γλώσσα

Οι μαθητές ασκούνται βαθμιαία:

- να χρησιμοποιούν καινούργιο λεξιλόγιο στην ΕΝΓ για να εκφράσουν συστηματικά χρονικές έννοιες καθώς και έννοιες που έχουν σχέση με τα καιρικά φαινόμενα,
- να χρησιμοποιούν αριθμούς,
- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για:
  - ο να δώσουν πληροφορίες,
  - ο να απαντούν σε ερωτήσεις,
  - ο να περιγράψουν γεγονότα,
  - ο να κάνουν παρατηρήσεις,
- να εκφράζουν αποτελεσματικά τις σκέψεις, τα συναισθήματα, τις επιθυμίες και τις απόψεις τους σε σχέση με το άμεσο παρελθόν και μέλλον,
- να κάνουν γλωσσικές συσχετίσεις και συνδέσεις,
- να συμμετέχουν σε συζητήσεις, πέρα από την αναφορά στα γεγονότα της άμεσης εποπτείας τους στο χώρο και στο χρόνο,
- να απαντούν σε ερωτήσεις σχετικά με το περιεχόμενο μιας ιστορίας.

1^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Μέσα από διεργασίες ρουτίνας και επαναλήψεων οι μαθητές καλούνται να μάθουν τις μέρες της εβδομάδας, τους μήνες και τις εποχές και να ανακαλύψουν τους χρονικούς κύκλους αναπτύσσοντας αυτοβιογραφική μνήμη.

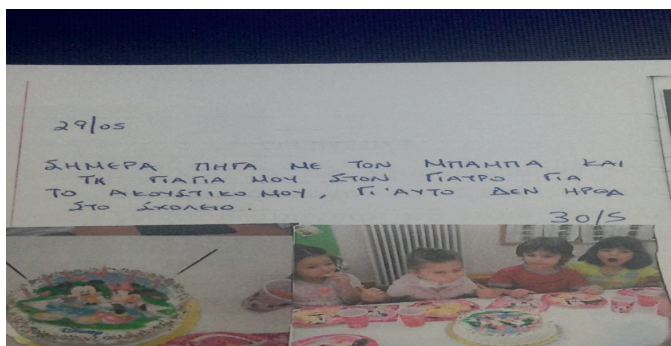
Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να συμμετέχουν ενεργά στις δραστηριότητες,
- να ανταποκρίνονται οπτικά και να διατηρούν κατάλληλη οπτική επαφή κατά τη διάρκεια της επικοινωνίας στην ΕΝΓ,
- να μάθουν να παρατηρούν,
- να συνδέσουν την καινούρια γνώση με τα προσωπικά τους βιώματα αναπτύσσοντας αυτοβιογραφική μνήμη ως γλωσσικό εργαλείο,
- να χρησιμοποιούν νοήματα για τις μέρες της εβδομάδας, τους μήνες και τις εποχές,
- να χρησιμοποιούν χρονικά επιρρήματα,
- να νοηματίζουν αριθμούς έως το τριάντα ένα μηχανικά,
- να διαχειρίζονται νοητικά και γλωσσικά απλές χρονικές ακολουθίες.

Υλικά και μέσα

- Πίνακας διπλής εισόδου με τις μέρες της εβδομάδας, νόημα στον κάθετο άξονα και φωτογραφίες των μαθητών στον οριζόντιο άξονα
- Μηνιαίο ημερολόγιο με καταγεγραμμένες γιορτές και δραστηριότητες
- Ημερολόγιο εποχών-μηνών
- Φωτογραφική μηχανή
- Διαδραστικός πίνακας (προαιρετικά)
- Τετράδιο επικοινωνίας μαθητή (Εικόνα 1)
- Δακτυλομπογιές

Εικόνα 1: Τετράδιο επικοινωνίας μαθητή

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες και στη συνέχεια μισάωρη ενασχόληση στα πλαίσια της καθημερινής ρουτίνας.

Βήμα 1

Οι μαθητές κάθονται στο τραπέζι εργασίας για την πρωινή καθημερινή ρουτίνα και αφού καλημερίσουν, ο/η νηπιαγωγός ρωτάει ΣΗΜΕΡΑ ΜΕΡΑ ΤΙ; (Τι μέρα είναι σήμερα;). Αυτή η πρακτική προτείνεται να εισαχθεί ημέρα Δευτέρα για να ακολουθήσει τις επόμενες μέρες όλη η εβδομαδιαία χρονική ακολουθία.

Ο πίνακας διπλής εισόδου αξιοποιείται ως παρουσιολόγιο. Ο/η νηπιαγωγός κατευθύνει την προσοχή των μαθητών στην πρώτη μέρα του κάθετου άξονα και νοηματίζει ΔΕΥΤΕΡΑ. Οι μαθητές επαναλαμβάνουν μιμούμενοι και νοηματίζουν ΔΕΥΤΕΡΑ, απαντώντας με τη σειρά ο καθένας στην ερώτηση ΜΕΡΑ ΤΙ; (Τι μέρα είναι;). Στο κενό τετράγωνο κάτω από τη φωτογραφία τους στην περιοχή του πίνακα διπλής εισόδου, στη Δευτέρα, αφήνουν ένα προσωπικό τους αποτύπωμα οτιδήποτε επιλέξουν, π.χ. ζωγραφιά – σύμβολο που τους αντιπροσωπεύει ή το σύμβολο του νοηματικού τους ονόματος ή το δακτυλικό τους αποτύπωμα με δακτυλομπογιά.

Η διαδικασία επαναλαμβάνεται καθημερινά, όλες τις μέρες της εβδομάδας.

Οι μαθητές εναλλακτικά μπορούν να γράψουν στο τετράγωνο της ημέρας, το πρώτο γράμμα του ονόματός τους προκειμένου να αντιληφθούν σταδιακά τη χρήση του δακτυλικού αλφάβητου. Ο/η νηπιαγωγός παρέχει το ερέθισμα και το μοντέλο και οι μαθητές επαναλαμβάνουν.

Ημέρες της εβδομάδας: (ΔΕΥΤΕΡΑ, ΤΡΙΤΗ, ΤΕΤΑΡΤΗ, ΠΕΜΠΤΗ, ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, ΣΑΒΒΑΤΟ, ΚΥΡΙΑΚΗ).

Βήμα 2

Την Παρασκευή ή τη Δευτέρα στον πίνακα διπλής εισόδου οι μαθητές ζωγραφίζουν στο Σάββατο και την Κυριακή ένα σπίτι και επαναλαμβάνουν το νόημα ΣΠΙΤΙ, απεικονίζοντας την απουσία τους από το σχολείο τις τελευταίες ημέρες της εβδομάδας.

ΣΑΒΒΑΤΟ ΚΥΡΙΑΚΗ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΛΕΙΣΤΟ (Το Σάββατο και την Κυριακή το σχολείο είναι κλειστό)

ΣΑΒΒΑΤΟ-ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΣΥ ΠΟΥ; (Πού θα είσαι το Σαββατοκύριακο;)

ΣΑΒΒΑΤΟ-ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΣΥ ΣΠΙΤΙ (Το Σαββατοκύριακο είσαι στο σπίτι).

Βήμα 3

Έλεγχος παρουσιολογίου με τον πίνακα διπλής εισόδου, τις μέρες της εβδομάδας και τους μαθητές που είναι παρόντες. Ο/η εκπαιδευτικός ρωτάει: ΛΕΙΠΕΙ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος λείπει;) Βλέπουμε ποιοι μαθητές είναι στο σχολείο και ζωγραφίζουμε στο τετράγωνο του απόντα ένα σπίτι. ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ ΟΝΟΜΑ ΣΠΙΤΙ (Ο/η ..... είναι σπίτι). Αν επιβεβαιωμένα η απουσία του μαθητή οφείλεται σε ασθένεια γίνεται και η εισαγωγή του νοήματος ΑΡΡΩΣΤΟΣ χρησιμοποιώντας την τεχνική της παντομίμας για

την επεξήγησή του. Όταν υπάρχει άλλη πληροφόρηση από την οικογένεια του μαθητή μέσω του τετραδίου επικοινωνίας ή τηλεφωνικής επικοινωνίας αυτή περιγράφεται και αποδίδεται στην ΕΝΓ.

Βήμα 4

Σύνδεση με μαθηματικές έννοιες και ποσότητες. Μπορούν να γίνουν οι ακόλουθες ερωτήσεις:

ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΟΣΟΙ; ή ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΑΘΗΤΕΣ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΠΟΣΟΙ; (Πόσοι μαθητές είναι στο σχολείο;)

ΛΕΙΠΟΥΝ ΠΟΣΟΙ; ή ΜΑΘΗΤΕΣ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΛΕΙΠΟΥΝ ΠΟΣΟΙ; (Πόσοι μαθητές απουσιάζουν;)

ΛΕΙΠΟΥΝ ΠΟΥ; ή ΜΑΘΗΤΕΣ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΛΕΙΠΟΥΝ ΠΟΥ; (Πού είναι αυτοί που λείπουν;)

ΛΕΙΠΟΥΝ ΓΙΑΤΙ; ή ΜΑΘΗΤΕΣ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΛΕΙΠΟΥΝ ΓΙΑΤΙ; (Γιατί λείπουν;)

ΛΕΙΠΟΥΝ ΛΟΓΩ; (Για ποιο λόγο λείπουν;)

Βήμα 5

Η εναλλαγή των ημερών στον καθημερινό διάλογο του ημερολογίου μπορεί να εμπλουτιστεί με χρονικά νοήματα όπως:

ΣΗΜΕΡΑ, ΧΘΕΣ, ΑΥΡΙΟ.

ΣΗΜΕΡΑ ΜΕΡΑ ΤΙ; (Τι μέρα είναι σήμερα;)

ΧΘΕΣ ΜΕΡΑ ΤΙ; (Τι μέρα ήταν χθες;)

ΑΥΡΙΟ ΜΕΡΑ ΤΙ; (Αύριο τι μέρα θα είναι;)

ΣΗΜΕΡΑ ΛΕΙΠΕΙ ΠΟΙΟΣ; (Σήμερα ποιος λείπει;)

ΣΗΜΕΡΑ ΛΕΙΠΟΥΝ ΠΟΣΟΙ; (Σήμερα πόσοι λείπουν;)

ΧΘΕΣ ΕΛΕΙΠΕ ΠΟΙΟΣ; (Χθες ποιος έλειπε;)

ΧΘΕΣ ΕΛΕΙΠΑΝ ΠΟΣΟΙ; (Χθες πόσοι έλειπαν;)

Και να γίνονται διάλογοι του τύπου:

Π.χ. ΣΑΒΒΑΤΟ ΕΣΥ ΠΟΥ; (Πού ήσουν εσύ το Σάββατο;)

ΣΠΙΤΙ (Σπίτι)

ΣΠΙΤΙ, ΒΟΛΤΑ ΠΟΥ; (Ήσουν στο σπίτι, πήγες βόλτα, πού ήσουν;)

Βήμα 6

Στα πλαίσια της αυτοβιογραφικής μνήμης και της ανάπτυξης του αυθόρμητου λόγου με τη διήγηση προσωπικών εμπειριών ζητάμε τη συνεργασία των γονέων και την καταγραφή δραστηριοτήτων που έλαβαν χώρα το σαββατοκύριακο με τη χρήση τετραδίου συνεργασίας. Αυτές οι πληροφορίες έρχονται στο σχολείο κάθε Δευτέρα μετά από τις οικογενειακές δράσεις του σαββατοκύριακου.

Κάθε Δευτέρα ο/η νηπιαγωγός καλεί τους μαθητές;

ΣΑΒΒΑΤΟ-ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΣΥ ΤΙ-ΕΚΑΝΕΣ; (Τι έκανες το Σαββατοκύριακο;)

ΠΕΡΑΣΕΣ ΠΩΣ; (Πώς πέρασες;)

Π.χ. (εάν γνωρίζουμε παρακινούμε με ερωτήσεις προτροπής) ΠΑΙΔΟΤΟΠΟ; ΠΟΔΗΛΑΤΟ; ΚΟΥΝΙΑ; ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ; (Πήγες στον παιδότοπο, έκανες ποδήλατο, κούνια, είδες τηλεόραση;).

Ζωγραφίζουμε τις δράσεις του Σαββατοκύριακου και τις αναρτούμε σε εμφανές σημείο. **Βήμα 7**

Με τη χρήση του μηνιαίου ημερολογίου γίνεται εισαγωγή του νοήματος ΜΗΝΑΣ και της νοηματικής φράσης ΜΗΝΑΣ ΤΙ; (Τι μήνα έχουμε;), στην καθημερινή πρωινή ρουτίνα των μαθητών. Αρχικά γίνεται μηχανική χρήση της έννοιας του χρόνου και του σχετικού λεξιλογίου. Ο/η εκπαιδευτικός απαντά μόνος του/της τη σχετική ερώτηση μέχρι να αρχίσουν οι μαθητές να τον/την μιμούνται. Η καθημερινή ρουτίνα και η συστηματική καταγραφή των γεγονότων που συνδέονται με τις εμπειρίες των νηπίων στο μηνιαίο ημερολόγιο και η παρακολούθηση της καθημερινής χρήσης του ημερολογίου βοηθούν έτσι ώστε οι μαθητές να αρχίσουν να χρησιμοποιούν το σχετικό λεξιλόγιο των μηνών μολονότι δεν κατανοούν ακόμη την αντίστοιχη έννοια του χρόνου.

Μήνες του χρόνου: (ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ, ΜΑΡΤΙΟΣ, ΑΠΡΙΛΙΟΣ, ΜΑΙΟΣ, ΙΟΥΝΙΟΣ, ΙΟΥΛΙΟΣ, ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ, ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ).

Βήμα 8

Σύνδεση των μηνών με τη διδασκαλία των αριθμών και των συμβόλων τους καθώς οι μαθητές καλούνται να μιμηθούν, να αναγνωρίσουν και να νοηματίσουν τον μήνα, την ημέρα, την ημερομηνία μέχρι να αποκτήσουν σταδιακά χρονικές έννοιες αναπτύσσοντας αυτοβιογραφική μνήμη.

Π.χ. Γίνονται διάλογοι όπως:

ΣΗΜΕΡΑ ΔΕΥΤΕΡΑ, 8 ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ (Σήμερα είναι Δευτέρα, 8 Οκτωβρίου).

Την επόμενη μέρα ρωτάμε ποιος μαθητής θέλει να γίνει δάσκαλος και να σβήσει στο ημερολόγιο το 8.

Δάσκαλος:

ΗΜΕΡΑ ΧΘΕΣ ΤΙ; (Τι μέρα ήταν χθες;)

ΜΗΝΑΣ ΤΙ; (Τι μήνα έχουμε;)

ΜΗΝΑΣ ΠΟΣΟ; (Πόσο έχει ο μήνας;).

ΧΘΕΣ ..... (Χθες είχαμε...) και περιμένουμε από το μαθητή να απαντήσει.

ΣΗΜΕΡΑ ΠΟΣΟ; (Σήμερα πόσο έχουμε;)

ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ ΑΡΙΘΜΟΣ 8, ΜΕΤΑ ΠΟΣΟ; ή 8 ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΤΑ; (Μετά το 8 ποιος αριθμός είναι;)

Με αυτόν τρόπο καλλιεργείται και η αριθμητική ακολουθία.

Η γραφική αναπαράσταση του μήνα μέσω του ημερολογίου βοηθάει στο να μάθουν οι μαθητές το ΜΗΝΑΣ ΤΕΛΟΣ (Ο μήνας τελείωσε) π.χ. ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ ΤΕΛΕΙΩΣΕ, ΜΗΝΑΣ ΑΛΛΑΖΕΙ (Ο Οκτώβριος τελείωσε, ο μήνας αλλάζει) και να αισθητοποιήσουν το πέρασμα του χρόνου σε σχέση με τις προσωπικές καθημερινές εμπειρίες τους.

Βήμα 9

Στο ημερολόγιο των εποχών – μηνών εισαγάγουμε τις εποχές ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ, ΧΕΙΜΩΝΑΣ, ΑΝΟΙΞΗ, ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ. Υποδεικνύουμε στους μαθητές ότι κάθε εποχή έχει τρεις μήνες. Κάθε φορά καλύπτουμε το μήνα που τελείωσε.

Συνδέουμε τις εποχές με καιρικά φαινόμενα και παρατήρηση της φύσης. Η παρατήρηση πρέπει να είναι βιωματική και για αυτό το λόγο βγαίνουμε από την τάξη και μαζεύουμε ή φωτογραφίζουμε ότι υποδεικνύουν τα παιδιά. Γίνεται προβολή του φωτογραφικού υλικού στο διαδραστικό πίνακα και συζήτηση.

Ενδεικτικό λεξιλόγιο – φράσεις:

- ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

ΚΡΥΟ – ΒΡΟΧΗ – ΟΥΡΑΝΙΟ-ΤΟΞΟ – ΟΜΠΡΕΛΑ – ΓΑΛΟΤΣΕΣ – ΔΕΝΤΡΑ – ΣΑΛΙΓΚΑΡΙΑ

ΦΥΛΛΑ ΠΕΦΤΟΥΝ (Τα φύλλα πέφτουν)

ΦΥΛΛΑ ΧΡΩΜΑ ΤΙ; (Τι χρώμα έχουν τα φύλλα;) ΚΙΤΡΙΝΑ, ΚΑΦΕ, ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ (Καφέ, κίτρινα, πορτοκαλί).

Αφού παρατηρήσουμε, αποδίδουμε και εικαστικά τις καινούριες έννοιες όπως στην εικόνα που ακολουθεί.

Εικόνα 2: Ομαδική εργασία για το φθινόπωρο

- ΧΕΙΜΩΝΑΣ

ΠΟΛΥ-ΚΡΥΟ – ΜΠΟΥΦΑΝ – ΓΑΝΤΙΑ – ΣΚΟΥΦΟΣ – ΚΑΣΚΟΛ – ΜΠΟΤΕΣ – ΧΙΟΝΙ – ΧΙΟΝΑΝΘΡΩΠΟΣ – ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ – ΑΓΙΟΣ ΒΑΣΙΛΗΣ – ΑΠΟΚΡΙΣΕΣ ΧΕΙΜΩΝΑΣ ΜΟΥ-ΑΡΕΣΕΙ-ΠΑΡΑΠΟΛΥ (Ο χειμώνας μου αρέσει πάρα πολύ).

- ΑΝΟΙΞΗ

ΖΕΣΤΗ – ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ – ΠΟΥΛΙΑ – ΠΕΤΑΛΟΥΔΕΣ – ΠΑΣΧΑ, ΦΥΛΛΑ ΠΡΑΣΙΝΑ
(Τα φύλλα είναι πράσινα).

- ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

ΠΟΛΥ-ΖΕΣΤΗ – ΘΑΛΑΣΣΑ – ΚΟΛΥΜΠΙ – ΔΙΑΚΟΠΕΣ
ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΛΕΙΝΕΙ (Το σχολείο κλείνει).

Εικόνα 3: Ομαδική εργασία για το καλοκαίρι

2^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Μέσα από διεργασίες ρουτίνας και επαναλήψεων οι μαθητές καλούνται να μάθουν, μέσα από το ημερήσιο πρόγραμμά τους, τους χρονικούς κύκλους κατά τη διάρκεια της ημέρας αναπτύσσοντας αυτοβιογραφική μνήμη.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να κατανοούν και να συζητούν για τη σχολική ρουτίνα τους,
- να διακρίνουν τις διαφορετικές χρονικές στιγμές της μέρας σε σχέση με τις διαφορετικές δραστηριότητες που κάνουν,
- να χρησιμοποιούν χρονικούς προσδιορισμούς,
- να κάνουν ταξινομήσεις χρονικών εννοιών,
- να κάνουν νοητικές και γλωσσικές συσχετίσεις και συνδέσεις.

Υλικά και μέσα

- Πίνακας ημερήσιων δραστηριοτήτων με ενδείξεις ωρών, νοημάτων και εικόνων
- Τετράδιο επικοινωνίας μαθητή

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες και στη συνέχεια μισάωρο ενασχόλησης στα πλαίσια των καθημερινών ρουτινών.

Βήμα 1

Προκειμένου να εκτεθούν οι μαθητές σε νέο λεξιλόγιο σχετικό με το χρόνο και τις δραστηριότητες της ημέρας και να γίνουν αντιληπτές οι εναλλαγές των δραστηριοτήτων και οι μεταβάσεις των δράσεων ακολουθείται ένα δομημένο χρονικά πρόγραμμα. Η εφαρμογή του δομημένου προγράμματος διευκολύνει την αλληλεπίδραση και αποτελεί επικοινωνιακή ευκαιρία επέκτασης του λεξιλογίου των μαθητών.

Χρησιμοποιούμε τον πίνακα ημερήσιων δραστηριοτήτων και κάθε φορά που είναι ώρα για μια νέα δραστηριότητα τραβάμε την προσοχή των μαθητών και γίνεται επίδειξη της δραστηριότητας με τη σχετική εικόνα στον πίνακα, του νόηματος της δραστηριότητας και επικουρικά επίδειξη του ρολογιού.

Με τον τρόπο αυτό δίνεται η ευκαιρία για καθημερινή έκθεση των μαθητών σε χρονικά νοήματα: ΤΩΡΑ, ΠΡΙΝ, ΜΕΤΑ και ΣΤΟ-ΤΕΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΙΝ ΤΕΛΕΙΩΣΕ (Πριν το μάθημα τελείωσε)

ΤΩΡΑ ΚΑΝΟΥΜΕ ΤΙ; (Τώρα τι θα κάνουμε;)

ΜΕΤΑ ΚΑΝΟΥΜΕ ΤΙ; (Τι θα κάνουμε μετά;)

ΩΡΑ 10:00, ΤΩΡΑ ΦΑΓΗΤΟ (Είναι 10:00, ώρα για φαγητό)
 ΦΑΓΗΤΟ ΠΡΙΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΤΙ; (Πριν το φαγητό τι πρέπει να κάνουμε;)
 ΠΛΥΣΙΜΟ-ΧΕΡΙΑ (Πλένουμε τα χέρια)
 ΚΑΛΗ ΟΡΕΞΗ (Καλή όρεξη)
 ΦΑΓΗΤΟ ΜΕΤΑ ΤΙ; (Τι κάνουμε μετά το φαγητό;)
 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ (Διάλειμμα)
 ΩΡΑ 12:00, ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΛΕΙΝΕΙ (Είναι 12:00, το σχολείο κλείνει)
 ΑΝΑΓΚΗ ΤΙ; ΜΠΟΥΦΑΝ, ΤΣΑΝΤΑ ΤΖΑΝΤΑ-ΦΟΡΑΩ (Τι πρέπει να κάνετε;
 Να φορέσετε μπουφάν και να πάρετε την τσάντα σας)
 ΕΣΥ ΠΑΣ ΠΟΥ; (Εσύ πού θα πας;)
 ΚΑΛΟ ΜΕΣΗΜΕΡΙ (Καλό μεσημέρι).

Βήμα 2

Στη συγκεκριμένη ηλικία και εκπαιδευτική φάση που βρίσκονται οι μαθητές ο στόχος της εκμάθησης της ώρας είναι έμμεσος. Όμως, από τη συστηματικότητα της επανάληψης των δραστηριοτήτων και την περιοδικότητα του χρόνου, οι μαθητές σταδιακά αντιλαμβάνονται ότι κάποιες δράσεις επαναλαμβάνονται σε σταθερή ημέρα και ώρα και μπορούν να τις προβλέψουν, αρχίζοντας με αυτόν τον τρόπο εκείνοι την επικοινωνία.

Στο τετράδιο συνεργασίας μπορούμε με φωτογραφίες να απεικονίσουμε το πρόγραμμα των δραστηριοτήτων των μαθητών, μεταφέροντας την πληροφορία στο σπίτι και δημιουργώντας κίνητρα για συζήτηση στα σπίτια των μαθητών.

Εικόνα 3: Τετράδιο επικοινωνίας

Μετά από συχνή επανάληψη των δραστηριοτήτων και αφού είμαστε σίγουροι ότι οι περισσότεροι έχουν πλέον εξοικειωθεί με το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα του τμήματος, μπορούμε να διατυπώσουμε ερωτήσεις προς τους μαθητές όπως:

ΣΗΜΕΡΑ ΔΕΥΤΕΡΑ ΜΑΘΗΜΑ ΤΙ; (Σήμερα είναι Δευτέρα, τι μάθημα έχουμε;) και αντιστρόφως

ΣΗΜΕΡΑ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΜΕΡΑ ΤΙ; (Σήμερα έχουμε λογοθεραπεία, τι μέρα είναι;)

Σχετικό λεξιλόγιο και φράσεις αναφοράς:

ΜΑΘΗΜΑ

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

ΦΑΓΗΤΟ

ΠΑΙΧΝΙΔΙ

ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ

ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

ΣΠΙΤΙ

9:30 ΜΑΘΗΜΑ (Στις 9:30 θα κάνουμε μάθημα)

ΦΑΓΗΤΟ 11:00 ΤΕΛΟΣ (Το φαγητό τελειώνει στις 11:00)

ΩΡΑ 14:00 ΣΠΙΤΙ ΠΗΓΑΙΝΕΙΣ (Στις 14:00 θα πάς σπίτι)

ΤΩΡΑ ΜΑΘΗΜΑ (Τώρα έχουμε μάθημα)

ΜΕΤΑ ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ (Μετά θα κάνουμε διάλειμμα)

ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΕΛΕΙΩΣΕ (Η λογοθεραπεία τελείωσε)

ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΑΥΡΙΟ (Γυμναστική θα κάνουμε αύριο)

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ ΛΙΓΟ ΘΑ (Σε λίγο θα κάνουμε διάλειμμα)

ΦΑΓΗΤΟ ΠΡΙΝ (Φάγαμε πριν) κ.λπ.

Βήμα 3

Όταν οι μαθητές έχουν κατακτήσει χρονικά νοήματα και έννοιες που συνδέονται με το σχολικό τους πρόγραμμα, διδάσκουμε τα νοήματα ΠΡΩΙ, ΜΕΣΗΜΕΡΙ, ΑΠΟΓΕΥΜΑ, ΒΡΑΔΥ συνδέοντάς τα με τις ανάλογες δραστηριότητες που πραγματοποιούν οι μαθητές κατά τη διάρκεια της ημέρας.

Χρησιμοποιούμε παιχνίδια παντομίμας για να κάνουμε αναφορά στο χρόνο, σε στιγμές που δεν είμαστε μαζί με τους μαθητές. Τι κάνω το πρωί, το μεσημέρι, το απόγευμα, το βράδυ αναπαριστώντας ρουτίνες, διαδικασίες και δράσεις του σπιτιού, όπως το κοιμάμαι, ξυπνάω, πλένω το πρόσωπό μου κ.λπ.

Κάνουμε θεατρικό παιχνίδι: κάνουμε ότι κοιμόμαστε και οι μαθητές ακολουθούν. Ο ήλιος ανατέλλει. Τους ξυπνάμε με ένα ελαφρύ χαδάκι στην πλάτη σα να έχουμε το ρόλο της μαμάς. ΕΛΑ ΑΓΟΡΙ ΞΥΠΝΑ, ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΗΓΑΙΝΕΙΣ (Ξύπνα αγοράκι να πας σχολείο). Πρώτα πλένουμε το πρόσωπο

και βουρτσίζουμε τα δόντια, χτενίζουμε τα μαλλιά και στη συνέχεια ντυνόμαστε. Πίνουμε το γάλα και τρώμε πρωινό. Χαιρετάμε τη μαμά και μπαίνουμε στο ταξί ή στο σχολικό. Φτάνουμε στο σχολείο. ΚΑΛΗΜΕΡΑ. Λέμε καλημέρα στη δασκάλα.

Π.χ.:

ΠΡΩΙ ΤΙ-ΚΑΝΩ; (Τι κάνω το πρωί;)

ΞΥΠΝΑΩ (Ξυπνάω)

ΠΡΟΣΩΠΟ-ΠΛΕΝΩ (Πλένω το πρόσωπό μου)

ΔΟΝΤΙΑ-ΒΟΥΡΤΣΙΖΩ (Βουρτσίζω τα δόντια)

ΡΟΥΧΑ ΦΟΡΑΩ (Ντύνομαι)

ΓΑΛΑ ΠΙΝΩ (Πίνω γάλα)

ΤΣΑΝΤΑ-ΦΟΡΑΩ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΗΓΑΙΝΩ (Παίρνω την τσάντα και πάω σχολείο)

ΜΕΣΗΜΕΡΙ ΤΙ-ΚΑΝΩ; (Τι κάνω το μεσημέρι;)

ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΛΕΙΝΕΙ (Το σχολείο κλείνει)

ΣΠΙΤΙ ΠΗΓΑΙΝΩ (Πάω σπίτι)

ΤΡΩΩ (Τρώω)

ΑΠΟΓΕΥΜΑ ΤΙ-ΚΑΝΩ; (Τι κάνω το απόγευμα;)

ΣΠΙΤΙ ΠΑΙΖΩ (Παίζω στο σπίτι)

ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑ (Κάνω λογοθεραπεία)

ΚΟΥΝΙΑ (Κάνω κούνια)

ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΒΛΕΠΩ (Βλέπω τηλεόραση)

ΒΡΑΔΥ ΤΙ-ΚΑΝΩ; (Τι κάνω το βράδυ;)

ΚΟΙΜΑΜΑΙ (Κοιμάμαι).

Βήμα 4

Δουλεύουμε τις έννοιες ΠΡΩΙ, ΝΥΧΤΑ. Οι μαθητές κατηγοριοποιούν και σχολιάζουν δράσεις ή και αντικείμενα που σχετίζονται με τη μέρα και τη νύχτα. Χωρίζουν τον πίνακα σε δύο μέρη. Στη μία πλευρά ζωγραφίζουν έναν ήλιο και στην άλλη ένα φεγγάρι. Δίνουμε εικόνες αντικειμένων στους μαθητές. Κάθε παιδί διαλέγει μια εικόνα, καλείται να ονομάσει τι κρατάει και να τοποθετήσει την εικόνα στη σωστή μεριά του πίνακα.

Πίνακας αντικειμένων

ΗΛΙΟΣ

ΓΥΑΛΙΑ ΗΛΙΟΥ

ΚΑΠΕΛΟ

ΦΕΓΓΑΡΙ

ΑΣΤΕΡΙΑ

ΛΑΜΠΑ

ΦΑΚΟΣ

ΜΑΞΙΛΑΡΙ

ΠΙΤΖΑΜΕΣ

ΚΡΕΒΑΤΙ

Παίζουμε το παιχνίδι «Βρες ποια νοήματα ταιριάζουν». Δίνουμε στους μαθητές το νόημα ΠΡΩΙ και τους ρωτάμε τι τους έρχεται στο μυαλό. Περιμένουμε οι μαθητές να μας πουν νοήματα που σχετίζονται με την έννοια του πρωινού, όπως: ΓΑΛΑ, ΞΥΠΝΑΩ, ΤΣΑΝΤΑ, ΣΧΟΛΕΙΟ κ.λπ.

Το ίδιο κάνουμε και με το νόημα ΝΥΧΤΑ και περιμένουμε νοήματα όπως: ΚΟΙΜΑΜΑΙ, ΒΡΑΔΥ, ΑΣΤΕΡΙ, ΚΡΕΒΑΤΙ κ.λπ.

Φτιάχνουμε μια αφίσα με τα Νοήματα για τη μέρα και τη νύχτα.

3^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Μέσα από διεργασίες ρουτίνας και επαναλήψεων οι μαθητές καλούνται να μάθουν, μέσα από το ημερήσιο πρόγραμμά τους, τον καιρό και να σχολιάζουν τα καιρικά φαινόμενα.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να παρατηρούν και να σχολιάζουν τα καιρικά φαινόμενα,
- να εισαχθούν στον κόσμο των πειραμάτων και των φυσικών επιστημών,
- να παρακολουθούν με συνέπεια την αφήγηση μιας ιστορίας στην ΕΝΓ,
- να απαντούν σε ερωτήσεις σχετικά με το περιεχόμενο μιας ιστορίας.

Υλικά και μέσα

- Μηνιαίο ημερολόγιο
- Διαδραστικός πίνακας
- Schwartz B.A. (2000), Τα χρώματα του ουράνιου τόξου, Αθήνα: Σαββάλας
- Joel M. Kimball (διασκευή Μαρία Δραγασιά), Ο Σταγονούλης πετάει στα σύννεφα, εικόνες στο Διαδίκτυο
- Κιμωλίες, μαρκαδόροι, γκαζάκι, πυρέξ με καπάκι γαλάζιο χρώμα
- Χαρτόνια λευκά Α4
- Δακτυλομπογιές

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες και στη συνέχεια μισάωρη ενασχόληση στα πλαίσια των καθημερινών ρουτινών.

Βήμα 1

Η ημερήσια ρουτίνα εμπλουτίζεται πλέον με καθημερινή καταγραφή του καιρού στο [μηνιαίο ημερολόγιο](#). Στο χώρο κάθε ημέρας –στο τετράγωνο της ημέρας– οι μαθητές ζωγραφίζουν ήλιο, σύννεφα, βροχή, αέρα, καταγράφοντας καθημερινά τα καιρικά φαινόμενα.

Π.χ.:

ΚΑΙΡΟΣ ΤΙ; (Τι καιρό έχει;)

ΣΗΜΕΡΑ ΗΛΙΟ (Σήμερα έχει ήλιο)

ΔΕΥΤΕΡΑ ΗΛΙΟ; (Τη Δευτέρα είχε ήλιο;)

ΣΗΜΕΡΑ ΗΛΙΟ ΣΥΝΝΕΦΑ (Σήμερα έχει ήλιο και συννεφιά)

ΣΗΜΕΡΑ ΣΥΝΝΕΦΑ (Σήμερα έχει συννεφιά)

ΣΗΜΕΡΑ ΒΡΟΧΗ (Σήμερα βρέχει)

ΣΗΜΕΡΑ ΧΙΟΝΙ (Σήμερα χιονίζει)

ΣΗΜΕΡΑ ΦΥΣΑΕΙ, ΑΕΡΑ (Σήμερα φυσάει, έχει αέρα)

Όλοι οι μαθητές βγαίνουν έξω από την τάξη για να παρατηρήσουν τον καιρό ή εναλλακτικά ένας μαθητής, ο υπεύθυνος της ημέρας για τον καιρό, παρατηρεί και επιστρέφει για να περιγράψει τον καιρό στους άλλους:

Εκπαιδευτικός: ΚΑΙΡΟΣ ΤΙ; (Τι καιρό έχει;)

Μαθητής: π.χ. ΗΛΙΟΣ (Ήλιο)

Οι νοηματικές φράσεις βαθμιαία γίνονται πιο σύνθετες αξιοποιώντας το γνωστό λεξιλόγιο.

Εκπαιδευτικός: ΣΗΜΕΡΑ ΚΑΙΡΟΣ ΤΙ; (Τι καιρό έχει σήμερα;)

Μαθητής: ΣΗΜΕΡΑ ΣΥΝΝΕΦΑ (Σήμερα έχει συννεφιά)

Εκπαιδευτικός: ΛΙΓΟ ΘΑ ΒΡΕΞΕΙ (Σε λίγο θα βρέξει)

Εκπαιδευτικός: ΧΘΕΣ ΚΑΙΡΟΣ ΤΙ; (Χθες τι καιρό έκανε;)

Μαθητής: ΧΘΕΣ ΣΥΝΝΕΦΑ (Χθες είχε σύννεφα)

Εκπαιδευτικός: ΧΘΕΣ ΣΗΜΕΡΑ ΚΑΙΡΟΣ ΙΔΙΑ (Χθες και σήμερα ο ίδιος καιρός)

Οι μαθητές ζωγραφίζουν τον καιρό σε χαρτί. Γίνεται επίσης σύνδεση των καιρικών φαινομένων με τα χρώματα: π.χ. ΗΛΙΟΣ ΚΙΤΡΙΝΟ ΧΡΩΜΑ, (Ο ήλιος είναι κίτρινος), ΣΥΝΝΕΦΑ ΓΚΡΙ (Τα σύννεφα είναι γκρι).

Βήμα 2

Δίνουμε στα παιδιά διάφορες εικόνες αντικειμένων- Εικόνες για τον καιρό: ομπρέλα, γαλότσες, αδιάβροχο, μπότες, γυαλιά ηλίου, σκούφος, κασκόλ, γάντια, ουράνιο τόξο, παιδιά που κάνουν σκι, τις οποίες καλούνται να αποδώσουν στη νοηματική.

Όποιος νοηματίζει σωστά την εικόνα του, την κερδίζει. Φτιάχνουμε στο πάτωμα τρεις μεγάλους κύκλους. Στο κέντρο του πρώτου κύκλου βάζουμε εικόνα βροχής, στο δεύτερο βάζουμε έναν ήλιο και στο τρίτο μία εικόνα που απεικονίζει χιόνι. Ο κάθε μαθητής πρέπει να τοποθετήσει τις εικόνες που κέρδισε στο σωστό κύκλο. Με τον τρόπο αυτό γίνεται σύνδεση σχετικού λεξιλογίου αντικειμένων, δραστηριοτήτων και ρουχισμού με τα καιρικά φαινόμενα.

Π.χ.:

ΒΡΟΧΗ

- ΟΜΠΡΕΛΑ
- ΓΑΛΟΤΣΕΣ
- ΜΠΟΤΕΣ
- ΟΥΡΑΝΙΟ-ΤΟΞΟ

ΗΛΙΟΣ

- ΓΥΑΛΙΑ ΗΛΙΟΥ
- ΚΑΠΕΛΟ

ΧΙΟΝΙ

- ΣΚΟΥΦΟΣ
- ΚΑΣΚΟΛ
- ΓΑΝΤΙΑ
- ΜΠΟΥΦΑΝ
- ΣΚΙ

Βήμα 3

Πείραμα: Φτιάχνοντας βροχή στην τάξη

Εικόνα 4: Βήμα πρώτο

Προετοιμάζουμε τους μαθητές παρουσιάζοντάς τους την περιγραφή του πειράματος με χάρτη βημάτων και εξηγώντας τους τι είναι αυτά που βλέπουν στο χάρτη.

Δίπλα στο χάρτη έχουμε τα πραγματικά αντικείμενα.

Έχουμε ένα γκαζάκι και ένα διάφανο πυρέξ/κατσαρόλα με νερό και γαλάζιο χρώμα. Ρίχνουμε λίγο χρώμα στο νερό και σημειώνουμε τη στάθμη στο δοχείο. Ρωτάμε τους μαθητές τι περιμένουμε να γίνει προσπαθώντας να εκμαιεύσουμε απαντήσεις, στηριζόμενοι στις εμπειρίες που πιθανά έχουν οι μαθητές από το σπίτι.

Δείχνουμε το γκαζάκι στην εικόνα αλλά και ως πραγματικό αντικείμενο. Τα ταυτίζουμε και ρωτάμε:

Εκπαιδευτικός:

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΣΠΙΤΙ ΜΑΜΑ ΓΚΑΖΑΚΙ-ΦΩΤΙΑ ΕΧΕΙ; (Η μαμά έχει γκαζάκι στο σπίτι;)

ΣΠΙΤΙ ΜΑΜΑ ΑΥΤΟ ΙΔΙΟ; (Η μαμά έχει το ίδιο στο σπίτι;).

Οι μαθητές μπορεί να απαντήσουν νοηματίζοντας ΦΩΤΙΑ, αλλά μπορεί να μην μπορούν να εκφράσουν τις σκέψεις τους, μη γνωρίζοντας το κατάλληλο λεξιλόγιο.

Νοηματίζουμε ΑΥΤΟ ΓΚΑΖΑΚΙ-ΦΩΤΙΑ, ΦΩΤΙΑ (Αυτό είναι γκαζάκι για τη φωτιά)

Δείχνουμε το νερό:

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

Μαθητής: ΝΕΡΟ.

Εκπαιδευτικός:

ΤΩΡΑ ΕΓΩ ΣΠΙΡΤΟ-ΑΝΑΒΩ ΦΩΤΙΑ (Τώρα εγώ θα ανάψω τη φωτιά)

ΟΛΟΙ ΒΛΕΠΟΥΜΕ ΠΡΟΣΟΧΗ (Όλοι βλέπουμε προσεκτικά).

Ανάβουμε το γκαζάκι και περιμένουμε παρακολουθώντας. Περιμένοντας επαναλαμβάνουμε το σχετικό λεξιλόγιο (ΓΚΑΖΑΚΙ-ΦΩΤΙΑ, ΦΩΤΙΑ, ΝΕΡΟ, ΧΡΩΜΑ ΓΑΛΑΖΙΟ).

Εικόνα 5: Βήμα δεύτερο

Μόλις αρχίσει ο βρασμός ο/η εκπαιδευτικός ρωτάει: ΝΕΡΟ ΒΛΕΠΩ ΤΙ; (Τι παρατηρείτε με το νερό;). Αν κανένας μαθητής δεν απαντήσει ο/η νηπιαγωγός δίνει μόνος του την απάντηση. ΝΕΡΟ ΒΡΑΖΕΙ, ΒΛΕΠΩ ΒΡΑΖΕΙ ΦΟΥΣΚΑΛΕΣ (Το νερό βράζει, βλέπουμε φουσκάλες).

Παρακινούμε τα παιδιά να παρατηρήσουν ότι (α) υπάρχει θερμότητα πλησιάζοντας προσεκτικά τα χέρια τους και (β) ότι το νερό λιγόστεψε. Σχολιάζουμε ΝΕΡΟ ΣΤΑΘΜΗ-ΚΑΤΕΒΑΙΝΕΙ (Η στάθμη του νερού κατέβηκε). Ρωτάμε, που πήγε το νερό που λείπει. ΝΕΡΟ ΧΑΘΗΚΕ ΠΟΥ; Όλοι σχεδόν λένε ΑΤΜΟΣ (Έγινε ατμός) αφού όλοι έχουν παρατηρήσει τον καπνό που ανέβαινε ψηλά από την κατσαρόλα, ενώ το νερό έβραζε.

Εικόνα 6: Βήμα τρίτο

Εικόνα 7: Βήμα τέταρτο

Επαναλαμβάνουμε το πείραμα τοποθετώντας ένα καπάκι πάνω στο πυρέξ. Όταν σηκώσουμε το καπάκι τα παιδιά παρατηρούν το σχηματισμό υδρατμών. Αρχίζουν να αντιλαμβάνονται πού πήγε το νερό πριν. Συζητάμε για το νερό που μαζεύτηκε στο καπάκι.

Στη συνέχεια γέρνουμε το καπάκι, ώστε να παρατηρήσουν οι μαθητές τις σταγόνες που σχηματίζονται και πώς αυτές πέφτουν. ΒΛΕΠΩ ΒΡΟΧΗ ΙΔΙΟ (Έτσι γίνεται η βροχή).

Βήμα 4

Βλέπουμε στο διαδραστικό πίνακα επιλογή εικόνων από το παραμύθι του Joel M. Kimball (διδασκεί Μαρία Δραγασιά) «Ο Σταγονούλης πετάει στα σύννεφα» από το Διαδίκτυο.

Βήμα 5

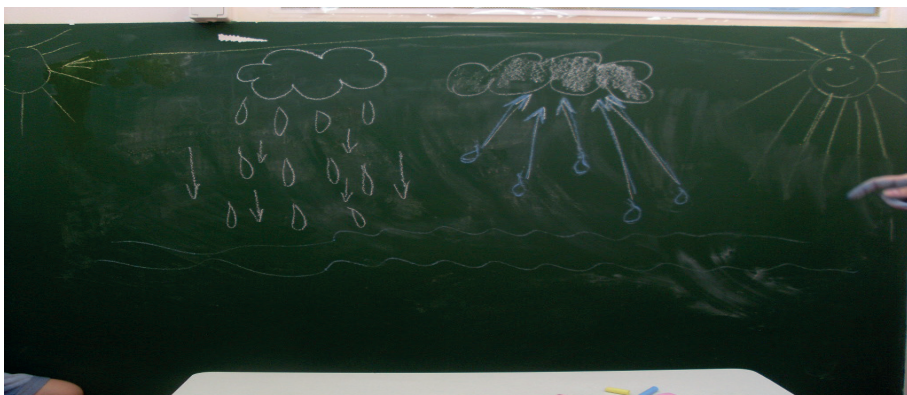
Ζωγραφίζουμε τον κύκλο του νερού με τους μαθητές στον πίνακα. Περιγράφουμε τη διαδικασία

ΘΑΛΑΣΣΑ ΕΚΕΙ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΖΕΣΤΗ (Στη θάλασσα, το καλοκαίρι κάνει ζέστη)

ΕΚΕΙ ΣΥΝΝΕΦΟ-ΟΥΡΑΝΟ ΝΕΡΟ ΑΝΕΒΑΙΝΕΙ-ΕΞΑΤΜΙΖΕΤΑΙ, ΕΚΕΙ ΣΥΝΝΕΦΟ (Το νερό εξατμίζεται και ανεβαίνει στον ουρανό και γίνεται σύννεφο)

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ ΚΡΥΟ, ΕΚΕΙ ΣΥΝΝΕΦΟ ΣΥΝΝΕΦΟ-ΤΞ-5: ΠΑΓΩΝΕΙ, ΒΡΟΧΗ (Το φθινόπωρο κρυώνει ο καιρός, το σύννεφο κρυώνει και γίνεται βροχή)

ΝΕΡΟ ΚΥΚΛΟΣ ΠΑΛΙ (Πέφτει και πάλι στη γη, στο χώμα).

Εικόνα 8: Η ζωγραφική στον πίνακα

Οι μαθητές επαναλαμβάνουν ένας-ένας την περιγραφή και αποδίδουν ατομικά τον κύκλο του νερού στο χαρτί τους, αποτυπώνοντας την καινούρια γνώση.

Βήμα 6

Ο/η νηπιαγωγός μαζί με τους μαθητές κοιτούν τις εικόνες του βιβλίου «Τα χρώματα του ουράνιου τόξου».

Ο/η νηπιαγωγός αφηγείται στους μαθητές:

ΟΥΡΑΝΙΟ-ΤΟΞΟ ΧΡΩΜΑΤΑ.

ΛΟΥΛΟΥΔΙ ΚΟΚΚΙΝΟ ΛΑΓΟΣ ΜΙΚΡΟΣ ΜΑΜΑ ΤΞ-5: ΛΟΥΛΟΥΔΙ-ΚΑΤΩ-ΔΙΠΛΑ-ΔΙΠΛΑ-ΚΑΘΟΝΤΑΙ-ΤΞ-Λ:

ΛΑΓΟΣ ΜΙΚΡΟΣ: Ε!! ΚΟΙΤΑ, ΒΡΟΧΗ ΣΤΑΜΑΤΗΣΕ.

ΜΑΜΑ: ΝΑΙ ΤΩΡΑ ΟΥΡΑΝΙΟ-ΤΟΞΟ.

- ΟΥΡΑΝΙΟ-ΤΟΞΟ ΠΩΣ;
- ΦΙΛΟΥΣ ΣΟΥ ΡΩΤΑ ΓΙΑΤΙ;
- ΠΑΣΧΑΛΙΤΣΑ ΟΥΡΑΝΙΟ-ΤΟΞΟ ΠΩΣ;
- ΚΟΚΚΙΝΟ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ,

ΠΑΣΧΑΛΙΤΣΑ ΦΤΕΡΑ ΚΟΚΚΙΝΑ ΚΛΕΙΝΕΙ.

- ΑΛΕΠΟΥ ΕΙ ΟΥΡΑΝΙΟ-ΤΟΞΟ ΠΩΣ;
- ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ,

ΑΛΕΠΟΥ ΟΥΡΑ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ ΚΟΥΝΑΕΙ.

- ΚΟΤΑ ΜΙΚΡΗ ΟΥΡΑΝΙΟ-ΤΟΞΟ ΠΩΣ;
- ΚΙΤΡΙΝΟ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ,

ΚΟΤΑ ΜΙΚΡΗ ΦΤΕΡΑ ΚΙΤΡΙΝΑ ΤΙΝΑΖΕΙ.

- ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΚΡΙΔΑ ΟΥΡΑΝΙΟ-ΤΟΞΟ ΠΩΣ;
- ΠΡΑΣΙΝΟ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ,

ΑΚΡΙΔΑ ΠΟΔΙΑ ΜΑΚΡΙΑ-ΛΕΠΤΑ ΠΡΑΣΙΝΑ ΤΡΙΒΕΙ.

- ΠΟΥΛΙ ΜΙΚΡΟ ΕΣΥ ΟΥΡΑΝΙΟ-ΤΟΞΟ ΠΩΣ;
- ΜΠΛΕ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ,

ΠΟΥΛΙ ΜΙΚΡΟ ΦΤΕΡΑ ΜΠΛΕ ΑΝΟΙΓΕΙ.

- ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ ΟΥΡΑΝΙΟ-ΤΟΞΟ ΠΩΣ;
- ΜΩΒ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ,

ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ ΦΤΕΡΑ ΛΕΠΤΑ ΜΩΒ ΑΠΛΩΝΕΙ.

ΜΑΜΑ: ΛΑΓΟΣ ΜΙΚΡΟΣ ΤΩΡΑ ΕΣΥ ΞΕΡΕΙΣ ΟΥΡΑΝΙΟ ΤΟΞΟ ΠΩΣ;

ΧΡΩΜΑΤΑ ΠΕΦΤΟΥΝ/ΒΡΟΧΗ ΚΟΚΚΙΝΟ, ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ, ΚΙΤΡΙΝΟ, ΠΡΑΣΙΝΟ, ΜΠΛΕ, ΜΩΒ ΚΑΙ-ΠΑΝΩ-ΑΠΟ-ΟΛΑ ΛΙΑΚΑΔΑ

Ελληνικό κείμενο:

Το λαγουδάκι και η μαμά του κάθονται κάτω από ένα κόκκινο λουλούδι.

«Κοίτα» λέει το λαγουδάκι. «Η βροχή σταμάτησε».

«Ναι» λέει η μαμά του, «Τώρα θα βγει το ουράνιο τόξο».

«Πώς σχηματίζεται το ουράνιο τόξο;» ρωτάει το λαγουδάκι.

«Γιατί δεν ρωτάς τους φίλους σου;» του απαντά η μαμά του.

«Πασχαλίτσα πώς σχηματίζεται το ουράνιο τόξο;» ρωτάει το λαγουδάκι.

«Χρειάζεται κόκκινο για να σχηματιστεί το ουράνιο τόξο» λέει η πασχαλίτσα, κλείνοντας τα κόκκινα φτερά της.

«Κυρά-αλεπού πώς σχηματίζεται το ουράνιο τόξο;» ρωτάει το λαγουδάκι.

«Χρειάζεται πορτοκαλί για να σχηματιστεί το ουράνιο τόξο», λέει η κυρά – αλεπού κουνώντας την πορτοκαλί ουρά της.

«Ε, κοτοπουλάκι εσύ ξέρεις πώς σχηματίζεται το ουράνιο τόξο;» ρωτάει το λαγουδάκι.

«Χρειάζεται κίτρινο για να σχηματιστεί το ουράνιο τόξο», λέει το κοτοπουλάκι τινάζοντας τα απαλά κίτρινα φτερά του.

«Κυρά-ακρίδα πώς σχηματίζεται το ουράνιο τόξο;» ρωτάει το λαγουδάκι.

«Χρειάζεται πράσινο για να σχηματιστεί το ουράνιο τόξο», λέει η ακρίδα τρίβοντας τα μακριά πράσινα πόδια της.

«Πουλάκι πώς σχηματίζεται το ουράνιο τόξο;» ρωτάει το λαγουδάκι.

«Χρειάζεται μπλε για να σχηματιστεί το ουράνιο τόξο», λέει το πουλάκι ανοίγοντας τα γαλάζια φτερά του.

«Πεταλούδα πώς σχηματίζεται το ουράνιο τόξο;» ρωτάει το λαγουδάκι.

«Χρειάζεται μωβ για να σχηματιστεί το ουράνιο τόξο», λέει η πεταλούδα απλώνοντας τα ντελικάτα μωβ φτερά της.

Λοιπόν λέει η μαμά λαγουδίνα στο λαγουδάκι «τώρα ξέρεις τι χρειάζεται για να σχηματιστεί το ουράνιο τόξο: Βροχή από χρώματα, κόκκινο, πορτοκαλί, κίτρινο, πράσινο, μπλε, μωβ και ... λιακάδα».

Ερωτήσεις κατανόησης

1. ΛΑΓΟΣ ΜΙΚΡΟΣ ΜΑΜΑ ΚΑΘΟΝΤΑΙ-ΔΙΠΛΑ-ΔΙΠΛΑ-ΤΞ-Λ: ΠΟΥ; (Πού καθόταν η μαμά και το λαγουδάκι;)
2. ΒΡΟΧΗ ΣΤΑΜΑΤΗΣΕ ΜΕΤΑ ΤΙ; (Τι έγινε όταν σταμάτησε η βροχή;)
3. ΛΑΓΟΣ ΜΙΚΡΟΣ ΡΩΤΗΣΕ ΠΡΩΤΟ ΠΟΙΟΝ; (Ποιον ρώτησε πρώτο το λαγουδάκι;)
4. ΛΑΓΟΣ ΜΙΚΡΟΣ ΡΩΤΗΣΕ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΠΟΙΟΝ; (Ποιον ρώτησε τελευταίο το λαγουδάκι;)
5. ΠΑΣΧΑΛΙΤΣΑ ΧΡΩΜΑ ΕΙΠΕ ΤΙ; (Ποιο χρώμα είπε η πασχαλίτσα;)
6. ΑΛΕΠΟΥ ΧΡΩΜΑ ΕΙΠΕ ΤΙ; (Ποιο χρώμα είπε η αλεπού;)
7. ΚΟΤΑ ΜΙΚΡΗ ΧΡΩΜΑ ΕΙΠΕ ΤΙ; (Ποιο χρώμα είπε το κοτοπουλάκι;)
8. ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΚΡΙΔΑ ΧΡΩΜΑ ΕΙΠΕ ΤΙ; (Ποιο χρώμα είπε η ακρίδα;)
9. ΠΟΥΛΙ ΜΙΚΡΟ ΜΠΛΕ ΧΡΩΜΑ ΕΙΠΕ ΤΙ; (Ποιο χρώμα είπε το μπλε πουλάκι;)
10. ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ ΧΡΩΜΑ ΕΙΠΕ ΤΙ; (Ποιο χρώμα είπε η πεταλούδα;)
11. ΟΥΡΑΝΙΟ-ΤΟΞΟ ΧΡΩΜΑΤΑ ΠΟΙΑ; (Ποια χρώματα έχει το ουράνιο τόξο;)
12. ΟΥΡΑΝΙΟ-ΤΟΞΟ ΧΡΩΜΑΤΑ ΠΟΣΑ; (Πόσα χρώματα έχει το ουράνιο τόξο;)

Απαντήσεις

1. ΛΟΥΛΟΥΔΙ ΚΟΚΚΙΝΟ ΤΞ-5: ΛΟΥΛΟΥΔΙ-ΚΑΤΩ-ΔΙΠΛΑ-ΔΙΠΛΑ-ΚΑΘΟΝΤΑΙ-ΤΞ-Λ: (Κάτω από το κόκκινο λουλούδι)
2. ΟΥΡΑΝΙΟ-ΤΟΞΟ (Το ουράνιο τόξο)
3. ΠΑΣΧΑΛΙΤΣΑ ΠΡΩΤΗ (Πρώτη την πασχαλίτσα)
4. ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ (Τελευταία την πεταλούδα)
5. ΠΑΣΧΑΛΙΤΣΑ ΚΟΚΚΙΝΟ (Η πασχαλίτσα κόκκινο)
6. ΑΛΕΠΟΥ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ (Η αλεπού πορτοκαλί)

7. ΚΟΤΑ ΜΙΚΡΗ ΚΙΤΡΙΝΟ (Το κοτοπουλάκι κίτρινο)
8. ΑΚΡΙΔΑ ΠΡΑΣΙΝΟ (Η ακρίδα πράσινο)
9. ΜΠΛΕ ΠΟΥΛΙ ΜΙΚΡΟ ΜΠΛΕ (Το μπλε πουλάκι μπλε)
10. ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ ΜΩΒ (Η πεταλούδα μωβ)
11. ΟΥΡΑΝΙΟ-ΤΟΞΟ ΧΡΩΜΑΤΑ ΕΝΑ ΚΟΚΚΙΝΟ, ΔΥΟ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ, ΤΡΙΑ ΚΙΤΡΙΝΟ, ΤΕΣΣΕΡΑ ΠΡΑΣΙΝΟ, ΠΕΝΤΕ ΜΠΛΕ, ΕΞΙ ΜΩΒ (με απαρίθμηση) (Το ουράνιο τόξο έχει κόκκινο, πορτοκαλί, κίτρινο, πράσινο, μπλε και μωβ)
12. ΟΥΡΑΝΙΟ-ΤΟΞΟ ΧΡΩΜΑΤΑ ΕΞΙ (Το ουράνιο τόξο έχει έξι χρώματα)

Ο/η νηπιαγωγός ζητάει από τους μαθητές να πουν ποιο είναι το αγαπημένο τους χρώμα ΧΡΩΜΑ ΑΓΑΠΑΣ ΤΙ; (Ποιο είναι το αγαπημένο σου χρώμα;) και τι τους άρεσε στην ιστορία περισσότερο ΕΣΥ ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΥΤΑ ΠΡΩΤΟ ΑΡΕΣΕΙ-ΠΟΛΥ ΤΙ; (Τι σου άρεσε περισσότερο στην ιστορία;).

Στη συνέχεια οι μαθητές φτιάχνουν ο καθένας το δικό του ουράνιο τόξο, σε χαρτόνι λευκό Α4, με δακτυλομπογιές.

Ενότητα 8^η

Στο σχολείο

Στην ενότητα «Στο σχολείο» καλύπτονται οι ακόλουθοι στόχοι του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών της ΕΝΓ ως προς τους άξονες περιεχομένου.

Στόχοι - Άξονες Περιεχομένου

Αντιληπτική γλώσσα

Οι μαθητές:

- να κατανοούν βασικούς επικοινωνιακούς κανόνες στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν εξελικτικά όλο και περισσότερα θέματα που εκφέρονται στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν, να βιώνουν και να εκτιμούν στοιχεία λογοτεχνίας και πολιτισμού των Κωφών.

Εκφραστική γλώσσα

Οι μαθητές:

- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να εκφράσουν αποτελεσματικά τις σκέψεις, τα συναισθήματα, τις επιθυμίες και τις απόψεις τους,
- να χρησιμοποιούν ένα σύνολο γλωσσικών στρατηγικών για να μεταδώσουν αποτελεσματικά τις ιδέες τους στο ακροατήριο της τάξης, νοηματίζοντας για γνωστικούς, συλλογιστικούς, δημιουργικούς και πληροφοριακούς σκοπούς,
- να χρησιμοποιούν κατάλληλους τύπους ΕΝΓ για παρουσίαση θεμάτων, έκφραση ιδεών, συναισθημάτων, σκέψεων και γνώσεων.

Ως προς τους ειδικούς στόχους στη διδακτική ενότητα «Στο σχολείο» καλύπτονται οι ακόλουθοι στόχοι:

Αντιληπτική γλώσσα

Οι μαθητές ασκούνται βαθμιαία:

- να διατηρούν την προσοχή τους στον συν-νοηματιστή τους,
- να ανταποκρίνονται οπτικά και να διατηρούν την κατάλληλη οπτική επαφή κατά τη διάρκεια της επικοινωνίας στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν καινούργιο λεξιλόγιο σχετικά με το σχολείο,
- να κατανοούν ερωτήσεις με νοήματα, όπως ΤΙ; ΠΟΥ; ΠΟΙΟΣ; ΠΟΙΑΝΟΥ;
- να κατανοούν χωροταξικές έννοιες χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα νοήματα,
- να κατανοούν την περιγραφή του τοπογραφικού χώρου,
- να κατανοούν και να ακολουθούν εντολές και οδηγίες που δίνονται στην ΕΝΓ.

Εκφραστική γλώσσα

Οι μαθητές ασκούνται βαθμιαία:

- να συμμετέχουν στην επικοινωνία και να παρακολουθούν το συνομηματιστή τους με γνέψιμο του κεφαλιού,
- να χρησιμοποιούν κατάλληλες τεχνικές για να προσελκύουν την προσοχή κάποιου,
- να χρησιμοποιούν καινούργιο λεξιλόγιο στην ΕΝΓ σχετικά με το σχολείο,
- να μπορούν να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να περιγράψουν χωροταξικές έννοιες,
- να περιγράφουν έναν οικείο σε αυτούς χώρο χρησιμοποιώντας σωστά το νοηματικό χώρο, μιμούμενοι το γλωσσικό πρότυπο του/της εκπαιδευτικού,
- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για:
  - ο να δώσουν πληροφορίες,
  - ο να εκφράσουν σκέψεις και ιδέες,
  - ο να απαντούν σε ερωτήσεις,
- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να εκφράζουν τις ακόλουθες σημασιολογικές οντότητες:
  - ο ύπαρξη,
  - ο θέση,
  - ο περιγραφή,
  - ο ενέργεια,
  - ο κτήση,
- να συμμετέχουν σε μια συζήτηση.

1^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Οι μαθητές καλούνται να γνωρίσουν και να χρησιμοποιήσουν καθημερινά νοήματα που αφορούν στον χώρο του σχολείου, στα έπιπλα και στα αντικείμενα που υπάρχουν στο σχολικό περιβάλλον.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να αναπτύξουν στρατηγικές παρακολούθησης,
- να παρατηρούν και να εντοπίζουν αντικείμενα στο χώρο και να κάνουν χρήση βασικών νοημάτων για να τα κατονομάζουν,
- να ακολουθούν οδηγίες και εντολές που δίνονται στην ΕΝΓ,
- να εξοικειωθούν με τις έννοιες ΔΙΚΟ ΜΟΥ, ΔΙΚΟ ΣΟΥ, ΔΙΚΟ ΤΟΥ,
- να απαντούν ερωτήσεις του τύπου ΤΙ; ΠΟΙΑΝΟΥ; ΠΟΥ;
- να κατανοούν την περιγραφή του τοπογραφικού χώρου,
- να περιγράφουν έναν οικείο σε αυτούς χώρο χρησιμοποιώντας σωστά το νοηματικό χώρο, μιμούμενοι το γλωσσικό πρότυπο του/της εκπαιδευτικού,
- να κατανοούν, να χρησιμοποιούν και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους σχετικά με το σχολείο.

Υλικά και μέσα

- Φωτογραφική μηχανή
- Φωτογραφίες, κάρτες αντικειμένων και χώρων του σχολικού περιβάλλοντος
- Χαρτόνι Κανσόν
- Φωτογραφίες από τις τσάντες των μαθητών
- Φωτογραφίες των μαθητών, τύπου ταυτότητας

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός έχει τοποθετήσει μπροστά στους μαθητές μια πραγματική φωτογραφία του σχολείου και ρωτά τα παιδιά ΑΥΤΟ ΤΙ; Όταν τα παιδιά απαντήσουν με το νόημα ΣΧΟΛΕΙΟ παρουσιάζει εικόνες - κάρτες που απεικονίζουν αντικείμενα και χώρους του σχολικού περιβάλλοντος:

(Κάρτες αντικειμένων σχολείου)

ΣΧΟΛΕΙΟ, ΤΑΞΗ, ΑΥΛΗ, ΣΚΑΛΑ, ΚΟΥΝΙΑ, ΤΣΟΥΛΗΘΡΑ, ΠΑΓΚΑΚΙ, ΘΡΑΝΙΟ, ΤΡΑΠΕΖΙ, ΤΟΥΑΛΕΤΑ, ΓΡΑΦΕΙΟ, ΤΗΛΕΦΩΝΟ, ΠΑΡΑΘΥΡΟ, ΠΟΡΤΑ, ΠΙΝΑΚΑΣ, ΚΑΡΕΚΛΑ, ΝΤΟΥΛΑΠΑ, ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, ΡΑΦΙΑ, ΤΣΑΝΤΑ, ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ, ΡΟΛΟΙ-ΤΟΙΧΟΥ. Εάν κανένας μαθητής δεν απαντήσει, ο/η νηπιαγωγός δείχνει στους μαθητές το νόημα ΣΧΟΛΕΙΟ και τους ενθαρρύνει

να την/τον μιμηθούν. Εξηγεί στους μαθητές ότι μέσα στο σχολείο υπάρχουν πολλά πράγματα και χώροι. Συγκεκριμένα λέει:

ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΤΙ; (Τι υπάρχει μέσα στο σχολείο;)

ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΠΟΛΛΑ (Υπάρχουν πολλά πράγματα) και δείχνει μία - μία τις φωτογραφίες από τους χώρους και τα αντικείμενα του σχολείου νοηματίζοντάς τα, τότε εκείνη/νος και τότε οι μαθητές.

Κάθε φορά που δείχνει ένα αντικείμενο ή χώρο σε μια κάρτα - εικόνα, ενθαρρύνει τους μαθητές να την ταυτίσουν με το πραγματικό αντικείμενο ή τον χώρο του σχολείου.

Ο/η νηπιαγωγός φέρνει στο τραπέζι εργασίας όλες τις τσάντες των μαθητών ή έχει βγάλει φωτογραφίες με τις τσάντες τους. Δείχνει μια τσάντα και ρωτά ΠΟΙΟΣ/ΠΟΙΑΝΟΥ; (Ποιανού είναι αυτό;) ΔΙΚΟ ΜΟΥ; ΔΙΚΟ ΣΟΥ; ΔΙΚΟ ΤΟΥ; ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ; (Δικό μου, δικό σου, δικό του, του... νοηματικά ονόματα;) εισάγοντας νοήματα που δηλώνουν κτήση και περιμένοντας οι μαθητές να την/τον μιμηθούν. Η χρήση φωτογραφιών δημιουργεί μια πιο παιγνιώδη συνθήκη προκαλώντας περισσότερο το ενδιαφέρον των μαθητών και στο τέλος η δραστηριότητα μπορεί να αποτυπωθεί δημιουργώντας μια αφίσα, κολάζ «Η ΤΣΑΝΤΑ ΜΟΥ». Σε ένα χαρτόνι κανσόν οι μαθητές κολλάνε τη φωτογραφία της τσάντας τους και τη φωτογραφία τους, τύπου ταυτότητας αντιστοιχίζοντας τις φωτογραφίες έτσι ώστε να φαίνεται ο κτήτορας κάθε τσάντας.

Σε αυτή τη φάση ρωτά ο ένας για την τσάντα του άλλου κάνοντας το δάσκαλο.

Βήμα 2

Οι μαθητές παίζουν ένα παιχνίδι μνήμης προσπαθώντας να βρουν τι λείπει. Ο/η νηπιαγωγός τοποθετεί μπροστά στους μαθητές τρεις έως πέντε από τις προηγούμενες κάρτες και ζητά από αυτούς να τις παρατηρήσουν καλά. Οι μαθητές κλείνουν τα μάτια τους και ο/η νηπιαγωγός αφαιρεί μια κάρτα. Όταν οι μαθητές ανοίξουν τα μάτια τους θα πρέπει να θυμηθούν τι λείπει και να το νοηματίσουν. Συγκεκριμένα ο/η νηπιαγωγός λέει:

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΤΞ-Β ΒΛΕΠΩ/ΠΑΡΑΤΗΡΩ (Παρατηρώ μια μια τις φωτογραφίες)

ΠΡΕΠΕΙ ΘΥΜΑΜΑΙ (Πρέπει να θυμάμαι)

ΜΑΤΙΑ ΚΛΕΙΝΩ (Κλείνω τα μάτια)

ΛΕΙΠΕΙ ΤΙ; (Τι λείπει;)

Το παιχνίδι συνεχίζεται μέχρι οι μαθητές να αποκτήσουν άνεση στη χρήση των νοημάτων.

Βήμα 3

Όλη η ομάδα καλείτε να φτιάξει έναν «χάρτη» ή ένα σχέδιο της τάξης της. Ο/η νηπιαγωγός έχει φτιάξει το βασικό σχέδιο κάτοψης της τάξης,

αναπαριστώντας την ταξινόμηση των επίπλων και των χώρων που βρίσκονται σε αυτήν. Εξηγεί στους μαθητές τι είναι αυτό που βλέπουν και περιγράφει την κάτοψη της τάξης σε αντιστοιχία με τα πραγματικά πάντα αντικείμενα και τη θέση τους. Οι μαθητές εκτίθενται στη χρήση του νοηματικού χώρου για την περιγραφή ενός πολύ οικείου χώρου για αυτούς, αυτόν της σχολικής τους τάξης. Ο/η εκπαιδευτικός ζητά από κάποιο μαθητή να γίνει δάσκαλος και να παρουσιάσει για μια δεύτερη φορά την τάξη στους υπόλοιπους μαθητές.

Οι μαθητές σχεδιάζουν ένα ατομικό σχέδιο της κάτοψης της τάξης αναπαράγοντας ουσιαστικά αυτόν της/του νηπιαγωγού, το χρωματίζουν και στη συνέχεια το περιγράφουν στους συμμαθητές τους.

Ως επέκταση της δραστηριότητας ανάλογα με το δυναμικό της ομάδας θα μπορούσε να γίνει η κάτοψη του προαυλίου. Ο/η νηπιαγωγός δημιουργεί σε ένα μεγάλο χαρτόνι κανσόν την κάτοψη του οικοπέδου. Οι μαθητές κάνουν επιτόπια παρατήρηση και συζήτηση για αντικείμενα και πράγματα που υπάρχουν στο χώρο. Σχεδιάζουν και κόβουν μικρές μινιατούρες αντικειμένων όπως κούνιες, τσουλήθρες, βρύσες, δέντρα, μπασκέτες κ.λπ., τις τοποθετούν πάνω στο χαρτόνι και περιγράφουν το προαύλιο του σχολείου τους.

ΠΡΟΑΥΛΙΟ ΓΩΝΙΑ ΕΣΥ ΜΕΡΟΣ-ΕΔΩ-ΕΔΩ-ΤΞ-5: ΣΟΥ-ΑΡΕΣΕΙ ΠΟΥ; (Στο προαύλιο, ποια γωνιά σου αρέσει περισσότερο;)

ΑΡΕΣΕΙ ΠΟΥ; (Πού σου αρέσει;)

ΜΕΡΟΣ-ΕΔΩ-ΕΔΩ-ΤΞ-5: ΕΣΥ ΑΡΕΣΕΙ ΑΥΤΟ ΑΥΤΟ ΠΟΥ; (Ποιο μέρος σου αρέσει;)

ΠΡΟΑΥΛΙΟ ΑΥΤΑ ΑΥΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΤΙ ΕΣΥ ΑΡΕΣΕΙ; (Τι σου αρέσει στο προαύλιο;).

Η κάτοψη του προαυλίου τοποθετείται σε κάποιο τοίχο δίπλα στις κατόψεις της τάξης που έχουν σχεδιάσει οι μαθητές.

Ο/η νηπιαγωγός προσέχει ιδιαίτερα στην χρήση ταξινομητών που αναπαριστούν συγκεκριμένα αντικείμενα.

2^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Σε αυτήν την υποενότητα, οι μαθητές θα εξοικειωθούν με νοήματα που προσδιορίζουν τα επαγγέλματα και τις ιδιότητες των προσώπων του σχολικού περιβάλλοντος, μέσα από παιχνίδια ρόλων και φωτογραφικό υλικό.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους και να χρησιμοποιούν διαφορετικά νοήματα για επαγγέλματα και ιδιότητες προσώπων στο σχολείο,
- να κατανοούν και να χρησιμοποιούν ερωτήσεις ΠΟΙΟΣ; ΤΙ;
- να αναπτύξουν στρατηγικές παρακολούθησης,
- να ομαδοποιούν κατηγορίες με κριτήριο τα επαγγέλματα και τις ιδιότητες των προσώπων.

Υλικά και μέσα

- Φωτογραφική μηχανή
- Βιντεοκάμερα (προαιρετικά)
- Διαδραστικός πίνακας
- Χαρτόνια
- Άλμπουμ φωτογραφιών

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός ξεκινά συζητώντας με τους μαθητές σχετικά με τη δικιά της ιδιότητα και στη συνέχεια ρωτά για κάθε έναν από τους μαθητές την ιδιότητά τους. Συγκεκριμένα λέει:

ΕΜΕΝΑ ΕΔΩ ΤΙ; (Εγώ τι κάνω εδώ;)

ΕΓΩ ΜΑΜΑ; (Εγώ είμαι μαμά;)

ΕΓΩ ΔΟΥΛΕΙΑ ΤΙ; (Εγώ τι δουλειά κάνω;)

ΕΓΩ ΕΔΩ ΣΧΟΛΕΙΟ ΕΔΩ ΕΓΩ ΤΙ; (Εγώ τι κάνω στο σχολείο;)

ΕΓΩ ΔΑΣΚΑΛΑ (Εγώ είμαι δασκάλα)

Στη συνέχεια δείχνει έναν – έναν μαθητή ρωτώντας ΕΣΥ ΠΟΙΟΣ; (Εσύ ποιος είσαι;) και ο μαθητής απαντά με το νοηματικό του όνομα. Ο διάλογος συνεχίζεται προκειμένου να προσδιοριστεί η ιδιότητα του μαθητή. ΕΣΥ ΔΑΣΚΑΛΟΣ; (Εσύ είσαι δάσκαλος;). Ο μαθητής αναμένεται να απαντήσει ΟΧΙ. ΕΣΥ ΜΑΘΗΤΗΣ; (Εσύ είσαι μαθητής;). Ο μαθητής θα μιμηθεί και θα επαναλάβει. Ο ίδιος διάλογος συνεχίζεται με όλους τους μαθητές ΕΣΥ ΠΟΙΟΣ; ΕΣΥ ΕΔΩ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΙ; (Εσύ ποιος είσαι; Τι είσαι εδώ στο σχολείο;).

Ολοκληρώνοντας τη δραστηριότητα, ο/η νηπιαγωγός εκθέτει τους μαθητές στα νοήματα Ο-ΙΔΙΟΣ ΣΥΜΜΑΘΗΤΗΣ και Ο-ΙΔΙΟΣ ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΣ παρουσιάζοντάς τα σε αντιστοιχία παιδιών και ενηλίκων. Βάζει δύο μαθητές κοντά - κοντά και σχολιάζει:

Ο-ΙΔΙΟΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΑΥΤΟΙ ΕΔΩ ΜΑΘΗΤΗΣ (Αυτός και αυτός είναι μαθητές εδώ). Ο-ΙΔΙΟΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΑΥΤΟΙ-ΔΥΟ ΣΥΜΜΑΘΗΤΕΣ (Αυτοί είναι συμμαθητές).

Με τον ίδιο τρόπο καλεί κοντά της μια συνάδελφο και νοηματοποιεί:

ΑΥΤΗ Η-ΙΔΙΑ ΕΓΩ Η-ΙΔΙΑ ΙΔΙΟ ΔΟΥΛΕΙΑ ΔΑΣΚΑΛΑ ΕΔΩ (Εγώ και αυτή είμαστε δάσκαλοι εδώ), ΕΜΕΙΣ ΕΜΕΙΣ-ΟΙ-ΔΥΟ ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΙ (Εμείς είμαστε συνάδελφοι).

Ο στόχος για αυτά τα δύο νοήματα είναι κυρίως οι μαθητές να κατανοήσουν την έννοια και όχι απαραίτητα να την εκφράζουν.

Ωστόσο ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να ζητήσει από τους μαθητές να απαντήσουν στο ερώτημα

ΕΔΩ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΥΤΟΙ-ΟΙ-ΔΥΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτοί οι δύο;),

ΕΔΩ ΣΧΟΛΕΙΟ ΕΜΕΙΣ ΕΜΕΙΣ-ΟΙ-ΔΥΟ ΤΙ; (Εμείς οι δύο τι είμαστε;).

Βήμα 2

Ο/η νηπιαγωγός με τους μαθητές παίρνουν τη φωτογραφική μηχανή και υποδύομενοι τον δημοσιογράφο ξεκινούν την περιήγησή τους στο σχολείο. Επισκέπτονται όλους τους χώρους του σχολείου και φωτογραφίζουν όποιον βλέπουν. Κάθε φορά που φωτογραφίζουν κάποιον, του λένε να κάνει και το νοηματικό του όνομα.

ΕΜΕΙΣ ΤΩΡΑ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ (Εμείς τώρα είμαστε δημοσιογράφοι)

ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΙΔΙΟ (Όπως είναι στην τηλεόραση)

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ ΔΟΥΛΕΙΑ ΤΙ; ΕΣΥ ΞΕΡΕΙΣ; (Ξέρεις ποιος είναι ο δημοσιογράφος;)

ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ ΕΣΥ ΒΛΕΠΩ ΠΑ; (Έχεις δει δημοσιογράφο;).

Αν χρειαστεί δείχνει στο διαδραστικό πίνακα ένα δελτίο ειδήσεων και εξηγεί την ιδιότητα του δημοσιογράφου.

ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΧΟΛΕΙΟ-ΔΙΠΛΑ ΜΕΓΑΛΟ ΠΑΜΕ-ΤΞ-5 (Τώρα πάμε δίπλα στο σχολείο)

ΕΜΕΙΣ ΕΚΕΙ ΔΟΥΜΕ, ΑΥΤΟΙ ΠΟΙΟΙ (Να δούμε ποιοι είναι εκεί;)

ΕΚΕΙ ΤΑΞΕΙΣ ΟΛΕΣ ΜΠΑΙΝΩ-ΜΕΣΑ (Θα πάμε σε όλες τις τάξεις)

ΑΝΘΡΩΠΟ, ΤΟΝ-ΙΔΙΟ ΣΥΝΑΝΤΑΩ, ΡΩΤΑΩ (Όποιον θα συναντάμε θα τον ρωτάμε)

ΕΣΥ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος είσαι εσύ;)

ΕΣΥ ΕΔΩ ΣΧΟΛΕΙΟ ΔΟΥΛΕΙΑ ΤΙ; (Τι δουλειά κάνεις στο σχολείο;)

Προαιρετικά, όλη η διαδικασία μπορεί να βιντεοσκοπηθεί, ώστε να την χρησιμοποιήσουν οι μαθητές αργότερα στην τάξη και σε άλλες δραστηριότητες.

Ξεκινώντας την περιήγηση στο σχολείο οι μαθητές κάθε φορά που συναντάνε κάποιον του εξηγούν:

ΕΜΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ (Εμείς είμαστε δημοσιογράφοι)

ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΙΔΙΟ (Όπως είναι στην τηλεόραση)

ΕΜΕΙΣ ΤΑΙΝΙΑ ΓΙΑ ΣΧΟΛΕΙΟ (Εμείς κάνουμε μια ταινία για το σχολείο)

ΕΜΕΙΣ ΘΕΜΑ ΤΙΤΛΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟ ΝΕΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ (Εμείς θα κάνουμε μια ενημέρωση με θέμα τα νέα του σχολείου)

ΕΣΥ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος είσαι εσύ ;)

ΕΣΥ ΕΔΩ ΣΧΟΛΕΙΟ ΔΟΥΛΕΙΑ ΤΙ; (Τι δουλειά κάνεις στο σχολείο;).

Βήμα 3

Γίνεται εκτύπωση όλων των φωτογραφιών που έχουν ληφθεί από την ομάδα, και τοποθετούνται στο τραπέζι εργασίας. Εναλλακτικά εάν υπάρχει διαδραστικός πίνακας μπορούμε να δείξουμε τις φωτογραφίες στον πίνακα. Παρουσιάζουμε έναν –έναν τους εκπαιδευτικούς και τις άλλες ειδικότητες επαγγελματιών που συναντήσαμε στο σχολείο, δίνουμε το νοηματικό όνομα καθενός και το νόημα της ιδιότητάς του.

Ρωτάμε:

ΑΥΤΟΣ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος είναι αυτός;) οι μαθητές θα πρέπει να απαντήσουν με το νοηματικό όνομα του ατόμου.

ΑΥΤΟΣ ΔΟΥΛΕΙΑ ΤΙ; ή Ο-ΙΔΙΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΙ; ή (Τι δουλειά κάνει στο σχολείο;), ΑΥΤΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ (Αυτός είναι επαγγελματίας).

Οι μαθητές ενθαρρύνονται τόσο να κατανοήσουν όσο και να χρησιμοποιήσουν τα εξής νοήματα που αφορούν τις ιδιότητες των προσώπων στο σχολείο:

Ο-ΙΔΙΟΣ ΔΑΣΚΑΛΟΣ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΜΑΘΗΤΗΣ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΓΥΜΝΑΣΤΗΣ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΟΣ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΣ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΣ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΣ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΚΟΜΠΙΟΥΤΕΡ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΒΟΗΘΟΣ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΚΑΘΑΡΙΣΤΡΙΑ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΕΠΙΣΤΑΤΗΣ

Βήμα 4

Αφού οι μαθητές έχουν δει τουλάχιστον μία φορά τις φωτογραφίες όλων των εργαζομένων στο χώρο του σχολείου, τους ζητάμε να βρουν ένα-ένα τα μέλη του προσωπικού του σχολείου, ρωτώντας τους με βάση την ιδιότητα του καθενός. Για παράδειγμα ρωτάμε για τον γυμναστή, τον/την εκπαιδευτικό των καλλιτεχνικών:

ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΕΙ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος κάνει γυμναστική;)

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΕΙ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος κάνει ζωγραφική;)

Αφού τους βρουν όλους, εξηγούμε ότι όλοι είναι δάσκαλοι αλλά κάποιιοι από αυτούς κάνουν συγκεκριμένα μαθήματα.

ΟΛΟΙ ΟΜΑΔΑ ΔΑΣΚΑΛΟΙ (Όλοι είναι δάσκαλοι)

ΟΛΟΙ ΜΑΘΗΜΑ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΙΔΙΟ; (Κάνουν όλοι το ίδιο μάθημα;)

ΟΧΙ (Όχι)

ΚΑΘΕΝΑΣ ΜΑΘΗΜΑ ΔΙΔΑΣΚΕΙ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ (Ο καθένας κάνει άλλο, διαφορετικό μάθημα)

Τους ενθαρρύνουμε δείχνοντας μία-μία τις φωτογραφίες λέγοντας ΑΥΤΟΣ ΤΙ; (Αυτός τι κάνει;) και απαντάμε ΔΑΣΚΑΛΟΣ.

Ο-ΙΔΙΟΣ ΜΑΘΗΜΑ ΔΙΔΑΣΚΕΙ ΤΙ; (Τι μάθημα κάνει;)

ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΑΛΛΟΣ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος άλλος είναι δάσκαλος;)

Ολοκληρώνοντας, προχωράμε στη δημιουργία του άλμπουμ του σχολείου. Τοποθετούμε τις φωτογραφίες των εργαζομένων και στο τέλος προσθέτουμε τις φωτογραφίες των μαθητών μαζί με το νοηματικό τους όνομα.

Βήμα 5

Μετά την παρουσίαση των φωτογραφιών φτιάχνουμε με τη βοήθεια των μαθητών ένα Power-Point ή μια ταινία με στόχο οι μικροί δημοσιογράφοι να παρουσιάσουν στους μαθητές της Α' Δημοτικού το ρεπορτάζ που έκαναν. Ο τίτλος του Power-Point ή της ταινίας είναι «ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΙΑ ΣΧΟΛΕΙΟ» (Οι ειδήσεις του σχολείου). Στην αρχή βάζουμε μια φωτογραφία του σχολείου και μετά ακολουθούν οι φωτογραφίες των προσώπων που οι μαθητές συνάντησαν κατά την περιήγησή τους στο σχολείο, εμπλουτισμένες κάθε μια, με μικρά βίντεο στα οποία όλοι οι μαθητές παρουσιάζουν ένας-ένας, ως μικροί δημοσιογράφοι κάποιο από τα πρόσωπα του σχολείου, το νοηματικό του όνομα και την ιδιότητά του. Σχετικό λεξιλόγιο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί είναι:

ΝΕΑ, ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ, ΕΙΔΗΣΕΙΣ, ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ, ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ.

3^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Στην παρούσα ενότητα θα παρουσιαστεί λεξιλόγιο που αφορά στα παιχνίδια που χρησιμοποιούν οι μαθητές στο νηπιαγωγείο καθώς και στα υλικά που χρησιμοποιούν στις ελεύθερες και οργανωμένες δραστηριότητες.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να αναγνωρίζουν, να κατανοούν και να χρησιμοποιούν νοήματα για όλα τα παιχνίδια που βρίσκονται στην τάξη,
- να εκφράζουν τις επιθυμίες τους χρησιμοποιώντας την ΕΝΓ,
- να ταξινομούν σε κατηγορίες,
- να κατανοούν και να χρησιμοποιούν νοήματα που δηλώνουν θέσεις στο χώρο,
- να κατανοούν και να διατυπώνουν ερωτήσεις του τύπου ΤΙ; ΠΟΥ; ΠΟΙΑΝΟΥ;

Υλικά και μέσα

Αντικείμενα όπως πλαστελίνη, πηλός, παζλ, ζώα (πλαστικά), τουβλάκια, κουκλόσπιτο, κουζίνα, επιτραπέζιο, χάντρες, πινέλο, μαρκαδόροι κ.λπ.

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός έχει τοποθετήσει στο τραπέζι εργασίας διάφορα αντικείμενα τα νοήματα των οποίων επιδιώκει να γνωρίσουν οι μαθητές στην παρούσα ενότητα. Συγκεκριμένα έχει τοποθετήσει ένα κομμάτι πλαστελίνη, ένα κομμάτι πηλού, ένα επιτραπέζιο, μερικά τουβλάκια, χάντρες (Πίνακας Μικρών Αντικειμένων) κ.λπ.

Νοήματα μικρών αντικειμένων:

ΠΛΑΣΤΕΛΙΝΗ, ΠΗΛΟΣ, ΤΟΥΒΛΑΚΙΑ, ΠΑΖΛ, ΚΟΥΚΛΟΣΠΙΤΟ, ΚΟΥΚΛΑ, ΚΟΥΖΙΝΑ, ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΟ-ΠΑΙΧΝΙΔΙ, ΧΑΝΤΡΕΣ, ΚΙΜΩΛΙΑ, ΣΦΟΥΓΓΑΡΙ, ΜΟΛΥΒΙ, ΣΤΥΛΟ, ΜΑΡΚΑΔΟΡΟΣ, ΓΟΜΑ, ΤΕΤΡΑΔΙΟ, ΠΑΡΑΜΥΘΙ, ΞΥΣΤΡΑ, ΧΑΡΤΟΝΙ, ΧΑΡΤΙ, ΠΙΝΕΛΟ, ΚΟΛΛΑ, ΨΑΛΙΔΙ, ΒΙΒΛΙΟ, ΔΑΚΤΥΛΟΜΠΟΓΙΑ.

Αφού ενθαρρύνει τους μαθητές να τα παρατηρήσουν ζητά ένα-ένα αντικείμενο. Καλεί την ομάδα να μαντέψει τι ζητάει κοιτώντας το αντικείμενο που νοηματίζει.

Η νηπιαγωγός λέει:

ΠΛΑΣΤΕΛΙΝΗ ΘΕΛΩ (Θέλω πλαστελίνη)

ΠΛΑΣΤΕΛΙΝΗ ΠΟΥ; (Πού είναι η πλαστελίνη;)

Αφού διερευνήσει με αυτόν τον τρόπο ποιοι μαθητές γνωρίζουν τα νοήματα των αντίστοιχων αντικειμένων επαναλαμβάνει όλα τα νοήματα στους μαθητές:

ΑΥΤΟ ΤΙ; ΠΛΑΣΤΕΛΙΝΗ (Αυτό είναι πλαστελίνη)

ΑΥΤΟ ΤΙ; ΠΗΛΟΣ (Αυτό είναι πηλός)

ΑΥΤΟ ΤΙ; ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΟ (Αυτό είναι επιτραπέζιο)

ΑΥΤΟ ΤΙ; ΤΟΥΒΛΑΚΙΑ (Αυτό είναι τουβλάκια)

ΑΥΤΟ ΤΙ; ΧΑΝΤΡΑ (Αυτό είναι χάντρα) κ.λπ.

Μόλις παρουσιαστούν όλα τα αντικείμενα, ο/η νηπιαγωγός ενθαρρύνει τους μαθητές να ζητούν ένα αντικείμενο ο ένας από τον άλλον. Τους δείχνει το μοντέλο επικοινωνίας ζητώντας από κάποιον μαθητή κάτι. ΘΕΛΩ ΠΗΛΟ (Θέλω τον πηλό) και περιμένει από το μαθητή να της το δώσει. Στη συνέχεια των ρωτά: ΤΩΡΑ ΕΣΥ, ΘΕΛΕΙΣ ΤΙ; (Τώρα εσύ τι θέλεις;) και εκείνος καλείται να απαντήσει χρησιμοποιώντας το νόημα του αντικειμένου που θέλει. Η διαδικασία επαναλαμβάνεται μεταξύ διαφορετικών ζευγαριών ώστε όλοι οι μαθητές να χρησιμοποιήσουν τα νοήματα πολλές φορές.

Βήμα 2

Οι μαθητές καλούνται να εξοικειωθούν με νοήματα που δηλώνουν τόπο όπως: ΠΑΝΩ-ΣΤΟ - ΚΑΤΩ ΑΠΟ, ΜΕΣΑ-ΕΞΩ, ΜΠΡΟΣΤΑ-ΠΙΣΩ, ΔΙΠΛΑ, ΔΕΞΙΑ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ, σε συνδυασμό με το λεξιλόγιο των αντικειμένων που διδάσκεται στην παρούσα ενότητα. Ο/η νηπιαγωγός τοποθετεί και πάλι αντικείμενα στο τραπέζι εργασίας. Παίρνει ένα αντικείμενο π.χ. ένα πινέλο και το τοποθετεί πάνω σε μία καρτέλα ή σε ένα μεγάλο άδειο κουτί και ρωτά τους μαθητές: ΠΙΝΕΛΟ ΠΟΥ; (Πού είναι το πινέλο;). Αν οι μαθητές δεν μπορούν να απαντήσουν, σχολιάζει ο/η ίδια:

ΠΙΝΕΛΟ ΚΟΥΤΙ ΠΑΝΩ (Το πινέλο είναι πάνω στο κουτί)

ΠΙΝΕΛΟ ΚΟΥΤΙ ΚΑΤΩ-ΑΠΟ (Το πινέλο είναι κάτω από το κουτί).

Το παιχνίδι συνεχίζεται τοποθετώντας αντικείμενα και σε άλλες θέσεις: μπροστά πίσω, μέσα, έξω, δίπλα, δεξιά, αριστερά.

Οι ρόλοι αντιστρέφονται ενθαρρύνοντας τους μαθητές να ασκηθούν περισσότερο. Οι μαθητές γίνονται ζευγάρια και εναλλάξ παίρνουν το ρόλο του/της εκπαιδευτικού. Κάποιος μαθητής τοποθετεί ένα αντικείμενο κάπου σε σχέση με το κουτί και το ζευγάρι του περιγράφει τη θέση του αντικειμένου και αντίστροφα.

Τα ζευγάρια παίζουν μια παραλλαγή του παιχνιδιού του κρυμμένου θησαυρού, προκειμένου να εξασκήσουν την ικανότητά τους να δίνουν και να κατανοούν οδηγίες οι οποίες περιέχουν τοπικά νοήματα.

Στο ζευγάρι ένας μαθητής κλείνει τα μάτια του και ο άλλος τοποθετεί ένα αντικείμενο κάπου όχι σε ιδιαίτερα εμφανή θέση. Ο/η νηπιαγωγός δίνει την

εξής οδηγία στο μαθητή που θα τοποθετήσει το αντικείμενο: ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΑΥΤΑ ΕΝΑ ΔΙΑΛΕΞΕ (Διάλεξε ένα αντικείμενο),

ΤΑΞΗ ΒΑΛΕΙΣ ΠΟΥ; ΕΣΥ ΣΚΕΨΟΥ (Σκέψου πού θα το βάλεις μέσα στην τάξη).

ΠΡΟΣΕΧΕ ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-... ΒΛΕΠΕΙ ΜΗ (Πρόσεχε να μην το δει ο Μ...).

ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ- ..... ΜΑΤΙΑ-ΑΝΟΙΓΕΙ ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕ (Πες στο Μ... να ανοίξει τα μάτια του).

ΡΩΤΗΣΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΠΟΥ; (Ρώτα τον πού είναι το αντικείμενο στην Νοηματική).

ΠΕΣ ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-..... ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΕΙ (Πες στο Μ... να πάρει το αντικείμενο).

Αν ο μαθητής βρει το αντικείμενο η ομάδα κερδίζει. Η ίδια διαδικασία επαναλαμβάνεται για όλους τους μαθητές και με όλα τα ζευγάρια.

Βήμα 3

Δίνουμε στους μαθητές πλαστελίνη και πηλό. Τους ενθαρρύνουμε να φτιάξουν αντικείμενα που συναντάμε στην τάξη μας. Για παράδειγμα οι μαθητές μπορούν να φτιάξουν μολύβια, γόμες και άλλα αντικείμενα. Στόχος είναι να νοηματίσουν τι έφτιαξαν, να μιλήσουν για τα αντικείμενα. Ο/η νηπιαγωγός λειτουργεί πάντα ως γλωσσικό πρότυπο. Για παράδειγμα φτιάχνει ένα μικρό παράθυρο και να λέει:

ΦΤΙΑΧΝΩ ΤΙ; (Τι φτιάχνω;)

ΠΑΡΑΘΥΡΟ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ-ΜΙΚΡΟ ΦΤΙΑΧΝΩ (Φτιάχνω ένα παράθυρο)

ΕΣΥ ΦΤΙΑΧΝΕΙΣ ΤΙ; (Εσύ τι θα φτιάξεις;)

ΕΝΑ ΜΟΛΥΒΙ ΤΞ-Φ ΠΛΑΣΤΕΛΙΝΗ ΦΤΙΑΞΕ ΕΣΥ (Φτιάξε ένα μολύβι)

ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ ΠΛΑΣΤΕΛΙΝΗ ΦΤΙΑΞΕ (Φτιάξε ένα βιβλίο) κ.λπ.

Όταν έχουν ολοκληρώσει τη δραστηριότητα ο/η νηπιαγωγός κάνει ερωτήσεις του τύπου ΠΟΙΑΝΟΥ; ΔΙΚΟ ΜΟΥ; ΔΙΚΟ ΣΟΥ; ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ; (Ποιανού είναι; Είναι δικό μου; Είναι δικό σου; Είναι του...;) εισάγοντας νοήματα που δηλώνουν κτήση και περιμένοντας οι μαθητές να τον/την μιμηθούν και να απαντήσουν ως προς τα αντικείμενα που έφτιαξε κάθε μαθητής.

Βήμα 4

Παίζουν το παιχνίδι «Μάντεψε τι χρειάζομαι;» (ΕΓΩ ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΙ ΤΙ; ΕΣΥ ΜΑΝΤΕΨΕ-ΜΕ;). Ο/η νηπιαγωγός τοποθετεί μπροστά στους μαθητές κάποια πραγματικά αντικείμενα από το σχολικό περιβάλλον, ένα μολύβι, μια γόμα, μια ξύστρα, μια κιμωλία, το σφουγγάρι, ένα μαρκαδόρο. Ξεκινά

ένα παιχνίδι παντομίμας στο οποίο περιγράφει ένα αντικείμενο και οι μαθητές θα πρέπει να καταλάβουν ποιο είναι.

Παριστάνει ότι γράφει και δείχνοντας με την έκφρασή του/της αγανάκτηση, επειδή έκανε λάθος, αρχίζει να ψάχνει τη γόμα. Σχολιάζει στους μαθητές:

ΕΓΩ ΓΡΑΦΩ (Εγώ γράφω)

Α! ΑΥΤΟ ΛΑΘΟΣ (Α! αυτό είναι λάθος)

ΣΒΗΣΩ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (Πρέπει να σβήσω)

ΕΓΩ ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΙ ΤΙ; (Τι χρειάζομαι;)

Κάνει το ίδιο και με άλλα αντικείμενα. Η συγκεκριμένη δραστηριότητα μπορεί να γίνει και με άλλα αντικείμενα αλλά και με χώρους του σχολείου που παρουσιάστηκαν στις προηγούμενες υποενότητες. Για παράδειγμα ο/η νηπιαγωγός δείχνει με παντομίμα την κούνια, τη σκάλα κ.λπ.

4^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Στη παρούσα υποενότητα οι μαθητές θα εξοικειωθούν με νοήματα και φράσεις που αναφέρονται σε ενέργειες και δραστηριότητες στο σχολικό περιβάλλον. Αυτό θα γίνει μέσα από παιχνίδια ρόλων, μίμησης, παντομίμας, συντονισμού, ετοιμότητας καθώς και με τη χρήση κατάλληλου εποπτικού υλικού. Το συγκεκριμένο λεξιλόγιο χρησιμοποιείται καθημερινά στην τάξη, ανεξάρτητα από τις ενδεικτικές δραστηριότητες.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για επικοινωνιακούς σκοπούς,
- να κατανοούν νοήματα που δηλώνουν ενέργειες,
- να εκτελούν δράσεις που τους ζητώνται να εκτελέσουν,
- να κατανοούν και να διακρίνουν τα νοήματα ΤΡΩΩ/ΦΑΓΗΤΟ ΠΙΝΩ/ ΝΕΡΟ, ΚΑΘΟΜΑΙ /ΚΑΡΕΚΛΑ κ.λπ.,
- να χρησιμοποιούν τα σωστά νοήματα για δηλώσουν ενέργεια,
- να κατανοούν και να χρησιμοποιούν νοήματα που δηλώνουν θέσεις στο χώρο,
- να απαντούν και να διατυπώνουν ρωτήσεις.

Υλικά και μέσα

- Εικόνες με ενέργειες – ρήματα
- Χοντρό σχοινί ή μεγάλο πανί
- Επιτραπέζιο παιχνίδι το «Φιδάκι»

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός απλώνει πάνω στο τραπέζι εργασίας ένα σύνολο εικόνων - καρτών που αναπαριστούν διάφορες ενέργειες
(Κάρτες Ενέργειών)

Νοήματα ενεργειών:

ΜΑΘΗΜΑ ΔΙΔΑΣΚΩ (κάνω μάθημα),

ΕΓΩ ΗΣΥΧΙΑ (κάνω ησυχία), ΔΙΑΒΑΖΩ, ΓΡΑΦΩ, ΖΩΓΡΑΦΙΖΩ, ΜΕΤΡΩ, ΚΑΘΟΜΑΙ ΤΞ-Λ:, ΣΗΚΩΝΟΜΑΙ ΤΞ-Λ, ΠΕΡΠΑΤΑΩ-ΤΞ-Λ, ΠΕΡΙΜΕΝΩ, ΑΡΧΙΖΩ, ΚΟΙΤΑΩ, ΧΟΡΟΠΗΔΑΩ-ΤΞ-Λ, ΠΛΕΝΩ-ΧΕΡΙΑ, ΚΟΒΩ, ΛΟΥΛΟΥΔΙ ΦΥΤΕΥΩ-ΤΞ-1, ΕΓΩ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ (κάνω γυμναστική), ΕΓΩ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑ (κάνω λογοθεραπεία), ΕΓΩ ΤΡΕΧΩ, ΚΟΜΜΑΩ, ΕΓΩ ΣΧΙΖΩ, ΕΓΩ ΜΑΓΕΙΡΕΥΩ, ΕΓΩ ΤΡΩΩ, ΕΓΩ ΠΙΝΩ, ΕΓΩ ΠΑΙΖΩ, ΕΓΩ ΠΡΟΣΕΧΩ.

Η ομάδα ενθαρρύνεται να ξεκινήσει ένα παιχνίδι παντομίμας και μαντέματος «EMENA ΕΔΩ ΤΙ; ΜΑΝΤΕΨΕ!» (Μάντεψε τι κάνω!). Ο/η νηπιαγωγός δείχνει, αναπαριστά μία ενέργεια από αυτές που είναι απλωμένες πάνω στο τραπέζι, με θεατρικό τρόπο και οι μαθητές καλούνται να μαντέψουν τι κάνει. Για παράδειγμα αναπαριστά ότι ετοιμάζεται να ζωγραφίσει. Παίρνει πινέλο και χαρτί και μερικά άδεια μπουκαλάκια μπογιάς. Κάνει πως χρωματίζει κάτι με το πινέλο σε ένα άδειο χαρτί. Οι μαθητές θα πρέπει να μαντέψουν το νόημα ΖΩΓΡΑΦΙΖΩ. Ο/η νηπιαγωγός ρωτά:

ΕΓΩ ΤΩΡΑ ΤΙ-ΚΑΝΩ; (Εγώ τώρα τι κάνω;)

Οι μαθητές καλούνται να βρουν τι κάνει ο/η νηπιαγωγός.

ΚΑΡΤΑ ΙΔΙΑ ΠΟΙΑ; (Με ποια κάρτα είναι ίδιο;)

Οι μαθητές θα πρέπει να δείξουν τη σωστή κάρτα και να νοηματίσουν: ΖΩΓΡΑΦΙΖΩ.

Ο/η νηπιαγωγός επαναλαμβάνει το παιχνίδι της παντομίμας με άλλη ενέργεια μέχρι οι μαθητές να κατανοήσουν το παιχνίδι. Στη συνέχεια ένας μαθητής μπαίνει στο ρόλο του/της νηπιαγωγού που επιλέγει μια ενέργεια και την αναπαριστά.

Η συγκεκριμένη δραστηριότητα μπορεί να διαφοροποιηθεί τοποθετώντας τις κάρτες μέσα σε ένα κουτί και ένας-ένας μαθητής τραβάει μία κάρτα χωρίς να την βλέπουν οι υπόλοιποι. Ο μαθητής αναπαριστά την ενέργεια και οι άλλοι μαντεύουν τι κάνει.

Βήμα 2

Η ομάδα παίζει ένα παιχνίδι συντονισμού και ετοιμότητας. Το παιχνίδι περιλαμβάνει μια σειρά ενεργειών: ΠΕΡΠΑΤΩ, ΣΤΑΜΑΤΩ, ΧΟΡΟΠΗΔΩ, ΚΑΘΟΜΑΙ.

Ο/η νηπιαγωγός έχει φτιάξει μία διαδρομή στην τάξη ή στην αυλή του σχολείου, η οποία αντιπροσωπεύει ένα μονοπάτι. Για να περπατούν οι μαθητές έχει στρωθεί το πανί ή έχει φτιαχτεί ένας δρόμος με σχοινιά. Υπάρχουν σταθμοί με στεφάνια, στα οποία θα πρέπει οι μαθητές να χοροπηδήσουν από το ένα στο άλλο. Στο τέλος της διαδρομής υπάρχει ένα καρεκλάκι. Οι μαθητές ξεκινούν ένας-ένας από το σημείο εκκίνησης του μονοπατιού και καταλήγουν στο καρεκλάκι όπου κάθονται. Σε κάθε έναρξη σταδίου ο/η νηπιαγωγός νοηματίζει ΔΡΟΜΟΣ ΠΕΡΠΑΤΑΩ-ΤΞ-Λ (Περπατώ στο δρόμο), ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΞ-1 ΧΟΡΟΠΗΔΑΩ-ΜΕΣΑ-ΤΞ-Λ (Χοροπηδώ στο στεφάνι), ΚΑΡΕΚΛΑ ΜΙΚΡΗ ΚΑΘΟΜΑΙ-ΤΞ-Λ: (Κάθομαι στο καρεκλάκι). Οι μαθητές ακολουθούν ανάλογα με την εντολή. Στη δραστηριότητα αυτή είναι ευκαιρία να γίνει επανάληψη των τοπικών νοημάτων που χρησιμοποιήθηκαν στην υποενότητα 3, με εντολές του τύπου: ΤΞ-1 ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΧΟΡΟΠΗΔΑΩ-ΜΕΣΑ-ΤΞ-Λ ΔΙΠΛΑ-ΤΞ-Λ ΑΚΙΝΗΤΟΣ (Τώρα χοροπηδώ στο στεφάνι, πηδώ δίπλα και σταματώ) κ.λπ.

Αντίστοιχη δραστηριότητα μπορεί να γίνει και με άλλες ενέργειες.

Βήμα 3

Από την προηγούμενη ενότητα οι μαθητές έχουν ήδη εκτεθεί στην αποτύπωση των δραστηριοτήτων της ημέρας (Ενότητα 7, υποενότητα 2). Χρησιμοποιούμε ως μοντέλο τον πίνακα ημερήσιων δραστηριοτήτων και την τελευταία ώρα ζητούμε από τους μαθητές να αποτυπώσουν τις διαφορετικές δραστηριότητες που υλοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της ημέρας (τρεις ή τέσσερις) ζωγραφίζοντάς τες: π.χ. ΜΑΘΗΜΑ, ΤΡΩΩ, ΠΑΙΖΩ, ΚΟΙΜΑΜΑΙ. Δίνουμε σε κάθε μαθητή ένα φύλλο αποτύπωσης δραστηριοτήτων το οποίο είναι χωρισμένο σε τέσσερα μέρη με την οδηγία να ζωγραφίσει τι έκανε σήμερα, ΣΗΜΕΡΑ ΠΡΩΙ ΕΩΣ ΤΩΡΑ ΕΣΥ ΖΩΓΡΑΦΙΣΕ (Ζωγράφισε τι έκανες σήμερα).

ΠΡΩΤΑ ΕΣΥ ΠΡΩΙ ΠΑ ΤΙ; (Πρώτα τι έκανες το πρωί;).

ΜΕΤΑ ΠΑ ΤΙ; (Τι έκανες μετά;).

ΜΕΣΗΜΕΡΙ ΕΔΩ ΣΧΟΛΕΙΟ ΕΣΥ ΠΑ ΤΙ; (Τι έκανες το μεσημέρι εδώ στο σχολείο;).

Με τον τρόπο αυτό δίνεται η ευκαιρία αποτύπωσης των δράσεων της ημέρας, οι μαθητές εκτίθενται σε νοήματα χρόνου και ασκούνται συγκροτώντας τη σκέψης τους, στη δημιουργία ενός καθημερινού προγράμματος, ημερολογίου.

Ο/η νηπιαγωγός σχολιάζει συζητώντας ατομικά με κάθε έναν μαθητή αυτό που αποτύπωσε στο χαρτί χρησιμοποιώντας νοήματα και φράσεις:

ΠΡΩΙ, ΠΡΩΤΑ, ΜΕΤΑ, ΜΕΣΗΜΕΡΙ, ΣΤΟ-ΤΕΛΟΣ

ΜΑΘΗΜΑ ΤΕΛΕΙΩΣΕ (Το μάθημα τελείωσε)

ΦΑΓΗΤΟ ΕΞΑΝΤΛΗΘΗΚΕ (Το φαγητό τελείωσε)

ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΤΕΛΕΙΩΣΕ (Το παιχνίδι τελείωσε)

ΜΕΣΗΜΕΡΙ ΕΓΩ ΦΕΥΓΩ (Το μεσημέρι φεύγω)

ΚΑΛΟ ΜΕΣΗΜΕΡΙ (Καλό μεσημέρι).

Βήμα 4

Οι μαθητές καλούνται να μάθουν να παίζουν ομαδικά στα πλαίσια ενός επιτραπέζιου παιχνιδιού και να ακολουθούν κανόνες περιμένοντας τη σειρά τους, αποδεχόμενοι την επιτυχία ή την ήττα τους. Χρησιμοποιούμε νοήματα όπως:

ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΟ-ΠΑΙΧΝΙΔΙ, ΚΑΝΟΝΑΣ, ΣΩΣΤΟ, ΛΑΘΟΣ, ΠΕΡΙΜΕΝΩ, ΚΕΡΔΙΖΩ, ΧΑΝΩ, ΕΓΩ ΔΙΑΛΕΓΩ, ΣΕΙΡΑ, ΠΙΟΝΙ, ΧΡΩΜΑ, ΖΑΡΙ, ΡΙΧΝΩ-ΖΑΡΙ, ΠΡΕΠΕΙ, ΥΠΟΜΟΝΗ, ΚΑΘΕΝΑΣ, ΒΙΑΣΥΝΗ, ΑΚΟΜΑ, ΠΑΛΙ, ΑΤΑΚΤΟΣ, ΦΡΟΝΙΜΟΣ.

Ο/η νηπιαγωγός παρουσιάζει ως επιτραπέζιο παιχνίδι το «Φιδάκι» (ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ ΦΙΔΑΚΙ ΠΑΙΖΩ ΠΙΟΝΙ-ΚΟΥΝΑΩ) και εξηγεί τους κανόνες.

Ενδεικτικά αναφέρονται κάποιες φράσεις που μπορεί να χρησιμοποιηθούν κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού.

ΡΙΧΝΩ-ΖΑΡΙ (Ρίχνω το ζάρι)

ΜΕΤΡΩ ΠΟΣΑ; (Μετράω πόσα;)

ΠΙΟΝΙ ΧΡΩΜΑ ΚΟΚΚΙΝΟ ΔΙΚΟ-ΤΟΥ; (Ποιανού είναι το κόκκινο πιόνι;)

ΠΙΟΝΙ ΧΡΩΜΑ ΠΡΑΣΙΝΟ ΠΟΥ; (Πού είναι το πράσινο πιόνι;)

ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΕΙΡΑ, ΑΚΟΜΑ ΠΕΡΙΜΕΝΕ (Προσοχή περίμενε τη σειρά)

ΚΑΘΕΝΑΣ ΣΕΙΡΑ ΠΕΡΙΜΕΝΕΙ (Ο καθένας περιμένει τη σειρά του)

ΠΙΟΝΙ ΙΔΙΟ ΠΙΟΝΙ-ΚΟΥΝΑΩ (Προχωρώ το ίδιο πιόνι)

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΑΝ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ-ΤΞ-Β ΕΚΕΙ, ΑΝΕΒΑΙΝΩ (Για παράδειγμα αν φτάσω εκεί, ανεβαίνω τη σκάλα)

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΑΝ ΣΚΑΛΑ ΑΥΤΗ, ΠΕΦΤΩ (Για παράδειγμα αν φτάσω σε αυτή τη σκάλα, πέφτω)

ΚΕΡΔΙΖΩ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος κερδίζει;)

ΠΙΟΝΙ-ΚΟΥΝΑΩ ΦΤΑΝΕΙ-ΕΚΕΙ, ΑΥΤΟ ΚΕΡΔΙΖΕΙ ΠΡΩΤΟΣ (Όποιο πιόνι φτάσει εκεί, κερδίζει πρώτο)

ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ ΠΙΟΝΙ-ΚΟΥΝΑΩ ΚΟΡΥΦΗ ΑΥΤΗ ΠΙΟΝΙ-ΦΤΑΝΕΙ, ΠΡΩΤΟ ΚΕΡΔΙΖΕΙ (Όποιο πιόνι φτάσει στην κορυφή κερδίζει πρώτο).

Ενότητα 9^η

Στην οικογένεια

Στην ενότητα «Στην οικογένεια» καλύπτονται οι ακόλουθοι στόχοι του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών της ΕΝΓ ως προς τους άξονες περιεχομένου.

Στόχοι - Άξονες Περιεχομένου

Αντιληπτική γλώσσα

Οι μαθητές:

- να κατανοούν βασικούς επικοινωνιακούς κανόνες στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν εξελικτικά όλο και περισσότερα θέματα που εκφέρονται στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν, να βιώνουν και να εκτιμούν στοιχεία λογοτεχνίας και πολιτισμού των Κωφών.

Εκφραστική γλώσσα

Οι μαθητές:

- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να εκφράσουν αποτελεσματικά τις σκέψεις, τα συναισθήματα, τις επιθυμίες και τις απόψεις τους,
- να χρησιμοποιούν ένα σύνολο γλωσσικών στρατηγικών για να μεταδώσουν αποτελεσματικά τις ιδέες τους στο ακροατήριο της τάξης, νοηματίζοντας για γνωστικούς, συλλογιστικούς, δημιουργικούς και πληροφοριακούς σκοπούς,
- να χρησιμοποιούν κατάλληλους τύπους ΕΝΓ για παρουσίαση θεμάτων, έκφραση ιδεών, συναισθημάτων, σκέψεων και γνώσεων.

Ως προς τους ειδικούς στόχους στη διδακτική ενότητα «Στην οικογένεια» καλύπτονται οι ακόλουθοι στόχοι:

Αντιληπτική γλώσσα

Οι μαθητές ασκούνται βαθμιαία:

- να ανταποκρίνονται οπτικά και να διατηρούν την κατάλληλη οπτική επαφή κατά τη διάρκεια της επικοινωνίας στην ΕΝΓ,
- να παρακολουθούν με συνέπεια την αφήγηση μιας ιστορίας στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν ερωτήσεις που γίνονται με τα νοήματα ΤΙ; ΠΟΙΟΣ; ΠΟΥ; ΠΟΙΑΝΟΥ; ΠΟΣΑ; ΠΟΤΕ;
- να κατανοούν τις αντωνυμίες ΕΓΩ, ΕΣΥ, ΑΥΤΟ, ΕΜΕΙΣ, ΕΣΕΙΣ, ΑΥΤΑ, ΑΥΤΟΙ-ΔΥΟ, ΑΥΤΟΙ-ΤΡΕΙΣ ΑΥΤΟΙ-ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΕΜΕΙΣ-ΔΥΟ, ΕΜΕΙΣ-ΤΡΕΙΣ ΕΜΕΙΣ-ΤΕΣΣΕΡΙΣ, ΔΙΚΟ-ΜΟΥ, ΔΙΚΟ-ΣΟΥ, ΔΙΚΟ-ΤΟΥ,
- να κατανοούν το λεξιλόγιο που αφορά σε όλα τα πρόσωπα της οικογένειας και να μπορούν να τα διακρίνουν
- να κατανοήσουν τη χρήση του δακτυλικού αλφάβητου για την αναφορά στα βαφτιστικά ονόματα προσώπων.

Εκφραστική γλώσσα

Οι μαθητές ασκούνται βαθμιαία:

- να συμμετέχουν στην επικοινωνία και να παρακολουθούν το συνομηματιστή τους με γνέψιμο του κεφαλιού,
- να εκφράζουν τις ανάγκες τους χρησιμοποιώντας σωστά μικρές νοηματικές φράσεις,
- να χρησιμοποιούν λεξιλόγιο σχετικό με τα μέλη της οικογένειας στην ΕΝΓ,
- να δίνουν νοηματικά ονόματα με βάση ένα χαρακτηριστικό,
- να χρησιμοποιούν το δακτυλικό αλφάβητο για την αναφορά στα βαφτιστικά ονόματα προσώπων,
- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για:
  - ο να δώσουν πληροφορίες,
  - ο να απαντούν σε ερωτήσεις,
  - ο να διατυπώνουν ερωτήσεις,
- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να εκφράζουν τις ακόλουθες σημασιολογικές οντότητες:
  - ο ύπαρξη,
  - ο θέση,
  - ο περιγραφή,
  - ο ενέργεια,
  - ο ποσότητα,
  - ο κτήση,
- να απαντούν σε ερωτήσεις σχετικά με το περιεχόμενο μιας ιστορίας,
- να συμμετέχουν σε μια συζήτηση.

1^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Στην παρούσα υποενότητα οι μαθητές θα εξοικειωθούν με νοήματα που αφορούν στα πρόσωπα της οικογένειάς τους με τη χρήση προσωπικού φωτογραφικού υλικού, τη διήγηση ιστοριών και την χρήση εικόνων.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να αναπτύξουν στρατηγικές παρακολούθησης των μελών της ομάδας κατά τη διάρκεια παιχνιδιού και μαθήματος,
- να αναγνωρίζουν, να κατανοούν και να χρησιμοποιούν νοήματα για τα πρόσωπα της οικογένειας,
- να δηλώνουν κτήση και να χρησιμοποιούν τις αντωνυμίες ΔΙΚΟ-ΜΟΥ, ΔΙΚΟ-ΣΟΥ, ΔΙΚΟ-ΤΗΣ,
- να κατανοούν ερωτήσεις που γίνονται με τα νοήματα ΤΙ; ΠΟΙΟΣ; ΠΟΥ; ΠΟΣΑ και να απαντούν σε αυτές,
- να παρακολουθούν με συνέπεια την αφήγηση μιας ιστορίας στην ΕΝΓ,
- να κατανοήσουν τη χρήση του δακτυλικού αλφάβητου για την αναφορά στα βαπτιστικά ονόματα προσώπων,
- να απαντούν σε ερωτήσεις σχετικά με το περιεχόμενο μιας ιστορίας,
- να εκφράσουν επιθυμίες για δραστηριότητες που τους αρέσει να κάνουν μαζί με την οικογένειά τους.

Υλικά και μέσα

- Οικογενειακές ατομικές φωτογραφίες των μαθητών και όλων των μελών της οικογένειάς τους
- Οικογενειακές φωτογραφίες των μαθητών που δείχνουν κάποιες δραστηριότητες της οικογενειακής ζωής
- Genechtem G. V. (2003). Η υπέροχη μαμά μου, Αθήνα: Διεθνές Κέντρο Βιβλίου
- Χαρτόνια λευκά Α4, μαρκαδόροι
- Διαδραστικός Πίνακας

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 4 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός έχει εξασφαλίσει φωτογραφίες όλων των μαθητών και των μελών της οικογένειάς τους. Έχει επίσης φέρει δικές τις προσωπικές φωτογραφίες, τις οποίες χρησιμοποιεί σαν ερέθισμα για να εισάγει τους μαθητές στο σχετικό λεξιλόγιο για τα μέλη της οικογένειας. Χρησιμοποιεί νοήματα που δηλώνουν την ιδιότητα του κάθε προσώπου και αναφέρεται στα εξής μέλη της οικογένειας:

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ, ΜΕΛΗ, ΜΑΜΑ, ΜΠΑΜΠΑΣ, ΑΓΟΡΙ ΑΔΕΛΦΟΣ, ΚΟΡΙΤΣΙ ΑΔΕΛΦΗ, ΓΙΑΓΙΑ, ΠΑΠΠΟΥΣ, ΑΓΟΡΙ ΘΕΙΟΣ, ΚΟΡΙΤΣΙ ΘΕΙΑ, ΑΓΟΡΙ ΞΑΔΕΛΦΟΣ, ΚΟΡΙΤΣΙ ΞΑΔΕΛΦΗ, ΠΑΙΔΙ, ΜΩΡΟ.

Πίνακας μελών της οικογένειας

Συγκεκριμένα, γίνεται ο παρακάτω διάλογος όπου οι μαθητές ενθαρρύνονται να υποθέσουν και να απαντήσουν σε ερωτήσεις όπως:

ΑΥΤΗ ΤΙ; (Αυτή τι είναι;)

ΜΑΜΑ (Είναι η μαμά)

ΠΡΙΝ-ΠΡΙΝ ΑΥΤΗ Η-ΙΔΙΑ ΜΑΜΑ ΤΗΣ ΚΟΙΛΙΑ ΜΕΣΑ (Πριν, παλιά αυτή ήταν μέσα στην κοιλιά της μαμάς της)

ΠΡΙΝ-ΠΡΙΝ ΑΥΤΗ Η-ΙΔΙΑ ΜΑΜΑ ΤΗΣ ΓΕΝΝΑΕΙ (Παλιά η μαμά την γέννησε)

ΑΥΤΟΣ ΤΙ; (Αυτός τι είναι;)

ΜΠΑΜΠΑΣ (Είναι ο μπαμπάς)

ΑΥΤΟΣ ΠΟΙΟΣ; (Αυτός ποιος είναι;)

ΑΓΟΡΙ ΑΔΕΛΦΟΣ (Είναι αδερφός)

ΠΡΙΝ-ΠΡΙΝ ΑΥΤΟΣ Η-ΙΔΙΑ ΙΔΙΑ ΜΑΜΑ ΓΕΝΝΑΕΙ (Παλιά αυτόν και εσένα σας γέννησε η ίδια μαμά)

ΑΥΤΟΣ ΑΓΟΡΙ ΑΔΕΛΦΟΣ ΔΙΚΟΣ-ΣΟΥ (Αυτός είναι αδερφός σου)

ΑΥΤΟΣ ΠΟΙΟΣ; (Αυτός ποιος είναι;)

ΑΓΟΡΙ ΘΕΙΟΣ (Είναι ο θείος)

ΑΓΟΡΙ ΘΕΙΟΣ ΤΙ; (Θείος τι είναι;)

ΜΑΜΑ ΑΓΟΡΙ ΑΔΕΛΦΟΣ ΔΙΚΟΣ-ΤΗΣ ή ΜΠΑΜΠΑΣ ΑΓΟΡΙ ΑΔΕΛΦΟΣ ΔΙΚΟΣ-ΤΟΥ (Ο αδερφός της μαμάς ή του μπαμπά)

ΑΥΤΟΙ ΟΛΟΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΔΙΚΗ-ΜΟΥ (Αυτοί όλοι είναι η δική μου οικογένεια).

Με την ενθάρρυνση του/της νηπιαγωγού οι μαθητές παρουσιάζουν με τη σειρά τους τις δικιές τους οικογένειες δείχνοντας τις φωτογραφίες που έχουν φέρει. Αν χρειαστεί ο/η νηπιαγωγός παρακινεί τους μαθητές κάνοντάς τους ερωτήσεις.

Αφού όλοι οι μαθητές ολοκληρώσουν την παρουσίαση της οικογένειάς τους, ο/η νηπιαγωγός αναφέρεται σε κάποιο πρόσωπο, μέλος της οικογένειας και ζητά από τους μαθητές να το δείξουν στις προσωπικές τους φωτογραφίες. Για παράδειγμα ο/η νηπιαγωγός νοηματίζει τη λέξη ΜΑΜΑ και δίνει την εντολή ΜΑΜΑ ΣΟΥ ΔΕΙΞΕ (Δείξε μου τη μαμά σου) ή ΜΑΜΑ ΣΟΥ ΠΟΙΑ; (Ποια είναι η μαμά σου;) ή ΜΑΜΑ ΠΟΥ; (Πού είναι η μαμά σου;). Ο κάθε μαθητής πρέπει να δείξει τη φωτογραφία της μαμάς του κ.λπ.

Οι μαθητές μπαίνουν στο ρόλο του εκπαιδευτικού και σε ζευγάρια ακολουθώντας το γλωσσικό μοντέλο του/της νηπιαγωγού κάνουν ερωτήσεις σε έναν συμμαθητή τους, ζητώντας του να παρουσιάσει τα μέλη της οικογένειάς του.

Οι φωτογραφίες παρουσιάζονται σε έντυπη μορφή ή αν είναι δυνατόν ψηφιοποιημένες στο διαδραστικό πίνακα.

Βήμα 2

Ο/η νηπιαγωγός μαζί με τους μαθητές κοιτάζουν τις εικόνες και διαβάζουν το βιβλίο «Η υπέροχη μαμά μου». Η επιλογή του βιβλίου είναι ενδεικτική. Ο/η νηπιαγωγός μπορεί να χρησιμοποιήσει ένα άλλο εφάμιλλο παιδικό ανάγνωσμα, σχετικό με το θέμα και κατάλληλο για αυτή την ηλικία των μαθητών.

Ο/η νηπιαγωγός αφηγείται στους μαθητές:

«Η υπέροχη μαμά μου»
MAMA MOY TELEIA.

ΑΓΟΡΙ ΠΑΙΔΙ ΟΝΟΜΑ ΠΩΣ; Φ-Ο-Ι-Β-Ο-Σ. ΑΥΤΟΣ ΠΟΙΟΣ; ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΦΟΙΒΟΣ. ΑΥΤΟ ΠΑΙΔΙ ΕΛΑ MAMA ΕΛΑ ΕΜΕΙΣ-ΟΙ-ΔΥΟ ΠΑΙΖΕΙ ΚΡΥΦΤΟ.

MAMA: ΝΑΙ. ΕΣΥ ΠΗΓΑΙΝΕΙ ΚΡΥΦΤΕΙΣ.

ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΦΟΙΒΟΣ: ΟΧΙ, ΕΣΥ ΚΡΥΦΤΟ, ΕΓΩ ΦΥΛΑΩ ΕΝΑ ΔΥΟ ΤΡΙΑ.

ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΦΟΙΒΟΣ ΚΛΕΙΝΕΙ-ΤΑ-ΜΑΤΙΑ-ΜΕ-ΤΑ-ΧΕΡΙΑ: 1... 2... 3... 4... 5... 10 ΑΝΟΙΓΩ.

ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΦΟΙΒΟΣ ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΠΑΝΩ-ΚΑΤΩ-ΤΞ-Λ: ΕΠΙΠΛΟ-ΤΞ-1: ΚΑΝΑΠΕ ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΠΙΣΩ-ΨΑΧΝΕΙ-ΤΞ-Λ.; ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΤΞ-Λ: ΚΟΥΡΤΙΝΑ ΚΟΥΡΤΙΝΑ-ΠΙΣΩ-ΚΟΙΤΑΖΕΙ-ΤΞ-Σ, ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΤΞ-Λ: ΑΥΤΟ ΜΠΑΟΥΛΟ ΜΕΣΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΜΠΑΟΥΛΟ-ΑΝΟΙΓΕΙ ΚΟΙΤΑΖΕΙ-ΨΑΧΝΕΙ.

ΠΟΡΤΑ ΠΟΡΤΑ-ΠΙΣΩ-ΤΞ-Β ΚΟΙΤΑΖΕΙ.

ΑΠΟΘΗΚΗ ΚΑΤΩ ΚΑΤΕΒΑΙΝΕΙ-ΤΞ-Λ.; ΚΟΙΤΑΖΕΙ, MAMA ΠΟΥ; ΕΔΩ;

ΝΤΟΥΛΑΠΑ-ΑΝΟΙΓΕΙ ΠΑΝΩ-ΚΑΤΩ-ΚΟΙΤΑΖΕΙ «MAMA, MAMA ΠΟΥ;»

ΣΤΙΓΜΗ ΑΚΟΥΕΙ, ΑΙΣΘΑΝΕΤΑΙ ΚΑΤΙ, MAMA ΚΑΤΕΒΑΙΝΕΙ-ΤΞ-Λ:

ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΦΟΙΒΟΣ ΠΟΡΤΑ ΠΟΡΤΑ-ΤΞ-Β-ΠΙΣΩ-ΚΡΥΒΕΤΑΙ-ΤΞ-Λ, MAMA ΚΑΤΕΒΑΙΝΕΙ-ΤΞ-Λ: ΠΟΡΤΑ ΑΝΟΙΓΕΙ «ΜΠΟΥΜ!!!».

ΜΕΓΑΛΗ ΑΓΚΑΛΙΑ, ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΦΟΙΒΟΣ «MAMA ΠΟΥ; ΨΑΧΝΩ-ΨΑΧΝΩ».

«ΕΓΩ ΚΡΕΒΑΤΙ ΣΟΥ ΕΓΩ ΚΡΥΦΤΗΚΑ ΚΡΕΒΑΤΙ-ΤΞ-Β ΚΡΥΦΤΕΙ-ΚΑΤΩ-ΤΞ-Λ».

«ΕΓΩ ΕΣΥ MAMA ΜΑΖΙ ΕΜΕΙΣ ΚΟΝΤΑ ΜΟΥ ΘΕΛΩ, ΕΣΥ ΤΙ; MAMA ΤΕΛΕΙΑ ΑΓΑΠΩ-ΠΑΑΑΡΑ-ΠΟΛΥ».

«ΕΓΩ ΙΔΙΟ ΑΓΑΠΩ-ΠΟΛΥ-ΕΣΣΕΝΑ», «ΕΓΩ ΕΔΩ ΚΟΝΤΑ ΣΟΥ ΠΑΝΤΑ»
 ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΦΟΙΒΟΣ ΜΑΜΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΑΓΚΑΛΙΑ.

Ελληνικό κείμενο:

«Η υπέροχη μαμά μου!»

«Μαμά, παίζουμε κρυφτό;» λέει ο Φοίβος στη μαμά του.

«Εντάξει!» απαντάει εκείνη. «Πήγαινε να κρυφτείς!»

«Όχι!» λέει ο Φοίβος, «Εσύ θα κρυφτείς, και εγώ θα τα φυλάω!»

«1... 2... 3... 4... 5... 10! βγαίνω!», φωνάζει ο Φοίβος.

Ο Φοίβος ψάχνει πίσω από τον καναπέ...

Κοιτάζει πίσω από την κουρτίνα...

Ψάχνει μέσα στο μπαούλο με τα παιχνίδια...

Κοιτάζει πίσω από την πόρτα...

Φωνάζει στο κελάρι... «ΜΑΜΑ! είσαι εδώ;»

Κοιτάζει μέσα και κάτω από τη ντουλάπα...

«ΜΑΜΑ!» φωνάζει ο Φοίβος, «πού είσαι;»

Και τότε... ακούει τη μαμά που κατεβαίνει τις σκάλες!

Ο Φοίβος κρύβεται γρήγορα πίσω από την πόρτα και... ΜΠΟΥ!!!

της φωνάζει μόλις εκείνη φτάνει κάτω...

...και τρέχει στην αγκαλιά της!

«Πού ήσουν μαμά; Σ' έψαχνα παντού!» λέει ο Φοίβος.

«Είχα κρυφτεί κάτω από το κρεβάτι σου!» απαντάει η μαμά.

«Θέλω να μείνεις κοντά μου! Να είσαι εδώ, μαζί μου!

Είσαι υπέροχη μαμά μου και σ' αγαπώ πάσααρα πολύ!»

«Κι εγώ σ' αγαπώ πολύ!» λέει η μαμά «Είμαι εδώ, και θα είμαι πάντα κοντά σου!» και αγκαλιάζει το Φοίβο!

Ο/η νηπιαγωγός ρωτά τους μαθητές εάν τους άρεσε η ιστορία και μέσα από μια σειρά ερωτήσεων επαναλαμβάνει τα βασικά σημεία πλοκής δίνοντας έμφαση στα συναισθήματα των δυο ηρώων καθώς και σε αυτά των μαθητών για τη μητέρα τους.

Προτεινόμενες ερωτήσεις:

1. ΜΑΜΑ ΑΓΟΡΙ ΤΙ-ΚΑΝΟΥΝ; (Τι κάνουν το αγόρι και η μαμά;)
2. ΑΓΟΡΙ ΟΝΟΜΑ ΠΩΣ; (Ποιο είναι το όνομα του αγοριού;)
3. ΑΓΟΡΙ ΠΟΙΟΣ; (Ποιο είναι το νοηματικό του όνομα;)
4. ΜΑΜΑ ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΦΟΙΒΟΣ ΠΑΙΖΟΥΝ ΤΙ; (Τι παίζουν το αγόρι και η μαμά;)

5. ΦΥΛΑΕΙ ΜΕΤΡΑΕΙ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος τα φυλάει;)
6. ΚΡΥΦΤΗΚΕ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος κρύφτηκε;)
7. ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΦΟΙΒΟΣ ΨΑΧΝΕΙ ΠΟΥ; (Πού ψάχνει το αγόρι;)
8. ΜΑΜΑ ΚΡΥΦΤΗΚΕ ΠΟΥ; (Πού κρύφτηκε η μαμά;)
9. ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΦΟΙΒΟΣ ΜΑΜΑ ΤΕΛΟΣ ΤΙ; (Τι έκανε στο τέλος το αγόρι και η μαμά;)
10. ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΦΟΙΒΟΣ ΜΑΜΑ ΑΓΑΠΑΕΙ; (Το αγόρι αγαπάει τη μαμά;)
11. ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΦΟΙΒΟΣ ΜΑΜΑ ΤΕΛΟΣ ΛΕΕΙ ΤΙ; (Τι λέει το αγόρι στη μαμά στο τέλος;)
12. ΜΑΜΑ ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΦΟΙΒΟΣ ΤΕΛΟΣ ΛΕΕΙ ΤΙ; (Τι λέει η μαμά στο αγόρι;)
13. ΕΣΥ ΜΑΜΑ ΣΟΥ ΜΑΖΙ ΤΙ-ΚΑΝΕΙΣ; (Εσύ τι κάνεις μαζί με τη μαμά σου;)
14. ΕΣΥ ΜΑΜΑ ΣΟΥ ΜΑΖΙ ΑΡΕΣΕΙ-ΠΑΡΑΠΟΛΥ ΤΙ; (Εσένα τι σου αρέσει πολύ να κάνεις μαζί με τη μαμά σου;)

Προτεινόμενες απαντήσεις:

1. ΜΑΜΑ ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΦΟΙΒΟΣ ΠΑΙΖΟΥΝ (Η μαμά και το αγόρι παίζουν)
2. ΑΓΟΡΙ ΑΥΤΟ ΟΝΟΜΑ ΠΩΣ Φ-Ο-Ι-Β-ΟΣ (Το αγόρι το λένε Φοίβο)
3. ΑΓΟΡΙ ΠΟΙΟΣ ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΦΟΙΒΟΣ» (Το νοηματικό όνομα του αγοριού είναι «μύτη»)
4. ΜΑΜΑ ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΦΟΙΒΟΣ ΠΑΙΖΟΥΝ ΚΡΥΦΤΟ (Η μαμά και το αγόρι παίζουν κρυφτό)
5. ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΦΟΙΒΟΣ ΦΥΛΑΕΙ ΜΕΤΡΑΕΙ (Το αγόρι τα φυλάει)
6. ΜΑΜΑ ΚΡΥΦΤΗΚΕ (Η μαμά κρύφτηκε)
7. ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΦΟΙΒΟΣ ΨΑΧΝΕΙ ΚΑΝΑΠΕΣ-ΤΞ-1: ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΠΙΣΩ-ΨΑΧΝΕΙ-ΤΞ-Λ.; ΚΟΥΡΤΙΝΑ ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΠΙΣΩ-ΨΑΧΝΕΙ-ΤΞ-Λ.; ΜΠΑΟΥΛΟ-ΑΝΟΙΓΕΙ ΕΚΕΙ ΚΟΙΤΑΖΕΙ-ΨΑΧΝΕΙ ΠΟΡΤΑ ΠΟΡΤΑ-ΤΞ-Β-ΠΙΣΩ-ΠΗΓΑΙΕΝΙ-ΤΞ-Λ, ΑΠΟΘΗΚΗ ΚΑΤΩ, ΝΤΟΥΛΑΠΑ-ΑΝΟΙΓΕΙ ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΤΞ-Λ: ΠΑΝΩ-ΚΑΤΩ-ΚΟΙΤΑΖΕΙ

(Το αγόρι ψάχνει πίσω από τον καναπέ, πίσω από την κουρτίνα, μέσα στο μπαούλο με τα παιχνίδια, πίσω από την πόρτα, στο κελάρι, μέσα και κάτω από την ντουλάπα).

Αρκεί οι μαθητές να αναφερθούν σε κάποιες θέσεις.

8. ΚΡΕΒΑΤΙ ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΦΟΙΒΟΣ ΔΙΚΟ-ΤΟΥ ΜΑΜΑ ΚΡΕΒΑΤΙ-ΤΞ-Β ΚΡΥΦΤΕΙ-ΚΑΤΩ-ΤΞ-Λ (Η μαμά κρύφτηκε κάτω από το κρεβάτι του αγοριού)
9. ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΦΟΙΒΟΣ ΜΑΜΑ ΤΕΛΟΣ, ΑΓΚΑΛΙΑ (Τέλος το αγόρι τρέχει στην αγκαλιά της μαμάς)

- 10.ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΦΟΙΒΟΣ ΜΑΜΑ ΑΓΑΠΑΕΙ (Το αγόρι αγαπάει τη μαμά του)
- 11.ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΦΟΙΒΟΣ ΜΑΜΑ ΤΕΛΟΣ, ΛΕΕΙ «ΑΓΑΠΩ, ΕΣΥ ΜΑΜΑ ΤΕΛΕΙΑ ΑΓΑΠΩ ΠΑΑΑΡΑ-ΠΟΛΥ» (Τέλος, το αγόρι λέει στη μαμά «Μαμά είσαι υπέροχη σε αγαπώ πάρα πολύ!»)
- 12.ΜΑΜΑ ΑΓΟΡΙ ΤΕΛΟΣ, ΛΕΕΙ ΤΙ; «ΕΓΩ ΑΓΑΠΩ-ΠΟΛΥ» (Τέλος, η μαμά λέει στο αγόρι «Εγώ σε αγαπώ πάρα πολύ!»)

Βήμα 3

Δίνουμε στους μαθητές χαρτόνια λευκά Α4 και μαρκαδόρους και τους ζητάμε να ζωγραφίζουν την οικογένειά τους. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΟΥ ΜΑΜΑ, ΜΠΑΜΠΑ, ΑΓΟΡΙ ΑΔΕΛΦΟ, ΚΟΡΙΤΣΙ ΑΔΕΛΦΗ ΕΣΥ ΖΩΓΡΑΦΙΣΕ (Ζωγράφισε την οικογένειά σου, τη μαμά, τον μπαμπά, τον αδελφό την αδελφή σου). ΧΡΩΜΑ ΕΣΥ ΔΙΑΛΕΓΕΙΣ ΟΤΙ-ΘΕΛΕΙΣ (Χρησιμοποίησε ότι χρώμα θέλεις). Στόχος είναι οι μαθητές να αποτυπώσουν με τον δικό τους τρόπο το πως εκλαμβάνουν την οικογένειά τους. Όταν ολοκληρώσουν τις ζωγραφιές τους, παρουσιάζουν στους συμμαθητές τους τις φιγούρες που αντιστοιχούν στα μέλη της οικογένειάς τους που έχουν αποτυπώσει στο χαρτί.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΟΥ ΚΑΘΕΝΑΣ ΠΟΣΟΙ; (Πόσοι είστε στην οικογένειά σου;)

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΟΥ ΑΤΟΜΑ ΚΑΘΕΝΑΣ ΠΟΣΑ; (Πόσα είναι τα μέλη της οικογένειάς σου;)

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΟΥ ΜΕΛΗ ΠΟΣΑ; (Πόσα είναι τα μέλη της οικογένειάς σου;)

Όλες οι ζωγραφιές των μαθητών κολλιούνται σε ένα μεγάλο χαρτόνι με τον τίτλο «Εγώ και η οικογένειά μου» (ΤΙΤΛΟΣ ΕΓΩ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΜΟΥ) που αναρτάται σε κάποιον τοίχο της τάξης.

2^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Στην παρούσα υποενότητα οι μαθητές θα εμβαθύνουν ακόμη περισσότερο στην κατανόηση της έννοιας της οικογένειάς τους. Θα εξοικειωθούν με τα νοήματα που αφορούν στα πρόσωπα και θα εισαχθούν στη χρήση βαπτιστικών και νοηματικών ονομάτων των κοντινών μελών της οικογένειας.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να αναπτύξουν στρατηγικές παρακολούθησης των μελών της ομάδας κατά τη διάρκεια παιχνιδιού και μαθήματος,
- να αναγνωρίζουν, να κατανοούν και να χρησιμοποιούν νοήματα για τα πρόσωπα της οικογένειας,
- να δηλώνουν κτήση και να χρησιμοποιούν τις αντωνυμίες ΔΙΚΟ-ΜΟΥ, ΔΙΚΟ-ΣΟΥ, ΔΙΚΟ-ΤΗΣ,
- να κατανοούν ερωτήσεις που γίνονται με τα νοήματα ΤΙ; ΠΟΙΟΣ; ΠΟΥ; ΠΟΤΕ; και να απαντούν σε αυτές,
- να μάθουν τα βαπτιστικά ονόματα των κοντινών τους προσώπων,
- να χρησιμοποιούν το δακτυλικό αλφάβητο για την αναφορά στα βαπτιστικά ονόματα προσώπων,
- να εκφράσουν επιθυμίες για δραστηριότητες που τους αρέσει να κάνουν μαζί με την οικογένειά τους.

Υλικά και μέσα

- Οικογενειακές ατομικές φωτογραφίες των μαθητών και όλων των μελών της οικογένειάς τους
- Οικογενειακές ατομικές φωτογραφίες εγκυμοσύνης της μητέρας των μαθητών
- Οικογενειακές ατομικές φωτογραφίες από τη βάφτιση των μαθητών
- Χαρτόνια λευκά Α4, μαρκαδόροι
- Τζένιφρ Ν. (1999). Πριν να Γεννηθείς, Αθήνα: Δωρικός
- Μαλλιάρου Μ. Α. (1994). Μαμά πώς γίνονται τα παιδιά, Αθήνα: Πατάκης
- Ράινερ Κ. (1980). (1980). Το σώμα μας, Αθήνα: Χαρταετός
- Σχέδιο Σπιτιού
- Διαδραστικός Πίνακας

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 4 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Παρουσιάζουμε στους μαθητές ατομικές φωτογραφίες εγκυμοσύνης των μαμάδων των μαθητών. Συζητάμε για αυτές. ΜΑΜΑ ΚΟΙΛΙΑ-ΜΕΓΑΛΗ ΓΙΑΤΙ; (Γιατί η κοιλιά της μαμάς είναι μεγάλη;)

MAMA ΤΡΩΕΙ ΤΡΩΕΙ ΚΟΙΛΙΑ-ΜΕΓΑΛΗ; (Η μαμά έχει φάει πολύ);, MAMA ΧΟΝΤΡΗ; ΟΧΙ (Η μαμά είναι χοντρή; Όχι), ΚΟΙΛΙΑ ΜΕΓΑΛΗ ΜΕΣΑ ΤΙ; (Τι έχει μέσα η μεγάλη κοιλιά);, ΜΩΡΟ (Μωρό).

ΜΩΡΟ ΠΟΙΟ; (Ποιο είναι το μωρό);. Σε κάθε μαθητή δείχνουμε τη δικιά του φωτογραφία και ρωτάμε MAMA ΚΟΙΛΙΑ-ΜΕΓΑΛΗ ΜΕΣΑ ΠΟΙΟΝ; (Ποιος είναι μέσα στην κοιλιά της μαμάς;). Οι μαθητές θα πρέπει να απαντήσουν είτε νοηματίζοντας ΕΓΩ είτε με το νοηματικό τους όνομα.

Ολοκληρώνοντας τη δραστηριότητα ο/η νηπιαγωγός μαζί με τους μαθητές μπορούν να δουν εικόνες από βιβλία σχετικά με τη γέννηση των μωρών όπως π.χ. «Πριν να Γεννηθείς», «Μαμά πώς γίνονται τα παιδιά», «Το σώμα μας», κ.λπ.

Βήμα 2

Παρουσιάζουμε στους μαθητές ατομικές φωτογραφίες από τη βάφτισή τους και εξηγούμε ότι το πρόσωπο που τους κρατάει αγκαλιά είναι ο/η νονά. Σχηματικά αναφέρουμε, ότι η νονά μαζί με τη μαμά και τον μπαμπά αποφασίζει για το όνομα του μωρού.

ΑΥΤΗ ΠΟΙΑ; (Ποια είναι αυτή);

ΑΥΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ ΝΟΝΑ (Αυτή είναι η νονά)

ΑΥΤΟ ΜΩΡΟ ΠΟΙΟ; (Ποιο είναι αυτό το μωρό);

ΑΥΤΟ ΜΩΡΟ ΤΩΡΑ; ΠΟΤΕ; (Αυτό είναι τώρα; Πότε είναι;)

ΑΥΤΟ ΠΡΙΝ ΠΡΙΝ, ΕΣΥ ΜΩΡΟ (Αυτό είναι πριν, όταν εσύ ήσουν μωρό)

ΝΟΝΑ ΠΑΠΑ ΜΩΡΟ-ΔΙΝΕΙ, ΠΑΠΑ ΜΩΡΟ-ΠΑΙΡΝΕΙ ΚΟΛΥΜΠΗΘΡΑ ΝΕΡΟ ΜΩΡΟ ΒΑΦΤΙΖΕΙ (Η νονά δίνει το μωρό στον παπά, και ο παπάς βάζει το μωρό μέσα στην κολυμπήθρα, στο νερό)

ΝΟΝΑ ΠΑΠΑ ΒΟΗΘΑΕΙ (Η νονά βοηθάει τον παπά)

ΝΟΝΑ ΜΑΜΑ, ΜΠΑΜΠΑ ΜΑΖΙ ΟΝΟΜΑ ΔΙΝΟΥΝ ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΝ (Η νονά μαζί με τον μπαμπά και τη μαμά αποφασίζουν το όνομα)

ΟΝΟΜΑ ΒΑΦΤΙΣΗ ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ, ΠΟΙΟΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ (Το βαφτιστικό όνομα είναι διαφορετικό από το νοηματικό όνομα)

ΝΟΝΑ ΜΩΡΟ ΑΓΑΠΑΕΙ (Η νονά αγαπάει το μωρό)

ΝΟΝΑ ΜΩΡΟ ΔΩΡΑ-ΔΙΝΕΙ (Η νονά δίνει δώρα στο μωρό).

Η συζήτηση γίνεται με ερωταπαντήσεις ανάλογα με τα όσα γνωρίζουν οι μαθητές για τη νονά ή το νονό τους.

Ρωτάμε τους μαθητές:

ΕΣΥ ΝΟΝΑ ΣΟΥ ΟΝΟΜΑ ΕΔΩΣΕ ΠΟΙΟ; (Ποιο όνομα σου έδωσε η νονά;)

ΕΣΥ ΟΝΟΜΑ ΠΩΣ; (Εσένα πώς σε λένε;).

Γράφουμε με δακτυλικό το βαφτιστικό όνομα του μαθητή ή της μαθήτριας.

Συγκρίνουμε βαπτιστικά με νοηματικά ονόματα των μαθητών.

Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας οι μαθητές θα πρέπει να μάθουν με δακτυλικό αλφάβητο το πρώτο γράμμα του βαπτιστικού τους ονόματος.

Βήμα 3

Παρουσιάζουμε στους μαθητές τα βαπτιστικά ονόματα των βασικών μελών της οικογένειάς τους. Το όνομα της μητέρας, του πατέρα, των αδελφών και των παππούδων. Κάτω από τη φωτογραφία του γονέα, βάζουμε την καρτέλα με το όνομά του και εξηγούμε στους μαθητές ότι και οι γονείς μας έχουν όνομα όπως και εμείς. Ότι και αυτούς τους βάφτισαν οι δικοί τους γονείς.

ΕΣΥ ΟΝΟΜΑ ΕΧΕΙΣ, ΜΑΜΑ ΜΠΑΜΠΑΣ ΑΓΟΡΙ-ΑΔΕΛΦΟΣ ΚΟΡΙΤΣΙ-ΑΔΕΛΦΗ
ΙΔΙΟ ΟΝΟΜΑ ΕΧΕΙ (Όπως εσύ έχεις όνομα, το ίδιο έχει και η μαμά και ο μπαμπάς και ο αδελφός σου)

ΕΣΥ ΜΑΜΑ ΜΠΑΜΠΑΣ ΠΡΙΝ ΜΩΡΟ, ΙΔΙΟ ΒΑΦΤΙΣΗ (Εσύ, η μαμά και ο μπαμπάς πριν ήσασταν μωρά, και όμοια έχετε βαφτιστεί)

ΑΓΟΡΙ ΑΔΕΛΦΟΣ ΣΟΥ ΠΡΙΝ ΜΩΡΟ ΙΔΙΟ ΒΑΦΤΙΣΗ (Το ίδιο και ο αδελφός σου, πριν ήταν μωρό και είχε βαφτιστεί)

ΜΑΜΑ ΟΝΟΜΑ ΤΙ; (Ποιο είναι το όνομα της μαμάς;)

ΜΠΑΜΠΑΣ ΟΝΟΜΑ ΤΙ; (Ποιο είναι το όνομα του μπαμπά;)

ΑΓΟΡΙ ΑΔΕΛΦΟΣ ΟΝΟΜΑ ΤΙ; (Ποιο είναι το όνομα του αδελφού σου;)

Και ανάλογα με τις δυνατότητες των μαθητών μπορούμε να επεκτείνουμε και περισσότερο.

ΠΑΠΠΟΥΣ ΟΝΟΜΑ ΤΙ; (Ποιο είναι το όνομα του παππού;) ή και ακόμη περισσότερο:

ΓΙΑΓΙΑ ΜΠΑΜΠΑ ΣΟΥ ΟΝΟΜΑ ΤΙ; (Ποιο είναι το όνομα της γιαγιάς από το μπαμπά σου;)

ΠΑΠΠΟΥΣ ΜΑΜΑ ΣΟΥ ΟΝΟΜΑ ΤΙ; (Ποιο είναι το όνομα του παππού από τη μαμά σου;)

ΓΙΑΓΙΑ ΜΑΜΑ ΣΟΥ ΟΝΟΜΑ ΤΙ; (Ποιο είναι το όνομα της γιαγιάς από τη μαμά σου;)

Οι μαθητές θα ήταν σκόπιμο να καταφέρουν να απομνημονεύσουν το πρώτο γράμμα του δακτυλικού αλφαβήτου του ονόματος της μητέρας, του πατέρα και του αδελφού/ης.

Στη συνέχεια ρωτάμε για τα νοηματικά ονόματα των μελών της οικογένειας των μαθητών:

ΜΑΜΑ ΣΟΥ ΠΟΙΟΣ; ΜΠΑΜΠΑ ΣΟΥ ΠΟΙΟΣ; ΑΓΟΡΙ ΑΔΕΛΦΟΣ ΣΟΥ ΠΟΙΟΣ;
(Ποιο είναι το νοηματικό όνομα της μαμάς, του μπαμπά και του αδελφού σου;)

ΜΑΜΑ ΜΠΑΜΠΑΣ ΑΓΟΡΙ ΑΔΕΛΦΟΣ ΣΟΥ ΠΟΙΟΣ; ΕΧΟΥΝ; (Η μαμά, ο μπαμπάς, ο αδελφός σου έχουν νοηματικό όνομα;)

ΜΑΜΑ ΜΠΑΜΠΑ ΑΓΟΡΙ ΑΔΕΛΦΟΣ ΣΟΥ ΠΟΙΟΣ; ΔΕΝ-ΕΧΟΥΝ; (Η μαμά, ο μπαμπάς, ο αδελφός σου δεν έχουν νοηματικό όνομα;)

ΕΣΥ ΨΑΞΕ (Βρες εσύ)

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΕΜΕΙΣ ΚΟΙΤΑΖΟΥΜΕ, ΣΚΕΦΤΟΥΜΕ ΑΥΤΟΣ ΠΟΙΟΣ; ΤΙ; (Να κοιτάξουμε την φωτογραφία και να σκεφτούμε τι νοηματικό όνομα θα δώσουμε σε αυτόν).

Επιδιώκουμε οι μαθητές να προβληματιστούν και να σκεφτούν νοηματικά ονόματα για τους γονείς και τα αδέρφια τους.

Βήμα 4

Έχουμε προετοιμάσει χαρτόνια λευκά Α3, στα οποία είναι κολλημένο ένα υποτυπώδες σχέδιο σπιτιού. Όλα τα μέρη του σχεδίου είναι κολλημένα εκτός από την πόρτα έτσι ώστε να μπορεί να ανοιγοκλείνει. Έχουμε κόψει και απομονώσει από τις φωτογραφίες της οικογένειας τα πρόσωπα των βασικών μελών: μαμά, μπαμπά, αδέρφια.

Ζητάμε από τους μαθητές να κολλήσουν τα προσωπάκια στην πόρτα του σπιτιού και να χρωματίσουν την υπόλοιπη ζωγραφιά. Έχουμε προετοιμάσει επίσης τρίγωνα, κόκκινα βελούτε χαρτιά για τη σκεπή.

Φτιάχνουμε τα σπίτια των οικογενειών μας.

ΟΛΟΙ-ΑΥΤΟΙ ΠΟΙΟΙ; (Όλοι αυτοί ποιοι είναι;)

ΑΥΤΟΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΟΥ (Αυτοί είναι η οικογένειά σου)

ΑΥΤΟΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΜΟΥ (Αυτοί είναι η οικογένειά μου)

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΟΥ ΠΟΣΟΙ; (Πόσοι είστε στην οικογένειά σου;)

ΑΥΤΟΙ ΠΟΣΟΙ ΜΕΤΡΑ ΠΟΣΟΙ; (Μέτρα αυτοί πόσοι είναι;)

ΕΝΑ, ΔΥΟ, ΤΡΙΑ, ΑΥΤΟΙ ΤΡΕΙΣ (Ένα, δύο, τρία, αυτοί είναι τρεις)

ΑΥΤΟΙ-ΤΡΕΙΣ (Αυτοί οι τρεις).

Γίνεται χρήση των αντωνυμιών πληθυντικού από τον/την εκπαιδευτικό με στόχο την έκθεση των μαθητών στις αντωνυμίες πληθυντικού αριθμού.

Ζητάμε από τους μαθητές να μιμηθούν τα νοήματα

ΕΝΑ, ΔΥΟ, ΤΡΙΑ, ΤΕΣΣΕΡΑ, ΑΥΤΟΙ ΤΕΣΣΕΡΙΣ (Ένα, δύο, τρία, τέσσερα, αυτοί είναι τέσσερις).

ΑΥΤΟΙ-ΤΕΣΣΕΡΙΣ (Αυτοί οι τέσσερις).

Γίνεται χρήση των αντωνυμιών πληθυντικού από τον/την εκπαιδευτικό.

ΣΩΣΤΑ (Σωστά)

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΟΥ ΤΕΣΣΕΡΙΣ (Οι οικογένειά σου είναι τέσσερις)

ΠΟΙΟΙ; (Ποιοι είναι;)

ΜΑΜΑ ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ, ΜΠΑΜΠΑΣ ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ, ΑΓΟΡΙ ΑΔΕΛΦΟΣ ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ, ΕΣΥ ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ ΟΝΟΜΑ (Η μαμά ..., ο μπαμπάς ..., ο αδελφός ..., εσύ ...)

ΑΥΤΟΙ-ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΟΥ (Αυτοί οι τέσσερις είναι η οικογένειά σου).

Γίνεται χρήση των αντωνυμιών πληθυντικού από τον εκπαιδευτικό.

ΕΣΥ, ΜΑΜΑ, ΜΠΑΜΠΑΣ, ΑΓΟΡΙ ΑΔΕΛΦΟΣ (Εσύ, η μαμά, ο μπαμπάς, ο αδελφός).

Γίνεται χρήση των αντωνυμιών πληθυντικού από τον εκπαιδευτικό.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΟΥ ΑΤΟΜΑ ΤΑ-ΙΔΙΑ ΠΟΣΑ; (Πόσα είναι τα μέλη της οικογένειάς σου;)

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΟΥ ΜΕΛΗ ΠΟΣΑ; (Πόσα είναι τα μέλη της οικογένειάς σου;).

Αυτός ο διάλογος γίνεται με όλους τους μαθητές.

Δημιουργούμε έναν πίνακα καταμέτρησης των μελών της οικογένειας κάθε μαθητή.

Πίνακας καταμέτρησης μελών της οικογένειας

Συγκρίνουμε τις διαφορές στα μεγέθη των οικογενειών μας και διαχειριζόμαστε ανάλογα διαφορές στη σύνθεση των μελών.

ΑΥΤΟΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ ΤΕΣΣΕΡΙΣ (Η οικογένειά του είναι τέσσερις).

ΑΥΤΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΗΣ ΠΕΝΤΕ (Η οικογένειά της είναι πέντε).

ΑΥΤΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΗΣ ΔΥΟ (Η οικογένειά της είναι δύο).

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ (Κάθε οικογένεια είναι διαφορετική).

3^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Στην παρούσα υποενότητα οι μαθητές εμβαθύνουν ακόμη περισσότερο στην έννοια της οικογένειας και των σχέσεων μεταξύ των προσώπων.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να αναπτύξουν στρατηγικές παρακολούθησης των μελών της ομάδας κατά τη διάρκεια παιχνιδιού και μαθήματος,
- να αναγνωρίζουν, να κατανοούν και να χρησιμοποιούν νοήματα για τα πρόσωπα της οικογένειας,
- να κατανοούν ερωτήσεις που γίνονται με τα νοήματα ΤΙ; ΠΟΙΟΣ; και να απαντούν σε αυτές,
- να χρησιμοποιήσουν νοήματα για να εκφράσουν συμπεριληπτικές έννοιες, όπως ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ, ΓΥΝΑΙΚΕΣ, ΑΝΤΡΕΣ, ΠΑΙΔΙΑ κ.λπ.,
- να δηλώνουν κτήση και να χρησιμοποιούν τις αντωνυμίες ΔΙΚΟ-ΜΟΥ, ΔΙΚΟ-ΣΟΥ, ΔΙΚΟ-ΤΗΣ,
- να παρακολουθούν με συνέπεια την αφήγηση μιας ιστορίας στην ΕΝΓ,
- να απαντούν σε ερωτήσεις σχετικά με το περιεχόμενο μιας ιστορίας,
- να εκφράσουν επιθυμίες για δραστηριότητες που τους αρέσει να κάνουν μαζί με την οικογένειά τους.

Υλικά και μέσα

- Οικογενειακές ατομικές φωτογραφίες των μαθητών και όλων των μελών της οικογένειάς τους
- Οικογενειακές φωτογραφίες των μαθητών που δείχνουν κάποιες δραστηριότητες της οικογενειακής ζωής
- Genechtem G. V., (2003). Η απίθανος μπαμπάς μου, Αθήνα: Διεθνές Κέντρο Βιβλίου
- Νόρακ Κ. (1998). Το Χαϊδονήσι, Αθήνα: Σύγχρονοι Ορίζοντες
- Βελουτέ κόκκινο χαρτί
- Χαρτόνια

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 4 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Οι μαθητές με τη βοήθεια του/της νηπιαγωγού κατασκευάζουν το προσωπικό δέντρο της οικογένειάς τους. Ο/η νηπιαγωγός έχει φτιάξει σε χαρτόνια μεγέθους Α3, ένα δέντρο. Σε κάθε κλαδί υπάρχει κολλημένο το νόημα του μέλους της οικογένειας που πρέπει να κολληθεί στο συγκεκριμένο σημείο.

Ο/η νηπιαγωγός δείχνοντας ένα-ένα νόημα για τα μέλη της οικογένειας, καλεί τους μαθητές να το εντοπίσουν στο χαρτόνι και να κολλήσουν το πρόσωπο που ταιριάζει.

Νοηματίζει δείχνοντας το δέντρο:

ΔΕΝΤΡΟ ΕΔΩ-ΔΕΝΤΡΟ-ΤΞ-5 ΜΠΑΜΠΑΣ ΠΟΥ; (Πού είναι το νόημα μπαμπάς στο οικογενειακό δέντρο;)

ΜΠΑΜΠΑΣ ΣΟΥ ΕΔΩ-ΔΕΝΤΡΟ-ΤΞ-5 ΠΟΙΟΣ; (Ποιος είναι ο δικός σου μπαμπάς;)

ΔΕΝΤΡΟ ΚΟΛΛΑΩ-ΕΠΑΝΩ-ΔΕΝΤΡΟ (Κολλάω στο δέντρο εκεί που πρέπει).

Οι μαθητές καλούνται να κολλήσουν τις φωτογραφίες των μελών της οικογένειάς τους στο σωστό κλαδί.

Αφού ολοκληρώσουν το δέντρο τους, ο/η νηπιαγωγός ρωτά τους μαθητές: ΔΕΝΤΡΟ ΑΥΤΟ-ΔΕΝΤΡΟ ΠΟΙΟΥ; ΔΙΚΟ-ΤΟΥ/ΤΗΣ ΤΙ; (Αυτό το δέντρο ποιανού είναι;)

ΑΥΤΟ-ΔΕΝΤΡΟ ΤΙ; (Αυτό το δέντρο τι είναι;). Αν οι μαθητές δυσκολεύονται να απαντήσουν ο/η νηπιαγωγός απαντά ο/η ίδια: ΑΥΤΟ-ΔΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΟΥ (Αυτό είναι το δέντρο της οικογένειάς σου) ΑΥΤΟ-ΔΕΝΤΡΟ ΑΥΤΟΙ-ΟΛΟΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΔΙΚΗ-ΣΟΥ (Αυτοί όλοι είναι η δικιά σου οικογένεια)

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΟΥ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΟΣΕΣ; (Πόσες γυναίκες έχει η οικογένειά σου;)

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΟΥ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΟΙΕΣ; (Ποιες γυναίκες έχει η οικογένειά σου;)

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΟΥ ΑΝΤΡΕΣ ΠΟΣΟΙ; (Πόσους άντρες έχει η οικογένειά σου;)

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΟΥ ΑΝΤΡΕΣ ΠΟΙΟΙ; (Ποιους άντρες έχει η οικογένειά σου;).

Οι μαθητές παρουσιάζουν στην ομάδα το οικογενειακό τους δέντρο.

ΔΕΝΤΡΟ ΑΥΤΟ-ΔΕΝΤΡΟ ΔΙΚΟ-ΜΟΥ (Αυτό είναι το δικό μου δέντρο)

ΔΕΝΤΡΟ ΔΕΝΤΡΟ-ΑΥΤΟΣ ΜΠΑΜΠΑΣ ΔΕΝΤΡΟ-ΑΥΤΟΣ ΔΙΚΟΣ-ΜΟΥ (Αυτός είναι ο μπαμπάς μου)

ΔΕΝΤΡΟ ΔΕΝΤΡΟ-ΑΥΤΗ ΜΑΜΑ ΔΙΚΗ-ΜΟΥ (Αυτή είναι η δικιά μου μαμά)

ΔΕΝΤΡΟ ΔΕΝΤΡΟ-ΑΥΤΟΣ ΑΓΟΡΙ ΑΔΕΛΦΟ ΔΙΚΟΣ-ΜΟΥ (Αυτός είναι ο αδερφός μου)

ΔΕΝΤΡΟ ΕΓΩ ΔΕΝΤΡΟ-ΑΥΤΗ ΔΕΝΤΡΟ-ΑΥΤΟΣ ΕΜΕΙΣ-ΟΙ-ΔΥΟ ΜΑΜΑ ΓΕΝΝΑΕΙ (Εμένα και αυτόν και τους δυο μας μας γέννησε η μαμά)

ΔΕΝΤΡΟ-ΑΥΤΟΣ ΘΕΙΟΣ ΔΙΚΟΣ-ΜΟΥ (Αυτός είναι ο θείος μου) κτ.λ.

ΔΕΝΤΡΟ-ΑΥΤΟΙ-ΟΛΟΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΔΙΚΗ-ΜΟΥ (Αυτοί όλοι είναι η δικιά μου οικογένεια).

Χρησιμοποιώντας την κατασκευή του οικογενειακού δέντρου, ο/η νηπιαγωγός κάνει ερωτήσεις στους μαθητές που θα πρέπει να απαντήσουν χρησιμοποιώντας τις κτητικές αντωνυμίες ΔΙΚΟ-ΜΟΥ, ΔΙΚΟ-ΣΟΥ, ΔΙΚΟΣ-ΤΟΥ. Ο/η νηπιαγωγός ρωτάει έναν μαθητή δείχνοντάς του τη φωτογραφία της μαμά του ΑΥΤΗ ΜΑΜΑ ΔΙΚΗ-ΜΟΥ; (Αυτή η μαμά είναι δική μου;). Αν ο μαθητής απαντήσει σωστά προχωράει σε παρόμοιες ερωτήσεις για άλλα πρόσωπα. Διαφορετικά απαντάει μόνη της ΟΧΙ ΔΙΚΗ-ΜΟΥ. ΔΙΚΗ-ΣΟΥ (Όχι, δεν είναι δική μου, είναι δική σου μαμά) και προτρέπει το μαθητή να νοηματίσει ΜΑΜΑ ΔΙΚΗ-ΜΟΥ (Η μαμά μου).

Η δραστηριότητα αυτή θα μπορούσε να εμπλουτιστεί με τα βαπτιστικά και τα νοηματικά ονόματα των μελών.

Βήμα 2

Ο/η νηπιαγωγός μαζί με τους μαθητές κοιτάζουν τις εικόνες και διαβάζουν το βιβλίο «Ο απίθανος μπαμπάς μου». (Η επιλογή του βιβλίου είναι ενδεικτική. Ο/η νηπιαγωγός μπορεί να χρησιμοποιήσει ένα άλλο εφάμιλλο παιδικό ανάγνωσμα, σχετικό με το θέμα και κατάλληλο για αυτή την ηλικία των μαθητών.)

«Ο απίθανος μπαμπάς μου»

ΤΙΤΛΟΣ: ΜΠΑΜΠΑΣ ΜΟΥ ΚΑΤΑΠΛΗΚΤΙΚΟΣ.

ΑΓΟΡΙ ΠΑΙΔΙ ΟΝΟΜΑ ΠΩΣ; Φ-Ο-Ι-Β-Ο-Σ. ΑΥΤΟΣ ΠΟΙΟΣ; ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΦΟΙΒΟΣ. ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΦΟΙΒΟΣ ΛΕΕΙ: ΑΥΤΟΣ ΜΠΑΜΠΑΣ ΔΙΚΟΣ-ΜΟΥ ΜΠΑΜΠΑΣ ΠΟΔΙΑ ΑΝΟΙΓΕΙ-ΤΞ-Λ ΜΠΟΡΕΙ, ΕΓΩ ΑΠΟ-ΚΑΤΩ-ΠΕΡΝΑΩ-ΤΞ-Λ.

ΜΠΑΜΠΑΣ ΧΕΡΙ ΔΥΝΑΤΟ ΑΠΛΩΝΕΙ, ΕΓΩ ΠΙΑΝΩ-ΤΞ-Β: ΚΡΑΤΑΩ-ΤΞ-Β: ΚΟΥΝΙΑ-ΤΞ-Λ.

ΜΠΑΜΠΑΣ ΕΓΩ ΨΗΛΑ-ΣΗΚΩΝΕΙ ΜΠΟΡΕΙ, ΕΓΩ ΕΠΙΑΝΩ-ΓΥΡΩ-ΓΥΡΩ-ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ.

ΜΠΑΜΠΑΣ ΩΜΟΥΣ-ΠΛΑΤΗ-ΚΑΒΑΛΙΚΕΥΩ-ΤΞ-Λ ΜΠΟΡΕΙ.

ΜΠΑΜΠΑΣ ΑΛΟΓΑΚΙ ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΤΞ-Σ ΜΠΟΡΕΙ, ΕΓΩ ΠΛΑΤΗ-ΚΑΒΑΛΙΚΕΥΩ-ΤΞ-Λ, ΜΠΑΜΠΑ ΝΤΕΙ ΝΤΕΙ.

ΠΑΤΩΜΑ ΜΠΑΜΠΑΣ ΞΑΠΛΩΝΕΙ-ΤΞ-Λ, ΕΓΩ ΚΟΙΛΙΑ ΞΑΠΛΩΜΕΝΟΣ-ΤΞ-Λ ΠΑΝΩ-ΠΗΔΑΩ-ΤΞ-Λ.

ΜΠΑΜΠΑ ΚΡΥΦΤΕΙ ΜΠΟΡΕΙ, ΕΓΩ ΒΡΙΣΚΩ ΠΑΝΤΑ.

ΜΠΑΜΠΑΣ ΠΑΤΟΥΣΕΣ ΤΞ-Β ΠΑΤΟΥΣΑ-ΑΥΤΗ ΕΓΩ ΠΑΤΟΥΣΑ-ΓΑΡΓΑΛΑΩ-ΤΞ-Β, ΜΠΑΜΠΑΣ ΓΕΛΑΕΙ.

ΜΠΑΜΠΑΣ ΔΑΧΤΥΛΑ ΜΕΤΡΑΕΙ ΜΠΟΡΕΙ, ΕΝΑ ΔΥΟ ΤΡΙΑ ΤΕΣΣΕΡΑ ΠΕΝΤΕ.

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΕΛΕΙΑ ΜΠΑΜΠΑΣ ΕΓΩ ΔΙΑΒΑΖΕΙ ΜΠΟΡΕΙ.

ΜΠΑΜΠΑΣ ΜΟΥ ΚΑΤΑΠΛΗΚΤΙΚΟΣ. ΜΠΑΜΠΑΣ ΜΟΥ ΚΟΣΜΟ ΟΛΟ ΑΥΤΟΣ ΠΡΩΤΟΣ, ΔΙΚΟΣ-ΜΟΥ ΜΟΝΟ.

ΓΙΕ ΜΟΥ, ΚΑΛΗΝΥΧΤΑ, Σ' ΑΓΑΠΩ-ΠΟΛΥ.

Ελληνικό κείμενο.

«Ο απίθανος μπαμπάς μου!»

«Αυτός είναι ο μπαμπάς μου!», λέει ο Φοίβος...

Μπορεί να κάνει γέφυρα με τα πόδια του και εγώ να περάσω από κάτω...

Μπορεί να απλώσει το δυνατό του χέρι, και εγώ να κάνω κούνια...

Μπορεί να με κρατήσει ψηλά, και εγώ να πετάω σαν αεροπλάνο...

Μπορεί να με σηκώσει στους ώμους του...

Μπορεί να κάνει το αλογάκι και εγώ να κάνω τον καβαλάρη...

ντέι, μπαμπά, ντέι!

Μπορεί να ξαπλώσει στο πάτωμα και εγώ να πηδήξω επάνω του...

Μπορεί να κρυφτεί, αλλά εγώ πάντα τον βρίσκω...

Μπορεί να γελάσει πολύ όταν του γαργαλίσω τις πατούσες...

Μπορεί να μετρήσει όλα τα δάχτυλα των χεριών του... ένα, δύο, τρία, τέσσερα, πέντε, έξι...

Μπορεί να μου διαβάσει τα ωραιότερα παραμύθια...

Ο μπαμπάς μου είναι απίθανος!

Ο καλύτερος του κόσμου και είναι μόνο δικός μου!!!

«Καληνύχτα γιε μου, σ' αγαπώ πολύ!!!»

Ο/η νηπιαγωγός ρωτά τους μαθητές εάν τους άρεσε η ιστορία και μέσα από μια σειρά ερωτήσεων επαναλαμβάνει τα βασικά σημεία πλοκής δίνοντας έμφαση στα συναισθήματα των δυο ηρώων καθώς και σε αυτά των μαθητών για τον δικό τους πατέρα.

Ενδεικτικά παρουσιάζουμε μια σειρά πιθανών ερωτήσεων που θα μπορούσαν να γίνουν για την καλύτερη κατανόηση της ιστορίας.

Προτεινόμενες ερωτήσεις:

1. ΜΠΑΜΠΑΣ ΑΓΟΡΙ ΠΑΙΔΙ ΑΥΤΟΙ-ΟΙ-ΔΥΟ ΤΙ-ΚΑΝΟΥΝ; (Τι κάνουν το αγόρι και ο μπαμπάς;)
2. ΑΓΟΡΙ ΠΑΙΔΙ ΟΝΟΜΑ ΠΩΣ; (Ποιο είναι το όνομα του αγοριού;)
3. ΑΓΟΡΙ ΠΑΙΔΙ ΠΟΙΟ; (Ποιο είναι το νοηματικό όνομα του αγοριού;)
4. ΜΠΑΜΠΑΣ ΑΓΟΡΙ-ΠΑΙΔΙ ΠΑΙΖΟΥΝ ΤΙ; (Τι παίζουν το αγόρι και ο μπαμπάς;)
5. ΜΠΑΜΠΑΣ ΜΠΟΡΕΙ ΤΙ; (Τι μπορεί να κάνει ο μπαμπάς;)
6. ΜΠΑΜΠΑΣ ΔΙΑΒΑΖΕΙ ΤΙ; (Τι διαβάζει ο μπαμπάς;)
7. ΑΓΟΡΙ-ΠΑΙΔΙ ΜΠΑΜΠΑ ΑΓΑΠΑΕΙ; (Το αγόρι αγαπάει το μπαμπά του;)
8. ΜΠΑΜΠΑΣ ΔΙΚΟΣ-ΣΟΥ ΕΣΥ ΩΜΟΥΣ-ΠΑΝΩ-ΚΑΒΑΛΙΚΕΥΩ; (Ο δικός σου ο μπαμπάς εσένα σε βάζει στους ώμους του;)
9. ΜΠΑΜΠΑΣ ΔΙΚΟ-ΣΟΥ ΕΣΥ ΧΕΡΙ ΧΕΡΙ-ΚΟΥΝΙΑ-ΤΞ-Λ ΚΡΑΤΑΕΙ ΓΥΡΩ-ΓΥΡΩ-ΤΞ-Λ ΜΠΟΡΕΙ; (Ο δικός σου ο μπαμπάς εσένα μπορεί να σε κάνει κούνια στο χέρι του;)

10. ΜΠΑΜΠΑΣ ΔΙΚΟΣ-ΣΟΥ ΑΛΟΓΑΚΙ ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΤΞ-Σ; (Ο δικός σου ο μπαμπάς κάνει το αλογάκι;)
11. ΜΠΑΜΠΑΣ ΔΙΚΟΣ-ΣΟΥ ΤΟΝ-ΙΔΙΟ ΕΠΑΝΩ-ΓΥΡΩ-ΓΥΡΩ-ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ; (Ο δικός σου ο μπαμπάς σε κάνει αεροπλανάκι;)
12. ΜΠΑΜΠΑΣ ΔΙΚΟΣ-ΣΟΥ ΤΟΝ-ΙΔΙΟ ΚΟΙΛΙΑ-ΤΞ-Λ-ΠΗΔΑΣ-ΠΑΝΩ-ΤΞ-Λ; (Εσύ πηδάς πάνω στην κοιλιά του μπαμπά σου;)
13. ΜΠΑΜΠΑ ΔΙΚΟΣ-ΣΟΥ ΠΟΔΙ ΠΑΤΟΥΣΕΣ-ΓΑΡΓΑΛΑΣ; (Εσύ γαργαλάς τις πατούσες του δικού σου μπαμπά;)
14. ΜΠΑΜΠΑΣ ΔΙΚΟΣ-ΣΟΥ ΓΕΛΑΕΙ; (Ο δικός σου μπαμπάς γελάει;)

Προτεινόμενες απαντήσεις:

1. ΜΠΑΜΠΑΣ ΑΓΟΡΙ-ΠΑΙΔΙ ΜΑΖΙ ΠΑΙΖΟΥΝ (Ο μπαμπάς και το αγόρι παίζουν μαζί)
2. ΑΓΟΡΙ-ΠΑΙΔΙ ΟΝΟΜΑ Φ-Ο-Ι-Β-Ο-Σ (Το όνομα του αγοριού είναι Φοίβος)
3. ΑΓΟΡΙ-ΠΑΙΔΙ ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ-ΟΝΟΜΑ-ΦΟΙΒΟΣ (Το νοηματικό όνομα του αγοριού είναι μύτη)
4. ΜΠΑΜΠΑΣ ΠΑΙΔΙ ΔΙΑΦΟΡΑ (Ο μπαμπάς και το αγόρι κάνουν διάφορα)
5. ΜΠΑΜΠΑΣ ΜΠΟΡΕΙ ΠΟΔΙΑ-ΤΞ-Λ ΑΥΤΟ ΓΕΦΥΡΑ-ΠΑΙΡΝΑΕΙ-ΑΠΟ-ΚΑΤΩ-ΤΞ-Λ, ΧΕΡΙ ΣΗΚΩΝΕΙ ΚΡΑΤΑΕΙ ΚΡΕΜΙΕΤΑΙ, ΑΓΟΡΙ ΠΑΝΩ-ΓΥΡΩ-ΓΥΡΩ-ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ, ΑΓΟΡΙ ΩΜΟΥΣ-ΠΛΑΤΗ-ΚΑΒΑΛΙΚΕΥΕΙ, ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΤΞ-Σ ΑΛΟΓΑΚΙ, ΜΠΑΜΠΑΣ ΔΑΧΤΥΛΑ ΜΕΤΡΑΕΙ, ΜΠΑΜΠΑΣ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΔΙΑΒΑΖΕΙ (Ο μπαμπάς μπορεί να κάνει τα πόδια του γέφυρα, με το δυνατό του χέρι σηκώνει το αγόρι, κάνει το αγόρι αεροπλάνο, βάζει το αγόρι στους ώμους του, κάνει το αλογάκι, μετράει με τα δάχτυλά του, ο μπαμπάς διαβάζει παραμύθια).
6. *Αρκεί οι μαθητές να αναφέρουν μια ή δυο δραστηριότητες.*
7. ΜΠΑΜΠΑΣ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΔΙΑΒΑΖΕΙ (Ο μπαμπάς διαβάζει παραμύθια)
8. ΑΓΟΡΙ-ΠΑΙΔΙ ΜΠΑΜΠΑ ΑΓΑΠΑΕΙ-ΠΟΛΥ (Το αγόρι αγαπάει πολύ τον μπαμπά του)

Βήμα 3

Συζητάμε με τους μαθητές τι έκαναν το αγόρι με το μπαμπά του στην ιστορία «Ο απίθανος μπαμπάς μου». Συγκρίνουμε τις εικόνες του βιβλίου με τις φωτογραφίες των μαθητών που αποτυπώνουν στιγμιότυπα από την οικογενειακή τους ζωή.

Συζητάμε τι βλέπουν και τι τους αρέσει να κάνουν με τα αγαπημένα τους πρόσωπα.

ΕΔΩ-ΤΞ-Β ΒΛΕΠΕΙΣ ΤΙ; (Τι βλέπεις εδώ;)

ΕΔΩ-ΤΞ-Β ΑΥΤΟΙ ΕΣΥ ΜΑΜΑ ΜΠΑΜΠΑΣ ΑΓΟΡΙ ΑΔΕΛΦΟΣ ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ; (Εδώ πού είστε εσύ, η μαμά, ο μπαμπάς και ο αδελφός σου;)

ΕΔΩ-ΤΞ-Β ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΠΟΥ; (Εδώ πού είσαι με την οικογένειά σου;)

ΕΔΩ-ΤΞ-Β ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ ΤΙ-ΚΑΝΕΤΕ; (Εδώ τι κάνετε με την οικογένειά σου;)

ΕΔΩ-ΤΞ-Β ΠΑΠΠΟΥΣ ΓΙΑΓΙΑ ΟΛΟΙ ΤΙ-ΚΑΝΕΤΕ; (Εδώ τι κάνετε όλοι μαζί με τον παππού και τη γιαγιά;)

ΕΣΥ ΜΑΜΑ ΜΑΖΙ ΠΑΡΚΟ ΠΑΤΕ; (Εσύ πας με τη μαμά στο πάρκο;)

ΜΠΑΜΠΑΣ ΕΣΥ ΚΕΦΑΛΙ ΜΠΑΝΙΟ; (Ο μπαμπάς εσένα σε λούζει;)

ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΟΛΟΙ ΠΑΡΕΑ ΠΑΙΖΕΤΕ; (Παίζετε όλοι μαζί παιχνίδια;)

ΕΣΥ ΜΑΜΑ ΜΑΖΙ ΑΡΕΣΕΙ-ΠΑΡΑΠΟΛΥ ΤΙ; (Εσένα τι σου αρέσει πολύ να κάνεις με τη μαμά σου;).

Βήμα 4

Οι μαθητές παρακολουθούν την αφήγηση του παραμυθιού «Το Χαϊδονήσι» (ΝΗΣΙ ΒΟΥΝΟ ΑΠΑΛΟ ΧΑΔΙ) σε βίντεο και συζητούν με τον/τη νηπιαγωγό τι κατάλαβαν;

Ενότητα 10^η

Στη γειτονιά

Στην ενότητα «Στη γειτονιά» καλύπτονται οι ακόλουθοι στόχοι του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών της ΕΝΓ ως προς τους άξονες περιεχομένου.

Στόχοι - Άξονες Περιεχομένου

Αντιληπτική γλώσσα

Οι μαθητές:

- να κατανοούν βασικούς επικοινωνιακούς κανόνες στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν εξελικτικά όλο και περισσότερα θέματα που εκφέρονται στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν, να βιώνουν και να εκτιμούν στοιχεία λογοτεχνίας και πολιτισμού των Κωφών.

Εκφραστική γλώσσα

Οι μαθητές:

- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να εκφράσουν αποτελεσματικά τις σκέψεις, τα συναισθήματα, τις επιθυμίες και τις απόψεις τους,
- να χρησιμοποιούν ένα σύνολο γλωσσικών στρατηγικών για να μεταδώσουν αποτελεσματικά τις ιδέες τους στο ακροατήριο της τάξης, νοηματίζοντας για γνωστικούς, συλλογιστικούς, δημιουργικούς και πληροφοριακούς σκοπούς,
- να χρησιμοποιούν κατάλληλους τύπους ΕΝΓ για παρουσίαση θεμάτων, έκφραση ιδεών, συναισθημάτων, σκέψεων και γνώσεων.

Ως προς τους ειδικούς στόχους στη διδακτική ενότητα «Στη γειτονιά» καλύπτονται οι ακόλουθοι στόχοι:

Αντιληπτική γλώσσα

Οι μαθητές ασκούνται βαθμιαία:

- να διατηρούν την προσοχή τους στον συν-νοηματιστή τους,
- να ανταποκρίνονται οπτικά και να διατηρούν την κατάλληλη οπτική επαφή κατά τη διάρκεια της επικοινωνίας στην ΕΝΓ,
- να ακολουθούν οδηγίες και εντολές που δίνονται στην ΕΝΓ σε συνθήκες όπου υπάρχουν περισσότερα ερεθίσματα, όπως για παράδειγμα σε εξωτερικούς χώρους,
- να κατανοούν καινούργιο λεξιλόγιο σχετικά με αντικείμενα, κτίρια, χώρους της γειτονιάς, καταστήματα και επαγγέλματα,
- να αναγνωρίζουν τη γειτονιά τους και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της,
- να κατανοήσουν τη χρήση του δακτυλικού αλφάβητου για την

- αναφορά σε ονόματα δρόμων, τοπωνύμια,
- να γνωρίζουν το σκοπό και τους λόγους λειτουργίας των μαγαζιών και των υπηρεσιών που υπάρχουν στη γειτονιά,
- να κατανοούν καινούργιο λεξιλόγιο σχετικά με κανόνες παιχνιδιών και δράσεις,
- να κατανοούν ερωτήσεις που γίνονται με τα νοήματα ΤΙ; ΠΟΙΟΣ; ΠΟΥ; ΠΟΙΑΝΟΥ; ΠΩΣ; ΓΙΑΤΙ;
- να παρακολουθούν με συνέπεια την αφήγηση μιας ιστορίας στην ΕΝΓ.

Εκφραστική γλώσσα

Οι μαθητές ασκούνται βαθμιαία:

- να εκφράζουν τις ανάγκες τους χρησιμοποιώντας σωστά μικρές νοηματικές φράσεις,
- να χρησιμοποιούν καινούργιο λεξιλόγιο, σχετικά με αντικείμενα, κτίρια, χώρους της γειτονιάς, καταστήματα και επαγγέλματα,
- να χρησιμοποιούν το σχετικό λεξιλόγιο για να δηλώσουν το σκοπό και τη λειτουργία των μαγαζιών της γειτονιάς,
- να εντοπίζουν διαφορές και ομοιότητες,
- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για:
- να εκφράσουν απαιτήσεις/επιθυμίες
- να δώσουν πληροφορίες,
- να απαντούν σε ερωτήσεις,
- να διατυπώνουν ερωτήσεις,
- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να εκφράζουν τις ακόλουθες σημασιολογικές οντότητες:
  - ο ύπαρξη,
  - ο θέση,
  - ο περιγραφή,
  - ο ενέργεια,
  - ο ποσότητα,
- να συμμετέχουν σε μια συζήτηση.

1^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Οι μαθητές σ' αυτή την υποενότητα θα επεκτείνουν το λεξιλόγιό τους σχετικά με τη γειτονιά του σχολείου. Θα γνωρίσουν τα γύρω μαγαζιά και τα κτίρια που υπάρχουν κοντά στο σχολείο, το σκοπό λειτουργίας τους, τους ανθρώπους και τα επαγγέλματά τους.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να προσέχουν τον συν-νοηματοστή τους σε εξωτερικό περιβάλλον,
- να γνωρίσουν νέα νοήματα σχετικά με τα κτίρια και τα μαγαζιά της γειτονιάς του σχολείου και να τα χρησιμοποιούν,
- να ακολουθούν οδηγίες που δίνονται στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν ερωτήσεις που γίνονται με τα νοήματα ΤΙ; ΠΟΙΟΣ; ΠΟΥ; ΠΩΣ; ΓΙΑΤΙ;
- να υιοθετήσουν κοινωνικά ορθές συμπεριφορές επικοινωνίας και συνδιαλλαγής με τους άλλους,
- να παρατηρούν ομοιότητες και διαφορές.

Υλικά και μέσα

- Φωτογραφική μηχανή
- Χαρτόνι Κανσόν
- Ηλεκτρονικός Υπολογιστής ή Διαδραστικός πίνακας
- Εκτυπωτής
- Google Earth και συγκεκριμένα τη λειτουργία Street View
- Καρτέλες επαγγελμάτων
- Ρούχα μεταμφίεσης για επαγγέλματα
- Εφημερίδες, περιοδικά, άδεια κουτιά, τσίχλες

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 4 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η ηγίαγωγός προετοιμάζει την ομάδα των μαθητών για περίπατο στη γειτονιά του σχολείου. Πριν ξεκινήσει παρουσιάζει στο google earth την γειτονιά του σχολείου. Ενεργοποιώντας τη λειτουργία street view δείχνει την εικόνα του δρόμου του σχολείου και μετακινώντας τον κέρσσορα προς την κατεύθυνση που σκοπεύει να οδηγήσει τους μαθητές, υποδεικνύει τη διαδρομή που θα ακολουθήσουν.

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΑΥΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Αυτό είναι το σχολείο)

ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΞ-5: ΑΥΤΟ-ΜΠΡΟΣΤΑ ΔΡΟΜΟΣ (Αυτός είναι ο δρόμος μπροστά από το σχολείο)

ΑΥΤΟ ΑΥΤΟ, ΑΥΤΟ ΜΑΓΑΖΙΑ (Αυτό και αυτό και αυτό είναι μαγαζιά)

ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΞ-5: ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΑΓΑΖΙΑ ΠΟΛΛΑ ΤΞ-5: ΤΞ-5: ΤΞ-5: (Στην περιοχή του σχολείου υπάρχουν πολλά μαγαζιά)

ΜΕΤΑ ΕΜΕΙΣ ΒΟΛΤΑ (Μετά εμείς θα πάμε βόλτα)

ΕΜΕΙΣ ΒΟΛΤΑ ΒΛΕΠΩ ΜΑΓΑΖΙΑ ΤΞ-5: ΤΞ-5: ΤΞ-5: ΠΟΙΑ (Εμείς θα πάμε βόλτα να δούμε ποια μαγαζιά υπάρχουν)

ΜΑΓΑΖΙΑ ΤΞ-5: ΤΞ-5: ΤΞ-5: ΕΜΕΙΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ (Εμείς θα βγάλουμε φωτογραφίες τα μαγαζιά).

Πριν την έξοδο από το σχολείο ο/η νηπιαγωγός δίνει οδηγίες σχετικά με τη συμπεριφορά και την ασφάλεια των μαθητών στο δρόμο.

ΕΜΕΙΣ ΣΕΙΡΑ ΤΞ-4 (Εμείς θα μπορούμε όλοι στη σειρά)

ΕΣΕΙΣ ΦΡΟΝΙΜΟΙ (Εσείς να είστε φρόνιμοι)

ΕΞΩ ΠΟΛΛΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΜΗΧΑΝΕΣ ΚΙΝΟΥΝΤΑΙ-ΠΑΝΩ-ΚΑΤΩ-ΤΞ-Β (Έξω έχει πολλά αυτοκίνητα και μηχανές)

ΔΡΟΜΟ ΠΕΡΠΑΤΑΩ-ΤΞ-Λ ΤΡΟΠΟ ΠΩΣ; (Πώς περπατάω στο δρόμο;)

ΕΜΕΙΣ ΠΑΙΔΙΑ ΔΡΟΜΟ ΔΙΠΛΑ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΟ, ΠΕΡΠΑΤΑΜΕ-ΤΞ-Λ (Εμείς, τα παιδιά, όλοι περπατάμε στο πεζοδρόμιο)

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΒΛΕΠΩ ΠΡΟΣΕΧΩ (Προσέχω τα αυτοκίνητα)

ΔΡΟΜΟ ΔΙΑΣΧΙΖΩ ΕΓΩ ΠΕΡΠΑΤΑΩ-ΤΞ-Λ ΤΡΟΠΟ-ΠΩΣ; (Πώς περνάω το δρόμο;)

ΠΡΩΤΑ ΕΓΩ ΚΟΙΤΑΩ-ΔΕΞΙΑ, ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΕΡΧΕΤΑΙ-ΤΞ-Β ΔΕΝ-ΕΧΕΙ (Πρώτα κοιτάω δεξιά, δεν έρχεται αυτοκίνητο)

ΜΕΤΑ ΚΟΙΤΑΩ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ, ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΕΡΧΕΤΑΙ-ΤΞ-Β ΔΕΝ-ΕΧΕΙ (Μετά κοιτάω αριστερά, δεν έρχεται αυτοκίνητο)

ΔΡΟΜΟ ΔΙΑΣΧΙΖΩ ΠΕΡΠΑΤΑΩ-ΤΞ-Λ (Περνάω τον δρόμο)

ΔΡΟΜΟ ΔΙΑΣΧΙΖΩ ΕΓΩ ΠΕΡΠΑΤΑΩ-ΤΞ-Λ ΩΡΑΙΑ, ΠΡΟΣΟΧΗ (Στο δρόμο περπατάω ωραία και προσεκτικά)

ΔΑΣΚΑΛΑ Η-ΙΔΙΑ ΠΡΟΣΗΛΩΣΗ ΠΡΟΣΕΧΩ, ΚΟΙΤΑΩ ΣΥΝΕΧΕΙΑ (Προσέχω τη δασκάλα, κοιτάω συνέχεια τη δασκάλα)

ΔΑΣΚΑΛΑ Η-ΙΔΙΑ ΕΓΩ ΠΑΝΤΑ ΔΙΠΛΑ-ΤΞ-Λ ΚΟΝΤΑ (Είμαι πάντα κοντά στη δασκάλα).

Στο ξεκίνημα της βόλτας ο/η νηπιαγωγός επαναλαμβάνει τις οδηγίες ασφάλειας και καλής συμπεριφοράς, δοκιμάζοντας τους μαθητές σχετικά με την τήρηση των κανόνων. Κατά τη διάρκεια του περιπάτου οι μαθητές προτρέπονται να κάνουν παρατηρήσεις σχετικά με τα κτίρια και τα μαγαζιά. Σε κάθε μαγαζί ο/η νηπιαγωγός αλλά και οι ίδιοι, οι μαθητές τραβούν φωτογραφίες: α. το μαγαζί, β. τον επαγγελματία. Κάθε φορά που συναντούν ένα κατάστημα, ο/η νηπιαγωγός ρωτά τους μαθητές αν

γνωρίζουν τι κατάσταση είναι, και αν οι μαθητές δεν γνωρίζουν, απαντά ο/η ίδια ενθαρρύνοντάς τους να επαναλάβουν.

Ο/η νηπιαγωγός προσπαθεί να δείξει στους μαθητές όσα περισσότερα μαγαζιά μπορεί. Είναι σημαντικό οι μαθητές να κατανοήσουν το σκοπό που εξυπηρετεί κάθε χώρος και τη λειτουργία του. Τα νοήματα των καταστημάτων που επιδιώκεται να παρουσιαστούν σε αυτή την υποενότητα είναι τα εξής:

Πίνακας μαγαζιών

Νοήματα μαγαζιών:

ΜΑΝΑΒΙΚΟ: ΜΑΓΑΖΙ ΦΡΟΥΤΑ

ΨΑΡΑΔΙΚΟ: ΜΑΓΑΖΙ ΨΑΡΙΑ

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ: ΜΑΓΑΖΙ ΦΑΡΜΑΚΑ

ΚΡΕΟΠΩΛΕΙΟ: ΜΑΓΑΖΙ ΚΡΕΑΣ

ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ: ΜΑΓΑΖΙ ΚΙΟΣΚΙ

ΦΟΥΡΝΟΣ: ΜΑΓΑΖΙ ΨΗΣΙΜΟ/ΦΟΥΡΝΟΣ

ΚΑΦΕΤΕΡΙΑ: ΜΑΓΑΖΙ ΚΑΦΕ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΠΑΡΚΟ: ΔΕΝΤΡΑ ΠΕΡΙΟΧΗ

ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ: ΜΑΓΑΖΙ ΤΣΑΝΤΑ

ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ

ΚΟΜΜΩΤΗΡΙΟ: ΜΑΓΑΖΙ ΚΟΥΨΙΜΟ-ΜΑΛΛΙΑ

ΤΡΑΠΕΖΑ

Μέσα από μικρούς διαλόγους οι μαθητές εκτίθενται σε καινούργιο λεξιλόγιο σχετικά με τα καταστήματα και κατανοούν το σκοπό λειτουργίας τους. Ενδεικτικά:

Στο περίπτερο

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Αυτό τι είναι;)

ΑΥΤΟ ΕΝΑ ΜΑΓΑΖΙ ΚΙΟΣΚΙ (Αυτό είναι ένα περίπτερο)

ΕΔΩ ΠΟΥΛΑΕΙ ΤΙ; (Τι πουλάει εδώ;)

ΕΔΩ ΑΓΟΡΑΖΩ ΤΙ; (Τι αγοράζω εδώ;)

ΑΥΤΟ ΜΑΓΑΖΙ (Αυτό είναι μαγαζί)

ΑΝΤΡΑΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΚΙΟΣΚΙ ΠΟΥΛΑΕΙ ΤΙ; (Ο περιπτεράς τι πουλάει;)

ΚΙΟΣΚΙ ΑΥΤΟ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΘΕΝΑΣ ΕΔΩ ΑΓΟΡΑΖΕΙ ΤΙ; (Τι αγοράζουν οι άνθρωποι από το περίπτερο;)

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ, ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ, ΣΟΚΟΛΑΤΕΣ, ΤΣΙΧΛΕΣ, ΤΣΙΓΑΡΑ, ΤΡΩΩ ΔΙΑΦΟΡΑ (Εφημερίδες, περιοδικά, σοκολάτες, τσίχλες, τσιγάρα, διάφορα φαγώσιμα)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΚΙΟΣΚΙ ΛΕΜΕ ΤΙ; (Στον περιπτερά τι λέμε;)

ΚΑΛΗΜΕΡΑ (Καλημέρα)

ΣΥΓΓΝΩΜΗ ΕΜΕΙΣ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΒΛΕΜΟΥΜΕ (Συγγνώμη εμείς μπορούμε να κοιτάξουμε;)

ΕΜΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑ (Εμείς κάνουμε μάθημα)

ΕΜΕΙΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ, ΓΕΙΑ (Ευχαριστούμε, Γεια)

ΕΛΑΤΕ ΜΑΓΑΖΙ ΚΙΟΣΚΙ ΣΤΕΚΟΜΑΣΤΕ-ΜΠΡΟΣΤΑ-ΤΞ-4 ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ (Ελάτε όλοι μπροστά στο περίπτερο να βγάλουμε μια φωτογραφία).

Στο μανάβικο

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Αυτό τι είναι;)

ΑΥΤΟ ΜΑΓΑΖΙ ΦΡΟΥΤΑ (Αυτό είναι ένα μανάβικο)

ΜΑΓΑΖΙ ΦΡΟΥΤΑ, ΠΟΥΛΑΕΙ ΤΙ; (Τι πουλάει το μανάβικο;)

ΕΔΩ ΑΓΟΡΑΖΩ ΤΙ; (Τι αγοράζουμε εδώ;)

ΜΕΣΑ ΤΙ ΚΑΝΟΥΜΕ; (Τι κάνουμε μέσα;)

ΦΡΟΥΤΑ ΛΑΧΑΝΙΚΑ ΔΙΑΛΕΓΩ (Διαλέγουμε φρούτα και λαχανικά)

ΠΟΥΛΑΕΙ ΦΡΟΥΤΑ ΚΑΙ ΛΑΧΑΝΙΚΑ (Πουλάει φρούτα και λαχανικά)

ΑΥΤΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΙ; (Αυτός ο άνθρωπος τι κάνει εδώ;)

ΑΥΤΟΣ ΕΔΩ ΔΟΥΛΕΙΑ (Αυτός δουλεύει εδώ)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΜΑΝΑΒΗΣ (Αυτός είναι μανάβης)

ΚΑΛΗΜΕΡΑ (Καλημέρα)

ΜΕΣΑ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ; (Επιτρέπεται να μπούμε μέσα;)

ΕΜΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑ (Εμείς κάνουμε μάθημα)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΜΑΝΑΒΗΣ ΠΟΥΛΑΕΙ ΤΙ; (Τι πουλάει ο μανάβης;)

ΑΥΤΟΣ ΠΟΥΛΑΕΙ ΦΡΟΥΤΑ ΚΑΙ ΛΑΧΑΝΙΚΑ (Αυτός πουλάει φρούτα και λαχανικά)

ΜΑΓΑΖΙ ΦΡΟΥΤΑ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΑΓΟΡΑΖΕΙ ΤΙ; (Οι άνθρωποι τι αγοράζουν από το μανάβικο;)

ΜΑΓΑΖΙ ΦΡΟΥΤΑ ΜΑΜΑ ΜΠΑΜΠΑΣ ΑΓΟΡΑΖΕΙ ΤΙ; (Τι αγοράζει η μαμά και ο μπαμπάς από το μανάβικο;)

ΜΑΜΑ ΛΕΦΤΑ ΠΛΗΡΩΝΕΙ (Η μαμά δίνει λεφτά, πληρώνει)

ΜΑΓΑΖΙ ΦΡΟΥΤΑ ΤΑΜΕΙΟ ΕΧΕΙ (Το μανάβικο έχει ταμείο)

ΑΝΘΡΩΠΟ ΛΕΜΕ ΤΙ; (Τι λέμε στον άνθρωπο;)

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ, ΓΕΙΑ (Ευχαριστούμε, Γειά)

ΕΛΑΤΕ ΜΑΓΑΖΙ ΦΡΟΥΤΑ ΣΤΕΚΟΜΑΣΤΕ-ΜΠΡΟΣΤΑ-ΤΞ-4 ΟΜΑΔΑ-ΟΛΟΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ (Ελάτε όλοι μπροστά στο μανάβικο να βγάλουμε μια φωτογραφία).

Στο σούπερ μάρκετ

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Αυτό τι είναι;)

ΑΥΤΟ ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ (Αυτό είναι το σούπερ μάρκετ)

ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ ΤΙ; (Τι είναι το σούπερ μάρκετ;)

ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ ΜΑΓΑΖΙ ΜΕΓΑΛΟ (Το σούπερ μάρκετ είναι ένα μεγάλο μαγαζί)

ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ ΜΑΓΑΖΙ ΦΡΟΥΤΑ ΙΔΙΟ; (Το σούπερ μάρκετ είναι το ίδιο με το μανάβικο;)

ΔΙΑΦΟΡΑ ΤΙ; (Τι διαφορά έχουν;)

ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ ΜΑΓΑΖΙ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ (Το σούπερ μάρκετ είναι διαφορετικό μαγαζί)

ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ, ΠΟΥΛΑΕΙ ΤΙ; (Τι πουλάει το σούπερ μάρκετ;)

ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ ΠΟΥΛΑΕΙ ΠΟΛΛΑ ΔΙΑΦΟΡΑ, ΦΡΟΥΤΑ, ΚΡΕΑΣ, ΤΥΡΙ, ΓΑΛΑ ΟΔΟΝΤΟΚΡΕΜΑ, ΣΑΠΟΥΝΙ, ΡΟΥΧΑ ΔΙΑΦΟΡΑ (Το σούπερ μάρκετ πουλάει πολλά και διάφορα πράγματα, φρούτα, κρέας, τυρί, γάλα, οδοντόκρεμα, σαπούνι, ρούχα, διάφορα)

ΕΔΩ ΑΓΟΡΑΖΩ ΤΙ; (Τι αγοράζω από εδώ;)

ΜΕΣΑ ΤΙ ΚΑΝΟΥΜΕ; (Τι κάνουμε μέσα;)

ΦΑΓΗΤΟ ΑΓΟΡΑΖΩ (Αγοράζουμε φαγητό)

ΕΔΩ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΠΟΛΛΟΙ ΔΟΥΛΕΙΟΥΝ (Εδώ δουλεύουν πολλοί άνθρωποι)

ΜΑΜΑ ΜΠΑΜΠΑΣ ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ ΠΑΕΙ; (Η μαμά και ο μπαμπάς πάει στο σούπερ μάρκετ;)

ΑΥΤΟ ΤΑΜΕΙΟ (Αυτό είναι το ταμείο)

ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ ΤΑΜΕΙΟ ΠΟΛΛΑ (Το σούπερ μάρκετ έχει πολλά ταμεία)

ΕΔΩ ΜΑΜΑ ΛΕΦΤΑ ΠΛΗΡΩΝΕΙ (Εδώ η μαμά πληρώνει)

ΕΛΑΤΕ ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ ΣΤΕΚΟΜΑΣΤΕ-ΜΠΡΟΣΤΑ-ΤΞ-4 ΟΜΑΔΑ-ΟΛΟΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ (Ελάτε όλοι μπροστά στο σούπερ μάρκετ να βγάλουμε μια φωτογραφία).

Επιπλέον ενδεικτικές φράσεις:

ΜΑΓΑΖΙ ΨΑΡΙΑ, ΠΟΥΛΑΕΙ ΤΙ; (Τι πουλάει το ψαράδικο;)

ΨΑΡΙΑ ΠΟΥΛΑΕΙ (Πουλάει ψάρια)

ΜΑΓΑΖΙ ΦΑΡΜΑΚΑ, ΠΟΥΛΑΕΙ ΤΙ; (Τι πουλάει το φαρμακείο;)

ΦΑΡΜΑΚΑ (Φάρμακα)

ΜΑΓΑΖΙ ΚΡΕΑΣ, ΠΟΥΛΑΕΙ ΤΙ; (Τι πουλάει το κρεοπωλείο;)

ΚΡΕΑΣ (Κρέας)

ΜΑΓΑΖΙ ΨΗΣΙΜΟ/ΦΟΥΡΝΟΣ, ΠΟΥΛΑΕΙ ΤΙ; (Τι πουλάει ο φούρνος;)

ΨΩΜΙ (ψωμί)

ΜΑΓΑΖΙ ΚΑΦΕ ΕΓΩ ΕΚΕΙ ΤΙ-ΚΑΝΩ; (Τι κάνω στην καφετέρια;)

ΚΑΦΕ ΚΑΦΕ-ΠΙΝΩ, ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ ΠΟΡΤΟΚΛΑΔΑ-ΠΙΝΩ (Πίνω καφέ, πορτοκαλάδα)

ΕΚΚΛΗΣΙΑ, ΜΕΣΑ ΤΙ; (Τι κάνουμε μέσα στην εκκλησία;)

ΕΚΚΛΗΣΙΑ, ΜΕΣΑ ΕΜΕΙΣ ΤΙ-ΚΑΝΟΥΜΕ; (Τι κάνουν οι άνθρωποι μέσα στην εκκλησία;)

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΘΕΝΑΣ ΠΡΟΣΕΥΧΗ (Οι άνθρωποι κάνουν προσευχή)

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΕΣΑ ΔΟΥΛΕΥΕΙ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος δουλεύει στην εκκλησία;)

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΕΣΑ ΠΑΠΠΑΣ ΔΟΥΛΕΥΕΙ (Ο παππάς δουλεύει στην εκκλησία)

ΔΕΝΤΡΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΓΩ ΤΙ-ΚΑΝΩ; (Τι κάνω στο πάρκο;)

ΚΑΝΩ-ΚΟΥΝΙΑ, ΚΑΝΩ-ΤΣΟΥΛΗΘΡΑ, ΚΑΝΩ-ΤΡΑΜΠΑΛΑ, ΚΑΝΩ-ΓΥΡΩ-ΓΥΡΩ ΟΛΑ ΠΑΙΖΩ, (Παίζω, κάνω κούνια, τσουλήθρα, τραμπάλα, γύρω-γύρω)

ΜΑΓΑΖΙ ΤΣΑΝΤΑ ΕΚΕΙ ΤΙ-ΚΑΝΩ; (Τι κάνω στο ταχυδρομείο;)

ΜΑΓΑΖΙ ΤΣΑΝΤΑ ΕΚΕΙ ΓΡΑΜΜΑ ΤΞ-1: ΣΤΕΛΝΩ (Στο ταχυδρομείο στέλνω γράμματα)

ΜΑΓΑΖΙ ΤΣΑΝΤΑ ΕΚΕΙ ΔΟΥΛΕΥΕΙ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος δουλεύει στο ταχυδρομείο;)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΤΣΑΝΤΑ (Ο ταχυδρόμος)

ΜΑΓΑΖΙ ΚΟΥΨΙΜΟ-ΜΑΛΛΙΑ ΕΓΩ ΕΚΕΙ ΤΙ-ΚΑΝΩ; (Τι κάνω στο κομμωτήριο;)

ΜΑΛΛΙΑ ΚΟΒΩ, ΧΤΕΝΙΖΩ (Κόβω και χτενίζω τα μαλλιά)

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΓΩ ΕΚΕΙ ΤΙ-ΚΑΝΩ; (Τι κάνω στην τράπεζα;)

ΛΕΦΤΑ ΠΑΙΡΝΩ (Παίρνω λεφτά)

ΕΝΑ ΜΑΝΑΒΙΚΟ, ΔΥΟ ΨΑΡΙ, ΤΡΙΑ ΦΑΡΜΑΚΑ, ΤΕΣΣΕΡΑ ΚΡΕΑΣ, ΠΕΝΤΕ ΨΗΣΙΜΟ/ΦΟΥΡΝΟΣ, ΕΞΙ ΚΑΦΕΣ, ΕΠΤΑ ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ, ΟΚΤΩ ΚΟΥΨΙΜΟ-ΜΑΛΛΙΑ, ΟΛΑ-ΜΑΖΙ ΜΑΓΑΖΙΑ (Το μανάβικο, το ψαράδικο, το φαρμακείο, το κρεοπωλείο, ο φούρνος, η καφετέρια, το σουπερ μάρκετ, το κομμωτήριο είναι όλα μαγαζιά).

ΔΡΟΜΟΣ ΚΑΤΑ-ΜΗΚΟΣ ΜΑΓΑΖΙΑ ΕΔΩ-ΤΞ-5: ΕΔΩ-ΤΞ-5: ΕΔΩ-ΤΞ-5: ΠΟΛΛΑ (Ο δρόμος εδώ, εδώ και εδώ έχει πολλά μαγαζιά).

Εφόσον ολοκληρωθεί η διαδικασία του περιπάτου και έχουν φωτογραφηθεί όλα τα μαγαζιά της γειτονιάς, οι μαθητές επιστρέφουν στην τάξη. Καθόμαστε γύρω από το τραπέζι εργασίας και συζητάμε χωρίς οπτικό υλικό. Ο/η νηπιαγωγός ρωτάει τους μαθητές και τους ενθαρρύνει να αναφέρουν μαγαζιά που είδαν βοηθώντας τους με ερωτήσεις όπως:

ΕΜΕΙΣ ΠΗΓΑΜΕ ΠΑ ΠΟΥ; (Εμείς που πήγαμε;)

ΒΟΛΤΑ (Βόλτα)

ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΞ-5: ΣΠΙΤΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΜΕΙΣ ΒΟΛΤΑ (Εμείς πήγαμε βόλτα στη γειτονιά του σχολείου)

ΕΜΕΙΣ ΜΑΓΑΖΙΑ ΤΞ-5: ΤΞ-5: ΤΞ-5: ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΠΗΓΑΜΕ ΠΑ (Εμείς πήγαμε επίσκεψη στα μαγαζιά)

ΕΣΕΙΣ ΕΙΔΑΜΕ ΠΑ ΕΣΕΙΣ ΘΥΜΑΣΤΕ; (Θυμάστε τι είδαμε;)

ΜΑΓΑΖΙΑ (Μαγαζιά)

ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΤΞ-5 ΜΠΡΟΣΤΑ ΜΑΓΑΖΙΑ ΤΞ-5: ΤΞ-5: ΤΞ-5: ΠΟΛΛΑ (Ο δρόμος του σχολείου έχει πολλά μαγαζιά)

ΠΡΩΤΑ ΠΡΩΤΑ ΕΙΔΑΜΕ ΠΑ ΤΙ; (Τι είδαμε πρώτα;)

ΜΑΓΑΖΙ ΠΟΥΛΑΕΙ ΣΧΕΤΙΚΑ ΦΡΟΥΤΑ ΕΙΔΑΜΕ ΠΑ (Είδαμε το μαγαζί που πουλάει φρούτα)

ΑΥΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΙ; (Ποιο είναι το νόημά του;)

ΜΑΝΑΒΙΚΟ (Μανάβικο)

ΜΕΤΑ ΕΙΔΑΜΕ ΠΑ ΤΙ; (Τι είδαμε μετά;)

ΜΑΓΑΖΙ ΠΟΥΛΑΕΙ ΨΩΜΙ (Το μαγαζί που πουλάει ψωμί)

ΑΥΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΙ; (Ποιο είναι το νόημά του;)

ΨΗΣΙΜΟ/ΦΟΥΡΝΟΣ (Φούρνος).

Στόχος είναι οι μαθητές να θυμηθούν όσα περισσότερα καταστήματα μπορούν και αν είναι δυνατόν να αναπαράγουν τη σειρά με την οποία τα είδαν.

Η δραστηριότητα ολοκληρώνεται βλέποντας τις φωτογραφίες στο διαδραστικό πίνακα, σε μια γρήγορη ανασκόπηση. Συζητάμε και σχολιάζουμε τη διαδρομή.

Βήμα 2

Εκτυπώνουμε επιλεκτικά τις φωτογραφίες των καταστημάτων που έχουν τραβηχτεί από τη βόλτα στη γειτονιά. Σε ένα μεγάλο χαρτόνι κανσόν έχουμε προετοιμάσει μια σχηματική αποτύπωση των δρόμων της γειτονιάς του σχολείου που επισκεφτήκαμε. Βλέπουμε και πάλι τις φωτογραφίες

των μαγαζιών που τραβήξαμε μαζί με τους μαθητές στο διαδραστικό και συζητάμε.

ΜΑΓΑΖΙ ΑΥΤΟ ΕΣΥ ΘΥΜΑΣΑΙ ΑΥΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΙ; (Αυτό το μαγαζί θυμάσαι ποιο είναι το νόημά του;).

Για παράδειγμα ΚΡΕΑΣ ΚΟΜΜΑΤΙ-ΚΟΒΩ (Κρεοπωλείο)

ΠΟΥΛΑΕΙ ΤΙ; (Τι πουλάει;)

ΚΡΕΑΣ (Κρέας)

ΜΑΓΑΖΙ ΚΡΕΑΣ ΚΟΜΜΑΤΙ-ΚΟΒΩ Ο-ΙΔΙΟΣ ΜΕΣΑ Ο-ΙΔΙΟΣ ΝΟΗΜΑ ΠΟΙΟΣ; (Αυτός μέσα στο κρεοπωλείο ποιο είναι το νόημά του;)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΚΡΕΑΣ ΚΟΜΜΑΤΙ-ΚΟΒΩ (Κρεοπώλης).

Μένουμε σε αυτές που έχουμε επιλέξει και εκτυπώσει. Καταγραφούμε σε έναν πίνακα την σειρά των μαγαζιών που επισκεφτήκαμε για να γίνει μια πρώτη αποτύπωση των διαδοχικών βημάτων της διαδρομής μας.

ΣΕΙΡΑ ΕΓΩ ΘΥΜΑΜΑΙ (Θυμάμαι τη σειρά)

ΕΜΕΙΣ ΠΗΓΑΜΕ ΠΑ ΜΑΓΑΖΙΑ ΠΡΩΤΑ ΕΝΑ ΚΡΕΑΣ ΚΟΜΜΑΤΙ-ΚΟΒΩ, ΔΥΟ ΜΑΝΑΒΙΚΟ, ΤΡΙΑ ΨΗΣΙΜΟ/ΦΟΥΡΝΟΣ, ΤΕΣΣΕΡΑ ΚΟΨΙΜΟ-ΜΑΛΛΙΑ, ΔΙΑΦΟΡΑ ... *κρατώντας τη σειρά στα δάχτυλα του αριστερού χεριού* (Εμείς πρώτα πήγαμε στο κρεοπωλείο, μετά στο μανάβικο, μετά στο φούρνο, μετά στο κομμωτήριο, διάφορα...).

Επαναλαμβάνουμε:

ΕΛΑΤΕ ΝΟΗΜΑΤΑ ΙΔΙΟ-ΕΜΕΝΑ: ΕΜΕΙΣ ΠΗΓΑΜΕ ΠΑ ΜΑΓΑΖΙΑ, ΠΡΩΤΑ ΕΝΑ ΚΡΕΑΣ ΚΟΜΜΑΤΙ-ΚΟΒΩ, ΔΥΟ ΜΑΝΑΒΙΚΟ, ΤΡΙΑ ΨΗΣΙΜΟ/ΦΟΥΡΝΟΣ, ΤΕΣΣΕΡΑ ΚΟΨΙΜΟ-ΜΑΛΛΙΑ, ΔΙΑΦΟΡΑ ... (Ελάτε όλοι μαζί να πούμε, εμείς πρώτα πήγαμε στο κρεοπωλείο, μετά στο μανάβικο, μετά στο φούρνο, μετά στο κομμωτήριο, διάφορα...) *κρατώντας τη σειρά στα δάχτυλα του αριστερού χεριού*.

Τοποθετούμε τις εκτυπωμένες φωτογραφίες στο χαρτόνι που έχουμε προετοιμάσει με την αποτύπωση των δρόμων. Δημιουργούμε ένα μεγάλο κολάζ «Η γειτονιά του σχολείου μου» και το περιγράφουμε:

ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΞ-5: ΣΠΙΤΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΥΤΟ (Αυτό είναι η γειτονιά του σχολείου)

ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΞ-5: ΔΡΟΜΟΣ ΚΑΤΑ-ΜΗΚΟΣ ΜΑΓΑΖΙΑ ΤΞ-5: ΤΞ-5: ΤΞ-5: ΠΟΛΛΑ (Ο δρόμος του σχολείου έχει πολλά μαγαζιά)

ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΞ-5: ΚΟΝΤΑ ΔΙΠΛΑ-ΔΕΞΙΑ ΔΙΠΛΑ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ, ΔΕΞΙΑ-ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ-ΕΚΚΛΗΣΙΑ (Κοντά στο σχολείο έχει εκκλησία και τράπεζα)

ΕΜΕΙΣ ΜΑΓΑΖΙΑ ΤΞ-5: ΤΞ-5: ΤΞ-5: ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΠΗΓΑΜΕ ΠΑ (Εμείς πήγαμε επίσκεψη στα μαγαζιά)

ΕΙΔΑΜΕ ΠΡΩΤΟ ΚΡΕΟΠΩΛΕΙΟ, ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΑΝΑΒΙΚΟ, ΤΡΙΤΟ ΦΟΥΡΝΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΟΜΜΩΤΗΡΙΟ, ΠΕΜΠΤΟ... *κρατώντας τη σειρά στα δάχτυλα του*

αριστερού χεριού (Εμείς είδαμε πρώτα το κρεοπωλείο, μετά το μανάβικο, μετά το φούρνο, μετά το κομμωτήριο, μετά ...).

Δείχνουμε πάλι στα παιδιά τα μαγαζιά που έχουμε συναντήσει στη γειτονιά και τα συνδέουμε με τα νοήματα που αντιστοιχούν στα πρόσωπα.

ΕΔΩ ΔΟΥΛΕΙΑ ΠΟΙΟΣ; (Εδώ ποιος δουλεύει;)

ΜΑΓΑΖΙ ΜΑΝΑΒΙΚΟ – Ο-ΙΔΙΟΣ ΜΑΝΑΒΗΣ (Μανάβικο – Μανάβης)

ΜΑΓΑΖΙ ΨΑΡΙ – Ο-ΙΔΙΟΣ ΨΑΡΙΑ ΠΟΥΛΑΕΙ (Ψαράδικο – Ψαράς)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΨΑΡΙΑ ΠΙΑΝΕΙ; ΟΧΙ ΠΟΥΛΑΕΙ (Αυτός πιάνει ψάρια; Όχι πουλάει)

ΜΑΓΑΖΙ ΦΑΡΜΑΚΑ – Ο-ΙΔΙΟΣ ΦΑΡΜΑΚΑ (Φαρμακείο – Φαρμακοποιός)

ΜΑΓΑΖΙ ΚΡΕΑΣ ΚΟΜΜΑΤΙ-ΚΟΒΩ - Ο-ΙΔΙΟΣ ΚΡΕΑΣ ΚΟΜΜΑΤΙ-ΚΟΒΩ (Κρεοπωλείο - Κρεοπώλης)

ΜΑΓΑΖΙ ΚΟΣΚΙ – Ο-ΙΔΙΟΣ ΚΙΟΣΚΙ (Περίπτερο – Περιπτεράς)

ΜΑΓΑΖΙ ΨΗΣΙΜΟ/ΦΟΥΡΝΟΣ - Ο-ΙΔΙΟΣ ΨΗΣΙΜΟ/ΦΟΥΡΝΟΣ (Φούρνος – Φούρναρης)

ΕΚΚΛΗΣΙΑ – Ο-ΙΔΙΟΣ ΠΑΠΠΑΣ (Εκκλησία – Παππάς)

ΜΑΓΑΖΙ ΤΣΑΝΤΑ – Ο-ΙΔΙΟΣ ΤΣΑΝΤΑ (Ταχυδρόμος – Ταχυδρομείο)

ΜΑΓΑΖΙ ΚΟΨΙΜΟ-ΜΑΛΛΙΑ – Ο-ΙΔΙΟΣ ΚΟΨΙΜΟ-ΜΑΛΛΙΑ (Κομμωτήριο – Κομμώτρια)

ΤΡΑΠΕΖΑ – Ο-ΙΔΙΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ (Τράπεζα – Υπάλληλος).

Σε αυτή τη συζήτηση μπορούμε να παρουσιάσουμε στους μαθητές τις φωτογραφίες των επαγγελματιών που έχουμε τραβήξει κατά την επίσκεψή μας στη γειτονιά για να γίνεις σαφές ότι αναφερόμαστε στα πρόσωπα.

Βήμα 3

Ο/η νηπιαγωγός παρουσιάζει στους μαθητές καρτέλες επαγγελματιών:

Νοήματα επαγγελματιών:

Ο-ΙΔΙΟΣ ΜΑΝΑΒΗΣ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΨΑΡΙΑ ΠΟΥΛΑΕΙ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΦΑΡΜΑΚΑ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΚΡΕΑΣ ΚΟΜΜΑΤΙ-ΚΟΒΩ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΚΙΟΣΚΙ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΨΗΣΙΜΟ/ΦΟΥΡΝΟΣ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΠΑΠΠΑΣ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΤΣΑΝΤΑ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΚΟΨΙΜΟ-ΜΑΛΛΙΑ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΓΙΑΤΡΟΣ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΔΑΣΚΑΛΟΣ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

Παίζει με τις καρτέλες κρατώντας τες κρυφές. Κάθε μαθητής τραβάει μια κάρτα και απαντάει στις εξής ερωτήσεις:

ΚΑΡΤΑ Ο-ΙΔΙΟΣ ΠΟΙΟΣ; (Αυτός ποιος είναι;)

ΚΑΡΤΑ Ο-ΙΔΙΟΣ ΔΟΥΛΕΙΑ ΤΙ; (Τι δουλειά κάνει αυτός;)

ΚΑΡΤΑ Ο-ΙΔΙΟΣ ΜΑΓΑΖΙ ΤΟΥ ΝΟΗΜΑ ΤΙ; (Ποιο είναι το νόημα για το μαγαζί του;)

ΚΑΡΤΑ Ο-ΙΔΙΟΣ ΦΟΡΑΕΙ ΤΙ; (Αυτός τι φοράει;)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΣΥΝΗΘΩΣ ΤΙ; (Αυτός τι έχει/κρατάει/χρειάζεται συνήθως;)

Όταν ολοκληρωθεί η δραστηριότητα με τις καρτέλες ο/η νηπιαγωγός καλεί τους μαθητές σε παιχνίδι ρόλων. Τα αξεσουάρ που θα χρειαστεί είναι μία άσπρη ποδιά (γιατρός), ένα μαύρο πουκάμισο φαρδύ (παππός), μία τσάντα ταχυδρόμου, εργαλεία ιατρικά, καπέλο αστυνόμου, ποδιά κρεοπώλη, εφημερίδες περιοδικά άδεια κουτιά από τσίχλες, πλαστικά φρούτα, φαγητά και ότι άλλο είναι δυνατόν να συλλέξει για να μπορέσουν οι μαθητές να υποδυθούν διαφορετικά επαγγέλματα. Όλα τα αξεσουάρ βρίσκονται μέσα σε ένα κουτί. Ένας-ένας μαθητής πλησιάζει και διαλέγει αυτό που θα ήθελε να υποδυθεί. Αφού το φορέσει τον ρωτάμε:

ΔΟΥΛΕΙΑ ΚΑΝΕΙΣ ΤΙ; (Τι δουλειά κάνεις;)

ΠΟΥΛΑΣ ΤΙ; (Τι πουλάς;)

ΕΧΕΙΣ ΜΑΓΑΖΙ; (Έχεις μαγαζί;)

ΝΟΗΜΑ/ΟΝΟΜΑ ΠΩΣ; (Ποιο είναι το νόημα/όνομά σου;)

ΔΟΥΛΕΙΑ ΠΟΥ; (Πού δουλεύεις;)

Εμπλουτίζουμε με φράσεις που αφορούν τα επαγγέλματα για τα οποία δεν έχουμε μέχρι τώρα μιλήσει όπως:

ΓΙΑΤΡΟΣ (Ο γιατρός)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΓΙΑΤΡΟΣ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΓΙΑΤΡΟΣ ΔΟΥΛΕΙΑ ΠΟΥ; (Πού δουλεύει ο γιατρός;)

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΚΤΙΡΙΟ (Στο νοσοκομείο)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΓΙΑΤΡΟΣ ΦΟΡΑΕΙ ΤΙ; (Τι φοράει ο γιατρός;)

ΑΣΠΡΗ ΠΟΔΙΑ (Άσπρη ποδιά)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΓΙΑΤΡΟΣ ΣΥΝΗΘΩΣ ΤΙ; (Τι έχει ο γιατρός;)

ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ ΘΕΡΜΟΜΕΤΡΟ, ΓΛΩΣΣΟΠΙΕΣΤΡΟ, ΜΑΣΚΑ-ΣΤΟΜΑΤΟΣ, ΣΥΡΙΓΓΑ, ΑΚΟΥΣΤΙΚΑ (Θερμόμετρο, γλωσσοπίεστρο, μάσκα-στόματος, σύριγγα, ακουστικά)

ΓΙΑΤΡΟ Ο-ΙΔΙΟΣ ΕΣΥ ΠΑΣ; (Εσύ πας στο γιατρό;)

ΓΙΑΤΡΟ Ο-ΙΔΙΟΣ ΕΣΥ ΠΑΣ ΓΙΑ-ΠΙΟ-ΛΟΓΟ; (Εσύ γιατί πας στο γιατρό;)

ΕΣΥ ΑΡΡΩΣΤΟΣ (Εσύ είσαι άρρωστος)

ΓΙΑΤΡΟ Ο-ΙΔΙΟΣ ΕΣΥ ΦΟΒΑΣΑΙ-ΠΟΛΥ ΦΟΒΑΣΑΙ; (Εσύ φοβάσαι το γιατρό;)

ΓΙΑΤΡΟΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΦΑΡΜΑΚΑ ΓΡΑΦΕΙ (Ο γιατρός γράφει φάρμακα)

ΑΥΤΟ ΜΑΜΑ ΠΑΙΡΝΕΙ, ΔΙΝΕΙ ΜΑΓΑΖΙ ΦΑΡΜΑΚΑ ΑΓΟΡΑΖΕΙ ΚΟΥΤΙ-ΠΑΙΡΝΕΙ
(Η μαμά παίρνει τη συνταγή, τη δίνει στο μαγαζί και παίρνει το κουτί με τα φάρμακα).

Ο αστυνόμος

Ο-ΙΔΙΟΣ ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ ΔΟΥΛΕΙΑ ΠΟΥ; (Πού δουλεύει ο αστυνόμος;)

ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΚΤΙΡΙΟ (Στην αστυνομία)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ ΣΥΝΗΘΩΣ ΤΙ; (Τι έχει ο αστυνόμος;)

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ (Αστυνομικό αυτοκίνητο)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΣΤΥΝΟΜΟΣ ΦΟΡΑΕΙ ΤΙ; (Τι φοράει ο αστυνόμος;)

ΣΤΟΛΗ, ΚΑΠΕΛΟ (Στολή και καπέλο)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ ΔΟΥΛΕΙΑ ΤΙ; (Τι δουλειά κάνει ο αστυνόμος;)

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ ΚΛΕΦΤΗ ΠΙΑΝΕΙ (Ο αστυνόμος πιάνει τον κλέφτη).

Ο πυροσβέστης

Ο-ΙΔΙΟΣ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ ΔΟΥΛΕΙΑ ΠΟΥ; (Πού δουλεύει ο πυροσβέστης;)

ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗ ΚΤΙΡΙΟ (Στην πυροσβεστική)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ ΦΟΡΑΕΙ ΤΙ; (Τι φοράει ο πυροσβέστης;)

ΣΤΟΛΗ, ΚΑΠΕΛΟ, ΜΠΟΤΕΣ (στολή, καπέλο, μπότες)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ ΣΥΝΗΘΩΣ ΤΙ; (Τι έχει ο πυροσβέστης;)

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟ, ΜΑΝΙΚΑ (Μάνικα, πυροσβεστικό αυτοκίνητο)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ ΔΟΥΛΕΙΑ ΤΙ; (Τι δουλειά κάνει ο πυροσβέστης;)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ ΦΩΤΙΑ ΣΒΗΝΕΙ (Ο πυροσβέστης σβήνει τη φωτιά).

Ο οδηγός

Ο-ΙΔΙΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΔΟΥΛΕΙΑ ΠΟΥ; (Πού δουλεύει ο οδηγός;)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΔΡΟΜΟ (Στο δρόμο)

ΟΔΗΓΟΣ ΣΥΝΗΘΩΣ ΤΙ; (Τι έχει ο οδηγός;)

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΤΑΞΙ, ΦΟΡΤΗΓΟ, ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ (Αυτοκίνητο, ταξί, φορτηγό, λεωφορείο)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΔΟΥΛΕΙΑ ΤΙ; (Τι δουλειά κάνει ο οδηγός;)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΟΔΗΓΕΙ (Ο οδηγός οδηγεί)

ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΜΕΤΑΦΕΡΕΙ (Μεταφέρει πράγματα)

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΜΕΤΑΦΕΡΕΙ (Μεταφέρει ανθρώπους)

Ανάλογα με το επίπεδο των μαθητών ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να διευρύνει ακόμη περισσότερο σε κάποια επαγγέλματα όπως ΚΗΠΟΥΡΟΣ: Ο-ΙΔΙΟΣ ΛΟΥΛΟΥΔΙ ΚΟΒΕΙ, ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ: Ο-ΙΔΙΟΣ ΔΟΝΤΙ ΓΙΑΤΡΟΣ, ΦΥΛΑΚΑΣ: Ο-ΙΔΙΟΣ ΦΥΛΑΚΑΣ, ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ: Ο-ΙΔΙΟΣ ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ ΚΑΡΑΒΙ, ΑΣΤΡΟΝΑΥΤΗΣ: Ο-ΙΔΙΟΣ ΑΣΤΡΟΝΑΥΤΗΣ κ.λπ.

2^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Οι μαθητές θα εξερευνήσουν τη δική τους γειτονιά, θα μάθουν ότι οι δρόμοι έχουν ονόματα, θα εισαχθούν στην έννοια της διεύθυνσης, θα χρησιμοποιήσουν τα νοήματα που έμαθαν στην προηγούμενη υποενότητα. Επίσης, με παιχνίδι δράσης θα μάθουν τρόπους καλής συμπεριφοράς προς τους άλλους καθώς και την αναγκαιότητα να διατηρούν καθαρό τον περιβάλλοντα χώρο.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να προσέχουν τον συν-νοηματοστή τους σε εξωτερικό περιβάλλον,
- να γνωρίσουν νέα νοήματα σχετικά με τα κτίρια και τα μαγαζιά της γειτονιάς τους και να τα χρησιμοποιούν,
- να ακολουθούν οδηγίες που δίνονται στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν ερωτήσεις που γίνονται με τα νοήματα ΤΙ; ΠΟΙΟΣ; ΠΟΥ; ΠΟΙΑΝΟΥ;
- να κατανοήσουν τη χρήση του δακτυλικού αλφάβητου για την αναφορά σε ονόματα δρόμων, τοπωνύμια,
- να χρησιμοποιούν βασικά νοήματα γνωριμίας και κοινωνικής επαφής,
- να παρατηρούν ομοιότητες και διαφορές και να είναι σε θέση να τις διατυπώνουν με κάποιο απλό τρόπο.

Υλικά και μέσα

- Φωτογραφική μηχανή
- Χαρτόνι Κανσόν
- Ηλεκτρονικός Υπολογιστής ή Διαδραστικός πίνακας
- Εκτυπωτής
- Πρόγραμμα Google Earth και συγκεκριμένα τη λειτουργία Street View
- Η λειτουργία Print Screen των Windows
- Πρόγραμμα ζωγραφικής των windows
- Το εργαλείο αποκομμάτων

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 4 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός έχει φωτογραφήσει την ταμπέλα του δρόμου του σχολείου. Δείχνει στο διαδραστικό πίνακα τη φωτογραφία και ρωτά τους μαθητές αν ξέρουν τι είναι αυτό. Κάποιος μαθητής μπορεί να απαντήσει: ΓΡΑΜΜΑΤΑ, ή ΓΡΑΦΕΙ (Έχει γράμματα, ή γράφει).

Ο/η νηπιαγωγός σχολιάζει:

ΣΩΣΤΑ, ΔΡΟΜΟΣ ΚΑΤΑ-ΜΗΚΟΣ ΑΥΤΟ ΟΝΟΜΑ (Σωστά αυτό είναι το όνομα του δρόμου).

Αν κανένας μαθητής δεν απαντήσει ο/η νηπιαγωγός λέει:

ΚΑΤΑ-ΜΗΚΟΣ ΟΝΟΜΑ ΑΥΤΟ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ ΓΡΑΦΕΙ (Αυτό είναι μια ταμπέλα που γράφει το όνομα του δρόμου)

ΕΞΩ ΔΡΟΜΟΣ ΚΑΤΑ-ΜΗΚΟΣ ΤΑΜΠΕΛΑ ΑΥΤΟ (Έξω στο δρόμο έχει ταμπέλα)

ΕΣΕΙΣ ΘΕΛΕΤΕ ΤΑΜΠΕΛΑ ΔΕΙΤΕ; (Θέλετε να τη δείτε;)

ΟΛΟΙ ΣΕΙΡΑ-ΤΞ-4 ΕΛΑΤΕ ΒΛΕΠΩ ΤΑΜΠΕΛΑ (Πάμε όλοι στη σειρά να δούμε την ταμπέλα).

Ο/η νηπιαγωγός οδηγεί τους μαθητές στη γωνία του δρόμου, του σχολείου προκειμένου να διαπιστώσουν ότι οι δρόμοι έχουν ταμπέλες που γράφουν κάτι. Επίσης δείχνει ότι τα σπίτια έχουν αριθμό.

Αριθμός σπιτιών:

ΚΟΙΤΑ ΔΡΟΜΟΣ ΚΑΤΑ-ΜΗΚΟΣ ΕΧΕΙ ΤΑΜΠΕΛΑ ΟΝΟΜΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ (Κοιτάξτε ο δρόμος έχει ταμπέλα με όνομα)

ΑΛΛΟΣ ΔΡΟΜΟΣ ΟΝΟΜΑ ΕΧΕΙ (Ο άλλος δρόμος έχει όνομα)

ΣΠΙΤΙ ΕΚΕΙ ΤΑΜΠΕΛΑ ΜΙΚΡΗ ΑΥΤΟ ΑΡΙΘΜΟ (Το σπίτι έχει μια μικρή ταμπέλα με αριθμό)

ΣΠΙΤΙΑ ΟΛΑ ΤΑΜΠΕΛΑ-ΜΙΚΡΗ ΑΥΤΟ ΑΡΙΘΜΟ (Όλα τα σπίτια έχουν αριθμό)

ΣΠΙΤΙ ΔΙΚΟ-ΣΟΥ ΤΑΜΠΕΛΑ-ΜΙΚΡΗ ΑΥΤΟ ΑΡΙΘΜΟ (Το δικό σου σπίτι έχει αριθμό).

Βήμα 2

Μετά την παρατήρηση του δρόμου, οι μαθητές κάθονται στο τραπέζι εργασίας.

Η διεύθυνση στον υπολογιστή.

Ο/η νηπιαγωγός εξηγεί:

ΔΡΟΜΟΙ ΟΛΟΙ ΟΝΟΜΑ ΤΑΜΠΕΛΑ ΑΥΤΟ (Όλοι οι δρόμοι έχουν όνομα)

ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΞ-5: ΔΡΟΜΟΣ ΚΑΤΑ-ΜΗΚΟΣ ΤΑΜΠΕΛΑ ΑΥΤΟ ΟΝΟΜΑ (Ο δρόμος του σχολείου έχει όνομα)

ΣΠΙΤΙ ΔΙΚΟ-ΣΟΥ ΤΞ-5: ΔΡΟΜΟΣ ΚΑΤΑ-ΜΗΚΟΣ ΟΝΟΜΑ ΤΑΜΠΕΛΑ ΑΥΤΟ (Ο δρόμος του σπιτιού σου έχει όνομα)

ΣΠΙΤΙΑ ΟΛΑ ΤΑΜΠΕΛΑ-ΜΙΚΡΗ ΑΥΤΟ ΑΡΙΘΜΟ (Όλα τα σπίτια έχουν αριθμό)

ΣΠΙΤΙ ΔΙΚΟ-ΣΟΥ ΤΑΜΠΕΛΑ-ΜΙΚΡΗ ΑΥΤΟ ΑΡΙΘΜΟ (Το δικό σου σπίτι έχει αριθμό)

ΣΠΙΤΙ ΔΙΚΟ-ΜΟΥ ΤΞ-5: ΔΡΟΜΟΣ ΚΑΤΑ-ΜΗΚΟΣ ΤΑΜΠΕΛΑ ΟΝΟΜΑ ΑΥΤΟ (Ο δρόμος του σπιτιού μου έχει όνομα)

ΣΠΙΤΙ ΔΙΚΟ-ΜΟΥ ΤΑΜΠΕΛΑ-ΜΙΚΡΗ ΑΥΤΟ ΑΡΙΘΜΟ (Το δικό μου σπίτι έχει αριθμό)

ΣΠΙΤΙ ΔΙΚΟ-ΜΟΥ ΔΡΟΜΟ ΚΑΤΑ-ΜΗΚΟΣ ΟΝΟΜΑ ΕΓΩ ΞΕΡΩ (Εγώ ξέρω το όνομα του δρόμου του δικού μου σπιτιού)

ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ ΕΚΕΙ, ΣΠΙΤΙ ΔΙΚΟ-ΜΟΥ ΔΡΟΜΟ ΕΓΩ ΔΕΙΧΝΩ (Εγώ θα σας δείξω το δρόμο του δικού μου σπιτιού στον υπολογιστή).

Ο/η νηπιαγωγός παρουσιάζει στο google earth το δρόμο του σπιτιού του/της ενεργοποιώντας τη λειτουργία street view. Δείχνει τον περιβάλλοντα χώρο του δρόμου και εξηγεί ότι αυτό είναι το σπίτι του/της.

Εξηγεί στους μαθητές ότι γράφει στο πρόγραμμα το όνομα του δρόμου του σπιτιού του/της και τον αριθμό και ότι αυτό ψάχνει στη γη να βρει το σπίτι του/της. Δείχνει στο διαδραστικό πίνακα όλες τις ενέργειες που κάνει στο google earth έτσι ώστε οι μαθητές να έχουν ως εμπειρία την εικόνα της σφαίρας. Εξηγεί:

ΑΥΤΟ ΓΗ (Αυτό είναι η γη)

ΓΗ ΑΥΤΟ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΟΛΟΙ ΚΑΘΕΝΑΣ ΓΗ ΕΔΩ ΓΕΝΝΙΟΜΑΣΤΕ ΜΕΓΑΛΩΝΟΥΜΕ ΤΡΩΜΕ ΖΩΗ ΔΙΑΦΟΡΑ (Εδώ όλοι οι άνθρωποι γεννιόμαστε μεγαλώνουμε, ζούμε)

ΣΠΙΤΙ ΜΟΥ ΠΟΥ ΕΓΩ ΠΛΗΚΤΡΟΛΟΓΩ (Εγώ πληκτρολογώ που είναι το σπίτι μου)

ΣΠΙΤΙ ΜΟΥ ΔΡΟΜΟ ΟΝΟΜΑ, ΑΡΙΘΜΟ ΕΓΩ ΠΛΗΚΤΡΟΛΟΓΩ (Εγώ πληκτρολογώ το όνομα του δρόμου του σπιτιού μου και τον αριθμό)

ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ ΑΥΤΟ, ΣΠΙΤΙ ΜΟΥ ΨΑΧΝΕΙ, ΒΡΙΣΚΕΙ (Ο υπολογιστής ψάχνει και βρίσκει το σπίτι μου)

ΚΟΚΚΙΝΗ ΤΕΛΕΙΑ ΑΥΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΟΥ (Η κόκκινη τελεία είναι το σπίτι μου)

ΚΟΙΤΑ ΑΥΤΟ ΤΙ-ΓΡΑΦΕΙ; (Κοίτα τι γράφει αυτό;)

ΑΥΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΟΥ ΔΡΟΜΟΣ ΟΝΟΜΑ ΓΡΑΦΕΙ (Αυτό γράφει το όνομα του δρόμου του σπιτιού μου)

ΚΟΙΤΑΞΤΕ ΚΟΥΜΠΙ-ΠΑΤΑΩ ΣΠΙΤΙ ΜΟΥ ΖΟΥΜ-ΕΙΚΟΝΑ-ΜΕΓΑΛΩΝΕΙ (Κοιτάξτε τώρα με αυτό το κουμπί μεγαλώνω την εικόνα του σπιτιού μου)

ΑΥΤΟ ΔΡΟΜΟΣ ΜΟΥ (Αυτός είναι ο δρόμος μου)

ΑΥΤΟ ΣΤΥΛΟΣ ΓΩΝΙΑ-ΕΠΙΦΑΝΕΙΕΣ-ΔΕΞΙΑ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ-ΤΞ-Β ΤΑΜΠΕΛΑ ΤΑΜΠΕΛΑ ΤΑΜΠΕΛΑ-ΔΕΞΙΑ-ΓΡΑΦΕΙ ΤΑΜΠΕΛΑ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ-ΓΡΑΦΕΙ ΟΝΟΜΑ ΔΡΟΜΟΣ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΔΡΟΜΟΣ-ΔΕΞΙΑ (Αυτές, οι ταμπέλες γράφουν τα ονόματα των δρόμων)

ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ ΕΚΕΙ ΤΑΜΠΕΛΑ ΒΛΕΠΩ (Στον υπολογιστή βλέπω την ταμπέλα)

ΔΡΟΜΟΣ ΜΟΥ ΜΑΓΑΖΙΑ ΕΧΕΙ ΚΙΟΣΚΙ, ΜΑΝΑΒΙΚΟ, ΚΟΨΙΜΟ-ΜΑΛΛΙΑ ΔΙΑΦΟΡΑ (Ο δρόμος μου έχει μαγαζιά, περίπτερο, μανάβικο, κομμωτήριο, διάφορα).

Κάνει το ίδιο και με τη διεύθυνση του σχολείου. Δείχνει και πάλι στους μαθητές τη γειτονιά του σχολείου στο google earth επιδιώκοντας να αναγνωρίσουν την εικόνα του δρόμου και να συνδέσουν στη μνήμη τους τη βιωματική εμπειρία που είχαν κατά την επίσκεψη στη γειτονιά με την εικονική πραγματικότητα του υπολογιστή. Λέει στους μαθητές:

ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΤΑ-ΜΗΚΟΣ ΟΝΟΜΑ ΠΛΗΚΤΡΟΛΟΓΩ (Πληκτρολογώ το όνομα του δρόμου του σχολείου)

ΒΛΕΠΩ ΤΙ; (Τι βλέπω;)

ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΞ-5: ΜΠΡΟΣΤΑ-ΚΑΤΑ-ΜΗΚΟΣ ΠΡΙΝ ΕΓΩ ΕΔΩ (Το δρόμο του σχολείου που πριν εγώ ήμουν εδώ)

ΕΣΕΙΣ ΘΥΜΑΣΤΕ; ΠΡΙΝ ΕΜΕΙΣ ΜΑΓΑΖΙΑ ΤΞ-5: ΤΞ-5: ΤΞ-5: ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΠΑΜΕ ΠΑ (Θυμάστε που εμείς πριν πήγαμε επίσκεψη στα μαγαζιά;)

ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΞ-5: ΚΑΤΑ-ΜΗΚΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΣΕΙΣ ΒΛΕΠΕΤΕ; (Βλέπετε την περιοχή που είναι ο δρόμος του σχολείου;)

ΕΣΕΙΣ ΘΥΜΑΣΤΕ, ΑΥΤΟ ΜΑΓΑΖΙ ΚΡΕΑΣ ΚΟΜΜΑΤΙ-ΚΟΒΩ, ΑΥΤΟ ΜΑΓΑΖΙ ΜΑΝΑΒΙΚΟ, ΑΥΤΟ ΜΑΓΑΖΙ ΨΗΣΙΜΟ/ΦΟΥΡΝΟΣ, ΑΥΤΟ ΜΑΓΑΖΙ ΚΟΨΙΜΟ-ΜΑΛΛΙΑ (Θυμάστε, αυτό το κρεοπωλείο και αυτό το μανάβικο, και αυτό ο φούρνος, το κομμωτήριο)

ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΞ-5: ΚΑΤΑ-ΜΗΚΟΣ ΕΔΩ ΤΑΜΠΕΛΑ (Εδώ είναι η ταμπέλα με το όνομα του δρόμου του σχολείου).

Ο/η νηπιαγωγός δίνει στους μαθητές ένα έντυπο διεύθυνσης και τους εξηγεί ότι σε αυτό το χαρτί η μαμά και ο μπαμπάς θα γράψουν το όνομα του δρόμου του σπιτιού, τον αριθμό και το όνομα της περιοχής του σπιτιού τους για να γίνει η σύνδεση.

Έντυπο διεύθυνσης

ΧΑΡΤΙ ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΓΡΑΜΜΟ ΑΥΤΟ-ΤΞ-Β ΜΑΜΑ ΣΟΥ, ΜΠΑΜΠΑΣ ΣΟΥ ΓΡΑΦΕΙ-ΤΞ-Β ΑΥΤΟ-ΤΞ-Β ΣΠΙΤΙ ΣΟΥ ΠΟΥ (Σε αυτό το χαρτί η μαμά σου και ο μπαμπάς σου θα γράψουν που είναι το σπίτι σου)

ΕΔΩ-ΤΞ-Β ΜΑΜΑ ΣΟΥ, ΔΡΟΜΟ ΣΠΙΤΙ ΣΟΥ ΟΝΟΜΑ ΓΡΑΦΕΙ (Εδώ, η μαμά σου θα γράψει το όνομα του δρόμου του σπιτιού σου)

ΕΔΩ-ΤΞ-Β ΕΔΩ-ΑΠΟ-ΚΑΤΩ-ΤΞ-Β ΣΠΙΤΙ ΣΟΥ ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΡΑΦΕΙ (Εδώ θα γράψει τον αριθμό του σπιτιού σου)

ΕΔΩ-ΤΞ-Β ΣΠΙΤΙ ΣΟΥ ΠΕΡΙΟΧΗ ΓΡΑΦΕΙ (Εδώ θα γράψει ποια είναι η περιοχή του σπιτιού σου).

Συγκεκριμένα ζητά από τους γονείς των μαθητών να συμπληρώσουν το όνομα του δρόμου και τον αριθμό του σπιτιού των μαθητών. Αυτό το κάνει προκειμένου να κατανοήσουν οι μαθητές ότι οι γονείς γνωρίζουν τη

διεύθυνση του σπιτιού τους και ότι αυτή φτάνει ως πληροφορία στον/στη νηπιαγωγό.

Βήμα 3

Οι μαθητές καλούνται ένας – ένας να δείξουν το έντυπο της διεύθυνσης που συμπλήρωσε η μαμά στο σπίτι.

Στην περίπτωση που οι γονείς το έχουν αμελήσει, το συμπληρώνει η ίδια για κάθε μαθητή ενώ σχηματοποιεί το όνομα του μαθητή επάνω στο χαρτί.

Συμπληρωμένο έντυπο διεύθυνσης

Ο/η νηπιαγωγός αναζητά στο google earth το σπίτι κάθε μαθητή. Ενεργοποιώντας τη λειτουργία street view δείχνει τον περιβάλλοντα χώρο και εξηγεί ότι αυτό είναι το σπίτι του συγκεκριμένου μαθητή.

ΑΥΤΟ ΠΟΙΑΝΟΥ; (Αυτό ποιανού είναι;)

ΑΥΤΟ ΔΙΚΟ-ΣΟΥ; ΣΩΣΤΑ (Αυτό είναι δικό σου; Σωστά)

ΕΔΩ ΣΠΙΤΙ ΣΟΥ ΕΣΥ ΕΔΩ ΚΟΙΜΑΣΑΙ (Εσύ κοιμάσαι εδώ)

ΕΔΩ ΕΣΥ ΜΕΣΗΜΕΡΙ, ΤΑΞΙ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΕΔΩ (Εσύ το μεσημέρι με το ταξί πηγαίνεις εδώ)

ΣΠΙΤΙ ΣΟΥ ΔΡΟΜΟ ΟΝΟΜΑ ΕΓΩ ΞΕΡΩ (Εγώ ξέρω το όνομα του δρόμου του σπιτιού σου)

ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ ΕΔΩ ΣΠΙΤΙ ΣΟΥ ΠΟΥ ΕΓΩ ΠΛΗΚΤΡΟΛΟΓΩ (Εγώ θα γράψω στον υπολογιστή που είναι το σπίτι σου)

ΣΠΙΤΙ ΣΟΥ ΔΡΟΜΟ ΟΝΟΜΑ, ΑΡΙΘΜΟ ΕΓΩ ΠΛΗΚΤΡΟΛΟΓΩ (Εγώ πληκτρολογώ το όνομα του δρόμου του σπιτιού σου και τον αριθμό)

ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ ΣΠΙΤΙ ΨΑΧΝΕΙ, ΒΡΙΣΚΕΙ (Ο υπολογιστής ψάχνει και βρίσκει το σπίτι)

ΚΟΙΤΑ, ΑΥΤΟ ΓΡΑΦΕΙ ΤΙ; (Κοίτα, αυτό τι γράφει;)

ΣΠΙΤΙ ΣΟΥ ΔΡΟΜΟ ΟΝΟΜΑ (Το όνομα του δρόμου του σπιτιού σου)

ΤΩΡΑ ΚΟΙΤΑ, ΑΥΤΟ ΔΡΟΜΟΣ ΣΟΥ; (Τώρα κοίτα, αυτός είναι ο δρόμος σου;)

ΑΥΤΟ ΜΑΓΑΖΙ ΤΙ; (Αυτό τι μαγαζί είναι;)

ΚΟΙΤΑ ΠΡΟΣΕΧΕ, ΠΡΟΣΕΚΤΙΚΑ, ΔΡΟΜΟ ΣΟΥ ΜΑΓΑΖΙΑ ΤΙ; (Κοίτα προσεκτικά, ο δρόμος σου τι μαγαζιά έχει;)

ΔΡΟΜΟΣ ΣΟΥ ΣΠΙΤΙΑ ΠΟΛΛΑ (Ο δρόμος σου έχει σπίτια πολλά)

ΔΡΟΜΟΣ ΣΟΥ ΕΧΕΙ ΜΑΓΑΖΙ ΨΗΣΙΜΟ/ΦΟΥΡΝΟ, ΜΑΓΑΖΙ ΜΑΝΑΒΙΚΟ (Ο δρόμος σου έχει φούρνο, μανάβικο)

ΔΡΟΜΟΣ ΣΟΥ ΔΕΝΤΡΑ ΔΕΝ-ΕΧΕΙ (Ο δρόμος σου δεν έχει δέντρα)

ΔΡΟΜΟΣ ΣΟΥ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΠΑΡΑΚΑΡΩ-ΤΞ-Β ΠΟΛΛΑ (Ο δρόμος σου έχει πολλά αυτοκίνητα παρκαρισμένα)

ΣΠΙΤΙ ΣΟΥ ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ (Το σπίτι σου είναι πολυκατοικία)

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ ΟΡΟΦΟ ΟΡΟΦ ΕΣΥ ΠΟΙΟ; (Εσύ σε ποιον όροφο είσαι;)

Το ίδιο γίνεται για όλους τους μαθητές. Όλοι αναγνωρίζουν την περιοχή τους, το δρόμο, το σπίτι τους και το δείχνουν στους άλλους. Παρατηρούν και συγκρίνουν τις διαφορές των δρόμων τους, σχολιάζουν, βρίσκουν ομοιότητες και διαφορές.

Ο/η νηπιαγωγός τυπώνει με τη διαδικασία print screen, και χρησιμοποιώντας το πρόγραμμα ζωγραφικής των windows όλες τις κατοικίες των μαθητών.

Δίνει σε κάθε μαθητή ένα χαρτόνι, στο οποίο είναι προσχεδιασμένος ένας δρόμος. Οι μαθητές κολλάνε στο δρόμο, ο καθένας την εκτυπωμένη εικόνα του σπιτιού του. Στη συνέχεια ζωγραφίζουν το γύρω χώρο, τα μαγαζιά, αν υπάρχουν τις δίπλα πολυκατοικίες, τα δέντρα ότι παρατήρησαν προηγουμένως στο δρόμο τους.

Ο/η νηπιαγωγός γράφει το όνομα του δρόμου και τον αριθμό του σπιτιού. Επάνω στην εργασία μπαίνει ο τίτλος «ΓΕΙΤΟΝΙΑ ΜΟΥ - ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΟΥ»_(Η γειτονιά μου – η περιοχή μου). Κάθε μαθητής κατασκευάζει το σχεδιάγραμμα της γειτονιάς του.

Βήμα 4

Όταν έχουν ολοκληρωθεί όλα τα σχεδιαγράμματα της γειτονιάς των μαθητών, ο/η νηπιαγωγός τα τοποθετεί όλα μαζί ή δύο δύο, ανάλογα με τον αριθμό των μαθητών σε κάποιον τοίχο της τάξης. Στην παρούσα φάση, στόχος είναι οι μαθητές να κάνουν χρήση των νοημάτων του λεξιλογίου που έμαθαν, περιγράφοντας τη γειτονία τους και να σχολιάσουν εκ νέου ομοιότητες και διαφορές από γειτονιά σε γειτονιά.

Σε αυτό το σημείο, ο/η νηπιαγωγός μπορεί να χρησιμοποιήσει το δαχτυλικό αλφάβητο, δείχνοντας το πρώτο γράμμα του ονόματος κάθε δρόμου, ώστε οι μαθητές να εξοικειώνονται όλο και περισσότερο με τη χρήση του δαχτυλικού αλφάβητου για την αναφορά σε κύρια ονόματα όπως τα ονόματα δρόμων, ανάλογα με το επίπεδό τους.

Βήμα 5

Ο/η νηπιαγωγός έχει τοποθετήσει στον προαύλιο χώρο στεφάνια που συμβολίζουν τα σπίτια των μαθητών. Κάθε μαθητής μπαίνει μέσα σε ένα στεφάνι. Ο/η νηπιαγωγός λέει στους μαθητές ότι το στεφάνι είναι το σπίτι τους:

Παιχνίδι με τα στεφάνια:

ΣΤΕΦΑΝΙ ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ-ΤΞ-Φ ΣΤΕΦΑΝΙ-ΚΑΤΩ ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι το στεφάνι;)

ΣΤΕΦΑΝΙ ΣΤΕΦΑΝΙ-ΚΑΤΩ ΑΥΤΟ ΣΠΙΤΙ ΣΟΥ (Το σπίτι σου)

ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ-ΤΞ-Φ ΣΤΕΦΑΝΙ-ΚΑΤΩ ΑΥΤΟ ΨΕΜΑΤΑ ΣΠΙΤΙ ΣΟΥ (Το στεφάνι είναι στα ψέματα το σπίτι σου).

Εξηγεί ότι οι άνθρωποι που μένουν στην ίδια γειτονιά ονομάζονται ΣΠΙΤΙΑ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ (Γείτονες)

ΟΛΟΙ ΕΣΕΙΣ ΜΙΑ ΣΠΙΤΙ ΠΕΡΙΟΧΗ (Όλοι εσείς είστε μια γειτονιά)

ΕΣΕΙΣ ΚΑΘΕΝΑΣ ΣΠΙΤΙΑ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΑΠΕΝΑΝΤΙ (Όλοι εσείς είστε γείτονες)

Ο-ΙΔΙΟΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΟΙ-ΔΥΟ ΣΠΙΤΙΑ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΑΠΕΝΑΝΤΙ (Αυτός και αυτός είναι γείτονες)

ΕΣΥ Ο-ΙΔΙΟΣ ΚΑΙ ΕΣΥ Ο-ΙΔΙΟΣ ΣΠΙΤΙΑ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΑΠΕΝΑΝΤΙ (Εσύ και εσύ είστε γείτονες)

ΣΠΙΤΙ ΣΠΙΤΙ ΔΙΚΟ-ΣΑΣ ΚΟΝΤΑ ΚΟΝΤΑ (Τα σπίτια σας είναι κοντά)

ΣΠΙΤΙ ΤΞ-5: ΤΞ-5: ΣΠΙΤΙ ΑΠΕΝΑΝΤΙ (Το ένα σπίτι απέναντι στο άλλο)

ΔΡΟΜΟ ΚΑΤΑ-ΜΗΚΟΣ ΙΔΙΟ ΟΛΟΙ ΣΠΙΤΙΑ (Όλοι έχετε σπίτια στον ίδιο δρόμο)

Ο/η νηπιαγωγός δίνει ένα σήμα στους μαθητές.

ΠΡΑΣΙΝΟ ΠΑΝΙ ΕΓΩ ΚΑΤΕΒΑΖΩ, ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ-ΤΞ-Φ ΣΤΕΦΑΝΙΑ-ΚΑΤΩ, ΟΛΟΙ ΒΓΑΙΝΩ-ΕΞΩ-ΤΞ-Λ: ΠΕΡΠΑΤΑΤΕ-ΤΞ-Λ: (Όταν εγώ κατεβάσω το πράσινο πανί κάτω όλοι θα βγείτε έξω από τα στεφάνια και θα περπατήσετε)

ΟΛΟΙ ΠΕΡΠΑΤΑΤΕ-ΤΞ-Λ: (Όλοι περπατάτε)

ΠΑΙΔΙ ΤΞ-1 ΠΑΙΔΙ ΤΞ-1, ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΛΕΕΙ ΚΑΛΗΜΕΡΑ (Όταν συναντάω ένα άλλο παιδί λέω «Καλημέρα»)

Όλοι ξεκινούν να περπατούν και ενθαρρύνονται όταν συναντούν κάποιον άλλο μαθητή – γείτονα να λένε ΚΑΛΗΜΕΡΑ, ΚΑΛΑ; (Καλημέρα, Είσαι καλά;). Και ο άλλος απαντάει ΚΑΛΗΜΕΡΑ ΚΑΛΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ (Καλημέρα, Καλά, Ευχαριστώ).

Όταν η νηπιαγωγός σηκώσει το πράσινο πανί όλοι οι μαθητές πρέπει να τρέξουν στα σπίτια τους.

Το παιχνίδι επαναλαμβάνεται και ο/η νηπιαγωγός μπορεί κάποιες φορές να αλλάζει τη φράση που ανταλλάσσουν οι γείτονες μεταξύ τους. Συγκεκριμένα, οι μαθητές όταν είναι έξω από τα στεφάνια στον πρώτο γύρο, απλά κοιτιούνται ενώ συναντούν τους γείτονές τους και κλίνουν το κεφάλι τους, στο δεύτερο γύρο δίνουν τα χέρια όταν συναντιούνται και στον τρίτο γύρο ανταλλάσσουν μια καλημέρα.

Βήμα 6

Αφού οι μαθητές έχουν εξοικειωθεί με τον συντονισμό και τους τρόπους επικοινωνίας μεταξύ τους, ο/η νηπιαγωγός σκορπά σκουπίδια στον χώρο και ρωτάει:

ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΓΙΑ ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ (Παιχνίδι σκουπιδιών)

ΕΓΩ ΠΡΙΝ ΑΥΤΟ ΚΑΝΩ ΣΩΣΤΟ; (Αυτό που κάνω εγώ είναι σωστό;)

ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ ΕΓΩ ΠΕΤΑΩ-ΚΑΤΩ ΣΩΣΤΟ; (Είναι σωστό που πετάω κάτω σκουπίδια;)

ΕΚΕΙ ΔΡΟΜΟ ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ ΕΓΩ ΠΕΤΑΩ-ΚΑΤΩ ΣΩΣΤΟ; (Το να πετάω κάτω στο δρόμο σκουπίδια είναι σωστό;)

ΜΗ, ΛΑΘΟΣ (Όχι, είναι λάθος)

ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ ΠΕΤΑΩ-ΚΑΤΩ ΜΗ (Δεν πετάω σκουπίδια κάτω)

ΑΝ ΟΛΟΙ ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ ΠΕΤΑΩ-ΚΑΤΩ-ΕΔΩ-ΕΚΕΙ ΜΕΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΙ; (Αν όλοι πετάγαμε σκουπίδια κάτω μετά τι θα γινόταν;)

ΔΡΟΜΟΣ ΒΡΩΜΙΚΟΣ (Ο δρόμος θα ήταν βρώμικος)

ΣΠΙΤΙ ΠΕΡΙΟΧΗ ΒΡΩΜΙΚΗ (Η γειτονιά θα ήταν βρώμικη)

ΣΠΙΤΙ ΜΟΥ ΜΕΣΑ ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ ΠΕΤΑΩ; (Μέσα στο σπίτι μου πετάω σκουπίδια;)

ΣΠΙΤΙ ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΠΙΤΙ ΜΟΥ ΙΔΙΟ (Η γειτονιά είναι το ίδιο όπως το σπίτι μου)

ΠΑΝΤΑ ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ ΠΕΤΑΩ; ΚΑΛΑΘΙ ΚΑΛΑΘΙ-ΠΕΤΑΩ (Πάντα πετάω τα σκουπίδια στο καλάθι)

ΤΩΡΑ ΟΛΟΙ ΠΑΙΖΟΥΜΕ (Τώρα θα παίξουμε)

ΕΓΩ ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ ΠΕΤΑΩ-ΕΔΩ-ΕΚΕΙ (Εγώ θα πετάξω σκουπίδια)

ΕΣΕΙΣ ΓΡΗΓΟΡΑ ΜΑΖΕΥΕΤΕ, ΚΑΛΑΘΙ ΚΑΛΑΘΙ-ΠΕΤΑΤΕ (Εσείς γρήγορα θα τα μαζέψετε, θα τα πετάξετε στο καλάθι).

3^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Οι μαθητές στην παρούσα υποενότητα θα ασχοληθούν με το πάρκο, την παιδική χαρά της γειτονιάς του σχολείου. Θα εκτεθούν σε νοήματα και φράσεις που αφορούν στα παιχνίδια που συνήθως υπάρχουν στο πάρκο και θα εξερευνήσουν τον φυσικό χώρο σχετικά με τα δέντρα και τα φυτά.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να παρατηρήσουν το χώρο του πάρκου
- να μάθουν νοήματα που αφορούν στα παιχνίδια που υπάρχουν,
- να εξοικειωθούν με νοήματα που αφορούν στο φυσικό περιβάλλον.

Υλικά και μέσα

- Φωτογραφική μηχανή
- Ηλεκτρονικός υπολογιστής ή διαδραστικός πίνακας
- Πρόγραμμα Google Earth
- Χαρτιά Α4
- Μαρκαδόροι

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Οι μαθητές μαζί με τον/τη νηπιαγωγό επισκέπτονται το κοντινότερο πάρκο της γειτονιάς του σχολείου. Ο/η νηπιαγωγός έχει προετοιμάσει τους μαθητές για την βόλτα που πρόκειται να πραγματοποιήσουν δείχνοντάς τους τη διαδρομή που πρόκειται να ακολουθήσουν με τη χρήση του προγράμματος google earth.

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΑΥΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Αυτό είναι το σχολείο)

ΑΥΤΟ ΔΡΟΜΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΠΡΟΣΤΑ ΔΡΟΜΟΣ-ΤΞ-Β (Αυτός είναι ο δρόμος μπροστά από το σχολείο)

ΜΕΤΑ ΕΜΕΙΣ ΒΟΛΤΑ (Μετά εμείς θα πάμε βόλτα)

ΕΜΕΙΣ ΒΟΛΤΑ ΠΟΥ; (Εμείς πού θα πάμε βόλτα;) ΕΜΕΙΣ ΔΕΝΤΡΑ ΠΕΡΙΟΧΗ, ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΟΥΝΙΑ ΕΚΕΙ ΠΑΜΕ ΒΟΛΤΑ (Εμείς θα πάμε στο πάρκο, στην παιδική χαρά).

Επίσης θυμίζει στους μαθητές τους κανόνες συμπεριφοράς στο δρόμο.

Όταν η ομάδα φτάσει στο χώρο του πάρκου κάθονται όλοι μαζί κυκλικά και κάνουν μια μικρή συζήτηση σχετικά με το ΔΕΝΤΡΑ ΠΕΡΙΟΧΗ, ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΟΥΝΙΑ (Πάρκο, παιδική χαρά)

ΕΔΩ ΤΙ; (Εδώ τι είναι;)

ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΙ; (Τι είναι εδώ;)

ΠΕΡΙΟΧΗ, ΔΕΝΤΡΑ ΚΟΥΝΙΑ (Το πάρκο, η παιδική χαρά)

ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΞ-5: ΤΞ-5: ΔΕΝΤΡΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΟΝΤΑ (Το πάρκο είναι κοντά στο σχολείο)

ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΞ-5: ΣΠΙΤΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΕΝΤΡΑ ΕΧΕΙ (Στη γειτονιά του σχολείου έχει πάρκο)

ΕΣΥ ΣΠΙΤΙ ΣΟΥ ΔΕΝΤΡΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΧΕΙ; (Εσύ στο σπίτι σου κοντά έχεις πάρκο;)

ΣΠΙΤΙ ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΟΥ ΔΕΝΤΡΑ ΕΧΕΙ; (Εσύ στη γειτονιά σου έχεις πάρκο;)

ΔΕΝΤΡΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΠΟΛΛΑ ΕΧΕΙ (Το πάρκο έχει πολλά πράγματα)

ΚΟΥΝΙΑ, ΤΣΟΥΛΗΘΡΑ, ΤΡΑΜΠΑΛΑ, ΓΥΡΩ-ΓΥΡΩ, ΠΑΓΚΑΚΙ ΔΙΑΦΟΡΑ (Έχει κούνια, τσουλήθρα, τραμπάλα, γύρω-γύρω, παγκάκι διάφορα)

ΠΑΙΔΙΑ ΜΑΖΙ ΜΑΜΑ, ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΔΕΝΤΡΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΒΟΛΤΑ (Τα παιδιά μαζί με τη μαμά, η οικογένεια πάει βόλτα στο πάρκο)

ΜΠΑΜΠΑΣ ΜΑΜΑ ΔΕΝΤΡΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΚΕΙ ΤΙ-ΚΑΝΟΥΝ; (Ο μπαμπάς και η μαμά τι κάνουν στο πάρκο;)

ΜΠΑΜΠΑ ΜΑΜΑ ΠΑΓΚΑΚΙ ΚΑΘΟΝΤΑΙ-ΤΞΛ: (Ο μπαμπάς και η μαμά κάθονται στο παγκάκι)

ΠΑΙΔΙΑ ΔΕΝΤΡΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΙ-ΚΑΝΟΥΝ; (Τα παιδιά τι κάνουν στο πάρκο;)

ΚΑΝΩ-ΚΟΥΝΙΑ, ΚΑΝΩ-ΤΣΟΥΛΗΘΡΑ, ΚΑΝΩ-ΤΡΑΜΠΑΛΑ, ΔΙΑΦΟΡΑ ΤΡΕΧΟΥΝ, ΠΑΙΖΟΥΝ, (Κάνουν κούνια, τσουλήθρα, τραμπάλα, διάφορα, τρέχουν, παίζουν)

ΑΛΛΑ ΑΛΛΑ ΑΛΛΑ ΠΑΙΔΙΑ, ΦΙΛΟΥΣ ΣΥΝΑΝΤΑΩ (Συναντάνε άλλα παιδιά φίλους τους)

ΑΛΛΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΑΖΙ ΠΑΙΖΩ (Παίζουν μαζί με άλλα παιδιά)

ΦΙΛΟΥΣ ΠΟΛΛΟΥΣ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥΣ ΓΝΩΡΙΖΟΥΝ (Γνωρίζουν καινούργιους φίλους).

Στη συνέχεια μετακινούνται από παιχνίδι σε παιχνίδι και κάνουν μικρούς διαλόγους σχετικά με τη χρήση τους:

Στην κούνια

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΚΟΥΝΙΑ ΣΩΣΤΑ (Σωστά κούνια)

ΚΟΥΝΙΑ ΚΑΝΩ ΠΩΣ; (Πώς κάνω κούνια;)

ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΝΩ-ΚΟΥΝΙΑ ΜΕ-ΤΗ-ΣΕΙΡΑ (Τα παιδιά κάνουν κούνια με τη σειρά)

ΕΝΑΣ ΤΕΛΕΙΩΝΕΙ ΑΛΛΟΣ ΑΝΕΒΑΙΝΕΙ (Όταν τελειώνει ο ένας, ανεβαίνει ο άλλος)

ΠΡΟΣΟΧΗ!!! (Προσοχή)

ΠΑΙΔΙ ΚΑΝΩ-ΚΟΥΝΙΑ ΕΓΩ ΚΟΥΝΙΑ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΕΚΟΜΑΙ ΟΧΙ (Όταν ένα παιδί κάνει κούνια δεν στέκομαι μπροστά)

ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟ ΚΟΥΝΙΑ ΧΤΥΠΑΕΙ (Είναι επικίνδυνο να με χτυπήσει η κούνια)

ΚΟΥΝΙΑ ΣΤΕΚΟΜΑΙ ΔΙΠΛΑ (Στέκομαι δίπλα στη κούνια)

ΚΟΥΝΙΑ ΠΕΡΠΑΤΑΩ-ΜΑΚΡΙΑ (Περπατάω μακριά από την κούνια).

Στην τσουλήθρα

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΤΣΟΥΛΗΘΡΑ ΣΩΣΤΑ (Σωστά τσουλήθρα)

ΤΣΟΥΛΗΘΡΑ ΚΑΝΩ ΠΩΣ; (Πώς κάνω τσουλήθρα;)

ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΝΩ-ΤΣΟΥΛΗΘΡΑ ΜΕ-ΤΗ-ΣΕΙΡΑ (Τα παιδιά κάνουν τσουλήθρα με τη σειρά)

ΣΚΑΛΑ ΑΝΕΒΑΙΝΩ ΕΝΑΣ-ΠΙΣΩ-ΑΠΟ-ΤΟΝ ΑΛΛΟ (Ανεβαίνουν τη σκάλα ο ένας πίσω από τον άλλο)

ΒΙΑΖΟΜΑΙ ΟΧΙ (Δεν βιάζομαι)

ΠΕΡΙΜΕΝΩ ΠΑΙΔΙ ΜΠΡΟΣΤΑ ΤΣΟΥΛΑΕΙ ΜΕΤΑ ΕΓΩ ΤΣΟΥΛΑΩ (Περιμένω πρώτα το παιδί που είναι μπροστά να τσουλήσει και μετά εγώ)

ΣΠΡΩΧΝΩ ΠΟΤΕ, ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ

ΤΣΟΥΛΗΘΡΑ ΑΝΑΠΟΔΑ ΣΚΑΡΦΑΛΩΝΩ ΠΟΤΕ (Δεν σκαρφαλώνω ποτέ ανάποδα στην τσουλήθρα)

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ (Απαγορεύεται)

ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟ ΓΛΙΣΤΡΗΣΩ ΚΕΦΑΛΙ ΧΤΥΠΑΩ (Είναι επικίνδυνο να γλιστρήσω και να χτυπήσω το κεφάλι μου).

Στην τραμπάλα

ΤΡΑΜΠΑΛΑ (Τραμπάλα)

ΑΥΤΟ ΤΡΑΜΠΑΛΑ (Αυτό είναι τραμπάλα)

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΣΩΣΤΑ ΤΡΑΜΠΑΛΑ (Σωστά τραμπάλα)

ΤΡΑΜΠΑΛΑ ΤΡΟΠΟ ΠΩΣ; (Πώς κάνω τραμπάλα)

ΠΑΙΔΙΑ ΔΥΟ ΤΡΑΜΠΑΛΑ-ΕΠΑΝΩ-ΤΞ-Λ: ΤΡΑΜΠΑΛΑ (Δύο παιδιά ανεβαίνουν από τη μια και την άλλη πλευρά και τραμπαλίζονται)

ΠΡΟΣΕΚΤΙΚΑ!!! ΤΡΑΜΠΑΛΑ ΕΓΩ ΣΤΕΚΟΜΑΙ-ΤΞ-1 ΠΙΣΩ-ΤΞ-1 ΜΑΚΡΙΑ-ΤΞ-Λ ΠΙΣΩ ΜΑΚΡΙΑ-ΤΞ-Λ (Προσοχή στέκομαι μακριά από την τραμπάλα)

ΤΡΑΜΠΑΛΑ-ΕΠΑΝΩ-ΤΞ-Λ ΤΡΑΜΠΑΛΑ ΑΡΓΑ ΤΡΑΜΠΑΛΑ-ΣΙΓΑ-ΣΙΓΑ (Κουνάω την τραμπάλα πάνω κάτω, σιγά σιγά)

ΤΡΑΜΠΑΛΑ ΤΡΑΜΠΑΛΑ-ΠΑΝΩ-ΚΑΤΩ-ΔΥΝΑΤΑ ΜΗ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟ (Δεν κουνάω την τραμπάλα δυνατά, είναι επικίνδυνο)

ΛΟΓΩ ΤΡΑΜΠΑΛΑ-ΠΑΝΩ-ΚΑΤΩ-ΔΥΝΑΤΑ ΠΑΙΔΙ-ΠΕΦΤΕΙ-ΠΙΣΩ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟ (Γιατί είναι επικίνδυνο το παιδί να πέσει πίσω)

ΤΡΑΜΠΑΛΑ ΠΑΙΔΙ-ΠΛΗΣΙΑΖΕΙ-ΤΞ-1 ΣΠΡΩΧΝΕΙ-ΠΑΙΔΙ-ΚΑΘΕΤΑΙ-ΤΞ-Λ: ΠΑΙΔΙ-ΠΕΦΤΕΙ-ΤΞ-Λ: ΜΗ, ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ (Δεν σπρώχνω ποτέ το παιδί που κάθετα στην τραμπάλα, γιατί μπορεί να πέσει, απαγορεύεται).

Γενικά σχόλια

ΔΕΝΤΡΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΛΛΟ ΑΛΛΟ ΑΚΟΜΑ ΒΛΕΠΩ ΤΙ; (Τι άλλο βλέπω στο πάρκο;)

ΣΩΣΤΑ ΔΕΝΤΡΑ, ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ (Σωστά δέντρα, λουλούδια)

ΚΑΤΩ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΤΙ ΕΧΕΙ; (Κάτω τι έχει;)

ΧΩΜΑ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ, ΠΡΑΣΙΝΟ ΓΡΑΣΙΔΙ (Χώμα, γρασίδι)

ΔΕΝΤΡΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΧΩΜΑ, ΔΕΝΤΡΑ, ΠΡΑΣΙΝΟ ΓΡΑΣΙΔΙ ΜΥΡΩΔΙΑ ΤΕΛΕΙΑ (Εδώ στο πάρκο, το χώμα, τα δέντρα, το γρασίδι, μυρίζουν ωραία)

ΕΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΕΝΤΡΑ ΕΣΕΙΣ ΑΡΕΣΕΙ; ΑΡΕΣΕΙ ΠΑΡΑ-ΠΟΛΥ, ΤΕΛΕΙΑ, ΟΜΟΡΦΑ; (Εσάς εδώ στο πάρκο σας αρέσει; Σας αρέσει πάρα πολύ; Είναι τέλεια, όμορφα;)

ΤΩΡΑ ΕΓΩ ΠΑΓΚΑΚΙ ΚΑΘΟΜΑΙ-ΤΞ-Λ: (Τώρα εγώ θα κάτσω στο παγκάκι)

ΕΣΕΙΣ ΠΑΙΖΕΤΕ ΗΡΕΜΑ ΟΜΟΡΦΑ (Εσείς θα παίξετε όμορφα)

ΠΡΟΣΕΚΤΙΚΑ ΕΣΕΙΣ ΠΕΦΤΩ-ΤΞ-Λ: ΧΤΥΠΑΩ ΟΧΙ (Προσέξτε μην χτυπήσετε)

ΕΜΕΙΣ ΠΡΙΝ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΠΑ ΤΡΟΠΟ ΠΑΙΖΩ ΠΩΣ (Εμείς έχουμε συζητήσει πως θα παίξετε)

ΕΓΩ ΘΕΛΩ ΟΛΟΙ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΠΡΟΣΕΚΤΙΚΑ ΗΡΕΜΑ ΟΜΟΡΦΑ (Θέλω όλοι να προσέχετε, να παίξετε όμορφα).

Οι μαθητές αφήνονται ελεύθεροι να παίξουν. Ο/η νηπιαγωγός παίρνει φωτογραφίες των παιχνιδιών που υπάρχουν στο πάρκο, αλλά και των μαθητών που παίζουν ώστε να δουλέψει τις ίδιες έννοιες μετά στη τάξη.

Βήμα 2

Μετά την ολοκλήρωση της επίσκεψης στο πάρκο οι μαθητές βλέπουν στο διαδραστικό πίνακα τις φωτογραφίες τους και σχολιάζουν. Κάθε ένας ζωγραφίζει με μαρκαδόρο σε χαρτί A4 το παιχνίδι που του άρεσε περισσότερο. Όλες οι ατομικές ζωγραφίες κολλιούνται σε ένα μεγάλο χαρτόνι, το οποίο εμπλουτίζεται και διακοσμείται με δέντρα, λουλούδια, γρασίδι και ότι άλλο είδαν οι μαθητές κατά την επίσκεψή τους στο πάρκο με αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός ομαδικού εικαστικού έργου με θέμα «το πάρκο».

4^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Στην παρούσα υποενότητα παρουσιάζονται παραδοσιακά παιχνίδια του παρελθόντος, τα οποία παίζονταν στη γειτονιά. Με αυτόν τον τρόπο οι μαθητές εμπλουτίζουν το λεξιλόγιό τους δια μέσου του παιχνιδιού και έχουν την ευκαιρία να αλληλεπιδράσουν χρησιμοποιώντας την ΕΝΓ.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να παρακολουθούν τους συν-νοηματιστές τους,
- να ακολουθούν τις οδηγίες που δίνονται στην ΕΝΓ,
- να εμπλουτίζουν το λεξιλόγιό τους σχετικά με τα παιχνίδια,
- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ κατά τη διάρκεια παιχνιδιού,
- να κατανοούν κανόνες που δίνονται στην ΕΝΓ.

Υλικά και μέσα

- Υπολογιστής ή διαδραστικός πίνακας
- Φωτογραφικό υλικό με παλιά παιχνίδια της γειτονιάς
- Μπάλα

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός, με τη χρήση του διαδικτύου (διαδικτυακό υλικό σχολείων σχετικά με τα παραδοσιακά παιχνίδια), παρουσιάζει στους μαθητές φωτογραφικό υλικό σχετικά με τα παιχνίδια που έπαιζαν παλιά τα παιδιά στις γειτονιές. Συγκεκριμένα παρουσιάζει μια παλιά φωτογραφία που δείχνει έναν μαθητή να τα φυλάει παίζοντας «κρυφτό» και εξηγεί στους μαθητές ότι αυτό είναι ένα παιχνίδι.

ΕΙΚΟΝΑ ΑΥΤΗ-ΤΞ-Β ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΠΑΛΙΑ (Αυτή είναι μια παλιά φωτογραφία)

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΑΥΤΗ-ΤΞ-Β ΑΥΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΑΙΖΟΥΝ (Στη φωτογραφία τα παιδιά παίζουν)

ΠΑΧΝΙΔΙ ΑΥΤΟ-ΤΞ-Β ΕΓΩ ΞΕΡΩ (Εγώ ξέρω αυτό το παιχνίδι)

ΕΓΩ ΠΑΛΙΑ ΠΑΙΔΙ ΑΥΤΟ-ΤΞ-Β ΠΑΧΝΙΔΙ ΕΓΩ ΞΕΡΩ ΠΑΙΖΩ (Εγώ όταν ήμουνα μικρή ήξερα να παίζω αυτό το παιχνίδι)

ΠΟΛΛΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΘΕΝΑ, ΟΛΟΙ-ΜΑΖΙ-ΟΜΑΔΑ ΠΑΙΖΟΥΝ (Πολλά παιδιά παίζουν όλα μαζί)

ΠΑΜΕ ΕΞΩ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΓΩ ΔΕΙΧΝΩ ΕΞΗΓΩ (Πάμε έξω στην αυλή να σας δείξω και να σας εξηγήσω)

Ο/η νηπιαγωγός βγάζει τους μαθητές στην αυλή του σχολείου και παρουσιάζει το παιχνίδι και εξηγεί τους κανόνες του.

ΚΡΥΒΟΜΑΙ ΦΥΛΑΩ (Κρυφτό)

ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΑΥΤΟ ΝΟΗΜΑ ΠΩΣ ΦΥΛΑΩ (Το παιχνίδι ονομάζεται κρυφτό)

ΠΑΙΖΕΤΑΙ ΤΡΟΠΟ ΠΩΣ; (Πώς παίζεται;)

ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΤΟ-ΙΔΙΟ ΜΠΡΟΣΤΑ ΤΟΙΧΟ ΠΑΙΔΙ-ΤΟΙΧΟ-ΕΡΧΕΤΑΙ-ΤΞ-1 ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΤΟΙΧΟ-ΜΠΡΟΣΤΑ-ΤΞ-Λ ΦΥΛΑΕΙ ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΤΟΙΧΟ-ΜΠΡΟΣΤΑ-ΤΞ-Λ ΜΑΤΙΑ-ΚΛΕΙΝΕΙ (Ένα παιδί κλείνει τα μάτια και στέκεται με τα χέρια μπροστά στον τοίχο)

ΠΑΙΔΙ ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΤΟΙΧΟ-ΜΠΡΟΣΤΑ-ΤΞ-Λ ΦΥΛΑΕΙ ΕΝΑ ΔΥΟ ΤΡΙΑ ΤΕΣΣΕΡΑ ΜΕΧΡΙ ΔΕΚΑ (Το παιδί μετράει ένα, δύο, τρία, τέσσερα ... δέκα)

ΑΛΛΑ ΑΥΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΚΟΡΠΙΖΟΥΝ ΚΡΥΦΑ, ΚΡΥΒΟΝΤΑΙ-ΚΑΠΟΥ (Τα υπόλοιπα παιδιά τρέχουν και κρύβονται κάπου)

ΠΑΙΔΙ ΤΟ-ΙΔΙΟ ΠΑΙΔΙ-ΕΡΧΕΤΑΙ-ΤΞ-1 ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΤΟΙΧΟ-ΜΠΡΟΣΤΑ-ΤΞ-Λ ΦΥΛΑΕΙ ΔΑΣΚΑΛΑ ΣΚΟΥΝΤΑΕΙ ΑΥΤΟ ΜΑΤΙΑ-ΑΝΟΙΓΕΙ (Το παιδί που φυλάει όταν το ακουμπήσει η δασκάλα ανοίγει τα μάτια του)

ΑΥΤΟ ΤΙ-ΚΑΝΕΙ; (Τι κάνει;)

ΑΥΤΟ ΑΛΛΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΡΥΦΤΕΙ, ΨΑΧΝΕΙ (Ψάχνει τα άλλα παιδιά που έχουν κρυφτεί)

ΠΑΙΔΙΑ ΑΥΤΑ ΚΡΥΦΤΕΙ ΚΡΥΒΟΝΤΑΙ-ΜΕΣΑ ΠΑ, ΑΥΤΟΣ ΒΡΕΙ ΜΗ (Τα παιδιά έχουν κρυφτεί καλά για να μη τα βρει)

ΑΥΤΟ ΤΟ-ΙΔΙΟ ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ-ΨΑΧΝΕΙ-ΤΞ-Λ Α! ΠΙΑΝΕΙ-ΜΑΤΙ ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΑΥΤΟ, ΤΡΕΧΕΙ ΦΤΑΝΕΙ-ΤΟΙΧΟ-ΤΞ-1 ΦΤΥΝΕΙ-ΤΟΙΧΟ ΕΚΕΙ (Όταν βλέπει ένα παιδί τρέχει στον τοίχο και φτύνει)

ΑΥΤΟ ΤΟ-ΙΔΙΟ ΠΑΙΔΙ ΑΥΤΟ ΠΙΑΝΕΙ-ΜΑΤΙ, ΑΥΤΟ ΧΑΝΕΙ (Το παιδί που είδε χάνει)

ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΑΥΤΟ ΣΤΟΧΟΣ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος είναι ο στόχος;)

ΚΕΡΔΙΖΕΙ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος κερδίζει;)

ΠΑΙΔΙ ΤΟ-ΙΔΙΟ ΙΔΙΟ ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΤΟΙΧΟ-ΜΠΡΟΣΤΑ-ΤΞ-Λ ΦΥΛΑΕΙ ΑΥΤΟ, ΠΡΕΠΕΙ ΟΛΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΑΤΙ-ΠΙΑΝΕΙ ΠΙΑΝΕΙ ΠΑΙΔΙ-ΤΟΙΧΟ-ΕΡΧΕΤΑΙ-ΤΞ-1 ΦΤΥΝΕΙ ΕΚΕΙ (Το παιδί που φυλάει πρέπει να βρει όλα τα παιδιά και να τα φτύσει)

ΠΑΙΔΙ ΤΟ-ΙΔΙΟ ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΤΟΙΧΟ-ΜΠΡΟΣΤΑ-ΤΞ-Λ ΦΥΛΑΕΙ ΦΤΥΝΕΙ ΟΛΑ ΠΑΙΔΙΑ ΑΥΤΟΣ ΚΕΡΔΙΖΕΙ (Όταν το παιδί που φυλάει φτύσει όλα τα παιδιά κερδίζει).

Βήμα 2

Ο/η νηπιαγωγός παρουσιάζει στους μαθητές μια παλιά φωτογραφία που δείχνει μια ομάδα παιδιών να παίζουν μπάλα (ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΜΗΛΑ). Συζητάει με τους μαθητές τι βλέπουν στην εικόνα.

ΠΑΙΔΙΑ ΑΥΤΑ ΤΙ-ΚΑΝΟΥΝ; (Αυτά τα παιδιά τι κάνουν;)

ΑΥΤΑ ΠΑΙΖΟΥΝ (Παίζουν)

ΠΑΙΔΙΑ ΑΥΤΑ ΠΑΙΖΟΥΝ ΤΙ; (Αυτά τα παιδιά τι παίζουν;)

ΕΝΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΓΙΑ ΜΠΑΛΑ ΣΦΑΙΡΑ-ΤΞ-5 (Ένα παιχνίδι με μπάλα)

ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΑΥΤΟ ΝΟΗΜΑ ΠΩΣ; (Αυτό το παιχνίδι πώς το λένε;)

ΕΣΥ ΞΕΡΕΙΣ; (Ξέρεις;)

ΠΑΛΙΑ ΕΓΩ ΜΙΚΡΟ-ΠΑΙΔΙ ΞΕΡΩ ΠΑΙΖΩ (Παλιά όταν ήμουν μικρή/μικρό ήξερα να παίζω)

ΕΣΥ ΔΕΝ-ΞΕΡΕΙΣ (Εσύ δεν ξέρεις)

ΕΓΩ ΔΕΙΚΝΩ, ΕΞΗΓΩ ΑΥΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΜΗΛΑ ΤΡΟΠΟ ΠΩΣ (Εγώ θα σου εξηγήσω πως παίζονται τα μπάλα)

ΕΝΑΣ ΦΙΛΟΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΚΩΦΟΣ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΑΥΤΟ ΞΕΡΕΙ, ΑΥΤΟΣ ΜΟΥ-ΔΕΙΧΝΕΙ ΜΟΥ-ΕΞΗΓΕΙ (Ένας κωφός φίλος ξέρει το παιχνίδι και θα μας το εξηγήσει)

ΕΝΑ ΒΙΝΤΕΟ ΤΑΙΝΙΑ Ο-ΙΔΙΟΣ ΦΙΛΟΣ ΚΩΦΟΣ ΜΟΥ-ΕΞΗΓΕΙ ΚΑΝΟΝΕΣ (Ο κωφός φίλος μας σε ένα βίντεο θα μας εξηγήσει τους κανόνες)

ΕΜΕΙΣ ΒΛΕΠΟΥΜΕ (Εμείς θα το δούμε).

Ο/η νηπιαγωγός παρουσιάζει το βίντεο με τους κανόνες του παιχνιδιού στην ΕΝΓ. Στόχος είναι οι μαθητές να εκτεθούν σε έναν μη γνώριμο νοηματιστή και να προσπαθήσουν να κατανοήσουν τους κανόνες του παιχνιδιού.

ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΜΗΛΑ

ΑΥΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΝΟΗΜΑ ΠΩΣ; ΜΗΛΑ (Το παιχνίδι ονομάζεται μπάλα)

ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΤΡΟΠΟ ΠΩΣ; (Πώς παίζεται;)

ΔΥΟ ΠΑΙΔΙΑ ΕΝΑ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΔΕΞΙΑ-ΤΞ-Λ ΕΝΑ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ-ΤΞ-Λ (Δύο παιδιά, ένα στέκεται δεξιά και ένα αριστερά)

ΥΠΟΛΟΙΠΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΚΑΘΕΝΑΣ ΟΛΟΙ-ΜΑΖΙ-ΟΜΑΔΑ ΠΟΥ ΟΛΟΙ-ΜΑΖΙ-ΟΜΑΔΑ-ΕΔΩ ΠΑΙΔΙ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΔΕΞΙΑ-ΤΞ-Λ ΠΑΙΔΙ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ-ΤΞ-Λ ΜΕΣΗ ΕΔΩ (Οι υπόλοιποι μαθητές στέκονται στη μέση)

ΠΑΙΔΙ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΔΕΞΙΑ-ΤΞ-Λ ΠΑΙΔΙ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ-ΤΞ-Λ ΠΑΙΔΙ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΔΕΞΙΑ-ΤΞ-Λ-ΑΥΤΟ ΜΠΑΛΑ ΣΦΑΙΡΑ ΕΧΕΙ, ΜΠΑΛΑ-ΠΕΤΑΕΙ (Το παιδί στα δεξιά έχει την μπάλα και την πετάει)

ΑΥΤΟ ΜΠΑΛΑ-ΠΕΤΑΕΙ ΣΤΟΧΟ ΤΙ; (Τι θέλει να πετύχει;)

ΠΑΙΔΙ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΔΕΞΙΑ-ΤΞ-Λ ΠΑΙΔΙ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ-ΤΞ-Λ ΑΥΤΗ ΟΜΑΔΑ-ΜΕΣΗ ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΘΕΛΕΙ ΜΠΑΛΑ-ΠΕΤΑΕΙ ΜΠΑΛΑ-ΧΤΥΠΗΣΕΙ (Θέλει να χτυπήσει ένα παιδί, στη μέση)

ΟΜΑΔΑ-ΜΕΣΗ ΑΥΤΗ, ΑΝ ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΜΠΑΛΑ-ΧΤΥΠΗΣΕΙ, ΤΙ-ΚΑΝΕΙ; (Αν χτυπήσει ένα παιδί τι γίνεται;)

ΧΑΝΕΙ, ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΕΞΩ ΒΓΑΙΝΕΙ-ΤΞ-Λ (Χάνει και βγαίνει έξω από το παιχνίδι)

ΤΟ-ΙΔΙΟ ΧΑΝΕΙ (Το παιδί χάνει)

ΑΝ ΜΠΑΛΑ ΜΠΑΛΑ-ΠΕΤΑΕΙ, ΜΠΑΛΑ-ΧΤΥΠΗΣΕΙ ΠΑΙΔΙ ΔΕΝ-ΕΧΕΙ (Αν δεν χτυπήσει κανένα παιδί)

ΠΑΙΔΙ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΔΕΞΙΑ-ΤΞ-Λ ΠΑΙΔΙ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ-ΤΞ-Λ ΠΑΙΔΙ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ-ΤΞ-Λ-ΑΥΤΟ ΜΠΑΛΑ-ΠΕΤΑΕΙ ΠΑΙΔΙ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ-ΤΞ-Λ-ΑΥΤΟ ΠΑΙΡΝΕΙ (Την μπάλα πιάνει το παιδί στα αριστερά)

ΠΑΙΔΙ ΠΑΙΔΙ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΔΕΞΙΑ-ΤΞ-Λ ΠΑΙΔΙ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ-ΤΞ-Λ ΠΑΙΔΙ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ-ΤΞ-Λ-ΑΥΤΟ ΠΑΛΙ ΜΠΑΛΑ-ΠΕΤΑΕΙ (Το παιδί στα αριστερά πετάει πάλι την μπάλα)

ΣΤΟΧΟΣ ΙΔΙΟΣ, ΑΝΑΛΛΟΙΩΤΟΣ (Ο στόχος είναι ο ίδιος)

ΟΜΑΔΑ-ΜΕΣΗ ΑΥΤΗ ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ, ΜΠΑΛΑ-ΧΤΥΠΑΕΙ (Να χτυπήσει ένα παιδί στη μέση)

ΟΜΑΔΑ-ΜΕΣΗ ΑΥΤΗ ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ, ΜΠΑΛΑ-ΧΤΥΠΑΕΙ ΠΑΙΔΙ ΕΞΩ-ΒΓΑΙΝΕΙ-ΤΞ-Λ (Όταν το χτυπήσει, αυτό βγαίνει έξω)

ΟΜΑΔΑ-ΜΕΣΗ ΟΛΟΙ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΘΕΝΑ ΟΠΟΙΟ ΜΠΟΡΕΙ ΜΠΑΛΑ ΠΙΑΣΕΙ (Όποιο παιδί στη μέση μπορεί πιάνει την μπάλα)

ΑΝ ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΜΠΑΛΑ-ΠΙΑΣΕΙ ΑΥΤΟ ΜΗΛΟ ΚΕΡΔΙΖΕΙ (Τότε λέμε ότι το παιδί κερδίζει ένα μήλο)

ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΛΟΙΩΤΟ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (Έτσι το παιχνίδι συνεχίζεται με τον ίδιο τρόπο)

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΕΛΟΣ ΚΕΡΔΙΖΕΙ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος κερδίζει τελικά;)

ΠΑΙΔΙΑ ΟΜΑΔΑ-ΜΕΣΗ ΑΥΤΗ ΜΠΑΛΑ-ΠΕΤΑΕΙ ΜΠΑΛΑ-ΧΤΥΠΑΕΙ, ΕΞΩ ΕΞΩ, ΒΓΑΙΝΟΥΝ-ΕΞΩ-ΤΞ-Λ ΒΓΑΙΝΟΥΝ-ΕΞΩ-ΤΞ-Λ ΜΕΙΩΝΟΝΤΑΙ (Η μπάλα χτυπάει τα παιδιά που είναι στη μέση και αυτά βγαίνουν έξω από το παιχνίδι και λιγοστεύουν)

ΟΜΑΔΑ-ΜΕΣΗ ΑΥΤΗ ΜΕΙΩΝΟΝΤΑΙ ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΜΕΝΕΙ-ΜΕΣΗ-ΤΞ-Λ, ΠΑΙΔΙ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΔΕΞΙΑ-ΤΞ-Λ ΠΑΙΔΙ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ-ΤΞ-Λ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΟΡΙΟ 10 ΜΠΑΛΑ-ΠΕΤΑΕΙ ΔΕΚΑ (Στο τέλος αν μείνει ένα παιδί στη μέση, τα παιδιά δεξιά και αριστερά έχουν δικαίωμα να ρίξουν μέχρι δέκα βολές)

ΑΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΠΑΙΔΙ ΜΕΝΕΙ-ΜΕΣΗ-ΤΞ-Λ, ΑΥΤΟ ΜΠΑΛΑ-ΧΤΥΠΗΣΕΙ, ΠΑΙΔΙ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΔΕΞΙΑ-ΤΞ-Λ ΠΑΙΔΙ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ-ΤΞ-Λ ΚΕΡΔΙΖΟΥΝ (Εάν το χτυπήσει η μπάλα κερδίζουν τα παιδιά που την έριξαν)

ΑΝ ΠΑΙΔΙ ΜΕΝΕΙ-ΜΕΣΗ-ΤΞ-Λ ΑΥΤΟ ΜΠΑΛΑ-ΠΕΡΝΑΕΙ ΤΙΠΟΤΑ ΜΠΑΛΑ-ΧΤΥΠΗΣΕΙ ΤΙΠΟΤΑ ΑΥΤΟ ΚΕΡΔΙΖΕΙ ΑΥΤΟ (Εάν το παιδί που έμεινε στη μέση δεν το χτυπήσει η μπάλα είναι ο νικητής).

Μετά την παρουσίαση του βίντεο ο/η νηπιαγωγός κάνει μερικές βασικές ερωτήσεις για να δει τι κατάλαβαν οι μαθητές.

Ερωτήσεις κατανόησης:

1. ΑΥΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΝΟΗΜΑ ΠΩΣ; (Πώς ονομάζεται το παιχνίδι;)
2. ΠΑΙΔΙΑ ΠΑΙΖΟΥΝ ΠΟΣΑ; (Πόσα παιδιά παίζουν;)
3. ΔΥΟ ΠΑΙΔΙΑ ΣΤΕΚΟΝΤΑΙ-ΤΞ-Λ ΠΟΥ; (Δύο παιδιά πού στέκονται;)

4. ΠΑΙΔΙΑ ΠΟΛΛΑ ΣΤΕΚΟΝΤΑΙ-ΤΞ-Λ ΠΟΥ; (Τα περισσότερα παιδιά πού στέκονται;)
5. ΠΑΙΔΙ ΠΑΙΔΙ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΔΕΞΙΑ-ΤΞ-Λ-ΑΥΤΟ ΚΡΑΤΑΕΙ ΤΙ; (Το παιδί δεξιά τι κρατάει;)
6. ΠΑΙΔΙ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΔΕΞΙΑ-ΤΞ-Λ ΠΑΙΔΙ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ-ΤΞ-Λ ΠΑΙΔΙ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΔΕΞΙΑ-ΤΞ-Λ-ΑΥΤΟ ΜΠΑΛΑ ΣΤΟΧΟΣ ΤΙ; (Το παιδί δεξιά τι κάνει με την μπάλα;)
7. ΣΤΟΧΟΣ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος είναι ο στόχος;)
8. ΑΝ ΟΜΑΔΑ-ΜΕΣΗ ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΜΠΑΛΑ ΜΠΑΛΑ-ΧΤΥΠΗΣΕΙ ΤΙ-ΚΑΝΕΙ; (Εάν η μπάλα χτυπήσει ένα παιδί στη μέση, τι γίνεται;)
9. ΟΜΑΔΑ-ΜΕΣΗ ΑΝ ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΜΠΑΛΑ ΠΙΑΣΕΙ ΤΙ-ΚΑΝΕΙ; (Εάν το παιδί στη μέση πιάσει τη μπάλα, τι γίνεται;)
10. ΑΥΤΗ ΟΜΑΔΑ-ΜΕΣΗ ΠΑΙΔΙ ΠΙΑΣΕΙ ΜΠΑΛΑ-ΠΙΑΣΕΙ ΑΥΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΙ; (Τι λέμε ότι πιάνει το παιδί στη μέση;)

Πιθανές απαντήσεις:

1. ΑΥΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΝΟΗΜΑ; ΜΗΛΑ (Το παιχνίδι ονομάζεται «μήλα»)
2. ΠΑΙΔΙΑ ΠΟΛΛΑ (Πολλά παιδιά)
3. ΔΥΟ ΠΑΙΔΙΑ ΕΝΑ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΔΕΞΙΑ-ΤΞ-Λ ΕΝΑ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ-ΤΞ-Λ (Δύο παιδιά, ένα παιδί δεξιά και ένα αριστερά)
4. ΠΟΛΛΑ ΠΑΙΔΙΑ ΟΜΑΔΑ-ΜΕΣΗ ΑΥΤΗ ΜΕΣΗ ΟΜΑΔΑ-ΜΕΣΗ-ΕΔΩ (Τα περισσότερα παιδιά στέκονται στη μέση)
5. ΠΑΙΔΙ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΔΕΞΙΑ-ΤΞ-Λ ΠΑΙΔΙ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ-ΤΞ-Λ ΠΑΙΔΙ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΔΕΞΙΑ-ΤΞ-Λ-ΑΥΤΟ ΜΠΑΛΑ ΚΡΑΤΑΕΙ (Το παιδί στα δεξιά έχει την μπάλα)
6. ΠΑΙΔΙ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΔΕΞΙΑ-ΤΞ-Λ ΠΑΙΔΙ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ-ΤΞ-Λ ΠΑΙΔΙ-ΣΤΕΚΕΤΑΙ-ΔΕΞΙΑ-ΤΞ-Λ-ΑΥΤΟ ΜΠΑΛΑ ΜΠΑΛΑ-ΠΕΤΑΕΙ (Το παιδί στα δεξιά πετάει την μπάλα)
7. ΜΕΣΗ ΟΜΑΔΑ-ΜΕΣΗ ΑΥΤΗ ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΜΠΑΛΑ-ΧΤΥΠΑΕΙ (Να χτυπήσει ένα παιδί στη μέση)
8. ΑΥΤΟ ΠΑΙΔΙ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΒΓΑΙΝΕΙ-ΕΞΩ-ΤΞ-Λ (Βγαίνει έξω από το παιχνίδι)
9. ΑΥΤΟ ΠΑΙΔΙ ΤΟ-ΙΔΙΟ ΜΠΑΛΑ-ΠΑΙΝΕΙ ΚΕΡΔΙΖΕΙ (Το παιδί κερδίζει)
10. ΠΑΙΔΙ ΤΟ-ΙΔΙΟ ΜΠΑΛΑ-ΠΑΙΝΕΙ ΚΕΡΔΙΖΕΙ ΜΗΛΟ (Το παιδί κερδίζει ένα μήλο)

Ο/η νηπιαγωγός και οι μαθητές βγαίνουν έξω για να παίξουν το παιχνίδι. Ο/η νηπιαγωγός εξηγεί και πάλι τους κανόνες μέχρι να σιγουρευτεί ότι όλοι οι μαθητές έχουν καταλάβει. Οι μαθητές παίζουν μήλα. Συστήνεται επιστρέφοντας οι μαθητές στην τάξη να ξαναδούν την περιγραφή του νοηματιστή, έχοντας πλέον βιωματική εμπειρία του παιχνιδιού.

Ενότητα 11^η

Κυκλοφορώ με τα μεταφορικά μέσα

Στην ενότητα «Κυκλοφορώ με τα μεταφορικά μέσα» καλύπτονται οι ακόλουθοι στόχοι του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών της ΕΝΓ ως προς τους άξονες περιεχομένου.

Στόχοι - Άξονες Περιεχομένου

Αντιληπτική γλώσσα

Οι μαθητές:

- να κατανοούν βασικούς επικοινωνιακούς κανόνες στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν εξελικτικά όλο και περισσότερα θέματα που εκφέρονται στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν, να βιώνουν και να εκτιμούν στοιχεία λογοτεχνίας και πολιτισμού των Κωφών.

Εκφραστική γλώσσα

Οι μαθητές:

- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να εκφράσουν αποτελεσματικά τις σκέψεις, τα συναισθήματα, τις επιθυμίες και τις απόψεις τους,
- να χρησιμοποιούν ένα σύνολο γλωσσικών στρατηγικών για να μεταδώσουν αποτελεσματικά τις ιδέες τους στο ακροατήριο της τάξης, νοηματίζοντας για γνωστικούς, συλλογιστικούς, δημιουργικούς και πληροφοριακούς σκοπούς,
- να χρησιμοποιούν κατάλληλους τύπους ΕΝΓ για παρουσίαση θεμάτων, έκφραση ιδεών, συναισθημάτων, σκέψεων και γνώσεων.

Ως προς τους ειδικούς στόχους στη διδακτική ενότητα «Κυκλοφορώ με τα μεταφορικά μέσα» καλύπτονται οι ακόλουθοι στόχοι:

Αντιληπτική γλώσσα

Οι μαθητές ασκούνται βαθμιαία:

- να διατηρούν την προσοχή τους στον συν-νοηματιστή τους,
- να ανταποκρίνονται οπτικά και να διατηρούν την κατάλληλη οπτική επαφή κατά τη διάρκεια της επικοινωνίας στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν καινούργιο λεξιλόγιο σχετικά με τα μεταφορικά μέσα ξηράς, θάλασσας και αέρα καθώς και τα μεταφορικά μέσα που χρησιμοποιούνται σε επαγγέλματα,
- να συγκρίνουν, να αντιλαμβάνονται ομοιότητες, και διαφορές, το βαθμό και τον τρόπο διαφοροποίησης μεταξύ όμοιων πραγμάτων,
- να κατανοούν ερωτήσεις που γίνονται με τα νοήματα ΤΙ; ΠΟΙΟΣ; ΠΟΥ; ΠΩΣ; ΓΙΑΤΙ;
- να εξοικειωθούν με την οδική σήμανση και να αντιλαμβάνονται τη σημασία της,
- να ακολουθούν κανόνες οδικής κυκλοφορίας για την ασφάλειά τους.

Εκφραστική γλώσσα

Οι μαθητές ασκούνται βαθμιαία:

- να συμμετέχουν στην επικοινωνία και να παρακολουθούν το συνομηματιστή τους με γνέψιμο του κεφαλιού,
- να χρησιμοποιούν κατάλληλες τεχνικές για να προσελκύουν την προσοχή κάποιου,
- να χρησιμοποιούν καινούργιο λεξιλόγιο στην ΕΝΓ σχετικά με τα μεταφορικά μέσα,
- να δηλώνουν διαφορές και ομοιότητες,
- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για:
  - ο να εκφράσουν απαιτήσεις/επιθυμίες,
  - ο να δώσουν πληροφορίες,
  - ο να απαντούν σε ερωτήσεις,
  - ο να διατυπώνουν ερωτήσεις
- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να εκφράζουν τις ακόλουθες σημασιολογικές οντότητες:
  - ο ύπαρξη,
  - ο θέση,
  - ο περιγραφή,
  - ο ενέργεια,
  - ο ποσότητα,
- να συμμετέχουν σε μια συζήτηση.

1^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Οι μαθητές θα γνωρίσουν τα μεταφορικά μέσα που χρησιμοποιούνται στην Ξηρά και στον αέρα, θα μάθουν σχετικά με τη λειτουργία τους, θα εντοπίσουν ομοιότητες διαφορές μεταξύ των διαφορετικών κατηγοριών, θα κάνουν συγκρίσεις των διαφορετικών οχημάτων.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να αναπτύξουν στρατηγικές παρακολούθησης,
- να κατανοούν και να χρησιμοποιούν νοήματα σχετικά με τα μεταφορικά μέσα της Ξηράς και του αέρα,
- να ακολουθούν οδηγίες και εντολές που δίνονται στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν και να απαντούν σε ερωτήσεις που γίνονται με τα νοήματα ΤΙ; ΠΟΙΟΣ; ΠΟΥ; ΠΩΣ;
- να διακρίνουν διαφορές και ομοιότητες και να τις εκφράζουν,
- να κατηγοριοποιούν αντικείμενα σε ομάδες.

Υλικά και μέσα

- Διαδραστικός πίνακας
- Φωτογραφίες – κάρτες μεταφορικών μέσων
- Εισιτήρια λεωφορείων και τρένων
- Μεγάλο Χαρτόνι
- Δαχτυλομπογιές
- Cosmic Journeys – The Incredible Journey of Apollo 12, στη διεύθυνση: <https://www.youtube.com/watch?v=FBhIDjWaByg> (ανάκτηση 15.6.2015)
- και The eagle has landed: NASA's Apollo 11 Story (720p) στη διεύθυνση: <https://www.youtube.com/watch?v=l3r1zVk1-O4> (ανάκτηση 15.6.2015)

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός έχει τοποθετήσει στο πάνω μέρος του πίνακα καρτέλες με τις εικόνες των μεταφορικών μέσων του αέρα και συγκεκριμένα:

ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ

ΕΛΙΚΟΠΤΕΡΟ

ΠΥΡΑΥΛΟΣ

ΑΕΡΟΣΤΑΤΟ

Πίνακας μεταφορικών μέσων του αέρα

Ο/η νηπιαγωγός δείχνει μία – μία τις φωτογραφίες των μεταφορικών μέσων του αέρα στους μαθητές και κάνει ένα μικρό διερευνητικό διάλογο σχετικά με τα νοήματα των οχημάτων. Ενθαρρύνει τους μαθητές να παρατηρήσουν

ομοιότητες και διαφορές, να περιγράψουν τα μεταφορικά μέσα και να δηλώσουν ποιο από αυτά προτιμούν και με ποιο θα ήθελαν να ταξιδέψουν. Για παράδειγμα δείχνει το αεροπλάνο και το ελικόπτερο και λέει :

ΕΛΙΚΟΠΤΕΡΟ (Το ελικόπτερο)

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΕΛΙΚΟΠΤΕΡΟ (Ελικόπτερο)

ΕΛΙΚΟΠΤΕΡΟ ΠΑΝΩ-ΕΔΩ ΤΙ; (Τι έχει επάνω το ελικόπτερο;)

ΕΛΙΚΑΣ (Έχει έλικα)

ΕΛΙΚΟΠΤΕΡΟ ΟΔΗΓΟΣ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος οδηγεί το ελικόπτερο;)

ΠΙΛΟΤΟΣ ΟΔΗΓΟΣ (Ο πιλότος)

ΕΛΙΚΟΠΤΕΡΟ ΔΡΟΜΟ ΕΛΙΚΠΤΕΡΟ-ΤΡΕΧΕΙ; (Το ελικόπτερο κινείται στον δρόμο;)

ΟΧΙ, ΠΑΝΩ, ΟΥΡΑΝΟ, ΕΛΙΚΟΠΤΕΡΟ-ΠΕΤΑΕΙ (Όχι! Το ελικόπτερο πετάει στον αέρα, στον ουρανό).

ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ (Το αεροπλάνο)

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ (Είναι αεροπλάνο)

ΕΛΙΚΟΠΤΕΡΟ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΙΔΙΑ; (Το ελικόπτερο και το αεροπλάνο είναι ίδια;)

ΕΛΙΚΟΠΤΕΡΟ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΔΙΑΦΟΡΑ ΤΙ; (Το ελικόπτερο και το αεροπλάνο τι διαφορά έχουν;)

ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΕΛΙΚΑ-ΕΠΑΝΩ ΕΚΕΙ ΕΧΕΙ; (Το αεροπλάνο έχει έλικα;)

ΟΧΙ (Όχι)

ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΦΤΕΡΑ ΕΧΕΙ (Το αεροπλάνο έχει φτερά)

ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΟΔΗΓΟΣ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος οδηγεί το αεροπλάνο;)

ΠΙΛΟΤΟΣ ΟΔΗΓΟΣ (Ο πιλότος)

ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΔΡΟΜΟ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ-ΤΡΕΧΕΙ; (Το αεροπλάνο κινείται στον δρόμο;)

ΟΧΙ ΠΑΝΩ, ΑΕΡΑ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ-ΠΕΤΑΕΙ (Όχι πετάει στον αέρα, στον ουρανό)

ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΠΟΥ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ-ΠΕΤΑΕΙ; (Το αεροπλάνο πού πετάει;)

ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΤΑΞΙΔΙ ΜΑΚΡΙΑ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ-ΠΕΤΑΕΙ (Το αεροπλάνο ταξιδεύει μακριά)

ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΜΕΣΑ-ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΚΑΘΕΤΑΙ-ΤΞ-Λ: ΠΟΙΟΣ; (Ποιος είναι μέσα στο αεροπλάνο;)

ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΜΕΣΑ-ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΘΕΝΑΣ ΜΠΑΙΝΟΥΝ-ΤΞ-5 ΚΑΘΟΝΤΑΙ-ΣΕΙΡΑ-ΤΞ-Λ: (Στο αεροπλάνο κάθονται πολλοί άνθρωποι)

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΘΕΝΑΣ ΚΑΘΟΝΤΑΙ-ΣΕΙΡΑ-ΤΞ-Λ: ΤΑΞΙΔΙ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΠΟΥ; (Οι άνθρωποι πού πάνε ταξίδι;)

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΘΟΝΤΑΙ-ΣΕΙΡΑ-ΤΞ-Λ: ΤΑΞΙΔΙ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΜΑΚΡΙΑ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ (Οι άνθρωποι ταξιδεύουν μακριά)

ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΕΚΕΙ-ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΘΟΝΤΑΙ-ΣΕΙΡΑ-ΤΞ-Λ: ΦΑΓΗΤΟ, ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ, ΔΙΑΦΟΡΑ (Μέσα στο αεροπλάνο οι άνθρωποι τρώνε φαγητό, πίνουν πορτοκαλάδα κ.α.)

ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΜΕΣΑ-ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΔΟΥΛΕΥΕΙ ΠΟΙΟΣ; ΠΙΛΟΤΟΣ ΟΔΗΓΟΣ (Μέσα στο αεροπλάνο δουλεύει ο πιλότος)

ΑΛΛΟΣ ΠΟΙΟΣ; ΕΣΕΙΣ ΞΕΡΕΙΣ; (Ποιος άλλος δουλεύει; Ξέρετε;)

ΑΕΡΟΣΥΝΟΔΟΣ ΣΕΡΒΙΤΟΡΑ, ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΕΚΕΙ-ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΑΕΡΟΣΥΝΟΔΟΣ ΣΕΡΒΙΤΟΡΑ ΔΟΥΛΕΥΕΙ (Δουλεύει ο/η αεροσυνοδός)

ΑΕΡΟΣΥΝΟΔΟΣ ΣΕΡΒΙΤΟΡΑ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΚΑΘΕΝΑΣ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΘΟΝΤΑΙ-ΤΞ-Λ: ΒΟΗΘΑΕΙ ΣΕΡΒΙΡΕΙ ΒΟΗΘΑΕΙ (Ο/η αεροσυνοδός βοηθάει τους επιβάτες)

ΣΕΡΒΙΤΟΡΑ Η-ΙΔΙΑ ΝΕΡΟ, ΠΟΤΗΡΙ-ΔΙΝΕΙ ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ, ΦΑΓΗΤΟ ΠΟΤΗΡΙ-ΜΟΙΡΑΖΕΙ (Ο/η αεροσυνοδός σερβίρει νερό, πορτοκαλάδα, φαγητό)

ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΤΑΞΙΔΙ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΤΕΛΕΙΑ (Το ταξίδι με το αεροπλάνο είναι ωραίο).

ΠΥΡΑΥΛΟΣ (Ο Πύραυλος)

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΠΥΡΑΥΛΟΣ (Είναι πύραυλος)

ΠΥΡΑΥΛΟΣ ΕΛΙΚΑ-ΕΠΑΝΩ ΕΧΕΙ; (Ο πύραυλος έχει έλικα;)

ΠΥΡΑΥΛΟΣ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΙΔΙΑ; (Ο πύραυλος με το αεροπλάνο είναι ίδια;)

ΠΥΡΑΥΛΟΣ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΔΙΑΦΟΡΑ ΤΙ; (Ποια είναι η διαφορά του πύραυλου από το αεροπλάνο;)

ΠΥΡΑΥΛΟΣ ΦΤΕΡΑ ΔΕΝ-ΕΧΕΙ (Ο πύραυλος δεν έχει φτερά)

ΠΥΡΑΥΛΟΣ ΕΛΙΚΑ ΔΕΝ-ΕΧΕΙ (Ο πύραυλος δεν έχει έλικα)

ΠΥΡΑΥΛΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος οδηγεί τον πύραυλο;)

ΑΣΤΡΟΝΑΥΤΗΣ (Ο αστροναύτης)

ΠΥΡΑΥΛΟΣ ΤΑΞΙΔΙ ΠΥΡΑΥΛΟΣ ΠΟΥ; (Ο πύραυλος πού πάει ταξίδι;)

ΠΥΡΑΥΛΟΣ ΦΕΓΓΑΡΙ ΠΥΡΑΥΛΟΣ-ΕΚΤΟΞΕΥΣΗ (Ο πύραυλος εκτοξεύεται στο φεγγάρι)

ΑΣΤΡΟΝΑΥΤΗΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΦΟΡΑΕΙ ΤΙ; (Ο αστροναύτης τι φοράει;)

ΣΤΟΛΗ, ΣΚΑΦΑΝΔΡΟ (Στολή και σκάφανδρο)

ΕΓΩ ΑΣΤΡΟΝΑΥΤΗΣ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΕΙΔΑ ΠΑ, ΕΣΕΙΣ ΕΙΔΑΤΕ ΠΑ; (Εγώ έχω δει στην τηλεόραση αστροναύτη, εσείς έχετε δει;)

ΠΥΡΑΥΛΟΣ ΔΡΟΜΟ ΠΥΡΑΥΛΟΣ-ΤΡΕΧΕΙ; (Ο πύραυλος κινείται στον δρόμο;)

ΟΧΙ ΠΑΝΩ, ΟΥΡΑΝΟ ΠΥΡΑΥΛΟΣ-ΕΚΤΟΞΕΥΕΤΑΙ (Όχι! Εκτοξεύεται στον αέρα, στον ουρανό)

ΑΕΡΟΣΤΑΤΟ (Το Αερόστατο)

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΑΕΡΟΣΤΑΤΟ (Είναι αερόστατο)

ΑΕΡΟΣΤΑΤΟ ΑΥΤΟ ΕΧΕΙ ΤΙ; (Το αερόστατο τι έχει;)

ΑΕΡΟΣΤΑΤΟ ΕΛΙΚΑ ΕΧΕΙ; (Το αερόστατο έχει έλικα;)

ΑΕΡΟΣΤΑΤΟ ΜΠΑΛΟΝΙ-ΜΕΓΑΛΟ ΕΧΕΙ; (Το αερόστατο έχει ένα μεγάλο μπαλόνι)

ΑΕΡΟΣΤΑΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΕΧΕΙ; (Το αερόστατο έχει καλάθι;)

ΑΕΡΟΣΤΑΤΟ ΔΡΟΜΟ ΑΕΡΟΣΤΑΤΟ-ΤΡΕΧΕΙ; (Το αερόστατο τρέχει στον δρόμο;)

ΟΧΙ ΠΑΝΩ, ΟΥΡΑΝΟ, ΑΕΡΑ ΑΕΡΟΣΤΑΤΟ-ΠΕΤΑΕΙ (Όχι, πετάει στον αέρα, στον ουρανό)

Και ομαδοποιώντας συνολικά:

ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ, ΑΕΡΟΣΤΑΤΟ, ΕΛΙΚΟΠΤΕΡΟ, ΠΥΡΑΥΛΟΣ ΟΛΑ ΤΑΞΙΔΙ ΠΟΥ; (Το αεροπλάνο, το αερόστατο, το ελικόπτερο και ο πύραυλος πού ταξιδεύουν;)

ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ, ΑΕΡΟΣΤΑΤΟ, ΕΛΙΚΟΠΤΕΡΟ, ΠΥΡΑΥΛΟΣ ΟΛΑ, ΠΑΝΩ, ΟΥΡΑΝΟ, ΑΕΡΑ (Το αεροπλάνο, το αερόστατο, το ελικόπτερο και ο πύραυλος ταξιδεύουν στον αέρα, στον ουρανό)

ΕΜΕΝΑ ΠΑΝΩ, ΟΥΡΑΝΟ, ΑΕΡΑ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ-ΠΕΤΑΩ ΑΓΑΠΑΩ (Εμένα μου αρέσει πάρα πολύ να πετάω στον ουρανό με το αεροπλάνο)

ΕΓΩ ΠΡΙΝ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΤΑΞΙΔΙ-ΠΑ (Εγώ έχω πάει ταξίδι με αεροπλάνο)

ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΣΥΝΝΕΦΑ ΣΥΝΝΕΦΑ-ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ-ΜΕΣΑ ΒΛΕΠΩ (Στο αεροπλάνο βλέπεις τα σύννεφα)

ΕΚΕΙ ΣΥΝΝΕΦΑ ΜΑΛΑΚΑ-ΦΟΥΣΚΩΤΑ ΑΣΠΡΑ (Τα σύννεφα είναι άσπρα)

ΕΓΩ ΕΚΕΙ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΒΛΕΠΩ-ΚΑΤΩ ΣΠΙΤΙΑ- ΜΙΚΡΑ (Από το αεροπλάνο τα σπίτια τα βλέπεις πολύ μικρά)

ΣΠΙΤΙΑ-ΜΙΚΡΑ (Τα σπίτια είναι πολύ μικρά)

ΕΣΕΝΑ ΑΡΕΣΕΙ-ΠΟΛΥ ΑΥΤΑ ΠΟΙΟ; (Εσένα ποιο από αυτά σου αρέσει πολύ;)

ΕΣΥ ΤΑΞΙΔΙ ΑΥΤΑ ΘΕΛΕΙΣ ΠΟΙΟ; (Εσύ με ποιο θέλεις να ταξιδέψεις;)

ΕΓΩ ΤΑΞΙΔΙ ΕΚΕΙ ΦΕΓΓΑΡΙ ΘΕΛΩ (Εγώ θέλω να ταξιδέψω στο φεγγάρι)

ΕΓΩ ΑΣΤΡΟΝΑΥΤΗ Ο-ΙΔΙΟΣ ΖΗΛΕΥΩ (Εγώ ζηλεύω τον αστροναύτη).

Βήμα 2

Όμοια ο/η νηπιαγωγός τοποθετεί στο κάτω μέρος του πίνακα τις καρτέλες των μεταφορικών μέσων της ξηράς έχοντας μετά το τέλος της πρώτης συζήτησης αφήσει επάνω τις καρτέλες των μέσων του αέρα:

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ

ΜΗΧΑΝΗ

ΠΟΔΗΛΑΤΟ

ΤΑΞΙ

ΛΕΟΦΩΡΕΙΟ

ΣΧΟΛΙΚΟ

ΤΡΟΛΕΪ
 ΤΡΑΜ
 ΜΕΤΡΟ
 ΤΡΕΝΟ
 ΤΡΑΚΤΕΡ
 ΦΟΡΤΗΓΟ

Πίνακας μεταφορικών μέσων της ξηράς

Επιλέγει τα ιδιωτικά μέσα και ξεκινά μια νέα συζήτηση για τα μεταφορικά μέσα της ξηράς. Παρακάτω περιγράφονται ενδεικτικά κάποιοι από τους μικρούς διάλογους που μπορεί να γίνουν μεταξύ του/της νηπιαγωγού και των μαθητών:

Αυτοκίνητο

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΑΥΤΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ (Είναι αυτοκίνητο)

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΦΤΕΡΑ ΕΧΕΙ; (Το αυτοκίνητο έχει φτερά;)

ΟΧΙ (Όχι)

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΕΧΕΙ ΤΙ; (Τι έχει το αυτοκίνητο;)

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΤΙΜΟΝΙ, ΡΟΔΑ ΕΧΕΙ (Το αυτοκίνητο έχει τιμόνι και ρόδες)

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΡΟΔΕΣ ΠΟΣΕΣ; (Πόσες ρόδες έχει το αυτοκίνητο;)

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΤΡΕΧΕΙ ΠΟΥ; (Πού τρέχει το αυτοκίνητο;)

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΔΡΟΜΟ ΤΡΕΧΕΙ-ΤΞ-Β (Το αυτοκίνητο τρέχει στο δρόμο)

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΟΔΗΓΟΣ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος οδηγεί το αυτοκίνητο;)

ΜΑΜΑ ΣΟΥ ΟΔΗΓΕΙ ΞΕΡΕΙ; (Η μαμά σου ξέρει να οδηγεί;)

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕΣΑ-ΚΑΘΟΝΤΑΙ-ΤΞ-Λ: ΠΟΥ; (Μέσα στο αυτοκίνητο πού κάθονται τα παιδιά;)

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΠΑΙΔΙΑ ΠΙΣΩ-ΚΑΘΙΣΜΑ-ΤΞ-Λ: (Τα παιδιά στο αυτοκίνητο κάθονται στο πίσω κάθισμα)

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΠΑΙΔΙΑ ΦΟΡΑΝΕ ΤΙ; (Τι φοράνε τα παιδιά στο αυτοκίνητο;)

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΠΑΙΔΙΑ ΖΩΝΗ (Τα παιδιά στο αυτοκίνητο φοράνε ζώνη).

Μηχανή

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΜΗΧΑΝΗ (Είναι μηχανή)

ΜΗΧΑΝΗ ΦΤΕΡΑ ΕΧΕΙ; (Η μηχανή έχει φτερά;)

ΜΗΧΑΝΗ ΕΧΕΙ ΤΙ; (Τι έχει η μηχανή;)

ΜΗΧΑΝΗ ΡΟΔΕΣ ΠΟΣΕΣ; (Πόσες ρόδες έχει η μηχανή;)

ΜΗΧΑΝΗ ΤΙΜΟΝΙ ΕΧΕΙ; (Η μηχανή έχει τιμόνι;)

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΤΙΜΟΝΙ ΜΗΧΑΝΗ ΤΙΜΟΝΙ ΙΔΙΟ; (Το αυτοκίνητο και η μηχανή έχουν το ίδιο τιμόνι;)

ΜΗΧΑΝΗ ΤΡΕΧΕΙ ΠΟΥ; (Πού τρέχει η μηχανή;)

ΜΗΧΑΝΗ ΔΡΟΜΟ ΤΡΕΧΕΙ-ΤΞ-Β (Η μηχανή τρέχει στο δρόμο)

ΜΗΧΑΝΗ ΟΔΗΓΟΣ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος οδηγεί μηχανή;)

ΜΗΧΑΝΗ ΠΑΙΔΙΑ ΠΑΝΩ ΚΑΘΟΝΤΑΙ-ΤΞ-Λ.; (Τα παιδιά κάθονται πάνω στη μηχανή;)

ΜΗΧΑΝΗ ΠΑΙΔΙΑ ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ (Τα παιδιά απαγορεύεται να ανεβαίνουν στη μηχανή)

ΜΗΧΑΝΗ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΒΑΛΑΕΙ ΚΕΦΑΛΙ ΤΙ; (Ο άνθρωπος που οδηγεί μηχανή τι φοράει;)

ΚΡΑΝΟΣ (Κράνος)

ΓΙΑΤΙ; ΕΣΥ ΞΕΡΕΙΣ ΓΙΑΤΙ; (Ξέρεις γιατί;)

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΕΦΤΕΙ-ΤΞ-Λ ΚΕΦΑΛΙ ΚΡΑΝΟΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΕΙ (Αν ο άνθρωπος πέσει το κράνος προστατεύει το κεφάλι).

ΠΟΔΗΛΑΤΟ (Το ποδήλατο)

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΑΥΤΟ ΠΟΔΗΛΑΤΟ (Αυτό είναι ποδήλατο)

ΠΟΔΗΛΑΤΟ ΦΤΕΡΑ ΕΧΕΙ; (Το ποδήλατο έχει φτερά;)

ΠΟΔΗΛΑΤΟ ΑΥΤΟ ΕΧΕΙ ΤΙ; (Τι έχει το ποδήλατο;)

ΠΟΔΗΛΑΤΟ ΡΟΔΕΣ ΠΟΣΕΣ; (Πόσες ρόδες έχει το ποδήλατο;)

ΠΟΔΗΛΑΤΟ ΤΙΜΟΝΙ ΕΧΕΙ; (Το ποδήλατο έχει τιμόνι;)

ΠΟΔΗΛΑΤΟ ΤΙΜΟΝΙ ΜΗΧΑΝΗ ΤΙΜΟΝΙ ΙΔΙΟ; (Το ποδήλατο και η μηχανή έχουν και το ίδιο τιμόνι;)

ΠΟΔΗΛΑΤΟ ΑΛΛΟ ΕΧΕΙ ΤΙ; (Τι άλλο έχει το ποδήλατο;)

ΠΟΔΗΛΑΤΟ ΠΕΤΑΛΙΑ ΕΧΕΙ (Το ποδήλατο έχει πετάλια)

ΠΟΔΗΛΑΤΟ ΤΡΕΧΕΙ-ΤΞ-Β ΠΟΥ; (Πού τρέχει το ποδήλατο;)

ΠΟΔΗΛΑΤΟ ΔΡΟΜΟ ΤΡΕΧΕΙ-ΤΞ-Β (Το ποδήλατο τρέχει στον δρόμο)

ΠΟΔΗΛΑΤΟ ΕΣΥ ΕΧΕΙΣ; (Εσύ έχεις ποδήλατο;)

ΠΟΔΗΛΑΤΟ ΕΣΥ ΞΕΡΕΙΣ; (Ξέρεις ποδήλατο;)

ΠΟΔΗΛΑΤΟ ΠΑΙΔΙ ΚΑΒΑΛΑΕΙ-ΤΞ-Λ ΚΕΦΑΛΙ ΤΙ; (Όταν το παιδί οδηγεί ποδήλατο τι φοράει;)

ΚΡΑΝΟΣ (Κράνος)

ΠΟΔΗΛΑΤΟ ΚΡΑΝΟΣ ΜΗΧΑΝΗ ΚΡΑΝΟΣ ΙΔΙΟ; (Το κράνος του ποδηλάτου και το κράνος της μηχανής είναι το ίδιο;)

ΚΡΑΝΟΣ ΓΙΑΤΙ; (Γιατί φοράμε κράνος;)

ΓΙΑΤΙ; ΕΣΥ ΞΕΡΕΙΣ ΓΙΑΤΙ; (Ξέρεις γιατί;)

ΠΑΙΔΙ ΚΑΒΑΛΑΕΙ-ΤΞ-Λ ΠΕΦΤΕΙ-ΤΞ-Λ ΚΡΑΝΟΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΕΙ (Αν πέσει το παιδί, το κράνος προστατεύει το κεφάλι του)

ΜΗΧΑΝΗ ΠΟΔΗΛΑΤΟ, ΑΥΤΟ-ΑΥΤΟ ΤΑΧΥΤΗΤΑ-ΜΕΓΑΛΗ ΤΑΧΥΤΗΤΑ-ΜΕΓΑΛΗ; (Τι τρέχει πιο γρήγορα η μηχανή ή το ποδήλατο;)

ΜΗΧΑΝΗ ΤΑΧΥΤΗΤΑ-ΜΕΓΑΛΗ ΠΟΔΗΛΑΤΟ ΤΡΕΧΕΙ-ΑΡΓΑ-ΤΞ-Σ (Η μηχανή τρέχει με μεγάλη ταχύτητα ενώ το ποδήλατο με μικρή ταχύτητα)

ΜΗΧΑΝΗ ΠΟΔΗΛΑΤΟ ΜΗΧΑΝΗ ΧΤΥΠΑΕΙ (Σύγκριση) (Η μηχανή είναι πιο γρήγορη από το ποδήλατο).

Φτιάχνουμε έναν πίνακα καταμέτρησης των μαθητών που οι οικογένειές τους έχουν αυτοκίνητο, μηχανή, ποδήλατο με σκοπό να αισθητοποιήσουμε την έννοια της προσωπικής ιδιοκτησίας σχετικά με τα συγκεκριμένα μέσα μεταφοράς. Οι μαθητές και οι νηπιαγωγοί ζωγραφίζουν το πρόσωπό τους κάτω από το όχημα που διαθέτει η οικογένειά τους και μιμούμενοι τον/την νηπιαγωγό ο καθένας τους σχολιάζει σχετικά.

Ο/η νηπιαγωγός λέει:

ΕΓΩ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ, ΠΟΔΗΛΑΤΟ ΔΙΚΑ-ΜΟΥ ΕΧΩ (Εγώ έχω αυτοκίνητο και ποδήλατο)

ΕΣΥ, ΜΑΜΑ, ΜΠΑΜΠΑΣ ΕΧΕΙΣ ΤΙ; (Εσένα, η μαμά σου και ο μπαμπάς σου τι έχουν;).

Βήμα 3

Στο πλαίσιο της παρουσίασης των μέσων της ξηράς, τα μέσα συγκοινωνίας ταξί, λεωφορείο, τρόλεϊ, τραμ, μετρό αποτελούν σαφώς μια άλλη σχετικά ευδιάκριτη ομάδα με την έννοια ότι αποτελούν οχήματα δημόσιας χρήσης. Αυτή η λειτουργία ωστόσο μπορεί να γίνει αντιληπτή από τους μαθητές μόνο διαισθητικά και σε αντιπαράθεση με την έννοια της προσωπικής ιδιοκτησίας.

Αρχίζει η συζήτηση για τα μέσα συγκοινωνίας όπως το ταξί, το λεωφορείο, το σχολικό, το τρόλεϊ, το τραμ, το μετρό, το τρένο.

Λεωφορείο

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΑΥΤΟ ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ (Είναι λεωφορείο)

ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ ΕΧΕΙ ΤΙ; (Τι έχει το λεωφορείο;)

ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ ΡΟΔΕΣ ΠΟΣΕΣ; (Πόσες ρόδες έχει το λεωφορείο;)

ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ ΤΙΜΟΝΙ ΕΧΕΙ; (Το λεωφορείο έχει τιμόνι;)

ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ ΤΙΜΟΝΙ ΜΙΚΡΟ ΜΕΓΑΛΟ ΤΙ; (Το λεωφορείο έχει μικρό ή μεγάλο τιμόνι;)

ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ ΤΡΕΧΕΙ ΠΟΥ; (Πού τρέχει το λεωφορείο;)

ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ ΔΡΟΜΟ ΤΡΕΧΕΙ-ΤΞ-B (Το λεωφορείο τρέχει στο δρόμο)

ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ ΕΣΥ ΕΧΕΙΣ; (Εσύ έχεις λεωφορείο;)

ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ ΔΙΚΟ-ΜΑΣ ΟΧΙ (Το λεωφορείο δεν είναι δικό μας)

ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΟΔΗΓΕΙ (Το λεωφορείο το οδηγεί ένας άνθρωπος)

ΑΥΤΟΣ ΔΟΥΛΕΙΑ ΤΙ; (Αυτός τι δουλειά κάνει;)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΟΔΗΓΟΣ (Είναι οδηγός)

ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ ΜΕΓΑΛΟ, ΑΛΗΘΙΝΟ, ΕΣΥ ΔΙΚΟ-ΣΟΥ ΕΧΕΙΣ; (Εσύ έχεις δικό σου μεγάλο αληθινό λεωφορείο;)

ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ ΔΙΚΟ-ΜΑΣ ΟΧΙ (Το λεωφορείο δεν είναι δικό μας)

ΕΣΥ ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ ΜΙΚΡΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΕΧΕΙΣ; (Εσύ έχεις μικρό παιχνίδι λεωφορείο;)

ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟ ΑΚΥΡΩΝΩ (Στο λεωφορείο ακυρώνω εισιτήριο)

ΕΣΥ ΞΕΡΕΙΣ; (Εσύ το ξέρεις;)

ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ ΜΕΣΑ-ΚΑΘΟΜΑΙ-ΤΞ-Λ: ΠΑ; (Έχεις μπει μέσα σε λεωφορείο;)

Ο/η νηπιαγωγός δείχνει στους μαθητές εισιτήρια λεωφορείων χρησιμοποιημένα και μη υποδεικνύοντας τη γραμμή καταχώρησης της ημερομηνίας ακύρωσης ως διαφοροποιητικό στοιχείο του έγκυρου και του μη έγκυρου εισιτηρίου.

Τρένο

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΤΡΕΝΟ (Τρένο)

ΤΡΕΝΟ ΕΧΕΙ ΤΙ; (Τι έχει το τρένο;)

ΤΡΕΝΟ ΒΑΓΟΝΙΑ, ΤΙΜΟΝΙ, ΡΟΔΕΣ ΕΧΕΙ (Το τρένο έχει βαγόνια, τιμόνι και ρόδες)

ΤΡΕΝΟ ΒΑΓΟΝΙΑ ΠΟΣΑ; (Πόσα βαγόνια έχει το τρένο;)

ΤΡΕΝΟ ΒΑΓΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ (Το τρένο έχει πολλά βαγόνια)

ΤΡΕΝΟ ΤΙΜΟΝΙ ΠΟΥ; (Πού είναι το τιμόνι του τρένου;)

ΤΙΜΟΝΙ ΒΑΓΟΝΙ ΜΠΡΟΣΤΑ ΠΡΩΤΟ (Το τιμόνι είναι μπροστά στο πρώτο βαγόνι)

ΤΡΕΝΟ ΡΟΔΕΣ ΠΟΛΛΕΣ (Το τρένο έχει πολλές ρόδες)

ΤΡΕΝΟ ΡΟΔΕΣ ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΙΚΡΕΣ; (Το τρένο έχει μικρές ή μεγάλες ρόδες;)

ΤΡΕΝΟ ΤΡΕΧΕΙ ΠΟΥ; (Πού τρέχει το τρένο;)

ΤΡΕΝΟ ΔΡΟΜΟ ΤΡΕΧΕΙ-ΤΞ-2; (Το τρένο τρέχει στον δρόμο;)

ΤΡΕΝΟ ΓΡΑΜΜΕΣ ΤΡΕΧΕΙ-ΤΞ-2; (Το τρένο τρέχει στις γραμμές;)

ΓΡΑΜΜΕΣ ΔΡΟΜΟΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ (Οι γραμμές είναι διαφορετικές από τον δρόμο)

ΤΡΕΝΟ ΜΕΓΑΛΟ, ΑΛΗΘΙΝΟ, ΔΙΚΟ-ΣΟΥ ΕΣΥ ΕΧΕΙΣ; (Εσύ έχεις δικό σου αληθινό μεγάλο τρένο;)

ΤΡΕΝΟ ΔΙΚΟ-ΜΑΣ ΟΧΙ (Το τρένο δεν είναι δικό μας)

ΕΣΥ ΤΡΕΝΟ ΜΙΚΡΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΕΧΕΙΣ; (Έχεις μικρό τρενάκι παιχνίδι;)

ΤΡΕΝΟ ΔΟΥΛΕΥΕΙ ΠΟΙΟΣ; (Στο τρένο ποιος δουλεύει;)

ΑΝΘΡΩΠΟΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΟΔΗΓΟΣ (Ο οδηγός)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΦΟΡΑΕΙ ΤΙ; (Τι φοράει ο οδηγός του τρένου;)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΦΟΡΑΕΙ ΚΑΠΕΛΟ, ΣΤΟΛΗ (Ο οδηγός του τρένου φοράει καπέλο και στολή)

ΤΡΕΝΟ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟ ΑΚΥΡΩΝΩ (Στο τρένο ακυρώνω το εισιτήριο)

ΕΣΥ ΞΕΡΕΙΣ; (Εσύ το ξέρεις;)

ΤΡΕΝΟ ΜΕΣΑ-ΚΑΘΟΜΑΙ ΠΑ; (Έχεις μπει σε τρένο;)

Όπως και παραπάνω ο/η νηπιαγωγός δείχνει στους μαθητές εισιτήρια τρένων χρησιμοποιημένα και μη διακρίνοντας τα έγκυρα από τα άκυρα εισιτήρια.

ΜΕΤΡΟ (Το μετρό)

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΑΥΤΟ ΜΕΤΡΟ (Μετρό)

ΜΕΤΡΟ ΕΧΕΙ ΤΙ; (Τι έχει το μετρό;)

ΜΕΤΡΟ ΒΑΓΟΝΙΑ, ΤΙΜΟΝΙ, ΡΟΔΕΣ ΕΧΕΙ (Το μετρό έχει βαγόνια, τιμόνι και ρόδες)

ΜΕΤΡΟ ΒΑΓΟΝΙΑ ΠΟΣΑ; (Το μετρό πόσα βαγόνια έχει;)

ΜΕΤΡΟ ΒΑΓΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ (Το μετρό έχει πολλά βαγόνια)

ΜΕΤΡΟ ΤΙΜΟΝΙ ΠΟΥ; (Πού είναι το τιμόνι του μετρό;)

ΤΙΜΟΝΙ ΒΑΓΟΝΙ ΜΠΡΟΣΤΑ ΕΚΕΙ ΠΡΩΤΟ (Το τιμόνι βρίσκεται μπροστά στο πρώτο βαγόνι)

ΜΕΤΡΟ ΡΟΔΕΣ ΓΥΡΝΑΝΕ-ΤΞ-2 ΠΟΛΛΕΣ; (Πόσες ρόδες έχει το μετρό;)

ΜΕΤΡΟ ΡΟΔΕΣ ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΙΚΡΕΣ; (Το μετρό έχει μεγάλες ή μικρές ρόδες;)

ΤΡΕΝΟ ΜΕΤΡΟ ΙΔΙΟ; (Το τρένο και το μετρό είναι ίδιο;)

ΜΕΤΡΟ ΤΡΕΧΕΙ-ΥΠΟΓΕΙΑ-ΤΞ-1 ΠΟΥ; (Πού τρέχει το μετρό;)

ΜΕΤΡΟ ΔΡΟΜΟ ΤΡΕΧΕΙ-ΥΠΟΓΕΙΑ-ΤΞ-1; (Το μετρό τρέχει στο δρόμο;)

ΜΕΤΡΟ ΓΡΑΜΜΕΣ ΤΡΕΧΕΙ-ΤΞ-2; (Το μετρό τρέχει στις γραμμές;)

ΜΕΤΡΟ ΕΠΑΝΩ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ; (Το μετρό κινείται στον αέρα ή στην επιφάνεια;)

ΜΕΤΡΟ ΑΠΟ-ΚΑΤΩ (Το μετρό είναι υπόγειο)

ΤΡΕΝΟ ΕΠΑΝΩ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ; (Το τρένο κινείται στην επιφάνεια;)

ΜΕΤΡΟ ΤΡΕΝΟ ΓΡΑΜΜΕΣ ΙΔΙΟ, ΑΛΛΑ ΜΕΤΡΟ ΤΡΕΝΟ ΔΙΑΦΟΡΑ ΜΕΤΡΟ ΑΠΟ-ΚΑΤΩ, ΤΡΕΝΟ ΕΠΑΝΩ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ (Το μετρό και το τρένο κινούνται πάνω στις γραμμές αλλά έχουν μία διαφορά, το μετρό κινείται κάτω από τη γη ενώ το τρένο πάνω στη γη)

ΜΕΤΡΟ ΜΕΓΑΛΟ, ΑΛΗΘΙΝΟ, ΕΣΥ ΔΙΚΟ-ΣΟΥ ΕΧΕΙΣ; (Εσύ έχεις δικό σου μεγάλο μετρό αληθινό;)

ΜΕΤΡΟ ΔΙΚΟ-ΜΑΣ, ΟΧΙ (Το μετρό δεν είναι δικό μας)

ΕΣΥ ΤΡΕΝΟ ΜΙΚΡΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΟΧΗΜΑ-ΤΞ-Β ΕΧΕΙΣ; (Εσύ έχεις μικρό τρένο, παιχνίδι;)

ΜΕΤΡΟ ΔΟΥΛΕΥΕΙ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος δουλεύει στο μετρό;)

ΑΝΘΡΩΠΟΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΤΙΜΟΝΙ (Ένας άνθρωπος που είναι οδηγός)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΤΙΜΟΝΙ ΦΟΡΑΕΙ ΤΙ; (Τι φοράει ο οδηγός;)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΤΙΜΟΝΙ ΦΟΡΑΕΙ; ΣΤΟΛΗ ΚΑΠΕΛΟ (Ο οδηγός φοράει στολή και καπέλο)

ΜΕΤΡΟ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟ ΑΚΥΡΩΝΩ (Στο μετρό ακυρώνω το εισιτήριο)

ΕΣΥ ΞΕΡΕΙΣ; (Εσύ το ξέρεις;)

ΜΕΤΡΟ ΜΕΣΑ-ΚΑΘΟΜΑΙ-ΤΞ-Λ: ΕΣΥ ΠΑ; (Έχεις μπει μέσα στο μετρό;)

ΕΣΥ ΜΕΤΡΟ ΑΡΕΣΕΙ; (Σου αρέσει το μετρό;)

ΜΕΤΡΟ ΤΡΕΝΟ ΑΥΤΟ-ΑΥΤΟ ΤΑΧΥΤΗΤΑ-ΜΕΓΑΛΗ ΓΡΗΓΟΡΟ ΠΟΙΟ; Σύγκριση (Ποιο είναι πιο γρήγορο το μετρό ή το τρένο;)

ΜΕΤΡΟ ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΜΕΓΑΛΗ ΑΥΤΟ ΤΡΕΝΟ (Το μετρό είναι πιο γρήγορο από το τρένο)

ΜΕΤΡΟ, ΜΕΤΡΟ ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΜΕΓΑΛΗ ΤΡΕΝΟ ΤΡΕΧΕΙ-ΤΞ-2 (Το μετρό αναπτύσσει μεγαλύτερη ταχύτητα από το τρένο).

Αντίστοιχα γίνεται σύγκριση μεταξύ των τρόλεϊ, τραμ, λεωφορείου, ιδιωτικού αυτοκινήτου και ταξί, λεωφορείου και σχολικού.

Ο/η νηπιαγωγός ολοκληρώνει την ενότητα παρουσιάζοντας το τρακτέρ και το φορτηγό.

Φορτηγό

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΦΟΡΤΗΓΟ (Είναι φορτηγό)

ΦΟΡΤΗΓΟ ΕΧΕΙ ΤΙ; (Τι έχει το φορτηγό;)

ΦΟΡΤΗΓΟ ΤΙΜΟΝΙ-ΜΕΓΑΛΟ, ΡΟΔΕΣ-ΜΕΓΑΛΕΣ (Το φορτηγό έχει μεγάλο τιμόνι και μεγάλες ρόδες) ΚΑΡΟΤΣΑ ΕΧΕΙ (Έχει και καρότσα)

ΦΟΡΤΗΓΟ ΡΟΔΕΣ ΠΟΣΕΣ; (Πόσες ρόδες έχει το φορτηγό;)

ΦΟΡΤΗΓΟ ΡΟΔΕΣ ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΙΚΡΕΣ; (Το φορτηγό έχει μεγάλες ή μικρές ρόδες;)

ΦΟΡΤΗΓΟ ΤΡΕΧΕΙ ΠΟΥ; (Πού κινείται το φορτηγό;)

ΦΟΡΤΗΓΟ ΔΡΟΜΟ ΤΡΕΧΕΙ-ΤΞ-Β; (Το φορτηγό τρέχει στο δρόμο)

ΦΟΡΤΗΓΟ ΤΙ; (Το φορτηγό σε τι εξυπηρετεί;)

ΦΟΡΤΗΓΟ ΚΑΡΟΤΣΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΚΟΥΒΑΛΑΕΙ (Το φορτηγό κουβαλάει πράγματα στην καρότσα)

ΦΟΡΤΗΓΟ ΜΕΓΑΛΟ, ΑΛΗΘΙΝΟ, ΕΣΥ ΔΙΚΟ-ΣΟΥ ΕΧΕΙΣ; (Εσύ έχεις δικό σου μεγάλο αληθινό φορτηγό;)

ΦΟΡΤΗΓΟ ΔΙΚΟ-ΜΑΣ ΟΧΙ (Το φορτηγό δεν είναι δικό μας)

ΕΣΥ ΦΟΡΤΗΓΟ ΜΙΚΡΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΕΧΕΙΣ; (Εσύ έχεις μικρό παιχνίδι φορτηγό;)

ΦΟΡΤΗΓΟ ΜΙΚΡΟ ΔΙΚΟ-ΣΟΥ ΕΧΕΙΣ; (Έχεις φορτηγάκι;)

ΦΟΡΤΗΓΟ ΔΟΥΛΕΥΕΙ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος δουλεύει στο φορτηγό;)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΟΔΗΓΟΣ (Ένα άνθρωπος που ονομάζεται οδηγός).

Ο/η νηπιαγωγός συνοψίζει ταξινομώντας τα οχήματα:

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ/ΟΧΗΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΟΛΑ ΟΜΑΔΑ ΟΜΑΔΑ (Τα οχήματα τα χωρίζω)

ΟΧΗΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΟΜΑΔΑ ΑΥΤΑ ΠΑΝΩ, ΟΥΡΑΝΟ, ΑΕΡΑ ΠΟΙΑ; (Ποια είναι του αέρα, του ουρανού;)

ΟΧΗΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΔΡΟΜΟ ΠΟΙΑ; (Ποια είναι της ξηράς;)

ΟΧΗΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΓΡΑΜΜΕΣ ΤΡΕΧΟΥΝ-ΤΞ-2 ΠΟΙΑ; (Ποια κινούνται πάνω σε ράγες;).

Οι μαθητές ταξινομούν τα οχήματα ανά κατηγορία.

Βήμα 4

Η νηπιαγωγός έχει εκτυπώσει τις εικόνες όλων των παραπάνω οχημάτων. Έχει τοποθετήσει μπροστά στην ομάδα των μαθητών ένα μεγάλο χαρτόνι στο οποίο έχει σχηματικά ζωγραφίσει τον ουρανό, ένα μεγάλο σταυροδρόμι με δρόμους, γραμμές τρένου, καθώς κάτω από τον έναν δρόμο υπόγειες γραμμές.

Οι μαθητές καλούνται να ομαδοποιήσουν τα οχήματα ανάλογα με αυτά που έμαθαν προηγουμένως και να τα τοποθετήσουν ανάλογα στο σωστό σημείο του χαρτονιού.

Δημιουργούν έτσι μια αφίσα που την ονομάζουν «Ταξιδεύοντας στον ουρανό και στην ξηρά» (ΤΙΤΛΟΣ ΟΥΡΑΝΟ ΞΗΡΑ ΤΑΞΙΔΙ ΠΩΣ;)

Κάθε μαθητής επιλέγει ένα μέσο και αφού το δείξει στη νοηματική το χρωματίζει και το κολλάει στο χαρτόνι, στη σωστή θέση.

Βήμα 5

Επιλέγοντας κάποια αντιπροσωπευτικά βίντεο και φωτογραφίες του διαστήματος από το Διαδίκτυο π.χ. [Cosmic Journeys - The Incredible Journey of Apollo 12](https://www.youtube.com/watch?v=FBhIDjWaByg), στη διεύθυνση:

<https://www.youtube.com/watch?v=FBhIDjWaByg> (ανάκτηση 15.6.2015)

και [The eagle has landed: NASA's Apollo 11 Story \(720p\)](https://www.youtube.com/watch?v=I3r1zVki-O4) στη διεύθυνση: <https://www.youtube.com/watch?v=I3r1zVki-O4> στο 67' (ανάκτηση 15.6.2015) οι μαθητές μπορούν να δουν στο διαδραστικό πίνακα σκηνές από την προσελήνωση του Apollo 12 στο φεγγάρι και να παρατηρήσουν πως περπατούν οι αστροναύτες εξαιτίας της ύπαρξης λιγότερης βαρύτητας.

Συζητάμε για αυτό που βλέπουν.

ΦΕΓΓΑΡΙ (Στο φεγγάρι)

ΑΥΤΟΙ ΤΙ; (Τι είναι αυτοί;)

ΑΣΤΡΟΝΑΥΤΕΣ ΚΑΘΕΝΑΣ ΠΟΥ; (Πού πάνε οι αστροναύτες;)

ΑΣΤΡΟΝΑΥΤΕΣ ΚΑΘΕΝΑΣ ΦΕΓΓΑΡΙ ΕΚΕΙ ΠΩΣ; (Πώς πάνε οι αστροναύτες στο φεγγάρι;)

ΕΞΕΙΣ ΒΡΑΔΥ ΦΕΓΓΑΡΙ ΒΛΕΠΕΙΣ; (Το βράδυ έχετε δει το φεγγάρι;)

ΦΕΓΓΑΡΙ ΒΡΑΔΥ ΧΡΩΜΑ ΤΙ; (Τι χρώμα έχει το βράδυ το φεγγάρι;)

ΑΣΤΡΟΝΑΥΤΕΣ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΦΟΡΑΝΕ ΤΙ; (Τι φοράνε οι αστροναύτες;)

ΓΙΑ ΠΟΙΟ ΛΟΓΟ; (Για ποιο λόγο;)

ΦΕΓΓΑΡΙ ΑΕΡΑ ΔΕΝ-ΕΧΕΙ (Γιατί στο φεγγάρι δεν έχει αέρα)

ΑΣΤΡΟΝΑΥΤΕΣ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΜΠΟΥΚΑΛΙ ΑΕΡΑ-ΑΝΑΠΝΕΟΥΝ (Οι αστροναύτες αναπνέουν αέρα από το μπουκάλι).

Η αυλή του σχολείου γίνεται το φεγγάρι και οι μαθητές μεταμορφώνονται σε αστροναύτες.

ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ ΕΞΩ ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΦΕΓΓΑΡΙ ΕΔΩ ΨΕΜΑΤΑ (Αν η αυλή είναι το φεγγάρι)

ΕΓΩ Ο-ΙΔΙΟΣ ΑΣΤΡΟΝΑΥΤΗΣ (Εγώ είμαι αστροναύτης)

ΕΣΕΙΣ ΟΛΟΙ ΑΣΤΡΟΝΑΥΤΕΣ Ο-ΚΑΘΕΝΑΣ, ΠΕΡΠΑΤΑΜΕ-ΤΞ-Λ ΠΩΣ; (Εσείς όλοι είστε αστροναύτες πώς περπατάτε;)

ΑΣΤΡΟΝΑΥΤΗΣ ΠΕΡΠΑΤΑΩ-ΤΞ-Λ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΠΕΡΠΑΤΑΩ-ΤΞ-Λ
ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ (Περπατάμε πολύ αργά)

ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΠΕΡΠΑΤΑΩ-ΤΞ-Λ ΠΟΥ; (Πού πάμε;)

ΕΚΕΙ ΠΥΡΑΥΛΟ (Στον πύραυλο).

Εάν ο/η εκπαιδευτικός θελήσει να επεκτείνει το θέμα θα μπορούσε να κατασκευάσει έναν πύραυλο τοποθετώντας 4 με 5 μέτρια χαρτόκουτα το ένα πάνω στο άλλο και στην κορυφή να δημιουργήσει έναν κώνο με ένα σκληρό χαρτόνι. Οι μαθητές μπορούν ζωγραφίσουν παράθυρα και να βάψουν τον πύραυλο αφού βρουν και παρατηρήσουν εικόνες πυραύλων στο Διαδίκτυο.

2^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Σε αυτήν την υποενότητα, οι μαθητές θα εξοικειωθούν με μεταφορικά μέσα της θάλασσας, θα κάνουν συγκρίσεις, θα εντοπίσουν ομοιότητες και διαφορές.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να αναπτύξουν στρατηγικές παρακολούθησης των μελών της ομάδας κατά τη διάρκεια παιχνιδιού,
- να αναγνωρίζουν, να κατανοούν και να χρησιμοποιούν βασικά νοήματα για τα μεταφορικά μέσα της θάλασσας,
- να κατανοούν και να εκφράζουν ομοιότητες και διαφορές,
- να κατανοούν και να απαντούν σε ερωτήσεις που γίνονται με τα νοήματα ΤΙ; ΠΟΙΟΣ; ΠΟΥ; ΠΩΣ;
- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να εκφράσουν επιθυμίες.

Υλικά και μέσα

- Διαδραστικός πίνακας
- Χαρτιά Α4
- Μπλε πανί, φόδρα μεγάλο μέγεθος
- Χάρτης Ελλάδας
- ΥΠΟΒΡΥΧΙΟ «ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ», στη διεύθυνση <https://www.youtube.com/watch?v=LpNA47A9bak>

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός έχει τοποθετήσει σε εμφανές μέρος έναν χάρτη της Ελλάδας. Συζητά με τους μαθητές το πώς πηγαίνουμε από το ένα μέρος στο άλλο. Αναφέρεται και πάλι στο αεροπλάνο δείχνοντας πώς πετάει από έναν τόπο σε άλλον. Δείχνει μία διαδρομή δια μέσου της θάλασσας, και κάνει τους μαθητές να προβληματιστούν σχετικά με τις μετακινήσεις στη θάλασσα. Συγκεκριμένα αναφέρει:

Χάρτης

ΑΥΤΟ ΧΑΡΤΙ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ (Αυτό είναι ένας χάρτης)

ΑΥΤΟ ΕΛΛΑΔΑ ΔΕΙΧΝΕΙ (Εδώ δείχνει την Ελλάδα)

ΕΜΕΙΣ ΕΔΩ ΑΘΗΝΑ (Εμείς είμαστε εδώ στην Αθήνα)

ΕΔΩ ΡΟΔΟΣ ΣΠΙΤΙ ΜΑΜΑ ΜΟΥ, ΕΚΕΙ ΡΟΔΟΣ ΝΗΣΙ, ΑΥΤΟ ΜΑΚΡΙΑ (Η μαμά μου μένει εδώ, μακριά στη Ρόδο)

ΕΓΩ ΡΟΔΟ ΠΑΩ ΠΩΣ; (Εγώ πώς πηγαίνω στη Ρόδο;)

ΕΚΕΙ ΡΟΔΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΜΠΟΡΩ; (Μπορώ να πάω με αυτοκίνητο;)

ΣΩΣΤΑ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ (Σωστά με αεροπλάνο)

ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΑΠΟ-ΔΩ-ΕΚΕΙ (Το αεροπλάνο πηγαίνει από το ένα μέρος στο άλλο)

ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΠΑΝΩ ΟΥΡΑΝΟ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ-ΠΕΤΑΕΙ (Το αεροπλάνο ταξιδεύει στον ουρανό)

ΑΥΤΟ ΜΠΛΕ ΤΙ; (Το μπλε χρώμα που βλέπω)

ΘΑΛΑΣΣΑ (Είναι θάλασσα).

Επιδεικνύει μία διαδρομή η οποία πηγαίνει δια μέσου θαλάσσης.

ΑΠΟ ΔΩ ΕΚΕΙ (Από εδώ εκεί)

ΤΑΞΙΔΙ ΠΩΣ; (Πώς ταξιδεύω;)

ΘΑΛΑΣΣΑ ΤΑΞΙΔΙ ΠΩΣ; (Πώς ταξιδεύουμε στη θάλασσα;)

ΚΑΡΑΒΙ (Με καράβι)

ΘΑΛΑΣΣΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΔΕΝ-ΜΠΟΡΕΙ (Το αυτοκίνητο δεν μπορεί να ταξιδέψει στη θάλασσα)

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΒΑΡΥ (Το αυτοκίνητο είναι βαρύ)

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΤΞ-Β ΘΑΛΑΣΣΑ ΒΟΥΛΙΑΖΕΙ-ΤΞ-Β (Το αυτοκίνητο στη θάλασσα βουλιάζει)

ΚΑΡΑΒΙ ΚΑΡΑΒΙ-ΒΟΥΛΙΑΖΕΙ ΔΕΝ (Το καράβι δεν βουλιάζει).

Παρουσιάζει στους μαθητές μία φωτογραφία που δείχνει ένα καράβι. Δείχνει φωτογραφίες και άλλων μέσων μεταφοράς στη θάλασσα:

ΚΑΡΑΒΙ, ΒΑΡΚΑ ΚΟΥΠΙ, ΙΣΤΙΟΦΟΡΟ, ΥΠΟΒΡΥΧΙΟ.

Για κάθε ένα μεταφορικό μέσο της θάλασσας αναφέρει μερικά συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Συγκεκριμένα:

ΚΑΡΑΒΙ (Το καράβι)

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΑΥΤΟ ΚΑΡΑΒΙ (Καράβι)

ΚΑΡΑΒΙ ΕΧΕΙ ΤΙ; (Τι έχει το καράβι;)

ΚΑΡΑΒΙ ΣΤΕΦΑΝΙ ΤΙΜΟΝΙ-ΜΕΓΑΛΟ, ΜΕΓΑΛΟ-ΣΤΕΦΑΝΙ ΜΕΓΑΛΟ-ΤΙΜΟΝΙ ΦΟΥΓΑΡΟ (Το καράβι έχει μεγάλο τιμόνι και φουγάρο)

ΚΑΡΑΒΙ ΡΟΔΕΣ ΕΧΕΙ; (Το καράβι έχει ρόδες;)

ΚΑΡΑΒΙ ΤΑΞΙΔΙ ΠΟΥ; (Πού ταξιδεύει το καράβι;)

ΘΑΛΑΣΣΑ ΚΑΡΑΒΙ ΚΑΡΑΒΙ-ΒΟΥΛΙΑΖΕΙ; (Βουλιάζει το καράβι;)

ΚΑΡΑΒΙ ΤΙ; (Το καράβι τι κάνει στη θάλασσα;) ΘΑΛΑΣΣΑ ΚΑΡΑΒΙ-ΕΠΙΠΛΕΕΙ (Το καράβι επιπλέει στη θάλασσα)

ΚΑΡΑΒΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΜΕΣΑ-ΤΞ-Λ: ΘΑΛΑΣΣΑ ΤΑΞΙΔΙ (Μέσα στο καράβι οι άνθρωποι ταξιδεύουν στη θάλασσα)

ΠΡΑΓΜΑΤΑ, ΚΟΥΤΙΑ ΜΕΓΑΛΑ ΜΕΤΑΦΕΡΕΙ (Μεταφέρει πράγματα και κουτιά μεγάλα)

ΜΕΡΙΚΑ ΚΑΡΑΒΙΑ ΦΟΡΤΩΝΟΥΝ ΜΟΝΟ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΚΟΥΤΙΑ (Μερικά καράβια μεταφέρουν μόνο πράγματα)

ΜΕΡΙΚΑ ΚΑΡΑΒΙΑ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΜΕΣΑ-ΤΞ-Λ: ΜΟΝΟ (Μερικά καράβια μεταφέρουν μόνο επιβάτες)

ΚΑΡΑΒΙ ΜΕΓΑΛΟ, ΑΛΗΘΙΝΟ, ΕΣΥ ΔΙΚΟ-ΣΟΥ ΕΧΕΙΣ; (Εσύ έχεις δικό σου μεγάλο αληθινό καράβι;)

ΚΑΡΑΒΙ ΔΙΚΟ-ΜΑΣ ΟΧΙ (Το καράβι δεν είναι δικό μας)

ΕΣΥ ΚΑΡΑΒΙ-ΜΙΚΡΟ ΠΟΛΥ-ΜΙΚΡΟ ΚΑΡΑΒΙ-ΜΙΚΡΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΚΑΡΑΒΙ-ΜΙΚΡΟ ΕΧΕΙΣ; (Εσύ έχεις μικρό καράβι παιχνίδι;)

ΚΑΡΑΒΙ ΔΟΥΛΕΥΕΙ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος δουλεύει στο καράβι;)

ΚΑΡΑΒΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΠΟΛΛΟΙ ΔΟΥΛΕΥΟΥΝ ΜΕΣΑ ΛΟΓΩ ΚΑΡΑΒΙ ΠΟΛΥ-ΜΕΓΑΛΟ (Δουλεύουν πολλοί άνθρωποι γιατί το καράβι είναι μεγάλο)

ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ ΤΙΜΟΝΙ, ΝΑΥΤΕΣ (Ο καπετάνιος και οι ναύτες)

ΑΡΧΗΓΟΣ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος είναι πρώτος σε ιεραρχία;)

ΑΡΧΗΓΟΣ ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ ΤΙΜΟΝΙ (Ο καπετάνιος)

ΕΣΥ ΚΑΡΑΒΙ ΜΕΣΑ-ΤΞ-Λ: ΠΑ; (Έχετε μπει σε καράβι;)

ΕΣΕΝΑ ΚΑΡΑΒΙ ΑΡΕΣΕΙ-ΠΑΡΑ-ΠΟΛΥ; (Σας αρέσει το καράβι πάρα πολύ;)

ΕΣΥ ΚΑΡΑΒΙ ΤΑΞΙΔΙ ΘΕΛΕΙΣ ΠΟΥ ΤΑΞΙΔΙ; (Εσύ πού θα ήθελες να πας;)

ΕΣΥ ΚΑΡΑΒΙ, ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΤΑΞΙΔΙ ΠΟΙΟ; (Εσύ με τι θέλεις να ταξιδέψεις με καράβι ή αεροπλάνο;).

Βάρκα

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΒΑΡΚΑ ΚΟΥΠΙ (Βάρκα)

ΒΑΡΚΑ ΚΟΥΠΙ ΕΧΕΙ ΤΙ; (Τι έχει η βάρκα;)

ΚΟΥΠΙΑ, ΜΗΧΑΝΗ ΜΙΚΡΗ ΕΧΕΙ (Έχει κουπιά και μικρή μηχανή)

ΚΑΡΑΒΙ ΜΕΓΑΛΟ, ΒΑΡΚΑ ΚΟΥΠΙ ΒΑΡΚΑ ΜΙΚΡΟ (Το καράβι είναι μεγάλο ενώ η βάρκα είναι μικρή)

ΒΑΡΚΑ ΚΟΥΠΙ ΜΕΣΑ-ΤΞ-Λ: ΛΙΓΑ ΑΤΟΜΑ (Στη βάρκα χωράνε λίγα άτομα)

ΒΑΡΚΑ ΚΟΥΠΙ ΤΑΞΙΔΙ ΚΟΝΤΑ (Με την βάρκα ταξιδεύουμε κοντά)

ΒΑΡΚΑ ΚΟΥΠΙ ΒΟΛΤΑ ΜΠΟΡΩ (Με τη βάρκα μπορούμε να κάνουμε βόλτες)

ΒΑΡΚΑ ΚΟΥΠΙ ΨΑΡΕΜΑ ΜΠΟΡΩ (Με τη βάρκα μπορούμε να ψαρέψουμε)

ΒΑΡΚΑ ΚΟΥΠΙ ΜΑΚΡΥ-ΤΑΞΙΔΙ ΔΕΝ-ΜΠΟΡΩ (Με τη βάρκα δεν μπορούμε να κάνουμε μακρινά ταξίδια)

ΕΣΥ ΒΑΡΚΑ ΚΟΥΠΙ ΜΕΣΑ-ΤΞ-Λ: ΠΑ; (Εσύ έχεις μπει σε βάρκα;)

ΕΣΕΝΑ ΒΑΡΚΑ ΚΟΥΠΙ ΑΡΕΣΕΙ; (Σου αρέσει η βάρκα;).

Ιστιοφόρο

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΙΣΤΙΟΦΟΡΟ (Είναι ιστιοφόρο)

ΙΣΤΙΟΦΟΡΟ ΕΧΕΙ ΤΙ; (Τι έχει το ιστιοφόρο;)

ΙΣΤΙΟΦΟΡΟ ΚΑΤΑΡΤΙΑ, ΠΑΝΙΑ ΕΧΕΙ (Το ιστιοφόρο έχει κατάρτια και πανιά)

ΠΑΝΙ ΑΕΡΑΣ ΦΥΣΑ, ΣΚΑΦΟΣ ΣΠΡΩΧΝΕΙ (Ο αέρας φυσά τα πανιά και το ιστιοφόρο κινείται)

ΙΣΤΙΟΦΟΡΟ ΜΕΣΑ-ΤΞ-Λ: ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΠΟΛΛΟΙ; (Με το ιστιοφόρο ταξιδεύουν πολλοί άνθρωποι;)

ΟΧΙ, ΙΣΤΙΟΦΟΡΟ ΜΙΚΡΟ (Όχι! Το ιστιοφόρο είναι μικρό)

ΙΣΤΙΟΦΟΡΟ ΜΙΚΡΟ, ΚΑΡΑΒΙ ΜΕΓΑΛΟ (Το ιστιοφόρο είναι μικρό, το καράβι είναι μεγάλο)

ΒΑΡΚΑ ΚΟΥΠΙ ΙΣΤΙΟΦΟΡΟ ΤΙ; ΜΕΓΑΛΟ ΜΙΚΡΟ ΠΟΙΟ; (Ποιο είναι μεγαλύτερο, το ιστιοφόρο ή η βάρκα;)

ΒΑΡΚΑ ΚΟΥΠΙ ΜΙΚΡΗ, ΙΣΤΙΟΦΟΡΟ ΠΙΟ-ΜΕΓΑΛΟ (Η βάρκα είναι μικρή, το ιστιοφόρο είναι μεγάλο)

ΒΑΡΚΑ ΚΟΥΠΙ ΜΙΚΡΗ, ΙΣΤΙΟΦΟΡΟ ΠΙΟ-ΜΕΓΑΛΟ, ΚΑΡΑΒΙ ΠΟΛΥ-ΜΕΓΑΛΟ (Η βάρκα είναι μικρή, το ιστιοφόρο είναι πιο μεγάλο, το καράβι είναι πολύ μεγάλο)

ΙΣΤΙΟΦΟΡΟ ΤΑΞΙΔΙ ΜΑΚΡΙΑ ΜΠΟΡΕΙ (Το ιστιοφόρο μπορεί να κάνει μακρινό ταξίδι)

ΙΣΤΙΟΦΟΡΟ ΒΟΥΛΙΑΖΕΙ ΔΕΝ (Το ιστιοφόρο δεν βουλιάζει).

ΥΠΟΒΡΥΧΙΟ (Το υποβρύχιο)

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΥΠΟΒΡΥΧΙΟ (Είναι υποβρύχιο)

ΕΣΥ ΥΠΟΒΡΥΧΙΟ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΕΙΔΕΣ ΠΑ; (Έχεις δει υποβρύχιο στην τηλεόραση;)

ΥΠΟΒΡΥΧΙΟ ΥΠΒΡΥΧΙΟ-ΤΑΞΙΔΕΥΕΙ ΤΑΞΙΔΙ ΠΟΥ; (Πώς ταξιδεύει το υποβρύχιο;)

ΥΠΟΒΡΥΧΙΟ ΘΑΛΑΣΣΑ ΥΠΟΒΡΥΧΙΟ-ΑΠΟ-ΚΑΤΩ (Το υποβρύχιο είναι υποθαλάσσιο)

ΥΠΟΒΡΥΧΙΟ ΘΑΛΑΣΣΑ ΥΠΟΒΡΥΧΙΟ-ΑΠΟ-ΠΑΝΩ ΟΧΙ (Το υποβρύχιο δεν πλέει πάνω στη θάλασσα)

ΥΠΟΒΡΥΧΙΟ ΝΑΥΤΕΣ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΜΕΣΑ-ΤΞ-Λ: ΜΟΝΟ (Μέσα στο υποβρύχιο υπάρχουν μόνο ναύτες)

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΕΜΕΙΣ ΜΕΣΑ-ΤΞ-Λ: ΠΟΤΕ (Εμείς δεν μπορούμε να μπούμε στο υποβρύχιο).

Δείχνουμε στους μαθητές τις αρχικές εικόνες και το τέλος από ένα αντιπροσωπευτικό βίντεο, το 2ο ΥΠΟΒΡΥΧΙΟ «ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ», στη διεύθυνση

<https://www.youtube.com/watch?v=LpNA47A9bak> (ανάκτηση 15.6.2015) όπου φαίνεται ότι το σκάφος ταξιδεύει υποβρυχίως καθώς και φωτογραφίες από το Διαδίκτυο εμπλουτίζοντας την εμπειρία των μαθητών.

Βήμα 2

Ο/η νηπιαγωγός δείχνει στους μαθητές μία φωτογραφία με ένα λιμάνι που δένονται συνήθως οι βάρκες και τα πλοία. Ενθαρρύνει τα παιδιά να παρατηρήσουν ότι όλες οι βάρκες έχουν ένα όνομα. Όλοι οι μαθητές φτιάχνουν μία χάρτινη βάρκα (βίντεο χάρτινη βάρκα) και της δίνουν το νοηματικό τους όνομα. Το σχεδιάζουν πάνω στη βάρκα.

Με ένα σκληρό χαρτόνι πάνω στο οποίο απλώνεται ένα μεγάλο κομμάτι μπλε γκοφρέ χαρτί δημιουργούμε τη θάλασσα. Σε μια πλευρά του χαρτονιού μπορούμε να απλώσουμε κόλλα και να κολλήσουμε άμμο ή αν αυτό δεν είναι εύκολο μπορούμε απλά να κολλήσουμε χώμα δημιουργώντας ανάγλυφο παραλία. Όλες οι βάρκες που έφτιαξαν οι μαθητές τοποθετούνται πάνω στη θάλασσα. Ο/η νηπιαγωγός εξηγεί ότι το μπλε είναι η θάλασσα που έχει κύματα.

Οδηγίες:

ΑΥΤΟ ΘΑΛΑΣΣΑ, ΜΠΛΕ ΧΑΡΤΙ ΙΔΙΟ ΘΑΛΑΣΣΑ (Το μπλε γκοφρέ είναι η θάλασσα)

ΑΥΤΟ ΠΑΡΑΛΙΑ (Εδώ είναι η παραλία)

ΘΑΛΑΣΣΑ ΗΡΕΜΗ ΟΧΙ (Η θάλασσα δεν είναι ήρεμη)

ΘΑΛΑΣΣΑ ΚΥΜΑΤΑ (Έχει κύματα)

ΒΑΡΚΕΣ ΕΠΙΠΛΕΟΥΝ (Οι βάρκες επιπλέουν στη θάλασσα)

ΒΑΡΚΑ ΚΟΥΠΙ ΚΟΛΛΑΩ-ΤΞ-Β (Θα τις κολλήσουμε εδώ).

Βήμα 3

Ο/η νηπιαγωγός δείχνει στους μαθητές έργα τέχνης τα οποία απεικονίζουν καράβια σε διάφορους φυσικούς τόπους όπως λιμάνια κ.α. Ενδεικτικά στην παρακάτω διεύθυνση της Εθνικής Πινακοθήκης μπορεί να βρει κανείς

έργα Ελλήνων και ξένων καλλιτεχνών γράφοντας στον χώρο «Αναζήτηση» τις λέξεις «καράβια, βάρκες ή πλοία».

<http://www.nationalgallery.gr/site/content.php> (ανάκτηση 15.6.2015).

Οι πίνακες περιγράφονται στην νοηματική και οι μαθητές ενθαρρύνονται να αναπαράγουν με κηρομπογιές σε χαρτόνι Α4 όποιον πίνακα τους αρέσει περισσότερο. Αφού ολοκληρώσουν τη ζωγραφική τους ένας – ένας περιγράφει τι ζωγράφησε.

Βήμα 4

Παίζουμε ένα παιχνίδι ρόλων. Όλοι οι μαθητές μεταμορφώνονται. Γίνονται μεταφορικά μέσα.

Ο/η νηπιαγωγός εξηγεί στα παιδιά, ότι όταν ανάψει το φως όλοι θα μεταμορφωθούν σε ένα μεταφορικό μέσο. Όταν σβήσει το φως όλοι θα σταματήσουν. Το παιχνίδι θα συνεχιστεί με όλα τα μεταφορικά μέσα.

Οδηγίες παιχνιδιού (1)

ΤΩΡΑ ΟΛΟΙ ΑΛΛΑΖΟΥΜΕ (Τώρα όλοι θα μεταμορφωθούμε)

ΚΑΘΕΝΑΣ ΜΟΝΟΣ-ΤΟΥ ΤΙ; (Τι θα γίνουμε;)

ΟΛΟΙ, ΚΑΘΕΝΑΣ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ (Όλοι γινόμαστε αεροπλάνα)

ΕΓΩ ΛΕΩ ΟΛΟΙ ΑΛΛΑΖΟΥΜΕ ΤΙ (Εγώ θα λέω σε τι μεταμορφωνόμαστε)

ΘΕΑΤΡΟ ΑΡΧΙΖΕΙ ΣΕ-ΛΙΓΟ ΠΟΤΕ; (Πότε αρχίζουμε;)

ΣΤΙΓΜΗ ΦΩΣ ΑΝΑΒΕΙ (Όταν ανάβει το φως)

ΦΩΣ ΑΝΑΒΕΙ, ΣΒΗΝΕΙ ΟΛΟΙ ΣΤΑΜΑΤΑΜΕ (Όταν σβήνει το φως σταματάμε).

ΦΩΣ ΑΝΑΒΕΙ ΕΓΩ ΛΕΩ ΑΛΛΟ (Όταν ανάβει το φως μεταμορφωνόμαστε σε κάτι άλλο).

Οι μαθητές θα μεταμορφωθούν σε τρένα, λεωφορεία, ποδήλατα, πλοία κ.α.

ΤΩΡΑ ΕΜΕΙΣ ΟΜΑΔΑ ΑΕΡΟΠΛΑΝΑ (Τώρα είμαστε αεροπλάνα)

ΑΕΡΟΠΛΑΝΑ ΠΩΣ; (Με ποιον τρόπο;)

ΑΝΟΙΓΩ-ΧΕΡΙΑ (Ανοίγουμε τα χέρια μας)

ΤΩΡΑ ΠΕΤΑΩ (Πετάμε)

ΕΓΩ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΙΔΙΟ (Είμαι και εγώ αεροπλάνο)

ΠΕΤΑΩ ΠΟΥ; (Πού πετάω;)

ΟΥΡΑΝΟ (Στον ουρανό).

Ο/η νηπιαγωγός παίζει μαζί με τα παιδιά λειτουργώντας ως πρότυπο.

Εμπλουτίζοντας το παιχνίδι, ο/η νηπιαγωγός μπορεί να δημιουργήσει σκηνικό χώρο. Για παράδειγμα μπορεί να απλώσει στην τάξη ένα μεγάλο

μπλε πανί, φόδρα ή οτιδήποτε άλλο που να συμβολίζει τη θάλασσα. Δυο μαθητές κρατάνε τις άκρες του πανιού από τη μια μεριά. Την άλλη πλευρά κρατάει ο/η νηπιαγωγός. Κουνάνε το πανί γιατί η θάλασσα έχει κύματα. Οι υπόλοιποι μαθητές γίνονται βάρκες ή καράβια και επιπλέουν στην επιφάνεια.

Οδηγίες παιχνιδιού (2)

ΑΥΤΟ ΘΑΛΑΣΣΑ (Αυτό είναι η θάλασσα)

ΠΑΝΙ-ΚΟΥΝΑΩ ΚΥΜΑΤΑ-ΠΟΛΛΑ-ΜΕΓΑΛΑ (Όταν το κουνάω έχει πολλά κύματα μεγάλα)

ΠΑΝΙ-ΗΡΕΜΑ-ΚΡΑΤΑΩ, ΘΑΛΑΣΣΑ ΗΡΕΜΗ (Όταν δεν το κουνάω, η θάλασσα είναι ήρεμη)

ΟΛΟΙ ΚΑΘΕΝΑΣ ΒΑΡΚΑ ΚΟΥΠΙ (Όλοι γινόμαστε βάρκες)

ΠΑΝΙ ΒΑΡΚΕΣ ΠΑΝΩ-ΤΞ-Β (Οι βάρκες είναι πάνω στο πανί)

ΠΑΝΙ-ΚΡΑΤΑΩ ΠΡΟΣΕΧΩ ΠΑΝΙ-ΚΡΑΤΑΩ ΒΑΡΚΑ ΚΟΥΠΙ ΠΕΣΕΙ-ΚΑΤΩ-ΤΞ-Β ΜΗ (Προσέχουμε η βάρκα να μην βγει έξω από το πανί).

3^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Στην παρούσα υποενότητα οι μαθητές θα μάθουν για οχήματα που εξυπηρετούν τους πολίτες σε περιπτώσεις ανάγκης ή χρησιμοποιούνται για κοινωφελείς σκοπούς.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να αναγνωρίζουν, να κατανοούν και να χρησιμοποιούν το σχετικό λεξιλόγιο που αφορά σε οχήματα εξυπηρέτησης των πολιτών σε περιπτώσεις ανάγκης,
- να κατανοήσουν τη χρησιμότητα των προαναφερόμενων οχημάτων και να γνωρίσουν το είδος των επαγγελματιών που τα χρησιμοποιούν,
- να κατανοήσουν πως χρησιμοποιούνται κάποια οχήματα κοινωφελούς χρήσης και να μπορούν να το εκφράζουν με απλό τρόπο,
- να κατανοούν και να απαντούν σε ερωτήσεις που γίνονται με τα νοήματα ΤΙ; ΠΟΙΟΣ; ΠΟΥ; ΠΩΣ; ΓΙΑΤΙ;

Υλικά και μέσα

- Κάρτες οχημάτων
- Κάρτες επαγγελματιών
- Διαδραστικός πίνακας.
- Ζαραμπούκα. Σ. (1992). «Η μεγάλη Φωτιά», Σειρά: ΑΝΤΙΘΕΤΑ, Αθήνα: Πατάκης

Κατά τη διάρκεια υλοποίησης της υποενότητας ενδεικτικά προτείνεται εκπαιδευτική επίσκεψη στο πυροσβεστικό μουσείο. Πληροφορίες θα βρείτε στην παρακάτω διεύθυνση:

<http://www.fireservice.gr/museum> (ανάκτηση 15.6.2015).

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός απλώνει επάνω στο τραπέζι εργασίας τις κάρτες των οχημάτων (ΑΣΘΕΝΟΦΟΡΟ: ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΑΣΘΕΝΟΦΟΡΟ, ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟ: ΜΑΝΙΚΑ ΟΧΗΜΑ, ΠΕΡΙΠΟΛΙΚΟ: ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΣΕΙΡΗΝΑ, ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΟΔΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ: ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΤΡΑΒΑΕΙ, ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΟΦΟΡΟ: ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ ΟΧΗΜΑ ΓΥΡΙΖΕΙ) που θέλει να παρουσιάσει. Οι κάρτες είναι γυρισμένες ανάποδα. Ζητά από έναν μαθητή να πάρει μια κάρτα και να την παρατηρήσει χωρίς να τη δουν οι άλλοι. Ρωτά τον μαθητή:

ΑΥΤΟ ΤΙ;

Η αναμενόμενη απάντηση είναι ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ εκτός και αν τυγχάνει ο μαθητής να γνωρίζει το σχετικό νόημα.

Συνεχίζει ρωτώντας

ΧΡΩΜΑ ΤΙ; (Τι χρώμα είναι;)

ΜΕΓΑΛΟ ΜΙΚΡΟ; (Είναι μεγάλο ή μικρό;)

ΡΟΔΕΣ ΕΧΕΙ; (Έχει ρόδες;)

ΤΙΜΟΝΙ ΕΧΕΙ; (Έχει τιμόνι;)

ΜΕΣΑ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος είναι μέσα;).

Ο/η νηπιαγωγός προσπαθεί να εκμαιεύσει ή το δυνατόν τη σωστή απάντηση. Αν ο μαθητής δεν γνωρίζει του ζητά να δείξει την κάρτα και τότε όλοι μαζί παρατηρώντας την εικόνα περιγράφουν το όχημα και πως χρησιμοποιείται.

Πίνακας οχημάτων

ΑΣΘΕΝΟΦΟΡΟ (Το ασθενοφόρο)

ΑΥΤΟ ΑΣΘΕΝΟΦΟΡΟ (Αυτό είναι ένα ασθενοφόρο)

ΑΣΘΕΝΟΦΟΡΟ ΑΣΠΡΟ (Το ασθενοφόρο είναι άσπρο)

ΑΥΤΟ ΑΣΘΕΝΟΦΟΡΟ ΕΧΕΙ ΤΙ; (Τι έχει το ασθενοφόρο;)

ΣΕΙΡΗΝΑ (Έχει μία σειρήνα)

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΟΛΟΙ ΣΕΙΡΗΝΑ ΑΚΟΥΝΕ (Οι άνθρωποι ακούνε τη σειρήνα)

ΑΣΘΕΝΟΦΟΡΟ ΚΙΝΕΙΤΑΙ-ΤΞ-Β ΓΡΗΓΟΡΑ (Το ασθενοφόρο τρέχει γρήγορα)

ΠΑΕΙ ΠΟΥ; (Πού πηγαίνει;)

ΕΚΕΙ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ (Στο νοσοκομείο)

ΑΣΘΕΝΟΦΟΡΟ ΑΛΛΟ ΕΧΕΙ ΤΙ; (Τι άλλο έχει το ασθενοφόρο;)

ΑΣΘΕΝΟΦΟΡΟ ΜΕΣΑ ΚΡΕΒΑΤΙ ΕΧΕΙ (Το ασθενοφόρο έχει μέσα ένα κρεβάτι)

ΦΟΡΕΙΟ (Αυτό είναι φορείο)

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΑΣΘΕΝΟΦΟΡΟ ΔΟΥΛΕΙΑ ΠΟΙΟΣ; (Ποιοι δουλεύουν στο ασθενοφόρο;)

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΔΥΟ, Ο-ΙΔΙΟΣ ΟΔΗΓΟΣ, Ο-ΙΔΙΟΣ ΝΟΣΟΚΟΜΟΣ (Δύο άνθρωποι, ο οδηγός και ο νοσοκόμος)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΝΟΣΟΚΟΜΟΣ ΦΟΡΑΕΙ ΤΙ; (Τι φοράει ο νοσοκόμος;)

ΣΤΟΛΗ ΑΣΠΡΗ (Φοράει άσπρη στολή)

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΑΣΘΕΝΟΦΟΡΟ ΜΕΣΑ ΑΛΛΟΣ ΜΕΣΑ-ΤΞ-Λ: ΠΟΙΟΣ; (Ποιος άλλος βρίσκεται μέσα στο ασθενοφόρο;)

ΑΝΘΡΩΠΟΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΑΣΘΕΝΟΦΟΡΟ ΜΕΤΑΦΕΡΕΙ (Το ασθενοφόρο μεταφέρει τον άρρωστο)

ΜΕΤΑΦΕΡΕΙ ΠΟΥ; (Πού τον μεταφέρει;)

ΕΚΕΙ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ (Στο νοσοκομείο)

ΑΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΤΡΑΚΑΡΟΥΝ-ΤΞ-Β ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ, ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΡΑΥΜΑΤΙΑΣ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΕΚΕΙ ΜΕΤΑΦΕΡΕΤΑΙ (Αν κάποια αυτοκίνητα τρακάρουν ο τραυματίας μεταφέρεται στο νοσοκομείο)

ΑΝ Ο-ΙΔΙΟΣ ΧΤΥΠΗΣΕ, ΑΣΘΕΝΟΦΟΡΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ, ΜΗΝΥΜΑ (Αν κάποιος χτυπήσει παίρνεις τηλέφωνο ή στέλνεις μήνυμα στο ασθενοφόρο)

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΑΣΘΕΝΟΦΟΡΟ ΕΡΧΕΤΑΙ-ΤΞ-Β (Το ασθενοφόρο έρχεται)

ΑΝΘΡΩΠΟ Ο-ΙΔΙΟΣ ΦΟΡΕΙΟ ΑΠΑΝΩ-ΤΞ-Λ (Βάζουμε τον τραυματία στο φορείο)

ΑΠΑΝΩ-ΤΞ-Λ ΜΕΤΑΦΕΡΕΤΑΙ ΕΚΕΙ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ (Ο άνθρωπος μεταφέρεται στο νοσοκομείο)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΝΟΣΟΚΟΜΟΣ ΣΠΟΥΔΑΙΟΣ (Ο νοσοκόμος είναι πολύ σπουδαίος)

ΑΥΤΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΒΟΗΘΑΕΙ (Βοηθάει τους ανθρώπους).

Όμοια επεξεργάζονται και τις υπόλοιπες εικόνες των οχημάτων.

Περιπολικό/Αστυνομία

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΧΡΩΜΑ ΤΙ; (Τι χρώμα έχει;)

ΜΕΓΑΛΟ ΜΙΚΡΟ; (Είναι μεγάλο ή μικρό;)

ΡΟΔΕΣ ΕΧΕΙ; (Έχει ρόδες;)

ΤΙΜΟΝΙ ΕΧΕΙ; (Έχει τιμόνι;)

ΟΔΗΓΟΣ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος το οδηγεί;)

ΠΕΡΙΠΟΛΙΚΟ ΕΧΕΙ ΤΙ; (Τι έχει το περιπολικό;)

ΣΕΙΡΗΝΑ (Έχει σειρήνα)

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΣΕΙΡΗΝΑ ΑΚΟΥΝΕ ΙΟΥ ΙΟΥ (Οι άνθρωποι ακούνε τη σειρήνα)

ΠΕΡΙΠΟΛΙΚΟ ΚΙΝΕΙΤΑΙ-ΤΞ-Β ΓΡΗΓΟΡΑ (Το περιπολικό κινείται πολύ γρήγορα)

ΠΑΕΙ ΠΟΥ; (Πού πηγαίνει;)

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ ΤΜΗΜΑ (Πηγαίνει στο αστυνομικό τμήμα)

ΕΚΕΙ ΦΥΛΑΚΗ (Εκεί είναι η φυλακή)

ΠΕΡΙΠΟΛΙΚΟ ΔΟΥΛΕΙΑ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος δουλεύει στο περιπολικό;)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ (Ο αστυνόμος)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ ΦΟΡΑΕΙ ΤΙ; (Τι φοράει ο αστυνόμος;)
 ΣΤΟΛΗ ΜΠΛΕ, ΚΑΠΕΛΟ (Φοράει μπλε στολή και καπέλο)
 Ο-ΙΔΙΟΣ ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ ΔΟΥΛΕΙΑ ΤΙ; (Τι δουλειά κάνει ο αστυνόμος;)
 ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ ΚΛΕΦΤΗ ΠΙΑΝΕΙ (Πιάνει τους κλέφτες)
 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΔΡΟΜΟ ΠΕΡΠΑΤΑΩ-ΤΞ-Λ (Αν περπατάω στον δρόμο)
 ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΣΑΝΤΑ ΔΙΚΟ-ΜΟΥ ΚΛΕΒΕΙ (Και ένας άνθρωπος μου κλέψει τη τσάντα)
 ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΟ, ΜΗΝΥΜΑ (Παίρνω τηλέφωνο ή στέλνω μήνυμα στο αστυνομικό τμήμα)
 ΠΕΡΙΠΟΛΙΚΟ ΕΡΧΕΤΑΙ-ΤΞ-Β (Το περιπολικό έρχεται)
 Ο-ΙΔΙΟΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ ΕΜΕΝΑ ΒΟΗΘΑΕΙ (ο αστυνόμος με βοηθάει)
 ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ ΚΛΕΦΤΗ ΠΙΑΝΕΙ (Πιάνει τον κλέφτη)
 ΚΛΕΦΤΗ ΦΥΛΑΚΗ ΜΕΤΑΦΕΡΕΙ (Τον βάζει φυλακή).

Πυροσβεστικό Όχημα

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)
 ΧΡΩΜΑ ΤΙ; (Τι χρώμα έχει;)
 ΜΕΓΑΛΟ ΜΙΚΡΟ; (Είναι μεγάλο ή μικρό;)
 ΡΟΔΕΣ ΕΧΕΙ; (Έχει ρόδες;)
 ΤΙΜΟΝΙ ΕΧΕΙ; (Έχει τιμόνι;)
 ΟΔΗΓΟΣ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος το οδηγεί;)
 ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟ ΕΧΕΙ ΤΙ; (Τι έχει το πυροσβεστικό;)
 ΣΕΙΡΗΝΑ (Έχει σειρήνα)
 ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΣΕΙΡΗΝΑ ΑΚΟΥΝΕ ΙΟΥ ΙΟΥ (Οι άνθρωποι ακούνε τη σειρήνα)
 ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟ ΚΙΝΕΙΤΑΙ-ΤΞ-Β ΓΡΗΓΟΡΑ (Το πυροσβεστικό όχημα τρέχει γρήγορα)
 ΠΑΕΙ ΠΟΥ; (Πού πάει;)
 ΚΤΙΡΙΟ ΦΩΤΙΑ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟ-ΟΧΗΜΑ ΦΤΑΝΕΙ-ΤΞ-Β (Όταν ένα κτίριο πιάσει φωτιά, φτάνει το πυροσβεστικό όχημα)
 ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟ-ΟΧΗΜΑ ΑΛΛΟ ΕΧΕΙ ΤΙ; (Τι άλλο έχει το πυροσβεστικό όχημα;)
 ΣΚΑΛΑ, ΣΩΛΗΝΑ-ΜΕΓΑΛΟ ΝΕΡΟ (Έχει σκάλα και έναν μεγάλο σωλήνα με νερό)
 ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟ-ΟΧΗΜΑ ΔΟΥΛΕΙΑ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος δουλεύει στο πυροσβεστικό όχημα;)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ (ο πυροσβέστης)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ ΦΟΡΑΕΙ ΤΙ; (Τι φοράει ο πυροσβέστης;)

ΣΤΟΛΗ ΚΟΚΚΙΝΗ, ΚΡΑΝΟΣ, ΓΑΝΤΙΑ (Φοράει κόκκινη στολή, κράνος και γάντια)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ ΔΟΥΛΕΙΑ ΤΙ; (Τι δουλειά κάνει ο πυροσβέστης;)

ΦΩΤΙΑ ΣΩΛΗΝΑ-ΝΕΡΟ ΡΙΧΝΕΙ ΣΒΗΝΕΙ (Σβήνει τη φωτιά)

ΦΩΤΙΑ ΣΒΗΝΕΙ (Σβήνει τη φωτιά)

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΣΠΙΤΙ, ΚΤΙΡΙΟ ΦΩΤΙΑ-ΠΙΑΝΕΙ (Για παράδειγμα εάν ένα κτίριο πιάσει φωτιά)

ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗ ΤΗΛΕΦΩΝΟ, ΜΗΝΥΜΑ ΓΡΗΓΟΡΑ (Παίρνουμε τηλέφωνο γρήγορα ή στέλνουμε μήνυμα στην πυροσβεστική)

ΓΡΗΓΟΡΑ ΕΛΑ ΕΛΑ ΦΩΤΙΑ ΣΒΗΣΕ (Ελάτε να σβήσετε τη φωτιά γρήγορα)

ΣΠΙΤΙ ΨΗΛΟ, Ο-ΙΔΙΟΣ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ ΣΚΑΛΑ ΜΕΓΑΛΗ ΑΝΕΒΑΙΝΕΙ (Ο πυροσβέστης χρησιμοποιεί τη σκάλα για να ανέβει σε ένα ψηλό σπίτι)

ΣΠΙΤΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΜΕΣΑ ΣΩΖΕΙ (Σώζει τους ανθρώπους που είναι μέσα στο σπίτι)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ ΦΩΤΙΑ ΣΩΛΗΝΑ-ΝΕΡΟ ΡΙΧΝΕΙ ΣΒΗΝΕΙ (Σβήνει τη φωτιά με το νερό)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ ΣΠΟΥΔΑΙΟΣ (Ο πυροσβέστης είναι πολύ σημαντικός)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΒΟΗΘΑΕΙ (Ο πυροσβέστης βοηθάει τους ανθρώπους).

Αυτοκίνητο οδικής βοήθειας

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΟΔΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ (Αυτοκίνητο οδικής βοήθειας)

ΜΕΓΑΛΟ ΜΙΚΡΟ; (Είναι μεγάλο ή μικρό;)

ΡΟΔΕΣ ΕΧΕΙ; (Έχει ρόδες;)

ΤΙΜΟΝΙ ΕΧΕΙ (Έχει τιμόνι;)

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΟΔΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΕΧΕΙ ΤΙ; (Τι έχει το αυτοκίνητο οδικής βοήθειας;)

ΚΑΡΟΤΣΑ (Έχει μία καρότσα)

ΚΑΡΟΤΣΑ ΓΙΑΤΙ; (Γιατί έχει καρότσα;)

ΚΑΡΟΤΣΑ ΕΠΑΝΩ ΒΑΖΩ ΤΙ; (Τι βάζω πάνω στην καρότσα;)

ΠΑΕΙ ΠΟΥ; (Πού πάει;)

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΟΔΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ ΠΑΕΙ (Πάει στο συνεργείο)
ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ ΤΙ; (Τι είναι το συνεργείο;)

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΧΑΛΑΣΕ, ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ ΦΤΙΑΧΝΕΙ (Όταν χαλάει το αυτοκίνητο
το φτιάχνουν στο συνεργείο)

ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ ΕΚΕΙ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΦΤΙΑΧΝΕΙ (Εκεί φτιάχνουν τα αυτοκίνητα)
ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ ΠΟΙΟΣ; (Ποιοι είναι μέσα;)

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΔΟΥΛΕΙΑ ΤΙ; (Τι δουλειά κάνει ο άνθρωπος;)

ΑΝΘΡΩΠΟΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ, ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΦΤΙΑΧΝΕΙ ΞΕΡΕΙ (Είναι
μηχανικός που ξέρει να φτιάχνει τα αυτοκίνητα)

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΔΡΟΜΟ ΟΔΗΓΩ-ΑΝΕΜΕΛΑ (Εάν οδηγώ στο δρόμο)

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΞΑΦΝΙΚΑ ΣΤΑΜΑΤΑ-ΤΞ-Β (Και ξαφνικά το αυτοκίνητό μου
σταματήσει)

ΠΡΟΧΩΡΩ ΔΕΝ-ΜΠΟΡΩ (Δεν προχωράει)

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΧΑΛΑΣΕ (Το αυτοκίνητο χάλασε)

ΕΓΩ ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΜΗΝΥΜΑ (Παίρνω τηλέφωνο ή στέλνω μήνυμα στην
οδική βοήθεια)

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΟΔΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΕΡΧΕΤΑΙ-ΤΞ-Β ΕΜΕΝΑ ΒΟΗΘΑΩ
(Έρχεται για να με βοηθήσει)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΑΝΟΙΓΕΙ ΚΑΠΟ, ΜΗΧΑΝΗ ΚΟΙΤΑΕΙ (Ο μηχανικός
κοιτάει τη μηχανή)

ΧΑΛΑΣΕ ΤΙ; (Τι χάλασε;)

ΑΝ ΕΥΚΟΛΟ ΦΤΙΑΧΝΕΙ (Εάν μπορεί τη φτιάχνει)

ΑΝ ΔΥΣΚΟΛΟ ΚΑΡΟΤΣΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΦΟΡΤΩΝΕΙ (Εάν είναι δύσκολο,
μεταφέρει το αυτοκίνητο στην καρότσα)

ΠΑΕΙ ΠΟΥ; (Πού το μεταφέρει;)

ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ (Στο συνεργείο).

ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΟΦΟΡΟ (Το απορριμματοφόρο)

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΟΦΟΡΟ (Ένα απορριμματοφόρο)

ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΟΦΟΡΟ ΑΥΤΟ ΠΟΛΥ-ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ (Το απορριμματοφόρο
είναι πολύ σημαντικό)

ΚΑΘΕ-ΜΕΡΑ ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΡΙΧΝΕΙ-ΜΕΣΑ ΜΑΖΕΥΕΙ (Καθημερινά
μαζεύει τα σκουπίδια)

ΑΥΤΟ-ΤΞ-Β ΠΑΕΙ ΠΟΥ; (Πού τα μεταφέρει;)

ΔΡΟΜΟ ΕΔΩ ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ ΡΙΧΝΕΙ-ΜΕΣΑ ΜΑΖΕΥΕΙ (Μαζεύει τα σκουπίδια από τους δρόμους)

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΔΟΥΛΕΙΑ ΤΙ; (Τι δουλειά κάνουν αυτοί οι άνθρωποι;)

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ ΜΑΖΕΥΟΥΝ (Μαζεύουν τα σκουπίδια)

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ ΑΝΟΙΓΟΥΝ ΚΑΔΟ-ΜΕΓΑΛΟ ΜΕΤΑΚΙΝΟΥΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΟΦΟΡΟ ΤΟΠΟΘΕΤΟΥΝ-ΠΙΣΩ-ΤΞ-Β ΤΟΠΟΘΕΤΟΥΝ-ΠΙΣΩ-ΤΞ-Β (Βάζουν τον κάδο απορριμμάτων στο πίσω μέρος του απορριμματοφόρου)

ΟΔΗΓΟΣ ΚΟΥΜΠΙ-ΠΑΤΑΕΙ, ΚΑΔΟΣ-ΠΙΣΩ ΑΝΑΣΗΚΩΝΕΤΑΙ ΚΑΔΟΣ-ΠΙΣΩ-ΓΥΡΙΖΕΙ, ΚΑΔΟΣ-ΠΙΣΩ-ΚΟΥΝΙΕΤΑΙ ΚΑΔΟΣ-ΠΙΣΩ-ΚΑΤΕΒΑΙΝΕΙ (Ο οδηγός τον αναποδογυρίζει με ένα κουμπί και αδειάζει τα σκουπίδια)

ΠΩ-ΠΩ!!! ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΒΡΩΜΑΝΕ ΧΑΛΙΑ (Τα σκουπίδια μυρίζουν πολύ άσχημα)

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΣΟΥΠΙΔΙΑ ΜΑΖΕΥΟΥΝ (Οι άνθρωποι μαζεύουν τα σκουπίδια)

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΣΠΙΤΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΘΑΡΗ (και έτσι η γειτονιά μας είναι καθαρή)

ΠΟΛΗ ΚΑΘΑΡΗ (Η πόλη είναι καθαρή)

ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΟΦΟΡΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ; (Παίρνουμε το απορριμματοφόρο τηλέφωνο;)

ΟΧΙ, ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΔΕΝ (Όχι δεν χρειάζεται)

ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΚΑΘΕ ΜΕΡΑ ΔΟΥΛΕΙΑ ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ ΜΑΖΕΥΟΥΝ ΔΟΥΛΕΙΑ ΤΟΥΣ (Οι άνθρωποι περνάνε κάθε μέρα, αυτή είναι η δουλειά τους)

ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΟΦΟΡΟ ΔΡΟΜΟΣ ΠΕΡΝΑΕΙ-ΤΞ-Β ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ ΡΙΧΝΕΙ ΜΕΣΑ (Το απορριμματοφόρο μαζεύει όλα τα σκουπίδια από τους δρόμους).

Στο τέλος, ο/η νηπιαγωγός ζητά από τους μαθητές να ονομάσουν τα οχήματα και να απαντήσουν στην ερώτηση ΠΑΕΙ ΠΟΥ;

Βήμα 2

Ο/η νηπιαγωγός βλέπουν σε βίντεο την απόδοση του βιβλίου «Η μεγάλη Φωτιά» από τη σειρά τα ΑΝΤΙΘΕΤΑ της Σοφία Ζαραμπούκα.

ΦΩΤΙΑ ΜΕΓΑΛΗ

ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΥΟ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΕΣ. ΔΥΟ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΣΤΟΛΗ ΙΔΙΑ, ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΙΔΙΑ ΔΙΑΒΑΖΟΥΝ.

ΑΛΗΘΕΙΑ ΙΔΙΟΙ; ΑΛΗΘΕΙΑ ΠΟΛΜΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ.

ΕΝΑΣ-ΔΕΞΙΑ Ο-ΙΔΙΟΣ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ ΨΗΛΟΣ, ΑΛΛΟΣ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ Ο-ΙΔΙΟΣ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ ΚΟΝΤΟΣ. ΑΥΤΟΣ-ΔΕΞΙΑ ΧΟΝΤΡΟΣ, ΑΥΤΟΣ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΑΔΥΝΑΤΟΣ.

ΦΥΣΙΚΑ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΚΟΝΤΟΣ, ΜΑΝΙΚΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΟΧΗΜΑ ΟΔΗΓΕΙ-ΜΙΚΡΟ

Ο-ΙΔΙΟΣ-ΔΕΞΙΑ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΨΗΛΟΣ, ΑΥΤΟΣ ΜΑΝΙΚΑ ΟΧΗΜΑ ΟΧΗΜΑ-ΜΕΓΑΛΟ ΟΔΗΓΕΙ-ΜΕΓΑΛΟ.

ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΕΣ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΟΙ-ΔΥΟ ΣΚΥΛΟΣ ΑΡΕΣΕΙ-ΠΑΡΑ-ΠΟΛΥ ΣΚΥΛΟΣ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΣΚΥΛΟΣ-ΔΕΞΙΑ ΟΙ ΔΥΟ ΕΧΟΥΝ.

ΒΡΑΔΥ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΨΗΛΟΣ ΧΟΝΤΡΟΣ ΚΟΙΜΑΤΑΙ ΠΟΥ; ΜΑΝΙΚΑ ΟΧΗΜΑ ΚΡΕΒΑΤΙ ΔΙΠΛΑ ΕΚΕΙ. ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΚΟΝΤΟΣ ΛΕΠΤΟΣ ΙΔΙΟ. ΚΟΙΜΑΤΑΙ ΠΟΥ; ΜΑΝΙΚΑ ΟΧΗΜΑ ΚΡΕΒΑΤΙ ΔΙΠΛΑ.

ΑΝ ΑΥΤΟ ΦΩΤΙΑ, ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΣ-ΧΤΥΠΑΕΙ ΚΟΝΤΟΣ ΑΑΑ!! ΑΠΟ-ΚΑΤΩ-ΦΟΡΑΕΙ ΣΤΟΛΗ, ΨΗΛΟΣ ΑΠΟ-ΠΑΝΩ-ΦΟΡΑΕΙ.

ΡΟΥΧΑ ΓΡΗΓΟΡΑ ΦΟΡΑΝΕ, ΑΥΤΟ ΦΩΤΙΑ ΓΡΗΓΟΡΑ ΣΒΗΝΟΥΝ.

ΒΡΑΔΥ ΜΑΝΙΚΑ ΟΧΗΜΑ-ΜΕΓΑΛΟ ΟΔΗΓΕΙ-ΜΕΓΑΛΟ ΣΕΙΡΗΝΑ ΞΕΚΟΥΦΑΙΝΕΙ-(πιάσιμο αυτιών). ΒΡΑΔΥ ΦΩΤΙΑ ΜΑΝΙΚΑ ΟΧΗΜΑ ΜΙΚΡΟ ΟΔΗΓΕΙ ΣΕΙΡΗΝΑ ΞΕΚΟΥΦΑΙΝΕΙ-(πιάσιμο αυτιών).

ΜΑΝΙΚΑ ΟΧΗΜΑ ΟΧΗΜΑ-ΜΕΓΑΛΟ ΤΡΕΧΕΙ-ΤΞ-Β ΣΚΥΛΟΣ ΜΕΓΑΛΟΣ ΤΡΕΧΕΙ-ΤΞ-5: ΠΙΣΩ-ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ. ΜΑΝΙΚΑ ΟΧΗΜΑ ΜΙΚΡΟ ΣΚΥΛΟΣ ΜΙΚΡΟΣ ΠΙΣΩ-ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ.

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΚΟΥΝΕ ΣΕΙΡΗΝΑ-ΧΤΥΠΑΕΙ ΞΥΠΝΑΝΕ. ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΠΕΡΙΟΧΗ, ΓΥΝΑΙΚΕΣ, ΑΝΤΡΕΣ, ΠΑΠΠΟΥΔΕΣ, ΠΑΙΔΙΑ, ΠΟΛΛΟΙ ΟΛΟΙ ΔΡΟΜΟ ΚΑΤΕΒΑΙΝΟΥΝ-ΤΞ-5.

ΓΕΙΤΟΝΙΑ ΣΠΙΤΙΑ-ΧΑΜΗΛΑ, ΕΚΕΙ ΣΠΙΤΙ ΕΝΑ ΣΠΙΤΙ ΚΤΙΡΙΟ-ΨΗΛΟ, ΑΥΤΟ ΦΩΤΙΑ-ΕΠΙΑΣΕ. ΦΑΙΝΕΤΑΙ ΦΩΤΙΑ.

Ο-ΙΔΙΟΣ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ ΨΗΛΟΣ ΦΩΤΙΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΚΟΝΤΑ-ΤΞ-Β: ΒΛΕΠΕΙ. ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ ΚΟΝΤΟΣ ΑΥΤΟΣ ΕΚΕΙ-ΔΕΞΙΑ ΦΩΤΙΑ ΜΑΚΡΙΑ-ΤΞ-Β:, ΠΕΡΑ-ΜΑΚΡΙΑ ΒΛΕΠΕΙ.

ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΨΗΛΟΣ ΦΩΤΙΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ, ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΚΟΝΤΟΣ ΑΥΤΟΣ ΔΕΞΙΑ ΦΩΤΙΑ.

ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΨΗΛΟΣ ΠΡΩΤΟΣ ΕΦΤΑΣΕ ΕΚΕΙ ΣΩΛΗΝΑ ΝΕΡΟ ΜΑΝΙΚΑ-ΡΙΧΝΕΙ.

ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΚΟΝΤΟΣ ΣΠΙΤΙ ΕΚΕΙ ΑΛΛΟ ΠΕΡΑ-ΜΑΚΡΙΑ ΕΦΤΑΣΕ ΜΑΝΙΚΑ-ΡΙΧΝΕΙ ΜΑΝΙΚΑ-ΡΙΧΝΕΙ-ΨΗΛΑ ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ.

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΕΚΕΙ ΠΑΡΑΘΥΡΑ ΦΩΝΑΖΟΥΝ, ΚΟΥΝΑΝΕ-ΧΕΡΙΑ, ΒΟΗΘΕΙΑ, ΚΟΥΝΑΝΕ-ΧΕΡΙΑ.

ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ ΚΟΝΤΟΣ ΔΙΧΤΥ ΔΙΧΤΥ-ΑΝΟΙΓΕΙ ΕΛΑΤΕ ΠΗΔΗΤΕ-ΔΙΧΤΥ-ΜΕΣΑ-ΤΞ-Λ:

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΧΟΝΤΡΕΣ ΚΥΡΙΕΣ ΦΟΒΟΥΝΤΑΙ ΦΟΒΟΥΝΤΑΙ-ΠΑΡΑ-ΠΟΛΥ ΦΟΒΟΥΝΤΑΙ ΔΙΧΤΥ-ΜΕΣΑ-ΠΗΔΑΝΕ-ΤΞ-Λ:.

ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΕΣ ΟΙ-ΔΥΟ, ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΨΗΛΟΣ, ΚΟΝΤΟΣ ΟΙ-ΔΥΟ ΑΓΩΝΙΑ-ΜΕΓΑΛΗ.

ΤΩΡΑ ΦΩΤΙΕΣ ΤΕΛΟΣ, ΦΩΤΙΕΣ ΕΣΒΗΣΑΝ.

ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΕΣ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΣΠΙΤΙ ΠΙΣΩ. ΟΙ-ΔΥΟ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΜΕΝΟΙ. ΟΛΑ ΤΕΛΕΙΑ!!!

ΤΩΡΑ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΕΣ ΣΚΥΛΟ ΜΑΖΙ ΦΑΓΗΤΟ

ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΧΟΝΤΡΟΣ ΦΑΓΗΤΟ ΤΙ ΠΙΑΤΟ-ΒΟΥΝΟ. ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ ΑΥΤΟΣ ΚΟΝΤΟΣ, ΑΔΥΝΑΤΟΣ ΑΥΤΟΣ ΦΑΓΗΤΟ ΠΙΑΤΟ-ΜΙΚΡΟ-ΒΟΥΝΟ ΠΙΑΤΟ-ΛΙΓΟ-ΤΞ-5:

Απόδοση στα Ελληνικά

Είναι δύο πυροσβέστες στην ίδια γειτονιά που φοράνε τις ίδιες στολές και διαβάζουν την ίδια εφημερίδα. Αν δεν προσέξεις καλά θα σου φανεί πως είναι εντελώς ίδιοι. Η αλήθεια είναι ότι έχουν πολλές αντιθέσεις.

Ο ένας είναι ψηλός κι ο άλλος κοντός.

Ο ένας είναι χοντρός κι ο άλλος αδύνατος. Φυσικά ο κοντός, που είναι και ο πιο μικρός, οδηγεί την πιο μικρή πυροσβεστική αντλία. Ο πιο ψηλός και μεγαλύτερος οδηγεί μια μεγάλη αντλία.

Και στους δύο αρέσουν οι σκύλοι, κι έχουνε έναν ο καθένας. Το βράδυ ο ψηλός, που είναι και χοντρός, κοιμάται πλάι στην πυροσβεστική του. Το ίδιο κι ο κοντός, που είναι και αδύνατος. Θέλουν να είναι πάντα έτοιμοι.

Αν γίνει πυρκαγιά σημαίνει συναγερμός. Αμέσως ο κοντός τρέχει και βάζει το κάτω μέρος της στολής του. Ενώ ο ψηλός αρχίζει πάντα απ' το πάνω. Ντύνονται βιαστικά και τρέχουν να σβήσουν τη φωτιά.

Τρέχουν οι πυροσβεστικές, ξεφωνίζουν οι σειρήνες, κάνουν τρομερή φασαρία που ακούγεται διπλή μέσα στην ησυχία της νύχτας. Μπροστά πάνε τα αυτοκίνητα και πίσω οι σκύλοι.

Ο κόσμος ακούει το συναγερμό και βγαίνει όλος στο δρόμο: γυναίκες κι άντρες, νέοι και γέροι. Το σπίτι που καίγεται διακρίνεται καλά. Η γειτονιά έχει χαμηλά σπίτια. Αυτό είναι το ψηλότερο.

- Να την η φωτιά, τη βλέπω, είναι κοντά!
- Εγώ τη βλέπω μακριά!
- Είναι εκεί αριστερά!
- Όχι, είναι δεξιά!

Πρώτος έφτασε ο ψηλός κι άρχισε να καταβρέχει. Ξαφνικά ο κοντός βλέπει μακριά ένα άλλο σπίτι να καίγεται. Τρέχει, αλλά το νερό δε φτάνει από χαμηλά αρκετά ψηλά για να σβήσει τη φωτιά. Άνοιξε το δίχτυ και είπε σ' αυτούς που ήταν στα παράθυρα να πηδήξουν να σωθούν. Οι χοντρές κυρίες πηδάνε στο δίχτυ. Οι φωτιές σβήστηκαν.

Πριν λίγη ώρα είχαν μεγάλη αγωνία. Μετά όμως ήταν και οι δύο πολύ ευχαριστημένοι. Όλα πήγαν καλά. Πήγανε ο καθένας στο σπίτι του και ο χοντρός έφαγε όπως πάντα πολύ, ενώ ο αδύνατος έτρωγε λίγο γι' αυτό ήτανε κομψός.

Οι μαθητές παρακολουθούν την ιστορία στο βίντεο για δεύτερη φορά και μετά ο/η νηπιαγωγός τους κάνει μερικές ερωτήσεις κατανόησης.

Ερωτήσεις κατανόησης:

1. ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΕΣ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΠΟΣΟΙ; (Πόσοι ήταν οι πυροσβέστες;)
2. ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΕΣ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΙΔΙΟΙ; (Οι πυροσβέστες ήταν ίδιοι;)
3. ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΕΣ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΔΙΑΦΟΡΑ ΤΙ; (Τι διαφορά είχαν οι πυροσβέστες μεταξύ τους;)
4. ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΕΣ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΕΧΟΥΝ ΤΙ; (Τι έχουν οι πυροσβέστες;)
5. ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΕΣ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΚΟΙΜΟΥΝΤΑΙ ΠΟΥ; (Πού κοιμούνται οι πυροσβέστες;)
6. ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΕΣ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΒΡΑΔΥ ΑΚΟΥΣΑΝ ΤΙ; (Τι άκουσαν τη νύχτα οι πυροσβέστες;)
7. ΣΕΙΡΗΝΑ-ΧΤΥΠΑΕΙ ΓΙΑΤΙ; (Γιατί χτυπάει η σειρήνα;)
8. ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΨΗΛΟΣ ΣΤΟΛΗ ΦΟΡΑΕΙ ΠΩΣ; (Πώς φοράει ο ψηλός πυροσβέστης τη στολή του;)
9. ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΚΟΝΤΟΣ ΣΤΟΛΗ ΦΟΡΑΕΙ ΠΩΣ; (Πώς φοράει ο κοντός πυροσβέστης τη στολή του;)
10. ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΨΗΛΟΣ ΦΩΤΙΑ ΒΛΕΠΕΙ ΠΟΥ; (Πού είδε τη φωτιά ο ψηλός πυροσβέστης;)
11. ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΚΟΝΤΟΣ ΦΩΤΙΑ ΒΛΕΠΕΙ ΠΟΥ; (Πού είδε τη φωτιά ο κοντός πυροσβέστης;)
12. ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΨΗΛΟΣ ΦΩΤΙΑ ΣΒΗΝΕΙ ΠΩΣ; (Πώς έσβησε τη φωτιά ο ψηλός πυροσβέστης;)
13. ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΚΟΝΤΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΣΩΖΕΙ ΠΩΣ; (Πώς έσωσε τους ανθρώπους ο κοντός πυροσβέστης;)
14. ΒΡΑΔΥ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΨΗΛΟΣ ΤΡΩΕΙ ΤΙ; (Τι τρώει το βράδυ ο ψηλός πυροσβέστης;)
15. ΒΡΑΔΥ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΚΟΝΤΟΣ ΤΡΩΕΙ ΤΙ; (Τι τρώει το βράδυ ο κοντός πυροσβέστης;).

Προτεινόμενες απαντήσεις:

1. ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΕΣ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΔΥΟ (Οι πυροσβέστες είναι δύο)
2. ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΕΣ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΙΔΙΟΙ (Οι πυροσβέστες ήταν ίδιοι)
3. ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΕΣ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΠΟΛΛΕΣ: ΑΥΤΟΣ-ΔΕΞΙΑ ΨΗΛΟΣ ΧΟΝΤΡΟΣ, ΑΛΛΟΣ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΚΟΝΤΟΣ ΑΔΥΝΑΤΟΣ (Οι πυροσβέστες είχαν πολλές αντιθέσεις. Συγκεκριμένα ο ένας ήταν ψηλός και χοντρός, ο άλλος κοντός και αδύνατος)

4. ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΕΣ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΜΑΝΙΚΑ ΟΧΗΜΑ, ΣΚΥΛΟ ΟΙ-ΔΥΟ ΕΧΟΥΝ (Οι πυροσβέστες είχαν πυροσβεστικό όχημα και έναν σκύλο)
5. ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΕΣ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΜΑΝΙΚΑ ΟΧΗΜΑ ΔΙΠΛΑ ΚΟΙΜΟΥΝΤΑΙ (Οι πυροσβέστες κοιμόντουσαν δίπλα στο όχημα τους)
6. ΣΕΙΡΗΝΑ (Τη σειρήνα)
7. ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΚΕΙ ΣΠΙΤΙ ΦΩΤΙΑ ΠΑ (Ένα σπίτι στη γειτονιά έπιασε φωτιά)
8. ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΨΗΛΟΣ ΣΤΟΛΗ ΑΠΟ-ΠΑΝΩ-ΦΟΡΑΕΙ (Ο ψηλός πυροσβέστης έβαλε τη στολή τους από πάνω)
9. ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΚΟΝΤΟΣ ΣΤΟΛΗ ΑΠΟ-ΚΑΤΩ-ΦΟΡΑΕΙ (Ο κοντός πυροσβέστης έβαλε τη στολή τους από κάτω)
10. ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΨΗΛΟΣ ΦΩΤΙΑ ΚΟΝΤΑ, ΚΟΝΤΑ-ΤΞ-Β: ΑΡΙΣΤΕΡΑ (Ο ψηλός πυροσβέστης είδε μια φωτιά κοντά, αριστερά)
11. ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΚΟΝΤΟΣ ΦΩΤΙΑ ΜΑΚΡΙΑ-ΤΞ-Β: ΔΕΞΙΑ (Ο κοντός πυροσβέστης είδε μια φωτιά μακριά, δεξιά)
12. ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΨΗΛΟΣ ΜΑΝΙΚΑ-ΝΕΡΟ-ΡΙΧΝΕΙ (Ο ψηλός πυροσβέστης έριχνε νερό με τη μάνικα)
13. ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΚΟΝΤΟΣ ΔΙΧΤΥ ΔΙΧΤΥ-ΑΝΟΙΓΕΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΠΗΔΑΝΕ-ΔΙΧΤΥ-ΜΕΣΑ-ΤΞ-Λ: (Ο κοντός πυροσβέστης κρατούσε το δίχτυ για να πηδάνε οι άνθρωποι)
14. ΒΡΑΔΥ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΨΗΛΟΣ ΠΙΑΤΟ-ΒΟΥΝΟ ΤΡΩΕΙ (Το βράδυ ο ψηλός πυροσβέστης έφαγε πολύ φαγητό)
15. ΒΡΑΔΥ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΚΟΝΤΟΣ ΠΙΑΤΟ-ΛΙΓΟ-ΤΞ-5: ΤΡΩΕΙ (Το βράδυ ο κοντός πυροσβέστης έφαγε λίγο φαγητό).

Βήμα 3

Ο/η νηπιαγωγός οργανώνει μια δραστηριότητα αντιστοίχισης οχημάτων και επαγγελματιών. Έχει ετοιμάσει ένα μεγάλο χαρτόνι στο οποίο έχει φτιάξει έναν πίνακα με δύο στήλες «Ποιο επάγγελμα ταιριάζει; (ΔΟΥΛΕΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΤΑΙΡΙΑΖΕΙ ΠΟΙΟ;)». Στην πρώτη στήλη έχει κολλήσει κάθετα τα εξής οχήματα: Ασθενοφόρο, Πυροσβεστικό όχημα, Αεροπλάνο, Πλοίο, Περιπολικό, Απορριμματοφόρο, Ελικόπτερο. Η δεύτερη στήλη είναι κενή. Δίνει στους μαθητές κάρτες με τα εξής επαγγέλματα:

Ο-ΙΔΙΟΣ ΝΟΣΟΚΟΜΟΣ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΑΕΡΟΣΥΝΟΔΟΣ - ΣΕΡΒΙΤΟΡΟΣ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ - ΟΔΗΓΟΣ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΟΔΟΚΑΘΑΡΙΣΤΗΣ

Ο-ΙΔΙΟΣ ΠΙΛΟΤΟΣ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ

Οι μαθητές ένας-ένας καλούνται χωρίς να βλέπουν, να τραβήξουν μία κάρτα, να την δουν, να νοηματίσουν το επάγγελμα και να την κολλήσουν

δίπλα στο όχημα που ταιριάζει. Με αυτόν τον τρόπο παίζουν και αντιστοιχούν το επάγγελμα με το όχημα που ταιριάζει.

Οδηγίες νηπιαγωγού:

ΕΔΩ-ΤΞ-Β ΒΛΕΠΩ ΤΙ; (Τι βλέπεις εδώ;)

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ (Διάφορα αυτοκίνητα)

ΔΙΠΛΑ ΠΡΕΠΕΙ ΤΙ; (Τι πρέπει να βάλεις δίπλα;)

ΑΝΘΡΩΠΟΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΔΟΥΛΕΥΕΙ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος άνθρωπος δουλεύει;)

ΕΣΥ ΚΑΡΤΑ-ΒΕΝΤΑΛΙΑ ΤΡΑΒΑΣ (Εσύ θα τραβήξεις μία κάρτα)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΠΟΙΟΣ; (Αυτός ποιος είναι;)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΔΟΥΛΕΙΑ ΤΑΙΡΙΑΖΕΙ ΤΙ; (Ποιο είναι το όχημα που ταιριάζει στο επάγγελμά του;)

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΔΟΥΛΕΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΤΑΙΡΙΑΖΕΙ ΠΟΙΟ; (Ποιο είναι το όχημα που ταιριάζει σε κάθε επάγγελμα;).

Βήμα 4

Ο/η νηπιαγωγός έχει απλωμένες ανάποδα τις κάρτες των παραπάνω επαγγελμάτων στο τραπέζι εργασίας. Οι μαθητές καλούνται να ξεκινήσουν ένα παιχνίδι παντομίμας. Ένας-ένας, με τη σειρά σηκώνεται και τραβάει μια κάρτα. Τη βλέπει χωρίς να τη δείξει στους άλλους. Στη συνέχεια παριστάνει το επάγγελμα που βλέπει, κάνοντας παντομίμα. Οι υπόλοιποι μαθητές θα πρέπει να μαντέψουν τι δουλειά κάνει, ποιο επάγγελμα υποδύεται.

Ο/η νηπιαγωγός κατευθύνοντας τους μαθητές δίνει πρώτη το παράδειγμα:

ΤΩΡΑ ΑΛΛΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ (Τώρα θα παίξουμε ένα άλλο παιχνίδι)

ΚΑΡΤΑ-ΒΕΝΤΑΛΙΑ ΤΡΑΒΑΩ (Τραβάμε μία κάρτα)

Α!!! ΑΥΤΟΣ-ΤΞ-Β ΠΟΙΟΣ; (Ποιος είναι αυτός;)

ΜΥΣΤΙΚΟ ΕΓΩ ΛΕΩ ΟΧΙ (Το κρατάω μυστικό, δεν το λέω)

ΠΕΡΙΜΕΝΕΤΕ, ΠΕΡΙΜΕΝΕΤΕ ΕΓΩ ΘΕΑΤΡΟ ΔΕΙΞΩ (Περιμένετε εγώ θα το δείξω, θα κάνω θέατρο).

Γίνεται αναπαράσταση του επαγγέλματος και οι άλλοι πρέπει να μαντέψουν.

Ο/η νηπιαγωγός κάνει ότι σκουπίζει.

ΕΣΕΙΣ ΜΑΝΤΕΨΤΕ, ΕΜΕΝΑ ΔΕΙΧΝΩ ΤΙ; (Εσείς θα μαντέψετε τι κάνω;)

ΕΓΩ, ΕΜΕΝΑ ΔΟΥΛΕΙΑ ΤΙ; (Τι δουλειά κάνω;)

ΕΜΕΝΑ ΟΔΟΚΑΘΑΡΙΣΤΗΣ (Οδοκαθαριστής)

ΤΩΡΑ ΑΛΛΟΣ (Τώρα άλλος)

ΕΜΕΙΣ ΜΑΝΤΕΥΟΥΜΕ ΑΥΤΟΣ ΔΟΥΛΕΙΑ ΑΛΛΟ ΤΙ (Εμείς θα μαντέψουμε τη δουλειά κάνει).

Οι μαθητές παίζουν το παιχνίδι της παντομίμας.

4^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Στην παρούσα ενότητα οι μαθητές έρχονται σε επαφή με τη βασική σήμανση του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (ΚΟΚ) και αποκτούν βασικές γνώσεις για την προσωπική τους ασφάλεια.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να μάθουν τη χρήση του φωτεινού σηματοδότη και να μπορούν να την περιγράψουν στην ΕΝΓ,
- να γνωρίσουν ορισμένα από τα σήματα του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (ΚΟΚ) και τη λειτουργία τους,
- να κατανοήσουν τη χρησιμότητά τους και να μπορούν να την περιγράψουν στην ΕΝΓ,
- να ακολουθούν οδηγίες, μαθαίνοντας να διαβάζουν πινακίδες,
- να κατανοούν και να απαντούν σε ερωτήσεις που γίνονται με τα νοήματα ΤΙ; ΠΟΙΟΣ; ΠΟΥ; ΠΩΣ; ΓΙΑΤΙ;

Υλικά και μέσα

- Φωτογραφική μηχανή
- Υπολογιστής
- Άσπρα γάντια
- Κατασκευή άσπρης ζώνης τροχονόμου
- Καρτέλες σημάτων οδικής κυκλοφορίας (φανάρι, STOP, υποχρεωτική στροφή δεξιά-αριστερά, απαγορεύεται δεξιά-αριστερά, μονόδρομος, πεζοί, διάβαση, υποχρεωτικός κύκλος στην πλατεία)
- Καρτέλες χρωμάτων φωτεινού σηματοδότη
- Σχοινιά
- Χαρτοταινία
- Χαρτόνια (μαύρο, πορτοκαλί, πράσινο, κόκκινο)
- Ζελατίνες κόκκινη, πράσινη, πορτοκαλί, μπλε ή κίτρινη
- Κουτί από χαρτιά Α4
- Φακός

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός μαζί με τους μαθητές κάνουν μια σύντομη βόλτα στη γειτονιά του σχολείου. Οι μαθητές παρατηρούν τις πινακίδες που υπάρχουν στους δρόμους. Τις φωτογραφίζουν και επιστρέφουν στην τάξη.

Ο/η νηπιαγωγός παρουσιάζει τις φωτογραφίες με τις πινακίδες στο διαδραστικό πίνακα ή έχει ετοιμάσει καρτέλες με τα βασικά σήματα και ρωτάει τους μαθητές εάν ξέρουν τι είναι αυτά και αν τα έχουν ξαναδεί.

Διάλογος:

ΑΥΤΟ-ΠΙΝΑΚΙΔΑ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΑΥΤΟ ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΓΡΑΜΜΟ (Είναι μία πινακίδα)

ΑΥΤΟ ΣΗΜΑ (Αυτό είναι ένα σήμα)

ΑΥΤΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ (Είναι πολύ σημαντικό)

ΔΡΟΜΟ ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΟΔΗΓΟΙ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΣΗΜΑ ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΓΡΑΜΜΟ ΚΟΙΤΑΝΕ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΠΑΝΤΑ (Όλοι οι οδηγοί θα πρέπει να προσέχουν τις πινακίδες)

ΑΥΤΟ ΚΑΝΟΝΑΣ, ΕΝΤΟΛΗ, ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (Αυτές είναι κανόνες, μας δίνουν εντολές υποχρεωτικές)

ΕΓΩ Ο-ΙΔΙΟΣ ΟΔΗΓΟΣ, ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΑΥΤΑ ΑΚΟΛΟΥΘΩ (Εάν εγώ οδηγώ θα πρέπει να τους ακολουθώ υποχρεωτικά)

ΑΝ ΕΓΩ ΑΔΙΑΦΟΡΙΑ, ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΑΥΤΟΣ ΕΜΕΝΑ ΣΥΛΛΑΜΒΑΝΕΙ (Εάν δεν ακολουθήσω αυτό που μου υποδεικνύει η πινακίδα, ο αστυνόμος με συλλαμβάνει)

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΕΜΕΝΑ ΤΙΜΩΡΙΑ (Ο αστυνόμος θα με βάλει τιμωρία)

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΕΜΕΝΑ ΠΡΟΣΤΙΜΟ (Θα μου δώσει πρόστιμο)

ΕΓΩ ΛΕΦΤΑ ΠΛΗΡΩΝΩ (Εγώ θα πληρώσω χρήματα)

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΓΩ ΟΔΗΓΩ (Για παράδειγμα εγώ οδηγώ).

Δείχνει την πινακίδα του STOP και λέει:

ΣΗΜΑ ΑΥΤΟ STOP ΒΛΕΠΩ (Βλέπω το σήμα STOP)

ΑΥΤΟ ΣΗΜΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΤΙ; (Όταν το δω τι πρέπει να κάνω;)

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΣΤΑΜΑΤΑΩ-ΤΞ-Β (Πρέπει να σταματήσω το αυτοκίνητο)

ΕΓΩ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΣΤΑΜΑΤΑΩ-ΤΞ-Β ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ-ΣΤΑΜΑΤΑΩ ΚΟΙΤΑΩ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΚΟΙΤΑΩ-ΔΕΞΙΑ

(Σταματάω και κοιτάω αριστερά και δεξιά)

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΑΛΛΟ-ΔΡΟΜΟ ΕΡΧΕΤΑΙ-ΑΠΟ-ΔΕΞΙΑ-ΤΞ-Β (Εάν έρχεται αυτοκίνητο από δεξιά από τον άλλο δρόμο)

ΕΓΩ ΠΕΡΙΜΕΝΩ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ-ΣΤΑΜΑΤΑΩ ΠΕΡΝΑΕΙ-ΑΠΟ-ΔΕΞΙΑ-ΤΞ-Β (Περιμένω μέχρι να περάσει το αυτοκίνητο από δεξιά).

Στη συνέχεια δείχνει και τα υπόλοιπα σήματα.

Τα σήματα:

ΣΗΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ

STOP

ΜΟΝΟΔΡΟΜΟΣ: ΜΟΝΟΣ ΔΡΟΜΟΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ-ΤΞ-1

ΔΕΞΙΑ-ΣΤΡΟΦΗ ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ

ΑΡΙΣΤΕΡΑ-ΣΤΡΟΦΗ ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ

ΣΤΡΟΦΗ-ΔΕΞΙΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ

ΣΤΡΟΦΗ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ

ΠΛΑΤΕΙΑ-ΓΥΡΩ-ΓΥΡΩ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ

ΠΡΟΣΟΧΗ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΠΕΖΟΙ-ΤΞ-Α

ΔΙΑΒΑΣΗ ΠΕΡΠΑΤΑΩ-ΤΞ-Α

ΠΑΡΚΙΝΓΚ ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ

Βήμα 2

Ο/η νηπιαγωγός δείχνει μια εικόνα τροχονόμου στους μαθητές και τους εξηγεί ότι αυτός ρυθμίζει την κυκλοφορία.

Γίνεται μια μικρή συζήτηση:

ΑΥΤΟΣ ΤΙ; (Τι είναι αυτός;)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΤΡΟΧΟΝΟΜΟΣ (Είναι τροχονόμος)

ΤΡΟΧΟΝΟΜΟΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΕΧΕΙ ΤΙ; (Τι έχει ο τροχονόμος;)

ΣΤΟΛΗ, ΚΑΠΕΛΟ, ΓΑΝΤΙΑ ΑΣΠΡΑ, ΖΩΝΗ ΑΣΠΡΗ, ΣΦΥΡΙΧΤΡΑ (Στολή, καπέλο, άσπρα γάντια και άσπρη ζώνη, σφυρίχτρα)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΔΟΥΛΕΙΑ ΠΟΥ; (Πού δουλεύει;)

ΔΡΟΜΟ (Στον δρόμο)

ΔΡΟΜΟ Ο-ΙΔΙΟΣ ΤΡΟΧΟΝΟΜΟΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΠΕΡΝΑΝΕ-ΔΕΞΙΑ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ-ΤΞ-Β ΣΦΥΡΙΖΕΙ (Στο δρόμο, ο τροχονόμος σφυρίζει στα αυτοκίνητα που περνάνε)

Ο-ΙΔΙΟΣ ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΜΟΙΑΖΕΙ (Αυτός μοιάζει με αστυνομικός)

ΙΔΙΟ ΟΧΙ (Δεν είναι το ίδιο)

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΚΛΕΦΤΗΣ ΣΥΛΛΑΜΒΑΝΕΙ (Ο αστυνόμος συλλαμβάνει τους κλέφτες)

ΤΡΟΧΟΝΟΜΟΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΠΕΡΝΑΝΕ-ΔΕΞΙΑ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ-ΤΞ-Β ΕΙΔΙΚΟΣ (Ο τροχονόμος ασχολείται ειδικά με τα αυτοκίνητα)

ΤΡΟΧΟΝΟΜΟΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΚΛΕΦΤΗ ΣΥΛΛΑΜΒΑΝΕΙ ΟΧΙ (Ο τροχονόμος δεν πιάνει τους κλέφτες)

ΤΡΟΧΟΝΟΜΟΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΟΔΗΓΟ Ο-ΙΔΙΟΣ, ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ, ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΝΑΙ (Είναι υπεύθυνος για τους οδηγούς και τα αυτοκίνητα)

ΟΔΗΓΟΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΣΗΜΑΤΑ ΑΔΙΑΦΟΡΕΙ, ΤΡΟΧΟΝΟΜΟΣ ΑΥΤΟΣ ΤΙΜΩΡΙΑ, ΠΡΟΣΤΙΜΟ (Όταν ένας οδηγός αδιαφορεί για τα σήματα, ο τροχονόμος τον βάζει τιμωρία, του βάζει πρόστιμο)

ΑΥΤΟΣ ΔΟΥΛΕΙΑ ΤΙ; (Τι δουλειά κάνει αυτός;)

ΔΡΟΜΟ ΤΡΟΧΟΝΟΜΟΣ ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΤΙ; ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΠΕΡΑΕΙ-ΔΕΞΙΑ-ΤΞ-Β ΠΕΡΝΑΕΙ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ-ΤΞ-Β ΠΡΩΤΑ ΠΟΙΑ; (Στο δρόμο ο τροχονόμος αποφασίζει ποια αυτοκίνητα θα περάσουν πρώτα).

Ο/η νηπιαγωγός φοράει άσπρα γάντια, έχει προετοιμάσει μια άσπρη διαγώνια ζώνη και κάνει τον τροχονόμο. Παίρνει σοβαρό ύφος και λέει:

ΤΩΡΑ ΕΓΩ ΨΕΜΑΤΑ ΤΡΟΧΟΝΟΜΟΣ; (Τώρα εγώ στα ψέματα θα παίξω τον τροχονόμο)

ΕΣΕΙΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΣΑΣ ΟΔΗΓΟΙ (Εσείς θα οδηγείτε τα αυτοκίνητά σας)

ΕΓΩ ΟΔΗΓΟΥΣ ΠΑΡΑΤΗΡΩ (Εγώ θα σας παρατηρώ)

ΕΣΕΙΣ ΣΗΜΑΤΑ ΘΥΜΑΣΤΕ; (Θυμάστε τα σήματα;)

Τραβάει πίσω από την πλάτη της την καρτέλα ενός σήματος και τη δείχνει στους μαθητές:

ΑΥΤΟ ΕΝΤΟΛΗ ΤΙ; (Αυτό το σήμα τι σημαίνει;)

Εάν οι μαθητές δεν θυμούνται αστειεύεται και τους δίνει ένα χαρτάκι που είναι πρόστιμο.

Α! ΕΣΥ ΘΥΜΑΣΑΙ ΔΕΝ (Α! εσύ δεν θυμάσαι)

ΕΣΥ ΠΡΟΣΤΙΜΟ ΠΛΗΡΩΝΕΙΣ (Θα πληρώσεις πρόστιμο)

Το παιχνίδι συνεχίζεται. Οι μαθητές με τον/τη νηπιαγωγό αλλάζουν ρόλους. Όλοι, ο ένας μετά τον άλλο γίνονται τροχονόμοι και εξετάζουν τους οδηγούς, μέχρι ο/η νηπιαγωγός να βεβαιωθεί ότι όλοι ξέρουν τη σωστή σημασία κάθε σήματος.

Βήμα 3

Ο/η νηπιαγωγός έχει φτιάξει τρεις καρτέλες για το φωτεινό σηματοδότη κόκκινο, πράσινο και πορτοκαλί ή μπορεί να χρησιμοποιήσει τις καρτέλες των αντίστοιχων χρωμάτων από την ενότητα 3. Παρουσιάζει επίσης μια φωτογραφία φωτεινού σηματοδότη στο διαδραστικό πίνακα την οποία χρησιμοποιεί ως εφόρμηση για να συζητήσει για τη λειτουργία και τη χρήση του φαναριών στο δρόμο.

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΦΑΝΑΡΙ (Φανάρι)

ΕΣΕΙΣ ΞΕΡΕΤΕ; (Εσείς ξέρετε τι είναι;)

ΦΑΝΑΡΙ ΤΙ; (Ξέρετε τι κάνει το φανάρι;)

ΦΑΝΑΡΙ ΔΕΙΧΝΕΙ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΠΕΡΝΑΕΙ-ΤΞ-Β, ΣΤΑΜΑΤΑΕΙ-ΤΞ-Β (Το φανάρι μας λέει πότε μπορούν τα αυτοκίνητα να περάσουν τον δρόμο και πότε όχι)

ΛΟΓΟΣ ΤΡΑΚΑΡΟΥΝ ΜΗ (Το φανάρι υπάρχει για να μην τρακάρουν τα αυτοκίνητα)

ΑΥΤΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΑΝΑΒΕΙ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΠΕΡΝΑΕΙ-ΤΞ-B (Όταν βλέπω το πράσινο περνάω)

ΚΟΚΚΙΝΟ ΑΝΑΒΕΙ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΣΤΑΜΑΤΑΕΙ-ΤΞ-B (Όταν βλέπω το κόκκινο σταματώ)

ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ ΑΝΑΒΕΙ ΚΟΚΚΙΝΟ ΘΑΑΑ... (Όταν βλέπω το πορτοκαλί σημαίνει ότι σε λίγο θα ανάψει το κόκκινο)

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΣΤΑΜΑΤΑΕΙ-ΤΞ-B (Το αυτοκίνητο πρέπει να σταματήσει)

ΑΝ ΦΑΝΑΡΙ ΔΕΝ-ΥΠΑΡΧΕΙ (Εάν δεν υπήρχε το φανάρι)

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΙ; (Τι θα γινόταν;)

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΟΛΑ ΠΕΡΝΑΝΕ-ΔΕΞΙΑ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ-ΤΞ-B ΤΡΑΚΑΡΟΥΝ (Θα περνούσαν όλα τα αυτοκίνητα μαζί και θα μπορούσαν να τρακάρουν).

Οι μαθητές με τον/τη νηπιαγωγό βγαίνουν στην αυλή. Όλοι οι μαθητές στέκονται στη σειρά ο ένας πίσω από τον άλλον. Ο/η νηπιαγωγός εξηγεί ότι όλοι οδηγούν αυτοκίνητα και εκείνη είναι το φανάρι. Πίσω από την πλάτη της κρατάει τις καρτέλες με το κόκκινο και το πράσινο. Σηκώνει την καρτέλα με το πράσινο και όλοι ξεκινούν. Ξαφνικά σηκώνει την καρτέλα με το κόκκινο και οι μαθητές σταματούν. Το παιχνίδι συνεχίζεται. Ο/η νηπιαγωγός επιτρέπει στους μαθητές ένας-ένας με τη σειρά να πάρει την καρτέλα του κόκκινου και του πράσινου και να ρυθμίσει την κυκλοφορία.

Συμβολικά οι καρτέλες του πράσινου και του κόκκινου μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να δηλώσουν μέσα στην τάξη έναρξη ή λήξη μιας δραστηριότητας όπως π.χ. του παιχνιδιού, του φαγητού κ.λπ., σαν παιχνίδι για μια χρονική περίοδο και όσο αυτό φαίνεται αστείο και διασκεδαστικό στους μαθητές.

Βήμα 4

Οι μαθητές μαζί με τον/τη νηπιαγωγό κατασκευάζουν με ένα χαρτόκουτο ένα φωτεινό σηματοδότη. Βάφουν το χαρτόκουτο καφέ σκούρο, μαύρο ή γκρι χρώμα. Ο/η νηπιαγωγός δημιουργεί τρεις μεγάλες τρύπες στη θέση που υποθετικά είναι τα φώτα του φαναριού. Σε κάθε μια από αυτές τις τρύπες κολλάει χαρτί ζελατίνης, κόκκινο, πράσινο και πορτοκαλί αντίστοιχα από πάνω προς τα κάτω. Οι μαθητές παίζοντας με ένα φακό μπορούν να κάνουν το φωτεινό σηματοδότη να λειτουργήσει. Αντί για κουτί μπορεί να χρησιμοποιηθεί απλό σκληρό χαρτόνι απλοποιώντας την κατασκευή και φτιάχνοντας έναν επίπεδο φωτεινό σηματοδότη.

Βήμα 5

Ο/η νηπιαγωγός δημιουργεί διαδρομές με σχοινιά ή κάποιο άλλο υλικό όπως π.χ. χαρτοταινία, στην αυλή του σχολείου. Σε διάφορα σημεία τοποθετεί πινακίδες με σήματα, φανάρι, και διαβάσεις.

Εξηγεί στους μαθητές ότι όλα αυτά είναι δρόμοι ΑΥΤΑ ΟΛΑ ΔΡΟΜΟΙ και ότι θα παίξουν ένα παιχνίδι με αυτοκίνητα και μηχανές ΕΜΕΙΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΜΗΧΑΝΕΣ ΠΑΙΧΝΙΔΙ (Εμείς είμαστε αυτοκίνητα και μηχανές).

Όλοι αποφασίζουν τι ρόλο θέλουν να έχουν. Χρειάζεται να υπάρχει ένας τροχονόμος, ΜΑΘΗΤΗΣ Ο-ΙΔΙΟΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΤΡΟΧΟΝΟΜΟΣ (Ένας μαθητής είναι τροχονόμος). ΤΡΟΧΟΝΟΜΟΣ ΘΕΛΕΙ ΕΣΕΙΣ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος θέλει να είναι ο τροχονόμος;).

Κάποιος άλλος πρέπει να κάνει το φανάρι. ΜΑΘΗΤΗΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΦΑΝΑΡΙ (Ένας μαθητής είναι φανάρι), ΦΑΝΑΡΙ ΘΕΛΕΙ ΕΣΕΙΣ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος θέλει να είναι το φανάρι;).

Οι υπόλοιποι μαθητές θα οδηγούν αυτοκίνητα ή μηχανάκια. ΑΥΤΟΙ ΥΠΟΛΟΙΠΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ, ΑΥΤΟΙ ΜΗΧΑΝΑΚΙΑ (Οι υπόλοιποι μαθητές είναι αυτοκίνητα και μηχανάκια). ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΟΔΗΓΕΙ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος θέλει να οδηγεί αυτοκίνητο;), ΜΗΧΑΝΗ ΟΔΗΓΕΙ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος θέλει να οδηγεί μηχανή;).

Οι μαθητές επιλέγουν το ρόλο που τους αρέσει. Ο/η νηπιαγωγός δίνει στο μαθητή που επιλέγει το φανάρι τις καρτέλες με το κόκκινο και το πράσινο και στον τροχονόμο την άσπρη ζώνη και τα γάντια.

Η ίδια/ίδιος δηλώνει ότι θα είναι οδηγός φορτηγού γι' αυτό θα οδηγήσει σιγά και προσεκτικά, ΕΓΩ ΦΟΡΤΗΓΟ ΟΔΗΓΩ (Εγώ οδηγώ φορτηγό), ΕΓΩ ΟΔΗΓΩ ΑΡΓΑ (Εγώ οδηγώ αργά), ΕΓΩ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΙΓΑ-ΣΙΓΑ (Εγώ προσέχω, πάω σιγά-σιγά). Ζητά από τους μαθητές στην αρχή να ακολουθήσουν την ίδια διαδρομή με αυτόν/αυτήν.

ΑΡΧΗ ΕΓΩ ΑΡΧΗΓΟΣ (Στην αρχή θα είμαι αρχηγός)

ΕΓΩ ΠΡΩΤΟΣ (Εγώ θα είμαι πρώτος)

ΟΛΟΙ ΔΡΟΜΟ ΙΔΙΟ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΜΕ (Όλοι θα ακολουθήσουμε τον ίδιο δρόμο)

ΟΛΟΙ ΠΙΣΩ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ (Όλοι θα ακολουθείτε πίσω).

Στόχος είναι ο ίδιος/ίδια να λειτουργήσει ως πρότυπο εφαρμόζοντας όλους τους κανόνες σηματοδότησης.

Στη συνέχεια ένας άλλος μαθητής γίνεται αρχηγός. Όλοι οι μαθητές σταδιακά μπαίνουν στη θέση του αρχηγού. Οι μαθητές στο ρόλο του τροχονόμου και του φαναριού θα ήταν σκόπιμο κάποια στιγμή να αλλάξουν με κάποιο συμμαθητή τους για να ασκηθούν και αυτοί στην εφαρμογή των κανόνων κυκλοφορίας.

Επίσης μπορεί εσκεμμένα ο/η νηπιαγωγός να κάνει λάθη για να δει πώς θα αντιδράσουν οι μαθητές. Η δραστηριότητα μπορεί να γίνει και με ζευγάρια μαθητών.

Ενότητα 12^η

Το περιβάλλον μου

Στην ενότητα «Το περιβάλλον μου» καλύπτονται οι ακόλουθοι στόχοι του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών της ΕΝΓ ως προς τους άξονες περιεχομένου.

Στόχοι - Άξονες Περιεχομένου

Αντιληπτική γλώσσα

Οι μαθητές:

- να κατανοούν βασικούς επικοινωνιακούς κανόνες στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν εξελικτικά όλο και περισσότερα θέματα που εκφέρονται στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν, να βιώνουν και να εκτιμούν στοιχεία λογοτεχνίας και πολιτισμού των Κωφών.

Εκφραστική γλώσσα

Οι μαθητές:

- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να εκφράσουν αποτελεσματικά τις σκέψεις, τα συναισθήματα, τις επιθυμίες και τις απόψεις τους,
- να χρησιμοποιούν ένα σύνολο γλωσσικών στρατηγικών για να μεταδώσουν αποτελεσματικά τις ιδέες τους στο ακροατήριο της τάξης, νοηματίζοντας για γνωστικούς, συλλογιστικούς, δημιουργικούς και πληροφοριακούς σκοπούς,
- να χρησιμοποιούν κατάλληλους τύπους ΕΝΓ για παρουσίαση θεμάτων, έκφραση ιδεών, συναισθημάτων, σκέψεων και γνώσεων.

Ως προς τους ειδικούς στόχους στη διδακτική ενότητα «Το περιβάλλον μου» καλύπτονται οι ακόλουθοι στόχοι:

Αντιληπτική γλώσσα

Οι μαθητές ασκούνται βαθμιαία:

- να ανταποκρίνονται οπτικά και να διατηρούν την κατάλληλη οπτική επαφή κατά τη διάρκεια της επικοινωνίας στην ΕΝΓ,
- να παρακολουθούν με συνέπεια την αφήγηση μιας ιστορίας στην ΕΝΓ,
- να κατανοούν ερωτήσεις που γίνονται με το νόημα ΠΟΙΟΣ; με την έννοια τίνος,
- να κατανοούν τις αντωνυμίες ΕΓΩ, ΕΣΥ, ΑΥΤΟ, ΕΜΕΙΣ, ΕΣΕΙΣ, ΑΥΤΑ, ΔΙΚΟ ΣΟΥ/ΤΟΥ/ΤΗΣ/ΤΟΥΣ,
- να κατανοούν νοήματα που αφορούν στο οικείο καθημερινό περιβάλλον του σπιτιού και τους χώρους του,
- να κατανοούν τη χρήση του νοηματικού χώρου για την περιγραφή του φυσικού χώρου,

- να διακρίνουν νοήματα, που διαφέρουν μόνο ως προς το μόρφωμα της κίνησης και δηλώνουν οντότητα ή ενέργεια,
- να κατανοούν συγκρίσεις, την ομοιότητα, τη διαφορά, το βαθμό και τον τρόπο διαφοροποίησης μεταξύ όμοιων αντικειμένων.

Εκφραστική γλώσσα

Οι μαθητές ασκούνται βαθμιαία:

- να συμμετέχουν στην επικοινωνία και να παρακολουθούν το συνοηματοποίη τους με γνώσιμο του κεφαλιού,
- να χρησιμοποιούν το σχετικό λεξιλόγιο στην ΕΝΓ σχετικά με τις συνήθειές τους,
- να εκφράζουν ομοιότητες και διαφορές
- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για:
  - ο να δώσουν πληροφορίες,
  - ο να απαντούν σε ερωτήσεις,
  - ο να διατυπώνουν ερωτήσεις,
- να χρησιμοποιούν την ΕΝΓ για να εκφράζουν τις ακόλουθες σημασιολογικές οντότητες:
  - ο ύπαρξη,
  - ο θέση,
  - ο περιγραφή,
  - ο ενέργεια,
  - ο ποσότητα,
  - ο κτήση,
  - ο άρνηση ή κατάφαση,
- να απαντούν σε ερωτήσεις σχετικά με το περιεχόμενο μιας ιστορίας,
- να χρησιμοποιούν σωστά το νοηματικό χώρο για να περιγράψουν τον φυσικό χώρο,
- να παράγουν νοήματα, που διαφέρουν μόνο ως προς το μόρφωμα της κίνησης και δηλώνουν οντότητα ή ενέργεια,
- να συμμετέχουν σε μια συζήτηση.

1^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Στη συγκεκριμένη υποενότητα μέσα από περιγραφές χώρων, αντικειμένων, παιχνίδια ρόλων και παντομίμα οι μαθητές θα εκτεθούν σε λεξιλόγιο που αφορά στο οικείο καθημερινό περιβάλλον του σπιτιού τους και τους χώρους του.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να αναπτύξουν στρατηγικές παρακολούθησης του νοηματιστή,
- να επιλέγουν τα σωστά νοήματα για να αναφερθούν σε έναν οικείο χώρο,
- να χρησιμοποιούν σωστούς τύπους της ΕΝΓ για να περιγράψουν τους χώρους του σπιτιού τους,
- να χρησιμοποιούν σωστά το νοηματικό χώρο για να περιγράψουν τον φυσικό χώρο,
- να περιγράψουν τις συνήθειές τους καθώς και αυτές των υπολοίπων μελών της οικογένειάς τους.

Υλικά

- Κάρτες, φωτογραφίες - εικόνες δωματίων σπιτιού
- Φωτογραφίες επίπλων
- Διαδραστικός πίνακας
- Πρόγραμμα Google earth
- Πρόγραμμα ζωγραφικής στον υπολογιστή
- Πρόγραμμα Print Screen
- Περιοδικά διακόσμησης χώρων
- Ψαλίδια
- Τέσσερα χαρτόνια κανσόν διαφορετικού χρώματος

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός χρησιμοποιώντας το google earth επιλέγει μια μονοκατοικία και μια πολυκατοικία και μέσω των προγραμμάτων print screen και της ζωγραφικής του υπολογιστή τις αποτυπώνει ως παγωμένες εικόνες. Τις δείχνει στους μαθητές στον διαδραστικό πίνακα προβάλλοντάς τις σε παράθεση.

Ρωτά τους μαθητές τι βλέπουν.

ΕΔΩ ΒΛΕΠΕΙΣ ΤΙ; (Τι βλέπεις εδώ;)

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΕΣΕΙΣ ΞΕΡΕΤΕ, ΠΟΙΟΣ; (Ποιος ξέρει;)

Περιμένει ως πιθανή απάντηση το νόημα ΣΠΙΤΙ.

Ο/η ίδια επεκτείνει δείχνοντας και νοηματίζοντας ΣΠΙΤΙ ΑΥΤΟ ΣΠΙΤΙ (Αυτό το σπίτι είναι μονοκατοικία)

ΣΠΙΤΙ ΑΥΤΟ ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ (Αυτό το σπίτι είναι πολυκατοικία).

Περιγράφει και εξηγεί τις διαφορές.

ΑΥΤΟ ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ ΜΕΣΑ ΣΠΙΤΙΑ ΠΟΛΛΑ (Πολυκατοικία έχει πολλά σπίτια)

ΣΠΙΤΙ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ-ΤΞ-B: ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ-ΠΑΝΩ-ΤΞ-B: ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ-ΠΑΝΩ-ΤΞ-B: ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ-ΠΑΝΩ-ΤΞ-B: ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ-ΠΑΝΩ-ΤΞ-B: ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ-ΠΑΝΩ-ΤΞ-B: (Το ένα πάνω στο άλλο)

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ ΣΠΙΤΙΑ ΠΟΛΛΑ ΕΝΑ-ΠΑΝΩ-ΑΛΛΟ-ΤΞ-B: (Είναι πολλά σπίτια μαζί)

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ ΕΔΩ ΣΠΙΤΙ ΑΥΤΑ ΕΧΕΙ ΣΚΕΠΗ; ΟΧΙ, ΔΕΝ-ΕΧΟΥΝ (Τα σπίτια εδώ έχουν σκεπή; Όχι)

ΕΔΩ ΣΠΙΤΙ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ (Εδώ το σπίτι είναι διαφορετικό)

ΣΠΙΤΙ ΑΥΤΟ ΝΟΗΜΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ (Αυτό το σπίτι το λέμε διαμέρισμα)

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ, ΜΕΣΑ ΜΕΣΑ ΜΕΣΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ (Σε κάθε διαμέρισμα είναι μια οικογένεια)

ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΑΥΤΟ ΜΑΜΑ, ΜΠΑΜΠΑΣ, ΠΑΙΔΙΑ, ΟΛΟΙ ΚΟΙΜΟΥΝΤΑΙ ΤΡΩΝΕ ΠΑΙΖΟΥΝ (Στο διαμέρισμα η μαμά, ο μπαμπάς, τα παιδιά κοιμούνται, τρώνε, παίζουν)

ΑΥΤΗ ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ ΠΟΛΛΑ (Η πολυκατοικία έχει πολλά διαμερίσματα)

ΑΥΤΗ ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ ΠΟΛΛΕΣ (Η πολυκατοικία έχει πολλές οικογένειες)

ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ ΑΥΤΗ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ (Η μονοκατοικία είναι διαφορετική)

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ

(Η πολυκατοικία είναι διαφορετική από τη μονοκατοικία)

ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ ΑΥΤΗ ΕΝΑ ΣΠΙΤΙ (Η μονοκατοικία είναι ένα σπίτι)

ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ ΑΥΤΗ ΜΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ (Στη μονοκατοικία ζει μία οικογένεια).

Γνωρίζοντας το είδος της κατοικίας του κάθε μαθητή, ο/η νηπιαγωγός ενθαρρύνει τους μαθητές να δηλώσουν που μένουν. Τους ρωτά:

ΕΣΥ ΣΠΙΤΙ ΣΟΥ ΤΙ; (Εσύ πού μένεις;)

ΕΣΥ ΣΠΙΤΙ ΣΟΥ ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ ΑΥΤΟ-ΑΥΤΟ; (Εσένα το σπίτι σου είναι πολυκατοικία ή μονοκατοικία;)

ΑΥΤΟ (Δείχνει τη μονοκατοικία) Ή ΑΥΤΟ (Δείχνει την πολυκατοικία).

Ο/η νηπιαγωγός έχοντας προετοιμάσει φωτογραφίες από το google earth με τις κατοικίες των μαθητών, τις δείχνει στον υπολογιστή και τις σχολιάζει:

ΣΠΙΤΙ ΣΟΥ ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ (Το δικό σου σπίτι είναι μονοκατοικία),
 ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ ΟΝΟΜΑ ΣΠΙΤΙ ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ (Του... νοηματικό όνομα είναι πολυκατοικία) ΕΞΕΙΣ-ΟΙ-ΔΥΟ ΣΠΙΤΙ ΙΔΙΟ, ΣΠΙΤΙ ΣΑΣ ΤΙ; ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ (Εσείς οι δύο έχετε ίδιο σπίτι, το σπίτι σας είναι πολυκατοικία) κ.λπ.

Η επεξεργασία του θέματος ολοκληρώνεται με την αποτύπωση σε πίνακα της καταμέτρησης των μαθητών που μένουν σε μονοκατοικία και αυτών που μένουν σε διαμερίσματα πολυκατοικιών. Στη στήλη της μονοκατοικίας ή της πολυκατοικίας ανάλογα με το είδος της κάθε κατοικίας του μαθητή, ο τελευταίος κολλάει την εκτυπωμένη φωτογραφία του σπιτιού του και δίπλα σχεδιάζει το νοηματικό του όνομα.

Οι μαθητές συνήθως παρατηρούν ότι οι περισσότεροι μένουν σε πολυκατοικία.

Βήμα 2

Ο/η νηπιαγωγός παρουσιάζει κάρτες με εικόνες – φωτογραφίες των εξής δωματίων.

Νοήματα:

ΔΩΜΑΤΙΟ-ΚΟΥΖΙΝΑ (κουζίνα)

ΔΩΜΑΤΙΟ ΤΟΥΑΛΕΤΑ (τουαλέτα)

ΔΩΜΑΤΙΟ-ΥΠΝΟΣ (υπνοδωμάτιο)

ΔΩΜΑΤΙΟ-ΕΠΙΣΚΕΨΗ (σαλόνι)

ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ (κήπος)

ΕΞΩ ΜΠΑΛΚΟΝΙ (βεράντα)

Ο/η νηπιαγωγός έχει απλωμένες τις κάρτες επάνω στο τραπέζι εργασίας ανάποδα. Ένας μαθητής ξεκινά πρώτος και επιλέγει μια από τις κάρτες χωρίς να βλέπει την εικόνα. Την τραβά προσεκτικά και πριν τη δείξει στους άλλους, ο/η νηπιαγωγός τον ρωτά τι κάνουμε σε αυτόν τον χώρο. Για παράδειγμα νοηματίζει:

ΑΥΤΟ ΔΩΜΑΤΙΟ (Αυτό είναι δωμάτιο)

ΑΥΤΟ ΔΩΜΑΤΙΟ ΕΓΩ ΤΙ-ΚΑΝΩ; (Τι κάνω σε αυτό το δωμάτιο;)

ΚΟΙΜΑΜΑΙ, ΠΑΙΖΩ, ΔΙΑΦΟΡΑ (Κοιμάμαι, παίζω, κάνω διάφορα).

Αν ο μαθητής δυσκολεύεται να απαντήσει ο/η νηπιαγωγός τον βοηθάει χωρίς να δείξει ακόμη την εικόνα στους υπόλοιπους μαθητές και ουσιαστικά

τον παρακινεί να επαναλάβει και να μιμηθεί αυτό που του έχει κατά κάποιον τρόπο υπαγορεύσει. ΜΑΓΕΙΡΕΥΩ, ΤΡΩΩ (Μαγειρεύω και τρώω).

Ο/η νηπιαγωγός συνεχίζει ρωτώντας τους υπόλοιπους μαθητές.

ΕΣΕΙΣ ΣΠΙΤΙ ΣΑΣ ΤΡΩΤΕ ΠΟΥ; (Εσείς στο σπίτι, πού τρώτε;)

ΔΩΜΑΤΙΟ ΠΟΙΟ; (Σε ποιο δωμάτιο;)

ΜΑΜΑ ΜΑΓΕΙΡΕΥΕΙ ΠΟΥ; (Η μαμά πού μαγειρεύει;), προσπαθώντας να εκμαιεύσει τη σωστή απάντηση ως προς το χρώρ.

Στη συνέχεια ο μαθητής δείχνει την καρτέλα που τράβηξε. Η ίδια διαδικασία ακολουθείται και για τους υπόλοιπους χώρους.

Βήμα 3

Οι μαθητές παίζουν παντομίμα. Ο/η νηπιαγωγός ξεκινάει πρώτη. Κάνει ότι μαγειρεύει.

ΕΓΩ ΠΟΥ; ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΜΟΥ (Εγώ πού είμαι; Είμαι στο διαμέρισμά μου)

ΕΓΩ ΤΙ-ΚΑΝΩ; (Εγώ τι κάνω;); ΕΓΩ ΔΩΜΑΤΙΟ ΠΟΥ; ή ΕΓΩ ΕΔΩ ΠΕΡΙΟΧΗ, ΔΩΜΑΤΙΟ ΠΟΙΟ; (Εγώ σε ποιο δωμάτιο βρίσκομαι;).

Οι μαθητές πρέπει να μαντέψουν σε ποιον χώρο του σπιτιού βρίσκεται ο/η νηπιαγωγός και να απαντήσουν: ΚΟΥΖΙΝΑ (Στην κουζίνα). Το παράδειγμα μπορεί να επεκταθεί. Ο/η νηπιαγωγός παίρνει μαζί και έναν μαθητή. Οι δυο τους κάνουν ότι κοιμούνται. Στη συνέχεια ρωτάει τους μαθητές:

ΕΜΕΙΣ ΠΟΥ; (Εμείς πού είμαστε;)

ΕΜΕΙΣ ΔΩΜΑΤΙΟ ΠΟΥ (Εμείς σε ποιο δωμάτιο είμαστε;) κ.λπ.

Όλοι οι μαθητές ένας-ένας με τη σειρά παίζουν κάνοντας ότι βρίσκονται σε διαφορετικά δωμάτια, ενώ οι άλλοι πρέπει να μαντέψουν.

Βήμα 4

Ο/η νηπιαγωγός δίνει στους μαθητές παλιά περιοδικά διακόσμησης χώρων (π.χ. περιοδικό ΙΚΕΑ κ.λπ.) και ψαλίδια. Τους ζητάει να βρουν και να κόψουν τα τέσσερα δωμάτια ΚΟΥΖΙΝΑ, ΤΟΥΑΛΕΤΑ, ΥΠΝΟΔΩΜΑΤΙΟ, ΣΑΛΟΝΙ.

Τοποθετούμε τις φωτογραφίες που έχουν κόψει οι μαθητές στο τραπέζι εργασίας. Βάζουμε όλες τις κουζίνες μαζί, όλα τα σαλόνια μαζί, όλα τα υπνοδωμάτια και τις τουαλέτες και συζητάμε σχετικά με τα αντικείμενα που υπάρχουν μέσα σε κάθε χώρο. Για παράδειγμα όταν τα παιδιά βλέπουν το υπνοδωμάτιο ρωτάμε:

ΔΩΜΑΤΙΟ ΕΧΕΙ ΤΙ; (Τι έχει το δωμάτιο;)

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Αυτό τι είναι;); δείχνοντας διάφορα αντικείμενα.

Ο/η νηπιαγωγός προσπαθεί να εκμαιεύσει κάποια νοήματα όπως:

ΚΡΕΒΑΤΙ-ΥΠΝΟ (κρεβάτι), ΚΑΡΕΚΛΑ (καρέκλα), ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΔΙΑΦΟΡΑ (παιχνίδια), διερευνώντας τι γνωρίζουν οι μαθητές και για ποια αντικείμενα μπορούν να μιλήσουν. Εμπλουτίζει το λεξιλόγιο των μαθητών με νέα νοήματα όπως: ΝΤΟΥΛΑΠΑ (ντουλάπα), ΚΑΘΡΕΦΤΗΣ (καθρέφτης), ΚΟΥΡΤΙΝΑ (κουρτίνα), ΕΠΙΠΛΟ ΓΡΑΦΕΙ (γραφείο) κοκ.

Το ίδιο γίνεται για κάθε δωμάτιο ξεχωριστά. Η συζήτηση για κάθε χώρο ολοκληρώνεται όταν όλοι οι μαθητές είναι σε θέση να περιγράψουν: ΔΩΜΑΤΙΟ-ΥΠΝΟΣ, ΚΡΕΒΑΤΙ-ΥΠΝΟ, ΚΑΡΕΚΛΑ, ΝΤΟΥΛΑΠΑ ΕΧΕΙ (Το υπνοδωμάτιο έχει κρεβάτι, καρέκλα, ντουλάπα)

ΔΩΜΑΤΙΟ-ΚΟΥΖΙΝΑ ΕΝΑ ΑΥΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙ, ΔΥΟ ΑΥΤΟ ΚΑΡΕΚΛΕΣ, ΤΡΙΑ ΑΥΤΟ ΨΥΓΕΙΟ, ΤΕΣΣΕΡΑ ΑΥΤΟ ΦΩΤΙΑ, ΠΕΝΤΕ ΑΥΤΟ ΒΡΥΣΗ ΧΕΡΙΑ-ΠΛΕΝΕΙ, ΝΕΡΟΧΥΤΗ ΕΧΕΙ (Η κουζίνα έχει τραπέζι, καρέκλες, ψυγείο, κουζίνα, βρύση, νεροχύτη)

ΔΩΜΑΤΙΟ ΤΟΥΑΛΕΤΑ ΒΡΥΣΗ, ΝΙΠΤΗΡΑ, ΜΠΑΝΙΟ ΜΠΑΝΙΕΡΑ, ΚΑΘΡΕΦΤΗ, ΤΟΥΑΛΕΤΑ ΛΕΚΑΝΗ ΣΚΕΠΑΣΜΑ ΟΛΑ ΕΧΕΙ (Η τουαλέτα έχει βρύση/ νιπτήρα, μπανιέρα, καθρέφτη, λεκάνη)

ΔΩΜΑΤΙΟ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΕΝΑ ΑΥΤΟ ΚΑΘΟΜΑΙ ΚΑΝΑΠΕ, ΔΥΟ ΑΥΤΟ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ, ΤΡΙΑ ΑΥΤΟ ΠΟΛΥΘΡΟΝΑ ΚΑΘΟΜΑΙ, ΤΕΣΣΕΡΑ ΑΥΤΟ ΒΙΒΛΙΑ ΡΑΦΙΑ ΟΛΑ ΕΧΕΙ (Το σαλόνι έχει καναπέ, τηλεόραση, πολυθρόνα, βιβλιοθήκη).

Οι μαθητές κόβουν από τα περιοδικά αντικείμενα διαφόρων χώρων και σε τέσσερα μεγάλα κανσόν διαφορετικών χρωμάτων κάνουν κολάζ συνθέτοντας τους τέσσερις βασικούς χώρους του σπιτιού: κολάζ κουζίνα, υπνοδωμάτιο, τουαλέτα, σαλόνι.

2^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Στην παρούσα υποενότητα οι μαθητές θα έρθουν σε επαφή με λεξιλόγιο που αφορά στα προσωπικά τους αντικείμενα, αντικείμενα για την προσωπική τους υγιεινή, καθώς και μικρά αντικείμενα που συναντούν καθημερινά στο σπίτι τους. Οι μαθητές θα εξοικειωθούν με το λεξιλόγιο της παρούσας θεματολογίας κάνοντας συμβολικό παιχνίδι, ασκούμενοι με παιχνίδια παρατηρητικότητας, συμμετέχοντας σε παιχνίδια ταξινόμησης και κατηγοριοποίησης.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να αναπτύξουν στρατηγικές παρακολούθησης του νοηματιστή,
- να γνωρίσουν και να νοηματίζουν τα καθημερινά αντικείμενα του σπιτιού,
- να ομαδοποιούν αντικείμενα με βάση ένα κριτήριο,
- να χρησιμοποιήσουν προσωπικές αντωνυμίες,
- να απαντούν στην ερώτηση ΚΑΝΩ ΤΙ; ΠΟΙΟΣ; με την έννοια τίνος,
- να ασκηθούν στη διάκριση και παραγωγή νοημάτων, που διαφέρουν μόνο ως προς το μόρφημα της κίνησης και δηλώνουν οντότητα ή ενέργεια,
- να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους χρησιμοποιώντας νοήματα για καθημερινές δραστηριότητες και ενέργειες.

Υλικά

- Μινιατούρες αντικείμενων που πιθανά υπάρχουν στην τάξη, στα παιχνίδια του νηπιαγωγείου: κουτάλι, πιρούνι, μαχαίρι, πιάτο, ποτήρι, κατσαρόλα, τηγάνι, μπουκάλι
- Πραγματικά αντικείμενα: καλάθι, πετσέτα κουζίνας, μπολ, οδοντόβουρτσα, οδοντόκρεμα, πετσέτα προσώπου, σαπούνι, σφουγγάρι, βούρτσα/χτένα χαρτί υγείας
- Κάρτες δωματίων
- Χοντρό σχοινί
- Χαρτόνια κανσόν Α4 διάφορα χρώματα

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός έχει τοποθετήσει στην τάξη ένα καλάθι με είδη κουζίνας και αντικείμενα προσωπικής υγιεινής, πραγματικά ή μινιατούρες - παιχνίδια:

Σχετικά νοήματα:

ΚΡΑΤΑΩ ΚΑΛΑΘΙ (καλάθι)

ΚΟΥΤΑΛΙ (κουτάλι)

ΠΙΡΟΥΝΙ (πιρούνι)

ΜΑΧΑΙΡΙ (μαχαίρι)
 ΠΙΑΤΟ (πιάτο)
 ΠΟΤΗΡΙ (ποτήρι)
 ΠΕΤΣΕΤΑ ΓΙΑ ΚΟΥΖΙΝΑ (πετσέτα κουζίνας)
 ΣΤΕΦΑΝΙ ΚΑΤΣΑΡΟΛΑ (κατσαρόλα)
 ΣΤΕΦΑΝΙ ΤΗΓΑΝΙ (τηγάνι)
 ΜΠΟΥΚΑΛΙ (μπουκάλι)
 ΜΠΟΛ (μπολ)
 ΟΔΟΝΤΟΒΟΥΡΤΣΑ (οδοντόβουρτσα)
 ΟΔΟΝΤΟΚΡΕΜΑ (οδοντόκρεμα)
 ΠΕΤΣΕΤΑ ΓΙΑ ΠΡΟΣΩΠΟ (πετσέτα προσώπου)
 ΣΑΠΟΥΝΙ (σαπούνι)
 ΣΦΟΥΓΓΑΡΙ (σφουγγάρι)
 ΧΤΕΝΑ (χτένα)
 ΧΑΡΤΙ ΡΟΛΟ (χαρτί υγείας)

Πίνακας Πράγματα Σπιτιού

Δείχνει ένα–ένα τα αντικείμενα στους μαθητές και τα νοηματίζει. Πρώτα ρωτά ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;) και αν κανένας μαθητής δεν μπορεί να απαντήσει κάνει ο/η ίδια το νόημα. Όταν ολοκληρωθεί η διαδικασία επίδειξης των αντικειμένων, ο/η νηπιαγωγός κατευθύνει τους μαθητές, έτσι ώστε οι τελευταίοι να κατηγοριοποιήσουν τα αντικείμενα σε δύο ομάδες. Η μία ομάδα θα περιλαμβάνει τα αντικείμενα που έχουμε στο μπάνιο (ΔΩΜΑΤΙΟ ΜΠΑΝΙΟ) και η άλλη τα αντικείμενα που συναντάμε στην κουζίνα (ΔΩΜΑΤΙΟ ΚΟΥΖΙΝΑ).

Παρουσιάζει στους μαθητές τις κάρτες των δύο δωματίων από την προηγούμενη υποενότητα και αφού ρωτήσει τους μαθητές αν θυμούνται ποια είναι τα συγκεκριμένα δωμάτια προχωράει δίνοντας τις ακόλουθες οδηγίες:

ΤΩΡΑ ΕΜΕΙΣ ΟΜΑΔΑ ΟΜΑΔΑ ΔΥΟ (Τώρα εμείς θα φτιάξουμε δύο ομάδες)

ΟΜΑΔΑ ΑΥΤΗ ΠΡΩΤΗ ΑΥΤΗ ΓΙΑ ΚΟΥΖΙΝΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ (Στην πρώτη ομάδα θα είναι τα πράγματα για την κουζίνα).

Παράλληλα σχηματίζει με ένα χοντρό σχοινί ένα κλειστό κύκλο μέσα στον οποίο θα τοποθετηθούν τα αντικείμενα, για να αισθητοποιήσει την έννοια του συνόλου.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΟΜΑΔΑ ΑΥΤΗ ΓΙΑ ΤΟΥΑΛΕΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ (Στη δεύτερη ομάδα θα είναι τα πράγματα για την τουαλέτα). Παράλληλα σχηματίζει με το σχοινί έναν δεύτερο κύκλο. Οι μαθητές επαναλαμβάνουν όλα τα νοήματα. ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ ΤΙ; ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ ΤΙ;

Βήμα 2

Ο/η νηπιαγωγός επαναφέρει το αρχικό καλάθι μπροστά στους μαθητές. Κάθε μαθητής παίρνει ένα αντικείμενο και ενθαρρύνεται να απαντήσει και να δείξει τι κάνουμε με αυτό. Οι ενέργειες που θα πρέπει να παρουσιαστούν είναι:

ΚΟΥΤΑΛΙ ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι κάνω με το κουτάλι;)

ΚΟΥΤΑΛΙ ΑΥΤΟ ΚΟΥΤΑΛΙ-ΤΡΩΩ (Με το κουτάλι τρώω)

ΠΙΡΟΥΝΙ ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι κάνω με το πιρούνι;)

ΠΙΡΟΥΝΙ-ΤΡΩΩ (Με το πιρούνι τρώω)

ΜΑΧΑΙΡΙ ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι κάνω με το μαχαίρι;)

ΜΑΧΑΙΡΙ-ΚΟΒΩ (Με το μαχαίρι κόβω)

ΠΙΑΤΟ ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι κάνω με το πιάτο;)

ΠΙΑΤΟ ΦΑΓΗΤΟ ΜΕΣΑ-ΒΑΖΩ ΚΟΥΤΑΛΙ-ΒΑΖΩ ΠΙΑΤΟ-ΓΕΜΑΤΟ ΕΠΑΝΩ (Στο πιάτο βάζω μέσα φαγητό)

ΠΟΤΗΡΙ ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι κάνω με το ποτήρι;)

ΠΟΤΗΡΙ ΑΥΤΟ ΠΟΤΗΡΙ-ΠΙΝΩ (Με το ποτήρι πίνω)

ΠΕΤΣΕΤΑ ΓΙΑ ΚΟΥΖΙΝΑΣ ΤΙ; (Τι κάνω με την πετσέτα της κουζίνας;)

ΠΕΤΣΕΤΑ ΓΙΑ ΚΟΥΖΙΝΑΣ ΑΥΤΟ ΧΕΡΙΑ ΧΕΡΙΑ-ΣΚΟΥΠΙΖΩ ΠΙΑΤΑ, ΠΙΑΤΑ-ΣΚΟΥΠΙΖΩ ΔΙΑΦΟΡΑ (Με την πετσέτα της κουζίνας σκουπίζω τα χέρια μου, τα πιάτα και άλλα)

ΣΤΕΦΑΝΙ ΚΑΤΣΑΡΟΛΑ ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι κάνω με την κατσαρόλα;)

ΣΤΕΦΑΝΙ ΚΑΤΣΑΡΟΛΑ, ΜΑΓΕΙΡΕΥΩ (Με την κατσαρόλα μαγειρεύω)

ΣΤΕΦΑΝΙ ΤΗΓΑΝΙ ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι κάνω με το τηγάνι;)

ΣΤΕΦΑΝΙ ΤΗΓΑΝΙ ΤΗΓΑΝΙΖΩ (Με το τηγάνι τηγανίζω)

ΜΠΟΥΚΑΛΙ ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι κάνω το μπουκάλι;)

ΜΠΟΥΚΑΛΙ ΑΥΤΟ ΝΕΡΟ ΝΕΡΟ-ΒΑΖΩ ΣΤΑΘΜΗ-ΑΝΕΒΑΙΝΕΙ (Στο μπουκάλι βάζω νερό)

ΜΠΟΛ ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι κάνω με το μπολ;)

ΜΠΟΛ ΑΥΤΟ ΦΑΓΗΤΟ ΚΟΥΤΑΛΙ-ΒΑΖΩ ΣΤΑΘΜΗ-ΑΝΕΒΑΙΝΕΙ ΕΠΑΝΩ (Το γεμίζω με φαγητό)

ΟΔΟΝΤΟΒΟΥΡΤΣΑ ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι κάνω με την οδοντόβουρτσα;)

ΔΟΝΤΙΑ ΒΟΥΡΤΣΙΖΩ-ΔΟΝΤΙΑ (Βουρτσίζω τα δόντια μου)

ΟΔΟΝΤΟΚΡΕΜΑ ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι κάνω την οδοντόκρεμα;)

ΟΔΟΝΤΟΒΟΥΡΤΣΑ-ΤΞ-1 ΟΔΟΝΤΟΚΡΕΜΑ-ΒΑΖΩ-ΠΑΝΩ (Την βάζω πάνω στην οδοντόβουρτσα)

ΠΕΤΣΕΤΑ ΓΙΑ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΙ; (Τι κάνω με την πετσέτα του προσώπου;)

ΧΕΡΙΑ ΣΚΟΥΠΙΖΩ ΠΡΟΣΩΠΟ ΣΚΟΥΠΙΖΩ (Σκουπίζω τα χέρια μου και το πρόσωπό μου)

ΑΥΤΟ ΣΑΠΟΥΝΙ ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι κάνω με το σαπούνι;)

ΑΥΤΟ ΣΑΠΟΥΝΙ-ΠΛΕΝΟΜΑΙ (Με το σαπούνι πλένομαι)

ΣΦΟΥΓΓΑΡΙ ΤΙ; (Τι κάνω με το σφουγγάρι;)

ΣΦΟΥΓΓΑΡΙ ΧΕΡΙ ΣΩΜΑ ΠΛΕΝΟΜΑΙ (Με το σφουγγάρι πλένομαι)

ΧΤΕΝΑ ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι κάνω με τη βούρτσα;)

ΧΤΕΝΙΖΟΜΑΙ (Χτενίζομαι)

ΧΑΡΤΙ ΡΟΛΟ, ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι κάνω με το χαρτί υγείας;)

ΧΑΡΤΙ ΡΟΛΟ ΑΥΤΟ ΣΚΟΥΠΙΖΟΜΑΙ (Με το χαρτί υγείας σκουπίζομαι).

Κατά τη δραστηριότητα αυτή είναι ευκαιρία οι μαθητές να ασκηθούν στη διάκριση και παραγωγή νοημάτων, που διαφέρουν μόνο ως προς το μόρφημα της κίνησης και δηλώνουν οντότητα και ενέργεια, όπως για παράδειγμα τα νοήματα ΚΟΥΤΑΛΙ/ΚΟΥΤΑΛΙ-ΤΡΩΩ

ΠΙΡΟΥΝΙ/ΠΙΡΟΥΝΙ-ΤΡΩΩ

ΜΑΧΑΙΡΙ/ΜΑΧΑΙΡΙ-ΚΟΒΩ

ΟΔΟΝΤΟΒΟΥΡΤΣΑ/ΔΟΝΤΙΑ-ΒΟΥΡΤΣΙΖΩ κ.λπ.

Όταν το νόημα δηλώνει την οντότητα η κίνηση είναι μικρή, συγκρατημένη και επαναλαμβανόμενη δυο έως τρεις φορές. Όταν το νόημα δηλώνει την ενέργεια η κίνηση είναι μεγαλύτερη και μπορεί να φαίνεται η διάρκεια και ο τρόπος που γίνεται η πράξη.

Βήμα 3

Αφού ολοκληρωθεί η παραπάνω δραστηριότητα αφήνουμε τους μαθητές να παίξουν με τα αντικείμενα, ενθαρρύνοντάς τους να πραγματοποιήσουν μικρούς διαλόγους στα πλαίσια του συμβολικού παιχνιδιού.

Ο/η νηπιαγωγός λειτουργεί ως εμπυχωτής. Κάνει ότι χτενίζεται και ρωτάει κάποιον μαθητή:

ΕΓΩ ΤΙ; (Εγώ τι κάνω;)

ΕΓΩ ΧΤΕΝΙΖΟΜΑΙ (Εγώ χτενίζομαι)

ΕΓΩ ΧΤΕΝΙΖΟΜΑΙ ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΙ ΤΙ; (Τι χρειάζομαι για να χτενιστώ;)

ΧΤΕΝΑ ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΙ (Χρειάζομαι χτένα)

ΧΤΕΝΑ ΠΟΥ; (Πού είναι η χτένα;)

ΠΡΩΙ, ΞΥΠΝΑΩ, ΕΓΩ ΠΡΟΣΩΠΟ ΝΕΡΟ ΠΡΟΣΩΠΟ-ΠΛΕΝΩ (Είναι πρωί, ξυπνάω και πλένω το πρόσωπό μου)

ΠΕΤΣΕΤΑ ΠΡΟΣΩΠΟ ΠΟΥ; (Πού είναι η πετσέτα;)

ΠΑΡΑΚΑΛΩ ΠΕΤΣΕΤΑ ΔΩΣΕ-ΜΟΥ (Παρακαλώ δώσε μου την πετσέτα)

ΔΟΝΤΙΑ-ΒΟΥΡΤΣΙΩ ΕΓΩ ΘΕΛΩ (Θέλω να βουρτσίσω τα δόντια μου)

ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΙ ΤΙ; (Τι χρειάζομαι;)

ΟΔΟΝΤΟΒΟΥΡΤΣΑ (Οδοντόβουρτσα).

Στόχος είναι να ενεργοποιηθούν όλοι οι μαθητές και να εμπλακούν σε μικρούς διαλόγους μεταξύ τους. Ο/η νηπιαγωγός παρακολουθεί, εμπλουτίζει, επεκτείνει και δίνει τα σωστά γλωσσικά παραδείγματα για αυτά που νοηματίζουν οι μαθητές όταν χρειάζεται.

Βήμα 4

Ο/η νηπιαγωγός προχωρά σε ατομική κατασκευή κολάζ για κάθε έναν μαθητή με θέμα «Τα πράγματα του σπιτιού μου».

Οι μαθητές διαλέγουν ένα χαρτόνι κανσόν, μεγέθους Α4, στο οποίο είναι σχεδιασμένο το περίγραμμα ενός σπιτιού. Έχουμε προμηθευτεί αρκετά περιοδικά τα οποία τοποθετούνται μπροστά στους μαθητές. Οι μαθητές ενθαρρύνονται να ψάξουν, να βρουν και να κόψουν αντικείμενα που έχουν στο σπίτι τους. Κάθε φορά που κόβουν ένα αντικείμενο, ο/η νηπιαγωγός τους προτρέπει να νοηματίσουν το αντικείμενο και να το κολλήσουν στο χαρτόνι που έχουν μπροστά τους. Στόχος είναι να εντοπίσουν όσο το δυνατόν περισσότερα αντικείμενα σπιτιού και να φτιάξουν το κολάζ. Όταν ολοκληρώσουν το κολάζ ένας-ένας παρουσιάζει στην ομάδα το έργο του και νοηματίζει τα αντικείμενα που επέλεξε ξεκινώντας με τη φράση ΑΥΤΟ ΣΠΙΤΙ ΔΙΚΟ-ΜΟΥ (Αυτό είναι το δικό μου σπίτι), ΣΠΙΤΙ ΜΟΥ ΕΧΕΙ... (Το σπίτι μου έχει...).

Ο/η νηπιαγωγός δείχνει το σπίτι κάθε μαθητή και ρωτά την ομάδα ΑΥΤΟ ΠΟΙΟΣ; (Αυτό τίνος είναι;). Οι μαθητές στους οποίους δεν ανήκει η κατασκευή θα πρέπει να απαντήσουν με τη φράση ΑΥΤΟ ΝΟΗΜΑΤΙΚΟ ΟΝΟΜΑ-μαθητή ΔΙΚΟ-ΤΟΥ. (Αυτό είναι του... όνομα μαθητή).

3^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Στην παρούσα υποενότητα οι μαθητές θα έρθουν σε επαφή με τη ζωή στην πόλη και τη ζωή στο χωριό, εμπλουτίζοντας το λεξιλόγιό τους.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να παρακολουθούν τον συν-νοηματιστή τους
- να εμπλουτίζουν και να χρησιμοποιούν νέο λεξιλόγιο,
- να περιγράφουν εικόνες της πόλης και του χωριού,
- να παρατηρούν ομοιότητες και διαφορές,
- να απαντούν σε ερωτήσεις καταφατικά ή αρνητικά,
- να κατανοούν κτητικές αντωνυμίες,
- να παρακολουθούν τη διήγηση μιας μικρής ιστορίας στην ΕΝΓ και να την κατανοούν.

Υλικά

- Διαδραστικός πίνακας
- Πολύχρωμα χαρτόνια, ψαλίδια κόλλες, περιοδικά, εφημερίδες
- Αισώπου μύθοι (1991) «Ο ποντικός της πόλης και ο ποντικός του αγρού», εκδόσεις Κίρκη.

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 4 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός δείχνει στους μαθητές στον διαδραστικό πίνακα εικόνες, της πόλης και του χωριού. Ζητάει από τους μαθητές να παρατηρήσουν τις δύο εικόνες και να περιγράψουν τι βλέπουν. Οι μαθητές καλούνται να συγκρίνουν τις δύο εικόνες και να βρουν ομοιότητες και διαφορές.

Φωτογραφίες πόλης – χωριού.

Συγκεκριμένα αναφέρει:

Ρωτά τους μαθητές τι βλέπουν.

ΕΔΩ ΒΛΕΠΕΙΣ ΤΙ; (Τι βλέπεις εδώ;)

ΑΥΤΟ ΤΙ; (Τι είναι αυτό;)

ΞΕΡΕΙ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος ξέρει;)

Περιμένει ως πιθανή απάντηση το νόημα ΠΟΛΗ.

Ο/η ίδια επεκτείνει δείχνοντας και νοηματίζοντας ΑΥΤΗ ΠΟΛΗ (Αυτή είναι πόλη).

Περιγράφει και εξηγεί τις διαφορές.

ΠΟΛΗ ΑΥΤΗ ΣΠΙΤΙΑ-ΠΟΛΛΑ (Η πόλη έχει πολλά σπίτια)

ΣΠΙΤΙΑ ΑΥΤΑ ΕΚΕΙ ΣΚΕΠΗ ΣΚΕΠΗ, ΟΧΙ (Τα σπίτια εδώ δεν έχουν σκεπή)

ΠΟΛΗ ΑΥΤΗ ΔΡΟΜΟΥΣ-ΠΟΛΛΟΥΣ, ΔΡΟΜΟΥΣ-ΣΤΕΝΟΥΣ-ΜΙΚΡΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ-ΦΑΡΔΥΣ-ΜΕΓΑΛΟΥΣ (Η πόλη έχει πολλούς δρόμους, μικρούς και μεγάλους)

ΠΟΛΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΠΕΡΝΑΝΕ-ΔΕΞΙΑ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ-ΤΞ-Β, ΜΗΧΑΝΑΚΙΑ ΠΕΡΝΑΝΕ-ΔΕΞΙΑ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ-ΤΞ-Β, ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΟΙ-ΙΔΙΟΙ ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ-ΠΟΛΛΟΙ-ΠΑΝΩ-ΚΑΤΩ-ΤΞ-5 (Η πόλη έχει πολλά αυτοκίνητα, μηχανάκια και ανθρώπους)

ΔΕΝΤΡΑ ΛΙΓΑ, ΔΕΝΤΡΟ-ΕΔΩ ΔΕΝΤΡΟ-ΕΚΕΙ ΔΕΝΤΡΟ-ΕΚΕΙ (Έχει λίγα δέντρα)

ΑΥΤΟ ΧΩΡΙΟ (Αυτό είναι ένα χωριό)

ΕΔΩ ΣΠΙΤΙ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ (Εδώ το σπίτι είναι διαφορετικό)

ΑΥΤΟ ΣΠΙΤΙ ΣΚΕΠΗ ΕΧΕΙ (Αυτό το σπίτι έχει σκεπή)

ΧΩΡΙΟ ΣΠΙΤΙ-ΕΔΩ ΣΠΙΤΙ-ΕΚΕΙ ΣΠΙΤΙ-ΕΚΕΙ ΛΙΓΑ (Το χωριό έχει λίγα σπίτια)

ΕΚΕΙ ΧΩΡΙΟ ΔΡΟΜΟΥΣ ΛΙΓΟΥΣ, ΔΡΟΜΟ-ΕΔΩ ΔΡΟΜΟ-ΕΚΕΙ ΔΡΟΜΟ-ΕΚΕΙ ΔΡΟΜΟΙ-ΣΤΕΝΟΙ-ΜΙΚΡΟΙ (Το χωριό έχει λίγους δρόμους και μικρούς)

ΧΩΡΙΟ ΕΚΕΙ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΛΙΓΑ, ΠΕΡΝΑΕΙ-ΕΝΑ-ΤΞ-Β ΠΕΡΝΑΕΙ-ΑΛΛΟ-ΤΞ-Β, ΜΗΧΑΝΑΚΙΑ ΠΕΡΝΑΕΙ-ΕΝΑ-ΤΞ-Β ΠΕΡΝΑΕΙ-ΑΛΛΟ-ΤΞ-Β, ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΠΕΡΝΑΕΙ-ΕΝΑΣ-ΤΞ-1 ΠΕΡΝΑΕΙ-ΑΛΛΟΣ-ΤΞ-1 ΠΕΡΝΑΕΙ-ΕΝΑΣ-ΤΞ-1 (Το χωριό έχει λίγα αυτοκίνητα, μηχανάκια και ανθρώπους)

ΧΩΡΙΟ ΕΚΕΙ ΔΕΝΤΡΑ ΠΟΛΛΑ ΔΕΝΤΡΑ ΔΕΝΤΡΑ ΔΕΝΤΡΑ ΔΕΝΤΡΑ ΔΕΝΤΡΑ (Έχει πολλά δέντρα).

Ο/η νηπιαγωγός ενθαρρύνει τους μαθητές να δηλώσουν που μένουν. Τους ρωτά:

ΕΣΥ ΣΠΙΤΙ ΜΕΝΕΙΣ ΠΟΥ; (Εσύ πού μένεις;)

ΧΩΡΙΟ, ΠΟΛΗ (Στο χωριό ή στην πόλη;)

ΑΥΤΟ (Δείχνει τη πόλη) ΑΥΤΟ (Δείχνει το χωριό).

Βήμα 2

Αφού ολοκληρωθεί η παρουσίαση από τον/τη νηπιαγωγό οι μαθητές κάνουν μαζί μια ομαδική εργασία. Χωρίζονται σε δύο ομάδες και φτιάχνουν, η μια ομάδα το χωριό και η άλλη ομάδα την πόλη. Μπορούν να χρησιμοποιήσουν χαρτόνια και διάφορα υλικά, να σχεδιάσουν, να χρησιμοποιήσουν εικόνες από περιοδικά και το διαδίκτυο. Η χειροτεχνία τους μπορεί να είναι μονοδιάστατη (κολλάζ) ή τρισδιάστατη (μακέτα).

Χειροτεχνία πόλη - χωριό.

Βήμα 3

Η νηπιαγωγός διαβάζει στα παιδιά το μύθο του Αισώπου «Ο ποντικός της πόλης και ο ποντικός του αγρού».

Το μύθο αυτό μπορούμε να τον βρούμε εύκολα σε πολλές εκδόσεις, υπάρχει ακόμα και στο διαδίκτυο σε μορφή κινουμένων σχεδίων.

Στην δραστηριότητα αυτή επιλέχθηκε το βιβλίο Αισώπου μύθοι για την προσχολική ηλικία, εκδόσεις Κίρκη. «Ο ποντικός της πόλης και ο ποντικός του αγρού» (ΠΟΝΤΙΚΟΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ, ΠΟΝΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΥ)

ΜΙΑ-ΦΟΡΑ ΠΑΛΙΑ, ΠΟΝΤΙΚΟΣ ΕΝΑΣ ΣΠΙΤΙ ΠΟΛΗ ΕΚΕΙ ΜΕΝΕΙ, ΕΞΟΧΗ ΒΟΛΤΑ ΤΑΞΙΔΙ, ΕΞΟΧΗ ΕΞΩ ΠΕΡΙΟΧΗ. ΕΞΟΧΗ ΑΓΡΟΥΣ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΚΕΙ ΓΝΩΡΙΣΕ ΕΝΑ ΠΟΝΤΙΚΙ, ΟΙ-ΔΥΟ ΦΙΛΟΙ.

ΠΟΝΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΥ, ΠΟΝΤΙΚΟ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΑΥΤΟΣ-ΑΓΡΟΥ ΚΑΛΕΣΕ-ΤΗΣ-ΠΟΛΗΣ ΕΛΑ ΣΠΙΤΙ ΦΑΓΗΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙ ΠΡΟΣΦΕΡΩ. ΤΡΑΠΕΖΙ ΠΡΟΣΦΕΡΕ ΦΑΓΗΤΟ ΦΑΓΗΤΟ ΦΑΓΗΤΟ ΕΧΕΙ ΕΧΕΙ ΕΧΕΙ ΕΔΩΣΕ ΕΔΩΣΕ ΕΔΩΣΕ.

ΠΟΝΤΙΚΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΕΙΠΕ: «ΑΥΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙ ΑΥΤΟ ΤΙ; ΕΛΑ ΣΠΙΤΙ ΕΓΩ ΠΟΛΗ ΕΚΕΙ, ΕΓΩ ΠΡΟΣΦΕΡΩ ΒΛΕΠΕΙΣ».

ΦΙΛΟΙ ΟΙ-ΔΥΟ ΠΟΛΗ ΕΚΕΙ ΠΑΝΕ-ΤΞ-Ω. ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΠΟΝΤΙΚΟΥ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ, ΣΠΙΤΙ ΑΠΟΘΗΚΗ ΚΑΤΕΒΑΙΝΟΥΝ-ΤΞ-Ω. ΠΟΝΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΥ, ΒΛΕΠΕΙ ΤΡΑΠΕΖΙ ΓΕΜΑΤΟ-ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΒΛΕΠΕΙ ΣΤΟΜΑ-ΑΝΟΙΧΤΟ. ΦΙΛΟΙ ΟΙ-ΔΥΟ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΠΑΝΙ-ΣΤΡΩΝΟΥΝ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΚΑΘΟΝΤΑΙ-ΔΕΞΙΑ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ-ΤΞ-Λ: ΤΡΩΝΕ, ΤΡΩΝΕ.

ΞΑΦΝΙΚΑ ΠΟΡΤΑ ΠΟΡΤΑ-ΑΝΟΙΓΕΙ ΟΙ-ΔΥΟ ΦΙΛΟΙ ΚΡΥΦΤΗΚΑΝ-ΓΡΗΓΟΡΑ-ΤΞ-Ω. ΗΣΥΧΙΑ ΟΙ-ΔΥΟ ΚΡΥΦΑ ΑΟΡΑΤΟΙ ΕΞΑΦΑΝΙΣΤΗΚΑΝ-ΤΞ-Ω ΠΙΣΩ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΚΑΘΟΝΤΑΙ-ΔΕΞΙΑ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ-ΤΞ-Λ: ΤΡΩΝΕ ΤΡΩΝΕ.

ΛΙΓΟ ΜΕΤΑ, ΠΑΛΙ ΠΟΡΤΑ ΠΟΡΤΑ-ΑΝΟΙΞΕ ΟΙ-ΔΥΟ ΤΟ-ΣΚΑΣΑΝ ΠΟΛΥ-ΤΡΟΜΑΓΜΕΝΟΙ ΤΡΕΜΟΥΝ ΚΑΡΔΙΑ-ΧΤΥΠΑΕΙ.

ΗΡΕΜΙΑ ΠΑΛΙ ΠΟΝΤΙΚΙ ΑΓΡΟΥ ΤΟΥ ΕΙΠΕ: «ΦΕΥΓΩ ΦΕΥΓΩ, ΕΔΩ ΦΑΓΗΤΑ ΓΕΜΑΤΟ ΕΧΕΙ ΕΧΕΙ, ΕΣΥ ΖΩΗ ΦΟΒΟΣ ΤΡΟΜΑΡΑ ΦΟΒΟΣ-ΠΑΡΑ-ΠΟΛΥ ΚΑΡΔΙΑ-ΧΤΥΠΑΕΙ Α!!! ΠΑΠΑ!!!. ΕΓΩ ΚΑΛΑ, ΦΤΩΧΟ, ΦΑΓΗΤΟ ΚΑΝΟΝΙΚΟ, ΕΓΩ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ».

Απόδοση στα ελληνικά

«Μια φορά και έναν καιρό ένας ποντικός που ζούσε στην πόλη πήγε βόλτα στην εξοχή. Γνώρισε έναν φίλο που ζούσε εκεί κι έγιναν φίλοι. Ο ποντικός του αγρού κάλεσε τον ποντικό της πόλης για να του κάνει το τραπέζι. Του πρόσφερε ότι καλύτερο είχε. Όμως ο ποντικός της πόλης είπε:

«Τι είναι αυτά, φίλε μου; Πάμε σπίτι μου να σου κάνω εγώ το τραπέζι».

Οι δύο φίλοι έφτασαν στην πόλη, στο σπίτι του ποντικού. Κατέβηκαν στο κελάρι. Ο ποντικός του αγρού, έμεινε μ' ανοιχτό το στόμα. Εκεί μέσα είχε του κόσμου τα καλά.

Οι δύο φίλοι στρώθηκαν στο φαγητό.

Ξαφνικά άνοιξε η πόρτα. Πετάχτηκαν τρομαγμένοι κι έτρεξαν να κρυφτούν.

Μόλις έγινε ησυχία, βγήκαν από την κρυψώνα τους και ξανακάθισαν να φάνε. Όμως, μετά από λίγο, πάλι άνοιξε η πόρτα. Και οι δύο έτρεξαν να

κρυφτούν τρέμοντας από το φόβο τους. Όταν ξανάγινε ησυχία, ο ποντικός του αγρού είπε:

«Φεύγω, φίλε μου. Μπορεί να έχεις πλούσια φαγητά, ζεις όμως μέσα στο φόβο. Προτιμώ να ζω φτωχικά, αλλά να είμαι ελεύθερος».

Βήμα 4

Ο/η ηηπιαγωγός κάνει στους μαθητές κάποιες ερωτήσεις κατανόησης. Οι μαθητές ενθαρρύνονται να ζητήσουν επανάληψη από το νοηματιστή, ή τον/τη ηηπιαγωγό, προκειμένου να είναι σε θέση να απαντήσουν.

Ερωτήσεις κατανόησης:

1. ΠΟΝΤΙΚΟΣ ΠΡΩΤΟΣ ΣΠΙΤΙ ΜΕΝΕΙ ΠΟΥ; (Πού μένει ο πρώτος ποντικός;
2. ΠΗΓΕ ΠΟΥ; (Πού πήγε;)
3. ΕΞΟΧΗ ΕΞΩ ΑΓΡΟΥΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕ ΠΟΙΟΝ; (Ποιόν συνάντησε στην εξοχή;)
4. ΠΟΝΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΕ ΤΙ; (Τι πρόσφερε ο ποντικός του χωριού;)
5. ΠΟΝΤΙΚΟΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΙ; (Τι προτείνει ο ποντικός της πόλης;)
6. ΠΟΝΤΙΚΟΙ ΟΙ-ΔΥΟ ΠΑΝΕ ΠΟΥ; (Πού πάνε οι δύο ποντικοί;)
7. ΔΥΟ ΠΟΝΤΙΚΟΙ ΑΠΟΘΗΚΗ ΚΑΤΕΒΑΙΝΟΥΝ-ΤΞ-Ω ΒΛΕΠΟΥΝ ΤΙ; (Όταν κατέβηκαν στο κελάρι τι είδαν;)
8. ΠΟΝΤΙΚΟΙ ΟΙ-ΔΥΟ ΚΡΥΦΑ ΑΟΡΑΤΟΙ ΓΙΑ-ΠΙΟ-ΛΟΓΟ; (Γιατί κρύφτηκαν οι δύο ποντικοί;)
9. ΗΡΘΕ ΠΟΙΟΣ; (Ποιος ήρθε;)
10. ΠΟΝΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ, ΠΟΛΗ ΕΚΕΙ ΑΡΕΣΕΙ; (Αρέσει στον ποντικό του χωριού η πόλη;)
11. ΧΩΡΙΟ ΠΟΛΗ ΑΥΤΟ-ΑΥΤΟ ΠΡΟΤΙΜΑΕΙ ΑΥΤΟ-ΑΥΤΟ; (Τι προτιμάει;)

Ενδεικτικές απαντήσεις:

1. ΠΟΝΤΙΚΟΣ ΠΡΩΤΟΣ ΠΟΛΗ ΜΕΝΕΙ (Ο πρώτος ποντικός ζει στην πόλη)
2. ΠΟΝΤΙΚΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΕΞΟΧΗ ΕΞΩ ΑΓΡΟΥΣ, ΧΩΡΙΟ ΕΚΕΙ ΠΑΕΙ-ΤΞ-Ω (Πήγε στην εξοχή, στο χωριό)
3. ΕΚΕΙ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕ ΠΟΝΤΙΚΟ ΕΝΑ ΦΙΛΟ (Στην εξοχή συνάντησε έναν άλλο ποντικό, έναν φίλο)
4. ΠΟΝΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΦΑΓΗΤΟ ΠΡΟΣΦΕΡΕ ΛΙΓΟ (Ο ποντικός του χωριού πρόσφερε λίγο φαγητό)
5. ΠΟΝΤΙΚΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗ ΕΛΑ ΠΟΛΗ ΕΚΕΙ ΕΠΙΣΚΕΨΗ (Ο ποντικός της πόλης πρότεινε να πάει επίσκεψη στην πόλη)

6. ΠΟΝΤΙΚΟΙ ΔΥΟ, ΟΙ-ΔΥΟ ΕΚΕΙ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΠΟΝΤΙΚΟΥ ΠΟΛΗ, ΟΙ-ΔΥΟ ΠΑΝΕ-ΤΞ-Ω (Οι δύο ποντικοί πήγανε στο σπίτι του ποντικού της πόλης)
7. ΟΙ-ΔΥΟ ΠΟΝΤΙΚΟΙ ΠΑΝΕ-ΤΞ-Ω ΑΠΟΘΗΚΗ ΚΑΤΕΒΑΙΝΟΥΝ-ΤΞ-Ω, ΦΑΓΗΤΑ ΠΑΝΤΟΥ-ΓΥΡΩ-ΠΟΛΛΑ (Όταν κατέβηκαν στο κελάρι, υπήρχαν πάρα πολλά φαγητά παντού)
8. ΠΟΝΤΙΚΟΙ ΟΙ-ΔΥΟ ΤΟ-ΣΚΑΣΑΝ ΚΡΥΦΑ ΛΟΓΩ ΠΟΡΤΑ ΠΟΡΤΑ-ΑΝΟΙΓΕΙ (Οι δύο ποντικοί κρύφτηκαν γιατί άνοιξε η πόρτα)
9. ΑΝΘΡΩΠΟΣ Ο-ΙΔΙΟΣ ΗΡΘΕ (Ήρθε άνθρωπος)
10. ΠΟΝΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ, ΠΟΛΗ ΕΚΕΙ ΑΥΤΟΣ ΔΕΝ-ΑΡΕΣΕΙ ΔΕΝ (Στον ποντικό του χωριού δεν άρεσε η πόλη)
11. ΑΓΑΠΑΕΙ ΕΚΕΙ ΧΩΡΙΟ, ΦΑΓΗΤΑ ΛΙΓΑ ΕΔΩ-ΕΚΕΙ-ΤΞ-5 ΕΚΕΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ (Προτιμάει το χωριό, έχει λίγα φαγητά, αλλά είναι ελεύθερος).

4^η Υποενότητα

Περιεχόμενο

Στην παρούσα υποενότητα οι μαθητές θα έρθουν σε επαφή με κατοικίες ζώων, εμπλουτίζοντας το λεξιλόγιό τους.

Στόχοι

Οι μαθητές ενθαρρύνονται:

- να παρακολουθούν τον συν-νοηματιστή τους
- να γνωρίσουν και να περιγράφουν είδη σπιτιών - φωλιές ζώων,
- να παρατηρούν ομοιότητες και διαφορές,
- να απαντούν σε ερωτήσεις του τύπου ΠΟΙΟΣ;/ΠΟΙΑΝΟΥ;
- να απαντούν σε ερωτήσεις καταφατικά ή αρνητικά,
- να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους,
- να εξοικειωθούν σε παιχνίδια ταξινόμησης.

Υλικά

- Διαδραστικός πίνακας
- Εποπτικό υλικό με σπίτια και φωλιές ζώων
- Βιβλίο σχετικά με τα σπίτια ανθρώπων και ζώων Παπανικολάου Ρ., (1997), Αυτό το σπίτι τίνος είναι; Θεσσαλονίκη, εκδόσεις: Μικρός Πρίγκιπας
- Ντελαφός Κ. & Ζενές Γ. (1997), Παρατηρώ τις κατοικίες των εντόμων, Αθήνα: Πατάκης
- Πηλός
- Χαρτί του μέτρου, δακτυλομπογιές, χορτάρια και χώμα, φιδές, πλαστελίνη, Χαρτί Α4, γλωσσοπίεστρα, σχοινί.

Προτεινόμενος διδακτικός χρόνος: 4 διδακτικές ώρες.

Βήμα 1

Ο/η νηπιαγωγός δείχνει στους μαθητές στον διαδραστικό πίνακα διάφορες κατοικίες - φωλιές ζώων.

ΠΟΥΛΙ: ΦΩΛΙΑ

ΜΕΛΙΣΣΑ: ΚΟΥΤΙ-ΚΥΨΕΛΗ

ΜΥΡΜΗΓΚΙ: ΜΥΡΜΗΓΚΟΦΩΛΙΑ

ΑΡΑΧΝΗ: ΑΡΑΧΝΗ-ΙΣΤΟΣ

Συγκεκριμένα αναφέρει:

ΚΟΙΤΑ! ΕΚΕΙ ΦΩΛΙΑ ΜΙΑ, ΕΚΕΙ ΦΩΛΙΑ ΠΟΙΟΣ; ΠΟΥΛΙ ΔΙΚΟ-ΤΟΥ (Κοίτα! Μία φωλιά! Τίνος είναι αυτή η φωλιά; Του πουλιού.)

ΚΟΙΤΑ! ΕΚΕΙ ΚΟΥΤΙ-ΚΥΨΕΛΗ, ΑΥΤΗ ΠΟΙΟΣ; ΜΕΛΙΣΣΑ ΔΙΚΟ-ΤΟΥ (Κοίτα! Μία κυψέλη! Τίνος είναι αυτή η φωλιά; Της μέλισσας.)

ΚΟΙΤΑ! ΕΚΕΙ ΒΟΥΝΑΛΑΚΙ ΧΩΜΑ-ΜΕΣΑ-ΤΞ-5, ΕΚΕΙ ΠΟΙΟΣ; ΜΥΡΜΗΓΚΙ ΔΙΚΟ-ΤΟΥ (Κοίτα! Μία φωλιά μέσα στο χώμα! Τίνος είναι αυτή η φωλιά; Του μυρμηγκιού.)

ΚΟΙΤΑ! ΕΚΕΙ ΙΣΤΟΣ ΑΠΛΩΝΕΙ, ΕΚΕΙ ΠΟΙΟΣ; ΑΡΑΧΝΗ ΔΙΚΟ-ΤΟΥ (Κοίτα! Ένας ιστός! Τίνος είναι αυτή η φωλιά; Της αράχνης.)

Όταν ολοκληρωθεί η παρουσίαση των φωλιών αυτών, ο/η νηπιαγωγός διαβάζει στα παιδιά το βιβλίο της Ρούλας Παπανικολάου, «Αυτό το σπίτι τίνος είναι». Με τον τρόπο αυτό γίνεται σύνδεση της κατοικίας των ζώων με την κατοικία των ανθρώπων.

ΣΠΙΤΙ ΑΥΤΟ ΠΟΙΟΣ;

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ ΣΠΙΤΙ; ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΔΙΚΟ-ΤΟΥ.

ΠΑΛΙΑ ΣΠΙΤΙ ΣΚΕΠΗ ΧΟΡΤΑ ΑΧΥΡΑ, ΑΧΥΡΑ-ΣΚΕΠΗ ΕΚΕΙ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΔΙΚΟ-ΤΟΥ ΑΦΡΙΚΗ.

ΣΠΙΤΙ ΔΕΡΜΑ ΖΩΑ ΔΕΡΜΑ-ΑΠΛΩΝΩ-ΦΤΙΑΧΝΩ ΠΑΛΙΑ ΙΝΔΙΑΝΟΥ ΔΙΚΟ-ΤΟΥ.

ΠΑΓΟ ΙΓΚΛΟΥ ΜΕΣΑ, ΕΚΕΙ ΕΣΚΙΜΩΟΣ ΠΑΕΙ ΚΥΝΗΓΙ ΠΑΓΑΚΙΑ ΤΟΥΒΛΑ-ΧΤΙΖΕΙ-ΙΓΚΛΟΥ.

ΣΠΙΤΙ ΜΙΚΡΟ ΞΥΛΟ, ΣΚΥΛΟΣ ΔΙΚΟ-ΤΟΥ.

ΕΔΩ ΦΡΑΧΤΗΣ ΓΙΑ ΚΟΤΕΣ ΕΔΩ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΟΤΕΣ ΠΟΛΛΕΣ ΕΝΑΣ ΚΟΚΚΟΡΑΣ.

ΣΤΑΒΛΟΣ ΑΥΤΟ ΓΙΑ ΖΩΑ, ΓΑΙΔΑΡΟΣ, ΑΓΕΛΑΔΑ, ΑΛΟΓΟ.

ΠΡΟΒΑΤΑ, ΠΡΟΒΑΤΑ-ΜΙΚΡΑ ΔΥΟ ΣΠΙΤΙΑ. ΑΥΤΟ ΓΙΑ ΧΕΙΜΩΝΑ ΣΠΙΤΙ, ΣΚΕΠΗ, ΓΙΑ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΦΡΑΧΤΗ ΕΞΩ ΦΡΑΧΤΗ.

ΚΟΥΝΕΛΙ ΑΥΤΟ ΣΠΙΤΙ ΔΙΚΟ-ΤΟΥ ΕΧΕΙ.

ΔΑΣΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗ ΛΑΓΟΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΣΚΑΒΕΙ ΛΑΓΟΥΜΙ-ΚΑΤΩ ΕΚΕΙ ΣΠΙΤΙ.

ΔΑΣΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΚΕΙ ΣΠΗΛΙΕΣ ΕΚΕΙ ΣΠΙΤΙ ΑΡΚΟΥΔΑ ΔΙΚΟ-ΤΗΣ.

ΧΕΛΩΝΑ ΚΟΥΒΑΛΑΕΙ ΧΕΛΩΝΑ ΑΥΤΟ-ΚΑΒΟΥΚΙ ΑΠΟ-ΠΑΝΩ ΣΠΙΤΙ ΔΙΚΟ-ΤΗΣ. ΙΔΙΟ ΣΑΛΙΓΚΑΡΙ ΑΥΤΟ-ΚΕΛΥΦΟΣ.

ΣΠΙΤΙ ΜΙΚΡΟ ΑΥΤΟ ΞΥΛΟ ΔΕΝΤΡΟ-ΜΠΡΟΣΤΑ ΑΥΤΟ ΠΟΥΛΙΑ ΔΙΚΟ-ΤΟΥ ΣΠΙΤΙ.

ΣΠΙΤΙ ΠΕΡΙΣΤΕΡΩΝΑΣ ΑΥΤΟ ΓΙΑ ΣΠΙΤΙ ΠΟΥΛΙΑ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ ΔΙΚΟ-ΤΟΥ.

ΣΠΙΤΙ ΚΑΜΙΝΑΔΑ ΧΟΡΤΑ, ΚΛΑΔΙΑ ΦΩΛΙΑ, ΦΩΛΙΑ ΑΥΤΗ ΣΠΙΤΙ ΦΩΛΙΑ ΠΕΛΑΡΓΟΣ ΔΙΚΟ-ΤΟΥ.

ΣΠΙΤΙ ΣΤΕΓΗ ΦΩΛΙΑ-ΑΠΟ-ΚΑΤΩ-ΤΞ-5: ΦΩΛΙΑ ΑΥΤΗ ΠΟΥΛΙ ΧΕΛΙΔΟΝΙ ΔΙΚΟ-ΤΟΥ.

ΚΟΥΤΙ-ΚΥΨΕΛΗ ΑΥΤΟ ΣΠΙΤΙ ΓΛΥΚΟ ΜΕΛΙΣΣΑ ΔΙΚΟ-ΤΗΣ.

ΙΣΤΟΣ ΑΠΛΩΝΕΙ ΑΥΤΟ ΛΕΠΤΟ ΜΕΤΑΞΕΝΙΟ ΣΠΙΤΙ ΑΡΑΧΝΗ ΔΙΚΟ-ΤΗΣ.

ΧΩΜΑ-ΤΡΥΠΑ ΧΩΜΑ-ΜΕΣΑ-ΤΞ-5, ΒΟΥΝΑΛΑΚΙ ΑΥΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΥΡΜΗΓΚΙ ΔΙΚΟ-ΤΟΥ.

ΘΑΛΑΣΣΑ ΑΠΕΡΑΝΤΗ-ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΨΑΡΙΑ ΑΥΤΟ ΣΠΙΤΙ ΔΙΚΟ-ΤΟΥΣ.

ΓΗ ΑΥΤΟ ΣΦΑΙΡΑ-ΕΠΑΝΩ, ΑΥΤΟ ΣΠΙΤΙ ΠΟΙΟΣ;

Απόδοση στα ελληνικά

Αυτό το σπίτι τίνος είναι;

Αυτό είναι το σπίτι του ανθρώπου.

Η καλύβα με την αχυρένια σκεπή ήταν κάποτε, το σπίτι του Αφρικανού.

Παλιά η σκηνή του Ινδιάνου είναι φτιαγμένη από δέρματα ζώων.

Ιγκλού είναι το σπίτι του Εσκιμώου όταν πηγαίνει για κυνήγι.

Ο σκύλος μένει στο ξύλινο σπιτάκι του.

Αυτό είναι ένα κοτέτσι. Εδώ μένουν ένας κόκορας και οι κότες.

Ο γάιδαρος, η αγελάδα και το άλογο μένουν στο στάβλο.

Τα πρόβατα και τα αρνάκια έχουν δύο σπίτια: Το μαντρί το χειμώνα και τη σtάνη για το καλοκαίρι.

Το κουνέλι έχει και αυτό το δικό του σπίτι.

Λαγούμι είναι το σπίτι που κάνει ο λαγός στο δάσος.

Η αρκούδα κάνει το σπίτι της μέσα σε σπηλιές του δάσους.

Η χελώνα κουβαλάει στη ράχη το καβούκι της, δηλαδή, το σπίτι της.

Το ίδιο και το σαλιγκάρι.

Αυτό είναι ένα ξύλινο σπιτάκι για πουλιά.

Ο περιστερώνας είναι το σπιτάκι των περιστεριών.

Η φωλιά που χτίζει ο πελαργός με χόρτα και ξερόκλαδα είναι το σπίτι του.

Το χελιδόνι χτίζει τη χελιδονοφωλιά του κάτω από τις στέγες των σπιτιών.

Η κυψέλη είναι το γλυκό σπίτι της μέλισσας.

Ο ιστός είναι το μεταξένιο σπίτι της αράχνης.

Η μυρμηγκοφωλιά, αυτό το βουναλάκι από χώμα, είναι το σπίτι των μυρμηγκιών.

Η θάλασσα είναι τα σπίτι των ψαριών.

Αυτό το σπίτι τίνος είναι;

Βήμα 2

Αφού ολοκληρωθεί η παρουσίαση από τον/τη νηπιαγωγό προχωράμε σε συζήτηση με τους μαθητές. Ο/η νηπιαγωγός επιδεικνύει διάφορα ζώα και ενθαρρύνει τους μαθητές, χρησιμοποιώντας την ΕΝΓ, να βρουν την αντίστοιχη φωλιά-κατοικία του ζώου. Για παράδειγμα ο/η νηπιαγωγός δίνει μία φωτογραφία πουλιού και λέει:

ΑΥΤΟ-ΤΞ-Β ΤΙ; ΠΟΥΛΙ (Τι είναι αυτό; Είναι ένα πουλί.)

ΦΩΛΙΑ ΔΙΚΙΑ-ΤΟΥ ΠΟΙΟ; (Ποια είναι η φωλιά του;)

Τα παιδιά τότε καλούνται να αντιστοιχήσουν την εικόνα του πουλιού με την εικόνα της φωλιάς. Το ίδιο γίνεται με όλες τις διαθέσιμες εικόνες ζώων και φωλιών, ακολουθώντας το ίδιο μοτίβο. Αυτές είναι:

ΑΥΤΟ-ΤΞ-Β ΤΙ; ΜΕΛΙΣΣΑ (Τι είναι αυτό; Αυτή είναι μια μέλισσα)

ΣΠΙΤΙ ΔΙΚΟ-ΤΗΣ ΠΟΙΟ; (Ποια είναι η δικιά της φωλιά;)

ΑΥΤΟ-ΤΞ-Β ΤΙ; ΑΥΤΟ ΜΥΡΜΗΓΚΙ (Τι είναι αυτό; Αυτό είναι μυρμήγκι.)

ΣΠΙΤΙ ΔΙΚΟ-ΤΟΥ ΠΟΙΟ; (Ποια είναι η δικιά του φωλιά;)

ΑΥΤΟ-ΤΞ-Β ΤΙ; ΑΥΤΟ ΑΡΑΧΝΗ (Τι είναι αυτό; Αυτή είναι μια αράχνη.)

ΣΠΙΤΙ ΔΙΚΟ-ΤΗΣ ΠΟΙΟ; (Ποια είναι η δικιά της φωλιά;)

ΑΥΤΟ-ΤΞ-Β ΤΙ; ΑΥΤΟ ΣΚΥΛΟΣ (Τι είναι αυτό; Αυτός είναι ένας σκύλος.)

ΣΠΙΤΙ ΔΙΚΟ-ΤΟΥ ΠΟΙΟ; (Ποιο είναι το δικό του σπίτι;)

ΑΥΤΟ-ΤΞ-Β ΤΙ; ΑΥΤΟ ΛΑΓΟΣ (Τι είναι αυτό; Αυτός είναι ένας λαγός.)

ΣΠΙΤΙ ΔΙΚΟ-ΤΟΥ ΠΟΙΟ; (Ποιο είναι το δικό του σπίτι;)

ΑΥΤΟ-ΤΞ-Β ΤΙ; ΑΥΤΟ ΠΟΥΛΙ ΧΕΛΙΔΟΝΙ (Τι είναι αυτό; Αυτός είναι ένα χελιδόνι.)

ΣΠΙΤΙ ΔΙΚΟ-ΤΟΥ ΠΟΙΟ; (Ποιο είναι το δικό του σπίτι;)

ΑΥΤΟ-ΤΞ-Β ΤΙ; ΑΥΤΟ ΣΑΛΙΓΚΑΡΙ (Τι είναι αυτό; Αυτός είναι ένας σαλιγκάρι.)

ΣΠΙΤΙ ΔΙΚΟ-ΤΟΥ ΠΟΙΟ; (Ποιο είναι το δικό του σπίτι;)

ΑΥΤΟ-ΤΞ-Β ΑΥΤΟ ΤΙ; ΑΥΤΟ ΑΡΚΟΥΔΑ (Τι είναι αυτό; Αυτός είναι μια αρκούδα.)

ΣΠΙΤΙ ΔΙΚΟ-ΤΗΣ ΠΟΙΟ; (Ποιο είναι το δικό της σπίτι;).

Πίνακας ζώα - φωλιές

Βήμα 3

Ο/η νηπιαγωγός επιχειρεί μια δεύτερη ταξινόμηση, με βάση το χώρο στο οποίο βρίσκονται τα σπίτια, οι φωλιές των ζώων.

Εξηγεί στους μαθητές ότι μερικά ζώα φτιάχνουν τις φωλιές τους πάνω από τη γη, ενώ υπάρχουν και κάποια ζώα τα οποία φτιάχνουν τις φωλιές τους

κάτω από τη γη. Ζητάει από τους μαθητές να βρουν από το βιβλίο που διάβασαν λίγο πριν, ποια ζώα ζούνε πάνω στη γη και ποια κάτω από τη γη. Συγκεκριμένα αναφέρει:

ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΑΠΟ-ΚΑΤΩ-ΤΞ-Β ΜΕΣΑ-ΤΞ-5 ΣΠΙΤΙ ΤΟΥΣ ΖΩΑ ΠΟΙΑ; (Ποια ζώα έχουν το σπίτι τους μέσα στην γη;).

Οι μαθητές πρέπει να απαντήσουν ότι τα ζώα που φτιάχνουν τη φωλιά τους μέσα στη γη είναι τα μυρμηγκια και ο λαγός.

Ο/η νηπιαγωγός αναφέρει και άλλα ζώα που ανήκουν στην ίδια κατηγορία:

ΤΥΦΛΟΠΟΝΤΙΚΑΣ

ΣΚΟΥΛΗΚΙ

Ο/η νηπιαγωγός θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει μια σχετική βιβλιογραφία όπως:

Maria Rius, J.M Parramon (1994), Η ζωή κάτω από τη γη, Αθήνα: Κεδρος.

Gallimard Jeunesse, Pascale de Bourgoing (1993), Κάτω από τη γη, Αθήνα: Δεληθανάσης.

Υπάρχει επίσης το βιβλίο των Κλοντ Ντελαφός, Γκαλλιμάρ Ζενές «Παρατηρώ τις κατοικίες των εντόμων», το οποίο επιτρέπει στους μαθητές να παρατηρήσουν τη κατοικία των μυρμηγκιών μέσα στη γη.

Τέλος στο εμπόριο κυκλοφορεί ένα παιχνίδι-πλαστικό κλουβί μέσα στο οποίο οι μαθητές βάζουν χώμα και μυρμηγκια και μπορούν να παρατηρήσουν τον τρόπο με τον οποίο τα μυρμηγκια δημιουργούν σήραγγες και διαδρομές στην φωλιά τους.

Βήμα 4

Οι μαθητές θα εμπλακούν σε μια ατομική και μια ομαδική κατασκευή. Η ατομική κατασκευή αφορά φωλιές που βρίσκονται πάνω από τη γη. Τα παιδιά μπορούν να επιλέξουν τη μια ή και τις δύο προτεινόμενες κατασκευές.

Ατομικές κατασκευές

Φωλιά πουλιού:

Θα φτιάξουν φωλιά πουλιού, χρησιμοποιώντας φιδέ και άσπρο πηλό.

Τα παιδιά φτιάχνουν από πηλό αβγουλάκια και ένα πουλί (δύο κομμάτια πηλό, το ένα μακρόστενο σαν αυγό και το άλλο στρογγυλό για πρόσωπο. Προσθέτουν και ένα ράμφος, ενώ με μια οδοντογλυφίδα χαράσσουν τα φτερά και τα μάτια.

Το κάθε παιδί επιλέγει τι χρώμα θα βάψει το πουλί του).

Τοποθετούν τα αυγά και το πουλί μέσα σε μια φωλιά φιδέ.

Φωλιά αράχνης:

Θα φτιάξουν μια αράχνη και τον ιστό της.

Για την αράχνη χρησιμοποιούν ένα μαύρο καπάκι, μαύρα συρματάκια πίπας (8 μικρά κομμάτια).

Τα συρματάκια πίπας τα κολλάνε με τη βοήθεια του/της νηπιαγωγού στο καπάκι.

Επίσης προσθέτουν και ματάκια και η αράχνη είναι έτοιμη.

Για τον ιστό, θα χρειαστούν 4 γλωσσοπίεστρα τα οποία κολλάνε μεταξύ τους σε σχήμα αστεριού. Οι μαθητές καλούνται να πλέξουν τον ιστό, περνώντας το σκοινί μια από πάνω και μια από κάτω από το σχήμα που έχουν φτιάξει με τα γλωσσοπίεστρα.

Ομαδική κατασκευή

Η ομαδική κατασκευή αφορά μια μυρμηγκοφωλιά. Ο/η νηπιαγωγός δίνει στους μαθητές φωτοτυπίες μυρμηγκιών. Οι μαθητές ζωγραφίζουν και κόβουν τα μυρμηγκία. Έπειτα μαζεύουν χρώμα και ξερά χόρτα και τα κολλάνε σε ένα μεγάλο χαρτί, σχηματίζοντας ένα βουναλάκι. Σε αυτό το μεγάλο χαρτί, κολλάνε τα μυρμηγκία που έκοψαν. Στις πλάτες των μυρμηγκιών μπορούν να κολλήσουν φασόλια, καλαμπόκι, στάρι και ότι άλλο επιθυμούν.

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.

ΒΛΕΠΩ ΚΑΙ ΜΑΘΑΙΝΩ

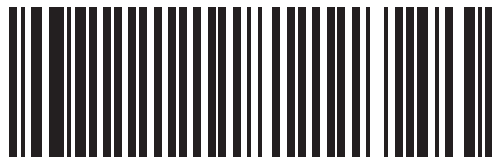
Οι πρώτες μου δεξιότητες στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα

Περιέχει ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό γλωσσικής ετοιμότητας για την Ελληνική Νοηματική Γλώσσα (ΕΝΓ) ως πρώτη γλώσσα στο νηπιαγωγείο.

Το υλικό έχει σχεδιαστεί για πρώτη φορά από ομάδα εξειδικευμένων εκπαιδευτικών και φυσικών νοηματιστών για κωφούς και βαρήκοους μαθητές.

Κωδικός Βιβλίου: 0-40-0006
ISBN 978-960-06-6023-4

(01) 000000 0 40 0006 8